I

Reĺones cõmunes formales eſſe.
Cõſidera an currit.

hꝫ reĺones ſint formales vel fundamẽtales. Dico ꝙ
foꝛales:qꝛ reĺo q̃ eſt in fundamẽto ⁊ nõ in 2° mõ ẽ foꝛ/
malis:hꝰ ſunt iſte:qꝛ nõ ꝑ ſe inſunt:ſꝫ ꝑ accñs:q̃re ⁊c̃.
ꝓbo minoꝛẽ:qꝛ ſi ſil'itudo q̃ eſt in eẽnᵃ vt eſt in pr̃e in/
eſſet eẽntie in 2° mõ:in quocũqꝫ eẽt ipſa eẽntia:eẽt ipa
ſil'itudo:qȯ eſt fl'm:qꝛ tres ſil'itudines numero diſtin/
cte ſũt in tribꝰ ꝑſonis. ¶ 3ᵃ diffi. ꝑ quẽ modũ adueniũt
iſte reĺones ⁊ diſtinguunt̃. Dico ꝙ debemus imagina/
ri/ꝙ in illo in quo ſunt ſil'es ꝑſone nullo mõ diſtinguũ
tur:ſꝫ ꝑ̊ eſt imaginãdũ ꝙ ꝑ̊ eſt fundamẽtũ:deinde illȯ
fundamẽtũ intell'r eẽ cũ aliqbꝰ ꝓprietatibꝰ diſtinctis:

Qualr diſtinguunt̃ ⁊ adueniũt reĺones cõmunes.
A.l.ex quibꝰ cum ipſo.

ex q̊ cũ eis ↄſtituunt̃ ſuppoſita diſticta:⁊ tũc adueniũt
reĺones iſte ⁊ diſticte. vñ rõne fundamẽti nõ eẽnt diſti
cte in ꝑſonis:ſꝫ rõne ꝓprietatatũ. ¶ 4ᵃ diffi. qꝛ q̄cq̄d
aduenit pr̄i ex generatione filij habꝫ a filio. ſi eni non
eẽt filius nõ h̃ret:⁊ ꝑ ↄñs hꝫ ab eo. ſꝫ has reĺones non
hꝫ niſi ex gñõne filij. ꝓbo:qꝛ niſi pr̄ gñaret filiũ nõ aſſi

K

milaret̃ filio:nec diſtingueret̃ a filio:g̊ h̃ habet a filio.
¶ Dico ꝙ aliud eſt h̃re aliq̄d ab alio:⁊ aliȯ eſt h̃re ali/
quid ꝑ̄uio alio. ſil'itudo eni nõ eſt a diſtõne:⁊ tñ ſil'itu/
do nũq̃ eſt niſi ꝑ̄uia diſtõne. Ita dico h̃:ꝙ pr̄ ſit ſil'is ⁊

Nota h̃re aliquid ab aliq̊ vel ipſo ꝑ̄uio diñt:⁊ eſt ſingulariter notandum.

diſtinctus nõ hꝫ a filio:ſꝫ tñ hoc nõ hꝫ niſi ꝑ̄uio filio. re
latio eni cõis nõ pullulat ab eẽnᵃ niſi filio ꝑ̄uio. ¶ Sꝫ
diffi. eſt ſi aliqua iſtaꝝ reĺonũ ſit i diuinis iter alia ꝑ̄terq̃
inter ꝑſonas. Dico ꝙ nõ formalis:ſed bene fundamen
talis:qꝛ inter duo attributa eſt diſtinctio fundamenta/
lis ⁊ equalitas ⁊ identitas:ſed ſimilitudo non: qꝛ ꝑ̄mo
diuerſa ſunt. ¶ Ad argumentum patet.

Solũ iter ꝑſonas ẽ reĺo cõmunis formalis. ſecus ȯ fũdamẽtali ꝑ̄ter ſil'itudinem.

¶ Diſtinctio. XXXII. ¶ Queſtio. I.

Hic oꝛit̃ qȯ ex ꝑ̄dictis deducta.

L

CIrca diſtõnẽ.32. Quero de actiõe q̃ eſt reſpectꝰ. ꝑ̊ vtrũ in diuinis ſit aliqua actio de gñe actionis. Qꝛ ſic. Boetiꝰ ait. deꝰ eſt pᵐ mouẽs:mõ mouẽ eſt agẽ. g̊ ⁊c̃. ¶ Cõtra. Nullũ ꝑ̄dicamentũ eſt in deo formal'r. ¶ Hic ſunt duo faciẽda. Primũ eſt videre de queſito. 2ᵐ eſt quomõ huiuſmodi actio ponitur in creaturis.

In li.3. de cõſo. metro. 9. ⁊ alibi. Aug.5. trinl.

1. articulus.

Quãtũ ad pᵐ eſt ſciẽdũ ꝙ actio eſt nomẽ equocũ. accipit̃ enim ꝑ̊ ꝓ aliquo de gñe ſube:⁊ iſto

Cap.4.

mõ accipit Aug.14. de tri. vbi dicit:ꝙ aĩa ſeipaꝫ ſemꝑ
nouit:⁊ exponit ſe ſꝑ.ſ. habitual'r:qꝛ ſꝑ hꝫ eẽntiam ſibi

Actio accipitur 4ʳ.

pñtẽ q̃ põt ſe noſcẽ. Alia actio eſt de gñe q̃litatis:ſic̃ itel
ligẽ ⁊ velle. Alia eſt de gñe reĺonis:qñ.ſ. accipit̃ ꝓ ꝓdu
ctione actiua. ꝓductio ãt tũc dicit talẽ actionẽ. Alia ãt
eſt q̃ eſt ꝓprie de gñe actionis:ſic̃ mouẽ. Primo mõ ⁊ 2°

Tribꝰ ꝑ̄mis modis recipit̃ actio i diuinis.

mõ nulli dubiũ eẽ dꝫ qn ſit in deo. eſt eni ꝑ̊ mõ:qꝛ eẽnᵃ
eſt pñs ĩtellectui. Eſt ẽt 2° mõ:qꝛ ibi ẽ ṽe itelligẽ ⁊ vel/
le ſcḋm rõnes formales:ſcḋm q̃s iueniunt̃ in creaturis:ſꝫ

M

ibi ꝓprie nõ ſint q̃litates. Eſt ẽt in deo 3° mõ:qꝛ ibi eſt
ꝓductio actiua.ſ. gñõ actiua ⁊ ſpiratio:ſꝫ nõ ſint de gñe
reĺonis:tñ retinẽt ſuas rõnes foꝛales. ¶ Totũ g̊ dubiũ

Actio quarto mõ.ſ. ȯ genere actionis nõ eſt in diuinis

ſtat in 4° mõ. Utrũ actio ꝓprie accepta q̃ reſpicit paſ/
ſum ponat̃ in deo:⁊ quãtũ ad h̃ dico ꝙ nõ:qȯ ꝓbo 4ʳ.
¶ Prio ſic. In quocũqꝫ iuenit̃ actio:iſto mȯ iuenitur
⁊ paſſio ſiue pati:qꝛ actio iſto mõ reſpicit paſſum:ſꝫ in
deo nõ eſt iuenire paſſionẽ:nec pati:g̊ i deo nõ ẽ actio.

Cõſidera an currit.

¶ 2° ſic. ¶ Patiẽs inq̃tũ patiẽs dic̃ ipfectionẽ:g̊ deꝰ
nõ eſt patiẽs:ſꝫ vbicũqꝫ ẽ veꝝ agẽs:ibi eſt veꝝ patiẽs.
g̊ deꝰ q̃tũ ad itra nõ ẽ ꝓpe agẽs. ¶ 3° ſic. Ubicũqꝫ eſt
actio:ibi ẽ receptio:ſꝫ in deo nõ ẽ receptio. g̊ ⁊c̃. ¶ 4°
ſic. Impoſ'e eſt itelligẽ actionẽ ⁊ paſſionem ꝓprie acce
ptas ſine mutatione. ſi g̊ eẽt in deo actio:eẽt in deo mu
tatio:ſꝫ illud eſt ipoſ'e. g̊ ipoſ'e eſt ꝙ deꝰ h̃eat in ſe actio
nẽ. ¶ Sꝫ circa h̃ inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic. Ubicũqꝫ pñᵐ

Obijcit̃ 4ʳ.

productiuũ imprimit aliq̄d in aliquo, ibi eſt vera actio

N

Actio quid.

qꝛ ꝓprie actio nõ eſt niſi q̄dã impreſſio:ſed in diuinis pr̄
ĩprimit gñõnẽ paſſiuã ſue eẽntie vel nãe. g̊ nec io ibi eſt
actio. ¶ 2° ſic. Qñ aliq̄d poſteriꝰ nã:hꝫ aliq̄d ab alio q̃
ſit illud. vꝫ h̃re ꝑ actionẽ de gñe actionis:ſꝫ filiꝰ eſt ꝑ̄us
q̃ attributa cũ ſibi cõicet̃. g̊ poſteriꝰ hꝫ a pr̄e attributa
q̃ ſit:⁊ ꝑ ↄñs in deo erit vere actio. ¶ 3° ſic. Impoſ'e ẽ
aliquẽ agẽ niſi h̃eat actionẽ:ſꝫ deꝰ agit ad ex̃:g̊ hꝫ actio
nẽ. Maioꝛ pꝫ. ꝓbo minoꝛẽ:qꝛ ĩpoſ'e eſt deũ ꝓducere
aliq̄d ad extra niſi agẽdo. Eodẽ mõ arguit̃ de ꝓductio
ne ad intra. ¶ 4° ſic. Uꝛ eni ꝙ ꝓductio ⁊ actio ſint iſe
parabilia:ſed ꝓductio eſt in deo:g̊ ⁊ actio:maioꝛ appa/
ret:qꝛ ſi eẽnt ſeparabilia:deꝰ in creaturis poſſet ſepara
re ꝓductionẽ ab actione:qȯ vꝫ incõueniẽs. ¶ Ad pᵐ
dico:ꝙ lꝫ eẽ fundet gñõnẽ paſſiuã:nõ tñ recipit:reſpe/
ctu aũt receptiui eſt ꝑ̄ciſe ĩpreſſio ⁊ non reᵘ fundamẽti:
vñ fundamẽtũ abſtrahit a ſubo. recipiẽs eni ⁊ receptũ
ſꝑ diſtinguunt̃ real'r. nõ aũt fundamẽtũ:⁊ qȯ fundatur

Fundamẽtum abſtrahit a receptiuo.

O

Receptio arguit diſtõneꝫ realem.
Fundari ⁊ imprimi differunt.

vt ſupius declaratũ eſt. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝑ idẽ qȯ attribu
ta nõ imprimunt̃ eẽntie:ſꝫ potiꝰ fundãt in eẽntia:⁊ iõ
nego maioꝛẽ:q̃tũcũqꝫ fundamẽtũ prius nã ſit funda/
to:nõ tñ vt ſic recipit illud:⁊ ꝑ ↄñs ſibi nõ imprimitur.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ deꝰ qñ ꝓducit angelũ:nihil agit actio
ne de qua eſt ſermo:ſꝫ tñ ꝓducit. nihil eni tranſmutat
qñ ꝓducit angelum:qꝛ nõ eſt ibi ſubm aliqȯ qȯ ſe h̃eat

Nõ h̃ñ vbiqꝫ

nũc al'r q̃ prius:nec eſt aliq̄d cui ĩprimat̃. ¶ Si dicas
ſaltẽ qñ deꝰ creat aĩam eſt ibi actio qua trãſmutat coꝛ/
pus. Dico ꝙ qñ deꝰ aĩam ꝓducit non agit in aĩam iſta
actione:ſꝫ ſolũ ꝓducit eã. agit aũt in coꝛpus:ſic̃ ſol agit
in aerẽ:nõ aũt in lucẽ:qꝛ ꝓducit eã. Uñ aliud eſt ꝓdu/
ci:⁊ aliud pati. aer patit̃ ⁊ lux ꝓducit̃. ¶ Ad 4ᵐ dico.

Produci ⁊ pati non conuertuntur.

ꝙ ꝓductio abſtrahit ab actione:ſꝫ tñ lꝫ ſic abſtrahat:⁊

P

ꝑ ↄñs vnũ poſſit ſine alio reperiri:reᵘ tñ agẽtis creati
nõ põt:qꝛ formã nõ põt ꝓducẽ ſeparatã:ſed tñ in mã.
¶ Sed hic eſt diffi. Utrũ actio ſit aliq̄d abſolutum.
Dico ꝙ actio non dicit aliquid abſolutũ:ſꝫ potiꝰ reſpe
ctiuũ:qȯ oñdo 4ʳ. ¶ Primo ſic. Quia abſolutũ nunq̃

In agẽte creato cõcomitatur ſe ꝓductio ⁊ actio ſecus in deo.
Dubium.

q̄dditatiue diffinit̃ ꝑ aliud:ſed actio diffinitur ꝑ paſſũ.
ergo ⁊c̃. ¶ 2° ſic. Oĩs forma abſoluta que ab agẽte na
turali producit̃ in ſubo:actione de gñe actionis ꝓduci
tur. ſi ergo actio eſſet forma abſoluta:actione de gene/
re actionis poſſet ꝓduci:⁊ ſic actionis eſſet actio. ¶ 3°
ſic. Qꝛ qȯ eſt alicuius vt fundamenti ⁊ alterius vt ter/
mini eſt reſpectus. actio eſt hꝰ. ergo ⁊c̃. ¶ 4° ſic. Qꝛ
agens inquãtũ agens eſt ad aliq̄d:ſed hoc ſibi non ↄue
nit niſi per actionẽ:g̊ actio eſt formal'r reſpectiua. Dico
ergo ꝙ actio eſt forma reſpectiua ⁊ reſpectus extrinſe
cus adueniens ⁊ non intrinſecus:qꝛ poſito agẽte ⁊ paſ/
ſo:ex natura taliũ extremoꝝ nõ oꝛitur reſpectus actio/
nis:ſicut pꝫ. ¶ Sꝫ adhuc ↄ̄ ↄcluſionẽ ꝑ̄ncipalem iſtiꝰ

A.l. ad aliud. Qꝛ actio ẽ reſpectꝰ foꝛal'r ⁊ nõ abſolutũ.
Dubiũ 2ʳ. ↄ̄ ↄcĺonẽ huiꝰ arti. notanda.

Q

partis ſunt dubia. ¶ Primũ eſt:qꝛ in diuinis eſt rece/
ptio:ergo paſſio:ſil'r generatio paſſiua ergo ⁊ paſſio:⁊
ꝑ ↄñs actio. Dico ꝙ filium recipere eſſe a pr̄e eſt filiuꝫ
originari ab eo:nõ ꝙ aliq̄d ſibi imprimat:ſꝫ quantum
ad generationem paſſiuã. hic accipit̃ paſſio equiuoce ⁊

Paſſio 2ʳ.

improprie:qꝛ omnis virtus ꝓductiua dicitur actiua:iõ
eius coꝛrelatiua dꝫ paſſiua. ¶ 2ᵐ dubiuꝫ eſt:quare ita
h̃ñ nõ pñt eẽ actio ⁊ paſſio i deo:ſicut ꝓductio ⁊ ꝓduci.
¶ Dico ꝙ in nulla productione alicuius ſubſiſtentis

Maxima notabilis.

eſt proprie actio:qꝛ actio nõ eſt niſi quedam impreſſio
quod repugnat ſubſiſtẽti. angelus eni nulli imprimit̃.
in deo autem nihil producitur niſi ſubſiſtens. Apparet
ergo ꝙ in deo reſpectu intrinſecoꝛum non eſt niſi pro/
ducere ⁊ produci. reſpectu autem extrinſecoꝛum eſt ꝓ/
ducere ⁊ produci:⁊ eſt ibi agere:quia deus infundit ⁊
imprimit multa poſtq̃ produxit,

Ad itra ꝓductio ad extra illa ⁊ actio.

A 2° art.

In pductiõe agẽt creati cõcurrũt reſpectus .6. ⁊ abſoluta tria. qđ vbiqꝫ nota.

Quãtuz ad 2m pn̄lẽ videdũ eſt p quẽ modũ actio iſta ponat̃ i creaturis: ⁊ ex h̃ erit magis clarũ: qđ prius dictũ eſt. ¶ Eſt at̃ ſciedũ: ꝙ in pductio ne qñ agẽs creatũ aliqđ pducit nec̃io ſũt tria abſoluta ⁊ ſex reus. Exm. In illuminatione aeris eſt ibi p̊ lux ſolis q̃ eſt p̄nm pductiuũ: ⁊ lux pducta q̃ ẽ termin⁹ pductionis: ⁊ aer q eſt ſubm paſſiue recipiẽs lucẽ: q̃ eſt effectus pducti⁹: ⁊ ſic aer illumiat̃. Sũt at̃ iter iſta tria abſoluta ſex reus: q꜄ qđlibꝫ iſtoꝝ cõparat̃ p duplicẽ reſpectũ ad alia duo. Nam lux ſolis habet in in ſe reſpectũ agẽtis: ⁊ reſpectum producentis. per reſpectum agentis comparat̃ ad ſubm. ſ. ad aerẽ: p reſpectũ aũt pducẽtis comparat̃ ad terminũ pductũ. ſ. ad lucẽ. In p̄n° aũt paſſiuo ſcꝫ in aere ſũt duo alij reus. ſ. reus patiẽtis: ⁊ p iſtũ reſpicit agẽs. habet etiaꝫ reſpectũ recipientis: ⁊ p iſtũ reſpicit lucẽ tãq̃ cã mãlis. ¶ Recipe eni vel reus receptionis: q eſt reu formarũ mãliũ: eſt habitudo cãe mãlis ad ſuũ effectũ. In termino at̃. ſ. in luce ſunt ẽt duo reus. ſ. reſpectus pductionis paſſiue: ⁊ p iſtũ reſpicit agẽs vt p̄ncipiũ pductiuũ: eſt ẽt in eo reus recepti ad recipiẽs: ⁊ p iſtũ reſpicit aerẽ vel ſubm recipiẽs: ſicut effect⁹ mãlis cãꝫ ſuã ſaltẽ mãlẽ in qua. ¶ Sꝫ q̃tũ ad iſtos reſpect⁹ oriunt̃ aliq̃ dubia. Primũ eſt de iſtoꝝ reſpectuũ diſtõne. ⁊ 2m eſt de ipſoꝝ ordie. ¶ Quãtũ ad p̊m oñdo p̄mo ꝙ iſti reus diſtinguantur. 2° q̃uo diſtinguũtur. 3° oñdo p ſignũ. p̊ g̊ oñdo ꝙ diſtinguunt̃: ⁊ p̊ de agẽ ⁊ pati ⁊ recipe ⁊ recipi: q꜄ ſi recipe eẽt agẽ: ⁊ recipi pati: tunc oẽ receptiuũ inquãtũ receptiuũ ageret: ⁊ ſic ageret mã in pura po^a: cũ ſit receptiua pure ⁊ ſumme eſſet actiua. Similiter for^a eẽt paſſiua: ⁊ tũc forma pateret̃ a mã. ſilr ſi recipi eẽt agẽ: tũc forma pducta ageret: ex eo ꝙ recipet̃: ⁊ ſic ſp ageret in mãm: qđ eſt fl̃m. ¶ 2° oñdo ꝙ agere ⁊ pati diſtinguunt̃ a pducere ⁊ pduci: quia ſi nõ: tũc ſol agẽdo i aerẽ pduceret eũ. ſilr pducẽdo lucẽ ageret in eã: qđ eſt fl̃m. nõ eni aer fit a ſole: ſꝫ patit̃. lux at̃ fit ⁊ nõ patit̃. ¶ 3° oñdo ꝙ ẽ diſtõ iter recipe ⁊ recipi ⁊ pducere ⁊ pduci: q꜄ ſi nõ: tũc cũ mã recipiat ipſa pduceret: ſꝫ cũ forma ſp recipiat̃: tunc ſp g̃naret̃ corrupto oi agẽte: ⁊ ſilr nec recipi eſt pducẽ: q꜄ cum forma recipiat̃ in mã: tunc forma pduceret mãm: ⁊ cãret eã: qđ eſt falſum: tũ q꜄ multe ſunt for^e q̃ nõ ſunt actiue: ſilr tunc mã cãret̃ a forma creata. ¶ 4° oñdo q̃uo diſtinguunt̃: ſicut eni declaratũ fuit ſupius: diſtõ reſpectuũ ꝫ ſit ex rõnib⁹ formalib⁹ eoꝝ: tñ nobis euidẽter innoteſcit ex ſuis cãis. ſ. fundamẽto ⁊ termino. vbi g̊ alteꝝ iſtoꝝ variat̃ vel ambo: ꝯcludit̃ euidẽter ꝙ reſpectus diſtinguunt̃. Oñdit̃ g̊ diſtõ iſtoꝝ reſpectuuꝫ ex variatione fundamẽtoꝝ ⁊ terminoꝝ. Nã aliq iſtoꝝ p̄ciſe diſtinguunt̃ pp diſtõnem terminoꝝ. Aliqui pp diſtõnem fundamẽtoꝝ preciſe. Aliqui pp vtrũqꝫ. Exm primi eſt: q꜄ in ſole ſunt duo reſpectus. ſ. pducẽtis ad pductum: ⁊ agentis ad paſſum. iſti oẽs h̃n̄t idẽ fundamẽtum: ſed termini ſunt diſtincti: q꜄ lux eſt terminus vnius: ⁊ alterius aer. ſimilr in aere eſt reſpectus recipiẽtis ⁊ patiẽtis q idẽ h̃n̄t fundamẽtum: ſꝫ termini ſunt diuerſi. ſ. ſol q eſt terminus paſſionis: ⁊ lux q̃ eſt terminus receptionis. ſilr lux hꝫ reſpectũ pductionis paſſiue: ⁊ receptionis paſſiue qui h̃n̄t idẽ fundamẽtum: ſed termini ſunt diuerſi: q꜄ ſol vni⁹ ⁊ aer alteri⁹. Exẽplũ ſecũdi eſt: quia ſol hꝫ reſpectũ ad aerẽ in rõne mouẽtis: ⁊ lux hꝫ reſpectũ ad aerẽ in rõne recepti: ⁊ iſti reſpect⁹ nõ diſtinguũtur in rõne termini: q꜄ terminus oĩno idem eſt: ſꝫ rõne fundamẽti: q꜄ ſol eſt fundamẽtũ vnius: ⁊ lux alterius. ſilr eſt de alijs cõbinationib⁹. Exm tertij eſt. Nã ſol reſpectũ habet ad aerem ſicut agens ad paſſum: ⁊ lux ad ſolem: ſicut productum ad producens. Iſti reſpectus diſtinguunt̃ ex terminis: q꜄ aer eſt terminus vnius: ⁊ ſol alterius. ſilr diſtinguunt̃ ex fundamentis: quia ſol eſt fundamẽtũ vni⁹ ⁊ lux alterius. Intelligẽdum tñ ꝙ duo iſtoꝝ reſpectuũ ſũt extrinſecus aduenientes. ſ. reus agẽtis ⁊ patiẽtis: q꜄ poſitis extremis nõ orit̃ talis reus iter ea. Alij at̃ ſũt extrinſec⁹ aduenientes: ſed duo coruꝫ in fieri tm̃: ſicut pducẽ ⁊ pduci: q꜄ ſtãtib⁹ extremis in facto eẽ nõ ſp pducũt̃. Alij at̃ duo ſtãt ſp. ſ. recipe ⁊ recipi. ¶ Ex his ſeq̃t̃ 3m. ſ. ſignũ euidẽs diſtõnis iſtoruꝫ. Quecũqꝫ eni ita ſe h̃n̄t ꝙ vnũ p̄t ſine alio eẽ illa diſtinguunt̃: ſꝫ ita ſe h̃n̄t iſti reus: nam ſtãt recipe ⁊ recipi ſine agẽ ⁊ pati: ſilr recipe ⁊ recipi ſine pducẽ ⁊ pduci. h̃ pꝫ: q꜄ pducẽ ⁊ pduci ſolũ ꝯſequũt̃ extrema i fieri: recipe at̃ ⁊ recipi ſolũ ꝯſequunt̃ extrema i fcõ eẽ. Silr pducẽ ⁊ pduci ſtãt ſine agẽ ⁊ pati ⁊ recipe ⁊ recipi: ſicut pꝫ in pductione alic⁹ ſubſiſtẽtis: q꜄ nihil recipit nec recipit̃: nec aliqđ agit vel patit̃: pꝫ g̊ diſtõ. ¶ 2m dubiũ eſt de ordine iſtoꝝ reſpectuũ. Et quãtũ ad h̃ vr̃ ab aliqb⁹ ſatis apparẽter ꝙ agẽ ⁊ pati p̄cedũt alios reſpect⁹. ſ. pducere ⁊ pduci: recipe ⁊ recipi: qđ pbat̃ ſic. Qñ aliq̃ cãe ꝯcurrũt ad aliquẽ effectũ: ſic̃ i ppoſito actiuũ ⁊ paſſiuũ: prior eſt habitatio cãrũ adinuicẽ q̃ꝫ alicuius earũ ad effectũ: cũ non cauſent effectũ niſi vt adinuicẽ pportionate: ſꝫ actiuũ ⁊ paſſiuũ reſpiciũt ſe adinuicẽ p actionẽ ⁊ paſſionẽ: vt efficiẽs mãm: ſꝫ p pductionẽ ⁊ receptionẽ reſpiciunt effectũ: ergo reſpectus agẽtis ⁊ patientis p̄cedũt alios. Dicũt ergo iſti ꝙ reſpectus agentis ⁊ patientis precedunt: ſicut reſpectus mutui cãrũ adiuicẽ. 2° iſtos ſequunt̃ reus pducentis ad productũ. 3° receptionis actiue ⁊ paſſiue. ¶ Sꝫ mihi apparet ꝙ hoc nõ poteſt ſtare. Nã agens impoſĩe eſt ꝙ intelligat̃ in aliqđ agere: niſi intelligat̃ in illud aliud imprimere: ſꝫ quod imprimitur prius eſt productum q̃ꝫ imprimatur. g̊ ⁊c̃. ¶ Dico ergo quãtũ ad iſtum ordinem tres ꝯ̊nes. Prima eſt ꝙ reſpectus pducentis ⁊ pducti prior eſt reſpectu agentis ad paſſum. ¶ 2^a ꝙ reſpectus recipientis ⁊ recepti precedunt agere ⁊ pati. ¶ 3^a eſt ꝙ iſti vltimi ſunt. Primam ꝯ̊nem probo ſic. Qñcũqꝫ alique relationes ſunt intrinſecus aduenientes: ⁊ alique extrinſecus. Prius pullulant ille que ſunt intrinſecus aduenientes q̃ꝫ que ſunt extrinſecus: ſed agere ⁊ pati ſunt reſpectus extrinſecus aduenientes: omnes alij potiſſime producẽ ⁊ produci ſunt intrinſecus: ergo producere ⁊ produci precedunt naturaliter agere ⁊ pati. ¶ Cõfirmatur. quando ſunt aliquẽ relationes vel cõparationes: quaꝝ vna põt eſſe ſine alia ⁊ nõ e ꝯ̊. q̃ põt eẽ ſine alia eſt por: ſed repugnat actioni ⁊ paſſioni eſſe ſine pductione: vt patuit. ẽ. non aũt e ꝯ̊: vt pꝫ in diuinis. g̊ ⁊c̃. ¶ 2^a ꝯclo. ſ. ꝙ recipe ⁊ recipi ſint prius q̃ꝫ agere ⁊ pati. pbatur ſic. Nullum agens agit aliquid in aliquo niſi q꜄ aliqđ imprimit in aliud: imprimi autem eſt recipi: ſed prius recipitur q̃ꝫ ſubm traſmutetur. g̊ ⁊c̃. ¶ 3^a ꝯ̊. ꝙ. ſ. actio ⁊ paſſio p̄ſupponant nãliter omnes iſtos. pbat̃ per hoc ꝙ oẽs alij ſunt intrinſecus aduenientes: ſed actio ⁊ paſſio extrinſecus. g̊ nec̃io oẽs iſti reſpectus p̄ſupponunt̃. Dico igitur ꝙ imaginanda ſunt tria ſigna. In p̄mo ſigno eſt reſpectus pductionis. Sol enim in p̄mo radiũ pducit. In 2° eſt reſpect⁹ receptionis q p̄ſupponit p̊m. In 3° aũt reſultat agere ⁊ pati. ¶ Sed adhuc ſunt due diffi. circa iſtã mãm. Prima eſt. Utꝝ actio trãſiens ſit in diuinis. ¶ Dico ꝙ actio tranſiens proprie dicit̃ illa que terminatur ad aliquod extrinſecum: ⁊ quia extrinſecum eſt duplex vel ſubꝫ vel pductũ. hinc eſt ꝙ actio tranſiens conſueuit dupliciter accipi. primo vt reſpicit paſſum: ⁊ vt ſic eſt actio de g̃ne actionis: ⁊ iſto modo loquendo de actione oportet dicere ſicut dictũ eſt prius

Recipe qđ?

B

Dubiũ 2m de predictis reſpectibus.

Notabilis diſcurſus d̃ diſtõne illoruꝫ .6. reſpectuum.

C

A. I. 2°.

Diſtõ reſpectuum ſit 2m ⁊ ſm mediũ. ſubdiuiditur in tria.

D

E

De nũõ illorum .6. reſpectuũ tñ duo ſunt extrinſecus aduenientes.

Maxima illatiua diſtinctionis.

F

Singularis p̄ceſſus de ordine illoꝝ .6. reſpectuuꝫ: ⁊ p̄mo põit modũ dñi alioꝝ q vr̃ ſcot. quẽ tñ nõ ſeq̃t̃.

Impugnatio

G

Hic pña poſſent introduci ex phyſicis cõſiderationib⁹ Op̃. prodũa.

Cõclo 3^a.

Productio. Receptio. Actio.

Tãge iſtãtiaꝫ hic ⁊ pña adđ

H

Ordo nobilis ſignoꝝ nãe.

D. duplex.

Actio trãſiẽs que ſit?

Extrinſecum reſpectu actionis eſt 2m.

I de actione de gñe actionis:talis aũt actio nõ eſt in deo
ad intra:qꝛ ibi nõ eſt paſſuꝫ:nec ad ex̃:ita ꝙ ipſa ſit for
1.cõcluſio bi/membris. malr̃ in deo:ſꝫ põt dici de deo ⁊ de⁹ p̃t dici aliqñ agẽs
tali actione denoĩatione extrinſeca.Si aũt loquamur
2.cõcluſio bi/membris. de actione 2° mõ:ſic dico ꝙ re^{n} extrinſecoꝝ nõ ẽ actio
in deo formalr̃:qꝛ nulla relõ eſt foꝛalr̃ in deo actualis
q̃ dicat̃ ad creaturã.Si aũt loq̃mur de actione iſta nõ
re^{n} extrinſecoꝝ ſꝫ intrinſecoꝝ:ſic dico ꝙ eſt in deo re/
ſpectus ꝓductiõis actiue ⁊ gñõnis ⁊ ſpiratiõis:⁊ h̃ for/
malr̃:ſꝫ iſta ꝓductio nõ dr̃ actio trãſiẽs:qꝛ ſolũ accipit̃
actio trãſiẽs ꝓ actione de gñe actionis.¶ 2^{a} diffi.eſt ð
iſta actione de gñe actionis:in q̃ ſit ſic̃ i ſubo. ¶ Dicũt
Op. alioꝝ 2^{r} de ſubo actio nis ꝓprie ſum ptc. aliq ꝙ ẽ in motu:qꝛ nõ ↄuenit agẽ ⁊ pati niſi ꝑ motuꝫ.
¶ Sꝫ illud nõ põt ſtare.Primo:qꝛ ſol agit i aerẽ ip̃m
illumĩado ſine motu.¶ 2°.qꝛ de⁹ agit in aĩam in ipſa
Impugn° 4^{r} grãm infundẽdo ⁊ ſine motu.¶ 3°.qꝛ volũtas ſubito i
K ſe agit ſine motu:⁊ ſilr̃ itells̃ agẽs.¶ 4°.qꝛ actio ⁊ paſ
ſio eẽnt poſterioꝛa motu in q̃ fũdant̃:⁊ tũc inq̃tũ mo/
uẽs nõ eẽt agẽs:nec mouẽ agẽ:nec moueri pati. ¶ Jõ
dicũt alij ꝙ actio ⁊ paſſio fũdant̃ imediate i paſſo:⁊ nõ
Impugn° 4^{r} in motu.¶ Sꝫ nec iſtud ſtare p̃t.Prĩo:qꝛ agẽs refert̃
ad paſſũ iquãtũ agẽs relõne ſibi formalr̃ iſiſtẽte:qꝛ re
latio nõ dat ſuũ eẽ foꝛale niſi ſuo fũdamẽto:ſꝫ talis re/
ſpect⁹ nõ p̃t eẽ niſi de gñe actionis:vt pꝫ iductiue cũ ſit
extrinſecus.¶ 2°.qꝛ in eo ẽ formalr̃ act⁹ in q̃ ẽ po^{a} ad
illũ actũ:ſꝫ i agẽte ẽ actiuitas q̃ ẽ po^{a} ad agẽdũ.g̃ ⁊ ip̃m
agere.¶ 3°.qꝛ oĩs foꝛ^{a} ſuũ effectũ foꝛalẽ ponit in ſubo
in q̃ ẽ:ſꝫ effect⁹ foꝛalis relõnis ẽ referre ſubm̃ vel relati
uũ:cũ g̃ actio ⁊ paſſio ſint re^{ue} op^{n}:refert̃ paſſũ ad ſeipꝫ
relõnib⁹ oppoſitis.¶ 4°.qꝛ oĩs foꝛ^{a} denoĩat ſuũ ſubꝫ
i quo eſt:vel illud ſuppoſitũ i q̃ hꝫ eẽ:ſꝫ actio nõ deno/
Op. ꝓpa ⁊ ẽ Scoti. miat patiẽs ſꝫ ſolũ agẽs.g̃ ⁊c̃.¶ Jõ dico ꝙ ſic̃ ꝓductio
Obijcitur 4^{r} notanter. actiua ẽ in ꝓducẽte:⁊ ꝓductio paſſiua in producto:ſic
actio in agẽte ⁊ paſſio in patiẽte.¶ Sꝫ ↄ iſtã ↄnẽ iſtat̃
L 4^{r}.p̃ ſic.Qꝛ tũc nullũ agẽs poſſet de nouo agẽ ſine ſui
mutatiõe:actiõeꝫ.ſ.nouã:⁊ ꝑ ↄñs nouã formã realem
recipiẽdo:⁊ ſic de⁹ in creatione mũdi fuiſſet mutatus.
¶ 2°.qꝛ oẽ agẽs q̃uis nõ phyſicũ agẽdo pateret̃:dum
actio de nouo ſibi iprimeret̃.¶ 3°.qꝛ cũ oĩs reſpectus
cãet̃ a ſuo termino:vt ſupius dictũ eſt:⁊ actio termine/
tur ad paſſũ:ſic ageret paſſũ i agẽs:ſic̃ agẽs in paſſum.
¶ 4°.qꝛ tũc talis actio nõ eẽt trãſiẽs ſꝫ imanẽs:qð nõ
ↄuenit actioni de gñe actionis:vt prius dictũ ẽ. ¶ Ad
p^{m} dico:ꝙ nullũ agẽs põt agere noua actione ſibi foꝛa/
liter inſiſtẽte quin mutet̃:de⁹ ãt nõ agit noua actione
Actio 2^{r}. ſcilicet formali:ſed fundamentali que eſt eterna.Et ſi
dicas ꝙ nunc agit ⁊ non prius.Dico ꝙ hoc eſt denoĩa/
tione extrinſeca a relõne q̃ eſt in creatura.¶ Ad 2^{m} di
co ꝙ ſicut actionis nõ eſt actio:nec paſſionis eſt paſſio:
A.l.ipꝛeſſio foꝛalr̃ nec im preſſionis ac/tio:ſꝫ ⁊c̃. ita nec actiõis ẽ paſſio foꝛalr̃.nec ipꝛeſſionis ipꝛeſſio:ſꝫ
ipſa actio eſt foꝛalr̃ ipꝛeſſio.ſi ãt h̃ nõ põt intelligi:opꝫ
ↄcedẽ ꝙ ſꝑagẽs creatũ patit̃:nõ tñ phyſica paſſione.
M ¶ Ad 3^{m} dico ꝙ ſi ↄcedat̃ ipꝛeſſio eẽ i re^{n} actiõis adue
niẽtis:tũc agẽs iprimit in paſſũ formã abſolutã:⁊ re^{um}
paſſionis ꝑ modũ termini:nõ tñ patiẽs in agẽs niſi re/
ſpectu actiõis:⁊ illa actio eẽt metaphoꝛica ſolũ. ¶ Ad
Qñ dr̃ actio imanẽs ⁊ trã/ſiens: nota h̃ ⁊.q.ſeq. 4^{m} dico ꝙ nõ dr̃ actio imanẽs:eo ꝙ ſit foꝛalr̃ in agẽte:
ſꝫ qꝛ nõ trãſit termĩatiue i aliqd extrĩſecũ:ſic̃ actio de
gñe actionis eſt trãſiẽs i aliqd:nõ g̃ eſt imãginãda hec
Trãſitio 2^{r}. trãſitio foꝛalis:qꝛ qðdã accñs ẽ:accñtia ãt nõ migrãt:
ſꝫ ẽ tñ trãſitio termĩatiua.¶ Ad arg^{m} pꝫ. ¶ Qõ.II.

Utrum In diuinis ſint actiones ima
nẽtes.Qꝛ nõ:qꝛ ibi nõ eſt paſ
ſio.g̃ nec actio.¶ Cõtra.In diuis ſunt in/
telligere ⁊ velle.g̃ ⁊c̃.Hic p̃mo vidẽdũ eſt
qd eſt actio imanens. 2° de queſito.

Quãtũ ad p^{m} p̃mittunt̃ p̃ q̃tuoꝛ p̃ambula:deinde N
ad articulũ.Primũ p̃ambulũ eſt ꝙ aliqui p̃m^{a} arti.
diſtiguẽtes de actione:dicũt ꝙ ẽ q̃dã actio abijciẽs:eo Preambula q̃druplex.
ꝙ abijcit ꝑfectionẽ aliquã a ſubto:ſic̃ calefactio abijcit Actio 2^{r}.
fridatatẽ ab aq̃ ei ↄnalẽ.Alia vo actio ẽ q̃ dr̃ ſalus ⁊ ꝑfe
ctio ꝑ quã ſubm ꝑficit̃ ⁊ nihil ei tollit̃:⁊ talis eſt viſio ⁊
h⁹.¶ 2^{m} p̃ambulũ eſt.ꝙ q̃dã eſt actio de gñe q̃litatis Actio 2^{r}.
ſic̃ itellectio:⁊ q̃dã de gñe actiõis ſic̃ imp̃ſſio alic⁹ foꝛ^{c}.
¶ 3^{m}.ꝙ eſt q̃dã actio de gñe relõnis ſic̃ dicẽ ſpirare ⁊
ꝓducẽ.¶ 4^{m} eſt.ꝙ q̃dã actiões ſũt imanẽtes ſic̃ itelli
gere ⁊ velle:q̃dã trãſeũtes ſic̃ iprimẽ ⁊ creare.¶ Quã/
tũ ad diſtõnẽ iſtoꝝ duoꝝ.ſ.imanẽtis ⁊ trãſeũtis ſũt q̃/ Op. 4^{r} alioꝝ de dr̃ia actio/nis imanẽtis ⁊ tranſeuntis.
tuoꝛ opi.¶ Pria ꝙ actio imanẽs eſt q̃ denoĩat patiẽs
ꝑ modũ agẽtis:⁊ agẽs ꝑ modũ patiẽtis:ſic̃ eſt itelligere
qð eſt pati:⁊ itelligi qð ẽ agere.Actio aũt trãſiẽs deno/
minat agẽs ꝑ modũ agẽtis:⁊ paſſũ ꝑ modũ patiẽtis:ſic̃
calefacẽ ignẽ:calefieri aquã.¶ 2^{a} fuit opinatũ ꝙ actio/ O
nes imanẽtes ſũt ille q̃ ſũt foꝛalr̃ in agẽte:ſic̃ itelligere
in itellectu:velle in volũtate.Sꝫ trãſeũtes ſũt ille que
trãſeũt in exterioꝛẽ mãm: ſic̃ ſecare ⁊ vrere. ¶ 3^{a} fuit
opinatũ ꝙ actiones trãſeũtes ſũt q̃ terminant̃ ad aliqð
ꝓductũ ex̃:ſic̃ creatio ⁊ gnõ.Actiões vo imanẽtes ſunt
q̃ nõ terminant̃ ad aliqð ꝓductũ ex̃:ſic̃ itelligẽ ⁊ velle.
¶ 4^{a}.qꝛ actiones imanẽtes ſũt q̃ hñt eẽ ꝑmanẽs:⁊ nõ
in fluxu:ſic̃ opõnes vitales.Trãſeũtes ãt q̃ hñt eſſe in
fluxu:ſic̃ mutatiões nãles:vt albificatio ⁊ denigratio ⁊
multa talia.¶ Pria opio nõ valet. Nã diſtõ iſtarum Impugnatio illaꝝ op.
actionũ nõ ẽ grãmaticalr̃ ſꝫ metaphyſica:ſꝫ dato ꝙ ſit
grãmaticalr̃:arguo ↄ eã grãmatice.¶ In grãmatica ſt̃
4^{oꝛ} vba neutropaſſiua.ſ.exulo/vapulo/veneo/fio/iſta Uerbum neutropaſſiuum quadruplex.
vtpꝫ denoĩant actiue.g̃ ſũt actiões imanẽtes:certũ ẽ ꝙ
h̃ ↄñs flm̃ eſt.h̃ nõ ſufficit.ſ.ꝙ ſunt paſſiua ⁊ denoĩent
actiue:qꝛ neutropaſſiua vtrũqꝫ hñt:⁊ tñ nõ ſignificãt P
actiões imanẽtes.¶ 2^{a} ẽt op.nõ valꝫ.p̃mo:qꝛ act⁹ bea Conſidera h̃ ſuppoſitũ b̃n
tificus a deo totalr̃ ifuſus:vt nũc ſupponit̃: eſt foꝛalr̃
in itellectu poſt:q tñ eũ nõ cãt:ſꝫ ꝑciſe recipit.ergo ⁊c̃.
¶ P̃.Prim⁹ actus potẽtie angelice:quẽ ponũt a deo
creatũ:nõ fuit actio trãſiẽs.ſilr̃ ſi de⁹ cãret i nobis actũ
volẽdi vel itelligẽdi eiuſdẽ rõnis cũ illis quos nũc ha/ A.l.cãret.
bem⁹.ↄſtat eñi ꝙ nũc ſũt imanẽtes.g̃ tũc eẽnt:⁊ tñ nõ
ſunt in agẽte.¶ 3^{a} ẽt op.nõ põt ſtare:qꝛ ſic̃ ꝓductio ſꝑ
terminat̃ ad ꝓductũ ⁊ nõ ad paſſũ:ita actio ad paſſum
⁊ nõ ad ꝓductũ.Silr̃ ſcia ⁊ ſapia ita paꝝ terminãtur
ad aliqð ꝓductũ ſic̃ intelligere:g̃ erũt actiones imanẽ
tes:qð eſt flm̃.¶ Si dicas ꝙ actiões trãſeũtes hñt ter
minare ex̃:nõ aũt imãnẽtes.¶ Iſtud nõ valet: qꝛ qñ Euaſio.
angelus mouet ſe:iſta actio dr̃ trãſiẽs:⁊ tñ nõ termina/
tur ad aliqd ex̃ angelũ:ſꝫ ꝑciſe ad angelũ. ¶ Si ãt di/ Euaſio.
cas ꝙ opꝫ ꝙ terminent̃ ad aliqd extrĩſecũ ꝓductũ:in/
telligẽ eñi ⁊ velle nõ ſic.⁊ iõ ſt̃ actiões imanẽtes.¶ Cõ
tra.Citharizare vel eq̃tare nõ terminant̃ ad extrinſecũ
ꝓductũ:⁊ tñ nõ ſunt actiones imanẽtes.¶ P̃.Reſpe/
ct⁹ actiõis de gñe actiõis nũq̃ꝫ terminat̃ ad ꝓductuꝫ Q
ſꝫ ad paſſũ.g̃ nũq̃ꝫ eẽt actio trãſiẽs.¶ 4^{a} op.ẽt nõ põt
ſtare qꝛ actio q̃ de⁹ aĩaꝫ illumĩat eſt ꝑmanẽs ⁊ nõ trã/
ſiẽs:ſilr̃ opõnes multe vitales ſũt q̃ raptiꝫ trãſeũt ⁊ nõ
ꝑmanẽt:⁊ tñ dñr eẽ actiones imanẽtes:ſic̃ videre ⁊ au/
dire ⁊ itelligẽ ⁊ velle:⁊ multa de numero iſtoꝝ.¶ Di/ Op. ꝓpria. & dr̃ia dicta.
co igit̃ ꝙ actiones imanẽtes vlr̃ ſũt ille q̃ nõ reſpiciũt
aliquẽ terminũ ð ſe:ille ãt dñr trãſeũtes:q̃ ex ſe aliquẽ
terminũ reſpiciũt:nõ ꝙ trãſeãt:niſi terminatiue itelli/
gẽdo.¶ Sꝫ ↄ h̃ iſtat̃ 4^{r}.p̃.qꝛ nulla q̃litas nec aliquod Obijcit 4^{r}.
abſolutũ reſpicit ex ſe terminũ:⁊ tñ nõ oẽs q̃litates ſũt
imanẽtes:ſilr̃ velle reſpicit bonũ.ſ.obm̃ pro termino.
ergo eſt actio trãſiens. 2°.qꝛ intelligere reſpicit ſubm̃
vt recipiens.ſ.intellectũ poſſibilem.¶ 3°.qꝛ motus ex

rõne ſua

A

Que qualitates dicuntur actiones.

rōne ſua formali nō reſpicit ſubm: qꝛ pōt intelligi ſine ſubo. ¶ 4°. qꝛ tūc actio fundamētalis nō erit trāſiēs. ¶ Ad pᵐ dico φ ſole q̄litates que ſūt actus 2ⁱ dn̄r eſſe actiones: ille aūt q̄litates que ſunt act⁹ ſcdi ⁊ nullū terminū reſpiciūt: ille inq̄ ſunt actiones īmanentes. velle aūt dicit actū 2ᵐ: nō aūt reſpicit terminū: ⁊ iō nō dicit̄ actio trāſiēs. ¶ Ad illud qd̄ dr̄: φ velle reſpicit bonū vt obz. Dico φ nō r̄ſpicit bonū vt pductū: nec vt paſſū: oīs aūt actio trāſiēs reſpicit altero iſtoꝝ modoꝝ: ppe aūt nō reſpicit niſi paſſum. ¶ Ad 2ᵐ dico: φ intelligē ex rōne ſua formali nō hꝫ reſpectū ad ſubm: actio vō ſm rōnē ſuā formalē reſpicit terminū: ſilr nec velle nec intelligere reſpiciunt ex rōne formali eoꝝ ſubm: ſꝫ ex ↄn̄ti.

Qꝛ mot⁹ nō ſit formaliter actio nec ↄ̄trā.

¶ Ad 3ᵐ de motu. dico φ motus nō eſt actio nec paſſio: formaliter loquēdo: ⁊ iō dato φ poſſit ītelligi ſine ſubo: tn̄ nō ſeq̄t̄ φ actio poſſit intelligi ſine termino: qꝛ ex rōn ſua ipm reſpicit. ¶ Si dicas φ motus vr̄ neceſſari ꝰ reſpicere terminū ad quē. ¶ Dico φ actio de gn̄e actionis ⁊ actio trāſiēs: reſpiciūt ex rōne ſua formali paſſū ⁊ nō pductū: iō nō valꝫ. ¶ Ad 4ᵐ de actiōe fundamētali. dico φ lꝫ nō reſpiciat terminū formalē actualē actualr̄ exn̄tē: tn̄ reſpicit aliqd̄ paſſuꝫ: ſicut illuminatiuitas reſpicit illuminabile: ⁊ ſic de alijs: ſic creatiuitas creabile.

B

Actionis īmanētis ē ꝓprietas 4ᵉ.

¶ Sciēdū ḡ ad notitiā iſtaꝝ actionē īmanentiū: φ earū ſūt q̄tuor pprietates. Prima eſt φ act⁹ īmanētes nō ſunt niſi in potētijs obiectiuis: qꝛ potētie non obiectiue ſunt cauſatiue ꝑ actiones ſuas illoꝝ quoꝝ ſunt potētie: ⁊ ꝑ ↄn̄s actiones ipſarū hn̄t terminos: ⁊ ita ſunt trāſeūtes.

Potētia 2ᵉ.

Potētie aūt obiue lꝫ ſint ēt cāue: tn̄ terminocātionis ↄuenit nomē actionis: ⁊ ſibi nō ↄuenit terminū reſpicere.

Potentia ⁊ actus duplex.

¶ 2ª. qꝛ actiones īmanētes ſunt actiones vitales: qꝛ oēs potētie obiectiue ſunt vitales. Nō vital' eni po⁹ nō requirit obm: ſicut calefactiua: ſꝫ potētiaꝝ vitaliū ſunt ſꝑ actus vitales. ḡ ⁊c̄.

C

Productio duplex.

¶ 3°. qꝛ actiones īmanētes nō ſūt pductiue alicui⁹ termini: qꝛ ipſe ſūt fines: nō eēnt aūt fines ſi eēnt pductiue. ¶ 4°. qꝛ iſte actiones ſunt pductiue obiectoꝝ in eſſe ſm qd. vt in eſſe volito: ⁊ eſſe intellecto: lꝫ non in eſſe reali.

2ᵘˢ articu.

Quātū ad 2ᵐ p̄ncipale. Utrū in deo ſint actores īmanētes. Patet qd ſit dōm. Certum eſt eni φ de⁹ eſt ītelligēs ⁊ volēs: intelligē aūt ⁊ velle ſunt opōnes īmanētes. ḡ in deo iſte opōnes ſūt: nō ſoluꝫ ad intra: ſed etiam ad extra.

Opatio īmanēs deo 2ᵉ.

¶ Queſtio. III.

Vtrum pater ⁊ fili⁹ diligāt ſe ſpūſancto. Qꝛ n̄. qꝛ pr̄ diligit ſe amore q̄ eſt formalr̄ in eo: ſꝫ ſpūſanctus nō eſt formalr̄ in patre. ergo ⁊c̄. ¶ In oppoſituꝫ eſt ſententia Ricardi ⁊ Augu.

6. tri. c. 5.

Diligere aliq̄ accipit 4ᵉ.

D

Hic primo vidēdū eſt: φ diligere aliquo accipit̄ 4ᵉ. vel ſicut potētia operante. ſ. volūtate: vel habitu pficiēte. ſ. charitate: vel ſicut actu īmanēte. ſ. dilectiōe: vel ſicut obto terminā̄te. ſ. ipſo fine: ſicut diligunt̄ ea q̄ ſūt ad finē. Primo mō pr̄ ⁊ filius ſe diligunt voluntate in eis formalr̄ exiſtente. 2° mō charitate. 3° mō ſuo actu volēdi. 4° mō ipa eēntia.

Op. alioꝝ negantiū ꝓpōm tenentium.

¶ Dicunt ergo aliq̄ φ ſpūſanctus nullo iſtoꝝ modoꝝ ſit illud quo ſe diligūt: hinc eſt φ ppō nō eſt cōcedēda. Uñ dicit φ Augu. reuocauit eā in ſuo libri dicēs: φ pr̄ nō eſt ſapiēs ſapia genita. 7. de trinita.

Li. 1. retractationū. c. 26.

Ex li. 83. q. q. 23.

Impugn⁹ 4ᵉ.

¶ Cōtra illud arguo 4ᵉ. Primo ſic. 15. de trini. dicit expreſſe φ ſpūſanctus eſt quo diligūt ſe pr̄ ⁊ fili⁹. Uñ ex quo h̄ dicit in. 15. prius non vr̄ reuocaſſe.

c. 7. ⁊ alibi.

¶ 2° quia Ricardus de tri. illud ex itētiōe determinat. ¶ 3°. quia illa eſt vox cōis ſanctoꝝ. ¶ 4°. quia illud eccleſia cātat ⁊ vniuerſitas doc. ↄcedit.

Qualiter diligūt ſe. ſ. ſ. pr̄ ⁊ fili⁹ notāter.

¶ Suppoſito igit̄ φ pr̄ ⁊ filius diligāt ſe ſpūſancto: īgrēdū eſt q̄liter hoc poſſit ītelligi. Et q̄ꝫtū ad h̄ ptermiſſis opionib⁹ dico q̄tuor ↄ̄nes. Prima φ illa locutio nō eſt pſonalis ſed eēntialis: qꝛ ↄuenit trib⁹: pr̄ eni ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus diligūt ſe ſpūſancto: qꝛ eodē amore oīno diligūt ſe ⁊ ēt creaturā. Oia aūt q̄ ↄueniunt trib⁹: ⁊ in reſꝑ ad creaturā ſūt eēntialia. ḡ ⁊c̄.

E

Cōcl° 4ᵉ dclaratiua vitatis h⁹ locutōis pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊c̄.

¶ 2ª ↄ̄. φ iſta locutio nō eſt formalis ſꝫ idētica: qꝛ amor quo pr̄ ⁊ fili⁹ diligūt ſe: nō pōt eē ſpūſanctus formalr̄: ſꝫ ſolū idētice. Nā illud qd̄ ē in pr̄e formalr̄: nō pt̄ eē idē formalr̄ ſpūiſancto. ¶ 3ª ↄ̄ ē. φ illa locutio nō eſt ppria ſꝫ appropriata: qꝛ oē illō q̄ diligūt ſe pr̄ ⁊ fili⁹: ē idētice idē pr̄i ⁊ filio ſic ſpūiſcō: cum ſit amor: q̄ eſt eēntialis ⁊ eq̄ idē trib⁹ ⁊ cuilibꝫ pſone: ⁊ ꝑ ↄn̄s cōe ⁊ nō ppriū: appropriat̄ aūt ſpūiſcō: ſicut alia ad amorē ⁊ ad volūtatē ptinētia.

A. l. cū pr̄ ⁊ filius nō diligāt ſe niſi eo φ formaliter eſt in eis cū dilectio ſit operatio īmanēs. cōſtat φ. ſ. ſ. nō eſt formalr̄ in pr̄e: nec ēt in filio.

¶ 4ª ↄ̄ eſt. φ pr̄ ⁊ filius nō diligunt ſe ſpūſcō ſic eēntia: qꝛ eēntia nulli appropriat̄. nec ſic volūtate: qꝛ tūc haberēt volūtatē a ſpirituſcō. nec ſic habitu: qꝛ tūc hērēt charitatē a ſpūſcō: ſꝫ ſic actu: qꝛ diligē eſt actus volēdi: ⁊ iſte eis ↄuenit a ſpūſcō appropate loq̄ndo.

Cōſidera iſtātiam.

F

Obijcit̄ 4ᵉ.

¶ Cōtra iſtas ↄ̄nes iſtatur. Prio ſic. Appropriatū īquātū appropriatū nō ē eēntiale ſꝫ pſonale: cū ḡ amor ſit appropriat⁹ ſpūiſcō: in iſta locutione nō erit eēntialis ſꝫ pſonalis. ¶ 2°. qꝛ amor ē idē vbo ſic ſpūiſcō. poterit igit̄ dici eq̄: pr̄ ⁊ fili⁹ diligūt ſe vbo: ſicut ſpūſcō. ¶ 3°. qꝛ appropriat̄ volūtas vel bonitas ſpūiſācto: ſicut amor. poterūt ḡ pr̄ ⁊ fili⁹ dici boni ſpūſancto: ſicut diligētes: ⁊ ſilr̄ de charitate. ¶ 4° quia non vr̄ φ verificet̄ ex appropriatione: qꝛ appropriatuꝫ pdicat̄ de illo cui appropriatur: hic aūt eſt eↄ̄.

Qꝛ de ſe eſt eēntiale ꝑ appropriationē fit pſonale. cōſidera iſtāti A. l. attribuimus.

¶ Dico ad iſta. Ad pᵐ φ appropriatū eſt eēntiale: ſꝫ tn̄ ꝑ actuꝫ intell's nr̄i appropriatur ⁊ fit pſonale: dū attribuit̄ illō ꝑ ſe vni: ſꝫ tn̄ ita hn̄ hꝫ ortū ex nā̄ rei: ⁊ iō lꝫ q̄ꝫᵐ ad modū intellegēdi quē nūc hēm⁹: dicam⁹ φ ſit pſonalis: tn̄ q̄ꝫtū ad rē ſignatā eſt eēntialis. ¶ Ad 2ᵐ dico φ q̄ꝫtuꝫ eſt ad vitatē ppōnis q̄ accipit̄ ex idētitati in re ita eēt va: pr̄ diligit ſe vbo: ſic. ſ. ſ. tn̄ nō q̄ꝫtū ē ex appropatiōe: act⁹ eni amoris nō appropriat̄ vbo ſꝫ ſpūi. ſ.

G

Aliq̄ apppropriari. ſ. ſ. 2ᵉ.

¶ Ad 3ᵐ dico: φ aliq̄ ſūt q̄ appropriat̄ ſpūiſācto ex mō ſue emanatiōis ſiue pductiōis paſſiue: aliq̄ ex mō ſue emanationis ſiue pductionis actiue. ¶ Dico ḡ φ q̄ꝫtū ad vificationē talis ppōnis: nō ſufficit talis appropriatio que fit ex modo ſue productionis actiue: ſed pciſe illa que fit ex mō ſue emanationis paſſiue: ⁊ nihil iſto mō ſpirituiſancto appropriat̄ niſi actus volēdi q̄ eſt aptus nat⁹ ſpirari: pductio aūt. ſ. ſ. ē ſpiratio paſſiua.

Replica.

¶ Sꝫ ↄ̄. Amor in diuīs eſt eēntialis: ſꝫ eēntiali repugnat ſpirari. ḡ ⁊c̄. ¶ Dico φ amori in diuīs repugnat ſpirari inquātum amor infinitus eſt: nō tn̄ inquātū amor eſt: ⁊ qꝛ amori vt ſic non repugnat: hinc eſt φ appropriatio facta ē bona.

Cōſidera caſſe omnia.

¶ Ad 4ᵐ dico: φ aliq̄n eēntiale appropriat̄ pſonali: ſicut dicimus. ſ. ſ. eſt charitas: aliq̄n perſonale appropriatur eſſentiali eo mō quo dicit Anſ. φ vbū eſt actus intelligēdi.

Eēntiale pſonali ⁊ eↄ̄ appropriari.

H

Quere ī mono. ⁊ alibi.

Qꝛ. ſ. ſ. appropriat̄ amori ⁊ non eↄ̄. φ eſt ſingl'e.

Dico ḡ φ in iſta locutione nihil appropriat̄ ſpūſancto: ſꝫ. ſ. ſ. appropriat̄ amori ⁊ dilectiōi. Eſt ergo ſenſus ppōnis: φ pr̄ ⁊ filius diligunt ſe ſpirituſancto. h̄ eſt dilectione cui appropriatur ſpirituſſanctus. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Queſtio. IIII.

Vtrum pr̄ ſit ſapiēs ſapia genita. Qꝛ ſic. Aug. vr̄ dicere. 6. de tri. ſ. φ pr̄ eſt ſapiēs ſapia quā genuit. ¶ Contra. Idem Augu. 7. eiuſdē libri dicit expreſſe: φ non ſit verum.

Ca. 3.

Hic p̄mittunt̄ q̄tuor pambula. Primū eſt φ pr̄ ⁊ filius ſapiūt eadē penitus ſapia: qꝛ ſicut in pr̄e ⁊ filio eſt eadē eſſentia: ita in pr̄e ⁊ filio eſt eadē penitus ſapiētia q̄ ſūt ſapiētes. ¶ 2°. qꝛ ſi alia ſapia eēt pr̄is ⁊ alia filij: tūc neutra diceret pfectionē ſimplr̄: qꝛ nō eēt in ſuppoſito pfectiſſimo. vel ſi diceret: tūc ſuppoſito pfe/

Preambulū quadruplex.

I

ctiſſimo aliqua pfectio ſimplr deficeret. ¶ 2m pambulū eſt ꝙ accipiēdo ſapiam illā ſm ſe: q̄ vtraqȝ pſona ē ſapiēs: ⁊ ēt tota trinitas ipſa eſt ingenita: q2 illud qȝ puenit actū gn̄andi i diuinis eſt ingenitū: ſapia aūt cuȝ ſit pfectio eēntialis: puenit gn̄onē actiuā q̄ eſt proprietas pſonalis: eo mō q̄ perſonalia pueniunt ab eēntialibus ſm Diony. in. c. de vnica ⁊ diſcreta theologia. Itē oē genitū eſt realr a gn̄ante diſtinctū: ſȝ ſapia eſt indiſtincta a pr̄e. g̊ ⁊c̄. ¶ 3m pambulū ē. ꝙ ſapia vt ī pna pr̄is ē pnm q̄ gn̄onis: ad pductionē. n. vbi pfectiſſimi ꝯcurrit nō ſolū poa: ſȝ ēt habitꝰ pfectiſſimꝰ illiꝰ obti. ſapia aūt ē hꝰ. g̊ ⁊c̄. ¶ 4m pambulū eſt. ꝙ illa ſapia vt in pna vbi. ē genita vt quo: q2 qcqd hȝ vbū: eſt ei datū p gn̄onē. vt hr̄ 15. d̄ tri. Itē nlli dubiū ē qn ſibi ſit a pr̄e cōicata ſicalia. g̊ ⁊c̄. ¶ Iſtis premiſſis dicūt aliq ad q̄ōnē ꝙ illa ppō nō eſt ꝯcedēda: lȝ eni Aug. 6. de tri. eā dicat: tn̄ 7o eā retractat dicēs: ꝙ pr̄ nō eſt ſapiēs ſapia quā genuit: pbatio aūt ſua vr̄ talis: pr̄ idē eſt eē ⁊ ſapere: ſȝ pr̄ nō eſt eēntia quā genuit. g̊ nō ſapit ſapia quā genuit. ¶ Sȝ illud nō vr̄ probabile ꝙ tantus doctor in tā ſolēni libro ita imediate ſibi ꝯdixerit. Idcirco ad euitandū iſtā ꝯdictionē pono 4or ꝯnes. ¶ Pria eſt ꝙ pr̄ eſt ſapiēs ſapia igenita in ſenſu cōpoſitionis: q2 quicqd eſt in pr̄e: totuȝ eſt ingenitū: vt in eo: cū ſm Aug. pr̄ habeat omnia a. ſe. ¶ 2a ꝯ eſt. ꝙ pr̄ eſt ſapiēs ſapia genita in ſenſu diuiſionis accipiēdo genitū vt quo vel vt cōicatū: q2 eadē numero ſapiētia q̄ filiꝰ ſapit pr̄ ſapit: ſȝ ſapia q̄ ſapit filiꝰ eſt genita. g̊ ⁊c̄. ¶ 3a ꝯ eſt ꝙ filius eſt ſapiēs ſapia ingenita in ſenſu diſionis: q2 eadē ſapia numero q̄ filiꝰ ſapit ⁊ pr̄: pr̄ aūt ſapit ſapia ingenita. g̊ ſapia filij eſt illa q̄ eſt igenita. ¶ 4a ꝯ eſt ꝙ filiꝰ eſt ſapiēs ſapia genita in ſenſu cōpōnis: q2 qcqd eſt in vbo vt eſt i eo: q eſt ſenſus cōpōnis: ē p gn̄onē cōicatū: ⁊ oē tale eſt genitū vt quo: cū gn̄ō ad oīa q̄ ſūt in vbo terminet̄ pmario vel ſcd̄ario. ¶ Cōtra iſtas ꝯnes iſtat̄ 4r. Primo ſic. Q2 ſi ſapia vt in pr̄e eſt igenita: cū pr̄ nō ſit foꝛalr ſapiēs niſi ſapia: q̄ eſt in eo formalr. g̊ nūq̄ȝ erit ſapiēs niſi ſapia ingenita. ¶ 2o ſic. Q2 genitū ⁊ ingenitū ſunt extrema ꝯdictiōis: aut saltē nō genitū: ſȝ talia eidē ſil' ꝯuenire nō pn̄t. vt. ſ. pr̄ ſit ſil' ſapiēs ſapia genita ⁊ ingenita. ¶ 3o ſic. Nā ſi filius eſſet ſapiens ſapia ingenita: eēt ſapiēs ſapia p generationē nō cōicata: ⁊ ſic eēt ſapiēs a ſe. ꝯ Aug. vbi. ſ. ¶ 4o ſic. Q2 ſi filiꝰ nō eſt ſapiēs niſi p illo ſigno originis p quo eſt cū ſapere pſupponat eſſe: p illo aūt ſigno p quo filius eſt: eſt ſapia eiꝰ genita: ſicut p illo ſigno p quo pr̄ pcedit eſt ingenita: g̊ filius nō erit ſapiēs niſi ſapiētia genita: nec pr̄ niſi igenita. ¶ Ad pm dico ꝙ nūq̄ȝ pr̄ eſt ſapiēs niſi ſapia ingenita: ſȝ illa eadeȝ in filio eſt genita. Et qn̄ dr̄ ꝙ nō eſt ſapiens niſi ſapia vt eſt in eo formalr: illud eſt verū: q2 illa reduplicatio eſt nota ſenſus cōpōnis q ꝯcedit̄ eē verus: tn̄ in ſenſu diuiſiōis ipe eſt ſapiēs illa ſapia q̄ eſt in alio foꝛalr: ſicut corpꝰ chr̄i in pixide vulnerat̄ ſimplr: q2 idē eſt cū eo qȝ vulnerat̄ in cruce: nō tn̄ vt in pixide. ¶ Ad 2m dico ꝙ eē genituȝ vno mō ⁊ ingenitū alio mō nō ꝯdicunt: ſicut hic in ſenſu cōpōnis igenitū: ⁊ in ſenſu diuiſionis genitū: ſic poſſibile eſt ridēteȝ flere in ſenſu diſionis: ⁊ impoſe eſt in ſenſu cōpōnis. ¶ Ad 3m dico: ꝙ filius nō eſt ſapiēs niſi a pr̄e: ⁊ pp hoc nō eſt ſapiēs niſi ſapia genita in ſenſu cōpoſitionis intelligendo: nō aūt eſt ſapiēs ſapia ingenita niſi in ſenſu diuiſionis: ſicut patet de corpe chr̄i. ¶ Ad quartū dico ꝙ pro illo ſigno pro quo filius eſt ſapiens: ſapia illa eſt genita: ⁊ hoc in ſenſu cōpōnis: ſȝ eadē pro alio ſigno fuit igenita: ⁊ illō eſt in ſenſu diuiſionis filiū eſſe ſapiētē ſapiētia ingenita. ſ. illa ſapientia que eſt de ſe ingenita: aut ſaltem in patre.

Cap. 14.
K
Op. aliorum ad queſitum ptē negatiuaȝ tenentiū vide ſco. hic.
Impugnatio Op. propria.
Cōclo 4r.

15. tri. ⁊ alibi ſepe.

Pr̄ ē ſapiēs genita ⁊ ingenita ſapia: ⁊ ſimiliter filius: ſȝ ſēſus cōpō ⁊ di. hincide ecōtrario ſumit: ⁊ ē notabilis doctria.

L
Obijcitur 4r

Ingenioſus minor.

Nota vbiqȝ.

M

Sed hic ſunt alique diffi. Prima eſt quid intelligimus in propoſito p ſenſum cōpoſitionis ⁊ diuiſionis. Dico ꝙ ſicut album pōt eſſe nigrū in ſenſu diuiſionis: q2 ſubm quod eſt album poteſt tranſire ad nigredinē: nō tn̄ in ſenſu cōpoſitionis: q2 tunc cōtraria ſimul eſſent: ita pr̄ eſt ſapiens ſapientia genita: quia ſua ſapientia qua eſt formaliter ſapiens: eſt alicubi genita: ⁊ non in ſenſu cōpōnis: q2 tunc in eo eſſet ſapientia cum generatione paſſiua. ¶ 3a diffi. eſt. cū propoſitio que ſolū in ſenſu diuiſionis ꝯcedit̄: ſimpliciter negat̄: ſicut cum dr̄: deus in celo punit homines: quare Aug. concedit ſimplr. 6. de tri. ꝙ pater eſt ſapiens ſapiētia genita: vel ſapientia quam genuit: cū vt dictum eſt. nō verificetur niſi in ſenſu diuiſionis. ¶ Dico ꝙ Aug. intelligit ſic: lȝ non ita expreſſerit. Unde propoſitio nō eſt ſimplr ꝯcedēda niſi cū determinatione q̄ dat itelligere ſenſum diſionis. ſ. pr̄ eſt ſapiēs ſapia genita. i. illa ſapia q̄ eſt foꝛalr ſapiēs pr̄ eſt in filio genita. ¶ 3a diffi. eſt qūo dēat ſolui rō Aug. ſ. ꝙ cū eodē pr̄ ſit ⁊ ſapiat: ⁊ ſic ſapiat ſapia genita. ¶ Dico ꝙ vtraqȝ eſt vera in ſenſu diuiſionis: ſicut eni pr̄ ſapit ſapia q̄ eſt genita: nō tn̄ verbo vel ſapiētia genita inquātū genita: q2 ibi eſt ſenſus cōpōnis: ſic pr̄ hȝ eē eēntia q̄ eſt cōicata filio: nō tn̄ hȝ eē p filiū: vel illa eēnia iqnātū eſt cōicata: verūtn̄ vna eſt plus vificabilis q̄ȝ alia pp appropationē. ¶ 4a diff. eſt ſi ſpūſſanctus hȝ eē ſapiens ſapia genita. Dico ꝙ in ſenſu diuiſionis ſic. q2 ſapia qua formalr eſt ſapiēs: eſt illa que eſt genita: tamē in ſenſu compoſitionis non: ſȝ potius ſapientia ſpirata. ¶ Sed adhuc remanent due difficultates. prima eſt ſi deus eſt ſapiens ſapia creata in ſenſu diuiſionis. Poteſt dici ꝙ nō: q2 illa ſapia qua deus eſt ſapiēs nō eſt in creatura. ¶ Cōtra. Nā rō formalis ſapie eſt vna in deo ⁊ in creatura: ⁊ ſic rō formalis qua deus eſt ſapiens erit creata. ¶ Pōt dici ꝙ accipiēdo rōnē formalē ſub illa pciſione qua eſt vna i deo ⁊ in cratura non creat̄. ¶ Sȝ eſt ne rō foꝛalis q̄ deꝰ eſt ſapiens in creatura. Dico ꝙ nō eſſet magnū icōueniēs dicere ꝙ ſic: ſed inconueniens eſſet dicere ꝙ illa eadē omnimoda vnitate: ſicut eſt in patre ⁊ filio: q2 vnitate numerali ⁊ cum hecceitate: ſed non ſic in deo ⁊ creatura. ¶ 2a diffi. eſt de implicatione que eſt in propoſitione: q2 nō videtur ꝙ plus poſſet dici ſapientia genita q̄ȝ eſſentia. Dico ꝙ hoc faciunt duo. ſ. non equalis abſtractio eſſentie ⁊ ſapiētie: ⁊ inequalis appropriatio. ¶ Ad argm in principio patet: q2 verum eſt in ſenſu diuiſionis ⁊c̄.

N
D. q̄druplex
Doctrina notabilis vbiqȝ logica ⁊ theologica.
Tāge inſtantiam hic.

Exponit Auguſ. optime.

O

ſ. ⁊ abſtractionis diuiſitatē.

D. duplex.

Nō eſt creata nec icreata.
Caſte hoc cede

P

Di ſapia genita ⁊ nō eēntia pp duo.

¶ Queſtio. V.

Utrum pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus dicāt verbo. Q2 non: q2 ſolus pr̄ generat: ſed generare in diuinis idem eſt ꝙ dicere. ergo ⁊c̄. ¶ Contra. Anſ. in monolo. demonſtrat oppoſitum.

Q

62.

Hic primo premittuntur quatuoꝛ pambula. ¶ Primuȝ eſt. ꝙ dicere accipitur dupliciter. ſ. eēntialiter: ⁊ iſto modo accipit Aug. ꝙ pater ſeipſuȝ dicit. Alio modo accipitur perſonaliter: ſicut cuȝ dicitur: pater dicit filium: hoc eſt generat. Iſtam equiuocationem expreſſe ponit Anſ. in monolo. ¶ 2m preambuluȝ eſt. ꝙ hic non accipitur dicere perſonaliter: ſed eſſentialiter: quia nullum perſonale eſt commune tribus: lȝ duobus ſcȝ patri ⁊ filio ſit vna relatio cōmunis. cōceditur aūt ꝙ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus dicant vbo. ¶ 3m eſt ꝙ verbo non accipitur hic ſm proprietatem: ſed ſm appropriationem: quia lȝ pater in diuinis aliquid operet̄ verbo ſumpto ſm ſuam proprietatem: quia datei vim operatiuam: tamen ſpūſſanctus verbo nihil operatur ſumpto ſm ſuam proprietatem: quia ſpiritusſanctus

Preambula quadruplex.
15. tri. ca. 14.
Dicere accipi dupliciter.
Ubi. ſ.

Dicere verbo ꝯtigit itelligi dupliciter.

verbo

A

verbo nihil dat. ❡ 4ᵐ eſt ꝙ lʒ iſta ꝑdicatio videatur verificari tm̄ identice: tm̄ cū dictione hic accepta ꝓ intellectione nullo mō pn̄t diuine ꝑſone formalr intelligere tali dictione q̄ ſit formalr verbū. Poteſt tm̄ verificari ꝑdicatio ꝙ intelligāt verbo: hoc eſt intellectione cui appropriat̄ vbum: vel eꝫ. ❡ Iſtis p̄miſſis pono q̄tuor ꝯnes. Prima eſt ꝙ deus pr̄ ſolus in diuis dicit vbū: accipiēdo dicere ꝑſonalr: qꝛ illud dicere eſt ꝑ modū intellectus producere: ⁊ illud non ꝯuenit niſi patri. ❡ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſanctus dicūt vbū: accipiēdo dicere eēntialr: qꝛ iſto mō dictio eēntialis non pōt accipi niſi ꝓ actuali notitia: q̄ qdē notitia tres ꝑſone actualr itelligūt vbū: ⁊ filr creaturā. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpiritusſanctus nō dicūt vbo: accipiēdo dicere ꝑſonalr: qꝛ cuicūqꝫ repugnat ſupius ⁊ iferius: ſʒ gn̄are eſt ſupiꝰ ad dicē: ⁊ iō cū repugnet ſpūiſcō gn̄are, repugnabit ⁊ dicē. ❡ 4ᵃ ꝯ eſt: ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſanctus dicūt vbo: accipiēdo tā vbū q̄ʒ dicer̄ eēntialr: qꝛ dicūt h̄ eſt itelligūt. vbo: hoc eſt actuali notitia: ſic̄ ꝓducēs ſua ꝓductione ꝓducit in 4ᵒ mō dicēdi ꝑ ſe: vt pʒ: ⁊ iō hic vbū ſupponit ꝓ actu itelligēdi: ſic̄ ꝓ ſuo appropriato ex mō ſue emanationis. ❡ Sʒ h̄ occurrūt 4ᵒʳ diffi. Prima eſt. qꝛ pr̄ i diuinis nō vr̄ verus vbo. nec ſapiēs vbo: cū tm̄ vitas ⁊ ſapiētia vbo appropriēt̄. ❡ Dico ꝙ nulla diña ꝑfectio eſt ita vbo appropata: ſic̄ actualis notitia: cui ex nā ſua vbi nō eſt inata, ꝯuenit ꝓduci ꝑ actū dicēdi: ſic̄ vbo diuino: ⁊ iō illa ſola vbo appropriat̄ rōne ſue ꝓductiōis paſſiue. Alia aūt appropriant̄ ſibi rōne ſue ꝓductiōis actiue. ❡ 2ᵃ diffi. qꝛ ſancti q ꝯcedūt ꝙ ſpūſanctus ⁊ pr̄ dicūt vbo: negāt ſpūmſctū dicere vbū. vt pʒ de Anſ. ⁊ tm̄ ſm̄ p̄miſſa eo mō quo ꝯcedit̄ vterqꝫ dicē vbo: ꝯcedit̄ dicē vbū vniformiter accipiēdo. ❡ Dico ꝙ qn̄ negāt ſpūmſcūm dicē vbū, eſt accipiēdū dicē ꝑſonalr: qn̄ aūt dicūt ſpūm ſcūm dicē vbo, eſt accipiēdū eēntialiter: lʒ nō exprimāt. hoc tm̄ hr̄ ex itētione dictoꝝ ſuoꝝ q̄ ſunt ad h̄. ❡ 3ᵃ diffi. qꝛ hic nō vr̄ appropriari vbo notitia actualis: ſʒ magis eꝫ. cū dr̄ vbū notitia genita. verbū eni vr̄ appropriari ipſi notitie actuali: qꝛ vbū accipitur ꝓ actuali notitia genita. nō eꝫ. ❡ Dico ꝙ nihil obſtat ſi fiat appropriatio cōiuʒ ꝑſonalibꝰ: ſiue ꝑſonaliuʒ cōibꝰ: ſic̄ dictū eſt ſupius in iſta diſtōne. ❡ 4ᵃ diffi: eſt ſi ꝑ eūdē modū itelligimꝰ p̄rem ⁊ filiū diligē ſe ſpūſcō: ſic itelligimꝰ p̄reʒ ⁊ filiū ⁊ ſpūmſcm̄ dicē vbo. ❡ Dico ꝙ ſic. niſi qꝛ vitat̄ equocatio: qꝛ ibi accipit̄ dilectio: hic dictio. Sʒ tm̄ q vellet equocare de actu ſpirādi: ſic̄ equocat̄ de dicē. ſilr̄ eēt. ſʒ hoc nō eſt in vſu. ❡ Ad argumētum patet.

Cõclo 4ᵃ ad queſitum. Dicē vbum ⁊ dicē vbo quō ⁊ de qbꝰ veri ficanᵗ i diuis ⁊ de qbꝰ ⁊ q̄liter non?

B

D. q̄druplex

Qꝛ ſola notitia actualis appropriat̄ vbo rōne ꝓductionis paſſiue: alie vo ꝑfcōnes itellectua les rōne ꝓductiōis actiue. qō bn̄ pōdera bis.

Oia ſingularia ⁊ igenioſa ſunt.

C

❡ Queſtio. VI.

Utrum actus dicēdi in diuis ꝑcedat actū intelligēdi. Oꝫ ſic. qꝛ qō ꝑtinet ad memoriā. ꝑus ē eo qō ꝑtinet ad itelligētiā: ſʒ dicē ꝑtinet ad memoriā. itelligere aūt ad itelligētiā. ğ ⁊c̄. ❡ Cōtra. Eēntialia ſunt ꝑora notionalibꝰ. ❡ Hic p̄ dicēdū eſt de terminis. ſ. dicere ⁊ intelligere. 2ᵒ de queſito.

Nobilr̄ adiungēs hāc. q. ſingulariſſima doctria valde neceſſaria i ea cōtinetur.

D

Quātū ad p̄ᵐ vidēdū eſt qd ſit dicē. Et quātuʒ ad hoc itroducunt̄ q̄tuor dicta ꝑ q̄ manifeſtatur qd ſit dicē: ⁊ qd nō. Primū dictū eſt. ꝙ dicē nō eſt itelligere: qꝛ dicē ꝑtinet ad memoriā: ⁊ itelligē ad itelligētiā: q̄ dr̄ acies cogitātis: ſicut docet Augu. 9. de tri. q̄ſi ꝑ totū. ❡ P̄. In diuinis ſolus pr̄ dicit. nō tm̄ ſic de itelligere. ❡ 2ᵐ dictū eſt. ꝙ dicere nō eſt agere: qꝛ ſi ſic. tūc dici eſſet pati: ⁊ tūc vbo diuinū: qō eſt dictū eēt paſſū. ❡ Item in dictione: ſolus intellectus poſſibilis eſt paſſum. ⁊ per conſequens intellectus poſſibilis eſſet dictꝰ. ❡ 3ᵐ eſt ꝙ dicere nō eſt producere obiectū in eſſe cognito: qꝛ dicere ꝑtinet ad memoriā ſm̄ Aug. ⁊ tm̄ producere obiectū in eſſe cognito pertinet ad ſolū actū intelligendi. ipſo eni q̄uis ſeparato, obiectū acciperet eē cognitū. ❡ P̄. Hec eſt ꝓductio ſm̄ qd. dictio eſt ꝓductio ſimplr̄. ğ hec nō eſt illa. ❡ 4ᵐ dictū eſt. ꝙ dicere eſt verbū ꝓducere in eſſe reali ⁊ vero: qꝛ dicē fundatur in memoria fecunda: ſicut ꝓductio actiua in p̄n̄ᵒ ꝓductiuo ⁊ dici fūdat̄ i vbo: ſicut ꝓductio paſſiua in termino ꝓducto formali: vt pʒ. 9. de tri. ſʒ illō vbū: vt patuit eſt actꝰ itelligēdi. ❡ Ex iſtis pʒ ꝙ iſti duo reⁿˢ. ſ. dicere ⁊ dici: vel gn̄are ⁊ gn̄ari ſt̄ de gn̄e relōnis: qꝛ poſitis terminis oriunt̄. ❡ Quātū ad 2ᵐ terminū. ſ. itelligere vel actū itelligēdi fuit 4ᵒʳ opinatū. ❡ Quidā eni dixerunt ꝙ eſt relō: qꝛ cōparat̄ ad obm̄ ſicut mēſuratū ad menſurā: qō ꝑtinet ad 3ᵐ genꝰ relatiuoꝝ. Aly āt dixerūt ꝙ ē actio: qꝛ ſic̄ actꝰ p̄mꝰ eſt eē: ita actꝰ ſcōs eſt agē. intelligē āt ſꝑ ponit̄ actꝰ ſcōs. Aly dixerūt ꝙ intelligē eſt paſſio qꝛ ip̄mit̄ ab obo: ſʒ ois ipreſſio ē paſſio ꝺ gn̄e paſſiōis: qꝛ ſicut iprimere eſt agē: ita imprimi eſt pati. Aly dixerūt ꝙ eſt q̄litas: qꝛ cū ſit ꝑcipua perfectio vr̄ abſoluta. Nō eſt aūt ſubā nec q̄ītitas. ğ oꝫ ꝙ ſit q̄litas: qꝛ alia p̄dicamēta ſunt relatiua. ❡ Sʒ p̄mꝰ modus ſtare nō pt̄: qꝛ cū vltimata hoīs felicitas ponat̄ eiꝰ ſūma ꝑfectio: ⁊ reſpectus nullā dicat ꝑfectionē: nulla rōne tales actus cuiꝰ ſūt itelligere ⁊ velle: reⁿˢ pn̄t eſſe. Rō ēt nō valet: qꝛ ſi mēſuratio ſit relō ſicut ꝓductio: nō tm̄ ſeqt̄ ꝙ mēſuratū ſit relō: ſicut nec ꝓductū ē relō. ❡ Scōs ēt modus nō valet: qꝛ ois actio de gn̄e actionis eſt ꝑꝑ terminum ꝓductū: ſʒ itellectio nō ſic: qꝛ eſt opō imanēs: ⁊ ꝑꝑ ꝯn̄s nō ꝑꝑ aliud: qꝛ eſt finis. Nec rō multū valʒ: qꝛ nō ois actꝰ ſcōs ꝑciſe eſt agē: ſʒ ēt eſt opari. opari aūt non eſt agere. ❡ P̄. Cōceſſo ꝙ itelligē ſit agere: nō tm̄ ſeqt̄ ꝙ ſit de gn̄e relōnis vel actiōis: qꝛ actio eſt q̄dā q̄litas. ❡ Nec 3ᵘ valʒ: qꝛ deꝰ poſſet actū intelligēdi ſepare: ⁊ ſic eēt paſſio ſine paſſo. Itē ſicut actio de gn̄e actionis eſt ꝑꝑ ꝓductū: ita ēt paſſio de gn̄e paſſionis. itellectus aūt nō eſt gr̄a alicuiꝰ: qꝛ eſt finis. Nec rō valʒ: qꝛ lʒ intellectio ip̄riat̄: nō tm̄ ſeqt̄ ꝙ ſit ip̄reſſio: ſic pʒ. ❡ 4ᵘ āt modus ſi itelligat ꝙ actꝰ intelligēdi ſm̄ ꝑfectionē quā dicit ſit in gn̄e: nō eſt verus: qꝛ cū ſic ſit in deo: aliqd qō eſt in deo formalr eēt in gn̄e q̄litatis: ⁊ ſic deꝰ eēt in genere: qō eſt ꝯ Augu. ❡ Dico ğ ꝙ actus itelligēdi eſt q̄dā ꝑfectio ſimplr̄ abſoluta: ⁊ vt ſic nullius eſt generis: ſed tranſcendens: ſicut alie ꝑfectiones ſimpliciter: tamen per eam circūloquimur aliquam qualitateʒ: ⁊ vt ſic dicimus quod eſt qualitas.

Quātū ad ſcōam ꝑtem. ſ. q̄ītum ad queſituʒ. Primo videndum eſt de ordine iſtorum duorum. ſ. actus intelligendi ⁊ ipſius dicere in diuinis. ⁊ 2ᵒ in creaturis. ❡ Quantū ad p̄ᵐ pono q̄tuor ꝯcluſiones. Prima eſt ꝙ actus intelligēdi in diuinis ſimplr̄ ꝑcedit actū dictionis actiue. ⁊ h̄ ꝓbo duplr̄. ❡ Prio ſic. Quecūqꝫ dicunt ꝑfectionē ſimplr̄ in diuinis precedūt aliquo mō illa q̄ nō dicunt ꝑfectionē ſimplr̄: qꝛ nā ꝑfectiſſima incipit a perfectiſſimis vſqꝫ ad minus ꝑfecta. nā aūt imꝑfecta ſicut eſt creata, ꝓcedit a minꝰ ꝑfectis ad ꝑfectiora: ſed actus intelligendi dicit ꝑfectionē ſimpliciter. dicere aūt non: qꝛ relō eſt. ğ ⁊c̄. ❡ Confirmat̄. qꝛ ſʒ Diony. illa q̄ pertinent ad vnicā theologiā precedūt illa q̄ ꝑtinent ad diſtinctam. actus aūt intelligēdi ꝑtinet ad vnicam. dicere āt ad diſtinctā. ğ ⁊c̄. ❡ 2ᵒ ſic. Iſtud eſt prius qō pluribus ꝯuenit: ſed actus intelligēdi pluribus ꝑſonis conuenit: dicere aūt vni ꝑſone tm̄: ergo ⁊c̄. ❡ 2ᵃ ꝯ eſt: ꝙ actus intelligēdi ſimpliciter p̄uenit actū dictionis paſſiue: ⁊ lʒ eiſdeʒ medys poſſet ꝓbari: ſicut p̄ᵃ ꝯcluſio: tm̄ ea ſuppoſita: probo iſtam ſic. Q̄ñcūqꝫ ſunt aliq̄ ſimul nā: q̄cqd eſt prius vno illorū ⁊

E

gnito ꝓducē: ſʒ vbū realr ſ gnere ē formalr dicere. 15. tri. c. 15. ⁊ alibi.

Quere. ij. tri. idē ⁊ alibi.

Correlarium

Op. 4ᵒʳ de intelligere.

F

Impugnatio harum opionuʒ

Nec relō nec paſſio vl actio nec qualitas p̄n̄tal: ſʒ ꝑfectio ſimpliciter abſoluta formalr ē actꝰ itelligēdi vel ip̄m itelligē.

Opari ⁊ agē differūt.

G

5. de tri. Nō optime.

2ᵘ arti.

p̄ma pars. Cōclo 4ᵒʳ.

Uide. 9. met.

H

Cōſidera iſtā tam.

Theoloᵃ 2ᵉ.

A. l. diſer ⁊c̄

Maxima ſepe ē habita.

Prima arti.

Dicta 4ᵒʳ. Dicē ⁊ itelligere qd ſūt ⁊ qd nō ſūt?. Uid. 11. ⁊ 14 tri. ⁊ alibi ſepe.

Cōſidera iſtā tam.

Nec itelligē nec agē: nec obꝫ i eſſe co.

I reliquo: ſed dictio actiua ⁊ dictio paſſiua ſunt ſil' naͣ ſꝫ ꝓprietatē relatiuoꝝ. ꝓbatū āt eſt ꝙ actꝰ itelligēdi p̄or eſt ſm nām actu dictionis actiue. ḡ eodē modo actu dictionis paſſiue. ℂ 3ª ↄ̊ eſt. ꝙ actus itelligēdi in ſuppoſito pr̄is p̄cedit ſuo mō actū dictionis actiue: qꝛ qualē ordinem hn̄t aliqua in eēndo talē hn̄t in ↄſtituēdo: ſicut pꝫ de maͣ ⁊ forͣ reꝰ cōpoſiti: ⁊ de gn̄e ⁊ dr̄ia reꝰ ſpēi: ſed dictio in ſe ⁊ ſimpl'r: vt pꝫ ꝑ pͥmā ↄ̊nē: eſt poſterior. ḡ ⁊ in ſuppoſito pr̄is erit poſterior. ℂ 4ª ↄ̊ eſt. ꝙ actꝰ itelligēdi in ſuppoſito vbi p̄cedit actū dictionis paſſiue: qꝛ qn̄cūqꝫ aliqua cōicant alicui ſuppoſito vel largiuntur: eodē ordine largiunt̄ quē ſeruāt ſm ſeipſa: ſicut prius cōicat̄ forͣ ſpecifica q̄ ꝓpͣ paſſio: ⁊ iō cū oīa q̄ hꝫ vbū ſint ei cōicata: p̄us erit actꝰ itelligēdi ī eo q̄ dictio paſſiua: qꝛ ſicut pꝫ ꝑ 2ᵃᵐ ↄ̊nē: in ſe ⁊ ſimpl'r accipiēdo: actꝰ itelligēdi p̄uenit nāl'r dictionē paſſiuā. pꝫ ḡ ordo iſtoꝝ in diuinis.

Intelligē diuinū precedit naͣ dictionem actiuā ⁊ paſſiuā in ſe ⁊ in ſuppoſitis diuinis.

K ℂ Sꝫ ↄ̄ iſtat̄ 4ʳ. Primo ſic. Qualēcūqꝫ ordinē hn̄t aliq̄ vbi ſunt diſtincta real'r: talē hn̄t vbi ſūt diſtincta ſm rōnē: ſꝫ ī creaturis: vbi itelligē ⁊ dicē real'r diſtinguunt̄: dicere p̄cedit itelligē: qꝛ intelligē ꝓducit̄ ꝑ dicere. ḡ ⁊c̄. ℂ 2° ſic. Quecūqꝫ ex ſuis rōnibꝰ formalibꝰ hn̄t aliquē ordinē: vbicūqꝫ ſaluant̄ ſꝫ ſuas rōnes formales: talē ordinē retinēt: ſꝫ tales rōnes formales ſm quas iſti actus in creaturis ſic ordinant̄ ſūt ī diuinis. ḡ ⁊c̄. ℂ 3° ſic. Quecūqꝫ ↄueniūt alicui q̄dditatiue: ⁊ in pͥmo mō dicēdi ꝑ ſe: ſunt p̄ora illis q̄ ↄueniūt in 2° mō: ſed pr̄i ↄuenit dicere in primo modo ⁊ quidditatiue: qꝛ per dicere ↄſtituitur. ꝑ intelligere āt non: ſed in ſecundo modo. ḡ ⁊c̄. ℂ 4° ſic. Qn̄ aliq̄d ↄuenit alicui in ſcd̄o mō nō ↄuenit alteri mediāte illo niſi in 2° mō ſaltē nō intimiꝰ q̄ ſuo pͥmo ſubto: ſꝫ itelligere nō ↄuenit pr̄i niſi mediāte eēntia: ⁊ eſſentie ſolū in 2° mō ↄuenit. ergo ⁊c̄.

Dubitat̄ nōbil'r q̄drupl'r. ℂ Maxima ſcotica.

Sco. 1. q. q̄l.

L ℂ Ad pᵐ dico ꝙ ſi minor eſſet vera difficile eēt euadere: ſed ipſa eſt dubia. Credo enī ꝙ oppoſitū ſit verū: ſꝫ hoc in ſequēti articulo. ℂ Ad 2ᵐ ↄceſſo ꝙ actus dicendi ſit prior actu itelligēdi: dicerē ꝙ ille ordo nō ↄuenit eis inq̄ntū actus dicēdi ⁊ actꝰ itelligēdi ſunt: qꝛ ſi ſic. rō ↄcluderet: ſꝫ eis cōpetit inq̄ntū tales actꝰ ſūt: ſicut ſapiētie create ↄuenit inherere: nō tn̄ inq̄ntū ſapīa eſt. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ aliq̄ hn̄t iterdū aliquē ordinē ī ſeipſis ↄſiderata ſimpl'r ⁊ abſolᵗᵉ: q̄ tn̄ nō hn̄t illū ordinē ↄſiderata ⁊ accepta cū aliqua reduplicatione: lꝫ enī maͣ ſit ſimpl'r prior naͣ ipſa forͣ ⁊ in cōpoſito: tn̄ addita illa reduplicatione. ſ. vt in cōpoſito / ipſa nō eſt prior: qꝛ illa reduplicatio ipedit. A ſilr̄ dico in ꝓpoſito: lꝫ enī illa q̄ ſūt de pͦ mō hoīs vt hoīs ſunt: p̄cedāt illa q̄ ſunt de 2° vt rōnale vnitatē ⁊ bonitatē: qꝛ prius eſt rationale vt hoīs eſt: q̄ vnitas vt hoīs eſt: tn̄ in ſe ↄſiderando non. ſ. ſine reduplicatione. Unde dico ꝙ vnitas p̄cedit rōnale ⁊ paſſio ſuperioris p̄cedit ↄſtitutiuū inferioris. ℂ Sic dico h̄ ꝙ dicere vt pr̄is prius eſt q̄ intelligere vt patris: ſed ſimpliciter ⁊ abſolute non. ℂ Ad 4ᵐ dico eodē modo ſcꝫ ꝙ lꝫ intelligere in pr̄e / vt in pr̄e eſt: ſequatur dicere. tn̄ intelligere ſimpl'r ⁊ abſolute eſt prius ipſo dicere ſicut potentia materie in compoſito eſt prior forma abſolute: non tamen vt in compoſito.

Dicē ⁊ itelligē ē 2ʳ ↄſiderare ↄtingit.

Regula notabilis ⁊ doctrina vbiqꝫ neceſſaria.

M Ecce q̄ḋ q̄ris ſꝫ bene pōdera.

Lꝫ itelligere p̄cedit dicer̄ in pr̄e: nō tn̄ vt in pr̄e.

2ª pars. Quātū ad ſcd̄am p̄tē iſtius articuli videdū ē quō ſe hn̄t iſti actus ſcd̄i in creaturis. Doctor noſter videtur dicere ꝙ in creaturis eſt prius dicere q̄ intelligere: ſed in diuinis eſt econuerſo. ℂ Dico tn̄ hic quatuor ↄ̊nes. Prima eſt ꝙ dici poſterius eſt natura q̄ actus intelligendi: qꝛ oīs relō eſt poſterior ſuo fundamento naͣ: ſed dici fundatur in actu intelligēdi. ꝓbo. Nā in illo fundatur in quo ſuum effectum formalem ponit. Conſtat aūt ꝙ in itellectu nihil dicitur niſi actus intelligendi. potentia enim intellectiua nō dr̄. ſolū enī illud dr̄ ꝙ eſt verbū: q̄ḋ nulli ↄuenit niſi actui intelligēdi. ℂ 2ª ↄ̊: ꝙ dicē ⁊ dici: vel dictio actiua ⁊ dictio paſſiua ſūt ſil' naͣ. h̄ pꝫ ex naͣ ⁊ ꝓprietate relatiuoꝝ. ℂ 3ª ↄ̊ eſt. ꝙ dicere eſt poſterius naͣ actu itelligēdi: qꝛ qn̄cūqꝫ aliqua ſunt ſimul natura quocūqꝫ vnum eſt poſteriꝰ natura: ⁊ reliquum: ſꝫ dicē ⁊ dici ſūt ſimul naͣ. vt pꝫ per ſcd̄az ↄ̊nē: ⁊ dici eſt poſteriꝰ naͣ ipſo actu itelligēdi: ḡ ⁊c̄. ℂ 4ª ↄ̊ eſt. ꝙ vtrūqꝫ ſil' tā dicē q̄ dici ſūt poſteriora actu itelligēdi. Iſta pꝫ ex dictis. Et cōfirmat̄: qꝛ extrema relationis ordine naͤ precedunt ipſam relōnem. actus aūt intelligēdi eſt extremū vtriuſqꝫ. ḡ ⁊c̄. ℂ Dico igit̄ ꝙ actus itelligēdi ſimpl'r eſt p̄or ordine naͤ ipo dicē. q̄ḋ ↄfirmat̄ dupl'r. Prio ſic: qꝛ in diuinis eſt ita. cū ḡ eaſdē rōnes formales hēant in diuinis ⁊ in creaturis: eūdē ordinē eēntialē hēbūt: cū ordo eēntialis ſit ꝑ ſe paſſio ordinatoꝝ.

Vide Sco. in quoli. q. 2. ar. 1. ⁊ alibi vt ſcis. ſꝫ defēde Cōclō 4ʳ. Ut ⁊ ſcot. 1. q. ꝓlo. reptationū idē tenere in diuis. ſed omnia bn̄ pōdera.

N Intelligē creatū eſt p̄us naͣ dictiōe actiua ⁊ paſſiua ſeorſum ⁊ ſil' ſumptis.

Reſolō huiꝰ partis. 22 articuli.

O ℂ 2° ſic. Qn̄cūqꝫ aliq̄ ita ſe hn̄t ꝙ vni repugnat eē ſine alio ⁊ nō eͦ. illud cui nō repugt̄ eē eſt ſimpl'r prius eo cui illud repugnat: ſꝫ actui itelligendi nō repugnat eē ſine dictione vel actu dicēdi. actui autē dicēdi repugnat eſſe ſine actu intelligēdi. ḡ ⁊c̄. Maior pꝫ. Minor declarat̄: qꝛ deꝰ ꝑ actū dicēdi nihil ꝓducit ad extra. p̄ōt ḡ actū intelligēdi carē ſine dictione: ⁊ tūc erit actus itelligēdi ſine dicere ꝑ iſtā regulā. de cā pͥma ⁊ ſcd̄a ꝙ in real'r diſtinctis ⁊ eēntial'r ordinatis deꝰ p̄ōt facere prius ſine poſteriore. ḡ ⁊c̄. ℂ Cōtra h̄ iſtat̄ 4ʳ. pͦ ſic. Nullū ꝓductū vr̄ ſuā ꝓductionē p̄cedere: qꝛ non eſt niſi ꝑ ſuā ꝓductionē: ſꝫ dictio eſt ꝓductio actus intelligēdi. ergo actus intelligēdi nō p̄ōt eē p̄us dictione. ℂ 2° ſic. Nihil capit eē ꝑ illud q̄ḋ ē eo poſteriꝰ: ſꝫ actꝰ itelligēdi capit eē ꝑ dictionē. ḡ dictio non eſt poſterior eo. ℂ 3° ſic. Nulla ꝓductio terminat̄ ad p̄exn̄s maxīe ſi ſit ꝓductio ſimʳ: ſꝫ actꝰ dictionis actiue: ſm ꝙ dr̄ñ eſt prius: terminat̄ ad actū itelligēdi. ḡ actus intelligendi nō eſt p̄exn̄s. eēt aūt p̄exn̄s actu dictionis ſi eēt p̄or naͣ ipſa dictione. ḡ ⁊c̄.

Obijcitur 4ʳ notanter.

P ℂ Cōfirmat̄: qꝛ nihil p̄ōt ꝓduci duabꝰ ꝓductionibꝰ totalibꝰ: qꝛ quacūqꝫ eaꝝ nō poſita nihil minus ꝓduceret̄. ſilr̄ nihil p̄us exn̄s p̄ōt ꝓduci ꝑ poſteriꝰ eo: qꝛ ipſa ꝓductione nō exn̄te nō minus eēt. ḡ ⁊c̄. ℂ 4° ſic. Oīs via p̄cedit terminū: ſꝫ dictio eſt via in actu itelligēdi. ḡ p̄cedit eū. Maior vr̄ ꝑ ſe nota. Minor patet. quia ſicut generatio eſt via in ſubſtantiam: ſic dictio eſt via in actum intelligendi. ℂ Ad iſta per ordinē. ℂ Ad pᵐ dico ꝙ oꝫ neceſ̄io dicē ꝙ aliq̄d capiat eē ꝑ dictionē: ⁊ tn̄ ꝙ p̄cedat eā. ꝓductio enī actiua eſt in agēte ⁊ terminat̄ ad ꝓductū. ꝓductio paſſiua in termino: ſicut in fundamēto. illud ḡ abſolutū q̄ḋ eſt in ꝓducto eſt terminus actiue ꝓductionis: ⁊ eſt fundamētū paſſiue: ſed oīs relō eſt poſterior tam eius termino q̄ fundamento. ergo illud abſolutum q̄ḋ eſt in producto p̄cedit naͣ tā actiuā q̄ paſſiuā ꝓductionē.

Maxīa ſco.

Ec. e q̄ḋ q̄ris notanter.

Q ℂ Dico ḡ ad argᵐ ꝙ accipe eē ꝑ aliud p̄ōt itelligi dupl'r. vel ꝑ aliud ſic ꝑ pn̄ᵐ: vel ꝑ aliud hoc eſt ꝑ ꝓductionē. pͦ mō illud ꝑ q̄ḋ aliud hꝫ eē p̄us eſt eo neceſ̄io. 2° mō nō: ſꝫ poſterius. ℂ Ad 2ᵐ ↄcedo maiorē de pn̄° ꝓductiuo: ſꝫ tūc minor eſt falſa. Nego āt maiorē ſi itelligat de ꝓductione: qꝛ capere eē ꝑ ꝓductionē nō eſt niſi ꝓduci: q̄ḋ eſt acceptio ipſius eſſe. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ lꝫ q̄dditas termini ꝓducti ſit prior ipſa ꝓductione: tn̄ eius exn̄tia p̄ōt dici ꝙ eſt ſimul naͣ cū ipſa ꝓductione: ⁊ iō nō ꝓducit̄ p̄exn̄s: ſꝫ ī eodē ſigno pͥmo exiſtit ⁊ ꝓducitur. Eodē mō ad ↄfirmationē. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ qn̄ dr̄ ꝙ gnō ē via in ſubāꝫ accipit̄ ibi generatio pro alteratione preuia que ſꝫ veritatē eſt prius etiā tp̄e ⁊ duratione ipſo termino: ſꝫ accipiēdo ꝓprie gnōnē. Dico ꝙ eſt ſimul duratione cum formali termino ⁊ poſterius naͣ: cū ipſa ſit relō fundata in eo: ⁊ ꝑ ↄn̄s poſterior natura. Uel ſi loquamur de

Accipe eſſe ꝑ aliud ↄtigit 2ʳ. Q̄ ꝓductum ſit prius ſua productione ⁊ ꝑ ↄn̄s itelligere ipſa dictione: ⁊ ꝑſa alia ſingulariſſime vide h̄. Accipere eſſe ꝑ ꝓductionē quid? Tange h̄ ꝑſa pōderādo. Gnō q̄r eſt via ī ſubām?

A
Dubium.

gnõne actiua eodẽ mõ:qꝛ ipſa eſt relõ terminata ad il lud:ꝛ ꝑ ꝯñs poſterioꝛ nã. ¶ Sed hic eſt diffi.qꝛ nõ bñ capit intellectus quõ ꝓductio ſit poſterioꝛ ꝓducto:ꝑ ſertim cũ in diuinis opoꝛteat oppoſituz tenere. ¶ Dico ꝙ opꝫ ſic ꝯcipere ꝙ prius ſit abſolutũ termini ꝛ ꝑnci pij ꝓductiui ꝙ̃ ꝓductio:qñ.ſ. fundamẽtũ ꝓductionis eſt terminus ſicut in creaturis:ſed in diuinis qꝛ ꝑſone cõ ſtituunt̃ ꝑ reſpect⁹ ꝓductionũ:nõ tenet:niſi cõparãdo reſpectus ad terminos foꝛmales ꝛ quo:ſed nõ quod.

Ecce qõ q̃rit de ꝓductiõe ꝛ ꝓducto i diui nis ꝛ creatu ris.
Terminꝰ 2ᶠ.

¶ Ad argᵐ dĩ ꝙ ĩ diuinis ꝓductio nõ terminat̃ ad ꝓdu ctũ ſicut ad terminũ foꝛmalẽ:nec in ꝓducto fundatur ſed ipſum foꝛmaliter ꝯſtituit.Si aũt ꝑſone ꝯſtituerẽt̃ ꝑ abſoluta:tunc vtraqꝫ ꝓductio eẽt poſterioꝛ:ꝛ iſtõ cõ firmat ꝓpoſitũ. ¶ Ad auctoꝛitatẽ in ꝑnº dico ꝙ actus dicendi pertinet ad memoꝛiã:ſicut reſpect⁹ ad funda mentum:actus autem intelligendi ad intelligentiam ſicut conſtitutiuum. ¶ Queſtio. VII.

Alr̃ dicẽ ad memoꝛiam ꝛ aliter intelli gere ad intel ligẽtiã ptinere.
B

Utrum actus ſpirãdi ꝑcedat actũ vo lẽdi. ¶ Hic primo videnduz eſt de terminis. 2ᵐ de queſito.

pmus articu.

Quantum ad pᵐ qd.ſ.ſit ſpirare ꝛ velle.Dico ꝙ velle eſt act⁹ elicit⁹ volũtatis:quo ipſa volũtas vult.Spirare aũt eſt ipſa elicitio ꝑoꝛis act⁹. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽduz eſt ꝙ volũtas hꝫ q̃tuoꝛ act⁹. Pꝛio eni eſt act⁹ elicit⁹ ꝛ nõ ĩperat⁹:ſicut ille quo volũtas libere vult ſuũ obm: qꝛ talis elicit̃ a potẽtia libera cũ ſit liber:nõ eſt aũt ĩpe ratus:cũ ſibiipſi volũtas ĩperare nõ poſſit. ¶ 2⁹ actus eſt elicit⁹ ꝛ ĩperat⁹ ſicut act⁹ potẽtie ĩtellectiue qñ mo uet̃ a volũtate. ¶ 3⁹ eſt ĩperat⁹ ꝛ nõ elicit⁹:ſic ille q eſt executiue potẽtie mote a volũtate.Tales eni poᶜ ꝓpe nõ eliciũt actus ſuos:eo ꝙ ſint traſeũtes:tñ cãnt̃ ꝑ ĩpe riũ volũtatis. ¶ 4⁹ nec eſt elicit⁹ nec ĩperat⁹:ſꝫ eſt ĩpa elicitio:vtpote act⁹ elicionis quo elicit ſuũ actũ: qꝛ eli cio nõ elicit̃:ſꝫ eſt illud quo aliqd elicit̃:ſicut relõ nõ re fert̃:ſꝫ eſt rõ referẽdi:alioqn eẽt ꝓceſſus in ĩfĩᵐ. Nec ẽt ipſa elicio ĩperat̃:qꝛ ĩpa oẽm actũ volũtatis aliũ ꝑcedit q.ſ.dici dẽat ĩperatus.Act⁹ aũt quo volũtas ĩperat ꝑce dit ĩperatũ.Iſte aũt act⁹.ſ.ĩpa elicio eſt ſpiratio.Sicut eni ad memoꝛiã fecũdã ꝑtinet dicere actũ ĩtelligẽdi:vl̃ ꝓducere vbũ ꝫm Aug.de tri.ſic ad volũtatẽ ꝑtinet ſpi rare amoꝛẽ q ẽ act⁹ volẽdi.Pꝫ g̊ qd vtrũqꝫ iſtoꝝ ſit.

Velle ꝛ ſpira re quid?
Actus volun tatis 4ᶠ.

A.l.cũ.
C
Elicio non elicit̃ nec ĩpe rat̃:ꝛ per ꝯñs ſpiratio non ſpirat̃ nec ĩm perat̃:ſed oĩa caſſe.

15.ꝛ alibi.

Nũc videndũ eſt qs iſtoꝝ actuũ ſit ꝑoꝛ. Et q̃tũ ad hoc pono q̃tuoꝛ ꝯnes. Pꝛima eſt ꝙ act⁹ ſpirãdi in diuinis ſimpl̃r eſt poſterioꝛ actu vo lẽdi:qꝛ act⁹ fecũditatis ĩtellectiue ꝑcedit ꝫm aliquem oꝛdinẽ actũ fecũditatis volitiue.g̊ quocũqꝫ ẽ poſterioꝛ act⁹ fecũditatis intellectiue:eodem eſt poſterioꝛ actus fecunditatis volitiue:ſꝫ omni ꝑfectione ſimpl̃r ꝑmus eſt poſterioꝛ:ꝛ per ꝯñs actu volẽdi.g̊ ꝛ 2⁹ erit poſterioꝛ actu volẽdi. ¶ 2ᵃ ꝯ̊ ẽ ꝙ act⁹ volẽdi vt in ſuppoͦ ſpiri tuſſacti eſt poſterioꝛ actu ſpirãdi:qꝛ oĩs habitudo ꝑſup ponit ſua extrema:ſꝫ velle vt in tali ſuppoſito dicit ha bitudinẽ act⁹ volẽdi vt ad tale ſuppoſitũ:g̊ ꝑſupponit ſuppoſitũ extremuz.Illud aũt ſuppoſituz preſupponit ſuũ foꝛmale ꝯſtitutiuũ:qõ eſt ſpiratio paſſiua ſiue act⁹ ſpirãdi.g̊ act⁹ volẽdi vt in ſpũſancto ꝑſupponit actum ſpirãdi. ¶ Cõfirmat̃.qꝛ oẽ totuz ꝑſupponit ſuas ꝑtes. ſꝫ act⁹ volẽdi vt in ſuppoſito ſpũſancti eſt qõdã totuz cuius ꝑtes ſũt ſpũſanct⁹ ꝛ act⁹ ſpirãdi.g̊ ille ꝑtes ꝑoꝛes ſũt:ꝛ ꝑ ꝯñs act⁹ ſpirãdi. ¶ 3ᵃ ꝯ̊ eſt ꝙ act⁹ volẽdi vt in ſuppoſito pr̃is ꝛ filij nõ eſt poſterioꝛ actu ſpirãdi:qꝛ añ ſpirationẽ ſiue actiuã ſiue paſſiuã pr̃ ꝛ fili⁹ intelligunt̃ ꝯſtitui in eſſe:ꝛ tũc act⁹ volẽdi põt eis attribui. ¶ 4ᵃ ꝯ̊ eſt.ꝙ actus ſpirãdi in creaturis eſt poſterioꝛ actu vo lẽdi.ꝛ hãc ꝓbo 4ᶠ. Pꝛimo ſic. Qñcũqꝫ aliqua duo ita

2⁹ articu.
Locᷓo 4ᶠ.

Fecũditas 2ᶠ.

D
Ar.qcqd eſt pus poꝛe ꝛc.
Cũ act⁹ ſpi rãdi ĩ diuinis ſit nã poſterioꝛ actu volẽdi ꝛ ſimpl̃r vt ĩ pa tre ꝛ filio:nõ tñ vt in.ſ.ſ.

Actũ ſpirãdi ĩ creaturis po ſterioꝛẽ nã ac tu volẽdi eſſe

ſe hñt ꝙ poſito vno neccio ponit̃ ꝛ aliõ:ſi vnũ nõ eſt in ꝑtãte volũtatis:nec aliud.ſi ergo actus ſpirãdi ſit ꝑoꝛ actu volẽdi:opoꝛtebit ꝙ act⁹ ſpirãdi vel ſit in ꝑtãte vo lũtatis.vel ſi nõ:ꝙ eo poſito act⁹ volẽdi ꝯtingẽter po nat̃:ſꝫ vtrũqꝫ iſtoꝝ eſt falſuz.nõ aũt act⁹ ſpirãdi eſt in ꝑtãte volũtatis:qꝛ poſito termino ꝛ fundamento velit nolit volũtas ponit̃.nõ poſito aũt termino velit nolit volũtas:nõ põt poni.eſt.n.reſpect⁹ intrinſec⁹ aduenĩẽs. Seqt̃ ergo ꝙ ſi ſpirare vel ſpirari ſit pꝛi⁹ actu volẽdi: ꝙ ipſe act⁹ volẽdi nõ erit in ꝑtãte nr̃a. ¶ 2º ſic.Oĩs re latio eſt poſterioꝛ ſuo termino:ſꝫ ſpiratio actiua eſt re latio terminata ad actum volẽdi.g̊ poſterioꝛ. ¶ 3º ſic. Spirare ꝛ ſpirari ſunt ſil̃ nã:ſꝫ ſpirari eſt poſteri⁹ ſuo fundamẽto qõ eſt velle.ergo ꝛc. ¶ 4º qꝛ nõ repugnat actui volẽdi eẽ ſine actu ſpirãdi.vt pꝫ in pꝛe. Repugñt aũt vl̃r actui ſpirãdi eẽ ſine actu volẽdi.g̊ act⁹ volendi ſimpl̃r eſt ꝑoꝛ.pꝫ ẽt minoꝛ ĩ creaturis:qꝛ ſi act⁹ volẽdi total̃r cãtur a deo:erit act⁹ volẽdi ꝛ nõ ſpirãdi. ¶ Sꝫ ꝯ iſta iſtat̃ 4ᶠ.ꝑ ſic. Hitudo ad ĩtra eſt ꝑoꝛ hitudie ad extra:ſꝫ actu volẽdi de⁹ attingit creaturã:ꝛ ꝑ ꝯñs hꝫ ha bitudinẽ ad ex̃:ꝑ ſpirare ſolũ ad intra.g̊ ꝛc. ¶ 2º ſic.qꝛ dcm̃ fuit ſupi⁹ ꝙ act⁹ dicẽdi nõ ſolũ in ſe:veꝝ ẽt in ſup poſito pr̃is eſt poſterioꝛ actu ĩtelligẽdi.g̊ vr̃ ꝙ vnifoꝛ miter ſit dõm de actu ſpirãdi ꝛ volẽdi in ſpũſcõ. ¶ 3º ſic. Nã ꝑſone vniformiter volũt.g̊ eodẽ oꝛdine act⁹ vo lendi eis cõicat̃.cum g̊ velle in ſuppoſito ſpũſci ſit po ſteri⁹ actu ſpirãdi:eodẽ mõ erit dõz ꝙ velle in ſuppo ſito pr̃is ꝛ filij erit poſteri⁹ actu ſpirãdi. ¶ 4º qꝛ cum velle ſit recipe actũ volẽdi:nõ eſt in ꝑtãte nr̃a:ſꝫ ꝓdu cere actũ qõ idẽ eſt ꝙ ſpirare. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ de⁹ co dẽ actu vult ĩtrinſeca ꝛ extrĩſeca.ꝛ ille act⁹ in ſe ꝑcedit: ſꝫ non in hitudine ad extrinſeca. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ vni foꝛmiter eſt dõz vtrobiqꝫ.Dico.n.ꝙ ĩtelligere vt ĩ ſup poſito pr̃is ꝑſupponit pꝛez ꝛ eſt poſteri⁹ ĩpo dicere.Eo dẽ mõ dõz eſt de ſpũſcõ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ veꝝ ꝯclude ret ſi ſpirare eẽt ꝯſtitutiuũ pr̃is ꝛ filij. Licꝫ g̊ ſuppoſita pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũſſan.eodẽ oꝛdine actũ volẽdi habeant: nõ tñ eodẽ oꝛdĩe addita reduplicatione.ſ.in reſpectu ad actũ ſpirãdi. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ act⁹ volẽdi nõ eſt in ꝑtãte nr̃a ꝑ ꝓductionẽ/aut ꝑ ſpirare:ſicut pꝛi⁹ oſtẽſum eſt:ſꝫ ꝑ poſſe ꝓducere ꝛ poſſe nõ pꝛoducere:qõ nõ eſt aliud niſi virtus actiua voluntatis.

E
ꝓbat 4ᶠ.vt.s̃. ĩ ſilĩ dr̃ dicere ꝛ ĩtelligẽ inge nioſe ꝓbauit.

F
Obijcitur 4ᶠ

Aliõ ſoluẽtes reſolutas ꝛ ſubtiles.
G

¶ Diſtinctio. XXXIII. Qõ. I.

¶ Poſt ſupꝛadicta magis iteri⁹ ꝯſiderari ꝛc.

Circa diſtinctionẽ 33ᵃᵐ. Poſtq̃ viſuz eſt de reſpectib⁹ in creatu ris ꝛ in deo quãtũ in ſe eſt:ꝛ de reſpecti bus dei ad creaturã.Uidẽdũ ẽ de relõ nib⁹ diuinis cõparãdo ad fundamẽtuz: ſicut dcm̃ fuit ſupi⁹ in declarãdo nãz re latiõis in creaturis.Quero g̊ pꝛio circa hoc iſtã qõnẽ.Utꝝ ꝓꝑetas relatiua ꝛ eẽntia diſtiguan tur ꝫ rõnẽ ab aĩa fabꝛicatã. Qꝛ nõ.qꝛ ĩpoſ̃e ẽ ĩtellectũ diſtictionẽ fabꝛicare ĩter extrema niſi ea cognoſcat: ſꝫ ĩtellect⁹ noſter diuinitatẽ ſiue eẽntiã nõ cognoſcit.g̊ ꝛc. ¶ Cõtra.qꝛ aliq̃l̃r ĩtelligit ꝫ Aug.g̊. ¶ Hic ſunt 4ᵒʳ declarãda. Pꝛimũ eſt.Utꝝ diſtinguunt̃ ꝫ rõnẽ. ¶ 2º Utrũ ꝫm rõnẽ factã ab aĩa. ¶ 3º quõ valẽt ſolutiões alioꝝ. ¶ 4º quõ ſancti vident̃ eſſe ad hoc ꝙ illa plus q̃ ratione diſtinguantur.

Uide ſco.h ꝛ ſpãl̃r in repta rio.ꝛ.2.diſ.ꝑ. ꝛ alibi ſepe in hac diſputatõ ne ꝑõderãdo
H

8.tri.ꝛ alibi.

Quantũ ad pᵐ dicũt aliq ꝙ illa diſtinguunt̃ ꝫ ra tionẽ:qꝛ ĩter illa q̃ ſunt penit⁹ indiſtincta intellect⁹ facit diſtinctionẽ:ꝛ eſt nat⁹ adunata diſtingue re:ſed relõ ꝛ eẽntia ſunt h⁹.g̊ ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯtra hoc arguo q̃drupl̃r. Pꝛimo ſic. In eẽntial̃r oꝛdinatis remoto ꝑo ri remoue t̃ poſteri⁹.ſed eſſe ꝫm rẽ pꝛi⁹ eſt q̃ diſtingui

pm⁹ articu.
Op.cõis.

Impugnatio 4ᶠ notanda.

I

A.l.vt ſunt.

Cōſidera an' currit ſimplr vel ſolum ad hominem.

ſm rē:ꝛ eſſe ſm ratione eſt pri⁹ ꝙ̄ diſtingui ſm rōnez:
ḡ amoto eē ſm rōnē amouet̄ diſtingui ſm rōnē.ſ3 eſſe
ſm rōnē remouet̄ ab eēntia ꝛ a relone vt eſt in deo:ḡ
ꝛ diſtingui ſm rōnē amouet̄ ab eēntia vt eſt in deo ꝛ a
relone.¶ 2°. Nulla for^a q̄ repugt̄ alicui fundamēto ꝑt
dare eē formale vel ſuū effectū formalē illi fundamen
to:q2 tale eē nō ponit niſi circa ꝓpriū fundamētū: ſed
oīs for^a cāta a rōne nr̄a repugnat deo vel eēntie ꝛ relo/
ni q̄ ſūt in diuis:ſicut ꝯtingēs repugnat nec̄io:ꝛ ſic̄ eter/
no repugnat tꝑale:ꝛ ſicut enti ſimplr repugnat ens ſm
q̄d.ḡ nulla diſtōne intells nr̄i diſtiguunt̄.¶ 3° ſic.Cui/
cūq3 repugnat ſubm repugnat ꝛ ei⁹ paſſio:ſ3 diſtō rō/
nis eſt paſſio entis rōnis:ſicut diſtō realis entis realis.
eēntie aūt diue repugnat eſſe ens rōnis.ḡ diſtingui rō/
ne.¶ 4° ſic.Oīs diſtō ſpecificat̄ ab extremis:cū non
ponat̄ diſtō eēntialis niſi īter eēntias:nec ſpecifica niſi
īter ſpēs:ſ3 eēntia ꝛ relo nō ſunt entia rōnis.ḡ diſtō ea/
rū nō erit rōnis.¶ Dico ḡ ꝗ̄tū ad h̄ ꝑꝑ iſtas rōnes ꝙ
nulla diſtō rōnis eſt ibi:ꝛ pōt ſic ꝯfirmari.Qn̄cūq3 ali
quid denoīat̄ denoīatione extrinſeca:ſi illō extrinſecū3
a quo ſit denoīatio ſit reale:ꝛ denoīatio erit realis:ſicut
de⁹ dr̄ realr creator:q2 denoīat̄ a creatione que eſt rea
lis in creatura.Si ergo in nobis ſit illa diſtō realis:di/
cet̄ realr diſtingui denoīatione extriſeca.¶ Si dicat̄
ꝙ ille rōnes bn̄ ꝓbāt illud qō probant:ſ3 nō ꝯ̄ illō qō
ponit̄.ꝓbāt eni bn̄ ꝙ eēntia ꝛ relo vt in ſe nō diſtiguū/
tur rōne.hoc eſt verū:ſ3 nō ꝓbāt ꝙ nō:vt in aīa nr̄a ꝛ
ſm ꝯceptū noſtrū.Iſtud recte ꝯfirmat ꝓpoſitū:q2 con
ceptus nr̄i de eēntia ꝛ relone nō ſūt eēntia ꝛ relo:q2 re/
latio ꝛ eēntia ſūt eterna ꝛ nec̄ia:illa tꝑalia ꝛ ꝯtingētia.
¶ P̄.Dato ꝙ eēntia ꝛ relo eēnt ꝯcept⁹ nr̄i vel eꝯ̄:cum
iſti ꝯcept⁹ realr differūt:ꝛ ēt pn̄t ab inuicē ſepari:ſeqt̄
ꝙ eēntia ꝛ relo realr differūt:ꝛ ēt poterūt ab inuicē ſe/
parari.¶ Et ſi dicat̄ ꝙ eēntia ꝛ relo vt in eē obiecti/
uo aīe nr̄e diſtiguūt̄:ꝛ nō in ſe. Iſtud ꝯcedit qō q̄rit̄:
q2 ſi eēntia ꝛ relo ſūt eiuſdē rationis in eē cognito ꝛ in
ſe:cū ex rōne ſua formali ſibi repugnat ſic diſtingui vt
oſtenſum eſt:ſibi ēt illō repugnabit ꝛ in eſſe obiectiuo.
ſi aūt ſint alterius ꝛ alterius rōnis:op3 dicere ꝙ eſſen/
tia ꝛ relo in diuinis diſtinguuntur ratione propter hoc
ꝙ diſtinguuntur in intellectu:qō vr̄ falſum.

K

Op̄.ꝓpria. Inter eēntiā ꝛ relonē non eſt diſtō rōis. Cōſidera caſſe.

Euaſio appa rens.

L

Euaſio.

2° articu.

Op̄.cōis.

M

Diſtō oīs 2ꝛ. Impugnatio 4ꝛ igenioſa ꝛ doctrialis ex principijs di/ uerſaꝝ ſciarū ꝛ p̄mo logice ꝓbādo eēntiā ꝛ relonē diſti gui alia diſtō/ ne ꝙ̄ diſtōne fabricata per intellectum.

a In aſſpn̄ſ. Expoſitio no tabilis vide ſco.ibidē.

b Optie hāc reſolutionē.

7.de tri.

Quātū ad 2^m p̄ncipale eſt vidēdū. Utꝝ illa diſtin
guunt̄ ſm rōnē tm̄ ab aīa fabricatā.¶ Di
cūt aliq ꝙ ſic:q2 ſi alia diſtōne diſtinguerēt:realr diſti
guerent̄:q2 oīs diſtō vel eſt realis vel rōnis.¶ Sed ꝯ̄
hoc argr̄ 4ꝛ.Primo logice. 2° nālīter vel phiſice. 3°
metaphice. 4° theolo^ce.¶ Logice qdē p̄mo ſic.In lo
gica eſt iſta regula vera. ^a Qn̄ alterū3 de altro ꝛc̄.Hec
qdē regula v̄a eſt:tā in p̄dicatis ꝑ ſe p̄mi modi ꝙ̄ in p̄/
dicatis ſcōi modi:ſ3 nō ē vera ī p̄dicatis ꝑ accn̄s:qa nō
ſeqt̄:aīal currit.ḡ hō currit.t3 ḡ ſolū ī p̄dicatis ꝑ ſe.^b Et
rō h⁹ regule eſt iſta:q2 exq̄ illud qō in p̄ mō ꝯuenit ē de
eēntia iſti⁹:ꝛ ꝑ ꝯn̄s de eēntia illi⁹ in q̄ icludit̄:q2 oē qō
eſt de eēn^a icluſi ē de eēn^a icludētis. P3 ēt rō de p̄dica
tis ſecundi modi:q2 oīs paſſio ſupioris ꝑ ſupius pōt de
inferiori dmōſtrari:ſicut hīe.3.ꝑ triāgulū de iſochele.
Oē aūt demr̄atū de aliquo dr̄ ꝑ ſe d illo.ergo ꝛc̄.¶ Ex
illa regula arguit̄ ſic ad ꝓpoſitū:ꝛ oñdo ꝙ relo nō dr̄ ī
p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe de eēntia ſic.Relo ꝑ te,dr̄ de eēn
tia in p̄mo mō:ſ3 in p̄mo mō dōi ꝑ ſe dr̄ relo ad aliud:
ḡ eēntia in p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe erit ad aliud.qō eſt ꝯ̄
Augu.expreſſe vt inferius apparebit.Ex ꝑte ēt eſſentie
arguit̄.Q2 eēntia in primo mō eſt ad ſe:ſ3 ſi dicatur de
relone in primo modo.ḡ relo eſt in p̄mo mō ad ſe.Eo/
dē mō ex ꝑte ſcōi modi.Eſſentia ē cōicabilis ꝑ ſe ſcōo
mō:ſicut oīs nālis aptitudo dr̄ de ſuo ſubo in ſcōo mō.

N

Syllo 4ꝛ.

Inſtantia de eſſentiali ad extra.

ſi ergo eēntia dr̄ in p̄mo mō dicēdi ꝑ ſe de relone ipſa
relo erit cōicabilis in 2° mō.Silr argr̄ ex ꝑte relonis.
Relo eni in 2° mō ꝑ ſe eſt icōicabilis:ſicut ꝑus diceba
tur de cōicabilitate re^u eēntie.Si ḡ eēntia dr̄ in primo
mō dicēdi ꝑ ſe de relone vel eꝯ̄:ſic relo eſt icōicabilis
ꝑ ſe:ita eēntia erit icōicabilis.¶ Iſta ḡ regla ſic tacta
reducit̄ ad formam ſyllogiſticā:ꝛ adduco h̄ 4^or ſyllos.
Primus eſt in p̄mo mō ſcōe figure ſic.Nulla ꝓprietas
relatiua eſt ad ſe:oē eſſentiale in diuinis eſt ad ſe.ergo
nullū eēntiale in diuinis eſt ꝓprietas relatiua. 2⁹ eſt ī
eodē mō.Nullū eēntiale in diuis eſt ad aliud.oīs ꝓp̄e
tas relatiua eſt ad aliud:ḡ nulla ꝓprietas relatiua ē eēn
tialis. 3⁹ ſylls eſt ſilis 2° ꝗ ſic ponit̄.Nullū eēntiale ē
icōicabile.oīs ꝓprietas relīua eſt incōicabilis in deo.
ergo ꝛc̄. 4⁹ ſylls eſt.Nulle ꝓprietas relīua in diuis
eſt cōicabilis.oē eēntiale in diuis eſt cōicabile.ḡ nullū
eēntiale in diuinis eſt ꝓprietas relīua.Eodē mō poteſt
argui accipiēdo p̄dicata q̄ ſunt v̄a de eēntia ꝛ repugnāt
reloni:ſicut eē in trib⁹ ſuppoſitis:eē infi^m formalr:eſſe
ꝑfectionē ſimplr:eē indeterminatū re^u oīum ꝑſonaꝝ.
iſta oīa ꝯueniūt eēntie:ꝛ oppoſita ꝯueniūt proprietati
relatiue.ex iſtis forment̄ ſylli:vt.ſ̄.¶ Ad iſta rn̄r 4ꝛ.
p̄ ꝙ for^a ſyllogiſtica nō tenet in diuis.Alij dicūt ꝙ me^m
variat̄.Alij ꝙ p̄miſſe formant̄ ab intellectu:ꝛ iō eſt ibi
aliqd rōnis.Alij aūt ꝙ p̄miſſe ex nā rei ſūt v̄e.ꝯ̄ āt nō.
¶ S3 iſti modi ſoluēdi nō euadūt. Prim⁹ nō:q2 ſi ar
gumētū fiat in debita forma ꝛ p̄miſſe ſūt v̄e:ſi negatur
ꝯ̄:tūc ꝑdit̄ oīs diſputatio ꝛ inq̄ſitio ſyllogiſta de diuis:
qō eſt icōueniēs.¶ 2⁹ ēt modus nō val3:q2 me^m nō va
riat̄.ꝓprietas eni accipit̄ ſm idē:ꝛ eēntia ſilr:ꝛ illa nō
ſūt noīa multiplicia:ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō eſt fallacia in dictione.
nec ēt ex̄:q2 vtrūq3 accipit̄ ibi ſub eadē rōne.¶ 3⁹ mo
dus ēt nihil valet:q2 ſi illa ſolo eēt bona:ceſſaret oīs in/
q̄ſitio realis ſyllogiſtica.nā ſꝑ p̄miſſe fiūt ꝑ intellectū.
ḡ iſta nō erit v̄a ex nā rei:hō eſt riſibilis:q2 p̄miſſe for/
mant̄ ab intellectu.¶ 4⁹ modus ēt min⁹ valet:q2 tūc
ex veris poterit ſequi fſm.Nā poſſibile eſt eē illud qō
eſt ex nā rei ſine opōne itellectus:cū ḡ p̄miſſe ſunt vere
ex nā rei:ceſſante actu itellect⁹ ꝯ̄ nō erit v̄a:qō eſt icō/
ueniēs.Oēs ēt p̄miſſe rōnes pn̄t ꝯfirmari ꝑ ſyll3 expo
ſitoriū vbi ceſſant alique de iſtis cauillationib⁹:ſ3 quia
de hoc in 8^a diſtin.ſatis dictū eſt.iō pro nunc dimitto.
¶ Cōfirmat̄ ēt ꝑ locū a diffōne:q2 q̄cūq3 ſūt idē dif/
finitione qcqd p̄dicat̄ de vno ꝛ de alio:ꝛ qcqd vni con/
uenit ꝛ alteri:ſ3 multa ſūt q̄ dicunt̄ de eēntia ꝛ nō de ꝓ/
prietate.ḡ ꝛc̄.¶ 2° nālr arguo 4ꝛ ſic.accipiēdo regulā
in phia ꝑ ſe notā.Qn̄cūcūq3 aliqō ſuppoſitū producit
aliud ꝑ p̄n^m qō eſt in eo formalr:ipole eſt qō illud p̄n^m
ſit repugnās ꝓducēti hec eſt ꝑ ſe manifeſta:q2 tunc nō
eſſet in eo:ſ3 pr̄ ꝓducit filiū ꝑ p̄n^m formale qō eſt in eo
ſc3 ꝑ eēntiā.ḡ pr̄i nō repugnat eſſentia:ſ3 pr̄i repugnat
filiatio.ḡ eēntia ꝛ filiatio nō ſunt idē omnibus modis.
¶ 2° ſic.Qn̄cūq3 aliqō ſuppoſitū ꝓducit̄ formaliter ꝑ
aliquē terminū qui eſt formaliter in eo:ipole eſt ꝙ ille
terminus repugnet ꝓducto:ſ3 filius ꝓducit̄ ꝑ eſſentiā
non ſolū ſicut per p̄n^m ꝓductiuū:ſed ſicut ꝑ terminum
formalē gn̄ōnis.ḡ impole eſt ꝙ eſſentia repugnet filio
preſertim cū per eam ꝓducat̄ tāꝙ̄ ꝑ illud qō eſt in eo
formaliter.Cōſtat aūt ꝙ pr̄nitas repugnat filio.ḡ pr̄ni
tas ꝛ eſſentia nō ſūt idem oībus modis. ¶ 3° ſic. Qn̄/
cūq3 eſt aliqō fundamētū qō pōt eē ſine aliquo re^u:ille
reſpectus nō eſt ſibi oīb⁹ modis idē.iſta p3:q2 ex hoc
ꝓbat̄ mā diſtingui a forma:ꝛ locus a locato:ſ3 eēntia
inuenit̄ in aliquo in quo nō eſt pr̄nitas.ḡ ꝛc̄. ¶ 4° ſic.
Impole eſt ꝙ in aliqua ſit formalr carentia ſuiipſius:
ſed diua eēntia in perſona filij caret paternitate:ꝛ illa

O

Euaſio 4ꝛ.

Impugn⁹ 4ꝛ illi⁹ euaſiōis.

P

Q

2.p̄ncipalr ar guit phice ꝛ hoc 4ꝛ notās ter.

Vide Sco.1. di.2.q.5.

A

3ᵘ pncipalr arguit metap. 4ᶠ ca. 4. ſpē/ bus opponis caſte b pces

carētia eſt in ea formalr.ġ ſi eēt oib⁹ modis idē pnita tu:eēntia in filio hēet carētiā ſui. ¶ 3° arguo metaphice 4ᶠ.p̄ p relatiue oppoſita.ꝛ hoc p̄ ſic. Relatiua oppoſitio ſp eſt ad diſtinctū aliq̄ mō:qꝛ eſt ad aliud:ſꝫ eēnᵃ ꝛ ꝓprietas ſunt ad aliud aliq̄ mō:qꝛ eēnᵃ eſt fūdamētū relonis:fūdamētū inq̄tū fūdamētū eſt alteri⁹ fūdamētū.ġ fūdamētū eſt rō reⁿᵉ. Silr oē p̄nᵐ eſt alteri⁹ p̄nᵐ. eēnᵃ aūt diua eſt p̄nᵐ gnōnis. Silr 2°. Eēntia eſt terminus.termin⁹ aūt inq̄tū termin⁹ eſt rō reⁿᵉ:ſilr eēnᵃ eſt cōis.relo ꝓpa:q̄ adiuicē dicunt̄. ¶ 2° oñdit illud ideꝫ p nāꝫ ꝯrietatis. Impoſſe eſt ꝙ ꝯria ſint in eodē ſꝫ idē: idē eni ꝛ diuerſuꝫ ſūt ꝯrie oppoſita.idētitas aūt ꝯuenit pſonis ſꝫ eēntiā:diuerſitas ſm relonē.ġ eēnᵃ ꝛ relo aliquo mō ſūt nō idē. Eodē mō arguit̄ de vno ꝛ multo. Perſone ſūt vnū in eēnᵃ ꝛ multe in ꝓprietatib⁹:illa āt ſūt ꝯria.ſilr de ꝯformitate ꝛ diſſormitate. Silr 4° de ꝯueniētia ꝛ repugnātia. ¶ 3° arguit̄ illud idē ex priuatiuoꝝ oppoſitione. Impoſſe eſt priuatiue oppoᵗᵃ oīno eidē ſm idē ſil ꝯuenire:ſꝫ oppoſita priuatiue ꝯueniūt eēntie ꝛ reloni.ġ eēntia ꝛ relo nō oib⁹ modis ſūt idē. Minor pꝫ 4ᶠ. Prio:qꝛ relo eſt p̄nᵐ diſtinctiuū:eēnᵃ p̄nᵐ ꝯueniētie. 2° pſone p ꝓprietates opponunt̄ nō p eēntiā. 3°. Eēntia eſt cōis.relo nō. 4°. Eēntia eſt p̄nᵐ fundamentale ꝯſtitutiuū.relo formale tm̄. 4° oñdit̄ ꝓpoſitū p nāꝫ ꝯdictionis:qꝛ impoſſe eſt ꝯdictoria oīno de eodē dici:ſed multa extrema pluriū ꝯdictionū dicunt̄ de eēnᵃ ꝛ relone.ġ nec̄io eēntia ꝛ relo nō ſūt oib⁹ modis idē. Maior vꝫ p ſe nota. Minor oñdit̄. Prio:qꝛ eēnᵃ dꝛ de filiatione:pnitas nō. 2° eēntia eſt in ſpūſancto.pnitas nō. 3° eēntia eſt pfectio ſimplr.pnitas nō. 4° eēntia eſt infinita.pnitas nō:ꝛ ſic de alijs. ¶ Cōfirmat̄.p p̄ᵐ p̄nᵐ cōplexū: nō ꝯuenit idē oib⁹ modis affirmare ꝛ negare. Et ſi ponat̄ ꝙ illud p̄nᵐ teneat in diuis: qđ eſt p ſe notū:habent neceſſario propoſitum concedere.

B

C

3ᵘ arti.

Modus ſol uēdi dictas ra tiones: ꝛ ē 4ᶠ

Quātū ad 3ᵐ p̄ncipale vidēde ſunt vie diuerſe:p q̄s aliq̄ p̄dictas rōnes euadē conant̄:ꝛ q̄a totū pōdus oīum rōnū reducit̄ ad ꝯdictionē:hinc ē ꝙ illi dicē conant̄. Aliq̄ eni ſoluūt p itellectū deficiētem. Aliq̄ aūt p itellectū excedētē:qꝛ.ſ.itells diuus ab eterno fabricauit illā diſtōnē. Aliq̄ aūt p diſtōnē potētialē. qꝛ ab eterno fuerūt in poᵃ ad diſtōnē. Aliq̄ aūt p diſtōnē vtualē. ¶ Iſti modi nō valēt.p̄m⁹ nō:qꝛ illud qđ eſt p itellectū deficiētē nō fuit ab eterno:ſꝫ oia iſta ꝯdictoria ſaltē multa dicta fuerūt de relone ꝛ eēntia ab eterno:nā ab eterno eēntia fuit in filio:ꝛ nō pnitas.ġ vꝫ ꝙ illud nō ſufficiat. 2° nō valet:qꝛ qđ vꝫ intuitiue nō ſaluat̄ p reſpectū rōnis ab aīa fabricatū:ſꝫ intells diuus has ꝯdictiones videt intuitiue. 3° ēt nō ſufficit:qꝛ ꝯdictio actualis nō pōt ſaluari p illud qđ eſt potētiale. Illđ eni qđ eſt in actu nō pōt eē rō ei⁹ qđ eſt in poᵃ:ſꝫ illa ꝯdictio eſt actualr in deo.ġ nō ſaluat̄ p potētiale. 4° nō valꝫ:qꝛ illa ꝯdictio q̄ eſt in aliquo formalr:nō ſaluatur p illud qđ eſt vtualr in illo:ſꝫ illa ꝯdictoria ſunt in deo formalr.ġ ꝛc̄. ¶ Uidētes aūt poſteriores ꝙ iſti nō ſaluāt rōnabili⁹ dicūt. Saluāt eni illa ꝯdictoria dicta de eſſentia ꝛ relatione:pp nō idētitatē ꝯuertibilitatis. Dicūt eni ꝙ eēntia ꝛ relo nō ſunt ꝯuertibilia:ꝛ pp h̄ non ſunt idē ꝯuertibilr:ꝛ pp h̄ ſaluat̄. ¶ Alij aūt dicunt ꝙ ſaluat̄ pp nō idētitatē adequationis. Dicunt eni ꝙ illa nō ſūt adequata. Alij aūt dicūt ꝙ relo aliq̄d ꝯnotat/qđ nō ꝯnotat eēntia. Iđ aliqua dicuntur de relatione que nō dicunt̄ de eēntia:ꝛ econuerſo. Alij aūt dicūt ꝙ relo pōt duplr accipi.vel vt cōparat̄ ad eēntiam:ꝛ ſic nulla diſtō.vel vt cōparat̄ ad oppoᵐ:ꝛ ſic diſtinguit̄: ꝛ vt ſic multa poſſunt dici de ea que repugnant eſſentie:ꝛ ecōuerſo. ¶ Iſte ſolōnes ſunt magis rōnabiles q̄ꝫ prime.

Impugnatio hoꝝ modoꝝ dicēdi 4ᶠ.

Ecce qđ q̄ris ꝛ uīge hic pls pro ꝛ contra.

D

Quere Sco. hic ꝛ alibi et alios q̄s noſti.

Idētitas 2ᶠ. Alius 4ᶠ modus euadēdi dictas ꝯdictiones apparēs. Relo i diuis 2ᶠ cōparatur.

Applicat pro

E

ſe vltimas ſolutiones notāter ꝛ ſubtilr.

ꝛ hoc eſt:qꝛ ꝯcedūt ꝓpoſitū ſaltē implicite. Prima vꝫ ꝯcedere ꝙ ſit aliqua nō idētitas ex nā rei:ꝛ ꝓbo euidēter ꝙ ex illa ſequat̄ formalis diſtō ſic. Quecūqꝫ ſūt idē diffinitiue ſūt idē ꝯuertibilr:ſꝫ eēntia ꝛ ꝓprietas/p te, nō ſūt idem ꝯuertibilr:ġ nō ſūt idē diffinitiue. Maior eſt manifeſta p locū a diffōne.equalis enim ambitus ſunt. 2ᵃ ēt ꝯfirmat qđ intendimus:quecūqꝫ ſunt ideꝫ nō adequate:nō ſunt idem oib⁹ modis:ꝙ enim aliquid excedat ſeipſum nō capit intells:ſed illa ſunt h⁹.ſequit̄ ergo diſtinctio formalis vt prius. 3ᵃ ēt concedit. Naꝫ cōnotare ꝛ non cōnotare ſunt vere extrema contradictionis.aut ergo ſūt fabricata ab aīa:ꝛ tūc p illa nō ſaluant̄ ꝯdictoria realia.vel ſūt ex nā rei:ꝛ tūc hꝫ ꝓpoſitū ſcꝫ ꝙ eſſentia ꝛ relo nō ſūt oīno idē. ¶ 4ᵃ nō valet:q̄a reloni cōparate ad eēntiā ꝛ ad oppoſitū cōpetūt extrema ꝯdictionis:ſꝫ extrema ꝯdictionis nō pn̄t cōpetere oīno eidē.ġ relo vt cōparata ad oppoſitū.ꝛ eadeꝫ relo vt cōparata ad eēntiā nō erit oib⁹ modis idē:qđ mai⁹ eſt icōueniēs q̄ꝫ de eēnᵃ ꝛ de relone. Arguo ġ in forma ſic. Dis relo vel ꝓprietas cōparata ad oppoſitū eſt incōicabilis:nulla relo vel ꝓprietas cōparata ad eēntiaꝫ eſt icōicabilis.ġ nulla ꝓpetas cōpata ad oppᵐ eſt ꝓpetas cōparata ad eēntiā. ¶ Dico ġ ꝙ aliqua nō idētitas eſt neceſſario ponēda ex nā rei inter eēntiā ꝛ relones. ſi p̄ᵐ p̄nᵐ cōplexū debeat verificari. Uerū eſt tm̄ ꝙ aliqui nō multū intellectu vigētes:negāt illud in diuis:ꝯ quos nō eſt diſputādū:qꝛ nihil notius ꝯ eos pōt accipi. Si eni vex dicāt.poſſumus dicere ꝙ de⁹ eſt trin⁹ ꝛ nō trin⁹:eſt vn⁹ ꝛ nō vn⁹:īfinit⁹ ꝛ nō īfinit⁹. ¶ Nūc ē theologice ꝓcedēdū i ꝓbādo ꝓpoᵐ:ꝛ ad h̄ reducit̄ 4ᵐ p̄ncipale in iſta q̄ōne ptractādū.ſ.oñdere ꝙ hec opio eſt de intētione ſanctoꝝ:ꝛ maxime Aug.in lib.de tri. Prima anctoritas eſt 7° de tri. Si eēntia eſt ad aliud:iam eēntia nō eſt eēntia. Ex h̄ arguit̄ ſic. A quocūqꝫ remouetur ſuperius:ꝛ inferius:ſꝫ eē ad aliud eſt ſuperi⁹ ad pnitatē ꝛ remouet̄ ab eēntia.ġ pnitas ꝛ relo remouebūt̄ ab eēntia aliquo mō. ¶ Si dicat̄ ꝙ ad vificationē dicti beati Aug.ſufficit diſtinctio rōnis:ꝛ p ꝯñs non opꝫ ex illo dicto arguere diſtōnē ex nā rei. ¶ Cōtra.qꝛ aut locutio ſua eſt vera realr:ꝛ tunc habet ꝓpoſitum. ſi aūt ſolū p opus rōnis remoto ope rōnis hec eſſet falſa:eſſentia nō eſt ad aliud:ꝛ ei⁹ oppoſita vera:ꝛ ita eēntia non erit eēntia circūſcripto ope intells. ¶ 2ᵃ auctoritas beati Aug.eſt etiā 7° de tri.vbi dicit ꝙ abſurduꝫ eſt vt ſuba dicat̄ ad aliud:ſꝫ q̄ncūqꝫ ſunt aliqua oībus modis idē ex nā rei:vnum ſine abſurditate de alio dꝛ. Relinquit̄ ġ ꝯclō intēta. ¶ 3ᵃ auctoritas eſt in eodem 7. Eo filius quo verbū:ꝛ eo verbū quo fili⁹.nō eo vbū quo ſapientia:qꝛ verbū nō ad ſe dꝛ.ſapia aūt ad ſe dꝛ: ſed eo ſapia quo eſſentia.eo ġ mō quo concedit ꝙ vbū eſt filius:ꝛ ſapia eēntia.negat ſapiētiā eē filiū:ꝛ ſic eēntiam eſſe filium. ¶ 4ᵃ auctoritas eſt ibidē. Nō aliud eſt deo eſſe ꝛ ſubſiſtere:ſed aliud eſt deo eſſe ꝛ p̄reꝫ eē: ſed eſſe ꝛ ſubſiſtere ſm oēs ad minus diſtiguunt̄ rōne. ergo p̄ter opōnē intellectus ꝯcedit ꝙ deo eſſe ꝛ p̄reꝫ eē nō ſunt idē. ¶ Iſtud ꝯfirmat̄ per q̄tuor regulas eiuſdē beati Aug.in lib.de tri.poſitas. ¶ Prima.5.de tri. In creaturis oē qđ nō ſm ſubam dꝛ:ſm accidens dꝛ: in deo non:qꝛ nihil in deo ſm accidens dꝛ.ꝛ tm̄ non oē ſm ſubam dꝛ. Ex hoc arguit̄. Quecūqꝫ ſunt idē oībus modis:ſi vnum dꝛ ſm ſubam:ꝛ aliud.ſi ġ eſſentia ipſa ꝛ relo ſint idē oībus modis:ſicut eēntia dꝛ ſm ſubam: nō apparet rō quare relo non dicat̄. ¶ 2ᵃ regula eſt in 5°. Quecūqꝫ dicuntur ſingulariter de diuinis perſonis nullo mō dicuntur ad ſe:ſed ad aliud:vel ad ſeinuiceꝫ. relones autem ſunt ea que dicuntur de diuinis pſonis

F

Uide Sco.3. q.quolibeti.

Cōcludit qđ itēdit ex dcis

4.p̄ncipaliter arguit theologice ad idē ꝛ ſil 4ᵐ artiᵐ p̄ncipalē ptractat.

G

Euaſio.

Ubi p⁹ ꝛ alibi.

ca.4.

H

ca.6.

Regula 4ᶠ. Augu. 5.de tri.ca.5.

I ſingul'r.ḡ nullo mõ ſũt ad ſe. ¶ 3ª regula eſt.ꝙ noĩbus q̃ relatiue dñr nõ ſignãt ſubã. Tũc ſic. Quecũqꝫ ſunt oĩbꝰ modis idẽ:qcq̃d ſignãt ꝑ vnũ ⁊ ꝑ aliud:ſꝫ eẽntia ⁊

ca.1. relõ ſũt hꝰ.ḡ nomẽ relõnis ſignãt ſubãꝫ ⁊ eꝰ. ¶ 4ª regula eſt.7.de tri. Qđ relatiue dĩ eſt aliq̃d excepta relõne. ſic ḡ pꝫ ꝙ illa fuit vã opio btĩ Aug. ¶ Cõfirmãt ēt iſta opio ex ſolõne duoꝝ erroꝝ:⁊ ex euacuatione rõnũ q̃ fiebãt ꝓ illis.

Errores duos oppoſitos de trinitate ⁊ rõnes pro eis euacuat.

¶ Fuerũt enĩ duo errores ꝯ trinitatẽ. Unꝰ erat in ſupabũdãtia.ſ.Arry. Aliꝰ in defectu.ſ.Sabelly.

Pro ſabellio

¶ Arguit ḡ p̄ ꝓ Sabellio ſic. Perſone diue aut ſe totis ſũt idẽ:aut ſe totis nõ ſunt idẽ.aut aliquo ſunt idẽ:⁊ aliquo nõ idẽ. ſi p̊ mõ.ḡ in nullo diſtinguunt:q2 q̃ ſe totis ſũt idẽ/penitꝰ ſũt idiſtincta:ſi ſe totis ſũt nõ idẽ/ illud eſt abſurdũ. Relinqt̃ ḡ 3ꝰ modus.ſ.ꝙ aliquo ſui ꝯueniãt:⁊ aliq̊ diſtiguant:⁊ ꝑ ꝯñs hꝫ ꝓpoſitũ ꝙ in ꝑſona eſt aliq̃d quo ꝯuenit:⁊ aliq̃d quo diſtiguit. ¶ Si dicat ꝙ ſe totis ſũt idẽ:nullus põt negãr qn pr̃ ⁊ filiꝰ eẽnt

K

idẽ in pr̃nitate. ¶ Cõfirmãt. Aut pr̃ eſt pr̃ eo quo deꝰ: aut nõ. ſi nõ:hꝫ ꝓpoſitũ. ſi ſic.ḡ ſicut deitate eſt oĩo idẽ cũ filio:ita pr̃nitate:qđ ē error Sabelly.

Pro arrio.

¶ Pro Arrio aũt argr̃ ſic. Uel ꝑſone ſe totis diſtinguunt:vl' nõ. ſi ſic: tũc ſeqt̃ ꝙ ꝑſone ſũt p̄mo diuerſe:⁊ ꝑ ꝯñs alius deꝰ pr̃: alius filius:alius ſpũſſanctus. ꝓbo.q2 ſic pr̃nitate pr̃ diſtinguit:ita deitate:⁊ ꝑ ꝯñs ſicut i pr̃nitate eſt pr̃ diſtinctus:ita in deitate:⁊ ſic nõ eadẽ deitas. ¶ Si dicas ꝙ nõ ſe totis diſtinguunt:ſꝫ aliquo ⁊ aliquo:nõ hꝫ ꝓpoſitũ. ¶ Cõfirmãt ſicut prius. Quia aut eodẽ pr̃ eſt pr̃ ⁊ deus:aut nõ. ſi eodẽ cũ pr̃nitate pr̃ diſtinguat a filio.ḡ ⁊ deitate. ſi nõ:hꝫ intẽtũ.

A.1.nõ ꝯcedẽdum.
Reſolõ.q.
Obo.
L

Nũc ḡ ꝯcedẽdũ eſt ꝙ aliq̃ nõ idẽtitas ſit inter illa q̃ ſunt infra eadẽ ꝑſonã ex nã rei: ſm ſniam Aug. ¶ Sꝫ ꝯ ꝯnẽ arguo. Q2 ita ſimplr ſimplex eſt ꝑſona ſicut eẽntia.ergo eq̃ vna ⁊ tãta idẽtitate eadẽ:ſilr eque ſingularis:⁊ de multis talibꝰ argr̃.

Pluralitas q̃ eſt in diuinis nõ arguit cõpoſitionem.

¶ Dico ſicut dixi diſtõne 8ª in mã de attributis.poſita pluralitate ñ ſeqt̃ cõpoſitio. Uñ facio ꝯſile argm. Ita ſimplex eſt trinitas ſicut eẽntia.ḡ ſicut eẽntia eſt vna totaliter:ita trinitas ꝑſonaꝝ.nõ ſeqt̃:ſicut pꝫ. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Queſtio. II.

Utrum eſſentia ⁊ ꝓprietas diſtinguãtur ſm rõnem formalẽ non fabricatã ab intellectu. Q2 nõ.q2 oĩs ratio eſt fabricata ab aĩa. ¶ Contra.q2 relationis ratio eſt diffinitio que eſt extra aĩam: ſed diſtinguuntur diffinitione.ergo ⁊c.

Op.aliorum Quere noiales ⁊ aureolũ

Hic introducit vnus modus dicẽdi tenens partem affirmatiuã:ſꝫ tamẽ addit ꝙ nõ eſt niſi vna formalitas vel rõ formalis:ſaluat tñ oĩa q̃ adducunt̃ cõtra alios ꝑ defectũ alicꝰ modi idẽtitatis.

M

¶ Cõfirmãt.q2 neſcierũt videre iſti de iſto mõ tenẽdo ꝙ ſint ibi extrema diſtincta ⁊ diſtincte rõnes formales ⁊ q̃dditatiue:qn oĩa q̃ adducunt̃ de ſimplicitate diuina cõcludãt ꝯ eos ſi ponerent̃.

Impugnꝰ 4r notabilis.

¶ Apparet aũt mihi ꝙ ꝯ iſtũ modũ dicẽdi ſint oĩa icõueniẽtia q̃ vitare intẽdit. Nã ꝓpter h̃ ponit̃ ille modus vt vitetur illa opio q̃ eſt de diſtõne rõnis:q2 ſm illã nõ poſſũt

Motiuũ op. predicte.

ſaluari ꝯdictoria q̃ dicunt̃ de iſtis.ſ.de eẽntia ⁊ relõne. Tũc eodẽ mõ arguit̃ ꝯ iſtũ modũ:ſicut ꝯ illũ alium de diſtõne rõnis fuit argutũ:ꝙ.ſ.nõ poſſunt contradictoria ſaluari. Jõ cõtra illũ modũ arguo primo accipiẽdo p̄m p̄nm cõplexũ:eidẽ ſm idẽ nõ ꝯueniunt extrema ꝯdictionis accipiẽdo idẽ ſm idẽ oĩbꝰ modis:ſꝫ eẽntie ⁊ relationi ſm rõnes ſuas q̃dditatiuas applicant̃ extrema ꝯdictionis.ḡ nõ hñt eãdẽ rõnẽ formalẽ q̃dditatiuam. ma.pꝫ.mi. ꝓbãt:q2 in rõne q̃dditatiua eẽntie icluditur eẽ ad ſe:in rõne diffinitiua relõnis eẽ ad aliud.ḡ diſtin

Euaſio.

guunt̃ ſm ſuas rõnes diffinitiuas. ¶ Sꝫ dĩ ad h̃ ꝙ lꝫ de eodẽ diffinitiue oĩbꝰ modis eodẽ nõ poſſint extrema ꝯdictionis verificari:tñ de eodẽ diffinitiue nõ oĩbꝰ modis eodẽ nõ eſt incõueniẽs ea v̄ificari.

N
De eodẽ diffinitiue.
Impugnatio euaſionis 4r.

¶ Sꝫ ꝯ hoc arguo 4r. Pˀo ſic. Qñcũqꝫ applicãt̃ extrema ꝯdictionis ad rõnes formales nudas añ oẽm modũ:opꝫ q' in rõnibꝰ ſit diſtõ vt p̄cedũt modũ:ſed extrema ꝯdictiõis applicant̃ q̃dditatiue rõni eẽntie ⁊ q̃dditatiue rõni relationis añ oẽm modũ.ḡ in ipſis q̃dditatiuis rõnibus eſt nõ idẽtitas. minor pꝫ:q2 diffinitiua rõ eẽntie eſt ad ſe. relõnis aũt rõ eſt ad aliud. ¶ 2º ſic. Qñcũqꝫ diſtinguunt̃ formalr̃ diſtinguunt̃ a p̄ori:ſed relõ ⁊ eẽntia diſtinguunt̃ formalr̃.ḡ diſtinguunt̃ a p̄ori:ſꝫ diſtõ ꝑ quẽcũqꝫ modũ eſt a poſteriori.ḡ diſtõ ꝑ modũ nõ ſaluat. ¶ 3º ſic. Qñcũqꝫ extrema ꝯdictiõis applicant̃ alicui ꝓ aliquo ſigno:impoſſe eſt ꝙ ſaluet̃ illa ꝯdictio ꝓ aliq̊ poſteriori vel per aliq̃d adueniens in ſigno poſteriori: illa de ſe eſt manifeſta.

O

¶ Sꝫ eſſe ad ſe ⁊ nõ eſſe ad ſe ſunt extrema talia ꝯdictionis:q̃ applicant̃ rõnibꝰ formalibꝰ eẽntie ⁊ rlõnis añ oẽm modũ q ſeqt̃ rõnes formales.ḡ ꝑ iſtas nõ põt ſaluari. ¶ 4º ſic. Impoſſe eſt ꝙ p̄m fundamẽtũ vtriuſqꝫ extremi ꝯdictionis ſit idẽ pro illo ſigno ꝓ quo applicant̃ ſibi extrema:ſꝫ p̄ma fundamẽta iſtius ꝯdictionis eẽ ad ſe ⁊ nõ eẽ ad ſe ſũt rõnes diffinitiue eẽntie ⁊ relõnis.ḡ ꝓ illo ſigno ꝓ quo applicant̃ extrema nõ ſũt idẽ.ḡ ⁊c.

Relõ oĩs ſpecificat̃ ab extremis.

¶ 2º p̄ncipalr̃ arguitur ſic. Oĩs diſtõ formalis ſpecificat̃ a ſuis p̄ncipys diſtinctiuis:ſꝫ illa dĩ diſtõ formalis:ḡ ſpecificat̃ a principys diſtinctiuis formalibꝰ:⁊ ꝑ ꝯñs illa diſtinguũt:illa autẽ ſũt rõnes q̃dditatiue.

Uide ſco.1.3. q.1.⁊ vbi ibi notaui.
P

¶ 3º ſic. Impoſſe eſt ꝙ de aliquo ſubõ aliq̃d neget̃ niſi ſit in illo ſubiecto rõ formalis negãdi:ſꝫ de eẽntia negãt̃ eſſe ad aliud.ḡ eſt rõ in ea iſtiꝰ negationis.illa aũt non poteſt eẽ ratio formalis pr̃nitatis:ḡ ⁊c. ¶ 4º ſic. Qñcũqꝫ ſunt aliqua duo q̃ hñt eãdẽ rõnẽ diffinitiuã:qcq̃d dĩ in q̃d de vno ⁊ de alio. iſta ſtatiꝫ pꝫ:q2 nihil dĩ in q̃d de aliquo niſi ꝑ rõnẽ diffinitiuã. p̄dicata enĩ q̃dditatiua ſunt p̄dicata diffinitiua:ſꝫ/ꝑ te, eſſentia ⁊ relõ hñt eãdẽ diffinitionem.ḡ qcq̃d dĩ in q̃d de vno ⁊ de alio dĩ:illud aũt eſt falſum:q2 multa p̄dicata q̃dditatiua dicũtur q̃dditatiue de eẽnª q̃ nõ dicũtur de relõne:ſic dictũ eſt.

Confirmatio 4r ex via quadruplici p̄cedens.

¶ Cõfirmant̃ iſta argumẽta q̃druplici via.ſ.diffõnis/diuiſionis/oppõnis/⁊ demõſtrationis. Per viã diffõnis pꝫ:q2 nõ eadẽ p̄dicamẽta q̃dditatiua dicunt̃ de vtroqꝫ q̃dditatiue:ſic dictuꝫ eſt.

Maxima.

¶ 2º ꝑ viã diuiſiõis ſic. Qñcũqꝫ aliqđ cõe diuidit̃ per dr̃ias q̃dditatiuas oppoſitas:qcq̃d cadit ſub altera differẽtiarũ hꝫ aliã diffõnẽ ab eo qđ cadit ſub oppoſita:ſꝫ ens diuidit̃ ꝑ abſolutũ ⁊ reſpectiuũ. Cõſtat aũt ꝙ eẽntia cadit ſub abſoluto:relõ autẽ ſub reſpectiuo.ḡ diffõ relõnis necẽo eſt alia a diffõne eſſentie. maior eſt manifeſta ⁊ ꝑ ſe nota:q2 variata altera dr̃iarũ q̃dditatiuaꝝ variat̃ diffõ.

Q

¶ 3º ꝑ viã oppõnis:q2 nulla diffõ q̃dditatiua ⁊ formalis:⁊ cũ hoc irreſolubilis põt rõnes oppoſitas cõprehẽdere:ſed eſſe ad ſe ⁊ ad aliud ſũt rõnes oppoſite.ḡ diffõ eẽntie nõ põt eas cõprehẽdere. ¶ 4º ꝑ viã demr̃onis. Qñcũqꝫ aliq̃ ſũt idẽ diffõne:qcq̃d eſt demr̃abile de vno ꝓp q̃d:⁊ de alio:ſꝫ demõſtrat̃ aliq̃d de diuina eſſentia qđ nõ demõſtrat̃ de relõne.ḡ nõ ſũt idẽ diffinitiue. Maior ē manifeſta:q2 diffõ eſt mediũ. vbi ḡ eadẽ diffõ ibi idẽ mediũ:⁊ ꝑ ꝯñs eedẽ ꝯnes concluderent̃. Minor pꝫ:q2 ifinitas cõicabilitas ⁊ multa talia pñt demr̃ari de eẽntia ⁊ nõ de relõne.

Op.ꝓpria. Scotus Eſſentiã ⁊ relationẽ diſtingui q̃dditatiue ex nã rei ⁊ formaliter.

¶ Dico ḡ motus ex iſtis tãq̃ ex illis q̃ me ꝯuincũt:⁊ motus ex dictis docto. noſtri q̃ vt mihi apparet:alr̃ nõ pñt ſaluari: ꝙ necẽo eſt ponẽda diſtõ iter rõnes q̃dditatiuas eſſentie ⁊ relõnis. illa aũt diſtõ dĩ q̃dditatiua:q2 inter rõnes q̃dditatiuas:ſꝫ ſpecificat̃ ⁊ explicat̃ ꝑ hoc.ſ.ꝙ aliq̃d dĩ

in p̄mo

A — Obijcitur 4^r

in pmo mō dicēdi p ſe de vno qd nō dr de alio. ¶ Sz
cōtra iſtat 4^r. Primo ſic. Quicqd aliqb⁹ ɔuenit ex rō/
nibus formalib⁹ eoꝝ: ſimplr eis ɔuenit: ſed diſtō ɔue/
nit eis ex eoꝝ rōnib⁹ formalibus. ergo ſimplr erūt di/
ſtincta: idē aūt ſm qd. ¶ 2° ſic. Quecūqz ɔueniūt a pō

A.i. nō autē ſm quid.

ri: pncipalius ɔueniūt ꝙ que a poſteriori: ſz diſtō eis cō
uenit a pori: q2 p rōnes diffinitiuas: idētitas a poſterio
ri: q2 p realitatē vel infinitatē q̄ ſunt modi poſteriores.
g̊ rc. ¶ 3° ſic. Quecūqz pdicant de ſeinuicē in abſtra/
cto: illa eādē diffōnē hñt: ſz iſta eſt vera pdicatio: pñi/
tas eſt eēntia. ergo diffinitio vnius eſt diffinitio alteri⁹:
r p ɔñs diffōne nō diſtinguunt. ¶ 4° ſic. A quocunqz
ſimplr negat diffinitio oppoſita r diffinitū ſimplr: ſed
a diffinitione pñitatis negat diffinitio eēntie. ergo ab
eſſentia ſimplr negabit pñitas. ergo eſſentia non erit
pñitas. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ duplr pōt aliquid cōpetere
alicui ex rōne ſua formali. vel q2 eſt de rōne eius diffi/
nitiua: ſicut aīal eſt de rōne diffinitiua hominis: r ſic ve
rū eſt ꝙ tale ɔuenit diffinito ſimplr. Alio mō ꝙ ſequa
tur rationē formalē: r ſic intelligēdo nō opz: q2 homini
ex ſua rōne formali ɔuenit nō riſibilitas in aliq̄ ſigno:
nō tñ dicitur nō riſibilis ſimpliciter. ſic eſt de diſtōne
reſpectu relationis r eſſentie. ¶ Ad 2ᵐ ɔcedo ꝙ eēntia

A.i. ſz ab eēn tia negat diffō pñitatis ſimplr. ergo rc. vel forā alio mō ſic. quandocūqz a diffinitione vni⁹ negat diffō alteri⁹: r diffinitū a diffinito. Ex rōne ſua foāli aliquid cōpetere alicui ɔtigit duplr.

B — Q2uis diſtō a pori r identitas a poſteriori ɔueniūt eēntie r relōni: ſecūdū tñ pncipaliter r ſimpliciter: r pᵐ ſm qd r minus pncipalr ɔuenit: r ē doctrina valde ſingſaris quā bñ examinab. Uide Sco. h̄ in reportatis.

r relō a priori diſtinguunt: r ſolū ſunt idē a poſteriori:
vñ non habeo pro incōuenieti ꝙ aliqua que ɔueniunt
a priori alicui nō ſunt tāta quāta ſunt illa q̄ ɔueniunt a
poſteriori. Uñ lz eis diſtō ɔueniat a priori: nō tñ ſequi
tur ꝙ ſit tāta quāta eſt idētitas q̄ eis ɔuenit a poſterio
ri: ſicut nō riſibile prius ɔuenit hoī ꝙ riſibile: r tñ ma/
gis ſimplr loquēdo: hō eſt riſibilis ꝙ nō riſibilis: imo
eſt riſibilis ſimplr: ſz tñ nō riſibilis cū modificatione.
ſic iſta ɔueniunt ſimpliciter: ſed tñ diſtinguunt cū mo/
dificatione. ¶ Si dicas ꝙ ſaltē pncipali⁹. Dico ꝙ nō
ſeqt: q2 q̄ a poſteriori cōueniūt iſunt ſepe pncipaliora.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ maior eſt abſtractio qdditatis eēntie:
r quidditatis r relōnis ꝙ ſit eſſentie r relōnis. Uñ lz
pp maiorē abſtractionē qdditas eēntie poterit negari
a qdditate relōnis: tñ eēntia non negabit a relatione.

C — Magis abinuicē pſcidunt qdditates ꝙ hñtia qdditates. Abſtractio maior p noīa ſcdē itētiōnis minor aūt p noīa pme itētionis: qd ſupra ē dixit.

¶ Ad 4ᵐ dico eodē mō ꝙ diffō plus abſtrahit inter/
dū ꝙ diffinitū. r rōne huius: diffinitio negabitur a dif/
finitione: r tamen nō diffinitum a diffinito. ſic in pppoſi
to de eēntia r relōne. ¶ Intelligēdū eſt ergo ad euidē
tiā iſtoꝝ: ſicut dictū fuit hoc anno ſepe: ꝙ aliqñ fit ab/
ſtractio p noīa pmarū intētionū: r iſto mō nūꝙ fit tāta
abſtractio ꝙ eſſentia neget a relōne: imo ſp eēntia eſt
relō r ecōtra. Silr ſtādo infra illa noīa: ſemp diffō dicitur
de diffinito: ſicut cū dico albedo eſt color. Aliqñ aūt fit
abſtractio p noīa ſecūdaꝝ itentionum: cuiuſmodi ſunt
quidditas diffinitio r talia huiꝰ. r iſta eſt maior ꝙ por
abſtractio. r rōne huius: qd pus nō poterat negari nūc
poteſt. vñ iſta pōt negari. diffō eſſentie ē diffō relōnis
r econuerſo: r ſilr de qdditate: ſicut pz in exēplo de dif
finitione r diffinito: nam lz albedo ſit color: tñ diffō al/
bedinis non eſt diffinitio coloris: nec quidditas albe/
dinis eſt qdditas coloris. ſic dico in pppoſito. ¶ Sed

D — Cōſidera iſtā tuā de humanitate r diffōne hois: r dic ɔſequēter.

hic occurrūt diffic. Prima qd eſt illa diſtō quā ponis
inter eſſentiā r pprietatē. vtrū ſit eis aliquid appoſitū.
¶ Dico ꝙ eſt reſpect⁹ fūdamētalis nō actualis. vñ di/
ſtinctio illa nō eſt eis aliquid appoſitū niſi talis habitu
do. ¶ 2ª diffi. vtrū talis diſtō ſit poſitiua. Doctor nr vr
vti iſta negatiua: ſunt nō idez. ego concedo diſtōnē nō
actualem ſed fundamentalem. nō ſuppoſitorū vel reꝝ
ſed precipue ipſarum quidditatuz r diffinitionū. ¶ 3ª
diffi. eſt: vtrum ſit concedendū ꝙ ſit diſtinctio ſm qd
vel ſimpliciter. ¶ Dico ꝙ dicendū eſt r concedēdū ꝙ
ſunt diſtincta ſm quid r non ſimpliciter. ¶ Ad cuius

D. duplex. Diſtō ē reſpectus fundamētalis. Scotus Cōcedit i diſtinctis nedū n̄ idētitatē: ſed diſtōnē: fūdamētalem tñ. Contra extrema ſunt actu. dic ɔñr hic. pſa addēdo. Eſſentiam et relōnē ſz qd diſtingui.

euidentiam eſt ſciendum ꝙ predicatio de diſtinctione
eqpollet pdicationi de negōne idētitatis. Regula autē
eſt in logica ꝙ ad verificationē vniuerſalis opz ꝙ oēs
ei⁹ ſingulares ſint vere. ad falſitatē aūt ſufficit falſifica
tio vnius pticularis. Indefinita vō ex vno verificatur:
p oēs aūt falſificat: ita ꝙ oppoſito mō ſe hz ad vniuer
ſalē. eēntia aūt r relō in oībus ſunt idē: in vno aūt tñ
ſūt nō idē: r iō dōm eſt ꝙ diſtiguunt ſm qd. ¶ 4ª dif.
eſt. vtꝝ illa diſtō hēat extrema. Dico ꝙ apparet mihi
ɔdictio ponē diſtōnē ſine extremis: ſz tñ illa diſtō non
refert ad extrema ſimplr ſūpta: q2 ſimplr B ē B: ſz ad
modū extremoꝝ. ſ. foālr tñ. ¶ Ad argᵐ pz. Qō. III.

E — Notabilis reſolutio. Regula logicalis. Ulis r indefinita oppoſito mō vificant r falſificantur. Uide Sco. h̄ in reportatis.

V Trum relō diuina vltimate abſtra/
cta pdicet de eſſentia dīna.
Q2 ſic. q2 vnū pdicat de alio idētice: ſz talis
pdicatio eſt extremoꝝ abſtractorum. g̊ rc.
¶ Contra vltimate abſtractum non eſt vt
ſic niſi ipſummet. ¶ Hic ſunt duo dubia videnda. pri/
mum de queſito. 2ᵐ de attributis.

Aui. 5. meta.

F

Quātū ad pᵐ dicūt aliq ꝙ ſic. q2 pdicatio idētica
nō fit niſi in abſtracto: iſta pdicant de ſein
uicē idētice. ſeqt g̊ ꝙ in abſtracto. ¶ Sz ɔ arguo 4^r.
Primo ſic. Illud qd ɔuenit alicui in vltimata abſtra/
ctiōe: ɔuenit ſibi ex ſua rōne foāli: q2 vltimata abſtra
ctione depurat rō foālis ab oīno alio r ipamet rema/
net: q2 a ſua rōne foāli nihil pt abſtrahi: ſz pñitas ab/
ſtracta vltimata abſtractōe nō eſt eēn⁹. Maior eſt de/
clarata. Nā ſi aliqd aliō remāeret pter ſuā rōnē foālē
tūc poſſet vlteri⁹ illa rō foālis abſtrahi ab illo: r p ɔñs
pma nō erit abſtractio vltimata. Minorē ego pbo. qa
qcqd ɔuenit alicui ſm ſuā rōnē formalē: ɔuenit nō ha
bēti illā rōnē. eadē aūt rō diffinitiua r foālis iuenitur
in relōne dīna vt relō eſt. vel in pñitate dīna vt pñi/
tas eſt. r in pñitate creata: q2 vniuoce de eis pdicat. g̊
rō foālis pñitatis q̄ eſt in creatis eēt eadē eēntie diui
ne. ¶ 2° ſic. Qñcūqz aliqd conuenit alicui in vltimata
abſtractiōe ɔuenit ſibi reduplicatiue: q2 reduplicatio ē
nota pciſionis: ſz p te, pñitas in vltimata abſtractiōe
ſumpta eſt eſſentia. g̊ pñitas iquātū pñitas eſt eēntia:
r p ɔñs oīs pñitas. ¶ 3° ſic. Si pñitas i vltimata ab/
ſtractione eſt eſſentia. aut inquātū pñitas: r ſic qd pus
ſcz ꝙ oīs pñitas. aut inqtū hec: ſed rō hecceitatis eſt
extra rōnē formalē paternitatis. ergo ſm ſuam ratio/
nem formalem pciſe acceptaz non eſt eēn⁹. ¶ 4° ſic.
Qñcūqz aliqd accipit in vltimata abſtractione accipi
tur foālr: r qcqd eſt, vt ſic, eſt formalr. Sz pprietas vl
relō accepta in vltimata abſtractione eſt eēn⁹. g̊ eſt for
maliter eēntia: qd ipſi negāt. ¶ Iō dico ꝙ nō opz po/
nere neceō ꝙ illa accepta in vltimata abſtractione vnū
pdicet de alio. ¶ Et ɔfirmo p dicta docto. r per dicta
eoꝝ ſic. Qñcūqz aliqua ita ſe hñt ꝙ diffinitio vni⁹ nō
eſt diffinitio alterius. hec diffinitio nō eſt illa: ſz p doc.
r per te: diffinitio relōnis non eſt diffinitio eēntie. Uñ
dicit doctor. ſi diffiniretur relō: non aſſignaret ſibi illa
diffinitio que aſſignaretur eſſentie. Maiorē ego oſten
do per pmum pncipium cōplexum. ſi eniz nō eſt vera
ſequitur ꝙ de eodem idiſticte cōtradictoria dicantur:
quia ſit diffinitio eſſentie. a. diffinitio: relationis ſit. b.
Tūc ſic. idez omnino eſt, p te, a. r. b: vel ſaltē vnum de
alio predicatur vt ſic acceptum. Arguo ergo ſic. b. nihil
aliud eſt niſi diffinitio relationis: ſed. a. per te, eſt. b. er/
go. a. que erat diffinitio eēntie eſt diffinitio relationis.
Si eniz. a. eſt. b. r. b. eſt diffinitio relationis reliquitur
ꝙ. a. eſt diffinitio relationis: quod tamen ipſi negant.
Sequeretur enim ꝙ. b. eſſet diffinitio relationis: r nō
eēt diffinitio relōnis: que ſunt contradictoria. ¶ Di/

pmꝰ arti. Op. aliorum. Impugnᵒ 4^r. Ultimata abſtractio que.

A.i. ſm ſuaz rōnē foālem nō eſt rc.

G — Maxima

H — Op. propria. Relōnē vltimate abſtractā nō pdicari de eſſe nec econtra.

Scot. h̄ r. 2. di. hꝰ r alibi.

I

Ordo notabilis ſed an mere ſeotiçat cõſidera hũ põderãdo. Sig^m 4^r conſiderãdi reľone in diuis. Nota qđ q̃ris de hecceitate: ſʒ inſtãtiaʒ cõſidera. Eẽntia cõſiderat̃ ſcõm ſig^m quadruplex.

co ğ φ aliq̃ abſtractio eſt ĩ qua vnũ nõ p̃dicat̃ de alio. ℭ Intelligẽdum tñ hic φ opʒ imaginari q̃tuoꝛ ſigna. Primũ in quo reľo eſt reľo ẜm q̃dditatẽ ſuã:ꝛ ſic reſpicit fundamẽtũ in cõi. ℭ 2^m ſignũ eſt in quo p̃nitas eſt hec:ꝛ vt ſic reſpicit hoc fũdamẽtũ. ℭ 3^m ſignũ eſt in q̃ p̃nitas eſt nõ ſolũ fũdamẽti:nec ſolũ h^9 fundamẽti:ſʒ fundamẽti ĩfiniti. Nã hecceitas eſt magis ĩtrinſeca.infinitas eſt extrĩſeca magis:ꝛ p^9 ꝯñs poſterioꝛ. ℭ 4^m ſignũ eſt in quo reľo ꝯſiderat̃ in fundamento h̃ infinito exñti ꝛ reali. ℭ Et iſta ẜm ſigna q̃ cõpetũt eẽntie colligunt̃:qꝛ eẽntia eſt p̃ eẽntia. Scðo eẽntia eſt hec. Tertio eẽntia eſt hec infinita. Quarto eẽntia eſt hec infinita exñs ꝛ realis. Eodẽ mõ eſt de reľone:φ hʒ q̃tuoꝛ ſigna prius dicta:ẜm q̃ reľo aliũ ꝛ aliũ oꝛdinẽ hʒ ad eẽntiã. ℭ Ad ꝓpoſitũ applicãdo:eẽntia in p̃mo ſigno non p̃dicat̃ de reľone nec ecõtrario:ſʒ vnũqđqʒ eoꝛum eſt ipſummet.

K

Tñ in.3.ꝛ.4 ſignis vtriuſqʒ reľonẽ de eẽn^a p̃dicari.

In ſcðo ẽt ſigno vnũ de alio nõ p̃dicat̃:quia adhuc nõ eſt cã alic^9 idẽtitatis rõne cui^9 vẽificet̃ p̃dicatio. ℭ In tertio aũt ſigno vnũ p̃dicat̃ de alio idẽtice:qꝛ in illo ſigno ĩtell'r p̃ ĩfinitas q̃ eſt rõ idẽtitatis:ꝛ non in duob^9 p̃mis. ℭ In 4° aũt vnũ de alio p̃dicat̃ rõne illi^9 modi.ſ.realitatis vel exiſtentie que eſt in eis.

2^9 articu.

Op̃.aliorum Impugn^a 4^r notabilis.

Secũda pars h^9 q̃õnis eſt videre illud idẽ de attributis:qđ viſum eſt de eẽntia vtꝝ.ſ.attributa poſſint ſic abſtrahi φ in illa abſtractione vnũ de alio nõ p̃dicet̃. ℭ Et quãtũ ad h̃ dicũt aliq φ non. ſic̃ p^9 dicebãt ð eẽntia ꝛ reľone. ℭ Sʒ ꝯ h̃ arguo 4^r. Primo ſic. Q̃ñcũqʒ aliqđ ꝯuenit alicui a p̃oꝛi:ꝛ aliud a poſteriori:illud qđ ꝯuenit ei a poſteriori nõ ꝯuenit ſibi in vltĩata abſtractiõe:qꝛ abſtractio eſt a poſteriori ad prius:iſta eſt aũt vltimata abſtractio:q̃ ita ꝯſiſtit ĩ p̃oꝛi φ nihil hʒ de poſteriori:ſʒ iuſtitie nõ ꝯuenit eẽ idẽ bonitati inquãtũ iuſtitia eſt: ſʒ inquãtũ talis:vel inquãtũ hʒ eẽ tale:vel eſſe hanc:q̃ ſunt poſterioꝛa:ꝛ a poſteriori ꝯueniũt iuſtitie:ğ in vltimata abſtractione nõ ꝯueniũt:

L

ſʒ ꝓ q̃cũqʒ abſtractione iuſtitie nõ ꝯuenit cã idẽtitatis ſue ad bonitatẽ:nec ꝯuenit ſibi idẽtitas:ſʒ vnũ nõ p̃dicat̃ de alio niſi rõne idẽtitatis:ğ in vltimata abſtractione vnũ de alio nõ p̃dicabit̃. Maioꝛ fuit declarata ex rõne vltimate abſtractionis. Minoꝛ pʒ:qꝛ iuſtitia p^9 eſt iuſtitia q̃ꝫ ſit infinita vel q̃ꝫ ſit hec.ſũt eñi modi ĩtrĩſeci iuſtitie:q naťli oꝛdine eam ꝯſequunt̃.ğ ꝛc̃. ℭ 2° ſic. Qđ ꝯuenit alicui ꝑ accñs:ſibi nõ ꝯuenit ĩ vltimata abſtractione:ſʒ intellectui ꝯuenit ꝑ accñs φ ſit volũtas ſicut ĩferius accidit ſupioꝛi:ſic̃.ſ.hoĩ accidit φ ſit hic hõ. igit̃ ſibi nõ ꝯuenit in vltimata abſtractione. Maioꝛ ẽ nota:qꝛ vltimata abſtractio abſtrahit ab his q̃ ĩſunt in 2° mõ.ğ multo magis ab his q̃ ĩſũt ꝑ accñs q̃cũqʒ mõ

M

accipiat̃ ꝑ accñs:ſiue vt accñs accidit ſubo:ſiue vt ĩferi^9 ſupioꝛi. Mi.declaro:qꝛ ſi ĩtellectui ꝑ ſe ineẽt φ eẽt volũtas ſiue in p̃ mõ ſiue in 2°:tũc oĩs ĩtell's eẽt voluntas.de p̃ mõ eſt certũ.de 2° mõ ẽt pʒ:qꝛ ex q̃ q̃dditas ẽ eadẽ ĩ oĩb^9 ĩtellectib^9:ꝑ ꝯñs ꝑ ſe paſſio demr̃abiľ eadẽ eſſet. ℭ 3° ſic. Q̃ñcũqʒ aliqđ diuiſum diuidit̃ ꝑ aliqua diuidẽtia:illud qđ ꝯuenit diuiſo ꝑ alterũ diuidẽtiũ:nõ ꝯuenit ſibi in vltimata abſtractione:ſʒ ſapiã diuiditur ꝑ finitũ ꝛ infinitũ:ꝑ infinitũ aũt ſibi cõpetit eẽ idẽ bonitati:ğ ſapiẽ nõ ꝯuenit in vltimata abſtractiõe. Maioꝛ eẽ de ſe nota:qꝛ ſi abſtrahat a diuidẽtib^9:magis abſtrahit ab eo qđ ſibi cõpetit rõne diuidẽtiũ. Mi.ꝯceditur ab oĩbus opinãtib^9. ℭ 4° ſic. Q̃ñcũqʒ aliqđ ꝯuenit alicui ſolũ ꝑ modos ĩtrĩſecos:amotis illis ſibi nõ cõpetit.ſʒ vnitas idẽtica ꝯuenit attributis ſolũ ꝑ infinitatẽ: q̃ eſt modus ĩtrĩſecus. Cõſtat ãt φ nõ ꝯueniũt iſti modi in vltĩata abſtractione.ğ ꝛc̃. ℭ Dico ğ φ ſi attributa vltimate abſtrahant̃:nullo mõ vnũ de alio p̃dicatur.

Op̃. p̃pꝛia Attributa de

ℭ Hoc ãt declarat̃ ponẽdo illa q̃tuoꝛ ſigna:q̃ ponunt̃ in eẽntia ꝛ reľone in attributis. In p̃ eñi ꝯſiderat̃ ĩtell's vt ĩtell's eſt. In 2° intell's vt hic:ꝛ adhuc iſtis duob^9 modis vnũ ð alio nõ p̃dicat̃:qꝛ adhuc nulla cã idẽtitatis.

N

ſe inuicẽ in vltimata abſtractione nõ p̃dicari.

In 3° ꝯſiderat̃ ĩtell's infinit^9:ꝛ qꝛ ĩfinitas eſt cã vnitatis idẽtice:hinc eſt φ vnũ p̃dicat̃ de alio idẽtice in 3° ſigno. In 4° aũt ſigno ꝯſiderat̃ intell's vt exñs realr̃:ꝛ iſto mõ de volũtate p̃dicat̃ rõne vnitatis realis. Arguitur ğ ſic.qđ ꝯuenit ĩtellectui ꝑ poſterius nõ ꝯuenit ſibi in vltimata abſtractione:identitas ſui ad alia attributa eſt h^9.qꝛ in 2° ſigno ꝛ in 4°.ğ ꝛc̃. ℭ Sʒ hic ſunt dif. Prima eſt de eo qđ doc.ſepe dicit.ſ.φ quãtũcũqʒ fiat abſtractio:vnũ de alio p̃dicat̃ p̃dicatione idẽtica. Dico φ q ꝑciſe ad v̈ba intẽdũt:ꝛ nõ ad ĩtẽtionẽ:quã opʒ hr̃e ſequẽtẽ p̃n^a ſua:dicũt φ de ĩtẽtione ſua fuit ſicut ſonãt v̈ba:nõ tñ mihi apparet φ illa poſſint ſentiri. Jõ dico ſicut fuit dictũ ſepe ſupius:φ duo ſũt ſigna abſtractionũ.

Signũ 4^r abſtractionũ attributoꝝ:nõ ter vt.ẽ.ð eẽntia ꝛ reľone. D.4^r.

Alicatio ſcotiſtaꝝ de intẽtione ſcoti in ꝓpoſito:ꝛ q̃liter dʒ ĩterp̃tari doctoꝛ. A.l.ſuſtineri

O

Signa abſtractionũ duo. Vide Sco.ſ. di.1.ꝛ.5.cũſdẽ.ꝛ h̃ in reportatis.ꝛ.5. q.q̃li.ꝛ alibi.

Quedã eñi abſtractio fit ꝛ denotat̃ ꝑ noĩa p̃maꝝ intẽtionũ:ꝛ tũc ꝯcedo ibi φ ſonãt v̈ba doc.φ q̃ñcunqʒ fiat talis abſtractio ſtãdo ſꝑ in noĩb^9 p̃maꝝ ĩtẽtionum ſꝑ vnũ de alio p̃dicat̃:ſicut hec eẽntia eſt paternitas. ℭ Alia aũt abſtractio eſt q̃ denotat̃ noĩb^9 ſcðaꝝ ĩtentionũ:ꝛ tũc dico φ talis abſtractio põt fieri φ illa de ſe inuicẽ nõ p̃dicant̃:vñ hec diffõ nõ eſt illa:nec hec q̃ditas eſt illa:nec hec foꝛmalitas illa:vľ rõ foꝛmalis eſt illa. Vñ doc.dic̃:φ lʒ albedo ſit coloꝛ:tñ diffõ albedis nõ eſt diffõ coloꝛis:vel q̃dditas vel rõ foꝛalis vni^9 nõ eſt alterius. ℭ 2^a diffi.q̃re nõ põt fieri vltimata abſtractio ꝑ noĩa p̃maꝝ intẽtionũ. Dico φ h^9 rõ eſt:qꝛ ſtãdo ſꝑ in noĩb^9 p̃maꝝ intẽtionũ:ꝯcernit̃ ſꝑ modus intrinſecus q eſt ex̃ rõnẽ foꝛmalẽ. Vñ nõ eſt aliqđ nomẽ p̃me intẽtionis:qđ ita ſigñet eẽntiã ꝑciſe:qn ſꝑ ꝯcernat infinitatẽ q̃ eſt modus ĩtrinſecus:rõne cui^9 eſt vnitas idẽtica:ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑ talia noĩa fit p̃dicatio idẽtica:qꝛ illud p̃ciſe quo eẽntia diſtinguit̃ a p̃nitate:nõ depurat̃ ab eo qđ eſt cã idẽtitatis ꝑ talia noĩa.

Attributũ de attributo ĩ abſtracto q̃rocũqʒ p̃me intẽtionali p̃dicari.ſecus de abſtractiõib^9 ſcðe intẽtionalibus.ſʒ ꝯſidera inſtãtiã ad hoĩnẽ ꝛ ad ſcotũ p̃ſa adđdendo.

P

Quare admittitur p̃dicatio in abſtractionib^9 q̃nſcũqʒ p̃me ĩtẽtionali h^9 ĩ ꝓpoſito. ꝛ nõ ĩ ſcðe intẽtionalib^9 notãter valde.

Noĩa aũt ſcðaꝝ intentionũ cuiuſmodi ſũt q̃dditas diffõ rõ foꝛmalis ſiue foꝛmalitas:ſi tale nomẽ admittat̃:iſta inq̃ꝫ ſic ſua ſignificata depurata ſignificãt:φ nihil ꝯcernũt niſi ꝑciſe illđ qđ eſt ĩtraneũ:ꝛ qꝛ ꝑ illud diſtiguunt̃ ꝛ ſolũ ꝑ poſteriora vniunt̃:hic eſt φ ſub iſtis noĩb^9 vnũ de alio nõ p̃dicat̃. ℭ 3^a diffi.qꝛ aliqb^9 nõ placent ille ĩtẽtiones:dimittant̃ ğ ꝛ q̃rat̃ de eo qđ eſt in re:vtrũ illud qđ ꝑciſe diffõni eẽntie coꝛrñdet:ſit illđ qđ ꝑciſe diffõni reľonis coꝛrñdet. Dico φ abſtractioni intell's coꝛrñdet oꝛdo:ꝛ ꝑ ꝯñs diſtõ ĩter oꝛdinata in reꝝ nã.vñ in rerum nã rõ foꝛmalis eſt prima ꝛ per illã diſtinguũtur. Deinde ſequunt̃ modi quoꝝ aliqui ſunt cã idẽtitatis. ℭ 4^a diffi. eſt de eo qđ iã ſepe dictum eſt φ diſtinguuntur a priori:ꝛ ſunt idẽ a poſteriori:qd per hoc intelligitur? Dico φ in reꝝ nã aliqua ſũt que diſtiguunt̃ a poſteriori tñ: ſicut ſoꝛtes ꝛ plato:illa eñi ſi ꝯſiderent̃ penes eoꝛum principia intrinſeca ꝛ diffinitiua:talia nõ diſtinguũtur cum penitus eandem habeant diffinitionẽ:ſed tñ diſtiguũtur a poſteriori per hecceitates:que ſunt poſteriores ſuis rõnibus foꝛmalibus. Alia autem ſunt que a priori diſtiguũtur:cuiuſmodi ſunt homo ꝛ aſinus:ſi cõſiderẽtur quo ad eoꝛum p̃cipia diffinitiua:ĩuenietur ĩter ea aliqua varietas. Silr̃ opoꝛtet imaginari ĩ diuis φ quedam ſunt diſtincta a priori preciſe:ſicut eſſentia ꝛ paternitas:qꝛ penes eoꝛum rationes foꝛmales:tamẽ in poſteriori cõueniunt.ſ.in aliquibus modis ĩtrinſecis:rõne quoꝝ fit idẽtitas. Quecũqʒ ğ ſũt idẽ foꝛmalr̃: ſũt idẽ a p̃oꝛi:ꝛ que ſunt idem preciſe realiter ꝛ non foꝛmaliter:ſunt idẽ a poſteriori:ſed poſſunt eſſe diſticta a priori:ſicut ĩ propoſito. ℭ Hoc autem probo ſic. Que/

Abſtractio ſecũde ĩtẽtionalis hʒ coꝛrñdẽtiam ex pte rei.

Q

Quedã idẽ in creaturis q̃ĩ diuis a p̃oꝛi:ꝛ q̃dã a poſteriori idẽtificari ꝛ diſtingui.

ℭ Eſſentia.

A

Deductio ſb/ tilis gallici a/ lũni ſubtilis ſcoti.

cũqʒ ſũt diſtincta:ꝑ illo ſigno ſũt diſticta:ꝑ quo eēnt idē.quecũqʒ ğ ſunt diſtincta formalr̃:ꝑ illo ſigno ſunt diſtincta formaliter:ꝑ quo eēnt idē formalr̃:ſʒ ſi eēnt idē formalr̃ eētia ⁊ relõ:ꝑ illo ſigno ꝑ quo eēnt idẽʒ eēt vna rõ formalis:⁊ eſſent idē ſm rõnē foꝛalē:ğ ſi di ſtinguunt̃:ꝑ illo ſigno ꝑ quo diſtinguunt̃:erũt diſtin/ cte rõnes foꝛales:⁊ illud euidēter probat ꝓpoſitum. ¶ Ad argumētũ pʒ.

¶ Queſtio. IIII.

Utrum pſona ⁊ eētia diſtinguantur ex nã rei. Oꝫ nõ.qꝛ eēnᵃ dĩ de pſona in pmo mõ.ğ ⁊c̃. ¶ Cõtra.qꝛ pſona icludit relõnē q̃ diſtiguit̃ ab eētia.ğ ⁊ ipa pſona. ¶ Hic ſũt tria ꝑ oꝛdinē vidēda. Primũ eſt. Utꝝ eētia ⁊ pſona diſtinguunt̃ aliquo modo. 2ᵐ. Utrũ relõ ⁊ pſona. 3ᵐ. Utrũ eſſentia ⁊ relõ ſimul iuncte diſtinguantur a perſona.

A.l.vnice.

B

pmᵒ articu. Cõcluſio 4ᶠ. Et ſi idētice ⁊ realr̃:ex nãm ra ⁊ formalr̃ diſtingui pſo nã ab eētia.

Quantũ ad pᵐ pono 4ᵒʳ ↄ̃nes. Prima eſt.ꝙ eētia ⁊ pſona diſtiguunt̃ ex nã rei:⁊ h̃ pbo cõi medio.ſ.de cõicabilibꝰ ⁊ icõicabilibꝰ:qꝛ.eēnᵃ ē cõicabilis:pſona icõicabil̃ ex nã rei:ğ diſtiguit̃ ex nã rei. ¶ Quãtũ ad iſtã rõnē dant̃ rñſiões ſupiꝰ tacte:iõ nũc dimitto eas. ¶ 2ᵃ ↄ̃ ē.ꝙ pſona ⁊ eēnᵃ foꝛalr̃ diſtiguunt̃: qꝛ q̃cũqʒ diſtinguunt̃ ſm diffinitiuas rõnes:foꝛalr̃ diſtinguunt̃. h̃ pʒ ex p̃cedētibꝰ:ſʒ pſona ⁊ eēnᵃ ſũt hꝰ.ga pſone icludit relõnē i ſua diffõne ⁊ nõ eēnᵃ.ğ ⁊c̃. ¶ Dicũt tñ aliq ꝙ iſta rõ tñ ↄcedit diſtõnē rõnis:nec ēt illõ ꝑ ſe ↄcedit. Et rõ iſtoꝝ eſt hec:qꝛ rõ foꝛalis aliq̃ mõ iuenitur in entibꝰ rõnis:⁊ diuerſa entia rõnis hñt diuerſas rõnes foꝛales ⁊ diffinitiuas. Arguere ğ ex diſtõne rõnũ diffinitiuaꝝ/diſtõnē ex nã rei:eſt arguere a põne ↄ̃ñtis. Nã oppoſitũ ↄ̃ñtis.ſ.nõ diſtigui ex nã rei:ſtat cũ diſtõne diffinitiuaꝝ rõnũ in entibꝰ rõnis. Sʒ tñ ↄceſſo ꝙ ſaltē eētia ⁊ pſona diſtinguunt̃ ꝑ diffinitiuas rõnes/ſic ↄcedit illa rñſio:oñdo ex h̃ ꝙ ex nã rei diſtiguũtur:⁊ h̃ 4ᶠ.p ſic. Nã in eētia ex ſua rõne foꝛali ↄcedit̃ ꝙ ſit ibi vna dĩa ex nã rei:vt abſolutũ:⁊ in pſona alia vt relõ. ¶ Tũc ſic. Ubicũqʒ ſũt dũe oppoˢᵉ ex nã rei: ibi opʒ ꝙ ſit diſtõ ex nã rei:cũ diſtõ ſit reᵘˢ intrinſecus adueniēs:ſʒ ſic eſt in ꝓpoſito.ğ ⁊c̃. ¶ 2ᵒ ſic. Nã eētia fũdat idētitatē pſonaꝝ:⁊ relõ diſtõnē q̃ ſunt oppoſite habitudines:ita ꝙ ex nã rei idētitas nõ eſt diuerſitas. ğ in dĩna pᵘᵃ ſũt duo poſitiua:q̃rũ vnũ ex nã rei diſtinguit̃ a reliquo. ¶ Cõfirmat̃:qꝛ diuerſitas habitudinũ opʒ ꝙ oꝛtũ hēat ex diuerſitate extremoꝝ:ſiue ğ ponas diſtõnē extremoꝝ in vna pſona:ſiue ponas in alia: ſp vtrobiqʒ ꝓpoſitũ ſeqt̃.ſ.diſtõ. ¶ 3ᵒ ſic. Qñcũqʒ alicui ↄueniũt paſſiones oppoſite:opʒ ꝙ ſint in eo rõnes formales:q̃s ille paſſiones ↄſequunt̃ : ſʒ pſone ↄuenit eſſe idē cũ alia ⁊ diſtingui:ğ in pſona ſũt aliqua diſtincta. ¶ 4ᵒ:qꝛ eēnᵃ eſt imediatũ fũdamētũ relõnis.⁊ h̃ ex nã rei:⁊ ꝑ ↄ̃ñs diſtinguunt̃ ex nã rei:⁊ ſic pſona ⁊ eētia. Oēs eni rõnes ꝓbātes relõnē diſtingui ab eētia ꝓpoſitũ pbãt. ¶ 3ᵃ ↄ̃ eſt.ꝙ pſona dĩna ⁊ eētia ſũt idē idētice:qꝛ vbicũqʒ vnũ extremoꝝ vl̃ vtrũqʒ eſt foꝛalr̃ infinitũ:illa ſũt idē idētice ſi ſunt in eadē pſona:⁊ pp hoc in abſtracto vnũ p̃dicat̃ de alio:vt eſſentia de perſona ꝙ vnũ de alio in abſtracto predicetur:probat̃ q̃drupli ci auctoꝛitate Aug. Prima.7.de tri. Oē qđ relatiue dĩ eſt aliqd ad ſe:illud vo ad ſe nõ põt itelligi niſi de eētia. ¶ 2ᵃ eſt in eodē:ꝙ filiꝰ eſt ſapia de ſapia:ſicut eētia de eētia. ¶ 3ᵃ.qꝛ in eodē dĩ ꝙ vnã eſſentiã dicimꝰ tres pſonas:nõ ex eētia eadē q̃ſi aliud ſit eētia:aliud pſona. ¶ 4ᵃ eſt in 9ᵒ de tri.vbi ipſe dicit.ꝙ pr̃ ⁊ filius ſũt idē vnũ atqʒ vna ſuba. ¶ 4ᵃ ↄ̃ ē.ꝙ pſona diuina ⁊ eſſentia ſunt idem realiter:qꝛ non eſt maioꝛ diſtinctio inter eſſentiam ⁊ pſonã q̃ʒ inter relõnē ⁊ eſſentiam:cũʒ

Euaſio. A.l.Uillam. In entibꝰ rõnis rõnē foꝛalē ⁊ diffinitiuaʒ inueniri.

C

Nedum rõne formali rõnis ſʒ ēt ex nã rei pſonã ab eētia diſtigui oñ diũ 4ᶠ nõntur

D

Maxima.

Cap.1.

pſona includat eſſentiã ⁊ nõ relõ:ſed iſta nõ diſtinguũtur realr̃.ğ nec illa. ¶ Iſti tñ ↄ̃ni vñr aliquе auctoꝛitates repugnare. Primo:qꝛ pſona diceret̃ ad ſe:qꝛ eēnᵃ eſt ad ſe. Aug.ãt dicit ꝙ pſona in dĩnis nõ dĩ ad ſe:⁊ iõ nõ dĩ ſm ſubaʒ ſʒ ſm relõnē:ſʒ ſi pſona eſt eſſentia : pr̃ diceret̃ ad ſe:cũ ad ſe ſit ſupius ad eſſentiã:ꝑ locũ a p̃re ſubiua. 2ᵃ auctoꝛitas:qꝛ deo nõ eſt aliud eē ⁊ ſubſiſtē: ſʒ hñ eſt aliud eſſe ⁊ p̃rem eē:⁊ ſic vĩ diſtõ realis. 3ᵃ auctoꝛitas:qꝛ nõ eo pr̃ quo deꝰ. 4ᵃ auctoꝛitas.eo vbum quo filius:nõ eo aũt vbũ q̃ ſapia. Iſte auctoꝛitates oēs ſoluunt̃ ꝑ diſtõnē formalē. ¶ Sʒ ↄ̃ iſtas ↄ̃nes arguit̃ 4ᶠ. Primo ſic.qꝛ per rõnē formalē ꝑ quã ꝓbas pmam ↄ̃nē ꝓbat̃ ꝙ eſſentia diſtinguit̃ ab oĩbus pſonis ſimul ſumptis:nã eētia eſt in tribꝰ pſonis:tres aũt pſone nõ. ğ ⁊c̃. ¶ 2ᵒ.qꝛ nullũ ſuppoſitũ vĩ a ſua nã foꝛalr̃ differre:cũ nã dicat̃ de ipſo in p mõ dđi ꝑ ſe q ꝑtinet ad q̃ditatē. ¶ 3ᵒ.qꝛ vnitas idētica vĩ ſupra infinitatē fundari:ſʒ iſta repugnat pſone q̃tũ ad ſuũ foꝛale ↄſtitutiuũ. Illud aũt cui repugnat fũdamētũ alicꝰ vnitatis nõ põt hr̃e illã vnitatē. ¶ 4ᵒ:qꝛ qñcũqʒ aliq̃ ita ſe hñt ꝙ vnũ põt eſſe ſine reliquo illa differũt realr̃:cũ eadē res a ſeipſa ſepari nõ põt:ſed dĩa eſſentia in vna pſona ponit̃ ⁊ eſt ſine alia.ğ ⁊c̃. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ tota trinitas addit ad eſſentiã q̃tuoꝛ relõnes:⁊ ſic ↄcedit̃ ↄ̃. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ verũ eſt qñ ſuppoſitũ ꝑ aliquid ↄſtituit̃:qđ nõ eſt ex̃ rõnem formalē ſue nature:hꝰ aũt ſuppoſitũ ↄſtituitur per relõnē que differt formaliter a ſuba.⁊ illa etiã maioꝛ nõ vĩ vera:qꝛ homo videtur eſſe ſuppoſitũ animalis:⁊ tamen differt ab animali ratione differentie ſupaddite:ita ꝙ qñ ſuppoſituʒ aliquid formale ſupaddit: tunc illa propoſitio non eſt vera. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſicut eſſe ſuppoſitum repugnat accidenti:⁊ tamen non repugnat ſibi vnio eius cum ſuppoſito:ſic eſſe infinituʒ repugnat formalr̃ relõni:⁊ tamen non vnitas eius ad illõ qđ infinitũ eſt ratione ifinitatis. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nũq̃ʒ eſſentia põt eſſe ſimpliciter ſine aliqua relatione: vl̃ ſine aliqua perſonaꝝ:nec eſt in vna ſine alia ſimpliciter dicendo:tamen cum reduplicatione bene.vnde eētia in filio eſt in patre:non tamen vt in filio.

E

Auctoꝛitates tñ vocalr̃ ↄ̃ dcã adducit. 7.tri.⁊ alibi.

7.tri.c.6.

7.t.c.4.

Obijcitur 4ᶠ

F

Totã trinitatē ab eſſentia formaliter diſtingui. Suppoſitum a nã foꝛalr̃ diſtingui vl̃r vl̃ ſaltē i dĩnis.

Aliud ē infinitũ eē ⁊ aliũ idētitari infinito.

G

Et ſi eētia ſi ſit in vna pſona ſine:nõ tñ affirmatiue reductiue vnuʒ de alio p̃dicatur.⁊ eſt notãdum.

2ᵘ arti. Cõclo 4ᶠ.

Quãtũ ad 3ᵐ principale videndum eſt.vtrum pſona ⁊ proprietas aliquo modo ex natura rei diſtinguuntur. Et quantum ad hoc introducuntur 4ᵒʳ ↄcluſiones conſimiles. Prima eſt.ꝙ perſona ⁊ relatio diſtinguuntur ex natura rei:quia ſm Augu.7.de tri.oē qđ relatiue dicitur eſſe aliquid excepta relatione.cum ergo perſona dicatur ad aliquid ⁊ relatiue:erit aliquid excepta relatione:⁊ per ↄ̃ñs non erit omnino idē. ¶ 2ᵃ ↄcluſio eſt.ꝙ pſona ⁊ relõ diſtinguunt̃ foꝛaliter:qꝛ pſona includit in ſe aliquã rõnem formalem abſolutam quam relatio non includit.ſ.deitatem:ſed que ſic ſe habent:formaliter diſtinguuntur.ergo ⁊c̃. ¶ 3ᵃ cõcluſio. ꝙ perſona ⁊ relatio ſunt idem identice:qꝛ cum pſona includat eſſentiam:videt̃ formalr̃ ifinita:⁊ per ↄ̃ñs ſibi vnit idētice oē ſibi compoſſibile:cum ğ relatio ſit in perſona erit ideʒ identice. ¶ Quarta cõcluſio.ꝙ perſona ⁊ relatio nõ diſtinguunt̃ realiter:qꝛ magis intima eſt relõ perſone q̃ʒ ſit eſſentie:cum ipſa formaliter conſtituat in eſſe:⁊ tñ (vt patuit) non diſtinguitur realiter ab eſſentia. ¶ Sʒ ↄ̃ has ↄcluſiones inſtat̃ quadruplr̃. Primo:qꝛ perſona ⁊ eſſentia vñr diſtingui diſtictione minima ex nã rei:⁊ tñ vĩ minoꝛ inter perſonaʒ ⁊ relõnem:cum perſona dicatur reſpectiua ⁊ non abſoluta: cum ergo iſta ſit minima:illa erit rationis. ¶ 2ᵒ:qꝛ cũ relatio dicatur de perſona in pmo modo dđi ꝑ ſe tãq̃ʒ eiꝰ formale ↄſtitutiuũ:non vĩ ibi eē formalis diſtinctio: preſertim cuʒ perſona ponat̃ reſpectiua. ¶ 3ᵒ ſic. Nam

Ca.1.

Et ſi ex natura rei ⁊ foꝛalr̃ diſtingui idētice ⁊ realiter eētiã ⁊ pſonaʒ vniri ſeu idētificari cõtingit:vbi plura adde cõſequenter.

H

Obijcitur 4ᶠ

A.l.⁊ nã vel eētia abſoluta.

I

perſone non ponuntur idem idētice:eo ꝙ non ſunt foꝛmaliter infinite:ſi ğ pſona nō ſit formalr̄ infinita.Conſtat aūt ꝙ relō nō eſt formaliter īfinita:ſeqr̄ ꝙ nō erūt idē idētice.❡ 4°:qꝛ lꝫ iſta inueniat̄ a ſanctis cōiter cōceſſa:pſona eſt eſſentia:nō tñ iſta:pſona eſt relō:minus ergo vñr idē:ꝛ p ꝯñs diſtincta realr̄. ❡ Ad p̄ᵐ dico.ꝙ lꝫ magis addat totus hō ad corpus q̄ꝫ ad aīaꝫ:eo ꝙ hꝫ entitatē minorē:tñ magis denoīat̄ a corpore:vñ dr̄ corpus nō ſpūs.

Quare pſona denoīat̄ relatiua hoc ideꝫ ſ.dixit.

Denoīatio cōmuniter fit a pte debiliori.

Sic in ꝓpoſito:lꝫ pſona minus addat ad eſſentiā q̄ꝫ ad relōnē:tñ a relōne fit denoīatio:ꝛ dr̄ tota pſona reſpectiua.Et rō hoꝝ eſt:qꝛ ꝯſtitutū ſp tꝫ modū min⁹ p̄ncipalē.vt pꝫ in ꝯſtituto ex abſoluto ꝛ reſpectiuo:ex ſuba ꝛ accñte:ex ꝯtigēti ꝛ necio:ex ſpūali ꝛ corporali.❡ Ad 2ᵐ dico.ꝙ lꝫ genus dicat̄ de ſpē in p̄mo mō dōi p ſe:tñ ſpēs addit ad ipm dñam ſpecificā:ſm quā diſtinguit̄ ab eo foꝛalr̄ p modū additiōis.

Caſte.

K

Perſonā eē formaliter infinitam.

❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ opꝫ ꝯcedere:ꝙ aut illa vnitas nō erit idēti ca cū nec pſona nec relō ſit foꝛalr̄ īfinita:aut dicere ꝙ pſona eſt foꝛalr̄ īfinita:ſicut ꝛ eſſentia dina.Et tūc opꝫ dicere ꝙ nō ſufficit ad vnitatē idēticā ꝙ vnū vel alterū ſint realr̄ idē 3° īfinito:ſꝫ opꝫ ꝙ vtrūqꝫ: ita ꝙ talis realis vnitas ſit p̄oꝛ oꝛdīe eēntiali q̄ꝫ idētica.

Unitas realis precedit identicam.

❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ Aug. vr̄ eā exprimē.7.de tri.qñ dicit ꝙ eo v̄bū quo fili⁹:nō tñ eo ſapīa quo v̄bū:ſꝫ eo eēntia quo ſapīa. vr̄ ğ ꝯcedē aliquo mō relōne v̄bū eē quo negat ſapientia v̄bū eſſe.

Ca.4.

D.q̄drupl ex

❡ Sꝫ hic ſūt q̄tuoꝛ diffi. Pria eſt.ſi aliqd p̄dicatū pōt dici de dina pſona in p̄mo mō dōi p ſe.Dico ꝙ nō ꝓprie:qꝛ pſona dina nō eſt aliqd vnū diffinibile:cū nō ſit vnū formalr̄.Suppoſituꝫ aūt in creaturis multa p̄dicata recipit de p̄mo mō:qꝛ ē qddā vnū diffinibile p ſe:pⁿᵃ aūt dina nō ſic.ad ꝯſtōnē aūt eius ꝯcurrūt due rōnes diuerſoꝝ generꝝ nō facietēs aliquā tertiā entitatē vnā p ſe.

Nullum p̄dicamēti p̄mo mō dici de pſona in dinis ꝛ quare.

❡ 2ᵃ diff.eſt.ſi iſta eſt in p̄mo mō. pr̄ eſt eēntia.Dico ꝙ nō ꝓprie:qꝛ p̄dicatio primi modi nō eſt niſi foꝛalis.iſta aūt eſt idētica.

P̄rēꝫ nō eſſe formalr̄ deuꝫ oſtendit.

L

❡ 3ᵃ diff.eſt.ſi iſta ſit de p̄ mō.pr̄ eſt de⁹:Dico ꝙ nō.lꝫ in creaturis h̄ mō nā de ſuppoſito p̄dicet̄:eo ꝙ rō ꝯſtitutiua ſuppoſiti nō extraneat̄ a nā tñ ī dinis ſic:qꝛ relō ꝯſtituēs extraneat̄ a nā dina. Rō aūt euidēter oñdēs ꝙ iſta nō eſt ī p̄mo mō eſt iſta:qꝛ qd p ſe diceret̄ de deo diceretur de p̄re. ſicut patet per regulam logicalē:ergo cū deus per ſe ſit abſolutū:pſona erit abſoluta:qd eſt falſum.

❡ 4ᵃ diffi. eſt.ſi iſta.pr̄ eſt relō.ſit in p̄mo mō:Dico ꝙ nō:qꝛ videtur idētica:ſꝫ iſta.pr̄ eſt relatiuū/vr̄ appropinquare:qꝛ quicquid dr̄ in quid de reſpectiuo:dr̄ in qd de patre.

Nota bñ ponderando.

3° arti. **Quātū** ad 3ᵃᵐ ptē iſti⁹ qōnis vidēdū eſt. Utrum pſona dicat aliqd p̄ter relōnē ꝛ eſſentiam ſil̄ ſūptas:ita ꝙ ſit qd ſilis illi q̄ fit in creaturis de entitate cōpoſiti reſultāte.

M

Peſonā aliquā entitateꝫ vnā p̄ter ꝯſtitutiua ſimul ꝛ ſeorſuꝫ ſumpta dicere oñ dit.

Introducūt̄ āt hic q̄tuoꝛ rōnes ꝓbātes ptē affirmatiuā:qꝛ oēs inituūt̄ p̄ pn⁹ cōplō:qꝛ de eodē ꝯdictoꝛia dici nō pñt. Prima eſt iſta ꝛ ꝯcedit̄ ab oīb⁹ ꝙ eēntia ꝛ relō ꝯſtituunt ſil̄ ſūpta pſona:ſꝫ pſona nō ꝯſtituit pſonā:qꝛ idē nō ꝯſtituit ſe.ğ ꝛc̄.❡ 2ᵃ eſt iſta.Oē ꝯſtitutiuū alic⁹ vr̄ p̄us ꝯſtituto:cū ꝯſtitutū videat̄ ab eis reſultare:ſꝫ eēntia ꝛ relō ſil̄ ſūpta ſunt ꝯſtitutiua pſone:ğ p̄oꝛa pſona:ſꝫ pſona nō eſt p̄oꝛ pſona:qꝛ nihil eſt p̄us ſe.ğ ꝛc̄.❡ 3ᵃ eſt hec:nulla res ſeipſaꝫ p̄ſupponit:ſꝫ pſona p̄ſupponit eēntiā ꝛ relōneꝫ.ğ ꝛc̄.❡ 4ᵃ. Supꝛa primo diuerſa:vt ſic nō p̄t aliq̄ vnitas fundari ſꝫ eēnᵃ ꝛ relō ſm ſuas rōnes foꝛales ſunt p̄mo diuerſa. ğ vnitas quā habemus ponere in pſona:nō pōt in eis fundari.ergo in alio.

Intelligēdū aūt ad euidētiā iſti⁹ articuli ꝙ 4ʳ pōt aliqs imaginari ꝙ pſona ad eēntiā ꝛ relōnē ſe hƀt.Uno mō ꝙ ſicut ſpēs ſuo mō:ſm cōem viā:nihil addit ad genus ꝛ dñaꝫ ſimul ſūpta.ita pſona nihil addit ad rōnes foꝛales eēntie ꝛ relōnis ſil̄ ſūptas qꝛ ſicut illa ſunt diffinitiua ſpēi:ſic iſta pſone.

Nota totum qd q̄ris de entitate pſone in dinis ꝛ̄t ei⁹ vnitate.

N

A.l.entitas.

❡ 2° mō ꝙ ex relōne ꝛ eēntia reſultet q̄dā 3ᵃ vnitas:ſic ponit̄ a mltis de cōpoſito ex mā ꝛ foꝛᵃ:ita ꝙ ſic ex iſtis fit vnū p ſe:ita ex illis.❡ 3° mō ꝙ ſit ibi vnitas idētica q̄ ꝓuenit ex infinitate vni⁹ iſtoꝝ ꝯſtituētiū.ſ.cēnᵉ:vt ſic pⁿᵃ nihil aliud ſit niſi eēntia ꝛ relō:nō vt p̄ciſe diſtincta ſꝫ rōnes formales:ſꝫ vt ſūt vnū idētice.❡ 4° mō ꝙ ponat̄ perſona vnica realitas:ſm quaꝫ oīa q̄ ſunt in vna pⁿᵃ ſint vna res.ita ꝙ illa realitas vere ſit eēnᵃ ꝛ vere relō:ſicut infinitas dina v̄e eſt qdlibet attributū:ſicut ēt vnica eēntia eſt q̄libet pſona:ſic ğ pⁿᵃ eſt aliqd vnuꝫ reale nō vnitate fūdata in rōne aliq̄ foꝛali:ſꝫ in realitate cōi.

Perſonā dicere vnā realitatē ꝛ quare.

❡ Alijs aūt vijs p̄termiſſis quaꝝ q̄libꝫ hꝫ multas diffi.ꝓtractādo 4ᵃᵐ viā.Eſt ſciēdū ꝙ ſi ipſa ponat̄ multe inſurgūt diffi.qb⁹ declaratis multa alia patebūt.

D.13.

Prima eſt.q̄ eſt neceſſitas ponēdi iſtā realitatē p̄ter rōnes formales.❡ Dico ꝙ q̄druplici de cā ponit̄ neceſſario illa realitas. Primo ad vitandū realē diſtōnē vt.ſ.ea q̄ ſunt in eadē pſona realr̄ nō diſtiguant̄:vnde opꝫ ꝙ reſpōdeat vnica realitas:vt ſit vna res.❡ 2° ad ſaluādū diſtinctionē formalē que ſuperius demonſtrata eſt inter iſta q̄ ſunt in vna pⁿᵃ:qꝛ ſi rōnes formales nullatenus abſtrahant a ſua realitate:ſed ſint oīb⁹ modis:idē tūc ſicut ponit̄ vna res:poneret̄ vna formalis rō.❡ 3° ad vitādū q̄ternitatē reꝝ:qꝛ cū tres pſone ſint tres res reſpectiue:ſi ponat̄ ī aliqua pⁿᵃ niſi vna reaᵗᵃˢ hēbimus quaternitatē reꝝ.❡ 4° ad ſaluādū q̄ternitatē relōnū:qꝛ ſi relō in dinis eſt oī mō ſua reaᵗᵃˢ:ſic ſunt q̄tuoꝛ relōnes:ſic erūt q̄tuoꝛ res.

O

Quadruplex cā dicte poſitionis quarte.

In eadē pſona diſtōnē realem non eſſe.

❡ 2ᵃ diffi.eſt.qꝛ ſi vr̄ necio poᵈᵘᵐ diſtōnē aliq̄ꝫ iter relōnē ꝛ eēntiam ex vna pte:ꝛ illā realitatē ex alia:cū extrema ꝯdictiōis ſꝫ premiſſa eis attribuant̄.vt pꝫ.Dico ꝙ nō eſt ibi diſtō nec realis nec foꝛalis:ſꝫ ſic modus itriſec⁹ itellr̄ diſtigui a foꝛalib⁹ ſuis rōnib⁹ ab eo abſtrahētib⁹:ſic attriᵗᵃ dina abſtrahūt ab īfinitate ꝛ neceſſitate.

Realitatē modū intrinſecū eſſe.

P

❡ 3ᵃ diff.eſt qꝛ aliq vñr vitare iſtos modos p vnicā diſtōnē quā q̄libet cogit̄ ponere.ſi ğ ſic pñt vitari ponēdo illā qd neceſſariū eſt ponere:vr̄ ꝙ nō debeāt poni.

Pō alioꝝ.

Dr̄ ergo ꝙ res 2ʳ accipit̄.Uno mō ꝓ oī eo qd eſt ex̄ aīam:ꝛ ſic accipiēdo ꝯcedit̄ ꝙ eēntia ꝛ relō ſūt due res. Si aūt accipiat̄ ꝓ re ꝓp̄e:ꝓut nūc loqmur de re:ſic tm̄ ſūt vna res.

Res duplex.

Iſta tñ euaſio nō vr̄ ſufficiēs:qꝛ ſic poſſum⁹ diſtiguē de eēntia/ꝓut accipit̄ ꝓ oī eo qd eſt in re ex̄:ꝛ ꝓ eēntia ꝓp̄e. p̄mo mō ꝯcedit̄ ꝙ ſūt tres eēntie:qd nullatenus ꝯcedit̄ur.2° mō nō.Silr̄ accipio ꝓpꝛijſſime rē ſicut tu accipis:qñ dr̄ ꝙ in dinis ſūt tres res tm̄:q̄cūqꝫ aūt ſūt ī vna pſona ſūt vna res.

Impugnatio

❡ Cōſtat ꝙ in vna pſona ſūt multe rōnes foꝛales.ğ plures res.Itē eo mō q̄ eſt vnica res: ſunt ibi multe rōnes foꝛales.❡ Si dicas nō ſūt multe rōnes formales ſed vna:non tamen formaliter. Iſtud nō ſufficit:qꝛ eodē mō arguā de vna ratione formali:ꝛ pluribus formaliter.

Q

❡ 4ᵃ diffi.eſt.quia diuina eēntia vt vr̄ añcedere pſonas dinas in quodā ſigno nāe:ſm illud qd dicit Diony.in.c.de vnica ꝛ diſcreta theologia: eſt vā res p ſuā realitatē.hic aūt nō ponunt̄ niſi realitates pſonales.Dico ꝙ deitas vt p̄cedit pſonas nullaꝫ realitatē hꝫ:ſic nec nā humana ex̄ ſua ſuppoſita.pōt tñ dici tres ī illo p̄oꝛi eo mō q̄ loqt̄ Aug.7.de tri.ꝙ oē relatiuū prius eſt q̄ꝫ ipſa relō:cū tñ p relōnē ſit foꝛaliter relatiuum.

Dinitas vt p̄oꝛ pſonis nō eſt res ꝙ bene examinabis ponderando

Ca.1.

Unde albū poteſt dupliciter accipi:aut ꝓut ſupponit pro ſubiecto albedinis:ꝛ ſic p̄cedit albedinem.aut prout ſupponit quaſi pro conſtituto ex ſuba ꝛ albedine:ꝛ ſic eſt poſterius ipſa albedine:ꝛ ſic dicēduꝫ eſt de denominato a realitate:ꝛ ipſa realitate.

Albū accipi 2ʳ:ꝛ albedinē p̄ire vno mō.

❡ 5ᵃ difficul.eſt.qꝛ diuina eſſentia ſm determinationem eccleſie eſt ſumma res: que nec generat nec generatur:

Extra de ſū. tri.ꝛ fi.ca.c. dānamus.

A

Singularis reſolo cōtra Joachim.

nec ſpirat nec ſpirat̄:⁊ tamē quelꝫ triū reꝝ ꝑſonalium: aut gn̄at aut gn̄at̄ ; aut ſpirat aut ſpirat̄:erit ergo vna 4ª res. ¶ Dico ꝙ ſicut ab eadē iuſtitia dı̄ hō iuſtus ⁊ aīa iuſta denoīatiue:⁊ tn̄ vnū iſtoꝝ gn̄at̄ ⁊ corrumpit̄: ⁊ aliud nō.ita ab eadē realitate denoīat̄ res dīna eſſentia ⁊ ꝑſona:⁊ tn̄ res que eſt eēntia nō gn̄at nec gn̄at̄:ſed res q̄ eſt ꝑſona. Realitas.n.idētice eſt idē eēntie ⁊ ꝑſ: ⁊ ſupponit ꝓ vtroqꝫ:vt aūt ſupponit ꝓ eēntia:nec gn̄at nec gn̄at̄:vt aūt pro ꝑſona ſic. ¶ 6ª diffi.eſt/q2 in dīnis ponit̄ vna res abſolutiſſima.ſ.dīna eēntia q̄ eſt res abſoluta:⁊ ponunt̄ tres reſpectiue ſꝫm ꝙ pꝫ ex dictis.g̊ vı̄ ꝙ ſeq̄t̄ q̄ternitas reꝝ:qđ eſt ꝯ eccleſiaꝫ. ¶ Dico ꝙ ſicut eadē exn̄tia exiſtit eēntia ⁊ ꝑſona:ſic eadē realitate ſūt res.illa aūt realitas abſtrahit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo ſic rō entis:tn̄ dı̄ denoīatiue abſoluta ⁊ reſpectiua ſꝫm ꝙ ſunt qdditates:quaꝝ eſt realitas. ¶ 7ª dif.eſt:q2 in diuinis eſt vna realitas cōicabilis.ſ.eēntia:⁊ tres incōicabiles:vt realitates ꝑſonales:g̊ q̄ternitas. ¶ Dico ꝙ vna realitas vt ſupponit ꝓ eēntia dı̄ cōicabilis:vt aūt ꝓ relone dı̄ incōicabilis:ipſa tn̄ in ſe vltimate preciſa nō eſt cōicabilis cū ſit ꝑſonalis:niſi ꝓ quāto ſupponit ꝓ eēntia cū qua eſt vnū idētice:⁊ vt ſic pōt dici cōicabilis:tn̄ in ſe formal̄r nō:accidit.n.ſibi ꝙ ſupponat pro eēntia. ¶ Sꝫ q̄re nō ita bn̄ relo cōicabilis:cū ſit eque vnū idētice cū eēntia:ſicut iſta realitas. ¶ Dico ꝙ res ⁊ ens idētice de aliis p̄dicant̄ in diuinis ꝑꝑ duas cās.ſ. ꝑꝑ infinitatē ⁊ cōitatē:iō magis ſupponit ꝓ aliis:q̄ꝫ relatio vel alia. ¶ 8ª diffi.q2 vt vı̄ diuina eēntia nō erit tn̄ vna res ſed tres res:cū ibi ſint tres realitates:a qb⁹ ipſa denoīat̄ res. ¶ Dico ꝙ eēntia dīna ſil̄ eſt tres res: ſicut tres ꝑſone ſil̄ de ipſa predicant̄:⁊ ēt eſt vna res q̄ eſt quelꝫ illaꝝ:nō eſt āt alia res ab iſtis. Aliter.n.dicit̄ vna res ⁊ tres res: ⁊ aliter tres realitates ⁊ vna realitas: quia vna ⁊ tres res dicantur denominatiue:vna aūt ⁊ tres realitates dicunt̄ idētice. ¶ 9ª diffi.q2 cum quelibet iſtaꝝ realitatū dicat̄ abſoluta ꝑꝑ dīnā eēntiā ſicut relatiua ꝑꝑ relonē:vı̄ ꝙ ita debeāt dici tres realitates abſolute:ſicut dicunt̄ tres reſpectiue. ¶ Dico ꝙ veꝝ eēt ſi illud a quo dı̄ realitas abſoluta:multiplicet̄ in diuinis:ſicut illō a quo dı̄ relatiua:cuius oppᵐ eſt de facto:lꝫ.n.quelibet triū realitatū ſit abſoluta:nō tn̄ tres realitates abſolute:ſicut.qōlꝫ attributoꝝ dı̄ infiᵐ:non tn̄ plures īfinitates:aut ſicut q̄lꝫ ꝑſona eſt de⁹:nō tamē tres dii. ¶ 10ª diffi.eſt:q2 cū diſtinctio realis fundet̄ in realitate:ſicut formalis in rōne formali:vı̄ ꝙ relo vni⁹ ꝑſone nō diſtinguat̄ real̄r a relone alteri⁹ ꝑſone:cū ſꝫm te ſint tn̄ tres rōnes formales. ¶ Dico ꝙ ſic accn̄a diuerſoꝝ ſuppoſitoꝝ diſtinguunt̄ ſuppoſital̄r:lꝫ nō ſint ſuppoſita:tn̄ hoc hn̄t ꝑ attributionē ad ipſa:ita diſtincte relationes diſtinguunt̄ real̄r ꝑ attributionē ad diuerſas realitates quas habēt in diſtinctis ꝑſonis. ¶ Undecia diffi.q2 tūc ſꝫm premiſſa nō vı̄ ꝙ ꝑſona per relonez diſtinguit̄ real̄r ab alia perſona ſꝫ formal̄r tm̄:cū ſupra formalitatē nō fundet̄ niſi formalis diſtictio. ¶ Dico ꝙ ſicut relationes formal̄r diſtinguunt̄:ita perſone ꝑ realitatē ipſaꝝ relationū realiter diſtinguunt̄:vt autē abſtrahit rō formalis a realitate:tūc manet ſolū diſtinctio formalis:⁊ tūc maior vı̄ diſtinctio relonis a relone q̄ꝫ perſone a perſona:ſicut diſtinctio generis excedit ſpecificā. ¶ 12ª diffi.q2 ſicut relatio in patre diſtinguit̄ a relone filii realiter ꝑ hoc ꝙ aliā ⁊ aliā realitatē hꝫ in illis perſonis:ita videt̄ ꝙ eſſentia per attributionē ad diuerſas realitates pari rōne diſtiguit̄ realiter. ¶ Dico ꝙ realis diſtinctio p̄ſupponit nō identitatē extremoꝝ. vbi g̊ p̄intelligit̄ nō idētitas/diſtō eē nō pōt.eēntia aūt vna nūō eſt in ꝑſonis:⁊ iō q̊cūqꝫ ſibi adueniente real̄r diſtingui non poteſt:ſicut nec ꝑſonal̄r diſtinguit̄ ꝑ attributionē ad perſonas. ¶ Tertiadecima diffi.q2 realitas vı̄ dicere ꝑfectionē ſimpl̄r:ſicut alia traſcēdētia concomitātia ens:⁊ tn̄ nulla ꝑfectio ſimpl̄r in dīnis eſt ꝑſonalis:ſꝫ iſte tres realitates ſꝫm premiſſa ponunt̄ ꝑſonales. ¶ Dico ꝙ ſicut vnitas non dicit vniuerſaliter perfectionē ſimpliciter:cum in diuinis non negat̄ vnitas perſonalis:⁊ forte eodem mō veritas ſic forte ſuo modo poteſt dici de ipſa realitate. ¶ Ad argumentuꝫ patet.

A.l.altiſſima.

An vnicam exn̄tiā ſic vnicā realitatem in dīnis eē qđ tn̄ hn̄ exntia bis plura addendo vt ſcis

B

Realitas eadē vt ſupponit ꝓ eſſentia cōicabilis eſt: vt ꝓ relone incōicabilis.

Ens ⁊ res maxime dificant ⁊ ſupponūt p aliis in dīnis.

Alr res ⁊ alr realitas p̄dicatur in dīnis.

C

Notiter mutaui crēᵐ.

Quō dicat̄ diſtō realis 8 relonibus.

D

Singularis fuga:ſꝫ ꝯide ra inſtantiam ponderando

Realis diſtō p̄ſupponit n̄ identitatem.

E

Notabil̄ doctrina.

Nō oē traſcēdēs ē ꝑfectio ſimpliciter.

¶ Queſtio. V.

VTrum Trinitas rerum poſſit ſtare cum vnitate reali. Et non.qa oēs vitāt quaternitatem. ¶ Cōtra.Sūt q̄tuor relones:⁊ tn̄ ſunt vna res.Quia hic q̄rit̄ de trinitate ⁊ realitate:q̄ duo hn̄t reduci ad diſtōnē rōnū formalium:⁊ ad diſtinctionem realitatum. ¶ Idcirco hic ſunt duo facienda. Primo declarādum eſt qd eſt formalitas vel ratio formalis:⁊ qd realitas. 2º de queſito.

F

Quantū ad pᵐ declaro ſic ꝑ ordinē.p̊ qd eſt formalitas. 2º qd realitas. 3º ſi formalitas eſt realitas. 4º ſi inter formalitatē ⁊ realitatē eſt aliqua diſtō. 5º que eſt neceſſitas ponēdi formalitatē in deo. 6º que neceſſitas ponendi in creatura.

P̄mus artĩ.

Quantū ad pᵐ dicunt aliqui ꝙ formalitas eſt rō diffinitiua vniuſcuiuſqꝫ:q2 ſic idem eſt ꝙ rō formalis. ¶ Sꝫ ꝯ iſtud iſtat̄ 4ʳ. Pᵒ q2 vltie differētie ſunt formalitates:cū ſint p̄nᵃ formalis diſtōnis: ⁊ tn̄ nō ſunt diffinibiles. ¶ 2º:q2 paſſiones entis ponūtur formalitates:⁊ plures ꝑfectiones ſimpl̄r:quibus tamen repugnat diffiniri:cuꝫ ſint ſimpliciter ſimplices. ¶ 3º:q2 rō entis ponit̄ formalitas:⁊ tn̄ nō diffinit̄:cuꝫ nō hēat notiora. ¶ 4º:q2 eēntia dīna ponit̄ formalitas: ⁊ tn̄ nō eſt diffinibilis:q2 nō hꝫ p̄ora. ¶ Iō dico addēdo ad p̄orē moᵐ.ꝙ formalitas nihil aliud eſt niſi rō qdditatiua cuiuſcūqꝫ qdditatē hn̄tis:ſiue illa ſit diffinibilis:ſiue nō:ſic eſt in ſimpl̄r ſimplicibus ⁊ p̊ diuerſis.

P̄ma pars. Op.aliorum Impugn⁹ 4ʳ

G

Op.propria. Formalitas qd.

Quātū ad 2ᵐ videndū eſt quid ſit realitas. Et dicunt aliqui.ꝙ realitas eſt quicquid eſt extra aīaꝫ:quia ens diuiditur in ens reale ⁊ rationis:ſed ens rōnis eſt in aīa.g̊ ens reale eſt extra aīam. ¶ Contra iſtud arguo q̄drupl̄r. Primo ſic.Quia inter eadē p̄nᵃ diſtinctiua ſꝑ eſt eadē diſtō:vbi ergo ſūt diſtinctiones diuerſarum rōnū:opꝫ eſſe extrema diuerſarum rōnū: ⁊ ponunt̄ extra aīam:cū habitudines varient̄ ſolum a termino vel a fundamēto:ſed diſtictio realis ⁊ formalis ſunt diuerſaꝝ rōnum:⁊ ponunt̄ extra aīaꝫ.extrema aūt diſtōnis formalis ſunt rōnes formales.extrema diſtinctionis realis ſunt ipe res.ergo opꝫ ꝙ iſta extrema ſint extra aīam:⁊ ꝙ neceſſario diſtinguantur cū habitudines ſint diuerſe. ¶ 2º:quia idē nō poteſt eē qdditatiue res ⁊ nō res:ſed tota quidditas hui⁹ creature in potentia obtiua fuit non res.ergo in exiſtētia nō eſt qdditatiue res.eadē aūt qdditas oīno eſt in poᵃ obiectiua:⁊ in exiſtentia actuali. ¶ 3º:q2 eiuſdem rōnis formalis ponit̄ hō in eſſe cognito ⁊ in re:q2 vniformiter diffinit̄: ⁊ tn̄ hic nō hꝫ realitatē:ibi aūt hꝫ. ¶ 4º:q2 quidditas creature ⁊ relo eius ad deū ſunt due qdditates:⁊ tamē vnica realitas:vt alibi pꝫ. Iō dico ꝙ realitas ē modus intrinſecus formalitatis.ſicut finitas vel infinitas aduenientes non variant rōnez formalē diffinitiuam alicuius quidditatis.vt.ſ.patuit:ita nec realitas.

2ª pars. Op. aliorꝫ.

Impugn⁹ 4ʳ

H

Vide.ſ.in 2º Op.propria. Realitas qd?

Quātū ad 3ᵐ videndum eſt vtrum formalitas ſit realitas. Dic dico ꝙ quatuor gn̄a ꝑpoſitionum verificantur in creaturis. Prime ſunt q̄ verificantur ꝑ ſolā ꝯcomitātiā:ſicut dı̄ ꝙ gn̄atio vnius eſt cor-

3ª pars. Gn̄a verarū ꝑpōnū i creaturie q̄tuor. 1.de ge.t.c.17 ⁊.2.meta.t.c.7.

I ruptio alterius:⁊ tñ gñatio ⁊ corruptio ſunt priuatiue oppoſita. Alie autem⁹ ſunt denoīatiue:q̄ verificātur per ꝯcretionē ſolā:ſicut hō dr̄ iuſtus q̄ i ſe hʒ foꝛalr̄ iuſtitiā. Alie ſunt q̄dditatiue : ſicut hō eſt aīal:q2 ꝑtinet ad p̄ᵐ modū dꝺi ꝑ ſe. Alie vo ſūt idētice:ſic q̄ñ vtrūq3 extremoꝝ vel alterū eſt trāſcedēs:loq̄ndo de illis trāſcēdētib⁹ q̄ ꝯuertunt̄ cū ente. Sicut eni i dinis ꝑꝑ infinitatē alterius extremi vel vtriuſq3 ꝯcedit̄ p̄dicatio i abſtracto:ita in creaturis ꝑꝑ cōitatē. Uñ dr̄ ꝙ vnitas ē q̄daʒ entitas:⁊ entitas dr̄ de vltimis diꝗs:lʒ ipſa q̄dditatiue in eis nō icludat̄:⁊ iſto mō dico ꝙ realitas ē foꝛalitas: q2 realitas ē trāſcēdēs. Dr̄ āt foꝛalitas res denoīatiue: q2 res eſt cōcretū realitatis:nō tñ q̄dditatiue:q2 omnis foꝛalis rō abſtrabit in creaturis a realitate:⁊ ēt ab exiſtentia:que eſt modus intrinſecus adequatus realitati: q̄dditas enim que non exiſtit:diffiniri poteſt.

Ecce q̄ʒ q̄rīo lʒ cōſidera in ſtantiam. Pred:⁹ idētica verificat̄ medū rōne iſſi nitaris:lʒ etiā trāſcēdētie extremoꝝ vel alterius eorum. Cōclo h⁹ ꝑtis

4.pars. Op̄.alioꝝ K Impugn⁹ 4ʳ

Quātū ad 4ᵐ:vtrū ſit aliqua diſtō inter iſta. Dicunt multi ꝙ nulla penitus diſtō eſt inter foꝛalitatē ⁊ realitatē:q2 foꝛalitas vniuſcuiuſq3 ex̄ aīaʒ nō eſt niſi realitas ei⁹. ¶ Sʒ ꝯ iſtud arguo 4ʳ. Primo ſic. Nā iſti ꝯcedūt multas rōnes foꝛales.vbi tñ negāt multas realitates:q̄cūq3 aūt ſūt totalr̄ idē:ſi vnū multiplicat̄ ⁊ reliquū. ¶ 2° ſic. Q2 iſti ꝯcedūt ꝙ diſtō realis eſt alia a diſtōne formali:diſtōnes aūt foꝛales variātur ſᵐ extrema:ſicut pʒ iductiue i ſpecifica generis ⁊ alioꝝ:⁊ iter extrema eiuſdē rōnis nō ꝯſurgit niſi relo eiuſdē rōnis. ¶ 3°.q2 termini ꝑpōnis ꝯtingētis nō pñt idē eſſe oīb⁹ modis:cū idē de ſeipſo negari nō poſſit:lʒ iſta eſt ꝯtīgēs:hō eſt in re extra:aut iſta :homo eſt res. ¶ Cōfirmat̄:q2 nihil eſt qȯ ſibiipſi accidat. ¶ 4°.q2 q̄ñ aliqua rō formalis ꝯuenit aliq̄b⁹ duob⁹:illud qȯ ei repugt̄ cū vno.nō ꝑt eē ō q̄dditate illi⁹ cōis:lʒ rō foꝛal̄ entis ꝯuenit enti i po^a ⁊ i actu:ſibi tñ repugt̄ realitas i po^a obiua:realitas inq̄ꝫ ꝑpꝛia:⁊ ita nō poterit icludi in rōne entis in reꝝ nā:⁊ ſic erit poſterioꝛ īpo. ¶ Jō dico ꝙ realitas diſtinguit̄ a foꝛalitate.nō q̄dē realr̄:q2 foꝛalitas ex ſe nō eſt res.nec foꝛalr̄:q2 realitas non eſt foꝛalitas:ſed ſicut modus intrinſecus a quidditatiua rōne: circumſcripto omni operatione intellectus.

Pondera ly totaliter.

Pʒ.3̄.di.29 q.finali.

A.l.ergo enʒ realitas ſibi repugnat in potētia obiua. L. Op̄.ꝑpꝛia. Realitatē modalr̄ a formalitate diſtigui

5.pars. Op̄.alioꝝ

Quātū ad 5ᵐ videdū eſt.quare formalitates in diuinis ponunt̄. Et quo ad hoc dicūt aliqui ꝙ formalitates in diuinis nō ſunt ponēde:q2 in ſumme necio:plura ſine neceſſitate nō ſūt ponēda. Dato āt ꝙ pluralitas iſtarū formalitatū ſaluari poſſet:tñ neceſſitas nō apparet. Jō ad oñdēdā neceſſitatē iſti⁹ poſitionis ⁊ ꝯueniētiā adducūtur quatuoꝛ cauſe:ꝑꝑ quas euidens neceſſitas apparet ponēdi pluralitatē formalitatū:ſiue rōnū formaliū:qȯ ꝑ eodē habeo. Prima eſt ad ſaluandas regulas ꝯdictionū. Nā in diuinis illis q̄ ſunt realr̄ indiſtincta:applicantur extrema ꝯdictionis:que nō pñt eidē in eſſe ſᵐ idē:⁊ iō opʒ ibi ponere vlterioꝛē diſtōnē. ¶ 2^a neceſſitas eſt ad ſaluādā vniformitatem ꝑfectionū:ꝑfectiones eni ſimplr̄ ſic docet Anſ.in monol'.ex creaturis deo attribuunt̄ oī iperfectione reciſa: ⁊ iō cū in eaꝝ diffinitionib⁹ nulla icludat̄ iꝑfectio : remanent ibi eedē diffinitiōes:quas ꝯſequit̄ ꝑ ſe foꝛalis diſtō. ¶ 3^a neceſſitas eſt ad ſaluādā multiformitatem ſcīaꝝ:q2 in aliq̄ ſcia q̄ eſt vna ꝑ integritatē:quot ſūt ibi ꝯ̊nes demr̄ate:tot ſūt ibi v̄itates diſtincte:cū vna ꝯ̊ ſciētifica habeat̄ de vno:⁊ alia de alio.alietas aūt ꝯ̊nū neceſſario arguit alietatē alicui⁹ termini:idē eni non pōt eſſe ſcitū ⁊ nō ſcitū ſimul. ¶ 4^a neceſſitas eſt ad ſaluādā varietatē ꝯceptuū:q2 aliqua ſūt de deo cognoſcibilia ꝑ nāʒ:⁊ aliqua nō:⁊ aliqua ꝑ ſe nota:⁊ aliqua demōſtrabilia:ergo aliqua diſtō. Jſte aūt neceſſitates confirmant̄ ꝑ Dionyſiū de diuinis noīb⁹.c.de eodē ⁊ diuerſo:vbi dicit ꝙ intelligim⁹ in dinis verā alteritatē:non ſᵐ variationē:ſed ſᵐ multiplicē formationē vnituā. talis aūt eſt diſtinctio formalis cū vnitate idētica.

Pluralitatis formalitatum neceſſario ponēde in dinis q̄druplicem cāʒ eē ⁊ ē notandum. M

Nota verba Diony.

N

Quātū ad 6ᵐ videndū eſt/q̄ūo ponunt̄ in creaturis. Et q̄ꝺtū ad h̄ eſt intelligendū/ꝙ formalitates inueniunt̄ in creaturis 4ʳ. P̄mo in trāſcēdētib⁹ ſicut ſūt entis paſſiones q̄ realr̄ diſtingui nō pñt:cū in q̄libet re quātūcūq3 realr̄ idiſtincta oīa ꝯcurrāt. ¶ 2° in lineis p̄dicamētalib⁹:q2 ex̄ gen⁹ ſube oēs ſpēs alioꝝ p̄dicamētoꝝ ſunt ſimplices foꝛ^c ⁊ realr̄ indiſtincte:⁊ tñ ibi ꝑbat̄ diſtinctio foꝛalis inter genus ⁊ dr̄iam:cū nullū eoꝝ dicat totā q̄dditatē ſpecificā. ¶ 3° in intraneis habitudinib⁹. Reſpect⁹.n.creature ad deū ſunt ita intimi creature:ꝙ lʒ differāt foꝛalr̄ a ſuis fundamentis: eo ꝙ cadūt ſub differētiꝗs oppoſitis entis.ſ.ſub abſoluto ⁊ reſpectiuo:nō tñ differūt realr̄:cū ꝑius a poſterioꝛi ibi abſolui ſiue ſepari nō poſſit. ¶ 4° in diuinis imitationib⁹:q2 ſicut docet Aug. veſtigiū in creaturis iuenit̄ in qualibet re quātūcūq3 diſtincta:⁊ ſic ſine reali diſtinctione ſunt illa in q̄bus inuenit̄ rō veſtigiꝗ. Et eodē mō apparet de illis potētiꝗs in q̄bus eſt imago diuina:que ſunt vna res ⁊ vna eſſentia ſᵐ Aug.

A.l.quot formalitates ineniunt̄ in creaturis. 6.pars.

6.tri.c.vltio.

O

14.i.cap.8.⁊ alibi. 2⁹ arti.

Jſtis premiſſis videdū eſt de 2° ꝑ̄ncipali.ſ.vtrū cū vnitate reali poſſit iueniri trinitas reꝝ. ¶ Et quātū ad h̄ introducunt̄ 4^or ꝯ̊nes. Pꝛia eſt ꝙ in vnaquaq3 ꝑſona dina eſt inuenire vnā realitatē/ꝑ quā oīa q̄ ſunt in vna ꝑſona ſunt vna res:h̄ ꝑbat̄ ſic.quecūq3 ſunt vna res:ſūt vnū ꝑ vnā realitatē:lʒ q̄cūq3 ſūt i vna ꝑſona:ſunt vna res.ḡ ꝑ vnaʒ realitatē. ¶ 2^a ꝯ̊ eſt/ꝙ in q̄libet ꝑſona nō eſt iuenire niſi vnā realitateʒ:h̄ ꝑbat̄ ſic.vbicūq3 eſt inuenire rē ⁊ rē:ibi eſt iuenire diſtōneʒ realē:lʒ talis diſtinctio non eſt in aliq̄ vna ꝑſona.ḡ ⁊c̄. ¶ 3^a ꝯ̊ eſt/ꝙ in trib⁹ ꝑſonis eſt iuenire tres realitates ꝑ q̄s adiuicē diſtiguunt̄ realr̄. h̄ ꝑbat̄ ſic.q̄cūq3 realr̄ diſtinguunt̄ in eis eſt res ⁊ res:ſed tres ꝑſone realr̄ diſtinguunt̄.ḡ in eis ſunt tres realitates. ¶ 4^a ꝯ̊ eſt/ꝙ in diuinis nō eſt inuenire niſi tñ tres realitates. h̄ ꝑbat̄ ſic.q2 ſi 4^or eēnt cū nō ſint niſi tres ꝑſone:oporteret ꝙ eſſent due in vna ꝑſona:qȯ eſt falſuʒ. ¶ Sʒ ꝯ iſta iſtatur 4ʳ. Primo ꝯ p̄ᵃᵐ ꝯ̊nē. Nā iſta res q̄ eſt in ꝑſona:aut eſt res cōicabilis:aut icōicabilis.ſi cōicabilis.ḡ ꝑ eam nō diſtinguit̄ ꝑſona ab alia:q2 oē cōicabile eſt cōe:cōe aūt nō eſt rō diſtōnis.ſi incōicabile:ḡ ꝑ eam cōicabilia nō erūt res. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯ̊nē arguo ſic. Ubicunq3 eſt inuenire realitatē abſolutā ⁊ realitatē relatiuaʒ:ibi eſt inuenire duas realitates:ſed in vna ꝑſona eſt inuenire realitatē abſolutā ⁊ relatiuā.ḡ ⁊c̄. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ arguo: q2 cū eādē realitatē habeāt ꝑ̄nitas ⁊ eēntia in p̄re:⁊ ꝑ te,ꝑ iſtā realitatē:ꝑ̄nitas diſtinguit̄ realr̄ a filiatione: vʒ ꝙ eodē mō eēntia ꝑ iſtā eandē realitatē quaʒ hʒ diſtingueret̄ ſilr̄. ¶ 4° cōtra 4ᵃᵐ. Perſone diuine ſunt idē realr̄ ⁊ diſtincte realr̄.ḡ opʒ ꝙ h̄ ſit ꝑ aliā ⁊ aliā rē: ḡ 4^or res. ¶ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ aliq̄ñ aliq̄s termin⁹ ſupponit ꝑ ſe:aliq̄ñ ſupponit ꝑ alio. Exᵐ ꝑ̄mi.albū diſgregat. Exᵐ ſc̄di.albū currit:tūc ſupponit ꝑ ſubo. Sic dico in ꝑpoſito/ꝙ res vel realitas pōt ſupponere ꝑ ſe:vel pro alio. Dico ḡ ꝙ accipiendo realitatē ꝑ̄ciſe q̄ eſt in ꝑſona p̄ris vt ſupponit ꝑ ſe eſt icōicabilis:⁊ tñ h̄ nō obſtante pñt denoīari ab ea ⁊ dici realia q̄ ſunt cōicabilia. Exᵐ. ꝑſona p̄ris eſt icōicabilis:⁊ tñ oīa q̄ ſūt in p̄re tā cōicabilia q̄ꝫ icōicabilia dn̄r q̄dāmō ꝑſonalia denoīatiue ꝑ attributionē ad illā vnicā ꝑſonalitatē. Sic dico in ꝑpoſito/ꝙ.ſ.eēntia ⁊ relo in ꝑſona p̄ris hn̄t vnicā realitatē q̄ dn̄r denoīatiue res:q̄ ē icōicabilis:nō obſtāte ꝙ denoīata a tali rea^{lc}:aliq̄ ſaltē ſint cōicabilia. ¶ Sʒ tunc venit 2ᵐ duᵐ:qȯ tāgit 2ᵐ argᵐ:q̄ūo eadē realitas ꝑt eē

Cōclo 4ʳ.

Jn dinis tñ tres realitates foꝛe ſingule ſingule ꝑſone dūtaxat coreſpōdēs intrīnce.

P

Obꝗcitur 4ʳ ⁊ ſubtiliter.

Q

Termin⁹ ſupponit dupl'r.

A.l.ꝑſonalitas. A.l.ꝑſonata Unica realitas ē in ꝑſona p̄ris a q̄ oīa i p̄re ꝯtētas realiter dn̄r:lʒ diuerſimode.

A

Realitas abſtrahit ab abſoluto ⁊ relo ⁊ extrinſece denoiať ab vtroqꝫ. vbi pla ꝓ ⁊ cōtra tāgr.

ad ſe ⁊ ad aliud. Certū enī eſt ꝙ realitas eēntie eſt ad ſe: ⁊ relonis realitas eſt ad aliō. oꝫ igiť ꝙ aliq̄ diſtō ſit. ¶ Dico ꝙ realitas ſꝫ ſe abſtrahit ab abſoluto ⁊ reſpectiuo. Uñ ſicut ens de ſe nec eſt abſo^m nec relatiuū: ſic nec iſta realitas qdditatiue ē abſo^ta vel re^ua: ſꝫ tñ denominatiōe extrinſeca pōt eē dici: ⁊ ē vtrūqꝫ: qꝛ denoiať abſoluta a rōne eēntie: ⁊ re^ua a rōne relonis: ſicꝫ eadē nā denoiatiue dr vlis ⁊ pticularis. Uñ ad arg^m dico ꝙ impoſſe eſt ꝙ aliqd ſit qdditatiue abſo^m ⁊ relatiuū: ſꝫ denoiatiue nō ē icōueniēs. ¶ Si dicať ꝙ quocūqꝫ vadat negociū: extrema ꝯdictiōis .ſ. abſo^m ⁊ nō abſo^m dnr de iſta realitate. Dico ꝙ extrema ꝯdictiōis nec̄io ꝯcludūt nō idētitatē aliquā ī ꝓmis fundamētis ⁊ īmediatis: de qbus dicuntur: nō tñ mediatis: ſicꝫ multa exēpla manifeſtāť. Iſta ḡ ꝯdictoria bñ ꝯcedūt diſtōnē inter rōnes formales eēntie ⁊ relonis: qbꝰ ꝑ ꝯueniūt: nō eſt aūt nec̄e ꝙ ꝯcedāt diſtōnē realitatis q̄ nō eſt īmediatū fūdamētū.

Fūdamēta ꝯdictōis duplicia: ⁊ in qbus arguit diſtōnē: ⁊ i qbꝰ nō ⁊ ē vbiqꝫ pōderādum.

B

Ad diſtōnem realem aliq̄rū qd complete reqriť nō hñ.

¶ Ad 3^m dico ꝙ ad h ꝙ aliq̄ realr diſtiguāť nō ſufficit ꝙ ibi ſit realitas ⁊ realitas. ſꝫ ꝙ vnū careat realitate quā aliō hꝫ: ſic pꝫ de p^na q̄ hꝫ vnā realitatē q̄ caret alia: iō diſtiguiť ab alia realr: eēntia aūt lꝫ hēat ī ſe tres realitates: tñ hñdo vnā nō caret ſimplr alia: ⁊ hic ē ꝙ ipa non diſtinguiť realr ab alia. ¶ Ad 4^m pōt dici ꝙ p^ne diue ſūt vnū eēntialr ꝑ eēntiā: ⁊ diſtinguunť ꝑ ꝓp^a diſtictiua: ⁊ ſic ꝑ aliud ꝯueniūt: ⁊ ꝑ aliō differūt. ¶ Dico tamē aliter ꝙ realitas ſi ſupponat pro eſſentia tunc dico ꝙ ſunt vnum realiter: hoc eſt ſunt vnuꝫ ꝙ eſt res denoiatiue. tñ qdditatiue nō poſſet vificari: qꝛ p^ne non ſunt aliquid vnū qō ſit qdditatiue res. Si āt accipiať res vel realitas vt ſupponit ꝓ ſe: ſic dico ꝙ p^ne diue diſtinguunť ꝑ res: qꝛ ī eis ſūt tres entitates reales: q̄ ſunt fūdamēta ⁊ termini diſtōnis realis.

Perſone ſūt vna res denominatiue: ſed tres res ꝑ ſe.

D. q̄druplex

¶ Sꝫ adhuc hic ſūt aliq̄ diffi. Pria qꝛ ens ⁊ res ꝯuertunť. ſi ḡ ponantur in diuis tres realitates: vr ꝙ ibi ſint ponēde tres entitates. Dico ꝙ nō eſt magnū icōueniēs ꝯcedere, ꝙ ſicꝫ ibi ponunť tres realitates relatiue: ꝙ ibi ſint ⁊ tres entitates ponēde. Uel pōt dici ꝙ lꝫ ens ⁊ res realr ꝯuertanť ſic ꝙ vbicūqꝫ ſit ens ſit ibi res ⁊ eꝯ: nō tñ ſic ꝯuertunť ꝙ multiplicata re vel realitate multipliceť nec̄io ens vel entitas.

C

Ad multitudinē realitatū nō multiplicari entitatē ⁊ ſi ꝯuertunť: qō eſt ſatis ſingulare.

Silr de realitate ⁊ exñtia imaginādum vt de entitate ⁊ realitate.

¶ 2^a di. eſt de exñtia ⁊ realitate. qꝛ dictum eſt ſepe h anno ꝙ ſunt modi adeq̄ti: ⁊ tñ nō poniť niſi vna exñtia in diuis. Dico ſicꝫ prius ꝙ hñ ē adeq̄tio tal'. ſcꝫ ꝙ ois res ē exñs: ſꝫ nō tal' ꝙ ad mltiplicationē vniꝰ ſequať multiplicatio alteriꝰ. ¶ 3^a di. qꝛ ſi realitas dicit ꝑfectionē ſimplr: vr ꝙ ipſa ſit cōis tribꝰ. Dico ꝙ realitas nō eſt ꝑ ſe ꝑfectio ſimplr: niſi ꝓ quāto ſupponit ꝓ aliq̄ rōne formali q̄ eſt ꝑfe^o ſimplr.

Realitatē ꝑfectionē ſimplr formalr nō eē.

D

Eſſentiā abſtractā a ꝑſonis nō hēre realitatem.

Uide Sco. 45. di. 4. ⁊ pōdera h ꝑſa.

Eēntiā ī ſe dici rē ꝯtingit 2^r.

¶ 4^a diffi. Utꝝ eēntia diua hēat aliq̄ꝫ vnā realitatē ex̄ ꝑſonas. Dico ꝙ nō: qꝛ tūc nec̄io eēnt 4^or realitates. Dico igiť ꝙ tā eēntia q̄ꝫ attributa q̄ꝫ ēt alia diua nullā realitatē hñt niſi ī ꝑſonis: ita ꝙ eēntialia vnā realitatē hñt in vna p^na: ⁊ aliaꝫ in alia: ⁊ tertiā ī tertia. ſicut humanitas hꝫ tres exñtias in tribꝰ indiuiduis: nec tñ aliquā hꝫ a ſe ſi ꝑſcindať ab illis iduiduis. ¶ Sꝫ pōt ne dici res vt ſic ꝑſcindit. Dico ꝙ accipiēdo rē qdditatiue nō eſt res ſꝫ denoiatiue accipiēdo rē ⁊ in q̄dā attributione ſic pt dici res: ⁊ iſto mō dr ꝙ ē vna ſūma res.

Dubium 3^m. Uide eū. 3. q. q̄libet. ⁊ alibi.

A. l. multa ſignificāte.

Res dupliciter accipitur.

¶ Sꝫ adhuc ſūt duo dubia vel tria. ¶ Primū eſt ꝙ cū res accipiať 2^o ſm mētem doc. vel pro oī eo qō eſt ex̄ aīam: ⁊ ſic vr ꝯcedē ꝙ ſint tot res quot ſūt rōnes formales. Dico ꝙ hoc pōt fieri de quocūqꝫ vocabulo: qō multa ſignabit: tñ dico ꝙ ꝓprie accipiendo rem: nō dr de oī eo qō eſt extra aīaꝫ: ſꝫ ꝓ eo ꝑciſe q̄ aliqua dnr vna res ⁊ diſtiguunť realr. eo ḡ mō q̄ negať eē diſtinctio realis infra eandem ꝑſonaꝫ opꝫ dicere ꝙ rō formalis multiplicetur ⁊ non realitas.

E

Aliqui tñ volunt ſaluare ꝑ aliū ⁊ alium modū ꝑdicandi qdditatiuū: ſꝫ ꝙ ſit vna formalitas tm̄. ¶ Sꝫ illud nō apparet mihi itelligibile: qꝛ extrema ꝯdictionis ponuntur ſm rōnes qdditatiuas qbꝰ negatis totū aliud negatur. ¶ 2^m dubiū. qꝛ btūs Hyl. dicit ꝙ aliud eſt ſpūſ. ⁊ aliud res ſpūſ. qd ḡ itelligit. Dico ꝙ .ſ. ſ. qdditatiue cōſtituiť ex qdditate eēntie ⁊ ſpiratiōis paſſiue. vult ḡ dicere ꝙ ille rōnes formales abſtrahūt a realitate: ⁊ ita illa auctoritas multa ꝯfert ad ꝑdicta. ¶ 3^m dubiū quō 2^m decretalē in diuinis eſt vna ſūma res. Dico ꝙ ꝓ vt ſupponit ꝓ eēntia eſt vna res: vt aūt ꝓ ꝑſonis eſt tres res. vñ iſta vna res nec generat: nec generatur: vt .ſ. ſupponit pro diuina eſſentia. ¶ Ad argumentum patet.

Expōit Hil. optime.

Extra de ſū. tri. c. damnamus.

Expō nōbil'.

¶ Diſtinctio. XXXIIII. ⁊ XXXV. ¶ Queſtio. I.

Predictis eſt adijciendum ꝙ qdā ꝯuerſi ⁊c. Cūqꝫ ſuꝑ diſſeruerimꝰ ac mlta dixerimꝰ ⁊c.

F

Ponit ī aliq̄bus originalibus. 34. tm̄ hic.

CIrca diſtinctionē. 34. ⁊ 35. poſtq̄ꝫ actum eſt de iſtis ꝓprietatibus relatiuis. Nunc querenduꝫ eſt de proprietatibus abſolutis .ſ. de intellectu voluntate potētia ⁊ talibꝰ. Et ꝑmo in generali q̄ro. Utꝝ talia dicant ꝑfectionē ſimplr: de oibꝰ in gñali. Circa āt iſtam q̄onem ad euidentiam multoꝝ q̄ dnr de ꝑfectionibus ſimplr: intēdo. 12. arti. ꝑ ordineꝫ declarare. Primo quid eſt perfectio ſimplr. 2° q̄ ſunt ꝓprietates ꝑfectionum ſimplr. 3° qbꝰ vijs pñt ꝑfectiones ſimplr inueſtigari. 4° quot ſunt gradus ꝑfectionis ſimpliciter. 5° q ſunt ordines ꝑfectiones ſimplr. 6° ſi ois ꝑfectio ſimplr hēat ꝯceptū ſimplr ſimplicē in ſe. 7° ſi ꝑfectiones ſimplr ſint ꝑmo diuerſe. 8° ſi oē qō eſt ī dō dicat ꝑfectionē ſimplr. 9° ſi oīa q̄ ſunt in creaturis dicunt perfectionē ſimplr. 10° ſi formalr in deo ſunt ꝑfectiones ſimpliciter. 11° ſi perfectiones ſimplr ſunt in creaturis. 12° ſi perfectiones ſimplr ſm eādē rōnē formalē ſunt in deo ⁊ in creaturis. h eſt. vtrum q̄libet ꝑfectio ſimplr vniuoce dicať de deo ⁊ creatura.

Sermo de ꝑfectionibꝰ ſimpliciter valde nōbilis ⁊ curioſus.

G

Quātū ad ꝑ^m .ſ. qd eſt ꝑfectio ſimplr: ſūt quatuor modi dicēdi. Unus eſt ꝙ ꝑfectio ſimplr. eſt illa q̄ nullā imperfectionē qdditatiue includit: ſicꝫ ſapientia ⁊ hꝰ. oē enī tale requiriť in perfectiſſimo ente. ¶ Cōtra. Nulla ꝑfectio ſeu entitas poſitiua icludit in ſua rōne formali aliquā negationē: cū priuatio non ſit de qdditate poſitiui: ⁊ tñ nō oē poſitiuū eſt ꝑfectio ſimplr. ergo ⁊c. ¶ 2° ſic. Nulla relo: vt inferiꝰ patebit: dicit perfectionē ſimplr: ⁊ tñ nullam perfectionē qdditatiue includit: qꝛ ſi hoc eſſet: cū relo formalr ponatur in deo: poneref imperfectio in eo. ¶ Alij dicunt ꝙ illa eſt perfectio ſimplr q̄ nō hꝫ nec̄io imperfectioneꝫ ſibi annexā: ſicut ſunt ſcia ⁊ ſapiētia: tñ albedo neceſſario habet aliquā imperfectionē ſibi annexā: ⁊ iō nō eſt ꝑfectio ſimplr. ¶ Sꝫ ꝯ hoc eſt qō dictū eſt ꝯ aliā opionē. Nā relationes originis nō hñt aliquā iperfectionē ſibi annexam: qꝛ tunc in deo eſſet illa iperfectio: ⁊ tñ vt patebit nō ſunt ꝑfectiones ſimpliciter. Alij dicūt ꝙ illa eſt ꝑfectio ſimplr q̄ nō cōpatiť ſecū aliquā iperfectionē. ¶ Sed ꝯ. Tūc enim ſequereť ꝙ ſapiā bonitas ⁊c. non dicerent ꝑfectionē ſimplr in creaturis: qꝛ hoc non hñt: nā inherent. Alij dicunt ꝙ perfectio ſimpliciter eſt quod poteſt eſſe ſine omni imperfectione. ¶ Sed nec iſtud ſufficit. Nā ſuppoſitum inquātū ſuppoſitum pōt eſſe ſine omni imꝑfectione: qꝛ eſt in deo: ⁊ tñ nō dicit ꝑfectionē ſimplr. ¶ Iō dico cū doctore noſtro ſꝫ doctrinā Anſ. in mono. ꝙ ꝑfectio ſimpliciter eſt que eſt

ꝑm^9 articu.

Op. aliorum 4^or ō qdditate ſimplr ꝑfectionis.

Impugnatio harum op.

Nullā relonē ꝑfectionē ſimplr iportare.

H

Op. propria.

Cap. 15.

I
Perfectio ſimplr que? Expō diffō/nis pfectiōis ſimplr 4ʳ alio rū quā impugnat.

in quolibet melius ipſa q̄ȝ nō ipſa. Sȝ qꝛ illa diffō non bñ getat ītellectū: idcirco ſſ q̄tuoꝛ modi exponēdi eā. ℂ Aliq.n.dicūt ꝙ pfcᵒ ſimplr eſt melioꝛ ſua negatiōe. Iſtud nō valȝ: qꝛ q̄cūqȝ entitas poſitiua de mūdo/eſt melioꝛ ſua negatione: ⁊ tñ ñ oīs entitas poſitiua ē pfeᵒ ſimplr. Aliȷ dicūt ꝙ pfectio ſimplr ē talis: ꝙ hñs ipam eſt meliꝰ nō hñte. ℂ Cōtra. Nā ſimplicitas ē pfeᵒ ſim/pliciter: ⁊ tñ nō oē ſimplex eſt meliꝰ nō hñte ſimplicitatē: ſic pȝ de mā ⁊ forᵃ reⁱ cōpoſiti. Aliȷ dicūt ꝙ pfectio ſimplr ē illa q̄ eſt melioꝛ oī eo qd̄ nō dic̄ pfectionē ſimplr. ℂ Cōtra. Oē ſubm eſt meliꝰ ſua paſſiōe: ⁊ tñ ꝯtin/git aliqñ ſubm nō eē pfectionē ſimplr ⁊ paſſionē ſic: ſic pȝ de albedie ⁊ eiꝰ vnitate. Aliȷ dicūt ꝙ pfeᵒ ſimplr eſt illa q̄ ē melioꝛ oī alio a ſe. Sȝ iſtud nimis attribuit pfectioni ſimplr: qꝛ ſequeret̄ ꝙ nō eēt niſi vna.ſ.deitas qꝛ h̄ ſolū ſibi ꝯuenit. ℂ Iō dico ſm mētē doc.nr̄i: ꝙ pfeᵒ ſimplr ē illa: q̄ ē melioꝛ q̄cūqȝ ſibi icōpoſſibili. ℂ Hāc āt gloſam demr̄atiue ꝯcludo ex duabꝰ regulis euidētibus ⁊ p ſe notis acceptis. Pria eſt iſta. ꝙ oīs pfeᵒ. q̄ eſt in deo foꝛalr: eſt melioꝛ oī pfectiōe q̄ nō ē in deo foꝛa/liter: iſta pȝ: aliogn deꝰ poſſet itelligi melioꝛ: ſi in ſe haberet qd̄ ſibi deficit: vel qd̄ meliꝰ eſt. ℂ zᵃ regula eſt. ꝙ oēs pfectiōes ſimplr quātū eſt de ſe ſunt cōpoſſibiles. h̄ pȝ ex ꝯceſſis ab oībꝰ. nā deo nulla pfeᵒ deficit. g̊ deꝰ oēs hȝ. h̄ āt nō eēt ſi eēnt icōpoſſibiles. ℂ Ex iſtis ar/guit̄ ſic. Oē illud qd̄ deo repugnat ē incōpoſſibile pfe/ctiōi ſimplr. iſta pȝ ex zᵃ regula: ſȝ oē qd̄ ē pfeᵒ ſimplr/ eſt meliꝰ quocūqȝ qd̄ deo repugnat: pȝ ex p̄ma regula. oīs g̊ pfeᵒ ſimplr: ē melioꝛ ſuo icōpoſſi. Pōt alio modo deduci ſic. Oīs pfectio q̄ eſt in deo ē melioꝛ ſuo icōpoſſibili: ſȝ oīs pfeᵒ ſimplr eſt in deo: qꝛ ſūt cōpoſſibiles: g̊ oīs pfeᵒ ſimplr eſt melioꝛ quocūqȝ ſibi icompoſſibili. ℂ Sȝ ꝯ iſtā deſcriptionē pfectionis ſimplr iſtat̄ 4ʳ. p̊ ſic. Nā rō entis nō eſt melioꝛ q̄cūqȝ ſibi icōpoſſibili: qꝛ nullū hȝ incōpoſſibile: ⁊ tñ rō entis ponit̄ cōiter pfectio ſimplr. g̊ deſcriptio nō eſt bona. ℂ zᵒ ſic. Relō eſt melioꝛ quocūqȝ ſibi incōpoſſibili: qꝛ eſt cōpoſſibilis oī poſitiuo ⁊ oī pfectiōi ſimplr: ⁊ tñ ipſa nō hȝ niſi p̄uatiuū ſui p incōpoſſibili. Cōſtat aūt ꝙ eo ipſo eſt melioꝛ: ſic̄ affirmatio ē melioꝛ negōne. ℂ 3ᵒ ſic. Sapia eſt pfectio ſimplr: ⁊ tñ ſibi nō cōpetit diffō ſupradicta. Cōſtat eni ꝙ ſapia eſt incōpoſſibilis ſubē ſolis. ſuba aūt ſolis me/lioꝛ eſt: ſicut ⁊ ſuba q̄libet oī accidēte: ⁊ p ꝯñs melioꝛ ē ipſa ſuba ſolis ipſa ſapia. ergo ⁊c̄. ℂ 4ᵒ. Nā ſeqtur ꝙ ſuba angeli ſit pfectio ſimplr. Ipſa eni eſt melioꝛ quo/cūqȝ ſibi icōpoſſibili: qꝛ illud aut ē creatū: ⁊ ꝯſtat ꝙ ipa eſt melioꝛ oī alio ab ea creato. vel increatū: iſti aūt non eſt icōpoſſibilis: qꝛ pōt aſſumi. ℂ Ad p̄ᵐ dico ꝙ rō pfectionis ſimplr cōpetit ēti: lȝ.n. nullū poſitiuū r̄pugnet enti: tñ ens ꝓhibitū eſt ſibi incōpoſſibile: ⁊ iō ꝯſtat ꝙ melioꝛ eſt rō entis: eſt eni ens melius ente prohibito: vt apparet. ℂ Ad zᵐ dico ꝙ melioꝛitas dicit exceſſum ſm q̄titatē virtutis: ⁊ dicit inequalitatē q̄ ēr reqrit q̄titatē. relō āt nō eſt quāta quātᵉ v̄tutis: ⁊ iō ipſa nō pōt eē melioꝛ: nec peioꝛ quocūqȝ alio. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ lȝ aliq̄ exce/dant alia ſm aliq̄s pfectiones q̄s hñt: tñ pōt eē eꝯ ex/ceſſus ſm multas alias: lȝ nō ſm eaſdē: iō lȝ ſapia excedat ſolē q̄tū ad aliqd: in multis tñ eſt ecōtrario: ⁊ ideo recōpenſat̄. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſuba angelica nō eſt melioꝛ quocūqȝ ſibi incōpoſſibili formaliter: qꝛ diuinitati iſto mō eſt incōpoſſibilis: ⁊ tñ diuitate nō eſt melioꝛ: lȝ forte ſibi ſit cōpoſſibilis ſuppoſitalr: ſicut oē abſolutuȝ aliud a deo: ſȝ h̄ nihil ad ꝓpoᵐ. ℂ Sȝ adhuc remanēt quatuoꝛ diffi. Prima eſt. ſi vna perfectio ē melioꝛ alia qñ ſunt eiuſdē rōnis: ſicut ſapiētia creata ⁊ increata.

Expō ꝓpria de mēte ſcot. vide eū. 5. q. quolibeti. et vbi ibi nōui. Regula 1ʳ d'claratiua dcē expōnis.

K

Ingenioſus ſcotiſta.

Obijcitur 4ʳ

L

A.l. ipſa.

Enti ꝯuenit rō pfectionis ſimplr ⁊ qd ei ſit icōpoſſibile.

M

Relonē nec meliorēȝ nec peiorē alio recte dici. Perfectiōeȝ ſimplr nō talē excedere ⁊ excedi.

D. q̄druplex

Dico ꝙ non ſm rationem formalem: quia vbi eſt eadē rō formalis: ibi ſm illā rōnē non pōt eſſe exceſſus: qꝛ exceſſus vt ſic eſt īter diſtincta: quecūqȝ aūt ſūt eiuſdē rōnis formalis ſm illā rōnē formalē ſunt penitus indiſtincta: ⁊ p ꝯñs inter ea: vt ſic nō eſt exceſſus. ℂ Cōfirmat̄: qꝛ finitas ⁊ infinitas rōnē foꝛalē nō variāt cū ſint modi itrinſeci. ℂ zᵒ. qꝛ equalitas eſt rō fundata ſuper plura: ⁊ tñ illa rō formalis vt ſic in eis eſt indiſtincta. ℂ zᵃ diffi. ſi vna eſt melioꝛ altera ſm aliqd ſui: loq̄n/do de iſtis q̄ ſunt eiuſdē rōnis. Dico ꝙ ſic.ſ. ſm modū itrinſecū. nā vna eſt finita: ⁊ alia infinita: ⁊ p ꝯñs vna ē melioꝛ altera lȝ nō ſm rōnē foꝛalē. ℂ 3ᵃ diffi. eſt ſi vna eſt melioꝛ altera: qñ ſūt alteriꝰ rōnis: ſicut intell's ⁊ volūtas. Dico ꝙ nō ſȝ eoꝝ rōnes foꝛales. Et hoc ꝓbo ſic. Q̄ñcūqȝ aliq̄ ſunt eiuſdē rōnis foꝛal: qcqd cōpetit vni eoꝛū ſm rōnē formalē: ⁊ alteri: ſȝ voluntas in deo ⁊ in creatura ſunt eiuſdē rōnis foꝛalis: ⁊ intell's h̄ ⁊ ibi ſilr: g̊ ſi volūtas ſm ſuā rōnē foꝛalē eēt melioꝛ ītellectu: ſe/queret̄ ꝙ in deo ita eēt: qd̄ eſt fl'ȝ. ℂ 4ᵃ diffi. ſi vna ſȝ aliqd ſui excedit aliā. Dico ꝙ nō i deo: qꝛ vtrūqȝ eſt īfinitū: tñ vnū eoꝝ vt infinitū pōt dici excedere aliud vt finitū: ſic̄ volūtas infinita ītellectū finitū. ℂ Hic tamē remanet vnū dubiū ſatis arduū.ſ. vtrū oīs pfectio ſimpliciter ſit melioꝛ quacūqȝ perfectione ſm qd. ℂ Ad vtrāqȝ aūt ptē iſtius dubij ſunt rōnes foꝛtes: pono tñ duas. Primo ꝓbo ptē affirmatiuā ſic. Q̄ñcunqȝ ſunt duo oppoſita ex quoꝝ ꝑmixtione ⁊ impꝑmixtione cauſatur magis ⁊ minus: illud qd̄ eſt vni oppoſito impꝑmixtius eſt pfectius: ſed pfectio ſimplr nō includit necio aliquā imperfectionē: pfectio aūt ſm qd ſic. g̊ ⁊c̄. ℂ zᵒ ſic. Q̄ñcūqȝ aliqd̄ cōe cōpetit aliqbꝰ duobꝰ: vni ſimplr alteri ſȝ qd. pfectiꝰ ꝯuenit ei cui ꝯuenit ſimplr q̄ȝ ei cui ꝯuenit ſm qd. ſȝ pfectio ꝯuenit pfectiōi ſimplr ſimpl. pfectioni aūt ſm qd cōpetit ſm qd. g̊ ⁊c̄. ℂ Ad ptē negatiuā argūo zʳ. Prio ſic. In eēntialr oꝛdinatis eiuſdē generis poſterius eſt pfectiꝰ: ſȝ oꝛdo eēntialis īuenit̄ vbi prioꝛa dicunt pfectionē ſimplr: ſic̄ ſuba dicit per/fectionē ſimplr: nō aūt accñs qd̄ eſt poſteriꝰ: ſilr ſp̄us dicit pfectionē ſimplr: nō āt āgelus q ē poſterioꝛ. g̊ nō oīs pfectio ſimplr eſt pfectio ⁊ pfectiōe ſm qd: cū illa poſterioꝛa ſint pfectioꝛa: ⁊ tñ pfectiones ſm qd. ℂ zᵒ ad eādē ptē arguit̄ ſic. Quecūqȝ ſūt de p̄dicamto ſubē: excedūt illa q̄ ſunt alioꝝ generū: nā inter predicamēta eſt eēntialis oꝛdo: ⁊ p̄dicamētū ſubē eſt pfectius oībus accñtibꝰ alioꝝ geneꝝ. ſȝ aliq̄ d' gñe ſubē nō ſūt pfectiones ſimpliciter. aliqua de aliȷs generibꝰ ſūt perfectio/nes ſimplr: ſic̄ ſūt ſapia ⁊ iuſtitia ⁊ hꝰ. g̊ pfectiones ſimpliciter nō ſūt pfectioꝛes aliȷs. ℂ Dico g̊ q̄tū ad h̄ ꝙ vtraqȝ argumēta hñt intētū. Ad quoꝝ euidētiā dico ꝙ pfectiones ſimplr ex ſuis rōnibꝰ foꝛalibꝰ nō excedunt illud qd̄ nō dic̄ pfectionē ſimplr: ſicut ꝓbant vltima argumēta. abſtrahit eni rō foꝛalis pfectiōis ab illo exceſſu ſiue defectu. ſm aūt modos intrinſecos ꝯñtes ꝓuenit ꝙ aliq̄ ſint pfectiōes ſimplr alias excedentes. aliq̄ nō. Eſt eni aliq̄ pfectio ſimplr q̄ ſimplr eſt cū īfinitate ſicut deitas: ⁊ illa oēm aliā perfectionē ſm qd excedit: eo ꝙ perfectiones ſm quid ſunt ſemper cum finitate: infinitum aūt in perfectione excedit finitū. ſunt aūt alie perfectiones ſimplr q̄ ex rōne eaꝝ foꝛali non determinant ſibi nec hunc modū: nec illum: ſed cōpatiuntur ſe cū quolibet iſtoꝝ modoꝝ: ⁊ ideo ſtant cum q̄tūcūqȝ pfecto: vl' q̄tūcunqȝ modico perfecto: ⁊ ex h̄ prouenit ꝙ alique perfectiōes ſimplr īterdū alias ex/cedunt: ſicut qñ ſunt cū infinitate: interdū alias nō ex/cedunt: qñ aliū modū ītrinſecum hñt: vt pȝ. ℂ Sȝ adhuc

N

Sapiētiā diuinā ſapiētia creata nō eē melioꝛē niſi modaliter.

Volūtatē intellectū i creaturis nō excedere. ex hoc ſeqt̄: lȝ vtrūqȝ i diuinis: vtrūqȝ i creaturis excedat tñ modalr. vid' ſco. 8. di. 1. q. 1. ſȝ ꝯſidera iſtantiā ex ſco. 49 diſt. 4. ⁊ alibi vbi eȝ oppoſitum i creaturis ſaltem.

O

Dubᵐ nobil. Perfectio zʳ. A.l. iō pono duas vias. Maxima.

Maxima.

P

Vtrāqȝ ptem dubij ingenio ſe ſuſtinet.

Q

Perfectiōes ſimplr perfectiones ſȝ qd excedere ꝯuīgit itelligē zʳ. Perfectiōes ſimplr ſūt in duplici dr̄ia. ſȝ ꝯſidera hic inſtātiā plura addendo.

A

Dubium. Vbi .ſ. in quo libro ⁊ alibi ſepe.

adhuc remanet diffi. quõ ſaluabit̃ ꝙ pfectio ſimplr ſit melioꝛ quocũqꝫ ſibi icõpoſſibili. Propter h̃ addit doctoꝛ ad expõnẽ illi⁹ diffõnis pfectionis ſimplr ſupradicte: ꝙ illud qð eſt meli⁹ q̊cũqꝫ ſibi incõpoſſibili in quocũqꝫ ſuppoſito: nõ cõſiderata tñ hac nã vel illa, illð eſt pfectio ſimplr. ❡ Hoc aũt põt ſic dclarari ꝙ pfectio ſimplr eſt melioꝛ q̊cũqꝫ ſibi incõpoſſibili: non ex rõne formali: ſꝫ qꝛ nata eſt hr̃e modũ ĩfinitatis: ⁊ ille modus repugnat ei qð nõ eſt pfectio ſimplr: qꝛ nullũ tale põt eẽ formalr infinitũ: ⁊ iõ pfectio ſimplr melioꝛ eſt tali.

Exponit ſcoti notanter.

2. arti. Proprietates pfectionis ſimplr ſũt .4. ⁊ debent intelligi aptitudinaliter.

Quantũ ad 2ᵐ eſt videndũ que ſunt ppꝛietates pfectionis ſimplr. Dico ꝙ 4ᵒʳ ſunt proprietates pfectionis ſimplr. Pria ꝙ oĩs pfectio ſimplr eſt cõicabilis. 2ᵃ ꝙ alteri cõpoſſibilis: ita .ſ. q̇ eſt oĩ alteri pfectioni cõpoſſibilis. 3ᵃ ꝙ hñt integritatẽ. 4ᵃ ꝙ hñt idẽtitatẽ. ❡ Pria .ſ. ꝙ ſit cõicabilis: pbat̃ ſic. Oẽ illud cui nõ repugnat ĩfinitas eſt ad minus in trib⁹ ſuppoſitis: ⁊ p ↄ̃ns eis cõicabile. ex h̃ .n. nã diuina dĩ cõicabilis tribus ſuppoſitis: qꝛ eſt ſimplr ĩfinita ⁊ illimitata: ſꝫ oĩs pfectio ſimplr eſt nata eſſe ĩfinita. g̊ ⁊c̃. ❡ 2ᵃ .ſ. ꝙ ſint cõpoſſibiles pbat̃ ſic. p̊ ex cõi dicto ꝙ mala ſũt incõpoſſibilia: ſicut pꝫ de extremis vitijs: in quoꝝ medio ↄſiſtit vtus: vtutes aũt dñr cõpoſſibiles. Probo aũt rõne ſic. Impoſſe eſt ſuppoſitũ eẽ pfectiſſimũ niſi hẽat in ſe oẽm pfectionẽ ſimplr: ſꝫ ſi vna eſſet alteri ĩcõpoſſibilis: ipoſſe eſt vnũ ſuppoſitũ oẽs habere: ⁊ p ↄ̃ns nullum vnũ ſuppoᵐ eẽt pfectiſſimũ: qð eſt falſũ pp̃ dĩna ſuppoſita. ❡ 3ᵃ .ſ. ꝙ habeant integritatẽ pbat̃: qꝛ qð caret aliq̃ pfectione ſimplr: nõ eſt pfectũ ſimplr: qꝛ ſibi deficit vna pfectio ſimplr: ⁊ vt ſic nõ eſt ĩtegraliter pfectũ: ſi ergo oẽs in codẽ ſint: integritatẽ habebũt. ❡ 4ᵃ .ſ. ꝙ habeant idẽtitatẽ: vel ſint nata hr̃e. pbat̃ ſic: qꝛ de aptitudine ĩtelligunt̃ oẽs ille ppꝛietates. hoc inq̃ꝫ pꝫ: qꝛ qcqd eſt aptũ natũ eſſe in vna pſona diuina: natũ eſt hẽre idẽtitatẽ: ſꝫ oẽs pefctiones ſimplr ſunt h⁹. g̊ ⁊c̃.

B

Mala icõpoſſibilia. bona do cõpoſſia.

C

Obijcit 4ᵒʳ.

❡ Sed ↄtra iſta arguit̃ 4ᵒʳ. Prio ↄ̃ p̃mã. Qð eſt de ſe hoc nõ eſt cõicabile: ſꝫ deitas eſt de ſe hec. g̊ ⁊c̃. ❡ Cõtra 2ᵃᵐ. Oppoſita ſunt ĩcõpoſſibilia: ſed alique pfectiones ſimplr ſunt oppoſita. g̊ ⁊c̃. pbo minoꝛẽ. Ens eſt pfectio ſimpliciter ⁊ diuidit̃ multis modis: ⁊ p dr̃ias oppoſitas: ⁊ per ↄ̃ns ille nõ ſunt cõpoſſibiles. ❡ Cõtra 3ᵃᵐ. Nã in quocũqꝫ eſt ĩtegritas ibi eſt totalitas: ſꝫ vbi ĩfinitas ibi nõ eſt totalitas. g̊ vbi eſt ĩfinitas ibi nõ eſt ĩtegritas. ❡ Cõtra 4ᵃᵐ. Qñcũqꝫ aliq̃ oppoſita ↄueniunt aliq̇b⁹, nullũ eoꝝ eſt eis ppꝛiũ: ſꝫ diſtictio ⁊ idẽtitas ſunt h⁹ reᵘ pfectionũ ſimplr. g̊ ⁊c̃. ❡ Ad p̃ᵐ pꝫ. Nã aliqd eẽ cõicabile põt intelligi duplr: vel plib⁹ ĩdiuiduis vel plib⁹ ſuppoſitis. p̊ mõ pcedit ĩſtãtia: ſed 2ᵒ mõ intelligit̃ ppꝛietas. ❡ Ad 2ᵐ nego minoꝛẽ. Nã nulle pfectiones ſimplr ſũt oppoſite: qñ aũt ens diuidit̃ p duas dr̃ias oppoſitas: nõ opꝫ ꝙ vtraqꝫ ſit pfectio ſimplr: ſꝫ ſufficit: imo eſt nec̃e ꝙ altera ſola: ſicut pꝫ in diuiſiõe ſub̃e p coꝛpoꝛeũ ⁊ ĩcoꝛpoꝛeũ. incoꝛpoꝛeũ dicit pfectionẽ ſimplr: coꝛpoꝛeũ aũt nõ. nõ g̊ eſt nec̃e ſi diuiſum dicat pfectionem ſimplr ꝙ vtrũqꝫ diuidẽs dicat: imo forte nõ eſt ſimplr nec̃e de altero tñ. ❡ Et ſi dicas. ponat̃ ꝙ pfectio diuidat̃ in pfectiões. ❡ Dico ꝙ ſi diuiſio ſit p oppoſita h̃ eſt ĩpoſſibile: tñ ſi fiat diuiſio alio mõ q̃ꝫ p oppoʳᵃ: ſic̃ ſepe fit lꝫ nõ ppꝛie: tũc inſtãtia nõ valet. ❡ Ad 3ᵐ dico ꝙ accipiẽdo ppꝛie ĩtegritatẽ ibi nõ eſt .ſ. vt appꝛopꝛiat̃ toti: ſed metaphoꝛice accipiẽdo p collectiõe oĩuꝫ pfectionũ. h̃ nõ eſt ĩcõueniẽs ꝙ talis ĩtegritas ponat̃ ſine totalitate. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ idẽtitas q̃ aſſignata eſt p ppꝛietate pfectionũ ſimplr nõ dꝫ intelligi in actu: ſic̃ nec alie propꝛietates aſſignate: ſꝫ ſufficit ꝙ hoc ſit in potẽtia: vñ ſũt nate eẽ idẽ. ❡ Sꝫ hic oꝛiunt̃ due dif. Pria eſt: qꝛ vĩ ꝙ

Cõicabile eſſe ↄtingit duplr.

Tñ vnũ diuidentiũ vel aliqñ nullũ ẽ pfectio ſimplr vbi adde pſa.

D

Perfectionẽ ſimplr nõ poſſe diuidi in pfectiões tales. ⁊ h̃ per oppoſita.

Integritas accipit duplr.

Idẽtitas 2ʳ.

D. duplex.

aliqð ſuppoᵐ poterit eſſe pfectiſſimũ ẽt amota vna pfectione: qꝛ p infinitatẽ dĩ pfectiſſimũ ĩter oĩa: ſed amota vna pfectione .ſ. ĩtellectu manente volũtate: adhuc põt remanere infinitũ. g̊ ⁊c̃. ❡ 2ᵃ diffi. eſt: qꝛ ſicut ppoᵐ eſt ſuppoᵐ nõ eſt pfectiſſimũ niſi includat oẽm pfectionẽ: ita eſſentia nõ erit pfectiſſima niſi ẜm ſuã rõnẽ formalẽ oẽm pfectionẽ ſimplr includat. ❡ Ad p̃ᵐ dico ꝙ eẽ pfectiſſimũ põt duplr intelligi. vel intenſiue. vel extenſiue. p̊ mõ dico ꝙ hñs vnicã pfectionẽ q̃tũ ad pfectiones ſimplr qdditatiuas eſſet pfectiſſimũ ĩter oĩa ĩtenſiue. Si aũt ſcðo mõ .ſ. extẽſiue nõ ſic: qꝛ ad hoc ꝙ ſit iſto mõ pfectiſſimũ: reqrit̃ ꝙ nulla perfectio ſibi deficiat. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ eſſe pfectũ dĩ duplr. vno mõ qddiatiue: ⁊ iſto mõ nec ſuppoᵐ eſt pfectiſſimũ nec eſſentia: accipiẽdo ſemp pfectiſſimũ extẽſiue: qꝛ multe pfectiones ſunt que nõ ſunt de qdditate ſuppoſiti ſicut nec de qdditate eſſentie. Alio mõ dĩ aliqd pfectiſſimũ denoĩatiue: ⁊ iſto mõ tã eſſentia q̃ꝫ ſuppoſitũ ſunt pfectiſſima: qꝛ ſibi oĩs pfectio ineſt aliquo mõ: vel p̃mo mõ vel 2ᵒ mõ. ❡ Si dicas g̊ eſſentia nõ erit pfectiſſima vt p̃ſcindit ab alijs: ⁊ p ↄ̃ns nec infinita. ❡ Dico ꝙ ĩtenſiue accipiendo eſt pfectiſſima: tñ extẽſiue nõ eſt incõueniens negare. ❡ Sed q̃tũ ad p̃mã ppꝛietatẽ q̃ dicta eſt de cõicabilitate. intelligẽdũ eſt ꝙ aliq̃ ſunt q̃ cõicant̃ ad intra tñ: ſicut deitas. Aliqua tñ ad ex̃: ſic̃ gnõ q̃ creaturis cõicat̃: nõ tñ alijs pſonis. Alia aũt ſũt q̃ cõicant̃ ad extra ⁊ ad ĩtra: ſic̃ pfectiones ſimplr velut ſapĩa ⁊ h⁹ı̃. Alia q̃ nec ad extra nec ad intra: ſic̃ gnõ diuina: vt de ſe pꝫ. 3ᵘˢ articulus eſt: quõ pñt ĩueſtigari pfectiões ſimplr.

E

Eſſe pfectiſſimũ ↄtingit 2ʳ.

Eſſe pfectiſſimum alio mõ cõtingit 2ʳ.

F

Eſſentiã in caſu non eẽ pfectiſſimã: ſꝫ cõſidera bñ põderando.

Cõicabile varie repit̃ in diuinis ⁊ ſuum oppoſitum.

3ᵘˢ articulus.

Modus inueſtigãdi pfectiones ſimpʳ eſt qntuplex: ⁊ eſt notabilis doctrina ⁊ ingenioſa atqꝫ reſoluta.

Dico ꝙ quatuoꝛ modis .ſ. p viã diuiſionis: p viam diffõnis: p viã demr̃ationis: ⁊ per viã oꝛdis: põt etiã addi via cõpoſſibilitatis. ❡ Per viã diuiſiõis ſic. In cooꝛdinatiõe pitagoꝛicoꝝ. p̊ ethicoꝝ, ſemp vnũ diuidẽtiũ ens ponebat̃ ad dexterã: ⁊ aliud ad ſiniſtram. ad dexterã aũt ponebãt pfectioꝛa. ẜm aũt doctoꝛẽ nr̃ꝫ quecũqꝫ ponunt̃ ad dexterã ſũt pfectiones ſimplr. vel nõ ſũt ĩperfectiones: ſic ſub̃a: ſpũs abſoᵐ: infinitas: ⁊ ſic de alijs. oĩa talia dicũt pfectionẽ ſimplr. ❡ Per viã ãt diffõnis ſic. Qñcũqꝫ eſt aliq̃ diffõ alicui⁹ q̃ dicit pfectionẽ ſimplr q̃tũ ad q̃ãlibꝫ ei⁹ ptẽ diffinitũ dicit pfectionẽ ſimplr. ſi võ aliqua diffõ includat aliquas ptes quarũ vna dicit pfeⁿᶜᵐ: alia ĩpfectionẽ: vel nõ pfeⁿᶜᵐ. totũ nõ dicit pfectionẽ: qꝛ ad ↄſtituẽdũ totũ oẽs ptes ſũt nec̃ie. ad deſtruendũ aũt ſufficit deſtructio alteri⁹ ptis. Exẽᵐ p̃mi. diffõ ſub̃e eſt, ꝙ eſt ens p ſe. vtrũqꝫ iſtoꝝ dicit pfectionẽ ⁊ ens ⁊ p ſe: ⁊ iõ totũ diffinitũ ſic ſub̃a erit pfectõ ſimplr. Exẽᵐ ſcði. diffõ coꝛpis eſt, ꝙ eſt ſub̃a coꝛpea: ſꝫ q̃tũ ad p̃mã ptẽ .ſ. ꝙ ſit ſub̃a dicat pfectionẽ: tñ qꝛ reliq̃ ps vtpote coꝛpoꝛeũ nõ dicit pfectionẽ: hinc eſt ꝙ nec totũ dicit pfectionẽ pp rõnẽ dictã. ❡ Per viã demr̃ationis ſic. Qñcũqꝫ eſt aliqð ſubꝫ de q̃ eſt demr̃abilis aliq̃ ĩperfectio: illud nõ dicit pfectionẽ ſimplr. ppoſitio hec pꝫ ex p̃cedẽti: qñcũqꝫ enim hñt eadẽ diffõnẽ: de eis eadẽ demõſtrant̃: ⁊ ſic vbicũqꝫ eẽt diffõ illa eadẽ ĩperfectio ↄſequeret̃. cũ g̊ in deo ex p̃cedẽti articulo ſint oẽs pfectiones ſimplr quãtũ ad eaꝝ diffõnes: vt inferi⁹ melius declarabit̃: de dõ demõſtraret̃ eadẽ impfectio: qð eſt falſũ. Si g̊ aliq̃ impfectio cõpetit perfectioni ſimpliciter: hoc nõ erit p ſe: ſed ſolũ p accidens. hoc aũt qð ↄuenit alicui per accñs nõ põt de eo demõſtrari: cum ſibi nõ repugnet ſine eo inueniri. ſi g̊ oẽ qð demõſtrat̃ de .a. eſt pfectio ſimpliciter: nec̃io .a. erit pfectio ſimplr. ❡ Per viã aũt oꝛdinis ſic. Quãdocũqꝫ aliq̃ ſunt eſſentialr oꝛdinata: ſi pꝛius nõ dicat pfectionẽ ſimplr: neqꝫ poſterius: qꝛ da oppoſitũ ꝙ poſterius dicat pfectionẽ ſimplr ⁊ nõ p̃ꝰs: cũ cuilibet perfectioni ſimplr ↄueniat

Diuiſio pitagoꝛicoꝝ.

Diuiſione.

Scotus.

G

Vide .ſ. d. 1. ⁊ alibi ſepe.

Diffõne

A. l. ↄſtruendum.

Demõſtratiõe

H

Oꝛdine.

I

Cōpoſſibilitas.

ſine omni imꝑfectione eſſe: ſequeret̄ ꝙ poſteriꝰ in eēntial'r ordinatis poſſit eſſe ſine priori. ⁋ Pōt aūt ad iſta addi via cōpoſſibilitatis ſic. Oīs illa perfectio que eſt cōpoſſibilitatis oī perfectioni eſt ꝑfectio ſimpl'r: cū oīa ſimpl'r bona habeant cōpoſſibilitatē ſcḋm Dyo. de diui. no. 4°. ⁊ iō ſapīa nr̄a eſt ꝑfectio ſimpl'r: q̄ eſt cōpoſſibilis oī alteri ꝑfectioni: nō aūt aīa nr̄a: q̄ aīa nr̄a nō eſt cōpoſſibilis deitati. ſi ḡ īueniat̄ ꝑfectio ꝙ alicui ꝑfectioni ſimpl'r repugnet, nō eſt ꝑfectio ſimpl'r.

Obijcit 4r.

⁋ Sꝫ ꝯ hec inſtat̄ 4r. Prio ꝯ pam ſic. Ens diuidit̄ ꝑ idē ⁊ diuerſuꝫ: q̄ꝝ neutrū dicit ꝑfectionē ſimpl'r. ḡ diuiſionis via nō eſt ſufficiens. ⁋ Cōtra ſcḋaꝫ ſic. Oē qḋ hꝫ diffōnē eſt cōpom: ſꝫ cōpoſitū dicit īꝑfectionem. ḡ nec via diffōnis valet. ⁋ Cōtra 3am ſic. Qḋ eſt natū inherere nō eſt perfectio ſimpl'r: q̄ inherere dicit īꝑfectionē: ſꝫ ſapīa eſt nata inherere. ḡ ⁊c. Ma. pꝫ ex via demr̄ationis. Minor apparet in creatura. ⁋ Cōtra 4am de ordie ſic. Certū eſt ꝙ actꝰ intelligēdi eſt poſterior actu imaginādi: ⁊ ipꝫ negatio preſupponit: ꝗ tn̄ actꝰ imaginādi nō eſt ꝑfectio ſimpliciter.

K

Ens diuidit̄ 2r ⁊ eſt notandū vbiqꝫ.

⁋ Ad pm dico ꝙ ens diuidit̄ dupl'r. vno mō ꝑ dr̄ias oppoſitas: ⁊ tūc tꝑis ſemꝑ altera dicit ꝑfectioneꝫ ſimpl'r: ſic qn̄ diuidit̄ ꝑ abſom ⁊ reſpectiuū. Alio mō diuidit̄ ꝑ paſſiones diſiunctas: ⁊ tūc nō eſt neceſſe. Sic eſt in propoſito de eodē ⁊ diuerſo.

Diffō ⁊ diffinitū 2r.

⁋ Ad 2m dico ꝙ ꝑfectiones ſimpl'r nō ſūt ꝓprie diffinibiles: tn̄ largo mō accipiendo diffōnē: ſic diffōnes ſūt poſſes in trāſcēdētibꝰ bn̄ ſūt diffinibiles: nec tales diffōnes arguūt cōpōneꝫ.

Sapiētia q̄re ⁊ que ⁊ quō inheret.

⁋ Ad 3m dico ꝙ ſi inherere ꝯſequeret̄ negatio rōnē formalē ſapiētie: tūc bn̄ ꝯcluderet iſtā ratio: ſꝫ nō eſt ſic. lꝫ. n. ipſa inſit: tn̄ hoc nō eſt rōne ſui: ſꝫ rōne accn̄tis cui in creaturis ꝯiuncta eſt.

Ordo imaginationis ad intelligere ꝯtingit cōcipi 2r.

⁋ Ad 4m dico ꝙ actꝰ imaginādi nō eſt prior ordie eēntiali actu īntelligēdi: ſꝫ hoc eſt ꝑ ſtatu iſto ⁊ non eſt ex nā iſtoꝝ actuū: q̄ ſicut pꝫ, in aīa ſeꝑata eſt actꝰ īntelligēdi ſine actu imaginādi.

Dubium.

⁋ Sꝫ q̄ ſunt illa q̄ dicūt ꝑfectionē ſimpl'r? ⁋ Ad iſtiꝰ dubij ſolōnē pono 4or regulas ꝑ q̄s cognoſci pn̄t ꝑfectiones ſimpl'r.

L

Regla 4r notabilis ad cognoſcendū ꝑfectiones ſimpliciter.

Pria eſt hec, ꝙ nulla ꝑfectio qdditatiua dicit ꝑfectionē ſimpl'r. Uoco aūt ꝑfectionē qdditatiuā ꝑfectionē artatam ſpecificā de gn̄e ſube: nec ēt de quocūqꝫ alio gn̄e: accipiendo ꝓꝑe illa q̄ ꝑ ſe ſunt in gn̄e. hāc ꝓbo: q̄ īter illas ſpēs nā angelica tꝫ pm gradū. ipſa aūt nō ē ꝑfectio ſimpl'r.

Euaſio.

⁋ Si dicas. ſapīa eſt ī gn̄e q̄litatis: ⁊ tn̄ eſt ꝑfectio ſimpl'r.

Sapiam ꝑfectionē ſimpl'r nō eſſe in gn̄e

⁋ Dico ꝙ ſapīa q̄ eſt ꝑfectio ſimpl'r nō eſt per ſe in gn̄e: ſꝫ ꝑ eā circūloqmur aliqd in gn̄e. ⁋ 2a regula eſt iſta, ꝙ nulla ꝑfectio in creaturis ſi nō inueniat̄ ī dō eſt ꝑfectio ſimpl'r: ſicut eſt fides ⁊ ſpes ⁊ hꝰ: ⁊ gn̄al'r oīs ꝑfectio cui repugnat īfinitas repugnat ei eē ꝑfectioneꝫ ſimpl'r. ⁋ 3a regula eſt. q̄cūqꝫ ſunt in deo niſi ſint cōia tribꝰ nō ſunt ꝑfectiones ſimpl'r. aliogn vna ꝑſona careret vna ꝑfectiōe ſimpl'r: quā alia hēret: ⁊ ſic nō eēt ꝑſona ꝑfectiſſima. vt pꝫ ſupiꝰ.

M

⁋ 4a regula eſt, ꝙ ēt illa q̄ ſunt cōia tribꝰ niſi ꝑcedāt relōnes origīs nō ſūt ꝑfectiones ſimpl'r: ſic ſūt relōnes cōes.

Correlariū ꝓ Thoma anglico.

⁋ Ex iſtis induco vnū correlariū, ꝙ dictū magiſtri Thome anglici eſt verū. ſ. ꝙ ſcīa viſionis nō eſt ꝑfectio ſimpl'r: q̄ vt ſic terminat̄ ad ex̄: lꝫ. n. oē abſom in deo dicat ꝑfectioneꝫ ſimpl'r: tn̄ reus nō.

Uide ſco. 1. q. quoli.

Scīa aūt viſiōis addit ſuꝑ abſom ſcīe reſpectū: ⁊ ſicut dictū eſt de ſcīa viſionis: ita pōt dici de oī qḋ eſt cōe tribꝰ: qḋ ſeq̄t̄ ꝑſonas ⁊ reſpicit aliqd ad ex̄: ſic iuſtitia: mīa: ⁊ oīa talia q̄ ſunt ad creaturā.

In ꝑfectionē rebus creatis ꝯuenire tripl'r

⁋ Sciendū aūt eſt ad euidētiā ꝑdictoꝝ ꝙ q̄dā ſūt in creaturis q̄ īꝑfectionē qdditatiue īcludūt ⁊ pm mō dicēdi ꝑ ſe: ſicut cecitas q̄ eſt ꝑuatio. Alique aūt ſūt q̄ in 2° mō: ſic hūanitas: ⁊ ſimpl'r q̄lꝫ ſpēs cuiuſcūqꝫ gn̄is: q̄ de ipſis pōt demōſtrari creabilitas vel finitas ⁊ hꝰ. in oibꝰ. n. creaturis q̄ nō ſunt ꝑfectio ſimpl'r iſto mō includit̄ perfectio. Alia

N

ſunt que ꝑ accn̄s ſolū: ſicut ſapīa in creaturis: cui ex cōiunctione ſui cū alio ꝯuenit inherere ⁊ talia. Alia ſunt q̄ nullo mō: ſicut deitas: ſola aūt iſta de 4° mō ⁊ illa de 3° tn̄ dicūt ꝑfectionē ſimpliciter: q̄ nō conuenit eis imperfectio niſi per accidens.

4° articulus. Gradus ꝑfectionū ſimpl'r eſt quadrupl'.

Quartus articulus eſt videre quot ſunt gradus ꝑfectionū ſimpl'r. Et q̄ntū ad hoc dico ꝙ q̄tuor ſūt gradus huiꝰ ꝑfectionū. Primꝰ eſt gradus trāſcēdētiū ⁊ cōmuniſſimaꝝ paſſionū. ſic rō entis ⁊ paſſionū eiꝰ: q̄ qcqd ꝯuenit ꝑ ſe ꝑfectioni ſimpl'r eſt ꝑfectio ſimpl'r.

Trāſcēdēs 2r

2ꝰ gradus eſt trāſcēdentiū ſubalternoꝝ: ſicut eſt rō abſoluti: q̄ iō dr̄ trāſcēdēs: q̄ ſupra ꝑdicamēta. ⁊ ſubalterna: q̄ eſt ſub rōne entis. Tertiꝰ eſt generꝫ gn̄aliſſimoꝝ: ſic eſt rō ſube ⁊ oīuꝫ paſſionū eiꝰ. Quartus eſt q̄ſi ſubalternoꝝ inter gn̄aliſſimū ⁊ ſpāliſſimū: ſicut eſt rō ſpūs que eſt infra ſubam: ⁊ ſupra ſpēs ſpāliſſimas.

Obijcit 4r.

O

⁋ Sꝫ cōtra hoc inſtat̄ 4r. Prio cōtra pm de ente: q̄ qḋ includit̄ in oibꝰ q̄ntūcūqꝫ īꝑfectis nō eſt ꝑfectio ſimpl'r: huiꝰ eſt ens. ⁋ 2°. rō abſoluti in quocūqꝫ infimo triū generꝫ reperit̄. ḡ nō dicit ꝑfectionē. ⁋ 3°. q̄ nullū genꝰ eſt in deo: ſꝫ ꝑfectiones ſunt in deo. ḡ nulla ꝑfectio ſimpl'r eſt genꝰ. ⁋ 4°. a quocūqꝫ remouet̄ gn̄aliſſimum ⁊ ſubalternū: ſꝫ a deo remouet̄ gn̄aliſſimū. ḡ ⁊c.

Stādo in rōne entis nihil alio melꝰ: nec ipꝫ ens vt ſic: ſꝫ ꝯſidera hic plura.

⁋ Ad pm dico ꝙ rōnē entis formal'r accipiēdo, nō ꝯuenit eē nec meliorē nec peiorē: q̄ talia dicūt exceſſum: ꝗ nulli rōni formali cōpetit: ſꝫ hoc tn̄ eſt rōne modi. ſ. finitatis vel infinitatis. ꝙ ḡ rō entis excedat vel nō: hoc eſt q̄ ipſa apta nata eſt eē ſub hō. ſ. īfinitate: vel ſub illo. ſ. finitate. nō exigit̄ aūt plus ad rōnē ꝑfectiōis ſimpl'r niſi ꝙ poſſet eſſe īfinita q̄ntūcūqꝫ ei nō repugnat finitas.

Nō reſolōne torꝰ ambiguitatis.

⁋ Sil'r dōm ad ſcḋꝫ de abſoluto ⁊ vl'r de oī alio tranſcendēte.

Suba ⁊ ſpūs accipiunt 2r.

⁋ Ad 3m dico ꝙ ſuba q̄ eſt ꝑfectio ſimpl'r nō eſt genꝰ: ⁊ ſil'r ſpūs vt eſt ꝑfectio ſimpl'r nō eſt ſub gn̄e: ſꝫ tn̄ illa dicunt̄ gn̄a ⁊ ſubalterna: q̄ ꝑ illa circūloqmur ⁊ gn̄a: ⁊ illa que ſubalternatim ponunt̄ ſub gn̄e: ⁊ iſto mō ſunt in deo ⁊ nō alio.

P

⁋ Per idē ad q̄rtum: q̄ ſpūs vt eſt in gn̄e ſube nō eſt ſimpl'r ꝑfectio nec eſt in deo: ſꝫ ſpūs ꝑ quē circūloqmur illḋ de gn̄e ſube: illḋ eſt in deo.

Notabile 4r. Oēs ꝑfectiones ſimpl'r eē trāſcendētes.

⁋ Ad euidentiā aūt eoꝝ q̄ dicta ſunt in iſto articulo, notanda ſunt 4or. Primū ꝙ oēs ꝑfectiones ſimpl'r q̄ deo attribuunt̄ ſunt trāſcēdētes: vel eo mō quo ens: vel eo mō quo abſolutū vel ſpiritus: per aliquas tn̄ de iſtis circūloqmur aliqua que ſunt in gn̄e: ſicut ꝑ ſpiritualitatē ac ſapīam ⁊ talia. per aliquas aūt nō: ſicut ꝑ ens nec ꝑ paſſiones eiꝰ.

A. I. per ſpm

⁋ 2° notādū eſt ꝙ deitas ⁊ oēs ꝑ ſe paſſiōes eius cuiuſmodi ſūt īfinitas eternitas neceſſitas ⁊ talia nullo ꝑdictoꝝ modoꝝ q̄tuor ſe hn̄t. nec in aliquo illoꝝ graduū ponunt̄: q̄ in illis gradibus nō ponunt̄ niſi perfectiones que cōiter cōueniūt deo ⁊ creature. iſta autē ſunt ꝓpria ſoli deo.

Preter dcōs 4. gradus ponit. 5. gradus ꝑfectionū ſimpl'r nōiter.

Un̄ ex hoc cogimur ponere q̄ntuꝫ ordinē ꝑfectionū ſimpl'r: que. ſ. ſe habent ad modū ſpeciei ſpāliſſime: ſicut eniꝫ humanitas ſe hꝫ ad hoiem: ſic deitas ad deū: ⁊ ſicut riſibilitas: ſic infinitas: eternitas: ⁊ talia. ille aūt gradus nō inuenit̄ in creaturis: eo ꝙ nulla ſpēs cuiuſcūqꝫ gn̄is eſt que ꝑfectioneꝫ ſimpl'r dicat: lꝫ aliquas ſpēs circūloqmur ꝑ ꝑfectiōes ſimpl'r: tn̄ illa per que fit circūlocutio nō ſunt ſpēs: ſed trāſcēdētia: ſic in ſcḋo gradu ſupradicto.

Q

Problema nobile de hecceitate.

⁋ Si dicat̄ ꝙ nulla hecceitas diuina in nullo iſtoꝝ q̄nqꝫ graduū eſt. ⁋ Dico ꝙ ſi ſit ꝑfectio ſimpl'r nō eſt incōueniēs ſextū gradū dare q ſe habeat per modū indiuidui: ſicut q̄ntus per moduꝫ ſpēi: ſed nec iſte in creaturis reperit̄.

Et ſi nō oē includēs includitur tā in ꝑfectione ſimpl'r eſt ꝑfectio ſimpl'r.

⁋ 3° notandū eſt ꝙ oē illud qḋ īcludit̄ in aliqua ꝑfectione ſimpl'r: eſt ꝑfectio ſimpl'r: q̄ ſi aliqua non ꝑfectio includeret̄: tunc totū nō eſſet ꝑfectio ſimpl'r: ſaltē rōne illius ꝑtis. ⁋ 4° notandū eſt ꝙ nō oē illud in quo includitur perfectio

A

ſimplr eſt perfectio ſimplr:qa ſic.oēs ſpecies ⁊ oīa gn̄a eſſent pfectiones ſimplr:cū rō entis in oīb⁹ includat̄ q̄ eſt pfectio ſimpr:nō tn̄ eſt certū ſi illa icluſio ē qddi^{ua}.

5^s articulus.

Quintus articulus eſt videre q̄ ſunt ordines pfectionū ſimplr ⁊ quot.Et quantū ad h̄ ſciendū eſt q̄ aliqñ iuenit̄ q̄ oīa tā ſuperiora q̄ iſeriora dicunt perfectionē ſimplr:ſicut in deo rō ſube ſpūs ⁊ deitatis ⁊ hecceitatis:ita q̄ oīa icipiēdo ab idiuiduo vſq̄ ad traſcēdēs:dicūt perfectionē ſimplr.Aliqñ aūt cōtingit q̄ nec ſuperior nec iſerior dicūt pfectionē ſimplr:ſic eſt in relonib⁹.Nā nec relo nec h̄ pr̄nitas dicūt pfectionē ſimplr:qa nullus reſpectus dicit pfectionem ſimplr:aliqñ tamē iuenit̄ q̄ ſuperiora dicunt perfectionem ſimplr:non tamē inferiora:ſicut eſt in ſubſtātys. nam humanitas nō dicit pfectionē ſimplr:⁊ tn̄ ſuba dicit:ſilr angelus nō dicit:⁊ tn̄ ſpūs ⁊ ſuba dicūt pfectionē ſimplr.Aliqñ iſeriora:⁊ tn̄ nō ſuperiora:ſicut ſapia que dicit pfectionē ſimplr:⁊ tn̄ q̄litas in cui⁹ gn̄e collocat̄ nullā dicit pfectionē ſimplr.certū eſt enī q̄ nec q̄litas nec talia iueniunt̄ in deo:que tn̄ reperirent̄ in eo ſi dicerēt perfectionē ſimplr:cū habeat oēs:vt p₃ ex p̄cedentib⁹.

Ordo pfcōnū ſimplr ſm ſu perl⁹ ⁊ iferi⁹ poſitiue ⁊ negatiue nōncr

B

Obijcitur 4^r.

¶ Sed ↄ inſtat̄ 4^r.Primo ↄ p̄mū.na₃ videt̄ q̄ hecceitas ꝓprietatis ita dicat pfectiones ſimplr:ſic hecceitas eſſentie.¶ 2° ↄ ſcōm:qa rō entis dī de relone:ſ₃ rō entis dicit pfectionē ſimplr.ergo ⁊ ratio relonis dicit ſimilr.¶ 3° ↄ 3^m:qa qñ alterū de altero p̄dicatur.qcq̄d dī de predicato dicit̄ de ſubiecto:ſed pfectio ſimplr predicat̄ de ſuba.ergo ⁊ de hoīe vel corpe:cum ſuba dicat̄ ⁊ p̄dicet̄ de eis.¶ 4° ↄ 4^m.qcq̄d repugnat ſuperiori ⁊ iſeriori repugnabit.¶ Cōfirmat̄ in oppoſito:qa qcq̄d pfectionis ↄuenit ſupiori ⁊ inferiori.

In añpñtis.

C

¶ Ad p̄mū dico q̄ ſicut eſſentia dicit pfectione:nō tn̄ ꝓprietas:ſic hecceitas eſſentie dicit pfectionē:non tn̄ hecceitas ꝓprietatis.¶ Ad 2^m dico q̄ l₃ rō aīalis dicatur de hoīe:nō tn̄ illud qđ ↄuenit aīali.ſ.rō generis. Eodē modo dico q̄ l₃ rō entis cōueniat reloni:nō tn̄ ratio perfectionis ſimplr.forte enī illa eſt ſcđa intentio.¶ Ad 3^m dico q̄ ꝓpter illud qđ tangit̄ in 3° ⁊ in 4° ⁊ in cōfirmatione:op₃ ponere de neceſſitate q̄ in oīb⁹ iſtis pfectionibus ſimplr que dicunt̄ eſſe in genere/q̄ habeāt diuerſas rōnes vnā tranſcendentē:aliam in genere:ita q̄ illi tranſcēdenti rōni accidit q̄ ſit cū illa:l₃ nō econuerſo. Exemplū.ſuba que eſt predicamētū ita ne ē io eſt cōiuncta cuidā₃ rationi formali que ꝓprie vocat̄ ſuba:⁊ per illud idem nomē qđ p̄mo cōuenit iſti rōni formali:circūloquimur iſta₃ rationē formalē que ꝓprie ⁊ directe eſt p̄dicamētū:ſic de oīb⁹ alijs.¶ Per hoc p₃ ad 4^m ⁊ ad confirmationem quid dicendū ⁊c̄.

Ut quiddītas ad qdditatem ſic hecceitas ad hecceitatē

Pondera ly forte ineſtigādo.vid.j.ar.2 Ocm pfcōnē ſimplr q̄ eſt i gn̄e duas rōnes formales habere.

D

6^s articulus

Sextus articulus eſt videre.vtrum oīs perfectio ſimplr habeat cōceptū ſimplr ſimplicem in ſe ex parte rei.nā de cōceptu in aīa nullā facio difficultatē:ſed de ipſa qdditate ↄcepta vtrū ſit ſimplr ſimplex.¶ Dicit vnus doc.q̄ i vniuerſo nō eſt iuenire aliqđ ſimplr ſimplex in rerū nā:qa oē qđ eſt pōt reſolui:⁊ per ↄn̄s nihil oīno ſimplex.¶ Contra.in oī reſolutione op₃ ꝓcedere in infinitū:vel deuenire ad aliquid idiuiſibile:ſed in diffōne eſt reſolutio per rōnes formales.g̊ in eis vel erit ꝓceſſus in infinitū:qđ eſt incōueniens in rationibus formalibus:⁊ potiſſime qa ordo eſſentialis eſt iter eas.ergo erit deuenire ad aliquā vnā formale₃ nō amplius reſolubilē.Illa₃ aūt voco ſimplr ſimplicē: iſtā ergo tāq̄ euidentē ſupponēdo:q̄.ſ.ſit dare quidditates ſimplr ſimplices.Et pono duas ↄclōnes. Prima eſt iſta.q̄ oīs perfectio ſimplr eſt ita ſimplex q̄ nullo modo cōponit̄ ex aliquo in quibus poſſet reſolui. Hāc ꝓbo ſic.omne illud qđ eſt cōpoſitū ex aliquibus iquātum tale:includit iperfectionē in p̄mo modo vel ſalte₃ in ſcđo:qa.ſ.importat cōpoſitione₃:ſed nulla perfectio ſimplr(vt ſuperius oſtenſu₃ eſt)includit imperfectionē:nec in p̄ nec in ſcđo modo per ſe.ergo ⁊c̄.¶ Confirmat̄:qa omne nō ſimplr ſimplex/h₃ partes eſſentiales in quas reſolui pōt.Tūc ſic.nullū hn̄s partes eſſentiales pōt eſſe infinitū:ſed oīs perfectio ſimplr(vt ſupra patuit)pōt eſſe infinita.ergo nulla perfectio ſimplr includit partes eſſentiales.

Opio aliorū. Nō dari ſimplr ſimplx. Impugnatio

Quidditates ſimplr ſimplices dari. Simplr ſimplex quid? Cōclo duplx

E

Perfectio ſimplr oīs eſt ſimp^r ſimplx p̄ negōnē cōpoſitionis. Vide Sco.1. q.q̄lib.arti.1. pte.1.⁊ alibi.

Obijcitur 4^r.

¶ Sed cōtra ↄcluſionē iſtat̄ 4^r.Primo ſic.Na₃ ſuba eſt pfectio ſimplr:⁊ tn̄ rō ſua diffinitiua eſt reſolubilis in ens ⁊ in per ſe.eſt enī ſuba ens per ſe.g̊ ⁊c̄.¶ Scđo ſic.nā diffō ſpūs eſt ſubſtātia incorporea.hic autē ponunt̄ due rōnes.ergo ſpūs illas includebat.¶ 3° ſic.Quia ratio entis ſube ⁊ ſpūs includunt̄ in diuina eſſentia:⁊ per ↄn̄s reſoluit̄ in iſta:cū tn̄ ſit pfectio ſimplr.¶ 4° Quia ratio ſapie ⁊ ſcie in creaturis videt̄ reſolui in gn̄a ⁊ in ſpēs:⁊ ſi nō in illa:ſalte₃ hec dn̄r de illis vere:q̄.ſ.ſunt v̄tutes intellectuales.hic autē multe rōnes exprimunt̄.ergo.

F

Dic alr o^m de nēdo cū ſco.

¶ Ad p̄mū dico q̄ arg^m eſſet demonſtratio:ſi ens icluderet̄ qdditatiue:ſic pars eēntialis in rōne ſube:ſ₃ hoc ego nego.¶ Dico g̊ q̄ ens dī de ſuba:nō ſic̄ gen⁹ de ſpē ſ₃ ſic̄ gen⁹ de dr̄ia: vt.s̄.dictū eſt.¶ Ad 2^m dico q̄ diffō ſpūs q̄ eſt p̄ gen⁹ ⁊ dr̄ias eſt ſpūs qui eſt in gn̄e:⁊ nō ſpūs traſcendētis qui eſt pfectio ſimplr:l₃ tamē ad notificationē vni⁹ ſequatur aliquo modo notificatio alterius.

Spūs duplx.

¶ Ad 3^m dico:ſic̄ ſepe iſto anno dictū eſt:q̄ illa nō dn̄r de eēntia diuina: ſicut partes eius eſſentiales:vel genus de ſpecie: ſ₃ ſic̄ genus de dr̄ia:vel ſaltim dr̄ia ſubalternās de ſubalternata.

Dic alr ſcotiſt̄.

¶ Ad 4^m dico q̄ ſapia ⁊ ſcia vt ſunt pfectiones ſimplr:ſm iſtā rōnē nō ſunt in gn̄e:⁊ per ↄn̄s in genus ⁊ dr̄ia₃ nō reſoluunt̄:nec etiā virtus itellectualis dicit̄ ſicut genus de ſpecie:ſed ſicut genus de dr̄ia.

Ecce qđ q̄ris ſ₃ iſtātiā ſolue

G

¶ Scđa ↄclō eſt/q̄ oīs perfecio ſimplr eſt ita ſimplex:q̄ nulli alteri eſt cōponibilis:qa nulla pfectio ſimplr icludit in ſcđo mō aliquā impfectionē:qa vbicūq̄ eā ↄſequeret̄: ⁊ ſic in deo:ſed cōponibilitas icludit iperfectione₃. Eſt aūt cōponibilitas paſſio cōponibilis.ergo nulla perfectio ſimplr eſt alteri cōponibilis vl̄ alicui.¶ Cōfirmatur.qa ſi aliqua pfectio ſimplr cōponibilis eſſet:cū rō cuiuſlib₃ perfectionis ſimplr ſit in deo:aliquid in deo eſſet cōponibile.

Nullā pfcōnē ſimplr eē alicui cōponibilem.

Obijcitur 4^r.

¶ Sed cōtra hāc cōcluſionē inſtatur quadruplr.Primo ſic.Si ideo pfectio ſimplr nō eſſet cōponibilis:qa cōponibilitas dicit iperfectionē:eode₃ modo perfectio ſimplr nō eſt creabilis:qa creabilitas eodē modo includit impfectionē.¶ Scđo ſic.Subm qđ eſt in potētia receptiua reſpectu alicuius forme:eſt cōponibile cū ea:ſed itell's poſſibilis eſt in potētia receptiua reſpectu actus itelligēdi.ergo eſt cōponibilis cu₃ eo:⁊ tn̄ vtrūq̄ eſt perfectio ſimplr.¶ Tertio ſic.Oīs forma que apta nata eſt iherere:eſt cōponibilis cū illo cui iherere pōt:ſed ſapia ⁊ ſcia ⁊ talia hui⁹ ſūt.iſta enī inherere hn̄t in creaturis:illis ſubiectis in quibus ſunt. ergo ⁊c̄.¶ 4° ſic.Omne qđ eſt in creaturis vel eſt cōpoſitū vel cōponibile:cū nihil ſit ſimplr in creatura q̄ ſit ita ſimplex q̄n habeat alterū iſtoꝝ duoꝝ:ſed multe pfectiones ſimplr ſunt in creaturis.ergo ⁊c̄.

N.i.erit cābilis qa cābilitas.

H

¶ Ad p̄^m dico q̄ pfectio ſimplr ſ₃ ſuā rōnē formalē nō eſt creabilis plus q̄ cōponibilis:ſed ſolū ſibi aduenit ex adiūcto.Exēplū.ſapia enī inquātū ſapia nō eſt creabilis:qa tūc oīs ſapia eſſet creabilis:⁊ per ↄn̄s diuina.competit tn̄ pfectioni ſimplr q̄ ſit creabilis:non in p̄mo mō nec in ſcđo:ſed per accidēs ⁊ ex cōiunctione ſui ad aliđ vtpote:qa limitata:qđ ſibi ↄuenit per accidens.¶ Ad 2^m dico q̄ op₃ ponere ſm p̄dicta in itell'u ⁊ actu intelligēdi duas rōnes formales.vnā traſcendentē que eſt pfe/

N.i.cābilis.

Nullā pfcōnē ſimplr cābilē per ſe eſſe.

I
A.l. recipere. Intell'z ⁊ itel ligere ꝯſidera re dupl'r.

ctio ſimpl'r: ⁊ ſm quā ſibi nō cōuenit recipi nec cōponi cū aliquo. Aliā aūt opʒ ponere rōnē formalē in itellu ꝑ quā ponit̄ in gn̄e determinato: ⁊ ſm quā ſibi ꝯuenit cō ponibilitas ⁊ receptio ⁊ iſta nō ē ꝑfectio ſimpl'r. ⁋ Ad 3m dico eodē mō. nā ſapīa ſm illā rōnē formalē que eſt ſapīa vt eſt ꝑfectio ſimpl'r nō ꝯuenit īherere. Si aūt ſi bi ꝯueniat. hoc eſt ꝑ accñs ꝓp qualitatē cui accidētal'r eſt cōiuncta. ⁋ Ad 4m dico ꝙ nō eſt aliqd in creatura qn ſit cōpoſitū vel cōponibile: vel ex ſe vel adiuncto: lʒ ergo ꝑfectio ſimpl'r ſit cōponibilis: nō tñ ꝑ ſe: ſed rōne illi⁹ cui adiungit̄ ꝑ accñs. ⁋ Sʒ quō poſſint eē in crea tura niſi cōponāt. ⁋ Dico ꝙ rōnes formales manent ꝓciſe oīno: ſic oīa trāſcēdentia de qb⁹ dictū eſt ſuperi⁹ ꝙ manēt ſm rōnes ſuas preciſas in quibus ſunt.

Quō oē crea tū ē cōpoſitū vl' cōponibile ⁊ eſt ſingul'e. Dubium. Nō oē in cō poſito vel cō ponibili ē tale

7⁹ articulus Op. aliorum.

Septimus

articulus eſt videre vtrū ille ꝑfectio nes ſimpl'r ſint ꝑ diuerſe. ⁋ Dicunt aliqui ꝙ nihil eſt in rerū nā ꝙ ſit ꝑ diuerſum qn itell's ſemꝑ iueniat eis cōe aliqd in quo ꝯueniāt. ⁋ Sed ꝯ h̄ arguo euidenter. Qñcūqʒ eſt dare mediū cōpoſm ex ex tremis/ illud eſt reſolubile: ⁊ ꝑ ꝯñs in reſolōne vel opʒ ꝓcedere in īfinitū: vel eſt deuenire ad aliqđ extremuʒ qđ ſit oīno purū. Exēplū. eſt dare motuʒ mouēs ⁊ ſic in eodē ſunt illa extrema: vel g° erit deuenire ad aliqđ mo uens īmobile ⁊ ad aliqđ motū nō oīno mouēs: vel erit ꝓcedere in īfinitū: ſʒ differēs eſt cōpoſitū ex cōueniēte ⁊ diuerſo. nā dīa cū h̄ ꝙ differūt ſunt aliqd ideʒ. ergo in reſolōne differētis vel erit ꝓcedē in īfinitū: qđ eſt ī cōueniēs: qa ſic nihil eſſet diffinibile vel diffinitiue co gnoſcibile: vl' erit deuenire ad aliqđ: qđ eſt ita diuerſuʒ ꝙ nullo mō ꝯueniēs. hoc aūt voco ꝑ diuerſuʒ. ⁋ Cōfir mat̄. qa eſt deuenire ad aliqd oīo idifferēs. g° ad aliqd oīno diuerſuʒ. ⁋ Suppoſito g° tāqȝ euidēter oſtēſo ⁊ ꝑ ſe q̄ſi noto ꝙ ſit dare aliqd ꝑ diuerſum. ⁋ Pono ꝯñē intentā. ſ. ꝙ ꝑfectiones ſimpl'r ſint ꝑmo diuerſe: ⁊ hoc ſuppoſitis dictis ſupius: oñdit̄ demr̄atiue: qz qđ eſt ſim pl'r ſimplex eſt ꝑ diuerſum: ſed ꝑfectiones ſimpl'r ſunt hui⁹. vt pʒ ex ꝓcedēti articulo. g°. Maior ꝓbat̄: qa ſim pl'r ſimplex nō hʒ niſi vnicā rōnē formalē: ſi g° ꝑmo di uerſum: hīr ꝓpoſitū. ſi nō. g° ⁊ aliquo ſui differt: ⁊ aliquo ꝯuenit. hoc enī eſt cōe oī non ꝑ diuerſo: ⁊ per ꝯñs hʒ in ſe multas rōnes formales: ⁊ per ꝯñs nō eſt ſimpl'r ſim plex. ma. eſt vera. ⁊ mi. g°. ⁋ Sʒ ꝯ iſtat̄ 4r. Primo ſic. Quecūqʒ ꝯueniūt in vno noīe ⁊ in vna rōne nō ſunt ꝑ diuerſa: ſed ꝑfectiones ſimpl'r ſunt h⁹. nā oēs ſunt ꝑfe ctiones ſimpl'r ⁊ cuilibet ꝯuenit ꝙ ſit melius ipſum qȝ nō ipm. ergo. ⁋ 2o ſic. Illa que ꝯueniūt in vna rōne cōi nō ſunt ꝑ diuerſe: ſʒ ꝑfectiones ſimpl'r ſunt h⁹. nā cōue niunt in rōne ſimplicitatis. ⁋ 3o. qa in hoc ſalteʒ cōue niunt ꝙ ſunt ꝑ diuerſe oēs. g° ⁊c̄. ⁋ 4o ſic. de qbuſcūqʒ ꝑdicat̄ aliqd idē qdditatiue illa nō ſūt ꝑ diuerſa: ſʒ de ꝑfe ctionib⁹ ſimpl'r dr̄ aliqd vnū ⁊ ideʒ qdditatiue: qa oīs ꝑfectio ſimpl'r eſt abſoluta. g° ⁊c̄. ⁋ Ad ꝑm dico ꝙ talia oīa que attribuunt̄ cuʒ idētitate noīs ⁊ diffōnis oībus cōiſſimis neccio talia ſunt intentiones ſcđe: ⁊ ſic dico de ꝑfectiōe ſimpl'r: qa ꝯuenit enti ⁊ ſuis paſſionib⁹. ⁋ Sʒ ꝯ. dicim⁹ ꝙ entitas eſt ꝑfectio ſimpl'r: ⁊ ſapīa ⁊ iuſtitia ſil'r: quō g° ꝑdicabit̄ de iſtis. ⁋ Dico ꝙ ideo de iſtis ꝑ dicat̄: qa ſupponit pro eis: ſicut intentiones ſcđe aliqñ ſupponūt pro ꝑmis. nō eſt g° incōueniens ꝙ ſtante h̄ ꝙ aliq̄ ſunt ꝑ diuerſa: ꝙ de eis dicat̄ aliqđ nomē ſcđe intē tionis: ſicut de gn̄aliſſimis dr̄ hoc ꝙ dico genus etiā ſʒ eandē rōnē: qa eſt ſcđa itentio. ⁋ Ad 2m dico ꝙ nō eſt ꝯtra rōnē ꝑmo diuerſoꝝ ꝙ aliq̄ rō ꝑuatiua ſit eis cōis. Eſt aūt ſimplicitas rō ꝑuatiua: ⁊ ideo ſtāte hoc ꝙ ſint ꝑfectiones ſimpl'r ꝑmo diuerſe poſſunt eſſe ſimplices. ⁋ Ad 3m dico ꝙ nō eſt ꝯ rōnē ꝑmo diuerſoꝝ ꝙ in aliq̄

K
Nō dari ꝑmo diuerſum. Impugnatio notabilis.

5o metaphy. Differēs qd?

ꝑo diūſuʒ qd? ⁊ ipſuʒ dari i entibus.

L
Cōcluſio affir matiua in hoc articulo tenet

Obijcitur 4r.

M

Perfectionē ſimpl'r eē iten tionē ſcđaʒ ꝑ formali.

Intentiōes 2e ſupponūt iter dū ꝓ primis.

Siplicitas eſt rō ꝑuatiua. Dic aliter ſe quēdo Sco.

ꝯueniāt niſi loquēdo de ꝓorib⁹: ita ꝙ habeāt aliqđ ꝑdi catū qdditatiuū: ſʒ in poſteriori hñ ꝓñt cōuenire. idēti tas aūt ⁊ diuerſitas ſūt poſteriora eis. g°. ⁋ Ad 4m dico ꝙ dñe vltīe nō obſtāte ꝙ ſint ꝑ diuerſe: hñ tñ recipiūt ꝑdicationē gn̄is denoīatiue: qa nō eſt ꝓprie eis qddita tiuū: lʒ ad qdditatē reducat̄. Eodē mō dico de abſolu to: qa dr̄ ad modū gn̄is de dīa vel denoīatiue: nec repu gnat ꝑ diuerſis. ⁋ Sed hic ſunt alique diffi. Prima ſi oīs ꝑfectio ſimpl'r diſtinguit̄ real'r a nō ꝑfectione ſim pliciter. ⁋ Dico ꝙ nō opʒ: ſicut pʒ per ꝑdicta de ſapīa ⁊ q̄litate illa cui cōiungit̄ in creaturis. ⁋ Scđa diffi. ſi ſaltē formal'r diſtinguit̄. ⁋ Dico ꝙ nō: qa illa non ꝓñt differre formal'r: quoꝝ alterū nō eſt rō formalis: ſʒ ita eſt de multis: vtpote de ſapīa ⁊ ei⁹ ſimplicitate vel īfini tate q ſunt modi. ⁋ 3a dif. ſi diſtinguit̄ ex nā rei. ⁋ Di co ꝙ ſic: qa illa ex nā rei dñt neccio que recipiūt ꝑdica tionē ꝯdictorioꝝ. hec ſunt hui⁹: qa vnū eſt ꝑfectio ſim pl'r aliud nō. ⁋ 4a dif. eſt/ qa vt pʒ ex oīb⁹ ꝑdictis: iſta ꝑ diuerſa nō ſūt ꝑ diuerſa/ niſi in ꝑ mō dicēdi per ſe: qa nullū ꝑdicatū qdditatiue hñt cōe: vt ꝑus oſtenſum eſt. Difficul. g° eſt in hoc. vtrū ſit in rerū nā iuenire aliqua ꝑ diuerſa in ſcđo mō: ita ꝙ nō habeāt aliqđ cōe in ſcđo mō. ⁋ Dico ꝙ nō: nā de ente ⁊ de eius paſſionibus dr̄ ſimplicitas: ⁊ ſic de alijs. ⁋ Sed tunc eſt dubiū de illa cōi regula ꝙ qñ aliq̄ paſſio ꝯuenit ꝓlib⁹: opʒ ꝙ eis ꝯue niat vna diffinitio per quā de eis demr̄et̄: ⁊ ſic ex cōue nientia in ſcđo mō oſtendit̄ ꝯueniētia in ꝑmo. ⁋ Dico ꝙ illa regula ſolū tʒ in his que ſunt determinati gn̄is: ſed in paſſionib⁹ trāſcēdētib⁹ nō tenet: ſic pʒ de his que ꝯueniūt enti ⁊ ei⁹ paſſionib⁹: q̄ nō hñt cōem diffōnem.

N
De ꝑmo diu ſis aliqd ꝑdi cari ſaltē de nominatiue.

D. q̄drupla.

Perfectionē ſimpl'r ⁊ ſi nō formaliter nec real'r: ex nā ſ rei differre a nō ꝑfcōne tali

O
Caſte in oīb⁹ procede.

Et ſi nō ꝑmi modi cōe: in ſcđi modi cōe ꝑdicari de ꝑo diuerſis. Dum nobile. Regla cōis q̄ hic limitatur. Ex vniuoca tione paſſiōis ſul' in cē aliqđ vnū vl' vnius cū nō ſequi. 8⁹ articulus.

Octauus

articulus eſt videre. vtrū oīa que ſunt ī deo dicūt ꝑfectionē ſimpl'r: nō aliqd dicēdo nūc de deitate: de qua nō eſt dubiū: nec de mo dis ei⁹ itrīſecis. ſ. đ īfinitate neceſſitate vl' talib⁹: nec de attributis: nec de actionib⁹ īmanētib⁹ de qb⁹ cōiter nō dubitat̄. Totū dubiū iſtius articuli ſtat in q̄tuor. Prio de relōnib⁹. Scđo de ꝑuatōib⁹. Tertio de ideis. Quar to đ ꝑfcōnib⁹ poſtremis: q̄ ſequūt̄ emanatiōes ꝑſonaꝝ.

P
Pondera in ſtantia de mo dis itrinſecis.

Quantū

ad ꝑm ſunt duo modi dicēdi. qdā enim dicūt ꝙ relō dicit ꝑfectionē. Alij aūt di cunt ꝙ lʒ nō dicat ꝑfectionē ſimpl'r: dicit tñ ꝑfectioneʒ aliqual'r: ſic ꝑ̄nitas dicit ꝑfectionē in p̄re: filiatio in fi lio. ⁊c̄. ⁋ Sed ꝯ ꝑm arguo dupl'r. Prio ſic. ꝑfectio ſim pl'r: ſm ꝑdicta: eſt melior quocūqʒ ſibi icōponibili: ſed ꝑ̄nitas nō eſt melior filiatione que eſt ſibi icōpoſſibil'. g° ꝑ̄nitas nō eſt ꝑfectio ſimpl'r: nec ꝑ ꝯñs aliq̄ relō alia. ⁋ 2o ſic. In oī ꝑfectiſſimo ſuppoſito eſt iuenire omnē ꝑfectionē ſimpl'r: qa ſi nō: tunc careret aliq̄ ꝑfectione: ⁊ ꝑ ꝯñs nō eēt ꝑfectiſſimū: ſed quelibet ꝑſona diuina eſt ſuppoſitū ꝑfectiſſimū: ⁊ caret aliq̄ relōne. g°. ⁋ Contra ſcđm arguo dupl'r. Prio ſic. Qñ aliqđ cōe diuidit̄ per aliq̄: ⁊ h̄ imediata: opʒ ꝙ qcqd cadit ſub eo cadat ſub altero diuidentiū: ſʒ ꝑfectio diuidit̄ ꝑ ꝑfectionē ſimpl'r ⁊ ſm quid. Cū g° ꝑ̄nitas nō ſit/ ꝑ te, ꝑfectio ſimpl'r: ⁊ ſit ꝑfectio erit neccio perfectio ſm quid: ſed nulla ꝑfectio ſm quid eſt in deo. ergo paternitas non erit perfectio ſm quid. Minor declarat̄: quia oīs perfectio ſm quid eſt perfectio diminuta que nō eſt in deo. ⁋ Scđo ſic. In quocūqʒ ſunt plures ꝑfectiones/ ipſuʒ eſt ꝑfectius: ſed pater et filius non ſunt perfectiores ſpirituſancto. ergo in eis nō ſunt pl'es ꝑfectiones. Cōſtat aūt ꝙ ipſi⁹ ꝑ̄ris ⁊ filij ſunt plures relōnes. g° ⁊c̄. ⁋ Dico ergo ſm mentē doc. ꝙ nulla relō dicit ꝑfectionē: nec ꝑfectioneʒ ſimpl'r nec ꝑfectionē ſm qd: qa vt deductū eſt nō poſ ſet vitari qn aliqđ ſuppoſitū diuinū non eſſet ꝑfectiſſi mum: vel in eo ꝑfectio diminuta eſſet. ⁋ Sed ꝯ iſtat̄ q̄drupl'r.

Prima pars. An relōnes dine ſint ꝑfcō nes ſimpl'r? Modus dicē di alioꝝ 2r. Impugnatio illoꝝ modoꝝ dicendi.

Q

Perfectio 2r

Opio ꝓpria. Nullā relōnē dinā ꝑfcōnem formal'r dicē. Vid Sco. 5. q̄libet, ⁊ vbi ibi notaui. Obijcitur 4r.

A

quadruplr. Primo sic. Quecũq3 sunt formalr in deo: sunt meliora quibuscũq3 entibus in creatura: s3 aliq̄ pfectio simplr est in creatura: vt sapia: ꝛ gño est formalr in deo. g gñatio erit pfectior pfectione simplr. ¶ 2° sic. Perfectio vniuscuiusq3 est sua formalis rõ ↄstitutiua: vt pfectio hoīs est aīa: sed psone diuine sunt psone ↄstitute: ↄstituunt̃ aũt relonibus: sic patuit supra. g relones dicunt pfectiones. ¶ 3° sic. Qñ aliqd̃ diuidit̃ p opposita: semp alterũ dicit pfectionẽ: sic illud qd̃ ponit̃ ad dexterã: s3 ens diuidit̃ per idẽ ꝛ diuersũ. g alterũ dicit pfectionẽ. vtrũq3 aũt est formalr relo. g ꝛc. ¶ 4° sic. Oẽs essentie creaturarũ sunt ordinate fm ordinẽ eminẽtie p differẽtias oppositas: quarũ altera respectu alterius cõparat̃: vt puatio respectu hitus: sed ordo eminẽtie iter respectus nõ põt esse in spẽbus relonis nisi dicat pfectionem. g ꝛc. ¶ Ad pm̃ dico ꝙ oĩs gradus cuiuscunq3 excessus sit per aliquã quãtitatẽ: ꝛ ideo excessus in pfectione est f3 quãtitatẽ vtutis: relo aũt fm se formalr accepta nullã h3 ꝗtitatẽ: ꝛ idõ nihil excedit in pfectione. ¶ Ad 2m dico ꝙ qñcũq3 est aliqd̃ ↄstitutũ qd̃ ꝓpriã pfectionem habeat: tũc vĩ hre a ↄstitutiuo ꝓprio. psona aũt diuina fm illud in quo distinguit̃ ab alia: nihil pfectionis dicit: ꝛ ideo nec eius ↄstitutiuũ. ¶ Ad 3m dico ꝙ idẽtitas vt est vnũ de diuidentibus est pfectio simplr: s3 tũc nõ est relo formalis: s3 solũ fundamẽtalis. Uel põt dici ꝙ illa regula nõ tenet gñalr in oĩbus diuidẽtibus ens. ¶ Ad 4m dico ꝙ aliqñ ordo eminẽtie attẽdit̃ f3 maiorẽ pfectionẽ. Aliqñ fm maiorẽ vel minorẽ pncipalitatẽ. quod autem sit in alijs: in relonibus nõ est fm pfectionẽ: sed fm pncipalitatẽ. ¶ Sed adhuc occurrunt diffi. Pria. quõ relo põt esse non pfecta qn sit iperfecta: cũ pfectũ ꝛ iperfectũ sint imediata diuidẽtia ens. ¶ Dico ꝙ ens imediate diuidit̃ in quãtũ ꝛ nõ quãtũ. Ens aũt quãtũ in finitũ ꝛ in ifinitũ. Eodẽ mõ ens quãtũ diuidit̃ in pfectu3 ꝛ in impfectũ: ꝛ ideo ꝙ nõ cadit sub ente ꝗto: nec sub pfecto aut sub impfecto: sic nõ cadẽs sub diuiso non cadit sub aliquo diuidentiũ. cũ g relo nõ sit quãta: nec erit finita nec ifinita: perfecta nec iperfecta. ¶ 2a diffi. si relo diuina nõ icludat aliquã pfectionẽ simplr vt pscindit ab eẽntia: quõ hoc est: cũ vt sic sit vera ꝛ bona sic ens. ꝛ si hoc ↄcedat̃: tũc vna psona diuina habebit aliquã pfectionẽ quã nõ habebit alia. ¶ Põt dici ꝙ si relo sit vera ꝛ bona nõ est nisi sic est ens: ꝛ qa eadẽ entitate est ens qua essentia: hinc est ꝙ vt prescindit ab essentia non h3 illã. ¶ 3a diff. quõ põt poni ꝙ oĩs respectus careat omni ꝗtitate vtutis: cũ in creaturis videamus ꝙ recipiat magis ꝛ minus: vt p3 ex relone identitatis ꝛ distinctionis. ¶ Dico ꝙ tota ieq̄litas respectuũ sumit̃ ab extremis. Si aũt iueniatur gradus in relonibus ifra ꝓpriã nãm. h erit solũ p gdus iduiduales ꝛ nõ specificos. ¶ 4a dif. qa q̄libet relo est ens: ꝛ q̄libet ens est pfectio simplr: ꝛ sic videt̃ ꝙ quelibet relo est pfectio simplr. ¶ Dico ꝙ minor est falsa: l3 enĩ quelib3 sapia sit pfectio simplr fm se. nõ tñ fm se q̄libet sapiens. ¶ Sed contra hoc arguit̃ sic. hec entitas sub rõne entitatis est pfectio simpliciter. hec relo est entitas. ergo hec relo est perfectio simplr. ¶ Dico ꝙ minor nõ est vera nisi idẽtice ꝓpter illimitationẽ entis: non erit tñ formalr vera: ꝛ idõ eodẽ modo dicendum est de relatione: qa relatio est perfectio simplr: identice loquendo: nõ tamẽ formalr.

Quantum ad 2m videndũ est de puationibus. vtrũ in deo dicãt pfectionẽ simplr. ¶ Dicunt tñ aliqui ꝙ puationes nõ sunt in deo. ¶ Istud nihil est: qa de quolibet affirmatio vel negatio vera: sed corruptio est q̃da3 mutatio vera. ergo de quolibet corruptio vel eius negatio: sed nõ dĩ de deo corruptio: nec in eo est. ergo op3 ꝙ in eo sit suũ oppositũ. s. incorruptibilitas. ¶ Hoc ergo supposito videndũ est vtrũ dicãt in deo pfectionẽ simplr. ¶ Ad qd̃ dico ꝙ sic nõ formaliter: sed fundamentalr. ¶ Sed ↄ. relones dĩne eodem modo poterũt dici pfectiones simplr cũ eque perfecte fundentur sicut ille puationes: ꝛ tñ nos dicimus ꝙ ista aliquid pfectionis in deo importẽt ꝛ nõ relones. Probat̃. qa esse icorruptibile in quolibet est melius ipm ꝙ̃ nõ ipsũ: icorruptio est melior ꝙ̃ corruptio. Sed tamẽ videt̃ mirabile ꝙ pure puationes vel negationes que de se nihil positiuũ ponũt: dicant pfectionẽ simpliciter. ¶ Dico ergo ꝙ tales priuationes que sunt in deo resoluunt̃ in aliquas rões positas eis imediatas: sed nobis nõ apparet de oĩbus priuationibus: que sunt pme ꝛ imediate: ꝛ vt sic dicũt pfectionẽ simplr: tñ loquẽdo de eis vt oĩno prescindant ab affirmationibus nullã perfectionem dicunt: circũloquimur tamẽ tales affirmationes imediatas per priuationes huius.

Quantum ad tertiũ de ideis dico ꝙ si sint exẽplaria absoluta in mente diuina: sic dicit Ans. tũc sũt pfectiones simplr. Si aũt dicãt aliqd extra deũ: vel dicũt respectũ: tũc dico ꝙ nõ: de h als.

Quantũ ad 4m de perfectionibus postremis: que attribuunt̃ deo cõpleta tota emanatiõe ad itra: sicut scia/iustitia/mĩa/ꝛ talia huiꝰ: que quoda3 mõ respiciũt creaturã. Intelligendũ fm doc. ꝙ in diuinis op3 ponere duo istãtia nãe: in vno est emanatio psonarũ in quo tota cõplet̃. In scđo aũt cõparant̃ ea que sunt in deo ad creaturã: sic scia dĩ ille habitꝰ quo itelligit nõ simplr: sed creaturã: ꝛ sic de iustitia vel mĩa. patet g ꝙ in pmo signo nãe in quo fit emanatio nõ itelligit creaturã: sed in scđo signo nãe in quo comparat̃ ad creaturas. ¶ Dubiũ g est vtrũ talia dicãt pfectionem simplr. Et videt̃ seq̄ndo dicta doc. in p. g ꝙ nõ. Et ratio est ista. nã deꝰ pr̃ nõ solũ pro pmo signo nãe: verũ etiã originis h3 oẽm pfectionẽ simplr: sed pro primo signo nãe nõ itelligit hre sciã: qa eã ponit hre pcise pro scđo signo nãe. ergo. ¶ In hoc videt̃ doc. modernus. s. magister Thomas anglicus ↄcordare. Dicit enĩ ꝙ scia visionis nõ est pfectio simplr: qr vt sic terminat̃ ad extra. ¶ Dico g seq̄ndo doctrinã istorũ ꝙ ille pfectiones postreme põt accipi duplr: vel fm illud absolutũ qd̃ icludũt: ꝛ sic dicũt pfectionẽ simplr. sunt enim tales in pmo signo in põe: vel põt ↄsiderari iquãtũ postreme: ꝛ vt sic includunt terminari ad creaturã: ꝛ fm hoc nõ isunt patri in pmo signo: s3 in scđo: ꝛ sic dico ꝙ nõ sunt vt sic perfectiones simplr. ¶ Sed ↄ. nã scia ꝛ iustitia vident̃ dicere absolutũ. ergo pfectionẽ simplr. ¶ Dico ꝙ aliqd absolutũ dicũt. s. actũ volũtatis vel intellectus diuini: ꝛ vt sic sunt pfectiones. Sed vt terminant̃ ad creatura3 dicũt respectũ. ¶ Sed nunqd scia simplicis notitie dicit pfectionẽ? ¶ Dico vniformiter sicut de notitia visionis: ꝙ. s. quantũ ad absolutũ dicit pfectionẽ simplr: iquãtũ aũt respicit creaturas ꝛ ad eas terminat̃: nõ dic.

Nonus articulus est videre. vtrũ oĩa que sunt in creaturis sint pfectiones f3 quid. ¶ Hic aũtẽ sunt q̃tuor difficilia. Primũ est de perfectionibus simplr que sunt in creaturis. 2m est de perfectionibus determinati gñis: sicut est humanitas ꝛ talia. 3m est de materia prima. 4m est de relationibus.

Quãtũ ad pmũ de perfectionibus simplr. s. de sapientia reperta in creatura: ꝛ sic de alijs. ¶ Dico ꝙ nõ dicit perfectione3 fm quid: quia ex quo ratio formalis sapie dicit perfectionẽ simplr: ꝛ in sapia creature saluat̃ illa ratio: videt̃ ꝙ sapia in creatura dicat pfectionẽ simplr. ¶ Sed ↄtra. sapia in creatura est

Marginalia (left): B. Di. 26. A. I. qñcunq3 ens diuidit̃. — Sicut nec q̃ntitas virtutis sic nec excessus p fectionalis est in relonibus. Persona. put ab alia distinctionẽ h3 nullã pfectionem dicit. ponderat. — Ordo eminẽtie attingit̃ 2r. — A. I. remanẽt aliquẽ diffi. D. qdruplex. — C. Nec finitũ ꝛ infinitũ psuppo nũt ꝗtitatẽ: g secũ ꝛ ipsem q̃re nec pfcã nec iperfecta h3 dici relo diuina. — Ut relo ẽ eẽntia sic ba ꝛ bona: s3 ↄsidera instantiam. — A. I. ↄ relone. — Ab extremis ieq̄litas respectuum. Gradus 2r. — D. Replica. — Scđa pars. — Op. aliorum. Priuationes esse in diuinis. Impugnatio.

Marginalia (right): E. Opio ꝓpria. Priuationes in diuinis eẽ pfectiones simplr fundamẽtalr tñ: s3 alr ifra declarat. A. I. ꝓpterea quia. — Resolutio hꝰ dubij. A. I. per se. — F. — Tertia pars. Problema ↄ ideis. Uide ifra dis. 47. Quarta pars. — In. 2. dis. 1. q. 1. ꝛ alibi q̃re. — G. — Querere in reportatis: ꝛ in quolibeto ꝛ alibi ad h. — Eẽntialia ad extra quo ad respectũ q̃ ipozã. nõ esse pfectiões simplr: secꝰ ↄ absolutis ipozã tis vl pñr vel cõnotanter. A. I. itelligit̃ terminari. Obo. — Sciã notitie duplex. H. — 9ꝰ articulus. — Prima pars Perfectiões simplr creaturarũ nõ eẽ pfectiões f3 qd. Obo.

I

finita:ſed omne finitum dicit perfectionem diminutã. ❡ Dico ꝙ lȝ ſapientia vt finita dicat perfectionez ſm quid:tamen ſm eius ratione formalẽ vt abſtrahit a finito ⁊ infinito dicit perfectionem ſimpl'r.

Scḋa pars.

Quantum ad ſcḋm vtruȝ humanitas albedo ⁊ talia ſint ꝑfectiones ſm quid. ❡ Dico ꝙ talia dicunt perfectionẽ in determinato gñe ſm quid:ſed non perfectiones ſimpl'r:quia tũc in quolibet genere eſſent perfectiones ſimpliciter.

Tertia pars. Qḋ̃ dicit pfectionem.

Quantũ ad tertiũ de materia. ❡ Dico ꝙ aliquaȝ perfectionem dicit.

Quarta pars. Op̃.aliorũ ⁊ vĩ mẽs ſco.lȝ varie de hoc hũr verba ſua vt ſcis.

[a] A.l.⁊ nõ in increatis.

K

[b] Nullã r'onẽ pfcõnẽ dicẽ: nõ tñ bñ pon derabis.

Impugn° 4r nobilior.

Idẽ.12. meta phy.ad finẽ. 13.tri.ca.19.

Quare mot⁹ celi dĩ aliis ꝑfectior nõnter

Quid facit celi mot⁹ ad generationẽ reꝝ

Quare grauia deorſũ:leuia do ſurſũ iclinantur.

L

Quãl'r decor vniuerſi in ordine cõſiſtit. Ordo dupl'r. Reſpect⁹ dicẽ dignitatẽ ⁊ ſi nõ pfectionẽ.

Quõ relõ hȝ rõnẽ boni.

Quãtũ ad 4m de relõnibus.Dicũt aliq ꝙ lȝ relõnes diuine nõ dicũt ꝑfectionẽ aliquam:tñ create dicũt perfectionẽ aliquã.Sed iſtud nihil eſt.vñ eni hoc priuilegiũ in creatis ſuper [a] icreatis: ❡ Dico ergo ſicut cõe eſt oĩ relõni ꝙ nõ ſit quãta:ita cõe eſt oĩ ꝙ nullaȝ [b] perfectionem qualemcũqȝ dicant. ❡ Sed ↄ̃ iſtud arguit̃ 4r. Prio ſic.Quia mot⁹celi ad alios cõparatus dĩ ꝑfectiſſimus:nõ tñ dicit aliqḋ abſolutũ:qa cũ ſuus terminus ſit reſpectus.ſ.vbi:tũc motus eẽt nobilior ſuo termino. ❡ 2° ſic. Nã oĩs nã eſt inclinata ad ſuã ꝑfectionẽ nãlẽ:ſed grauia ⁊ leuia nãliter inclinant̃ ad eſſe deorſum ⁊ ad eſſe ſurſum:g̊ talia dicũt ꝑfectionẽ:⁊ tñ ſunt reſpectus. ❡ 3° ſic. Nã Aug.ſup Geñ.dicit ꝙ ordo eſt decor vniuerſi ⁊ bonuȝ ordo eſt relõ.ergo. ❡ 4° ſic.Aug.in reb⁹ ꝑ tẽpus ortis.ſũma grã eſt vnio verbi:⁊ tñ eſt reſpectus. ❡ Ad p̃m dico ꝙ mot⁹ celi nõ dĩ ꝑfectius rõne ſui:ſed rõne ei⁹ qḋ ſequit̃ ꝓ gnõnẽ ⁊ ꝓductionẽ rerũ:q̃ nõ fit a motu:qa talia generant̃:motus nõ:ſed ſolũ per motũ fit approximatio actiuoꝝ ad paſſiua:⁊ ſic ſequit̃ imediate actio. ❡ Ad ſcḋz dico ꝙ grauia ⁊ leuia inclinant̃ ſurſum ⁊ deorſũ:nõ ꝓ reſpectus iſtos iportatos ꝑ ſurſũ ⁊ deorſũ:ſȝ ꝓpter ↄſeruationẽ ⁊ iſluxũ a q̃litatib⁹ abſolutis que in ſurſũ ⁊ deorſum ſunt. Unde ſi q̃litates ↄuenientes ↄſeruationi terre eſſent ſurſũ ſicut ſunt deorſum:ita iclinaret̃ graue ſurſum:ſicut nunc iclinat̃ deorſũ.vnde ꝓpter iſtos reſpectus non eſt inclinatio nãlis:ſed ꝓpter multa abſoluta ad que iclinat̃. ❡ Ad 3m dico ꝙ decor vniuerſi nõ ſtat in vniuerſo in illo reſpectu q vocat̃ ordo:ſed ſtat in fũdamẽtali ordine:ſcȝ in ipſis naturis ſpecificis:ex qbus cõſtat vniuerſum. ❡ Ad 4m dico ꝙ vna relõ vel vn⁹ reſpect⁹ põt aliã excedere in dignitate ſȝ nõ in ꝑfectione.lȝ ergo hec vnio dignior ſit aliis per tẽpus ortis:nõ tñ eſt ꝑfectior:qa nõ eſt ꝑfectio. ❡ Sed remanet diff. nã omne ens videt̃ habere rõnez boni.relatio eſt ens. ergo. ❡ Dico ꝙ lȝ relõ ſit ſemꝑ ↄiũcta entitati:⁊ ideo iſto modo poſſit dici perfectio:nõ tamẽ formal'r.

10° articulus Op̃.aliorum. Perfectiões oẽs ẽẽ in deo tñ eminẽter. Impugn° 4r

M

Decimus articulus eſt videre ſi oẽs ꝑfectiones ſimpl'r ſint formal'r in deo.Dicũt aliqui ꝙ ſunt in deo tñ eminẽter:nõ aũt formal'r. ❡ Cõtra.eſſe formale cuiuſcũqȝ rei eſt nobiliſſimuȝ eſſe illi⁹ rei.hoc etiã pȝ:qa eſſentia diuina eſt ibi formal'r.g̊ cuȝ ꝑfectiones ſint ibi mõ nobiliſſimo:erunt ibi formal'r. ❡ Scḋo ſic.Ens nobiliſſimũ ⁊ ꝑfectiſſimũ formal'r cõtinet oẽm ꝑfectionẽ ſimpl'r formal'r:ſed ſuppoſitũ diuinũ eſt hui⁹.g̊ ⁊c. ❡ 3° ſic.Quicqḋ eſt cõpoſſe deitati eſt in ea:ſȝ oĩs ꝑfectio ſimpl'r eſt cõpoſſis deitati:qa vt dicebat̃ ſuperi⁹ oĩs ꝑfectio eſt cõpoſſis cuicũqȝ alteri perfectioni ſimpl'r.g̊. ❡ 4° ſic. Perfectio ſimpl'r eſt melior q̊cũqȝ ſibi icõpoſſi.ſi ergo deitas eſt alicui ꝑfectiõi icõpoſſis:illa erit melior deitate. ❡ Sed ↄtra.Omne eminenter tale eſt ꝑfectius omni formal'r tali:ſicut hõ eminenter tale in deo eſt ꝑfectius q̃ȝ in ſeipſo formal'r. Cũ ergo in deo ꝑfectiones ſimpl'r ſint nobiliſſimo mõ illi erũt eminẽter. ❡ 2° ſic.Melius eſt v̄tual'r tale q̃ȝ formal'r tale.g̊ melius eſt hẽre ꝑfectionẽ ſimpl'r v̄tual'r q̃ȝ formal'r.

Inſtãtie.2.ꝑ 1.op̃.ↄ̃ impugnationem.

N

Que hñt nobili⁹ ẽẽ eminẽter in deo q̃ȝ in ſe ⁊ que nõ.

❡ Ad iſta.ad p̃muȝ dico ꝙ aliud eſt loqui de ꝑfectionibus ſimpl'r aliud de ꝑfectionibus diminutis. Eſſe eniȝ formale ꝑfectionis ſimpl'r:eſt ꝑfectius eſſe ⁊ nobilius q̃ȝ qḋcũqȝ aliud:ſed tñ nõ ſic de hoĩe.hõ eniȝ in deo hȝ nobilius ẽẽ q̃ȝ in ſe.Eodẽ modo dico ad 2m. ❡ Sed tñ ad declarationeȝ iſtius.ſ.ꝙ eſſe formale ſit ſimpl'r melius in aliquo q̃ȝ qḋcũqȝ aliud eſſe.Eſt ſciendũ ꝙ aliqua ſunt que hñt eſſe virtual'r tñ:ſicut mala q̃ aliquo modo dicunt̃ ꝓduci:q̃uis nõ formal'r vel poſſent dici:ſicut antichriſtus qui nõ eſt formal'r:ſȝ v̄tualiter:qa põt ꝓduci a deo.Aliqua virtual'r ⁊ formal'r:ſicut creature que ſunt in deo virtual'r:⁊ in ſe formal'r.Aliq̃ formal'r tñ ⁊ nõ virtual'r:ſicut deitas.Deitas enim nõ eſt in aliquo eminẽter:qa tũc nõ eſſet perfectiſſimuȝ ens. nec eſt in aliquo virtual'r:qa tũc poſſet ꝓduci in eſſe ab alio.retinet g̊ ſibi modũ eſſendi formalẽ. ❡ Ex hoc cõfirmat̃ ꝓpoſitũ noſtruȝ ↄcludendo dupl'r. Primo ſic. Illud eſſe eſt nobiliſſimũ qḋ debet̃ rõni formali nobiliſſime:ſed ẽẽ formale eſt hui⁹. ❡ 2° ſic. Nã ꝑfectionẽ ſimpl'r ſm eſſe formale nõ ſequit̃ aliq̃ iꝑfectio.g̊ ⁊c.

A.l.lȝ poſſit ꝓduci ſic ⁊.

Entiũ triplex varietas q̊ad formal'r ⁊ virtual'r vel eminenter ẽẽ.

O

Undecim⁹ ar.

Op̃.aliorum. In creatura nihil ẽẽ ſimpl' perfectum. Impugn° 4r

Undecimus articulus eſt videre vtrũ ꝑfectiones ſimpl'r formal'r ſint i creaturis. ❡ Dicũt aliq ꝙ nõ:qa nihil eſt in creatura ſimpl'r ꝑfectũ:ſed cũ imꝑfectione:cuius tñ oppoſitũ eẽt ſi ſecus eſſet. ❡ Sed cõtra arguo 4r. Primo ſic.Oẽ illud qḋ eſt formal'r melius ipſum q̃ȝ nõ ipſum eſt perfectio ſimpl'r:ſed in creatura ſunt multa hui⁹.ergo. ❡ Cõfirmat̃ ſm Anſ.Omne qḋ in creaturis eſt melius ipm̃ q̃ȝ nõ ipm̃:illud eſt in deo ponẽdũ.ſi aũt in creaturis nulla eſſet ꝑfectio ſimpl'r:hoc nihil eẽt dictu. ❡ Scḋo ſic. Oĩs ꝑfectio que de ſe nõ hȝ imperfectionẽ annexã eſt ꝑfectio ſimpl'r. ❡ Cõfirmat̃ per Aug.qui ex eo ꝙ vidit viuentia nõ viuẽtibus p̄ferri.Ex hoc cõcludit deũ eſſe viuentẽ.hoc aũt non valeret ſi vita in creaturis ex eo ꝙ vita neccio icluderet impꝑfectionẽ.ergo m̄lta ſunt in creaturis que impꝑfectionẽ nõ dicũt. ❡ 3° ſic. Nam Diony.dicit ꝙ creature ſũt quedã ꝑticipationes perfectionis diuine.hoc aũt non eſſent niſi aliquid qḋ eſt in deo eſſet formal'r in creatura. ❡ 4° ſic.Quia eadeȝ rõ formalis ſapiẽtie iuenit̃ in creatura que in deo. ❡ Dico ergo ꝙ multe perfectiones ſimpl'r iueniunt̃ in creatura formal'r:⁊ lȝ multe iꝑfectiones ſint eis annexe: tamẽ hoc nõ eſt per ſe:ſed per accidens ⁊ ex alio.

Monolo.15

15.tri.ca.4.⁊ 9.ci.dei.c.16

P

Op̃.ꝓpria. Multas pfcões ſimpl' eſſe i creaturis q̇bus accidit iꝑfectio.

12° articu. Uniuoce deo ⁊ creature cõuenire ꝑfectiones ſimpl'r ⁊ ſi non oẽs.

Duodecimus articulus eſt videre vtrũ ꝑfectiones ſimpl'r dicant̃ vniuoce ⁊ ſm eandẽ rõnez formalẽ de deo ⁊ creatura. ❡ Et quantũ ad hoc dico ꝙ ſic:qḋ probo 4r. Primo ſic. Illa ratio ſm quã fit iter aliq̃ compatio eſt eiuſdẽ rõnis in eis:ſed de⁹ cõparat̃ ad creaturas ſm m̄ltas ꝑfectiones ſimpl'r.nam eſt melior creatura:⁊ ſapiẽtior creatura:⁊ ſic de aliis.g̊ neccio talia hñt eãdẽ rõnẽ formalẽ. ❡ 2° ſic. Nulla pluralitas põt fundari niſi in radice termini eiuſdẽ rõnis:ſicut docet Aug.de tri.dicens ꝙ hõ ⁊ bos nõ ſunt duo hoĩes:nec duo boues:ſed duo aĩalia. Cum ergo deus ⁊ creatura ſint duo entia.ergo rõ entis eſt in eis vna ſm rõnẽ formalẽ.ipſa autẽ eſt ꝑfectio ſimpl'r. ergo. ❡ Cõfirmat̃.qa illa ſunt eiuſdẽ rõnis que omni alio circũſcripto qḋ nõ eſt de eoꝝ formali rõne ſũt penitus idẽ:ſed deus ⁊ creatura ſunt duo bona.g̊ cũ excluſa dualitate que nõ eſt de quidditatiua rõne eoꝝ:non remanet niſi ratio boni penitus indiſtincta.ergo ratio boni in eis erit eiuſdẽ rõnis. ❡ 3° ſic. Q̃ñcũqȝ aliq̃ duo ita ſe hñt ꝙ qcqḋ ↄuenit vni ex rõne ſua formali competit alteri:illa ſunt eiuſdẽ rõnis formalis.nã diuerſis q̇dditatibus diuerſa inſunt:ſed qcqḋ cõuenit itellectui

Q

Media phãdi vniuocatiõem notanda vbiqȝ.

Lib.7.c.7.

creato

A

creato ĩquãtũ itell'ſ:cõuenit itellectui diuino ĩquantuꝫ
ĩtell'ſ:ꝛ qcqd etiaꝫ repugnat vni vt ſic/repugnat alteri.
g̊ ſunt eiuſdẽ rõnis formalis.℄ 4° ſic. Qñcũqꝫ aliqd
ex ſua rõne formali eſt pfectio ſimpl'r:illud ꝭm illã ra
tionẽ eſt in ente pfectiſſimo.Sed ſapia in creaturis ꝭꝫ
ſuã rõnẽ formalẽ eſt pfectio ſimpl'r.g̊ in deo:q eſt pfe/
ctiſſim⁹:inuenit̃ ꝭm eandẽ rõnẽ formalẽ.℄ Sed ꝯtra
hoc iſtat̃ 4ᵒʳ.Prio ſic.Nã ſi eadẽ rõ formalis pfectio/
nis ſimpl'r eſſet in deo ꝛ in creatura:tũc aliqd in creatu
ra eſſet nec̃e eſſe:cũ illa rõ formalis in deo ſit nec̃e eſſe.
℄ 2° ſic.Quia eodẽ modo ſequit̃ ꝙ aliqua ratio fo;al'
in deo eſſet limitata : cum illa in creatura ſit limitata.
℄ 3° ſic.Quia quecũqꝫ ſunt eiuſdẽ rõnis hñt eandem
vim pductiuã.ſi ergo itell'ſ ſit eiuſdẽ rõnis in deo ꝛ in
creatura:cũ in deo ſit pductiuus vbi ſubſiſtẽtis:in crea
tura eodẽ modo erit.Maior pꝫ:qa pductiuitas eſt paſ
ſio.Quecũqꝫ hñt eadẽ rõnẽ formalẽ hñt per ſe eandeꝫ
paſſionẽ.℄ 4° ſic.Quia iherẽtia aptitudinalis eſt paſ/
ſio ſapie create.g̊ ꝛ icreate:qḋ eſt falſum:qa iperfectio/
nẽ dicit.℄ Ad pmũ dico ꝙ ſicut corporeitas in celo eſt
icorruptibilis:in elm̃tis aũt corruptibilis:ꝛ tñ ſunt eiuſ/
dẽ rõnis:ſic ſapia in deo eſt nec̃ia ꝛ in hoie cõtingens:
lꝫ ſint eiuſdẽ rõnis.℄ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſicut lux eiuſdem
rõnis eſt in ſole maxima:ꝛ in cãdela minima:ita ſapia
eiuſdẽ rõnis eſt ĩ deo ĩfinita:ĩ creatura finita.hec ᵃ aũt
accidunt:qa talia nõ ſunt de intrinſeca ratione ſapie vt
ſapia eſt.℄ Ad 3ᵐ dico ꝙ nõ cõuenit diuino itellectui
eſſe pductiuũ verbi ſubſiſtentis ĩquãtũ itell'ſ eſt:ſed ĩ/
quãtũ ĩfinitus:ꝛ ideo ĩtellectui creato nõ ꝯuenit.℄ Ad
4ᵐ dico ꝙ aptitudinalis inherẽtia nõ eſt per ſe paſſio
nature ſapie ĩquãtũ ſapia eſt:ſed vt limitata eſt.℄ Di/
co ergo ꝙ pfectiones ſimpl'r ꝭm eandẽ rõnẽ formalẽ
ſunt in deo ꝛ creatura.Et hoc ꝯfirmat̃ p Aug.15.de tri.
qui dicit ꝙ deus eſt viuẽs:qa viuẽtia nõ viuentibus in
creaturis meliora ſunt.Iſta ꝯñtia põt reduci ad ſyll'm
talẽ.Omne illud qḋ in creaturis eſt melius ſuo ĩcõpoſi
eſt in deo:ſed vita in creaturis eſt huiꝰ.ergo vita eſt in
deo.Quero vtrũ vita in ſubiecto minoris ppõnis ꝛ in
ſubiecto ꝯcl'onis ſint eiuſdẽ rõnis vel nõ.ſi ſic:habetur
ppoſitũ.ſi nõ:ergo erunt q̃tuor termini:nec ſubm̃ ꝯñis
capit̃ in aliqua p̃miſſarũ.℄ Sed tñ hic ſunt duo ſatis
magna dubia.Primũ eſt:qa quecũqꝫ ſũt eiuſdẽ rõnis
formalis:qcqd dicit̃ in qd de vno ꝛ de alio : ſed q̃litas
dicit̃ in quid de ſapia creata.ergo dicetur de increata.
℄ Scõm dubiũ eſt.Qñcũqꝫ aliqua ſunt eiuſdẽ ratio/
nis.qcqd eſt demõſtrabile de vno ꝛ de alio:qa diffini/
tio que eſt mediũ eſt eadeꝫ:ſed poſſe inherere demon/
ſtrabile eſt de ſapia creata.ergo ꝛ de increata. Iſte rõ/
nes ſic demonſtrantes cõpellunt me dicere ꝙ in omni
pfectione ſimpl'r:que eſt in gñe ſunt due rõnes forma/
les.Una trãſcẽdẽs ꝛ illa eſt cõis deo ꝛ creature:ꝛ talis
ponit̃ in deo:ꝛ p̃ciſe accepta eſt pfectio ſimpl'r.Alia eſt
ratio que pprie ꝛ directe eſt in gñe:ꝛ talis recipit p̃dica
tionẽ gñis quidditatiue.Qꝫ aũt rõnes predicte hoc cõi/
cant patet ſi declarent̃.Prio ſic.Quecũqꝫ ſunt eiuſdeꝫ
rõnis hñt eãdẽ diffõnẽ:ꝛ per ꝯñs eadẽ diffinientia:ſed
ſola diffinientia dñr in quid.Ex hoc ſequit̃ ꝙ qcqd dr̃
in quid de vno ꝛ de alio.Eodẽ modo declarat̃ alia:qa
vbi idem mediũ:eadẽ ꝯcl'io ſequit̃:ſed eadẽ diffinitio
eſt idẽ mediũ.ergo vbi eadẽ diffinitio/eadẽ paſſio de/
monſtrabit̃.Poſita autẽ illa diſtinctione iſtarũ duarũ
rõnũ formaliũ ſtatiꝫ patet de illa argumẽta.℄ Ad pᵐ
cõcedo maiorẽ.℄ Ad minorẽ dico ꝙ qualitas qddita
tiue nõ p̃dicat̃ de illa rõne formali tranſcendente que
ponit̃ eiuſdẽ rõnis in deo ꝛ in creatura:ſed de alia pre
ciſe que eſt directe in genere cui illa alia coniungitur.

Obijcitur 4ᵒʳ.

B

Perfectioni-
bus ſimplicit
eiuſdẽ rõnis i
do ꝛ creatura
varia adiungi
q rõnib⁹ fo;a
lib⁹ earũ acci
dunt.
ᵃ A.l.h autẽ
accidit.

Reſolo hui⁹
articuli.
Cap.4.vl.5.

C

D.duplex.

D

Dem pfcõnẽ
ſimpl'r que eſt
in gñe duas
rões fo;ales
importare:qḋ
ſupra ſepe di-
ctũ.
A.l.pꝛima.

Nobilis fuga
qre ſco.8.di.
p.q.2.ad finẽ

℄ Ad 2ᵐ eodẽ modo qa eadẽ diffinitio eſt accipiendo
rationẽ tranſcendentẽ:nõ tamẽ aliaꝫ.℄ Sed ſunt hic
difficultates. Prima eſt.ſi ſit dare duas ſubas:duas ſa
pientias:ꝛ ſic de alijs.℄ Dico ꝙ nõ:ſed per rõnẽ tran/
ſcendentẽ que quidditatiue eſt ſuba vel ſapia circũloq
mur aliã que eſt in gñe.℄ Scða difficultas.vtrũ talia
real'r diſtinguant̃.℄ Dico ꝙ nõ:ſed tm̃ formal'r. Im/
poſſibile eſt enĩ ꝙ deus ſapiaꝫ faciat in creaturis : q̄ nõ
ſit in gñe ex cõiunctione ſui ad aliõ.℄ Tertia diffic'l.
quis ordo eſt inter iſtas duas rõnes formales.℄ Dico
ꝙ ratio trãſcẽdẽtis eſt p̃or:qa omne qḋ dr̃ in quid de
alio eſt p̃us eo.iſta aũt eſt in qd:hec qualitas eſt ſapia.
℄ Quarta difficultas.q̃uo p̃dicant̃ de ſeinuicẽ.℄ Di/
co ꝙ iſta eſt per ſe.hec qualitas eſt ſapia.hec aũt p acci
dens.ſapia eſt qualitas:ſicut ſe hꝫ ſuperius ad inferius
in quibus nõ circulat̃.℄ Ex iſto infero demõſtratiue
ꝛ euidẽter ꝙ pfectiones ſimpl'r in deo ex nã rei ꝛ qddi
tatiue diſtinguunt̃ ſuppoſita vniuocatione earũ:ꝛ h̓ ſic.
Qñcũqꝫ aliqua ſunt eiuſdẽ rõnis.qcqd ꝯuenit vni per
ſe ꝛ reliquo.Et qcqd eſt demõſtrabile de vno ꝛ de reli
quo:ſed ĩtell'ſ ꝛ voluntas ſunt eiuſdẽ rõnis in deo ꝛ in
creatura:quicũqꝫ aũt cognoſcẽs quidditatẽ ĩtell'ſ ꝛ vo
luntatis põt demõſtrare ꝙ diſtiguunt̃ quidditatiue in
creaturis.ergo eodẽ modo poterit de eis demõſtrari p
eaſdẽ rõnes formales ꝛ quidditatiuas ꝙ in deo nec̃io
diſtinguunt̃ quidditatiue.℄ Ad qõnẽ pꝫ quid ſit dðꝫ.
nã quicqd eſt in quolibet melius ipſuꝫ q̃ꝫ nõ ipſum eſt
pfectio ſimpl'r.hꝰ ſũt ĩtell'ſ ꝛ volũtas.De potẽtia ꝛ ſcia
quia reſpiciunt extrinſeca:patet quid ſit dicendum.

E
D. q̃druplex

Ecce qḋ q̃rie
de pfcõnibus
creaturarũ ꝛ
dei notanter.

A.l.tranſcen
dens.

Tãge inſtãtiã
ex ſco. vbi.ſ.

A.l.ex iſtis.
Corrolarium
nobile ð diffõ
ne pfcõnũ in
diuis ex nã rei

F

Ad. q. pnci/
palẽ pꝫ ꝯcl'o/
ne duplici ꝭm
duplices pfe/
ctiones qd di
cendũ ſit.

℄ Diſtinctio. XXXVI. ℄ Queſtio. I.

℄ Solet hic queri cum omnia dicantur eſſe in dei ſcientia ꝛc̃.

Circa diſtinctionẽ trigeſimãſextaꝫ.
Quero p̃mo de itellectu.Utrꝫ
in deo ſit itell'ſ formal'r.Qꝫ non.qa nec
itellectus agens nec itell'ſ poſ'ſ ſunt in
deo qa nec agere nec pati.g̊ in deo non
erit itell'ſ.ꝯñia eſt manifeſta.℄ Contra.
qa intell'ſ eſt pfectio ſimpl'r.g̊ eſt in deo
formal'r.℄ Hic ſunt tria ingrenda.Primum ſi in deo
eſt intellectus.℄ Scõm ſi in deo eſt intellectus agens.
℄ Tertium ſi intellectus poſſibilis eſt in deo.

G
Ponunt̃.35.
ꝛ.36.diſ.h in
aliqbus origi
nalibus.

Quantum ad p̃mũ dicũt aliq/ꝙ in diuinis non
eſt pprie poᵃ itellectiua aut aliquid
ſe hñs per modũ habitus:ſed tm̃ per modũ actus itelli
gendi:vt.ſ.deꝰ intelligat̃ vt itelligere eſt quoddã ſubſi
ſtens.Et ratio huiꝰ eſt:qa oĩs poᵃ cũ ſit p actũ pfectibi/
lis:ſemp dicit iperfectionẽ:ſicut mã.℄ Et h̓ ꝯfirmat̃:
qa nulla creatura vĩ eẽ itimius ipm̃ itelligere q̃ꝫ eẽntia
diuina:ſed q̃dã q̃litas in itell'u nr̃o dicit purã itellectio
nẽ.ergo ꝛc̃.℄ Cõtra iſtam põnẽ arguo 4ʳ.Primo ſic.
Quia ſic in creaturis poᵃ dicit impfectioneꝫ:qa ſe hꝫ p
modũ pfectibilis ꝛ recipiẽtis:ita actus ſe hꝫ per modũ
forme recepte:ſed hoc dicit impfectionẽ.g̊ actus repu/
gnat deo:cũ ſibi repugnet quãtũcũqꝫ modica imperfe
ctio.℄ 2° ſic.Nã deꝰ eſt formal'r intelligens ꝛ ſapiens.
itellectio aũt nõ eſt itelligens:nec ſapia ſapiens:vt pꝫ.ſi
ſeparent̃ ab eo in quo ſunt formal'r.g̊ eſt ſapiens illud
in quo hec ſunt:ſed illud eſt itell'ſ.g̊ ꝛc̃.℄ 3° ſic.nam in
eẽntial'r ordinatis ex ſuis rõnibus formalibus.ſi prius
includat iperfectionẽ:poſterius nõ põt eſſe pfectio ſim
pl'r:cũ poſteriꝰ a p̃ori ſepari nõ poſſit:ꝛ per ꝯñs nec ab
impfectione:ſed in creatis ordine eẽntiali eſt poſterior
actus itelligẽdi ipſa poᵃ itellectiua.g̊ cũ actus itelligẽdi
ſit pfectio ſimpl'r:poᵃ itellectiua quã eſſential'r preſup/

Primꝰ arti.
Op.aliorum.
Quer̃ Aureo
lũ ꝛ alios hic

H

Impugnᵒ 4ʳ
Nedũ poᵃ:ſꝫ
etiã actꝰ dicit
iperfectioneꝫ
in creaturis
vid ſco.8.diſ.
p.q.1.

I

ponit:nõ põt includẽ ĩperfectionẽ in ſe formal'r. ⁋ 4° ſic. Quia creatura rõnalis in ſuis pfectionib⁹ pncipali/bus:maxime imitat̃ deũ:ſicut docet Dionyſi.de di.no. ſed po^a ĩtellectiua eſt pncipalioꝛ pfectio in creaturis ꝙ̃ actus ĩtelligẽdi qui eſt qdã actus.g̊ ⁊c̃. ⁋ Ideo dico ꝙ ſicut in creaturis ſũt modi q̃tuoꝛ pfectionũ ĩtellectua/liũ.ſ.po^a/habit⁹/ſpẽs/actus ĩtelligẽdi:ita in diuinis pmo ponit̃ po^a ĩtellectiua. 2° ponit̃ ſapia. 3° actus intelligẽdi. 4° ponunt̃ loco ſpẽꝝ exẽplaria.ſ.idee:amotis oib⁹ ĩperfectionibus quas hñt in creaturis:que per accidẽs eis cõpetũt. ⁋ Et ↄfirmat̃ iſta ſñia p Aug.14.de trini. ca.8.vel.24.vbi tractãs nãm aĩe nr̃e ſm ꝙ eſt ad imaginẽ:ponit pncipali⁹ imaginẽ in potẽtijs ꝙ̃ in actib⁹ earũdẽ. ⁋ Intelligẽdũ tñ ad euidẽtiã fundamẽti oppoſiti/ꝙ 4^r eſt po^a quãtũ ad ꝓpoſitũ ſpectat. Una qdẽ ꝓductiua:alia factiua:alia operatiua:alia receptiua. Potentia aũt ꝓductiua abſtrahit a factiua:⁊ ideo in diuinis eſt ad ĩtra pma ⁊ nõ ſcðã:qa in altero extremoꝝ ſcða ĩcludit impfectionẽ. Eodẽ mõ po^a opatiua abſtrahit a receptiua:ſicut enĩ ꝓductio ſe hʒ ad factionẽ:ita operari ad recipere:⁊ iõ lʒ in creaturis operari.i.ĩtelligẽ non ſit niſi actũ recipere:nõ tñ ſic eſt in diuinis. Unde ſicut in diuinis ꝓduci eſt ſine fieri:ita operari.ſ.intelligẽ eſt ſine recipe:ſed ſolũ eſt in ſe formal'r actũ hr̃e:⁊ talis potentialitas abſtrahit a mãlitate ⁊ ab omni ĩperfectiõe: ⁊ ideo põt poni in deo. ⁋ Et ad ↄfirmationẽ dico/ꝙ ĩtimius eſt diuina eſſentia actus ĩtelligendi ꝙ̃ qualitas illa:quia diuina eſſentia eſt actus intelligendi identice. ⁋ Et ſi dicas ꝙ actus intelligendi eſt qualitas quidditatiue. Nego.ſed per ipſum circũloquimur qualitateʒ.

Opio ꝓpria. Perfectio intellectualis in diuinis ⁊ ĩ creaturis eſt 4^r.

Uide.9.⁊.10 tri.ad h.

Potẽtia 4^r.

K

Omnis factio ⁊ receptio dicant ĩpfcõnẽ: nõ tñ ꝓductio vel opõ: ⁊ ſic̃ ß potẽtijs correſpõdentib⁹.ponũt̃ ergo iſta ⁊ nõ illa in diuinis ad ĩtra.

Scðs articu.

L

Quantũ ad ſcðam ꝑtẽ videndũ eſt.ſi in deo eſt ĩtellectus agẽs. Et quantũ ad hoc ſunt diuerſi modi dicẽdi. ⁋ Aliqui enĩ dicũt ꝙ nõ ponit̃ ĩtellectus agẽs niſi in aĩa cõiuncta:⁊ hoc ꝓp officiũ:dicunt enĩ ꝙ ĩtell's agẽs nõ hʒ aliquã opationeʒ niſi irradiare ſup phantaſmata. Certũ aũt eſt/ꝙ ꝓp illũ actũ nõ debʒ poni nec in deo nec in angelis:nec in aĩa ſeparata/eo ꝙ iſta nõ intelligãt per phãtaſmata: ⁊ per ↄñs irradiatio nõ eſt eis necẽa. ⁋ Alij aũt dicũt/ꝙ nõ ſolũ ĩtell's agẽs hʒ irradiare ſup phãtaſmata:ſed etiã intell'm poſſibilẽ illuſtrare:qui ſe hʒ p moduʒ diaphani nãliter obſcuri. Et iſti dicũt/ꝙ nõ ſolũ eſt in aĩa cõiuncta ſed etiã ſeparata/eo ꝙ ĩtell's polis iſtã obſcuritatẽ retinet. In angelis autẽ nõ:nec in deo:ꝑſertim in deo:qa nulla obſcuritas eſt:hinc eſt ꝙ nõ eſt neceſſari⁹. ⁋ Alij aũt ponũt eũ in angelis/eo ꝙ ĩtell's talis ſit pn^m ꝓductiuũ actus intelligendi. Et qa hoc dicit pfectioneʒ:hinc eſt ꝙ dʒ poni in angelis. ⁋ Alij aũt dicũt/ꝙ in deo eſt ponẽdus foꝛal'r: qa nobiliſſima potẽtiaꝝ ĩtellectiuarũ eſt intell's agens. ⁋ R. Intell's agẽs nõ ponit̃ niſi ad producendũ vbũ: ſicut poſſibilis ad ĩpm formal'r recipiẽdũ:qa agens eſt oĩa facẽ:poſſibilis oĩa fieri. Talis aũt ꝓductio vbi ponit̃ in diuinis:ideo iſtaʒ opiõnẽ teneo:qa videt̃ magis vera. ⁋ Qð cõfirmat̃ dupl'r. Primo ſic.qa ĩtell's agẽs cũ ſic ſit ꝓductiuus:videt̃ dicẽ pfectionẽ ſimpl'r. ⁋ 2° ſic.qa ab Augu.videt̃ poni ĩtra rõnẽ imaginis:cũ dicit lib° de tri.ꝙ hõ ſm nobiliſſimas potẽtias factus eſt ad imaginẽ dei. ⁋ Intelligẽdũ tñ ꝙ intell's agens in creaturis cũ ſit po^a actiua hʒ quadruplicẽ habitudinẽ ad talẽ potentiã ꝑtinentẽ. Prima eſt.ad ↄcauſandũ illud qð cõcurrit cũ eo ad cauſandũ actũ ĩtelligẽdi.ſ.ſpẽm ĩtelligibilẽ. ⁋ 2° eſt ſolũ ad cauſandũ p ſe cũ obto ſine alio pũio cauſato:ſic in cogñe intuitiua. ⁋ 3^a eſt ad ĩmutandũ ĩtell'm polem:ei aliqd imprimẽdo. Et per hoc dicit̃ agens:qa imprimere eſt qðdã agere. ⁋ 4^a eſt ad ꝓducendũ vbũ:vt patuit ſuperius:put ꝓductio abſtrahit a factione. Lʒ g̊ in creaturis illa nõ ponat in numeruʒ cũ aliquibus ꝑdictis:niſi forte quantũ ad ꝑciſionẽ rõnis formalis:tñ ꝑciſe ſm hãc acceptionẽ ponit̃ ĩ diuinis: qa oĩa alia ſi ponerent̃ ad ĩtra:necio ĩferrent aliquã imperfectionẽ in altero extremoꝝ. Lʒ eniʒ facẽ nõ dicat ĩperfectionẽ:tñ fieri necio dicit impfectionẽ. ⁋ Sʒ cõtra hoc inſtat̃ 4^r. Primo ſic. Quia ĩtell's agens eſt ſm diffõnẽ ſuã quo eſt oĩa facẽ:ſʒ facẽ nõ eſt in diuinis.g̊ ⁊c̃. ⁋ 2° ſic. Quia ad agentẽ vt ſic ſpectat agere. Dicit̃ enĩ agens ab actione:ſicut patiẽs a paſſione:ſed patiẽs ſine paſſione ĩtelligi nequit:ita agens ſine actione intelligi nõ põt:ſed deo ad intra repugnat agere.ergo ⁊c̃. ⁋ 3^a ſic. Quia tũc eſſent ponẽdi duo ĩtell's in diuinis ſicut in nobis:qð videt̃ incõueniẽs. ⁋ 4° ſic. Quia phi poſuerũt iſtũ modũ in nobis:ꝓp ĩtellectionẽ nouã.in deo aũt nulla eſt:ſed ſolũ ĩnata.g̊ ⁊c̃. ⁋ Ad pmũ dico/ꝙ ĩtellectui agẽti ſm ſuã rõnẽ trãſcendentẽ:ſm quã eſt perfectio ſimpl'r:nõ cõpetit ſibi facẽ:ſed ſolũ ꝓducere. Facẽ aũt ſibi cõuenit in nã limitata:in qua facẽ ⁊ producẽ in idẽ coincidũt. ⁋ Ad 2^m dico/ꝙ ſi actio pro ꝓductione ſumat̃ actiua:ſic ↄcedo:nõ tñ ꝓprie eſt actio. In creaturis aũt qa ſibi correſpõdet paſſiuũ:eſt ꝓprie actio: ⁊ ĩtell's agens ſm ſuã rõnẽ formalẽ ꝓprie nõ eſt actiuus. ⁋ Ad 3^m dico ꝙ in nobis ponunt̃ due nãe. Quaꝝ vna eſt nã actiua:⁊ alia paſſiua. Nõ ſic autẽ eſt in deo:ſʒ hñ ponunt̃ duo:quoꝝ vnũ eſt ꝓductiuũ.ſ.ĩtell's agẽs ⁊ reliquũ operatiuũ:ſicut poſſibilis. ⁋ Ad 4^m dico/ꝙ qui nõ poneret niſi actũ ĩtelligẽdi ĩnatũ in deo:nõ oporteret ponere ĩtellectũ agentẽ vt ꝓductiuũ:ſed qa ponitur ibi vbũ ꝓductũ per modũ ĩtell's:opʒ ꝙ ibi ſit ĩtellectus formal'r ꝓductiuus. ⁋ Sciendũ g̊/ꝙ nec ĩtell's vt ꝑficiens:nec ĩtell's vt mouẽs:nec ĩtell's vt cauſans actum intelligẽdi:ponit̃ in deo:lʒ in creatura ĩueniat̃ habere illa:ſed ꝑciſe ponit̃ in deo vt ꝓducẽs ipſum verbum.

M

3.ð aĩa.t.c.18 Intell'm agẽtẽ eẽ ĩ deo.

14.tri.c.8.⁊ alibi quere.

Intell's agẽs in creaturis ꝓpter q̃tuoꝛ ponit̃ ⁊ in diuinis ꝓp vnũ tñ.

N

Obijcitur 4 3° de anima. Ubi ſupra.

O

Intellectui agenti ↄuenit vt pfectio ſimpl'r eſt ꝓducẽ ⁊ non facere.

P

Remot̃ ĩperfectionib⁹ ĩtellect⁹ agens eſt in diuinis.

Tertius arti.

Quantum ad tertiã ꝑtẽ videndũ eſt. Utꝝ ĩtell's poſſibilis ſit formal'r in deo. Et q̃tũ ad hoc dicũt aliq ꝙ nõ:qa tenet ĩfimũ g̃dũ in gñe ĩtelligibiliũ:ſicut pma mã in gñe ſenſibiliuʒ:⁊ per ↄñs dicit imperfectionẽ. ⁋ Cõtra.nobiliſſima po^a ĩtellectualis eſt deo attribuẽda:ſed intell's polis eſt huiꝰ:qa ipſe eſt btificabilis.g̊ ⁊c̃. ⁋ 2° ſic. Quia deus eſt formal'r intelligens:ſed nihil formal'r ĩtelligit niſi intelligat̃ in ſe formal'r hr̃e intell'm poſſibilẽ.g̊ ⁊c̃. ⁋ Confirmat̃.qa deo attribuit̃ volũtas ad quã ꝑtinet velle.g̊ eodeʒ mõ deo attribuit̃ ĩtell's ad quẽ ꝑtinet ĩtelligere.huiꝰ eſt intell's poſſibilis.g̊ ⁊c̃. ⁋ 3° ſic. Quia in quocũqʒ eſt ſapĩa,ibi eſt fundamẽtũ ſapie:ſʒ in deo eſt ſapĩa:qa pfectio ſimpl'r:ĩtell's poſſibilis eſt eius fundamẽtũ.ergo ⁊c̃. ⁋ 4°. Quia ſm Aug.ĩtelligere ꝑtinet ad ĩtelligentiaʒ que eſt pars imaginis:ſic agere ꝑtinet ad memoriaʒ. Qð pʒ ex h ꝙ ponit ꝑtẽ imaginis etiã cogitãtẽ:q̃ nõ põt eſſe niſi ĩtell's polis:cui⁹ eſt cogitare. ⁋ Dico g̊/ꝙ intell's polis ſm ſuã rõnẽ formalẽ eſt in deo:qð pʒ p hoc. Nã ſic ad intell'm agẽtẽ ꝑtinet dicere:ſic ad poſſibilẽ ĩtelligere:ſʒ multo pfectius eſt ĩtelligere ꝙ̃ dicẽ:imo vnũ dicit pfectionẽ ſimpl'r:alið nõ.g̊ deo attribuet̃ intell's polis ſic agẽs. ⁋ Intelligendũ eſt tñ ꝙ ĩtell's polis in creaturis hʒ quadruplicẽ habitudinẽ:ſm quã põt 4^r cõſiderari. Primo vt paſſiuus:⁊ vt ſic reſpicit intell'm agẽtẽ. ⁋ 2° vt receptiu⁹:⁊ vt ſic cõparat̃ ad ſpẽs actus ⁊ habit⁹ vt ſibi inherẽtes. ⁋ 3° inquantũ opatiuus:⁊ vt ſic reſpicit actũ:nõ vt ſubm:ſed vt fundamentũ:ſm ꝙ ratio fundamenti abſtrahit a rõne ſubti. Unde intelligere p accidens eſt recipe:ſʒ p ſe ſibi cõpetit.ſ.ei qð ĩtelligit fundare. ⁋ 4° cõſiderat̃ vt fundatiuus tñ:nõ vt opatiu⁹. Iſto mõ reſpicit ṽtutes intellectuales,ſ.ſapiam ⁊ talia. Ipſas

Opio alioꝝ. 3° ð aĩa vĩ haberi: ſed non ſimpl'r a pho ⁊ a Comẽta. Impugn° 4^r notabilis.

Q

14.trini.c.7.

Intell'm poſſibilẽ eẽ ĩ deo.

Intelligẽ pfecti⁹ eẽ ꝙ̃ dicẽ.

Intell'm poſſibilẽ in creaturis ꝓp q̃tuoꝛ ponũt in diuinis autem ꝓpter duo illoꝝ tñ.

Op̃.4^r de intell'u agẽte ponendo vel nõ in deo. Uide 3° ð aĩa ĩ Pho ⁊ Cõ. ⁊ alijs expoſitorib⁹ ⁊ precipue ĩ Sco.3.di.ꝑ.⁊ vbi ibi notaui:⁊ h in reportatis fũdamẽta harũ opionum.

A Ipſas eñi fundare non eſt opari:nec per hoc ꝙ ſunt in aliquo dr̃ illud operãs:ſed hñs denoĩationes ſuas ſibi cõpetẽtes.vt.ſ.dicat̃ ſapiẽs ⁊ ſciens.Due ꝑme habitudines cõueniũt itellectui poſſibili creato inquantũ limitatus eſt:cuȝ pati ⁊ recipe ſint ſigna imꝑfectionis. Alie ṽo due ↄueniũt ſibi iquãtũ eſt talis poᵃ.ſ.iquãtũ ẽ itellectus poſ̃is.Et ideo vt ſic.ſ.ꝭȝ illã duplicẽ habitudinẽ ponit̃ in deo.Dr̃ eñi opari vel intelligẽ:ex eo ꝙ intell's eius hȝ in ſe formal'r intellectionẽ.Et dr̃ ſapiens:qa hȝ in ſe formal'r ſapiam. ¶ Sed hic ſunt aliq̃ dubia. Primũ.vtrũ itell's iſti ſint eiuſdẽ rõnis in deo ⁊ in nobis. Dico ꝙ ſic.Qđ põt ꝓbari per oẽs illas rõnes ꝑ q̃s ꝓbata eſt ſupius vniuocatio entis. ¶ 2ᵐ dubiuȝ eſt.ſi ex h̃ hr̃ ꝙ in deo diſtiguant̃ foꝛal'r. Dico ꝙ ſic. Quia q̃cũqȝ ꝭm ſuas rõnes formales diſtiguũt. Ubicũqȝ ſunt ꝭȝ illas rõnes formales,ibi etiã diſtinguunt̃:ſic eſt in ꝓpoſito. ¶ 3ᵐ duᵐ eſt.ſi ex h̃ ſeqt̃ ꝙ habeãt diſtinctas rõnes formales in deo ſic̃ in nobis.Dico ꝙ ſic.qa ſi haberent eãdẽ rõnẽ formalẽ:cũ qcqd ↄuenit aliq̃bꝰ ꝭȝ rõnẽ formalẽ cõpetat eis a ꝑori:ita ꝙ ꝑ nullũ poſteriꝰ variaret̃/qn ſemꝑ eis ↄueniat:⁊ ſic eedẽ paſſiones eis ↄuenirẽt:cũ eãdẽ rõnẽ formalẽ ſꝑ ſequat̃ eadẽ paſſio. ¶ Sȝ opȝ ne ponẽ volũtatẽ agẽtẽ ⁊ poſſibilẽ:ſic̃ dictuȝ eſt de itell'u:Dico ꝙ ſic:⁊ ꝑ eaſdẽ rõnes ꝓbat̃:ſic de itell'u ꝓbabit̃ i ſeqᵗᵉ.q.Sȝ q̃ ẽ nobilioꝛ.Dico ꝙ poſ̃is:qa attigit deũ ⁊ obȝ btificũ:nõ ãt agẽs. ¶ Ad arᵐ pȝ. ¶ Qõ.II.

Dubium 4ᵐ.

B Intell'm agẽtẽ ⁊ poſ̃i diſtiguĩ formal'r i deo ⁊ in nob: ſȝ ſint eiuſdẽ rõnis i nob ⁊ in deo ſeorſũ.

De voluntate agente ⁊ poſſibili ponẽdis i diuinis etiaȝ.

Utrum

Utrum Intell's agens ⁊ poſſibilis realiter diſtinguant̃.Et vr̃ ꝙ ſic.etiã in creatis:qa Aug.ſuꝑ Geñ.loquẽs de iſta mã dicit:ꝙ oẽ agens eſt ꝑſtantius paciente:ſed nulla res eſt ſeipſa ꝑſtãtioꝛ.g̊ ⁊c̃. ¶ Cõtra.Aug.lib.de tri.9.dicit ꝙ ſũt tres potẽtie ⁊ nõ tres res:ſed vna res total'r ſunt.g̊ ⁊c̃. ¶ Hic ſunt 4ᵒʳ facıẽda.Primũ de q̃ſito. 2ᵐ qs eoꝝ ſit p̃nᵐ ṽbi. 3ᵐ.vtꝝ vnꝰ eoꝝ ſit ꝑfectio alteriꝰ. 4ᵐ qs eoꝝ eſt nobilioꝛ.

Libro.12.ca. 25.⁊ inde.

C

Primᵘ arti. Cõclo 4ᵉ. Eti nõ real'r nec eſſential'r: formal'r tñ ex nã rei itell'm agentẽ a poſſi diſtingui.

Quantum ad pᵐ itroducunt̃ 4ᵒʳ ↄ̊nes. Prima ꝙ itell's agẽs ⁊ poſſibilis diſtiguunt̃ formal'r.Qđ ꝓbat̃ ꝑmo:qa cadũt ſub oppoſitis differẽtijs diuidẽtibus aliqđ cõe:ſic̃ ſub actiuo ⁊ paſſiuo:quia p̃nᵐ diſtinguit̃ formal'r ꝑ actiuũ ⁊ paſſiuuȝ:q̃ ſunt dr̃e oppoſite.g̊ ⁊c̃. ¶ 2ᵒ.qa vnũ diffinit̃ ꝑ facẽ:aliđ ꝑ pati:q̃ ſunt oppoſita. ¶ 2ᵃ ↄ̊ eſt/ꝙ itell's agẽs ⁊ poſſibilis diſtiguunt̃ formal'r ex̃ aiam:qa intellectui agenti repugnat paſſibilitas ex nã rei:que cõpetit ipſi poſſibili. ¶ 2ᵒ.qa itelligere:ꝭm oẽs:cõuenit ex nã rei poſſibili:qđ tñ ꝭm multos nõ ↄuenit agẽti:ſȝ ſolũ itellectionẽ facẽ. ¶ 3ᵃ ↄ̊ eſt/ꝙ nõ diſtinguunt̃ real'r:qa nõ apparet neceſſitas h̃ ponẽdi. Nulli eñi notũ eſt.vtrũ vnus iſtoꝝ ab alio poſſit ſepari:aut fieri:nec aliq̃ via apꝑet que neceſſitet ad diſtinctionẽ realẽ. ¶ 4ᵃ ↄ̊ eſt/ꝙ nõ diſtinguunt̃ eſſential'r ſic̃ multi ponunt.Aug.dicit.9.de tri.ꝙ oẽs poᵉ aĩe ſunt nec̃io vnius eſſentie.Sil'r in 4ᵒ ipſe dicit/ꝙ pl'es poᵉ nõ ſunt pl'es vite ſed vna vita:nec pl'es mentes ſed vna mens:nec pl'es ſubẽ ſed vna ſuba. ¶ Sed eſt hic vna dif.vtrũ ſit eadẽ poᵃ.Dicũt aliq̃ ꝙ nõ ſunt diuerſe poᵉ:qa negociant̃ circa idẽ obm. ¶ Sed iſtud nõ multũ valet:qa eodẽ mõ itell's ⁊ volũtas circa idẽ negociant̃. ¶ Dicũt g̊ aliq̃ ꝙ ſunt idẽ:qa circa eundẽ actũ negociant̃. ¶ Sȝ nec hoc multũ valet:qa ſic ↄcluderet̃:ꝙ poᵃ ⁊ obm eẽnt eadẽ poᵃ:qa negociant̃ circa eũdem actũ. ¶ Jõ vr̃ eẽ dcõȝ/ꝙ ſunt diſtincte poᵉ cũ cadãt ſub differẽtijs oppoſitis poᵉ:q̃ ſui ꝑma diuiſione diuidit̃ in actiuã ⁊ paſſiuã. ¶ Cõfirmat̃.qa m'tiplicato iferiori:multiplicat̃ ſupius.ꝑ locũ a ꝑte ſubtiua. Pñt tamẽ dici vna poᵃ vnitate itegritatis in habitudine ad vnũ actũ:q̃ꝝ vna cauſat:⁊ alia recipit:ſic̃ oĩa q̃ vident̃ ↄcurrere ad eundem effectum quodãmõ dicunt̃ vna cã totalis:ſicut ſol ⁊ homo:eodem modo in propoſito.

D

Cap.5.

Opio aliorũ duplex.

Intell'm agẽtem ⁊ poſ̃em eſſe diſtinctas potentias.

E

Quantum ad 2ᵐ ingrendũ eſt.qs iſtoꝝ eſt p̃ncipiũ verbi.Et quãtuȝ ad h̃ dicunt aliq̃ ꝙ itell's agens nullã actiuitatẽ hȝ:niſi ſupra phantaſmata:⁊ ꝑꝑ hoc nihil hȝ facere de verbo:ſȝ ſolũ itellectꝰ poſ̃is. ¶ Cõtra. Nã tunc cãlitas phãtaſie eẽt nobilioꝛ q̃ȝ cãlitas itell's agẽtis:q2 nobiliſſima actio phãtaſie eſt phãtaſiare:ſȝ actio illa cãta ab itell'u agẽte in phãtaſia nõ ẽ phãtaſiare.g̊ nõ erit ita ꝑfecta. ¶ 2ᵒ.q2 oĩs effectus imꝑſſus in phãtaſia eſt coꝛpoꝛeꝰ:cũ phantaſia ſit coꝛpoꝛea:g̊ ille effectꝰ itell's agẽtis erit coꝛpoꝛeus.Cõſtat aũt ꝙ phãtaſia aliqđ cãt in intell'u poſ̃i:⁊ illud eſt ſpũale.g̊ effectꝰ phantaſie excedit effectũ itellectꝰ agẽtis:cuȝ nobilitas cãe ex effectu iudicet̃. ¶ Jõ dicunt alij ꝙ itell's agens cõcurrit cũ phantaſmate ad cauſandũ ſpẽm itelligibilẽ:nõ tñ actũ intelligẽdi:ipm aũt cauſat itell's poſ̃is ſpecie infoꝛmatus:ſpecie cõcurrẽte.Et ſic foꝛmatio ṽbi nõ ꝑtinet ad agẽtẽ. ¶ Sed ↄ̃ illud arguit̃ 4ᵒʳ. Primo.q2 ipoſ̃e eſt ꝙ aliq̃ ſpẽs cadat ſub oppoſitis dr̃ijs illiꝰ gñis in q̊ eſt:ſȝ in gñe poᵉ itell's poſ̃is cadit ſub paſſiuo.g̊ nõ ſub actiuo. ¶ 2ᵒ.q2 tunc erũt tres itell's.ſ.agẽs ⁊ poſ̃is:⁊ iſte poſ̃is diuidit̃ i actiuũ ⁊ paſſiuũ:q̃ ſunt ita oppoſite dr̃e:ſic̃ ille qbꝰ agens ⁊ poſ̃is dr̃nt. ¶ 3ᵒ.q2 oĩs poᵃ actiua vt talis eſt perfectio ſimpl'r:aliogn nõ eẽt rõ foꝛmalis poᵉ actiue in deo.nulla poᵃ paſſiua inquãtũ talis eſt ꝑfectio ſimpl'r:cũ eiꝰ rõ nõ inueniat̃ in deo.g̊ nulla poᵃ actiua eſt poᵃ paſſiua:⁊ per ↄ̃ñs nec̃io diſtinguunt̃. ¶ 4ᵒ.q2 cã mãlis ⁊ effectiua ex oppoſito diſtinguunt̃:g̊ impoſ̃e eſt ꝙ coincidant in idẽ. ¶ Dico g̊ ꝙ itell's poſ̃is hȝ q̃druplicẽ cãlitatem in gñe cãe mãlis:ita.ſ.vt p̊ recipiat ſpẽm.2ᵒ actũ.3ᵒ diſpõnẽ ad habitũ.⁊ 4ᵒ ipſuȝ habitũ.Eodẽ mõ dico de itell'u agẽte in gñe cãe efficiẽtis:ꝙ.ſ.hȝ q̃druplicẽ cãlitatẽ.vt.ſ.p̊ ↄcurrit cũ phãtaſmate ad cãndũ ſpẽm itelligibilẽ.Et 2ᵒ cũ ſpecie itelligibili cãt actũ. 3ᵒ cũ eadeȝ cãt diſpõnẽ. 4ᵒ aũt cũ eadẽ ſpecie cãt habituȝ. Sicut g̊ poſ̃is dr̃ q eſt oĩa fieri q2 oĩa recipit:ſic agẽs q eſt oĩa facere:q2 oĩa cãt. ¶ Sȝ q̃re negat̃ cãtio actus itell'ndi ab itell'u illo q ſolus foꝛmal'r itelligit. ¶ Dico ꝙ itelligere nõ eſt agere:ſed pati. Uñ ſi deus infunderet vnũ actũ intelligẽdi:ꝑ ipm itelligeret intell's poſ̃is.

2ᵘˢ arti. Op.alioꝝ 1ᵉ. Uiđ Sco.15. q. quolibeti. Impugnatio 1.op.

A.l.phãtaſmata aliđ cauſantur.

F

Impugᵒ 2ᵉ. Op.4ᵉ. Intellectum poſ̃em nõ eẽ actiuũ oñdũ.

2.phy.t.c.70

Op.ꝑpꝛia.

G

Ut itell's poſſibilis mãl'r hȝ q̃druplicẽ cãlitatẽ ſic intell's agẽs effectiue correſpondenter.

Dubium.

3.đ aĩa.t.c.2. ⁊.12.⁊ alibi.

Quãtum ad 3ᵐ videdũ eſt vtrũ vnus iſtoꝝ itellectuũ ſit ꝑfectio alteriꝰ.Et q̃tũ ad h̃ dicit vnꝰ doc.ꝙ ſic. Nã ſicut mã pᵃ eſt infima nã in gñe ſenſibiliũ:ita intell's poſ̃is in gñe itelligibiliuȝ. Et ideo intell's agens cõparat̃ ad poſ̃eȝ:ſic̃ foꝛa ad mãm. Intellectꝰ aũt poſ̃is ad agẽteȝ ſic̃ mã ad foꝛmã:ita ꝙ intell's agẽs foꝛmal'r ꝑficit ipȝ. ¶ Sȝ ↄ̃ arguo 4ᵒʳ. p̊ ſic.Oẽ ꝑfectiuũ de gñe ſubẽ diſtinctuȝ foꝛmal'r a ꝑfectibili eſt vere foꝛma:⁊ ſuũ ꝑfectibile eſt ṽe mã:ſed itell's agẽs ⁊ poſ̃is ſunt hõ:g̊ ſunt mã ⁊ foꝛma. ¶ 2ᵒ ſic.q2 cõpᵐ tale eẽt coꝛruptibile:cũ poſ̃e vnius eẽt in poᵃ ad actuale alterius. Nã paſſiuũ eiuſdẽ rationis eſt in poᵃ ad actiuũ eiuſdẽ rõnis. Intell's aũt agens ⁊ poſ̃is ſunt eiuſdẽ rõnis.g̊ ⁊c̃. ¶ 3ᵒ ſic.q2 oĩs ꝑfectio que fundat̃ in aliquo:⁊ realiter diſtinguit̃ ab eo dependet ab ipſo:cuȝ innitatur ei tanq̃ȝ ſuſceptiuo.Et ſic intell's agens depẽdet a poſſibili in eſſendo. ¶ 4ᵒ ſic.q2 nec cõpoſitũ nec ꝑtes cõpoſiti dicunt ꝑfectionẽ ſimpliciter:⁊ tñ ꝭm Anſ.in mono.itell's in creaturis eſt ꝑfectio ſimpl'r. ¶ Ideo dico ꝙ vnus iſtoꝝ itellectuũ non ꝑficit aliũ:ſed ambo ſunt foꝛmales ꝑfectiones eẽntie anime imediate:ſicut itellectus ⁊ volũtas que ſunt paſſiones ſpiritualis ſubſtantie. ¶ Sed hic eſt diffi.que iſtaꝝ prius ꝑficit aĩaȝ:vel poſſibilis vel agens. Poteſt dici ſatis probabiliter ꝙ

3ᵘˢ arti.

Op.alioꝝ. Cõmẽtatoꝛ.3 de aĩa ca.5.

Impugᵒ 4ᵉ.

H

Op.ꝑpꝛia. Intell'm agẽtẽ poſ̃eȝ non foꝛal'r ꝑficere nec ecõuerſo.

Dubium.

I

Intelľm poſſibilē pus ani maȝ perficere agentē. 4° articu. Li.12.c.28. Opinio cōis. Impugn° 4ʳ

intellectus poſſibilis:qa in eodeȝ genere ſemp eſt proceſſus de magis potētiali ad magis actuale:magis aūt potentiale eſt intelľs poľis.ğ prius eſt in anima.

Quantū ad 4ᵐ eſt videndū:qs coꝝ eſt nobilioꝛ. Cōiter dr:ꝙ itelľs agēs:q₂ Aug.ſup geñ. Oē agēs eſt pſtātiꝰ patiēte:ſm ꝙ tale. ¶ Sed ꝯ iſtud pōt argui 4ʳ. Primo ſic.Quia cū obm ponat̃ agere in po^a:eadē rōne ponet̃ obm pfectiꝰ ipſa po^a:qd mltotiēs repit̃ eē falſuȝ.¶ 2° ſic.Quia nobiliſſimꝰ actus itelľs poſſibilis eſt itelligere deū:ſed itelligere deū prepollet dicere verbū.ğ ꝛc̃.¶ 3° ſic.Quia itelľs agēs nullo ſuo actu attingit obm btificū:cū oīs ſua opatio ſit reſpectu alicuius creati:nihil eñ agit circa obm.¶ 4° ſic.Quia nobiliſſime potētie ponunt̃ in nobis btificabiles:itelľs aūt agēs nō ponit̃ btificabilis:cū in eo nō ponat̃ actus btificus:ſed tm̄ in itellectu poſſibili ꝛ voluntate. ¶ Iō videt̃ dōm/ꝙ itelľs poľis ſit nobilioꝛ:cū nulla potētia itellectiua imediate attingit vltimū finē niſi per itelligere:intelligere aūt eſt ſolius poſſibilis:vt per ipſuȝ intelligere itellectꝰ poſſibilis itelligit obm ſuū ꝛ nō agēs.

K

Opio ppria. Intelľm poſſibilē nobilioꝛē ageñteȝ eē.

¶ Sed hic ſunt diffi.qa in eſſentialr̃ oꝛdinatis eiuſdē rōnis ſemp poſteriꝰ eſt pfectius:eo ꝙ nã ſemp pcedit a minus pfectis ad pfectioꝛa:ſed itelľs agēs ponit̃ poſterioꝛ:vt patuit:ğ vr̃ ꝙ ſit nobilioꝛ.¶ Dico ꝙ illa poſterioritas nō eſt multū clara:qa nō eſt cōparatio agētis itelľs vt forme:ſed vt mouētis.Et dato ꝙ eēt prioꝛ. dōm eſſet ꝙ regula aſſumpta non eſt vľr va:ſicut pȝ in delectatione beatifica.¶ 2ª diffi.ꝙ cū dña actiue poᶜ ſit pſtātioꝛ dñia potētie paſſiue:q̃re nō oē qd cadit ſub po^a actiua:vel ſub pma dña eſt nobilius.¶ Dico ꝙ nō eſt icōueniēs ſi inferioꝛa hñt aliqs pfectiones ſublimātes:ſic pȝ ꝙ cauſalitas effectiua in igne eſt nobilioꝛ cauſalitate măli in hoīe.Et iſto mō pōt itelligi ꝙ oē agens vt ſic eſt pſtātius patiēte:lȝ alio mō patiēs poterit eſſe preſtātius.¶ Ad auctē in pñ° adductā dico ꝙ in eadē re pñt eſſe plures rōnes:quaꝝ vna eſt preſtātioꝛ altera: vt pȝ in gñe ꝛ dñia ſimpliciū ꝛc̃.

D.duplex. Maxima.

Prioritas 2ʳ

L

A.I.ſublimiores. Nō oē cōtētū ſub nobilioꝛi nobiliꝰ:quod bene limita vt ſcis. Expō nōbiľ. Qñ agēs preſtātius paſſo.

¶ Qõ. III.

Utrum eſſentia ſit obm pᵐ itelľs diui. Or nō.qa ſuppreme poᶜ obm videt̃ eſſe cōiſſimū:ſed intelľs diuinus eſt ſuppꝛema potētia.eēntia aūt diuina nō eſt cōiſſimū obm:ſed ens.ğ ens erit eius obm. ¶ Cōtra.qa nobiliſſime potētie obm eſt nobiliſſimuȝ: nihil aūt eſt nobilius diuina eſſentia.ergo ꝛc̃.

Primū accipitur 4ʳ.

Hic intelligendū ꝙ pᵐ accipitur q̃druplr̃.ſ. adequatione:ſic hr̃e.3.cōuenit p triāgulo:qa adeq̃te. 2° pfectiōe:ſic ſuba ponit̃ pmū ens:qa pfectiſſimū. 3° gnōne:ſic mã dr̃ pꝛioꝛ foꝛ^a:ꝛ iſta duo ipo cōpoſito. 4° imediatione:ſic forma ſubalis imediate mãe vnit̃:lȝ prius ſit alteratio:ſm hoc ponunt̃ q̃tuoꝛ ꝯnes.¶ Prima eſt hec/ꝙ eſſentia dĩna eſt pmū obm pmitate adequationis reſpectus ſui intelľs. Hãc pbo ſic.Qñcūqȝ aliqua po^a nō pōt hr̃e actuȝ qui nō p terminet̃ ad ipſum.a:a.videt̃ eſſe eiꝰ pmuȝ obm pmitate adequationis:ſed dĩnus itelľs nullū actū habȝ vľ hr̃e pōt:qui nō terminet̃ p ad eſſentiā diuinā:qa nō pōt hr̃e niſi vnicū actū:ꝛ ille neceſſario pmo terminat̃ ad eſſentiā.ğ ꝛc̃.¶ 2ª ꝯ eſt/ꝙ eēntia diuina eſt pmum obm pmitate pfectionis:qa illud pmū eſt tali pmitate: qd eſt pfectiſſimū iter oīa alia:ſed eſſentia dĩna eſt pfectiſſimū obm iter oīa illa in que pōt tendere eiꝰ itelľs: ğ eſſentia dĩna eſt pᵐ obm iter oīa alia pmitate pfectionis.¶ 3° ꝯ eſt/ꝙ eſt pmū pmitate gnōnis. Hãc pbo ſic. Qñcūqȝ aliqua talē oꝛdinē hñt in cognoſci:qualeȝ hñt in eſſe:pmū in eē eſt pmū in cognoſci:ſed itelľs diuinus oīa cognoſcit ſub tali oꝛdine.Primū aūt in eſſe eſt eēnᵃ

M

A.I.2° ponūtur quatuoꝛ. Cōclō 4ʳ. Uide Sco.h p°repoꝛtatio, ꝛ.5.q.qlib. ꝛ alibi. Adequatione pfcōne gnōne ꝛ imediatione eēntiam obiectum primuȝ itelľs diui eē.

2.meta.t.c.4.

diuina.ğ ꝛc̃.¶ 4° ꝯ eſt/ꝙ eſt pmū pmitate imediationis:q₂ illud qd eſt pᵐ obm pme cognitionis ſimplr̃/eſt ſimplr̃ pᵐ.ſed eēntia diuina eſt hȝ:q₂ ipſa eſt p intuita. Intuitiua aūt cognitio eſt ſimplr̃ pª.ğ ꝛc̃.¶ Sȝ ꝯtra h inſtat̃ 4ʳ. Prio ſic ꝯ pmā ꝯnē. Nulla po^a pōt ferri niſi in obm adeq̃tū:vel in illud in q̃ icludit̃:ſed eſſentia diuina nō icludit̃ in aliq̃ creatura:ğ intelľs diuinus nō poterit cognoſcere aliquā creaturā.¶ Cōtra 2ᵃᵐ ſic.q₂ illud nō eſt pfectiſſimū:cui in pfectione multa eq̃parātur:ſȝ oīa attributa diuina ſunt eq̃lis pfectionis cū eēntia.ğ vr̃ ꝙ eēntia nō ſit pᵐ obiectū pmitate pfectionis: q₂ diſtiguit̃ ab eis.¶ 3° ꝯ tertiā ſic.Qñ aliq intelľs ſūt eiuſdē rōnis:pᵐ obiectū vnius vr̃ pᵐ obm alteriꝰ:ſȝ intellectꝰ diuinus ꝛ noſter ſūt eiuſdē rōnis.Cōſtat aūt ꝙ intellectꝰ noſter pmitate gnōnis itelligit vľia.ğ eodem mō intellectus diuinus.¶ 4° ꝯ q̃rtā ſic.Eſſentia dĩna nō p terminat niſi put hȝ rōneȝ obi pmi:ſed rō obiecti pmi eſt reſpectiua:nulla aūt rō reſpectiua eſt p cognita.ğ eſſentia non eſt p cognita primitate imediationis.

N

Obijcit̃ 4ʳ.

¶ Ad pᵐ dico/ꝙ ſufficit ꝙ pᵐ obm includat̃ in eo qd pmo terminat intellectionē.Intelligimus.n.nō ens vt ſcdariū obm:in quo tm̄ ens non includit̃.Creatura aūt oīs itelligit̃ a deo vt obm ſcdariū.¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ dr̃ eēntia diuina pᵐ obm p cōpationeȝ ad cr̃. Pōt ēt dici ꝙ lȝ nō ſit pfectioꝛ attributis:tm̄ in habēdo eandē pfectionē pōt eē pncipalitas.Et illa ſufficit ad talē primitatē.¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ ſi ponat̃ ꝙ rō ſpecifica p terminet cognitionē:tūc argᵐ nō valet. Pōt tm̄ dici/ꝙ intellectui vt intellectꝰ eſt/nō ꝯuenit pmo intelligē vľia:ſed pciſe itellectui iquātū ipfectꝰ eſt:ꝛ h ſufficit.¶ Ad 4ᵐ dico/ꝙ rō obi vt obm eſt:nō eſt ꝙ imediate termiat:lȝ ſit cōditio obiecti ꝙ terminat.Uñ potero itelligē deuȝ abſqȝ hoc ꝙ intelligā ꝙ ſit primū obiectū intellectionis mee.¶ Ad argumētū pȝ.

O

Nō opȝ pmū includi in oi alio a potētia intelligibili. Eēntia reſpectu q₂ pmuȝ obm? dic alr̃ ponderando.

Uide de pmo cognito 6.ꝛ in Sco.

¶ Qõ. IIII.

Utrum intellectus diuinus intelligat oīa. Or nō.q₂ mundi ſunt oculi eius:vt nō videant malū ſm prophetam. ¶ Contra:quia ſm ſapientem. Auris eius omnia audit.

P

Abacuch. 1.d. Sapie.1.

Hic ſunt quatuoꝛ modi dicēdi. Primꝰ eſt ꝙ intellectꝰ diuinꝰ nō itelligit niſi ſeipſum: aliogn vileſceret intellectꝰ ſuus. Alij aūt dicūt ꝙ deꝰ oīa icōmutabilia cognoſcit.nã h nullā iperfectionē arguit:ſed nō cōmutabilia:q₂ h in eo eēt mutatio:qd eſt incōueniēs.Alij dicūt/ꝙ ſolum pncipalia itelligit:ſicut hoīes.q₂ nō eſt ei cura de bobus.Alij dicūt vere ꝛ catholice/ꝙ oīa itelligit.ſ.bōa ꝛ mala:cōmutabilia ꝛ icōmutabilia:pncipalia ꝛ nō pncipalia. ¶ Hic āt modus ponēdi ꝯfirmat̃ pmo p ſacrā ſcripturā. Nūqd duo paſſeres aſſe veneūt:ꝛ vnꝰ eoꝝ nō eſt in obliuiōe corā dō. Et multa talia hñr.¶ Cofirmat̃ aūt 2° q̃druplici rōne.p ſic. Quāto po^a nobilioꝛ:tāto vľioꝛ ꝛ cōmunioꝛ:ꝛ ēt q̃to abſtractioꝛ tāto cōmunioꝛ. Hoc pȝ cōparando ſenſuȝ ad intellectū:ꝛ ſenſus exterioꝛes ad interioꝛes: ſed po^a dei itellectiua eſt pfectiſſima ꝛ abſtractiſſima. ğ ꝛc̃.¶ 2° ſic.ꝛ eſt doc.Qñcūqȝ eſt aliq̃ po^a que cognoſcit aliquā rōnē formalē:pōt cognoſcere oē illō in quo includit̃ illa rō formalis.Iſta pȝ diſcurrēdo p oēs potentias. Nã ex quo cognoſcit illā rōnē formalē:in quacūqȝ mã ponat̃ poterit cognoſci:ſȝ deus itelligit rōneȝ formalē entis que eſt in oībꝰ:ꝛ includit̃ in oībꝰ q₂ ipſaȝ hȝ in ſe formalr̃:ğ poterit oīa in qbꝰ icludit̃ cognoſcere:ğ cognoſcit.¶ 3° ſic.Si ex h ꝙ itelľs dĩnus itelligeret creaturā diceret̃ iperfectꝰ:multo magis ex h ꝙ pducit creaturā:q₂ ſicut pducē creaturā nō eſt aliō niſi eius pductioneȝ terminari ad creaturā:ita itelligē crea/

Modus dōi 4ʳ.q₂ vltimū ſequitur. Queſ.12.metaphyſice ad ppoſitum hīc copioſe. 1.Coꝛ.9. Deū oīa intelligere. Math.10.

Q

Rōnes alio₂ nōbiles pro quarta op.

Scotus.

N
Obijcit 4ᵒʳ.

O
Nō opꝫ pmū includi in oī alio a potētia intelligibili. Eēntia reſpectu q̄ꝛ pmūꝫ obm⁹ dic alr ponderando.

Uide de pmo cognito .ē. ⁊ in Sco.

P
Abachuch. 1.d.
Sapie. 1.

Modus dōi 4ᵒʳ. q̄ꝛ vltimū ſequitur.
Queſ. 12. metaphyſice ad ppoſitum hic copioſe.
1. Cor. 9.
Deū oia intelligere.
Math. 10.

Q
Rōnes alioꝝ nōbiles pro quarta op.

Scotus.

A
A.l. impfect⁹
Rōnes ppꝛie p q̄rta op.
Indiget pbatione.
Maxima.

B
Cōſidera iſtā iam.
Rō demōſtratiua: ſꝫ conſidera.
Ecce qđ q̄ris

C

D
Obijciunt 4ᵒʳ.
Obm mouēs ⁊ maxie pmariū ē mēſura act⁹: ſecus de terminatiuo ⁊ ſecūdario.

turā nō eſt aliud q̄ꝫ itellectionē terminari ad creaturā:
ſed maioꝛ impfectio videt̄ eſſe pductionē terminari
ad creaturā q̄ꝫ itellectionē: q̄a pductio reqrit neceſſario ter/
minū in actu: itellectio nō: q̄a ſiue exiſtat ſiue nō: itelli/
git̄. ℂ 4ᵒ ſic. q̄a ſi impfectionis eēt in poᵃ ſupioꝛi attin
gere vilia obiecta: multo magis eſſet iperfectio itell'ᵉ q̄ꝫ
ſenſus: q̄a ſenſus nō cognoſcit niſi q̄litates: itell'ᵉ autē
māx ⁊ multa vilioꝛa qualitatibus. ℂ Nunc aūt intro/
duco rōnes que magis conuincunt euidenter ꝯnē ne/
gantes q̄ꝫ ille alie ſupꝛa poſite. Prima eſt hec. Quēcūqꝫ
aliqđ obm verius hꝫ eſſe in aliquo repn̄tatiuo q̄ꝫ in ſe/
ipſo: verius cognoſcit̄ in illo q̄ꝫ in ſeipſo. Sed res crea
te verius hn̄t eē in diuina eēntia q̄ꝫ in ſeipſis. g̊ neceſſario ſeq
tur q verius cognoſcantur in eſſentia repꝛeſentante q̄ꝫ
in ſe: ſed eſſentia eſt obiectum repꝛeſentans intellectui
diuino. g̊ ⁊c̄. Iſta rō eſt Anſ. ℂ 2ᵒ ſic. Quā aliqđ ꝯtinet̄
eminēter in aliquo: ipoſſ'e eſt q cognoſcat̄ pfecte ꝯtentū
niſi cognoſcat̄ pfecte ꝯtinēs: nec ꝯtinēs niſi cognoſcat̄
ꝯtentū: ſed deus ꝯtinet eminēter creaturas: ⁊ cognoſcit
ſe pfecte vt ꝯtinēs. g̊ ⁊c̄. ℂ Cōfirmat̄. q̄n aliquis itell'ᵉ
cognoſcit pfecte aliqđ: cog̊ſcit oē illud qđ in eo ꝯtinet̄:
ſed diuinus itell'ᵉ cognoſcit eſſentiā ſuā pfectiſſime: in
qua ꝯtinent̄ eminēter oīa creata. g̊ neceſſario cognoſcit oīa
creata. ℂ 3ᵒ ſic. ⁊ demonſtratiue. Ois itellectus cogno/
ſcens cauſam, vt cauſa eſt, neceſſario cognoſcit effectū
illius cauſe: ſed intellectus diuinus cognoſcit ſeipſum
vt cauſa eſt. ergo cognoſcit effectū: h̄ nō eſt niſi creatu/
ra. g̊ ⁊c̄. Maioꝛ eſt nota: q̄a cognitio cāe vt cā eſt: fert̄
in habitudine cāſitatis: ſed ipoſſ'e eſt cognoſcere habitu
dinē niſi terminus aliquo mō cognoſcat̄. g̊ ⁊c̄. Minoꝛ
declarat̄. ſ. q deus itelligit habitudinē quā hꝫ ad crea/
turas. Nā de⁹ cognoſcit ſe ſub oī rōne que eſt in eo for/
maliter: ſed deus lꝫ nō hēat in ſe creationē actualē: tn̄
hꝫ in ſe formal'r vim cauſatiuā. oīs vis cāſatiua eſt neceſſario
reſpectu creature. g̊ ⁊c̄. Sil'r pꝫ minoꝛ: q̄a de⁹ cognoſcit
ſe cām finalē oīum. cāſitas eni cāe finalis eſt formal'r
in deo. g̊ eā cognoſcit: lꝫ nō eſt cā finalis ſui. g̊ alterius
a ſe. Iſtud voco creaturā. ℂ 4ᵒ ſic. Quā aliqs itellectus
pfecte cognoſcit aliqđ ſubm: cog̊ſcit omne demr̄abile
de illo ſubto. Hoc pꝫ: q̄a det̄ oppᵐ ſequit̄ neceſſario q non
cognoſcit ipſum pfecte: ſed deus cognoſcit pfecte eſſen
tiā ſuā. demōſtrabile aūt eſt de ea: qđ eſt melioꝛ omni
creatura. g̊ cognoſcit eā meliorē oī creatura: ſed hoc nō
eſt poſſ'e niſi cognoſcēdo creaturā: g̊ neceſſario cog̊ſcit crea/
turā. Nā habitudo que eſt in cōparatiuo nō cognoſcit̄
ſine termino. ℂ Cōfirmat̄. q̄a impoſſ'e eſt cōpl'onē ex
terminis cog̊ſcere niſi termini cognoſcant̄: ſed de⁹ iſtā
cōpl'onē cognoſcit. ſ. q eſt melioꝛ omni creatura. g̊ opꝫ
q cognoſcat terminos. g̊ cognoſcit creaturā que eſt al/
ter terminoꝝ. ℂ Cōfirmat̄. q̄a de oībus ꝯdictorijs al/
terū de deo verificat̄. De⁹ eni vel eſt ex tpe vel nō. Cō
ſtat q nō. Sil'r deus vel eſt corpus vel non: alterꝝ g̊ de
deo cognoſcit: ſed ipoſſ'e eſt q deus ſe cognoſcat nō eē
ex tpe: niſi cognoſcat tp̄s. Sil'r impoſſ'e eſt q cognoſcat
ſe nō eē corpus vel incorporeū: niſi cognoſcat ipm cor/
pus. g̊ relinquit̄ neceſſario q deus alia a ſe itelligat. ℂ Sꝫ
cōtra hāc ꝯnem inſtat̄ 4ᵒʳ. Primo ſic. Quia obm actus
intelligēdi vr̄ eſſe menſura illius: ſed menſuratū depē/
det a mēſura. g̊ actus itelligēdi diuinus depēdet a crea
tura: qđ eſt icōueniēs. ℂ 2ᵒ ſic. Nā itellectus pficit̄ ab
obiecto: ſed nihil ex̄ deū pficit aliqđ qđ ſit in deo. g̊ ⁊c̄.
ℂ 3ᵒ ſic. Quia obm hꝫ rōnē mouētis: ſed nihil creatū
mouet intell'm diuinū. ℂ 4ᵒ ſic. Quia obm eſt cā act⁹.
nihil in deo eſt cātū. g̊ ⁊c̄. ℂ Ad pᵐ dico q primarium
obm eſt mēſurās: nō aūt ſcđariū. Pꝫ. nā itell'ᵉ nr̄ itelli/
git nihil: ⁊ tn̄ nihil nō mēſurat actū itelligendi, ⁊ tot'ᵉ rō

eſt: q̄ꝛ nō intell'r niſi vt obm ſcđariū. Et ſic pꝫ h̄. ℂ Ad
2ᵐ dico q tunc obm hꝫ rōnē pficiētis: q̄n cauſat itelle
ctionē: q̄ eſt pfectio ipſi⁹ intell'ᵉ. q̄ꝛ ergo in deo nihil eſt
cauſatū: ſed pciſe eſt in eo actus inatus, iđ obm nō pfi/
cit. ℂ Ad 3ᵐ dico q intell'ᵉ qui eſt in poᵃ pciſe mouet̄
ab obō: ſed intell'ᵉ diuinus nō eſt in poᵃ: ⁊ p ꝯn̄s obm
illud nō mouet. ℂ Sil'r ad 4ᵐ. q̄ꝛ actus eſt innatus ⁊
nō cauſatus: iđ obm nō eſt cauſans. ℂ Sꝫ hic ſunt ali/
qua du⁹. Primū. ſi itelligit extrinſeca terminatiue. hoc
eſt: ſi eius cognitio ad creaturā terminet̄. ℂ Dicit vn⁹
doctoꝛ q nō: ſed hoc pōt bene ⁊ male intelligi. Si eniꝫ
intelligat q cognitio nō terminat̄ ad aliqđ extrinſecū:
q̄ꝛ nō hꝫ rel'onē realē actualē additā. ſic verꝝ eſt. Si āt
accipiat̄ terminare. ſ. q itell'ᵉ nō ſit huius obti. ſ. pma/
rij vel ſcđarij ꝯdictionē icludit: q̄ꝛ ꝯdictio eſt ponere
q aliqđ itellectione itelligat̄ niſi itellectio illi⁹ ſit pmo
mō vel ſcđo. nā nihil aliud eſt obm iſtud terminare co
gnitionē: q̄ꝫ obm iſtud cog̊ſci tali cognitione. Iđ dico
q creatura terminat actū itelligēdi diuinū: nō vt obm
pmariū ſed vt ſecūdariū. ℂ 2ᵐ dubiū. vtrū itell'ᵉ diui
nus intelligat creaturas tm̄ eq̄pollēter. ℂ Dicit vnus
doctoꝛ q ſic: ſed iſtud pōt bene ⁊ male itelligi. Si eniꝫ
itelligat̄ q itelligit eas per aliqđ repſentatiuū: nō ſolū
equipollens imo etiā prepollens oībus creaturis: hoc
verꝝ eſt, q̄ꝛ itelligit per eſſentiā ſuā q oībus prepollet.
ℂ Si aūt intelligat̄ q eas nō intelligit: ſed tm̄ eis eq̄/
pollēs: ⁊ per hoc dicit̄ itelligere: nō q itellectio ad eas
terminet̄: ſed ſolū ad eq̄pollens vel ppollens. ſi inq̄ꝫ ſic
itelligat̄, dico q nō eſt verꝝ: q̄ꝛ eas itelligit: ⁊ ad eas vt
obiecta ſecūdaria itellectio terminat̄. ℂ 3ᵐ dubium.
vtrū ppter terminationē intellectionis diuine ad crea
turas opoꝛtet ponere cōtinuū diuidi: vel eſſe diuiſum
in infinitū. ℂ Dico q equaliter cōcludit hoc: ſiue ter/
minatiue: ſiue alio mō quocunqꝫ: q̄ꝛ opꝫ ponere q de⁹
intelligat oīa. ℂ Ad argᵐ pꝫ. ℂ Qō. V.

Trum deus itelligat ifinita actuali/
ter. Q ꝛ nō. q̄ꝛ ſcriptura ſciam
dei cōparat arene maris: ⁊ pluuie guttis. ſꝫ
iſta nō ſunt ifinita. g̊ ⁊c̄. ℂ Cōtra. ⁊ ſapien/
tie eius nō eſt numerus. in pſ. 146.

Hic ad declarationē preſentiū ⁊ pdictoꝝ ⁊ dicē/
doꝝ. ponūtur q̄tuoꝛ preambula. ℂ Pri/
mum eſt iſtud: q q̄cunqꝫ deus cognoſcit per obm vnū
primū. ſ. per eēntiā ſuā cognoſcit: q̄ꝛ ipſa ꝯtinet ⁊ repn̄/
tat ſupeminēter oīa. ℂ 2ᵐ eſt: q de⁹ oīa cognoſcit per
vnū actū idiuiſibilē: q̄ꝛ tāta eſt illimitatio actus ifiniti:
ſicut potētie ifinite. Nos aūt eadē poᵃ oīa cognoſcim⁹
ſicut deus eodē actu. Uñ Aug. de tri. dicit. q deus vna
⁊ eterna ⁊ inumerabili viſiōe cōplectit̄ cūcta q̄ videt.
ℂ 3ᵐ eſt: q deus nō cog̊ſcit oīa p vnū q̄ſi habitū: q̄ꝛ lꝫ
in deo nō ſit pprie habitus: eſt tn̄ ibi aliqđ a nobis in/
tellectū per modū habitus. vt ſcīa ⁊ ſapīa: que vident̄
in deo formaliter diſtincta: vt. ſ. ſapīa ſit ad intra: ſciē/
tia aūt ſit ad extra: q̄ꝛ reſpectu diuinoꝝ vr̄ ſapiētia: re/
ſpectu aūt creatoꝝ dr̄ ſcīa ſm̄ Augu. 14. de tri. ℂ 4ᵐ
preambulū eſt: q deus nō cognoſcit oīa per vnicū re/
pn̄tatiuū: q̄ꝛ hꝫ in ſe formaliter plures ideas. ſicut dicit
Aug. 83. q̄onū. ⁊ per illas cognoſcit creaturas diſticte.
Uñ dic̄. q alia rōne cōditus eſt hō: ⁊ alia equ⁹. ℂ Sꝫ
ꝯ iſta pambula iſtat̄ 4ᵒʳ. ℂ Primo ſic. q̄ꝛ cum diuina
eēntia eminēter ꝯtineat oīa ꝯtingētia: 2ᵐ q cōtingen/
tia: ſicut ⁊ neceſſaria: vniformiter ea repn̄tabit. Et ſic diui/
nus intell'ᵉ ea nāl'r itelliget: ⁊ ſic neceſſario. ℂ 2ᵒ ſic. q̄ꝛ idē
actus nō pōt eſſe affirmatiuus ⁊ negatiuus: ſꝫ deus hꝫ
ſil' notitiā de v̄itatib⁹ affirmatiuis ⁊ negatiuis. ℂ Cō/
firmat̄. q̄ꝛ eadē rōne ponetur vnicus actus in voluta/

E
Obm pficiēs poᵐ q̄le eſt?
Actus itelligendi 2ᵒʳ.
Quis intell'ᵉ mouetur ab obō: ⁊ qđ ſit mouēs ſic. vide Sco. 3. d. 1. q. 8. ⁊ vbi ibi nōnt optie.
D. triplex.
Op. alioꝝ.
Cognitionē dī terminari ad extrinſeca ꝯtigit itelligē dupliciter.

F
A. l. niſi iſto mō vl̄ illo terminent intellectionem.
Op. ppꝛia.
Cognitionē dei terminari ad extra: vt ad obiectum ſcđarium.
Hecū eq̄pollēter vl̄ ppollēter ſꝫ formaliter creaturas itell'it de⁹: qđ tn̄ examia hn̄ q̄ꝛ ē valđ difficile: cū tn̄ i tuitiue cognoſcat ⁊ eternaliter ⁊ nō aſſcā q̄ꝫ ficda.

G
Eccl. 1. c.

Pꝛeambulū quadruplex.
Et ſi p vnicū obm ⁊ actū de⁹ oīa nouit: nō tn̄ p vnicū habitū vl̄ repn̄tatiuū.
A. l. illimitatio.

Li. 13. ⁊. 15. ⁊ alibi ſepe.

H
Cap. 1. ⁊. 13. tri. c. 19.

q. 46.
Obijcit 4ᵒʳ.

A. l. ſicut neceſſaria.

I

te:cũ tñ deus habeat actũ volẽdi ⁊ nolẽdi:que nõ vñr
idẽ actus. ℂ 3° ſic.qa nõ vr̃ q̃re deo nõ ita ſufficiat vna
illimitata pfectio ſe hñs p modũ habitus:ſic ſe hñs p
modũ actus.Et ita vnus habit⁹ ſolũ. ℂ 4° ſic.qa cum
eſſentia diuina ſit ſupeminẽter oĩa ↄtinẽs:vr̃ ſufficẽ ad
oĩa cõtenta pfectiſſime repñtanda:⁊ ſic viderent̃ idee
totalr̃ ſupflue. ℂ Ad pᵐ dico/ꝙ cũ diuina eſſentia radi
cabiliter ↄtineat volũtatẽ:qcqd ↄtinet̃ a volũtate cõti/
net̃ ab eſſentia:⁊ iõ ↄtingẽtia,vt ſic/cõtinent̃ in diuina
eſſentia ſupeminẽter ⁊ vniformiter:nõ tñ vt ſic/ſũt ibi
repñtata ſm variationẽ ſuã:q̃re nõ vr̃ ſufficiẽs rõ rep/
ſentandi rõ ↄtinẽdi:ſicut forte vel non oĩa repreſentat
que eminẽter cõtinet. ℂ Ad 2ᵐ dico/ꝙ eodẽ actu põt
deus affirmare ⁊ negare:velle ⁊ nolle illõ:ſicut nos ea/
dẽ potẽtia. Nõ eſſet tñ multis incõueniẽs:ſic aliqui vi/
dent̃ ponere ꝙ in illo actu eſſent diuerſe rões forma/
les. ℂ Ad 3ᵐ eſt ſatis rõnabile ꝙ ita ſufficiat:⁊ iõ tunc
ſicut vnus ⁊ idẽ actus in deo eſt ſapiẽtialis ⁊ ſcialis ſm
habitudinẽ ad diuerſa obiecta:aut ſm diuerſas rões
formales in eo:ita etiã eadẽ pfectio q̃ſi habitualis.Et
ita põt vnũ exẽplar poni q̃ſi totale:hñs in vᵉtute multa
exẽplaria q̃ſi ptialia. ℂ Ad 4ᵐ dico/ꝙ illa rõ ↄtinẽtie
nõ vr̃ pfectiſſima rõ neciõ cognoſcẽdi vel repñtandi:ſi
ponant̃ in deo exẽplaria formalr̃. ℂ Exẽpluz.ſicut ſol
pfecti⁹ cõtinet̃ in ſuba ab eo genita q̃ȝ in ſpecie que eſt
quoddã accñs:⁊ tñ pfecti⁹ cognoſcit̃ per ſpẽm ſuã q̃ȝ p
effectũ:q̃uis effect⁹ ſit ſuba ⁊ ſpẽs ſit accñs:ſic dico in
ppoſito. ℂ Sed hic occurrũt diffi.qa ſm premiſſa nõ
vr̃ bene poſſe ſaluari ꝙ diuina eſſentia ſit pmũ obm ⁊
adequatũ ĩtellꝰ diuini:cũ in ipſa nõ cognoſcat ipſa cõ/
tingentia:ſed in actu volũtatis:ſilr̃ cũ per exẽplaria co/
gnoſcat creaturas. ℂ Dico ꝙ ſicut vnus act⁹ eſt ei ade
quatus:ita ⁊ obm:qa nõ põt hr̃e aliquẽ actũ:qui primo
nõ terminet̃ ad diuinã eſſentiã ſicut ad pmũ obm:ſic
ĩtellect⁹ nr̃ nõ põt hr̃e aliquẽ actũ:q pmo nõ terminet̃
ad ens:lȝ ſcd̃ario talis actus poſſit ad nõ ens termina/
ri. ℂ 2ᵃ diffi.poſito ꝙ intelligat creaturas terminatiue
modo expoſito in pcedẽti q̃one. Utrũ diuinus intellꝰ
poſſit plura ĩtelligere q̃ȝ intelligat. ℂ Dico ꝙ reſpectu
neceſſarioꝝ nõ:cũ nãli neceſſitate ferat̃ ĩ oĩa talia. Re/
ſpectu aũt ↄtingẽtiũ dico/ꝙ ſic volũtas diuina põt plu/
ra velle q̃ȝ velit:eo ꝙ põt plura facere que non facit ⁊
pauciora.Sic dico de ſciã diuina:vnde ſicut voluntas
diuina põt minui vel augeri:ſic notitia diuina de futu/
ris ↄtingentibus. ℂ 3ᵃ diffi.Utrũ hoc ponat aliquã mu
tationẽ in deo. ℂ Dico ꝙ nõ:ſed ſolũ pductio talium
obiectoꝝ in eſſe volito vel cognito:que incipit eſt ſine
mutatione diuina:ſicut pductio in eſſe exiſtẽtie ĩcipit
eſſe ſine mutatione diuina. ℂ 4ᵃ diffi.vtꝝ diuinus in/
tellectus cõprehendat diuinã eſſentiaȝ.Dico ꝙ in hoc
differũt cõprehendere ⁊ apprehẽdere ſm mentẽ Aug.
83.q.qa apprehẽdere eſt attingere opatione ĩtellectiua
aliq̃d obm:⁊ ſic creatura põt apprehendere non ſolum
creaturã:ſed etiã deũ.Cõprehendere aũt eſt attingere
tale obiectũ adequate:quãtũ in ſe eſt attigibile. Et iſto
mõ lȝ creatura nõ poterit deũ cõprehendere:tñ diuus
ĩtellectus hñ.Si vᵒ deus ſit ſibi cõprehẽſibilis:tũc cõ/
prehẽſio eſt alicuius obti ſm aliquã determinatã mẽ/
ſurã:ſed apprehenſio q̃ñ in ſupeminẽti attingit ſcd̃a/
riũ obm ſupeminẽter ibi ↄtentũ:ſicut ſunt creature.

Eminẽter cõ/tinere nõ ſuffi cit ſp ad repñ tare.vbi adde plura.
Ecce q̃d q̃ris de quo adhuc ĩfra de velle ⁊ nolle.
Problema
K
Sapiaȝ ⁊ ſciẽ tiã eũdẽ hĩtuȝ in deo eſſe.
Uide Sco.3. diſ.2.q.9.in ſimili.
D.q̃druplex.
Nota totum.
L
Notitiam dei poſſe vl̃ auge ri vel minui.
Cõſidera in/ ſtãtiam.
Caue h̃.vide Sco.diſ.1.2. q.2.⁊ vbi ibi notaui.
Apprehẽdẽ ⁊ comprehen dere quid?
M
Cõcĺo riſal̃. Deuȝ infinita actualiter co/ gnoſcere:q̃d pbat auctẽ ⁊ rõne notãter. vide Sco.h̃ i reportatõib⁹.

Iſtis premiſſis ponit̃ vitas q̃onis determi/
nata p ſacrã ſcripturã:qa.ſ.
ĩfinita ſunt a deo actualr̃ cognita. ℂ Cõfirmat̃ p Aug.
de ci.dei.lib.12.c.18.vbi ex intentione dicit ⁊ probat ꝙ
de⁹ cognoſcit actualr̃ ĩfinita. ℂ Iſta aũt veritas pbat̃
quadruplici rõne.Primo ſic.Nã ĩfinite partes ſunt in
quolibet ↄtinuo:ſaltẽ in potẽtia:cũ ſit diuiſibile in infi/
nitũ:ſed deus oẽs illas cognoſcit:ergo ⁊c.Probo mino
rẽ dupl̃r.Prio.q꞉ eas diuina volũtas ↄſeruat in eſſe.g̊
diuinus ĩtellectus eas intelligit. 2° q꞉ cuilibet potentie
paſſiue corñdet potẽtia actiua:ſȝ ↄtinuũ eſt in ĩfinituȝ
diuiſibile paſſiue:g̊ in deo erit potẽtia actiua.ſed deus
nouit qcqd eſt ĩ eo.g̊ eã cognoſcit:⁊ p ↄñs ptes ↄtinui q̃
ſunt infinite.ꝙ aũt ſil̃ cognoſcat oẽs:pȝ:q꞉ nulli⁹ cogni
tionẽ acq̃rere põt de nouo. ℂ 2° ſic. Nã ſũt ĩfinite ſpẽs
numeroꝝ ſm Aug.12.de ciui.dei.q꞉ ĩfinitoꝝ numero/
rũ nõ eſt numerus:ſȝ de⁹ cognoſcit oẽs.Un̄ Aug.dicit
ꝙ oẽs iſti numeri ſunt in eius ĩtellectu cõprehenſi:cui⁹
ſapiẽtie nõ eſt numerus. ℂ 3° ſic.q꞉ in q̃libet linea ſunt
infinita puncta:cũ ipſa ſit diuiſibilis in infinitũ ⁊ in q̃li
bet diuiſione cauſent̃ ẽt duo puncta.Sunt ergo infini/
ta ſaltẽ in potẽtia.ſed deus oĩa cognoſcit:cuȝ diuidẽdo
volũtas diuina poſſit ea ponere in actu. ℂ 4° ſic.In q̃/
libet die ſunt infinita ĩſtantia:⁊ in quolibet gñãtur vn⁹
radius ſolis:cũ raptim tranſeat:⁊ diuina volũtas cõcur
rit ad cauſandũ q̃libet radiuȝ cũ ſole.ergo infinitos
radios cognoſcit ſil̃ diuinus ĩtellect⁹. ℂ Cõfirmantur
oĩa iſta.q꞉ deus in actu cognoſcit oĩa que põt facẽ ſuc/
ceſſiue:ſed deus põt infinita indiuidua cauſare ſub ali/
qua ſpecie.g̊ ea cognoſcit ⁊ ſil̃.q꞉ ſil̃ cognoſcit q̃d põt
facere ſucceſſiue.Minor pȝ.q꞉ alr̃ nõ poſſet ppetuare
mundũ.Ad perpetuationẽ enim mundi neceſſario req
ritur:vel ꝙ in aliquibus ſpeciebus indiuidua pcedant
in infinitũ:vel opȝ ꝙ idem numero infinities redeat.
Primũ aũt cõmunius ponit̃. ℂ Sed ↄtra inſtat̃ qua/
drupl̃r.Primo ſic.Oẽs ptes quas deus cognoſcit in cõ
tinuo ſunt diuiſibiles in ptes vlteriores:⁊ ille ptes vlte
riores ſunt ptes cõtinui. ℂ Tunc ſic.Ille intellect⁹ nõ
cognoſcit oẽs ptes cõtinui:q̃ñ illud cõtinuũ ↄtinet ptes
aliquas vltra oẽs quas ille intellect⁹ cognoſcit:ſȝ oẽ cõ
tinuũ eſt h⁹:q꞉ oẽs ptes quas de⁹ cognoſcit in cõtinuo
ſunt diuiſibiles in ptes vlteriores:g̊ ſunt ptes alique vl
tra cognitas a deo. ℂ 2° ſic.Oĩs ſpẽs numeri hȝ ſpẽm
numeri vltra ſe maiorẽ q̃ȝ deus cognoſcit:cũ p appõnẽ
vnitatis variet̃ numerus:g̊ vltra oẽs ſpẽs quas videt:
videt aliq̃s maiores.Sȝ oĩs ſpẽs maior oĩ ſpẽ numeri:
nõ eſt ſpẽs numeri.g̊ ſi de⁹ ĩtelligit oẽm ſpẽm numeri:
ĩtelligit neciõ aliquã ſpẽm numeri:q nõ eſt ſpẽs nũeri.
H̃ eſt falſuȝ.g̊ illud ex q̊ ſeq̃t. ℂ 3° ſic.Inter pᵐ punctũ
q eſt in linea ⁊ q̃libet aliũ a deo cognitũ:aut eſt dare
mediũ:aut nõ.Si ſic:tũc illõ mediũ aut eſt diuiſibile:⁊
tũc erũt ibi multa pũcta añ oĩa alia puncta q̃ ſunt in li/
nea a deo cognita:⁊ tũc deus nõ cognoſcet oĩa pũcta:q̃
ſũt in linea.Aut illõ mediũ erit ĩdiuiſibile:⁊ tũc ille pũ
ctus nõ erit a deo cognit⁹ p eãdẽ deductionẽ. Si autẽ
dicas/ꝙ nõ eſt dare mediũ:tũc ſeq̃t̃ ↄtinuũ cõponi ex
ĩdiuiſibilib⁹. ℂ 4° ſic.De⁹ diſticte radios ſolis cogno/
ſcit.Tũc ſic.aut inter ipm pᵐ radiũ ⁊ q̃cũqȝ aliuȝ co/
gnitũ a deo/eſt radi⁹ medius:aut nõ.Si ſic:tũc ille non
erit a deo cognitus:cũ ſit ex oẽȝ aliũ radiũ a deo cogni/
tũ.Si nõ ſit radi⁹ alius:tũc alius radi⁹ a deo cognitus
ĩmediate ſeq̃t̃ aliũ:⁊ p ↄñs cũ radi⁹ adequate coexiſtat
inſtãti tpis:iſtãs tpis erit ĩmediatũ inſtãti. ℂ Iſte iſtã/
tie ſoluunt̃ ab aliq̃b⁹ logicalr̃ ab alijs ſophiſtice.pᵒ ſic.
q꞉ h̃ ſignũ oẽ vel q̃dlȝ:in altera pmiſſaꝝ ſumit̃ collecti
ue:in altera diſtributiue.Sȝ h̃ nõ euacuat:q꞉ ĩ vtraqȝ
pmiſſaꝝ eſt vᵃ diuiſio:⁊ vᵃ diſtributio. 2° ſoluunt̃ ab
alijs ſic:q꞉ ſignũ in vna hȝ ſuppõnẽ ſimplicẽ:in alia ↄfu
ſaȝ.Sȝ nec h̃ ſatiſfacit:q꞉ vtrobiqȝ hȝ ſuppõnẽ ſimpli/
cẽ. ℂ His g̊ pmiſſis q̃ nõ gerãt ĩtellm pono 4ᵒʳ pambu
la.Primũ eſt/ꝙ eq̃le ⁊ ineq̃le ſunt paſſiones q̃ntitatis
finite adeq̃te.Un̄ ſi eẽnt q̃ntitates ĩfinite:nõ eẽnt eq̃les

N
Cap.18. Ubi.s.
O
Obijcit 4ᵒʳ.
P
Q
Solõnes alio rũ logicales ⁊ ſophiſtice ad pdictas obo/ nes.
Signũ vle ſi ſumi dupl̃r.
Propa⁹ mo dus ſoluendi inſtãtias illas.
Preambulã quadruplex.

A

Eq̄litas ꝛ totū i quātitate arguꝫ ſua oppoſita q̄ntitati finite ꝯuenire. vide ſco. 1. diſ. 2. q. 3. ſꝫ inſtantias adde vt ſcis.

vel ineq̄les.ꝛ huiꝰ rō eſt:q̄a eq̄lia ſunt quoꝝ extrema nō
excedūt ſe:in īfinitis aūt nō ſūt extrema.¶ 2ᵐ ꝑambu
lū eſt ꝙ totū ꝛ ps nō īueniunt niſi in q̄ntitate finita:pꝫ
ex ꝑcedēti:q̄a vbicūqꝫ eſt maioritas vel minoritas:ibi
eſt eq̄litas vl' ieq̄litas:ſꝫ vbi eſt totū ꝛ ps,ibi eſt maio/
ritas ꝛ minoritas: ſed maioritas ꝛ minoritas ſunt ſpēs
ieq̄litatis.Et ꝯñſꝫ eſt ꝙ ieq̄litas nō īuenit niſi in q̄nti/
tate finita:g̊ nec totū:nec ps iuenietur niſi in q̄ntitate fini
ta.¶ 3ᵐ ꝑambulū eſt ꝙ totū in q̄ntitate eſt q̄dā ſpēs to
tius:ꝛ ps in q̄ntitate eſt q̄dā ſpēs ptis:totū aūt deſignat
ꝑ vl'e vl'r ſumptū.ps aūt ꝑ vl'e ꝛ nō vl'r ſumptū.¶ Eſt

Regula.

g̊ regl'a talis ꝙ cuicūqꝫ repugnat ſuperiꝰ/repugnat īfe
riꝰ:ſꝫ īfinito vt īfinitū eſt/repugnat rō totiꝰ ī vl'i:ergo
repugnat ſibi rō totiꝰ in q̄ntitate:ꝛ ſic ei nō pōt addi ſi/
gnū vl'e.g̊ ꝛc.¶ 4ᵐ ꝑambulū eſt ꝙ de īfinita multitu
dine nō pōt vificari vl'is affirmatiua:q̄a vl'is affirmati

B

ua eſt q̄ddā totū in q̄ntitate:ſꝫ ꝯñſꝫ eſt ꝙ īfinito,vt īfi/
nitū eſt,repugnat rō totiꝰ:g̊ ꝛ huiꝰ totiꝰ.¶ Confirmat:
q̄a ſi īfiniti hoīes eſſent:idē eēt dicere/oēs hoīes ꝛ tota
multitudo hoīuꝫ:ſꝫ ꝯñſꝫ eſt ꝙ totalitas repugnat īfi/

Obijcit 4ʳ.

nito/vt īfinitū eſt:g̊ ꝛ totū vl'e.ſ.oīs. ¶ Sꝫ ꝯ iſta ꝑam/
bula arguit vt magis declarent.Primo/q̄a deus eſt q̄
maius cogitari nihil pōt/eſt etiaꝫ maius q̄ꝫ aliq̄d aliud

Cap. 2.

q̄ð poſſit cogitari:vt docet Anſ.in pſo.Et ſic eſt ibi ma
ioritas que eſt ſpēs iequalitatis:ꝛ rō īfinitatis. ¶ 2°q̄a
īter diuas pſonas ꝯcedit eq̄litas:que tñ ſunt īfinite īten
ſiue.¶ 3°q̄a īfinite multitudini non repugnat totū vl'e
īfra eādē ſpēm:ꝛ tñ eſt ſpēs totiꝰ ita totū vl'e:ſic totū in
quātitate.¶ 4°q̄a tūc de īfinitate nullus ſyll's poterit
formari:q̄a nullus ſyll's eſt debite formatꝰ:cuiꝰ nulla ꝑ/
miſſaꝝ eſt vl'is:ſꝫ īpoſſe eſt/ꝑ te,ꝙ aliq̄ ꝑmiſſarū verifi
cet vl'is de īfinito.g̊ ꝛc.¶ Ad pᵐ dico ꝙ ieq̄litas vt h̄

Inequalitas eſt duplex.

accipit eſt exceſſus ſm ꝓportionē.deus aūt ſine ꝓpor/
tione oīa excedit:ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſt ieq̄lis. ¶ Ad 2ᵐ dico/

C

ꝙ eq̄litas ꝛ ieq̄litas:de q̄bꝰ eſt nūc ītentio:eſt illa q̄ eſt
in quātitatibꝰ illis que cōſtāt ex ptibꝰ realr diſtinctis:
q̄a ibi eſt ſolū totū ꝛ ps:q̄ntitas aūt que eſt ī deo nō eſt
huiꝰ:q̄a nō ꝯſtat ex talibꝰ realr diſtinctis. ¶ Ad 3ᵐ di

Totū vl'e ē ps ꝛ alr totuꝫ q̄ integrale.

co/ꝙ totū vl'e eſt ps vera ꝛ eēntialis:ꝛ eſt totū equoce/
eo ꝙ totū vl'e icludit in q̄libet ſui pte:nō tñ totū ītegra
le vel totū in q̄ntitate:q̄a ſi ſic:bicubitū eēt in monocu/
bito. ¶ Ad 4ᵐ.ſi accipiat aliq̄ mltitudo finita de īfi^ta
mltitudine:tūc de illa finita mltitudine poterit forma/
ri ꝓpō:ſed de īfinita nō poterit:eo ꝙ nō pōt ſibi addi
ſignū vl'e:ſed bñ de terminis vt abſtrahūt a finito ꝛ īfi

Signū vl'e īfinito repugnat.

nito.¶ Jō dico ꝙ ſignū vl'e nō pōt addi alicui īfinito
iquātū īfinitū/eo ꝙ ſibi repugnat rō totius ꝛ etiā ptis.

D. triplex.

¶ Sed hic ſunt dif.Prima eſt/q̄a ſi eēnt īfiniti hoīes
adhuc hō eēt īferiꝰ ad aīal:ꝛ ſic pars.¶ Dico ꝙ h̄ ꝯue

D

nit hoī iquātū eſt hō:ꝙ ſit aīal iquātū abſtrahit ab vni
tate ꝛ pl'alitate.ſ.ꝙ ſm rōnē ſuā formalē:ſm quaꝫ ab/
ſtrahit a finito ꝛ īfinito:hō eſt aīal.¶ 2ª difficul.eſt/q̄a
ſi eſſent īfiniti hoīes adhuc iſta poſſet eſſe vera:quidā
hō currit:ꝛ ſic pticularis:ſꝫ nō pōt dari pticularis ſine
vl'i:ergo ſtante īfinita hoīum multitudine:ſtabit vl'is.

Particularē ſine vl'i dari. Quō hō pars ſubiua: ſubm pticularis ꝛ īdiuiduꝫ dici poſſet ſuppoſita infinitate hominum.

Dico ꝙ nō eſt inconueniens dari pticulare ſine vl'i.Et
ſi dicas.particularis hꝫ rōnē partis:ſed vbi pars,ibi to
tū.Dico ꝙ illa pticularis eſt reſpectu alicuiꝰ vl'is:non
quidē vl'is verificate:vel formate de īfinita multitudi/
ne:ſed per reſpectū ad finitū de illa īfinita mltitudine:
rōne cuius pōt formari ꝓpoſitio vl'is. ¶ 3ª difficultas
ſi eēnt īfiniti hoīes:adhuc hic hō eēt īdiuiduū.Dico ꝙ
ſic reſpectu alicuius multitudinis finite ſumpte. Jſtis
ergo ꝑambulis ſuppoſitis tanq̄ꝫ veris:facile eſt reſpō/
dere ad inſtantias ſuperius adductas.¶ Ad pmū cuꝫ
dicit/oēs ptes ꝯtinui q̄s deꝰ cognoſcit ſunt diuiſibiles,

Dico ꝙ iſta ꝓpō icludit incōpoſſ'ia in ſuo ſubo ſi vl'r ac
cipiat:ſicut iſta:oīs hō irrōnalis currit:in ſubo includit
incōpoſſ'ia:ſicut hic:oīs ſortes currit. Et rō eſt:q2 ſorti
repugnat ꝙ ſibi addat ſignū vl'e.Eodē mō dico.ꝙ ml'
titudini īfinite repugnat addi ſignū vl'e:ꝛ iō nec deus
videt oēs ptes ꝯtinui:nec nō videt.Dico g̊:ꝙ deꝰ bñ co
gnoſcit ptes ꝯtinui:ꝛ oēs:pro q̄cūqꝫ determinata mul/
titudine.Sꝫ ſi accipias ml'titudinē infinitā nō cog̊ſcit
oēs:q2 nō ſunt oēs.¶ Ad 2ᵐ dico eodē mō de ſpēbꝰ nu
meroꝝ.¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ nō eſt dare quēcūqꝫ aliū pū/
ctū in linea.Sicut nō eſt dare oēm ſortē currere vl nō
currere:q2 tali termino repugnat addi tale ſignū.Eodē
mō dico in ꝓpoſito.¶ Et ad 4ᵐ ſil'r de radijs.¶ Jſte
ſol'ones ꝯfirmant.q2 ideꝫ eſt oīs hō ꝛ tota multitudo
hoīuꝫ.ſꝫ infinita multitudo hoīuꝫ ſi eēt:nō eēt totū:q2
aut tale totū ꝯſtaret ex ptibꝰ finitis:ꝛ h̄ eſt īpoſſe:q2 ex
finitis nō cōſtituit niſi finitū.aut ꝯſtaret ex infinitis:ꝛ
tūc totū nō eēt maius ſua pte:q2 ſua ps eēt īfinita. Jn/
finitū aūt vt ſic excedi nō pōt.¶ Sꝫ ꝯ has ſol'ones ī/
ſtat q̄druplr.Primo ſic.q2 cuiuſlibet ꝯdictionis alte/
ra ps v̄a eſt:q2 de q̊lꝫ affirmatio vel negatio ꝛc.¶ Sꝫ
iſta eſt falſa:q̄dā ps ꝯtinui nō eſt diuiſibilis in vlterio/
res ptes:g̊ ſua ꝯdictoria eſt vera.ſ.iſta.Oīs ps cōtinui
eſt diuiſibilis in vlteriores ptes. Silr deꝰ poſt pᵒˢ aut
cog̊ſcit q̄cūqꝫ aliā:aut nō cog̊ſcit.Jſta aūt ſunt extrema
ꝯdictionis:igit alteꝝ veꝝ.¶ Jteꝫ 2° de numero.Aut
oīs ſpēs numeri habꝫ vlteriorē:aut nō.Si nō:ꝛ nō oīs
eq̄pollet huic.q̄dā nō:ſed iſta eſt falſa:q̄dam numerus
nō hꝫ ſpēm vlterioreꝫ:igit ſua eq̄pollens:ꝛ ꝑ ꝯñs eius
ꝯdictoria v̄a.ſ.ꝙ oīs ſpēs numeri hꝫ vlteriorē.¶ 3°ſic.
A ſingularibꝰ ſufficiēter enumeratis ſeq̄tur vl'e vl'iter
ſumptū:ꝑ locū a toto in q̄ntitate.Jſte aūt pūctꝰ poſt pᵐ
pūctū in linea eſt a deo cognitꝰ:ꝛ iſte aliꝰ:ꝛ ſic de ſin/
gulis.g̊ oēs pūcti ſunt a deo cogniti.¶ 4° ſic.Q2 ſicut
eſt ꝑ ſe notū ꝙ oē totū eſt maius ſua pte:ita eſt hec per
ſe nota.oīs ps minor eſt ſuo toto.¶ Sꝫ iſtō diſtribuit
pro īfinitis ptibꝰ ꝯtinui:cū īfinite ſint ptes in cōtinuo:
q̄ꝝ q̄libꝫ minor eſt ſuo toto.¶ Cōfirmat. nā certū eſt
ꝙ īfiniti hoīes ſunt in poᵃ:tñ iſta ꝑ ſingulis verificat.
oīs hō eſt riſibilis.g̊ ꝛc.¶ Ad pᵐ dico.ꝙ ꝓpō cꝰ ſubm
includit incōpoſſ'ia nō eſt v̄a.ꝛ iō nō hꝫ ꝯdictionē:ſicut
iſta.Oīs hō irrōnalis eſt aīal.q2 eiꝰ ꝯdictoria v̄a eē nō
pōt:in cuiꝰ ſubo incōpoſſia includunt.Et ita dico in ꝑ/
poſito.de oīs ps ꝯtinui:ꝑ īfinitis diſtribuēdo.¶ Sꝫ
ꝯ.iſta eſt bona ꝯdictio.Oīs chimera eſt ens ꝓhibituꝫ:
chimera nō eſt ꝓhibitū:ꝛ tñ ſubm includit incōpoſſ'ia.
Pōt dici ꝙ alr:ſi iſtud ꝯcedat:qñ ſubm icludit īfra ſe
tale q̄d:ꝛ alr qñ ſubm cū ſibi adiuncto:vt ſi dicat tota
magnitudo pūcti eſt ſimplex:ꝛ ſic iſta non vꝫ hr̄e ꝯdi/
ctoriā:ſic nec iſta.Oīs hic hō vel omnis ſortes currit.
¶ Cōtra.nā oīs ꝓpō vna cꝰ ſubm talia nō icludit hꝫ
ꝯdictoriā:ſꝫ talis eſt iſta.oīs ps ꝯtinui nō ē diuiſibilis:
ſꝫ ſit falſa:ꝛ ei nō pōt dari niſi iſta:oīs ps ꝯtinui eſt di/
uiſibilis:ꝛ tūc erit v̄a.Dico ꝙ ꝯdictoria ſua eſt iſta. nō
q̄dā ps ꝯtinui eſt diuiſibilis.¶ Et ſi dicat. ꝙ iſta eq̄/
pollet iſti:oīs ps ꝯtinui eſt diuiſibilis.Dico ꝙ non eſt
veꝝ.q2 iſta eſt icōpoſſ'is:ꝛ in icōpoſſ'ibꝰ nō eſt eq̄pollē/
tia.¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ nō oīs ſpēs numeri hꝫ vlteriorē:
q2 iſta negat:oīs ſpēs numeri hꝫ vlteriorē.nō oīs autē
eq̄pollet ad q̄dā nō:vbi.ſ.ꝓpō de oīs eſt v̄a.vbi āt nō
eſt v̄a:nō. Nā iſta:ſortes nō eſt hō:nō equipollet huic.
nō omnis ſortes eſt hō:cum iſta poſſit aliq̄liter ꝯcedi.
Dico ergo ꝙ iſta non eſt cōcedenda.oīs ſpecies nume
ri hꝫ vlterioreꝫ:ſicut nec iſta.oīs ſortes currit.¶ Sꝫ ꝯ.
iſta eſt vera:ꝑter quādā ſpēm numeri eſt ſpēs numeri:
ergo eius ꝯdictoria falſa:ꝑter oēm ſpēꝫ numeri eſt da/

E

Singulares ſol'ones ad argumēta q̄tidiana q̄ nūq̄ꝫ bñ ſoluunt de ptibꝰ cōtinui:ꝛ alijs ſimilibus vbi adde plura.

Reſolutio notabilis.

F

Obijcit replicādo 4ʳ ꝛ ſatis ſubtilr.

Regula.

G

A.l.vna.
Pro pōnē īcludētē īcōpoſſia nō hr̄e ꝯdictoriam veram.
Replica.

Includere incōpoſſia ꝯtingit duplr.
Replica.

H

Eq̄pollentia in q̄bus eſt.

A.l.vna.

A.l.vl.

Replica.

I re ſpēm numeri. Dico q̄ hec nō eſt ꝯtradictoria illius: ſed ſolū illa que eſt cū duplici negatione. Prima ſolo apparet plus. ⁋ Ad 3m dico/q̄ illa regula nō tenet niſi vbi illa ſingularia ſufficiēter enumerata ſunt ptes vl'is vl'r ſumpti: qa tenet p locū a parte in quātitate. Iſta āt ſingularia in ꝓpoſito nō ſunt ptes multitudinis infinite: cū ſemp ſit ꝓportio īter totū ⁊ ptē. Sicut nō pōt dici ꝓprie: oīs pſona in diuinis ꝓducta eſt a prē: a ſingularibus ſufficiētes enumeratis: nō ſequit̄: qa hoc ſignū oīs

Oīs min⁹ q̄ de tribus non dici. ſm antiquos phos: nō dī minus q̄ de trib⁹. ⁋ Ad 4m cū dī: oīs pars eſt minor ſuo toto: eſt ita equal'r vera ſi ſint finite vel infinite partes: ⁊ ideo verificat̄ pro multitudine partiū vt abſtrahit a multitudine finita vel infinita: ſed tñ nō p īfinita.

Replica. ⁋ Cōtra. qcqd verificat̄ per ſe de ſuperiori: verificat̄ per ſe de īferiori: cū diffōnes ⁊ paſſiones ſuperioꝝ inſint ſingulis inferioribus: ſ; multitudo ſic abſtracta eſt quoddā ſuperius ad finitā ⁊ īfinitā. ergo ⁊c̄.

K

Singulares euaſiones. ⁋ Dicit̄ q̄ verificat̄ de m'titudine īfinita: tñ p accñs: qa ſibi nō ꝯuenit īquātū eſt īfinita: ſed in quantū eſt multitudo.

Replica. ⁋ Cōtra. qa eodē mō verificat̄ de finita: ⁊ tñ eſt ibi ſimpl'r vera ac conceſſa: ⁊ nō alibi. ⁋ Dicit̄ q̄ totalitas nō repugnat finito: ⁊ ideo ibi per accidēs cōcedit̄: ⁊ hic nō: qñ .ſ. determinat̄ ad infinitū. Uel pōt dici ſicut totū vl'e ꝯuenit hoī ⁊ repugnat forti. ita diſtributio cōuenit multitudini ſimpl'r ⁊ in vl'i: ⁊ tñ repugnat multitudini infinite. Aut dicetur q̄ qñ dī oīs hō eſt riſibilis. ſi ſint īfiniti q̄ ly oīs/diſtribuit pro ſola multitudine finita: quā accipit ītell's nr̄ qñ format illaꝫ ꝓpōnē. Et tūc tenēdo iſtā viā opꝫ dicē/q̄ illa que dnr̄ a vulgo ꝯdictoria: pñt verificari. Infinitis enī3 hoībus exiſtentibus: accepta certa multitudine currentiū: eſſet vera iſta ꝓpō. oīs hō currit. accepto aūt vno qui nō ſit

L de illa multitudine p̄us accepta: dicet̄ q̄ quidā hō non currit: ⁊ ſic oīs hō currit: quidā hō non currit: v'ificant̄.

A.1.rñſiones Pria reſpōſio tñ eſt melior. ⁋ Iſte rōnes cōfirmant̄: qa ſm phos: ante oēm motū fuit motus: ⁊ añ oē tēpus fuit tēpus: ⁊ ante oēm diē fuit dies. Illud autē ſignū .ſ. omne: in iſtis ꝓpōnib⁹ nō pōt diſtribuere adequate ꝓ infinita multitudine: qa ante īfinitā multitudinē dierū nō fuit dies: cū talis īfinita m'titudo ſit eternitas: ⁊ añ eternitatē nulla poſſet eſſe dies: ergo diſtribuit ſolū ꝓ finita multitudine accepta vel acceptabili. ⁋ Itē ſancti dicūt/q̄ deus poſſet mundū ꝑpetuare: ⁊ de facto ꝑpetuabit penas ⁊ cogitationes: ita q̄ poſt oēꝫ cogitationē erit cogitatio: ⁊ ſic nō diſtribuit pro infinitis: cū infinitas nulla ſit futura. ⁋ S; hic eſt diffi. qual'r de⁹ pōt ītelligere infinitā multitudinē: cū ſit impoſ'is ⁊ ens ꝓhibitū. Diſpoſitio autē rei in veritate eſt ſil'is vel eadem

2. meta. Infinita multitudo dupl'r diſpoſitioni in entitate. ⁋ Dico q̄ nō eſt ita ens ꝓhibitū quin inueniat̄ in potētia. ratio autē entis extēdit̄ ad

M ea que ſunt in potētia: ⁊ vlterius nō videt̄ incōueniens multis ponere q̄ deus intelligat ſicut ⁊ nos entia prohibita. Uidet̄ etiā multis q̄ ens infinitū nō ſolū in multitudine: veꝝ etiā in magnitudine nō ſit ens ꝓhibitū: ſic

Uide infra diſ. 43. q̄. 1. fuit diſt. 19. declaratū: ⁊ etiam aliquo modo oſtenſum. ⁋ Ad argumentum in oppoſitum patet.

⁋ Diſtinctio. XXXVI. ⁋ Queſtio. I.

⁋ Et quoniam demonſtratum eſt ex parte quomodo omnia ⁊c̄.

Circa diſtōnem 37ᵉ. Quero duas qōnes. Pria eſt. Utrū de⁹ ſit vbiq3. Et nō: qa ī Iſa. dic̄. Celū mihi ſedes ē. ⁋ ꝯ. Celū ⁊ terrā ego ipleo. ġ ⁊c̄.

66. Hiere. 23. pm⁹ articu.

Hic primo vidēdu3 eſt. qd eſt deū eſſe vbiq3 vel alicubi. Et quātū ad hoc itroducunt̄ 4ᵒʳ ꝯnes negatiue. Pria q̄ deū eē vbiq3: nō eſt aliqd fabricatū ab itellcū: vel ens in aīa. Et hoc ꝓbo ſic. Nullu3 ens rōnis eſt rō eēndi real'r aliqd: ſed deus eſt real'r vbiq3. ġ nō eſt p reſpectū rōnis. ⁋ 2ᵒ ſic: q2 illud qd̄ erat añ opōnē intellectus nō ē p eā: ſ; de⁹ añ opōnē itellect⁹ erat vbiq3. ġ ⁊c̄. ⁋ 2ᵃ ꝯ/q̄ nō dicit aliqd ꝑuatiuū. vt .ſ. p abnegationem oīs loci dicat̄ eē vbiq3. vel p abnegationē oīs diſtātie a q̄l3 loco: vt dicit qdā doc. modernus .ſ. P. aureoli. Dicit .n. deū eē vbiq3 nō p reſpectū pñtialitatis ad vniuerſum. ſic̄ oīs creatura dī alicubi p reſpectū vbietatis ad aliquā ptē vniuerſi. ⁋ Contra h̄ arguo. Quecūq3 hñt rōnē formalē eēndi vbiq3: ſūt formal'r vniformiter vbiq3: ſed indiſtantia eiuſdē rōnis q̄ eſt in deo/eſt in nihilo: q2 negatio diſtātie eiuſdē rōnis eſt in vtroq3: ġ ita erit nihil vbiq3 ſic̄ de⁹. ⁋ P̄. Ul'e ita eſt idiſtās a q̄l3 loco ſic̄ de⁹: ⁊ tñ nō eſt ita vbiq3. ⁋ P̄. Entia in poᵃ obiectiua nō diſtāt a loco: ⁊ tñ nō dnr̄ eē vbiq3. ⁋ P̄. Oīs rō negatiua reſoluit̄ in affirmatiuā: ſ; iſta indiſtātia eſt rō

O negatiua: ġ opꝫ q̄ reſoluat̄ in aliquā affirmatiuā: q̄ eſt iſta: de⁹ eſt alicubi. Sicut .n. creatura eſt alicubi/eo q̄ diſtātia negat̄ ab ea: ſic deus cū ab eo negat̄ diſtantia. ⁋ 3ᵃ ꝯ: q̄ deū eē vbiq3 nō dicit aliqd abſoᵐ: ſ; rōnē reſpectiuā. Hoc ꝓbat̄ p̄ q2 illd qd̄ in ſua rōne formali eſt ad aliud: nō eſt abſolutū: ſ; reſpectiuū: h⁹ eſt eē vbiq3. 2ᵒ. q2 eſſe vbiq3 eſt ꝑdicatū deo ꝯueniēs ex tpe. ergo reſpectiuū. ⁋ 4ᵃ ꝯ/q̄ nō dicit aliqd formal'r in deo. Probat̄: q2 nō eſt eternū deū eſſe vbiq3: ſed eſſe qd̄ eſt formal'r in deo eſt eternū. Sil'r ꝓbatū eſt/q̄ dicit aliqd reſpectiuū: ſed de⁹ nō h3 relōnē formalē realē ad extra. ⁋ Iō dico ꝯnē affirmatiuā .ſ. q̄ deū eſſe vbiq3. dicit reſpectū pñtialitatis q eſt in creatura ad deū: ⁊ iō ſic̄ de⁹ dī agēs real'r: ⁊ creās reſpectu q eſt formal'r in creatura.

P Sic dī eē vbiq3 reᵘ iſto pñtialitatis. q eſt in creatura. ⁋ S; hic ſunt diffi. alique. Pria eſt. Utrū ille reſpect⁹

D. duplex ſit reſpect⁹ depēdētie ad ipſum deu3. Dico q̄ nō. Na3 alia inquiſitio eſt. Utrū deus ſit cā reꝝ. Et alia. Utru3 ſit pñs oībus rebus. Probo. pōt eni3 aliqs eſſe certus:

Deū vbiq3 dr̄ ab oī ca[...] tate ⁊ depē[...] tia formal'r q̄ deus eſt cā reꝝ. ⁊ dubitare vtrū ſit vbiq3. ⁋ Dico ġ q̄ ſicut imagiamur q̄ aīa eſt tota in toto: ⁊ tota in qualibet parte. Ita ſuo mō imaginamur q̄ deus ſit p̄ſens omni loco p̄ſentia que eſt in creatura. ⁋ 2ᵃ diffi. vtru3 iſte reſpectus ſit tranſcēdens. Uidet̄ aliqbus q̄ oīs reſpectus creature ad deū ſit tranſcendēs/eo q̄ talis reſpectus eſt ide3 real'r ſuo fundamēto. Sed de hoc al's: forte nō eſt verum: vt patebit al's.

2ᵘˢ arti. Deū vbiq3 e[...] Nūc ſuppoſito qd ſit deū eſſe vbiq3. opꝫ inquirere. Utrū hoc ſit veru3. ⁋ Et quātū ad hoc opꝫ dicere q̄ ſic. habemus .n. determinata3 veritatē per ſcripturā. Si aſcendero ad celu3

Q Pſ. 138. tu illic es: ſi deſcendero ad īfernū ades ⁊c̄. Dubiū ergo hoc totū eſt/quō illd pōt ꝓbari vel ꝑſuaderi. Et q̄tu3

Probōnes aliorum. pma via. Immēſitas. ad h̄ adducunt̄ a diuerſis diuerſe vie. Pria eſt via immenſitatis. Na3 dicunt aliq: q̄ ſicut deus eſt intenſiue infinitus: ita extenſiue. nō q̄ habeat partē extra partē: ſed q̄ pōt coexiſtere infinitis locis. Et hoc declarant p̄: q2 ſuba ſpūalis q̄to eſt perfectior: tanto pōt maiori loco coexiſtere: ⁊ maiorē locū ſibi determinare: ſed deus eſt infinite perfectionis. ġ infinito loco pōt coexiſtere. ⁋ Confirmat̄: q2 ſicut diuina eternitas eſt infinita intēſiue: ita extenſiue: vt neceſſario omni tēpori coexiſtat.

Impugnatio ⁋ Sed iſta via non valet: q2 ex credito ꝓcedit. Nam hoc creditu3 eſt: q̄ angelus perfectior maiori loco pōt coexiſtere. Ideo arguo aliter ſic ſm illa3 viā. Oīs limitatio dicit impfectionē: ſicut finitas: ſed ſi deus eſſet alicubi ⁊ nō vbiq3: eſſet local'r limitat⁹ ſic̄ creatura: ſicut

Al'r formant̄ rōnes pro illa via.

A ſi poſſet eē qñq3 ⁊ qñq3 nõ:eēt limitatus ƶ3 durationē.

Anſ. ꝓſol. 1.c. ℂ 2° ſic.Deus eſt quo maius nihil cogitari põt.ſi autē eēt determinatus ad aliquā p:ē vniuerſi:tūc nõ eēt lo/calr quo maius nihil cogitari poſſet:cu3 poſſem⁹ aliqd cogitare qd eſſet in toto vniuerſo.S3 ſi iſte vie vel rõ/

Qñ d ī infini/ficiētias3 illa3 rõnū. nes valerent:pbarēt forte ꝙ ncĉio de⁹ eſſet in infinitis locis:⁊ ꝙ eſſet in maiori ꝙ̃ in toto vniuerſo:⁊ p ꝯñs ꝙ eēnt ifinita loca:⁊ ēt maiora vniuerſo:que oīa vñr incõ ueniētia.Põt ğ dici:ꝙ l3 deus hēat infinitatē intēſiuā: nõ tñ h3 infinitatē vel magnitudinē extēſiuā:quā ima

2ª via. Cauſalitas. ginant̃ predicte rõnes:iõ nõ ꝯcludūt.ℂ 2ª via aliquo/rū eſt via cauſalitatis.Nā op3 agēs eē pñs patiēti ⁊ ap/proximatū:ſ3 de⁹ agit vbiq3:ğ ⁊c̃.ℂ S3 iſta rõ nõ de/

Impugnaº. mõſtrat:q2 forte ħ eſt creditū.ſ.ꝙ de⁹ imediate ī actio ne agētis nãlis agat:imo aliqbus nõ vr̃. 2°.q2 non op3 agēs pñs eē localr̃ patiēti:tū q2 ꝙ̃to agēs eſt forti⁹:tãto agit in magis diſtãs.tū ēt q2 videm⁹ agētia ſcõaria agē: vbi nõ ſunt pñtia:ſic ſol in viſcerib⁹ terre. 3° dato ꝙ ħ

B eēt vex̃ de agētib⁹ nãlib⁹.ħ iõ eſt:q2 agūt p ꝯtactū:⁊ iõ approximationē reqrūt:deus aūt p talē ꝯtactū nõ agit. Dico ğ ꝙ rõ nõ cõuincit:q2 agētia nãlia vñr poſſe agē vbi nõ ſunt pñtia.ℂ Si dicas ꝙ agūt in medio.ℂ Cõ tra.certū eſt ꝙ ſol illa actione q̃ agit in viſcerib⁹ terre/ nõ agit in medio.Silr̃ illud vr̃ falſum ꝙ ſemp agat in mediū:Nā angelus loquēs alteri:nihil vr̃ cauſare ī me dio:nec eiuſdē rõnis cū termino nec alteri⁹:iõ vr̃ ꝙ ſo/

Cõtrº 2ª. lus cõtactus vtualis ſufficiat.ℂ P̃.Nõ vr̃ rõ ſufficiēs ad declarãdū ꝓpoſitū:qñ ſi de⁹ eēt determinate in ce/lo:ſimplr̃ poſſet influere in inferiorib⁹:ſic̃ ſol poſit⁹ in

Deū eē vbi/q3 ꝯtingit in/telligi 2ᵉ. ſuo circulo.ℂ Intelligēdū tñ ꝙ deū eſſe vbiq3 põt po ni duplr̃.Aut ꝙ ſit in vno loco vniuerſi determinato ⁊ inde ifluat oib⁹ ſic̃ ſol.Et vr̃ aliqb⁹ ꝙ ncĉio p̃us agit in medio:poſtea in vltimo:ſic̃ agēs phyſicū.q2 ei⁹ vtus eſt alicubi ſita:⁊ iõ ſic nãlr̃ influit.Iſtud tñ nõ h3 apparē/

A.l.nãlem. tiã:q2 nõ ageret p influxū corporalē:ſ3 p volūtatē tñ:⁊ iõ ſic volūtas attingit extrema p ſuū velle ſine medijs:

C ita po⁹.Alio mõ ꝙ de⁹ ſit abſtract⁹ ab oī loco vt vere ſit nuſꝙ̃:⁊ p ꝯñs nõ vbiq3:⁊ tūc vr̃ aliqb⁹ ꝙ agit p indi ſtantiã:q2 ꝙ nuſꝙ̃ eſt a nullo diſtat cū diſtãtia pſuppo/nat vbi:⁊ talis actio declarat ip3 vbiq3 eſſe p indiſtan/tiã.Iſtud tñ nõ vr̃ eſſe vex̃:q2 ex cõſequēte non põt in/ferri ꝙ repugnat añcedenti:ſed ex nõ eſſe alicubi ifert̃ indiſtãtia ⁊ ex hac eſſe vbiq3:⁊ tñ eſſe vbiq3 ⁊ non eſſe

3ª via. Impugnabi litas. alicubi ꝯtradicit.ℂ Tertia via aliquox̃ ad pbandu3 iſtã ꝯcluſione3 eſt imutabilitas:q2 ſi nõ eſſet vbiq3 vr̃ ꝙ poſſet moueri de loco ad locū trãſferēdo ſe de vna parte mundi ad aliã:⁊ ſic eſſet localr̃ mutatus.Q2 autē poſſet eſſe in alio loco ſicut in iſto/pbat̃:q2 qñ mundū creauit potuit ſibi determinare partē quã voluit:q2 nõ ſibi magis repugnat vna ꝙ̃ alia.ğ eodē mõ põt nūc in eē illud qd ſibi nõ repugnat.ℂ P̃.Si eſſet determina tus ad aliquē locū ꝙ nõ poſſet in alio pſentialiter eē vi

A.l.includ. deret̃ incluſus ⁊ iportare impfectionē:cū tñ hoc ex li/

D bertate ⁊ dignitate angelica ab angelis neget̃.ab ange/lo eni3 negat̃ ex ſui dignitate:qui tñ magis determina/

Impugnaº. Uarietas pſentialitas nõ infert muta/tionem. tus eſt ad locū ꝙ̃ deus.ℂ Sed nec iſta via ꝯuincit.di/ceret̃ enim ꝙ deus nuſꝙ̃ eſſet ꝓprie:ſed tranſferibilr̃ eſſet vbi eſſet:ita ꝙ nõ mutaret̃ ꝓpter hoc:dato etiam ꝙ eſſet ꝓprie adhuc nõ ſequit̃ ꝙ deus mutaret̃.nã re/ſpectus locati ad locū eſt vbi:⁊ illū nõ h3 deus:ſ3 locus h3 reſpectū ad locatū preſentialitatis.diceret̃ ergo de⁹ de loco ad locū tranſferri per nouū reſpectū pſentiali/tatis in hoc loco ad deu3 q prius nõ erat:⁊ ab illo deno/minaret̃ deus eſſe in aliquo in quo prius nõ erat:ſicut dictū eſt ſuperi⁹ de creatione noua que eſt in creatura:

Euaſio. ⁊ ſine aliquo nouo in deo.Dicit̃ tamē ꝙ ſi ponat̃ deus ſimplr̃ ſic abſtractus:vt nuſꝙ̃ dicat̃ eſſe in loco.iſta rõ nõ cõuincit:q2 ibi nõ eſt localis mutatio vbi eſt omni/moda a loco abſtractio:ſed ſi ponat̃ in celo deus deter minate:ſicut ſimplices imaginãtur:tūc apparēter ꝓce/dit rõ.nõ tñ cõuincit:q2 ſi deus de nõ creatore fit crea/tor:de nõ dño fit dñs per ſolū nouū reſpectū creature ad ipm:ita poſſet fieri de nõ pſente alicui pñs per ſolū reſpectū pſentialitatis creature ad deu3:quē creature imprimeret:ſicut mouens imprimit ipm vbi mobili. E

ℂ Sed nunqd per iſtū modū poſſet per diuinã poten/tiã vnū corpus tranſferri de vno loco ad aliū locū per ſola3 mutationē loci?ℂ Dr̃ ꝙ ſic ſi deus poſſet facere vnã relõnē ſine oppoſita relõne:⁊ tunc nõ erit corpus motū nec mutatum.ℂ Quarta via eſt coexiſtētia.vbi dicit vnus doc.ꝙ oīs creatura habet neceſſariã pñtia/litatē ad deū ſicut coexiſtētiã durationis:⁊ ideo cū de⁹ ſit alicubi eſt per reſpectu3 preſentialitatis creature ad ipm.⁊ cū oīs creatura ſit ei ne/ceſſario pñs erit vbiq3 ncĉio.ℂ S3 q2 ne/ceſſitas iſti⁹ reſpectus nõ eſt nota:iõ cõfir/mat̃ 4ᵉ.p̊ ſic.ſi de⁹ crearet ſtellã celo deſtru cto:poſſet eã mouere circulariter:ſ3 nõ niſi acqreret aliquē reſpectū:ſ3 nõ niſi reſpectū pñtialitatis ad ipm.ğ ⁊c̃.ℂ 2° ſic.q2 ſi deus totū vniuerſum deſtrueret/exceptis polis: eos poſſet cõiungere:⁊ ſic perpēdiculariter mouere:ſed nõ niſi per reſpectū preſentiali/tatis ad primū.ergo ⁊c̃.ℂ 3° ſic.q2 deus oīa ſimul põt mouere:⁊ nõ niſi per reſpectū ali/quē.non ad ſeinuicē.ğ ad deū.ℂ 4° ſic.q2 omnia que mouent̃ reſpectū habent ad ali/quod imobile:ſed illud nõ põt eſſe niſi de⁹. ergo ⁊c̃.ℂ Dico ꝙ declarata loci imobili/tate:que eſt difficilior paſſus de tota phia: ꝓpoſitū apparet.Sed hoc dicet̃ in ſecūdo. ℂ Dico ğ ꝙ deus eſt vbiq3.ℂ Ad argumē tum patet per iam dicta. ℂ Qõ. II.

Dubium.

4ª via. Coexiſtētia.

F

Addūtur ħ alia verba ſed non neceſſaria.

A.l. Iſta via eſſet bona ſi iſte reſpcūs pñtialitatꝫ crea ture ad deū eēt intrinſec⁹ aduenies ⁊ ncĉio:ſ3 nõ eſt notū oēm reſpcm̄ pñtiali/tatis ad deū eē itrinſec⁹ ad/uenietē.aīa enim q̃ recipit grã3 pat̃.Iſta paſſio que eſt ad deū ē reſpcūs extriſe c⁹ aduenies:q2 manēte deo ⁊ aīa nõ eſt iſte reſpect⁹ de necitate.ergo nõ oīs reſpe/ct⁹ creature ad deū ē itriſe/c⁹ aduenies.Eodē mõ for te diceret̃ de iſta pñtialita/te.q ergo eſt via ſufficiēs? Dico ꝙ p imobilitatē loci. ſuppono eni3 ꝙ nullū cor p⁹ poſſet ds creare:qd nõ poſſet mouē.ħ eni3 vr̃ eui/

G

dens ꝙ oē corp⁹ ⁊ oīs ſpi/ritus a deo creabilis ſit mo bilis a deo.ſed ipoſe eſt ꝙ oē corpus moueat̃ niſi ha/bēdo reſpectū pñtialitatis ad p̊ᵐ mouēs.ergo ncĉio oē corp⁹ h3 reſpectū pñtia litatis ad p̊ᵐ mouēs:⁊ ſi ħ probaſſet 4ª via habuiſſet intētū.ℂ Dr̃.pbo 4ᵉ.p̊mo ſic.ſi de⁹ crearet ſtellã ⁊c̃.

Vtrum deus ſit in oī tpe. Q2 nõ.q2 deus eſt eternus ſine tpe ƶ3 Aug.5.de tri. ⁊ alibi.ℂ Cõtra.deus eſt pñs oī tēpore.ℂ Prio videndū eſt qd ſit eſſe in tpe.ℂ Et ad hoc introducunt̃.4. ꝯnes.ℂ Prima eſt ꝙ nõ eſt reſpect⁹ rõnis: q2 deus realr̃ eſt in tpe.ℂ 2ª ꝙ nõ dicit p̃ua tionē:q2 tunc nihil eſſet in tpe.vel ipſa entia in potētia eſſent eodē mõ in tpe.ℂ 3ª ꝙ nõ dicit abſolutū:ſicut prius.ℂ 4ª ꝯcluſio eſt. ꝙ non eſt iſte reſpectus:ſicut prius in deo. ℂ Ideo dico.ꝙ nõ eſt in omni tēpore per preſentialitatem cuiuſlibet rei temporalis ad ipſum.Et ſic patet.

Deū eſſe in tpe qd.

Cõclo 4ᵉ vt.q.p̃cunte.

Affirmatiua poſſet bñ po ni ſed ex dictis.q.p̃cedēte declara.

ℂ Diſtinctio. XXXVIII.⁊.XXXIX. Qõ. I. H

ℂ Nunc ergo ad propoſitum reuertens ce/pto inſiſtamus ⁊c̃.

ℂ Propterea ſolet queri vtrum ſcientia dei poſſit augeri vel minui ⁊c̃.

Circa diſtinctionē 38ᵃᵐ ⁊ 39ᵃᵐ q̄ro. vtrū deus habeat certã noti/tiã de futuris ꝯtingētib⁹.Q2 nõ:q2 ds p/nūtiauit per Iſaia3 mortē Ezechie:que non euenit.Iſa.38.⁊ tamē loquebat̃ ex parte dei.ℂ Cõtra.Daniel.3°.De⁹ eter/ne qui abſconditox̃ es cognitor:q noſti oīa añꝙ̃ fiant.ℂ Hic ſciēdū eſt ꝙ Aug.lib.de ci.duas 5.ca.9.

I
opiniones recitat ↄ̃rias. ¶ Una fuit dicẽtiũ/ꝙ oĩa eue/
niunt de neceſſitate ad ſaluandũ pſcientiã dei in ſua in
fallibilitate. Alij dixerũt ꝙ deus nullã h̃z notitiã de fu/
turis cõtingẽtib⁹: ad ſaluandũ rerũ cõtingẽtiã. ¶ Iſtis
tñ erroribus excluſis ipſe determĩat ꝙ ſtãt ſil'.ſ.ꝙ de⁹
oĩa cõtingẽtia certitudinal'r nouit: ⁊ tñ hoc nõ euenire
de neceſſitate. ¶ Ad declarationẽ aũt hui⁹ q̃tuor ſũt ꝑ
ordinẽ ingrenda ⁊ declarãda. Primũ ſi in reb⁹ eſt cõ/
A.l. ꝓuenit. tingẽtia. 2m vñ ꝓcedit hec ↄtingentia. 3m vtrũ deus co
gnoſcat hec ↄtingentia. 4m qual'r a deo cognoſcant̃.

Primus arti. Op̃.alior. Uide aug. vbi ſupra. An in reb⁹ ſit cõtingentia. Impugn⁹ 4r 6.ethi. ⁊ alibi K

Quantũ ad p̃m fuerũt aliq̃ antiq̃ q̃ dixerũt/ꝙ nul
la ↄtingẽtia eſt in rebus: ſ3 oĩa eueniũt
de neceſſitate: q2 oẽ qđ eſt pñs fuit futurũ: ⁊ iõ qđ eſt fu/
turũ erit pñs: ſic oẽ p̃teritũ fuit pñs: ⁊ oẽ pñs erit prete/
ritũ. ¶ S3 cõtra iſtos arguit̃ 4r. Prio ſic: q2 tollũt oẽ3
prudẽtiã: q2 prudẽtis eſt ↄſiliari: ⁊ tñ de neceſſarijs nul
lus cõſiliat̃ niſi fruſtra: q2 nec ꝓuidere nec remediare
põt circa illa. ¶ 2o q2 tollũt oẽm iuſtitiã: cui⁹ eſt remu/
nerare merẽtes: ⁊ punire malos. q2 de illis q̃ neĉio fiũt
nullus meret̃ nec demeret̃. ¶ 3o q2 deſtruit ſcĩa demõ
ſtratiua ⁊ certa. Per ſe.n. notũ eſt/ꝙ illđ qđ põt ab alio
ſeparari nõ ineſt ei neĉio: q2 neĉiũ eſt qđ nõ põt aliter
5.metaphy. ſe hr̃e: ⁊ ꝑ ſe notũ eſt ab aliquo ſubo albedinẽ ſepari: vl'
calorẽ ab aq̃ cũ ſit intuitiue cognitũ. ¶ Ex qb⁹ ſequit̃
neĉio iſta ↄ̃/ꝙ aqua nõ eſt neĉio calida. ¶ 4o q2 tollũt
certã experiẽtiã: certitudinal'r.n. expimur ꝙ poſſumus
facere aliq̃d qđ nõ facim⁹: ⁊ aliq̃ dimittere q̃ facimus:
cũ mẽbra ſubijciant̃ diſpotice.i. ſeruiliter ĩperio volũ/
tatis: ⁊ ipſa poſſit velle aliq̃ que nõ vult: ⁊ nõ velle aliq̃
que vult. Alioqñ q̃s fruſtra rogaret̃ moueret̃ vel ei cõ
Op̃.ꝓpria. minaret̃. ¶ Iõ dico/ꝙ neĉio ↄtingẽtia eſt ponenda in
Obijcit 4r. reb⁹: q2 multa ſũt poſſibilia aliter ſe hr̃e. ¶ Sed ↄ̃ iſtã
1. Perihe. ad finem. veritatẽ inſtat̃ 4r. Prio: q2 in pñtib⁹ nõ põt eſſe ↄtingẽ
tia: q2 in eis eſt neceſſitas. Oẽ.n. qđ eſt: qñ eſt neĉe ẽ eẽ.
¶ 2o q2 in p̃teritis nõ vr̃ poſſe poni ↄtingẽtia: q2 ĩpoſ'e
L
eſt ea aliter ſe hr̃e. ¶ 3o q2 in futuris nõ põt eẽ ↄtingẽ/
tia: nõ eni3 exiſtũt. Cõtingẽtia aũt eſt ↄditio exiſtentis.
Priſcianus. ¶ 4o q2 pñs cõponit̃ ex p̃terito ⁊ futuro: q2 pñs eſt cu
ius ꝑs p̃terijt. ꝑs quoq3 futura eſt: ſed neutrũ iſtorũ põt
Oẽ qđ eſt qñ eſt ⁊c̃. eſſe ↄtingẽs. g̃ nec pñs. ¶ Ad p̃m dico/ꝙ illud qđ eſt qñ
eſt neceſſe eſt eẽ. Hoc verũ eſt in ſenſu cõpoſitionis: ſed
Exponit̃ nõn ter: ſed q̃re Scotũ aliter in ſenſu diuiſionis: qđ eſt qñ eſt: ↄtingẽs eſt eẽ: q2 nunq̃
ↄtingit niſi dum eſt: ſicut ſortes ſedens neceſſario ſedet
Exemplum. in ſenſu cõpõnis: ⁊ ↄtingẽter in ſenſu diuiſiõis. Exm. qđ
eſt albũ: qñ eſt albũ/neĉio eſt albũ. verũ eſt in ſenſu cõ/
poſitionis: q2 hoc totũ qđ dico: albũ. nõ põt eſſe niſi al/
Qual'r in preterito ⁊ futuro ſit ↄtingentia de quo ĩfra magis. bũ. Sed in ſenſu diuiſionis põt eẽ: q2 illud qđ eſt albu3
põt eẽ q̃uis nõ ſit albũ. ¶ Ad 2m. ſicut ſe h3 pñs ad eẽ
ſic p̃teritũ ad fuiſſe: ⁊ iõ ſicut pñs eſt ↄtingẽs: ita p̃teri/
tũ fuit cõtingens: l3 mõ nõ ſit cõtingens: q2 nõ exiſtit.
M
¶ Ad 3m dico/ꝙ futurũ nõ eſt ↄtingẽs: ſicut nec prete/
ritũ: ſed erit ↄtingens: ſicut p̃teritũ ↄtingẽs fuit. ¶ Ad
Contingentia pñtis duplex. D. q̃druplex. 4m. in tẽpore pñti nulla eſt ↄtingẽtia actu: niſi ſicut eſt
in p̃terito ⁊ futuro: q2 nulla ꝑs tẽporis exiſtit: ſed tñ ipſ3
inſtãs eſt ſic ↄtingẽs. ¶ Sed hic ſunt aliq̃ difficulta
tes. Prima q̃re illud qđ eſt dum eſt: neceſſe eſt eſſe in
Reſol'o ſingulariſſima. ſenſu cõpõnis: ⁊ non in ſenſu diuiſionis. ¶ Dico ꝙ al'r
cõparat̃ accñs ad ſubm cui accidit ⁊ aliter ad totũ cõ/
poſitũ ex ſubo ⁊ ipſo accidẽte: ſicut aliter cõparat̃ forma
ad mãm cui accidit: ⁊ al'r ad totũ cõpoſitũ cui ineſt per
ſe p̃mo mõ. Et iõ q2 in ſenſu cõpõnis accipit̃ in ſubo eẽ
cũ exiſtẽtia ſimul: iõ neĉio dr̃ de exñtia ⁊ q̃ſi in p̃ mõ.
Contingentia ⁊ neceſſitas cõſequunt̃ exiſtentiam. In ſenſu aũt diuiſionis nõ ĩtelligit̃ in ſubo niſi eſſentia
cui accidit exñtia. ¶ 2a dif. ſi p̃teritũ ⁊ futurũ pñt eſſe
ↄtingẽtia. ¶ Dico ꝙ exiſtẽtia eſt adeq̃ta ↄtingentie ⁊
neceſſitati: ita qđ oẽ qđ eſt: vel eſt ↄtingens vel neĉiu3,

N
Unde illa que nõ exiſtũt/neutrũ iſtorũ hñt. nec ↄtingẽ/
tiã.ſ. nec neceſſitatẽ. Sũt.n. ĩmediata circa exñtiã: ſicut
finitũ ⁊ ĩfinitũ circa q̃titatẽ. Pro quãto g̃ p̃teritũ fuit
exñs ⁊ qñ fuit: fuit ↄtingẽs. ꝑ tãto dr̃ ↄtingẽs: ꝑ q̃to ãt
nũc nõ eſt. cõtingẽs nõ eſt. ¶ Sil'r dico de futuro. pro
q̃to.n. erit ⁊ qñ erit ↄtingẽs/dicet̃ ↄtingẽs: ꝑ nũc ãt nõ
dr̃. ¶ 3a diffi. de ĩſtãtaneis ⁊ raptim trãſeũtib⁹: q̃uo in
eis põt eẽ ↄtigẽtia: cũ in eis ſit ſil' fieri ⁊ factũ eẽ. nõ vr̃
g̃ in ptãte faciẽtis: du3 eſt inſtãs: ꝙ rapti3 trãſeat. Et ſic
nõ eſt ↄtingẽs: nec ẽt res ex qua facta eſt ei⁹ factio nõ ẽ
in ptãte faciẽtis: nec ꝑ ↄ̃ñs ↄtingẽs. ¶ Dico ꝙ factũ eẽ
Factũ eẽ 2r. eſt duplex. vel ꝙ trãſit in p̃teritũ: ⁊ vt ſic nõ dr̃ eẽ ↄtin/
gẽs: q2 iã nõ eſt ĩ ptãte faciẽtis. Aliud factũ eẽ eſt: qđ l3
veniat manet ꝑ tp̃s: ⁊ iõ qñ eſt hñ põt ĩtelligi cõtingẽs.
Et eodẽ mõ illud qđ eſt ſolũ ꝑ iſtãs: q2 ꝑ eodẽ nũc ꝑ q̊
ſit: põt nõ fieri: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs nõ eẽ: ſic pro q̊cũq3 tp̃e moueo
.ſ. inſtãtanee vel nouiter. ↄtingẽter poſſu3 nõ mouẽ. ¶ Ad cui⁹ ĩtell'm ẽ ſciẽdu3.
ꝙ in ĩſtãti tp̄is ſũt duo ſigna nãe: in q̃rũ p̃ ĩtell'r agẽs in/
In eodẽ inſtãti tp̄is eẽ plura nature. determĩatũ ad alterã ptẽ ↄ̃dictiõis: potẽs tñ in q̃libet.
In 2o ãt ĩtell'r determĩatũ. L3 g̃ ip3 agẽs vt ĩtelligit̃ in
O
2o ſigno nãe/nõ poſſit nõ agere: q2 tũc ageret ⁊ nõ age/
ret: vt tñ in p̃ ſigno hñ intell'r poſſe nõ agere: q2 ꝑ illo ſi/
gno ĩdeterĩatũ ĩtell'r: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs adhuc nõ ẽ agẽs. ¶ 4a
dif. q̃re ponunt̃ aliq̃ futura ↄtingẽtia: ⁊ aliq̃ neĉia. Oĩa
enim futura ſm theologos ſubſunt volũtati diue: q̃ eſt
p̃nm mere ↄtingẽs: ⁊ ſic ↄtingẽs eſt ſolẽ oriri cras. ¶ Di
co ꝙ ſic q̃da3 ſunt ĩpoſ'ia ſimpl'r: q2 a nullo pñt fieri: vt
ꝙ creatura ſimpl'r ſit ĩfinita. Alia ſ3 qđ: q2 nõ pñt fieri
a po^a limitata: vt ꝙ accidẽtia ſeparent̃ ⁊ ſubſiſtãt. Ita
Neĉiũ ⁊ impoſ'e dupla. aliq̃ dicunt̃ neĉia ſimpl'r: q2 eorũ oppm ĩcludit ↄ̃dictio/
nẽ: ſic deũ eẽ. Alia aũt ſunt neĉia ſm qđ: q2 l3 reu alicui⁹
agẽtis oppom poſſit fieri: tñ nõ reu alicui⁹ alteri⁹: ⁊ iõ re
ſpectu ei⁹ ſunt ↄtingẽtia: ⁊ ſic dico in ꝓpoſito de ↄtingẽ
ti. Nullũ.n. futurũ ſimpl'r eſt neĉiu3: imo oẽ eſt ſimpl'r
P
ↄtingẽs. Sed tñ reu alicui⁹ agẽtis põt aliqđ dici neĉiu3:
ſic ſolẽ oriri cras. ¶ Hec ſunt dicta theologice. Phi.n.
Aũ.9.⁊ 11. meta. ⁊ in de cel. ⁊ mundo ⁊ alibi ſepe ad h. aliter dixerũt: q2 poſuerũt ĩtelligẽtias nãliter mouere ⁊
neĉio: ⁊ iõ neceſſari⁹ erat mot⁹ celeſtis: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs ſolẽ ori/
ri cras. ¶ Sed ↄ̃ eos hr̃ demrãtio: q2 qñ aliq̃d pro ali/
Cõtra p hos. quo inſtãti põt eẽ ſub oppoſito/a/nõ repugnat ſibi eſſe
pro toto tp̃e eterno ſub illo: q2 ex quo illud ⁊ oppm ſunt
ſimul in eodẽ inſtãti: ſeq̃t̃ ꝙ nõ ſunt ĩcõpoſ'ia ex ſuis rõ/
nibus formalib⁹: ſed pro aliquo inſtãti videt̃ celum nõ
moueri: ⁊ ĩtelligẽtiã nõ mouere. ergo nõ moueri celum
⁊ nõ mouere intelligẽtiam ſunt cõpoſſibilia.

Scđa arti. Unde ↄtingẽtia rerum. Cõclo 4r.

Secũda pars iſtius q̃õnis eſt videre vñ prouenit
ↄtingẽtia in reb⁹. ¶ Hic aũt ĩtroducunt̃
4or ↄ̃nes. Pria ꝙ p̃a radix ↄtingẽtie in creaturis eſt a
Q
volũtate diuina: q2 cũ ipſa ſit oĩno p̃a cã ⁊ ꝑfectiſſima/ipſa
neĉio cauſante: nulla alia poſſet ↄtingẽter cãre. Qđ ꝓ/
Cõtigẽtiã rerũ ex ↄcurſu volũtat' diue cũ creata: l3 altera ſuffi/ciens ⁊ radix p̃maria ſit: q̃uiſcũq̃ nãlis coagat nãl'r. reliq̃ do ſecũdaria ꝓuẽit. M. hr̃. bat: q2 volũtas diuina põt cãre oẽm effectũ cuiuſcũq3
cauſe ſcđe: ⁊ iõ cũ agẽs neĉiu3 agat inq̃tũ p̃t: oĩa neĉio
cãret: ⁊ ſic oĩa eẽnt de neceſſitate: ſ3 nulla cã põt ↄtingẽ
ter illu3 effectũ cãre: q̃ eſt de neceſſitate. g̃ nulla cã poſ/
ſet cõtingẽter cãre aliq̃d. ¶ 2a ↄ̃ eſt/ꝙ ↄtingẽtia eſt in
effectib⁹ ſecũdario a volũtate creata. Nã oĩa creanda
ſunt deo equal'r ↄtingẽtia: ⁊ tñ talia diſtinguunt̃ in ↄtin
gentia ⁊ neĉia: nõ niſi in habitudine ad volũtatẽ crea/
tam. ¶ Itẽ qñ aliqđ mouẽs nõ mouet niſi vt motu3: ſi
Ponit h argumẽtũ cõ/ter añ ſcđam cõcluſionẽ. neĉio moueat: neĉio mouet: ſed nulla cã ſcđa agit niſi
vt a p̃ma mota. g̃ ⁊c̃. ¶ 3a ↄ̃/ꝙ ex cõcurſu duplicis vo/
luntatis ꝓuenit duplex cõtingẽtia in rebus: q2 duplex
p̃nm ↄtingẽs: ex cõcurſu aũt cuiuſdã alterius nõ: q2 oĩa
A.l. cuiuſlibet. alia neĉio ⁊ nãliter agũt: volũtas aũt ſolũ cõtingenter.
¶ 4a ↄ̃/ꝙ ex cõcurſu alterius ſolius volũtatis cũ alijs
cauſis nãlib⁹ ꝓuenit ↄtingẽtia in rebus: q2 q̃ñcũq3 ad
aliquem

A aliq̄uẽ effectũ cõcurrit aliqua cã ꝯtĩgẽs: quocũq; alio cõcurrẽte quãtũcũq; neceſ̃io ille effectus eſt cõtingens. Cauſa eſt: q̃a effectꝰ ſemp̄ ſequit̃ p̄tẽ debilioꝛẽ. ꝯtĩgẽs autẽ p̃nᵐ eſt huiꝰ. ❡ P̄. Neceſ̃ium nunq̃ dep̃ẽdet a con-tingẽte. g̃ ⁊c̃. ❡ Sed ꝯ has ꝯnes inſtat̃ 4ʳ. Pꝛio. q̃a phi poſuerũt ꝯtingentiã in rebus: ⁊ tñ poſuerunt deũ agere neceſ̃io. ❡ 2ᵒ. q̃a nõ vĩ aliq̃ maioꝛ ꝯtingẽtia in voluntate nr̃a: q̃ in actione cuiuſcũq; alteriꝰ agẽtis: q̃a ſicut ſol cõcurrẽte volũtate diuina ad cauſandũ radiũ: neceſ̃io cau-ſat radiũ: ſic volũtas nr̃a reⁿ actus ſui ꝯcurrẽte volũta-te diuina neceſ̃io cãt. Si aũt nõ ꝯcurrat: nõ põt cauſare. ❡ 3ᵒ. q̃a nõ videt̃ q̃ reſpectu cuiuſcũq; ꝯtingẽtis volũtas diuina ꝯcurrat. Nã volũtas nr̃a eſt ꝯtingẽs nõ ſolũ reſpectu ꝯ̃rioꝝ. ſ. velle ⁊ nolle: ſed reſpectu ꝯ̃dictorioꝝ ſcʒ. velle ⁊ nõ velle. ſ. in ſuſpẽſione actus: ſʒ in tali ſuſpẽ-

B ſione volũtas diuina nihil põt agere: q̃a actus negatiuꝰ ⁊ p̃uatiuus eſt. g̃ volũtas diuina coagit ſolũ reſpectu po-ſitiuoꝝ. ❡ P̄. Bruta vident̃ etiã nõ neceſ̃io agere. q̃a vĩ q̃ poſſint manuduci ad diuertendũ ſe ab actibus ſuis. ❡ 4ᵒ. q̃a tũc oẽs effectus eſſent ꝯtingẽtes, cum ad oẽs ꝯcurrat volũtas diuĩa. Uel ſic. agẽs nõ põt agere neceſ̃io: q̃n effectus ſit neceſſariꝰ: cũ impoẽ ſit actionẽ ſine ter-mino eſſe. ❡ Ad p̃mũ dico, q̃ phi in hoc nõ dixerũt cõ-ſequẽter ad dicta ſua. Ex quo eni poſuerũt deũ agere de neceſſitate: alie aũt cãe ſolũ agunt vt mote a deo: cuʒ oẽ mouẽs motũ, eadem neceſſitate q̃ mouet̃, eadẽ mouet: quare oẽs cãe ſcđe de neceſſitate cauſant. Si g̃ oẽs ne-ceſſario cãnt: oẽs effectꝰ de neceſſitate cauſant̃: ⁊ ſic oĩa eueniũt mere de neceſſitate. Suppoſito g̃ q̃ aliq̃ cauſa ſcđa ꝯtingẽter agat: ſequit̃ neceſ̃io q̃ etiã p̃ma. Sed for-te phi: nõ poſuerũt deũ ꝯcurrere in cauſatiõe diuʒ effe-

C ctuũ. ❡ Ad 2ᵐ dico q̃ aſſiſtẽte voluntate diuĩa in rõne cãe vl̃is: ſol nõ põt nõ p̃ducẽ radiũ: imo neceſ̃io p̃ducit: ſed aſſiſtẽte volũtate diuĩa volũtati nr̃e ĩ rõne cãe vl̃is: ſic volũtas nr̃a põt ſuſpẽdere actũ q̃đ nõ ꝯtigit in ſole: ⁊ in cauſis nãlibus nõ videt̃ req̃ri aliq̃ alia cã nec mo-tio: niſi iſta aſſiſtẽtia. Et iõ non videt̃ ꝯuincere p̃ma rõ facta de radice ꝯtigẽtie: niſi ſuppoſita fide. Et ſic appa-ret q̃uõ aliq̃ ꝯtingẽtia eſt in actu volũtatis nr̃e: que non eſt in alijs effectibꝰ nãlibꝰ. ❡ Ad 3ᵐ difficile eſt valde videre q̃uõ volũtas nr̃a in ſuſpenſione actꝰ dependeat a volũtate diuina. Si eni fiat p̄ actũ volẽdi poſitiuum vel volẽdi: tũc ſatis p̃ʒ q̃uõ voluntas diuina concurrat. ❡ Sed tũc remanet difficultas: de p̄ceſſu in ĩfinitũ in actibus: ſed de hoc alĩs. ❡ Ad illud q̃đ addit̃ de brutis dico, q̃ talia fiunt p̄ manuductiones ⁊ triſtitias q̃ mo-uent neceſ̃io ipſa bruta: que. ſ. triſtitie vel delectationes ĩ-ducunt̃ in eis ab extrinſeco. ❡ Ad 4ᵐ cõcedo ꝯneʒ: q̃ oẽs effectus ⁊ oĩa que ſunt ex̃ deũ ſunt ꝯtingẽtia: lʒ ſ̃m q̃d aliq̃ p̃nt dici neceſ̃ia: q̃a ab aliquo p̃nᵒ nãli ⁊ neceſ̃io p̄-ducunt̃: ſicut a ſole radius. ❡ Sʒ oꝛit̃ difficultas. ſi cõ-tingẽtia volũtatis create reducat̃ in ꝯtigẽtiã volũtatis diuine. ❡ Dĩ q̃ volũtas creata h̃ʒ duplicẽ cõtingẽtiaʒ. Unã ad ꝯ̃ria vtpote ad nolle ⁊ velle: qui ſunt actꝰ ꝯ̃rij: ⁊ in iſtis ꝯtingentia reducit̃ manifeſte in ꝯtingẽtiã diui-ne volũtatis: q̃a nõ põt aliquẽ iſtoꝝ actuuʒ elicere: niſi cõcurrẽte volũtate diuĩa vt eſt cã vl̃is. Aliã h̃ʒ ad ꝯ̃di-ctoꝛia: que eſt ad actũ eliciendũ vel ſuſpẽdẽdũ: ⁊ hoc in p̃ mõ p̃ʒ: ſicut ſupꝛa. Sed in ſuſpenſione actus cũ nihil dicat poſitiuũ: iſta ſuſpenſio eſt difficilis: niſi dicatur q̃ actu poſitiuo quo vult nõ velle: ſuſpẽdit ipʒ velle. Et ſi de illo actu ſuſpẽdẽte querat̃. dicet̃ eodẽ mõ ſic de p̃. ⁊ erit p̄ceſſus in ĩfinitũ: ſicut in reflexionibus itell̃s: ⁊ tũc volũtas erit ꝯtingẽs ſimpl̃r ad ꝯ̃dictoꝛia: ſicut fuit p̄re-miſſum: cũ in ſuſpẽdente eliciat actum poſitiuũ: ⁊ iterũ p̄ſente obiꝰ nõ poterit non elicere aliquem actũ.

Tertium p̃ncipale declarandũ. Utrũ deꝰ cogno-ſcat ipſa cõtingentia. Dic aliq̃ volunt dicere q̃ nõ: q̃a tũc vileſceret eius itell̃s cũ itell̃s perfi-ciat̃ ab obiecto. ❡ Sed iſtud nõ põt ſtare. Primo. q̃a deus h̃ʒ p̄udentiã ⁊ artẽ: talia autẽ ſunt reſpectu cõtin-gentiũ. ❡ 2ᵒ. q̃a nõ videt̃ plus de neceſſarijs q̃ de cõ-tingentibꝰ: q̃a eque volũtas cõtinet v̾tualr̃ ꝯtingentia: ſicut entia neceſ̃ia. g̃ ⁊c̃. ❡ Aliter arguit̃ 4ʳ. Primo. quia eadẽ rõne nõ itelligeret eſſentiã ſuã: cũ ab ipſa itellectꝰ ipſe nihil recipiat: nec ab ea imutet̃. ❡ 2ᵒ. Quia poᵃ co-gnitiua q̃to nobilioꝛ tãto cõioꝛ ⁊ vlioꝛ: ſʒ itell̃s diuinꝰ eſt poᵃ nobiliſſima. ❡ 3ᵒ. q̃a ſi obiecta ſenſibilia vilifi-carẽt potẽtiã: multũ ignobilitaret̃ itell̃s in p̄udentia ⁊ arte ⁊ ſciã p̄ſpectiua. ❡ 4ᵒ. Quia diuĩa voluntas ꝯtinet ſupemĩẽter oĩa ꝯtingẽtia ⁊ v̾tualr̃ ſicut eſſentia ꝯtinet neceſ̃ia: ſed tale rep̄ñtãs eſt ſufficiẽs ad p̄fecte cognoſcẽ-dũ. ❡ Ideo dico, q̃ deꝰ itelligit oĩa tã p̄ñtia q̃ futura: q̃đ p̃ʒ ex ſcriptura diuina. Patet ẽt ex cõceſſis a phis: q̃ cõcedũt q̃ deꝰ h̃ʒ p̄uidẽtiã de iſtis iferioꝛibꝰ cõtingen-tibꝰ. g̃ itelligit illa. Pꝛobat̃ etiã rõne: q̃cũq; eni intell̃s cognoſcit aliquã cãm vt cã eſt: cognoſcit effectũ: ſʒ deꝰ cognoſcit ſeipm̃ vt cãm contingentẽ. g̃ neceſ̃io cognoſcit cõtingẽs. Minoꝛ patuit ſupꝛa. Nec valet eoꝝ motiuũ: q̃a ille cõditiones obiꝰ ſolũ attribuunt̃ obiꝰ reſpectu ĩ-tellectus creati: vt ſuperius patuit. ❡ Sed ꝯ inſtat̃ 4ʳ. Primo ſic. Oĩs potẽtia nãlis ⁊ neceſ̃io agẽs neceſ̃io op̃at̃: ſed intell̃s diuinus eſt poᵃ nãlis ⁊ neceſ̃io agens. g̃ neceſ̃io op̃at̃ circa obiectũ ſuũ: ⁊ p̄ ꝯñs neceſ̃io intelliget cõtingẽ-tia. ❡ 2ᵒ. q̃a deus nihil cognoſcit niſi ĩtuitiue ſed cõtin-gẽs nõ põt cognoſci ĩtuitiue: q̃a ab eterno nõ fuit. g̃ ⁊c̃. ❡ 3ᵒ. q̃a quicquid deus cognoſcit, euidenter cognoſcit: ſed contingẽtia nõ p̃nt eſſe euidẽtia: q̃a ſunt ĩdifferẽtia ad oppoſitũ. ❡ 4ᵒ. q̃a videret̃ q̃ poſſet eſſe mutatio in ſcia diuĩa: q̃a multa erũt q̃ ipẽ põt ĩpedire. Similr̃ poſ-ſet eſſe augmẽtatio: q̃a poſito q̃ p̄ducat in eſſe que nõ p̄ducet: tũc cognoſceret aliqua que nõ cognoſcet: ⁊ ſic augmentatio in ſcia diuina. ❡ Ad p̃mũ dico q̃ oĩs po-tentia nãlis quãtũ eſt ex ſe, ſemper agit: ⁊ fert̃ neceſ̃io in obiectũ ſuũ: põt tñ ꝯtingẽter ferri in obm̃ aliq̃đ: ſi ꝯcur-rat vel p̄eſupponat aliquã potẽtiã cõtingenter operã-tem: ⁊ cõtingenter cũ ea cõcurrenteʒ: ſicut ignis cauſat nãliter: tñ appꝛoximationẽ req̃rit que põt eſſe ꝯtingẽs. Et ideo ſua actio ſimpl̃r erit cõtingẽs. Sic dico in p̄po-ſito q̃ voluntas p̄ecedit intell̃m quo ad cõtingẽtia: ſic poſtea dicet̃: ⁊ operat̃ ꝯtingẽter. g̃ ⁊c̃. ❡ Ad 2ᵐ dicunt aliq̃: q̃ deus ĩtuitiue cognoſcit ꝯtingentia: q̃a ea cogno-ſcit in rep̄ñtatiuo: q̃đ meliꝰ rep̄ñtat q̃ res ſint in ſe. Et h̃ ſufficit. ❡ Ad 3ᵐ dico, q̃ nõ obſtante q̃ ꝯtingens pote-rit aliter ſe h̃ie: adhuc euidenter põt cognoſci ſicut eui-denter cognoſco te ſedere cũ ſedes: nõ obſtãte q̃ aliter poſſet eſſe, dato q̃ poſſis nõ ſedere. Eodẽ mõ dico in p̄-poſito. ❡ Ad 4ᵐ dico q̃ ſciam augeri vel minui põt ĩ-telligi dupl̃r. vel in ſe formalr̃: ⁊ ſic dico q̃ ſcia dei non auget̃ nec minuit̃. Uel quo ad obiecta in eſſe cognito: ⁊ ſic nõ eſt incõueniens: q̃a ex hoc non ſequit̃ mutatio in aliquo q̃ ſit formalr̃ in deo. Sola eni mutatione fa-cta in obiectis in eſſe cognito eoꝝ p̃nt aliqua eſſe ſcita ⁊ nõ ſcita: que tñ p̄us oppoſito modo dicebant̃: ſic p̄p̄ ſolã mutationẽ in re creata factã, dĩ deus creare: q̃ p̄us nõ dicebat̃. Sic dico in p̄poſito. Obiecta eni ſ̃ʒ q̃ vo-lũtas acceptat accipiũt eẽ cognitũ q̃đ p̄us nõ habebãt.

Quartũ p̃ncipalr̃ inquirendũ eſt. Q̃uõ deus futu-ra cõtingentia cognoſcat. Et quantuʒ ad hoc p̄pter diuerſos modos dicendi. dico quatuoꝛ con-cluſiones. Prima eſt iſta. q̃ deus non cognoſcit futura contingentia per ſuã eſſentiã: ſicut aliq̃ dixerũt: moti

Margin notes (left): Obijcitur 4ʳ. — Uide Sco. 2. di. 1. q. 1. ⁊ vbi in nõi. ⁊. 1. di. 1. q. 3. — Phi ſibi ſpſis ip̄licite ꝯ̃dixe runt i p̄lribus. — Alr̃ ꝯtigẽtia in actibꝰ libe elicitꝭ ⁊ aliter i nãlr̃ talibꝰ: lʒ eadẽ ꝯtingen tia ſit ex parte volũtatis diui ne vtrobiq; aſſiſtentis. Uide d̃ ſuſpẽ ſione actꝰ vo-luntatis. — Quere Sco. — Q̃r ſ̃ter deũ contingentia ſimpliciter. Dubium. D Contingentia volũtatis crea te duplex.

Margin notes (right): E Tertius arti. Opio alioꝝ. Impugnatio multiplex. — F Opio p̄p̄ria. p̃ʒ in Daniele vbi ſupꝛa ⁊ ali bi ſepe. — Obijcitur 4ʳ. — G — Q̃ñ ⁊ q̃re ĩ-tellectus diuĩ ꝯtingẽtia ꝯtin genter ſimpl̃r intelligit. Ecce q̃đ q̃ris — H Sciaʒ augeri ⁊ minui ꝯtigit dupliciter. — Conſidera ca ſte. vide Sco. 1. d. 2. q. 2. Uide ſingula riſſime q̃lr̃ ſcia dei poſſit augeri vel mi nui: ſed oĩa ca ſte examinab. Quartꝰ arti. — Cõcluſio 4ʳ. Quadruplicẽ op̄. alioꝝ excludens.

I ex hoc ꝙ ipſa eſt pmū obꝫ itell's diuini. Probo ſic. Nā dīna eſſentia cuiuſcūqꝫ eſt pn^m vel repñtatiuū:necio ⁊ vniformiter repreſentat:⁊ diuinus itell's necio itelligit quātū eſt ex ſe qcqd itelligit:⁊ ideo ſi diuina eſſentia futuꝝ ꝯtingēs repñtaret/ipſuꝫ vniformiter ⁊ necio repreſentaret:⁊ dīnus itell's necio itelligeret. Et ſic ſequeret. vel ꝙ eſſet neciū:ſicut eſſet necio notū:vel ꝙ diuin⁹ itell's deciperet:quoꝝ vtrūqꝫ eſt ipoſ'e. Euenirent enī oīa de neceſſitate. ¶ 2ª ꝯ. Qꝛ nō itelligit ꝑ ideas:ſicut aliq dixerūt ꝙ diuin⁹ itell's itelligit per ideas que ſunt in mente diuina. Qḋ ꝓbāt ſic. qꝛ oīs artifex cognoſcit artificiū per exēplar ei⁹ qḋ hꝫ apud ſe:ſed idee ſꝫ Aug. ſunt exēplaria reꝝ. g̊ ⁊c̄. ¶ Sed iſtud non pōt ſtare:qꝛ idee ſunt ex nā ſua incōmutabilia ⁊ icōmutabil'r repreſentātia:ſicut eſſentia. Et ideo ſi repñtant iſtud futurū ſemꝑ ipm necio repñtabunt:⁊ per ꝯñs necio erit:vel ſi nō:falſo repñtabūt.

Futura ꝯtigētia ab itell'u diuino non per ipſaꝫ diuinaꝫ eſſentiā formaliter:nec ꝑ ideas:nec per eorū ꝓpriā preſentiā:nec per indiſtantiā: ſꝫ ꝑ determinationē dine voluntatis eter/naliter cognoſci. Op. aliorum.

K ¶ 3ª ꝯ. Qꝛ nō per pſentiā ꝓpriā:aliqui enī imaginant ꝙ oīa ſunt deo pſentia tā futura q̄ȝ preterita:⁊ ideo ſicut cognoſcit pſentia:ſic cognoſcit pterita ⁊ futura. ¶ Sed iſtō ſtare nō pōt:qꝛ qḋ in ſe nō eſt:imo eſt oīno nō ens:alteri pñs eſſe nō pōt:cū pſens eſſe preſupponat eſſe:futurū aūt nō eſt. g̊ ⁊c̄. ¶ P. dato ꝙ in ſe ſint pñtia:ſicut illa que nūc ſūt:adhuc deus illa per ſeipſa nō cognoſceret:cū de⁹ apud ſe oīa cognoſcat nihil a rebus mēdicādo. ¶ 4ª ꝯ. Qꝛ nō cognoſcit ea ꝑ indiſtantiā ſicut dicūt aliq ꝙ de⁹ ꝑ idiſtantiā ea cognoſcit. Qḋ ꝓbāt:lꝫ enī ea que nō ſunt pſentia deo eſſe nō poſſint poſitiue:tñ nullatenus diſtant a deo:cuꝫ ipſe ſit indiſtās omni dimēſioni tpis:ſicut ⁊ loci. ¶ Sed iſtud nō pōt ſtare. Ratio enī negatiua nō videt̄ eē ſufficiēs repreſentatiuū alicuius poſitiui:ſꝫ bñ eꝯ. Et pterea talem idiſtantiā reſpectu oīum hꝫ:⁊ iō necio talia cognoſceret:⁊ ꝑ ꝯñs talia necio eſſent.

A. l. diuiſioni

L ¶ P. Talē idiſtantiaꝫ hꝫ reſpectu oīuꝫ futuroꝝ ⁊ nō futuroꝝ:poſſibiliū ⁊ nō poſſibiliū:qꝛ nullū ab eo poſitiue diſtat:⁊ tñ dicim⁹:ꝙ aliter nouit futura q̄ȝ nō futura. g̊ ⁊c̄. ¶ Confirmat̄. qꝛ oīs rō negatiua reducit̄ ad affirmatiuā:nec etiā aliqua negatiua pōt eſſe ſimpl'r pma. ¶ Dico g̊ ꝯnē affirmatiuā. ſ. ꝙ de⁹ cognoſcit oīa futura ꝯtingētia ⁊ etiā pſentia per voluntatē ſuā:ſiue per determinationē ꝓprie volūtatis:qꝛ per ꝓpriā cauſam cognoſcit̄ effectus:ſed volūtas diuina eſt ꝓpria cā ꝯtingentis. g̊ ⁊c̄.

Opio ꝓpria. 5ª cōcluſio.

¶ Scḋo. qꝛ variabile nō pōt cognoſci niſi per variabile:vel formal'r vel virtual'r:ſola volūtas in deo eſt variabilis ſaltē virtualiter. g̊ ⁊c̄. ¶ Sed ꝯtra iſta inſtat̄ 4^r. Primo. qꝛ diuina volūtas ita videt̄ ex ſe iuariabilis:ſicut eſſentia ⁊ intell's. g̊ videt̄ ꝙ qcqd repñtat vniformiter ⁊ necio repreſentabit:ſicut eſſentia. ¶ 2°. qꝛ eodē mō velle diuinū eſt ꝑfectio abſoluta ⁊ icōmutabilis ⁊ necia:ſic eſſentia. g̊ ⁊c̄.

Variabile 2^r. Volūtas diuina q̄l'r variabilis ſit. Obijcitur 4^r

M ¶ 3°. qꝛ nō videt̄ ꝙ poſſit fugere ad determinationē actiuā:qꝛ iſta ꝺterminatio nō eſt ī deo formaliter:qꝛ nihil eſt formal'r in deo qḋ ſit ꝯtingēs. Iſta aūt determinatio eſt ꝯtingens:ſed deus nihil cognoſcit niſi per illḋ qḋ eſt in ſe formal'r. ergo nō per determinationem. ¶ 4°. qꝛ non poteſt etiaꝫ dici de determinatione paſſiua:qꝛ certuꝫ eſt:ꝙ illa eſt in obiecto extra:ſed per nihil quod ſit formaliter extra deus aliquid cognoſcit. ergo ⁊c̄. ¶ Ad pmum dico/ꝙ accipiēdo voluntatē pro potētia volitiua:videtur mihi ꝙ argumētuꝫ cōcludat:quia quantū eſt ex ſe necio repreſentat. ¶ Simil'r ad ſcḋm accipiēdo actū volūtatis diuine ſꝫ ꝙ eſt quedā ꝑfectio abſoluta:opꝫ g̊ fugere ad determinationē volūtatis. Quid ergo dicat determinatio. ¶ Dico ꝙ opꝫ itelligere vnā ꝺterminationē actiuā in volūtate diuina:⁊ vnā paſſiuā in creatura determinata. ¶ Sed qd eſt illa determinatio actiua in volūtate dei? ¶ Dico ꝙ nō eſt niſi ꝓductio actiua qua voluntas ipſa obiecta ꝓducit in eſſe volito. Eſt ergo reſpectus rōnis ꝯñs voluntatem in volūtate:ſicut reſpectus rōnis eſt in intell'u/ꝯñs intell'm.

Determiatio duplex.

Vide h qd ſit determinatio

N ¶ Sed quō ens rōnis pōt eē pn^m cognoſcēdi rem? ¶ Dico ꝙ nō eſt incōueniens ꝙ reſpectus rōnis nō cōfictus a rōne:ſed derelictus:ſit rō cognoſcēdi rē. Tūc g̊ itell's ituitiue cognoſcēdo reſpectū iſtuꝫ/cognoſcit ⁊ terminū:qꝛ reſpectus cognoſci nō pōt niſi ꝑ veꝝ terminū. ¶ Sed hic eſt diffi. qꝛ videt̄ ꝙ de⁹ necia cognoſcere poterit per ſuā eēntiā:qꝛ eminēter ea ꝯtinet. cū g̊ eque eminēter ꝯtineat ꝯtingētia ſicut necia:videt̄ ꝙ per eſſentiā eque cog̊ſcit ꝯtigētia ſicut necia. ¶ P. Eſſentia eſt rō cognoſcēdi oīa attributa:⁊ per ꝯñs voluntatē:ſed per volūtatē cognoſcit̄ illa determinatio. g̊ per eſſentiā per quā cognoſcit̄ volūtas:per illā regulā: qcqd eſt cā cauſe/eſt cā cauſati. ¶ Dico ꝙ opꝫ cōcedē vltimate reſoluēdo/ꝙ oīa cognoſcant̄ per eſſentiā diuinā tanq̄ȝ per pmū obm.

voluntatis diuine ⁊ qual'r cognoſcit ꝯtigētia:⁊ eſt ſingulare ⁊ difficile valde. Dubium. Solutio. Reſpect⁹ rationis dupl'r. Du^m nobile. ꝓ pª op. in cōcluſione hui⁹ articu.

O ¶ Sed qꝛ iſtud quātū ad oīa nō ſufficit:maxime in ꝯtingētiū cognitione:ideo oportet aliqd aliud coaſſumere:⁊ illud eſt voluntas vel determinatio volūtatis:ſꝫ pdicta. ¶ Sunt ergo q̄tuor eſſential'r ordinata. Primū eſt diuina eſſentia. 2^m potentia volitiua. 3^m eſt actus volēdi. Et 4^m eſt obm volitū. Eſſentia enī diuina vt ſupra patuit:nō pōt ꝯtingenter preciſe pſentare ꝓpter ſuā neceſſariā ⁊ vniformem reſpectu oīuꝫ repñtationē:nec potētia volitiua in ſe:eadē rōne:nec actus volendi in ſe:ſed per determinationē:vt prius dictū eſt. Sed iſta tria ſunt necia equaliter ſꝫ ſe ⁊ ſꝫ ſuā nām:non tñ obiectū volitū:qꝛ eſt ratio cognoſcēdi tūc deus acciperet notitiā a rebus: ſed ſola determinatio ſe tenēs ex pte actus volēdi q eſt in deo: qꝛ oīa alia ſūt eque necia:ſed iſta determinatio poteſt ineſſe diuine volitioni ſine eius mutatione:cū ſit reſpectus nō realis ꝯñs actū diuine volūtatis:ſicut reſpect⁹ rōnis actū diuini itell's:⁊ determinatio dīne volūtatis nō addit ſupra actū volēdi niſi ꝓductionē actiuā in eē volito:pro tali ⁊ tali periodo.

Ecce qḋ q̄rit

Ordō ſingularis.

Reſolō ſingulariſſima.

Tollit inſtātiā.

P ¶ Sed ꝯ. qꝛ diuina voluntas eſt real'r volens iſtud futurū ⁊ nō illud. g̊ real'r eſt determinata. ¶ P. Per aliqd nō reale nō videtur poſſe cognoſci reale:ſed cōtingentia pñtia ſunt realia. ¶ Ad pmū dico ꝙ real'r eſt volēs ſicut real'r creans: cū tñ actiua creatio ſit reſpectus rōnis tm̄:ita ꝙ real'r refert̄ ad fundamētū determinationis. ¶ Ad 2^m dico/ꝙ habitudo extremoꝝ in ꝯtingētibus nō ponit̄ niſi reſpectus rōnis:⁊ dato ꝙ realis:nullū icōueniēs eſt:ſi intellectus itelligat vel cognoſcat aut voluntas per reſpectus rōnis ſue. ¶ Ad argm^m pꝫ:qꝛ deus pnouerat ꝓlōgationem dierū quā diſponebat. Et enuntiatio Iſaie itelligebatur cum conditione.

Replica.

Eſſe real'r volens ſic̄ creās cōtingit 2^r.

Q ¶ Queſtio. II.

Utrum in futuris ꝯtingentibus actus volūtatis diuine pcedat actū intellectus. Qꝛ nō. qꝛ nihil amat̄ niſi cognitū. ſꝫ Aug. ¶ Sed ꝯ. in proceſſu practico actus voluntatis precedit actū itellectus.

9. trini. ⁊ alibi ſepe.

Hic introducit̄

ſnīa doc. noſtri q dicit:ꝙ voluntas prius determinat ſe q̄ȝ itell's itelligat:ita ꝙ reſpectu taliū. ſ. ꝯtingentiū volūtas dīna pcedit intell'm. ¶ Ad hoc aūt ſunt due rōnes euidētes. Prima eſt:qꝛ qcqd operat̄ potētia mere nālis ante oēm actū potētie ꝯtingētis:operat̄ mere necio. Si ergo itell's itelligit cōtingētia ante oēm actū voluntatis necio itelligeret:cū ſit potētia nālis. Et ſic neceſſario cognoſceret contingētia:⁊ per ꝯñs necio euenirent. ¶ Scḋa eſt iſta. potētia que neceſſario ꝯformat̄ regule recte:opꝫ ꝙ ſꝫ dictamē illius regule ſe conformet:⁊ ſi ꝯtra regulā agit necio eſt inordinata:ſed volūtas dīna

Op. ſcō. cum ſuis fundamētis hic. Reſpectu ꝯtigentiū voluntateꝫ pcedere intellectum.

necio

A

necio cōformat̃ tāq̃ regule itellectui in his q̃bus ſeq̃t intell'm. g̃ ſi itell's intelligit antichr̃m venturꝝ: necio vo luntas volet. ⸿ Sed ꝯ hāc ſniaꝫ inſtat̃ 4ᵒʳ. Pͥo ſuppo ſita regula Aug. ꝙ .ſ. impoſſe eſt ꝙ volūtas ferat̃ niſi in cognitū. Tūc arguo ſic. Quicq̃d diua volūtas vult/diui nus itell's p̃cognoſcit: ſꝫ diuina volūtas vult determina tionē ſuā q̃a determinat actiue hoc faciēdū. g̃ intell's diuinꝰ eā eē p̃cognoſcit. ⸿ 2° eodē mō arguo de deter/ minatione paſſiua: q̃a ex quo volūtas diua eā vult/itel/ lectus eā p̃cognoſcit. ⸿ 3° iſtat̃ ꝯ p̄dictā opionē: ſuppo ſita quadā declaratione. dicūt eni iſti ꝙ eſt cōſiderare q̃tuor ſigna. ⸿ In p̄mo itell's diuinꝰ itelligit q̃dditates oium creabiliū: ⁊ eoꝝ que erūt: ⁊ eoꝝ q̄ nō erūt. ⸿ In ſcđo volūtas illa diligit volitione ſimplicis cōplacētie: q̃a intell's ⁊ volūtas in deo ſunt potētie ꝯnāles ⁊ adeq̄/ te. g̃ dilectio eſt necīa. ⸿ In 3° volūtas diuina ꝓducit eas ſeu determinat illas q̃dditates: que de ſe ſunt inde/ terminate ad eſſe ⁊ ad nō eſſe: ad alterꝝ ꝯtradictorioꝝ. ⸿ In 4° ſigno diuinus itell's aſpiciēs determinationē volūtatis: itelligit talia eſſe determinata. Et ſic futura ⁊ p̄ſentia cognoſcit. ⸿ Oia iſta exēplificant̃ in vno ſo/ lo exēplo .ſ. in iſta ꝓpōne: nauale bellū erit cras: cuiꝰ ter mini ſunt p̃cogniti ante actū volūtatis ⁊ non habitudo vſq; ad determinationē ipſius volūtatis. ⸿ Iſtis pre/ miſſis apparet tertia iſtātia. Nā ex iſto ꝓceſſu apparet ꝙ determinatio ipſa erit volita ⁊ nō p̄us cognita. Naꝫ in 4° ſigno eſt p̄mo cognita. in 3° aūt eſt volita: g̃ prius. ⸿ 4° ſic. Aut q̃a totū illud cōplexū .ſ. nauale bellū erit cras iquātū eſt ſ̄m ſe totū: p̄us eſt cognitū: aut nō. ſi ſic: habeo ꝓpoſitū. ſi nō. ergo ſ̄m aliq̃d ſui nō eſt p̃cognitū: ſed ſ̄ꝫ ſe eſt volitū totū. g̃ volitū eſt aliq̃d nō p̃cognitū.

Obijcitur 4ᵒʳ ad ſupra.

Ordo ſcđ. h ⁊ in q̃ſt. q. 14. ⁊ alibi ſepe. ỏ cognitione re ꝝ aliaꝝ a ſe in deo.

A. l. g̃nales vel ꝯñales.

B

⸿ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ lꝫ intell's necio omne obm̄ volitū pre cognoſcat: nō tñ oēm effectū cauſatū a voluntate: ſicut lapis volitus p̃cognoſcit: ſed tñ ipſe actus volēdi a vo/ luntate cauſatus ⁊ determinatꝰ ad lapidē nō eſt ab itel lectu p̃cognitus. ⸿ Dico g̃ ꝙ illa determinatio non eſt obiectū diuine volūtatis: ſed eſt effectus eius: ⁊ ita non opꝫ ꝙ talis determinatio ſit p̃cognita: q̃a nec eſt volita: ſed eſt ſolū circūſtātia actus volēdi reſpectu talis obie cti. Eodē modo dico ad ſcđm de determinatione paſſi/ ua: q̃a nec eſt volita nec cognita: ſed obiectū preciſe. po teſt tñ eſſe volita actu reflexo: ſed hoc eſt per accidens quātū ad ꝓpoſitū. ⸿ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ dico ꝙ iſta ꝓpoſitio. nauale bellū erit cras: eſt p̃cognita ſolū quātū ad extre ma: ſed quātū ad habitudinē extremoꝝ nō. ⸿ Sꝫ q̃d eſt habitudo: Aliqui dicūt/ꝙ eſt ens rōnis: ſed h̄ nihil valet: q̃a nauale bellū vere ⁊ realr̃ erit. Sed quicquid ponat̃: ſiue ens reale: ſiue ens rōnis: quoddā ens cogno ſcibile eſt in ſe: ⁊ volūtas diuina illā habitudinē vult. g̃ necio itell's illā precognoſcit. ⸿ Dicit̃ hic vniformiter de determinatione ⁊ de habitudine .ſ. ꝙ quidditas de/ terminationis eſt precognita: nō tñ ꝙ ipſa voluntas ſit tali determinatione determinata. Siľr habitudo iſtoꝝ extremoꝝ eſt preintellecta ⁊ termini ſeorſum: nō tamē ipſa cōplexio tota. ⸿ Sed cōtra: q̃a ad hoc ꝙ volūtas diuina ſit determinata vel determinās tali determina/ tione. nō requirit̃ niſi volūtas ipſa ⁊ determinatio ⁊ ha bitudo vnius ad alterū. ergo nec ad cognoſci. Sed oīa iſta ſunt precognita. g̃ voluntas determinata vel deter/ minans erit precognita. ⸿ P̃. Impoſſe eſt habitudinē extremoꝝ cū ipſis extremis cōcipi: q̃n cōcipiat̃ ipſa cō plexio q̃a nihil addit ad illa: aut ſi aliquid addit: de illo ſeorſuꝫ erit eadē ratio: ſicut de quolibet illorum per ſe. ⸿ Dicunt ergo aliqui ꝙ talia intelliguntur .ſ. habitudo ſiue determinatio ſiue complexio ſub ratione cōi: non ꝓpria. Sed hoc non pōt ſtare: ꝓpter idē: q̃a ratio ꝓpa

Uide ſcđ. 10. di. p. ⁊ iſtum ibidē ⁊ alibi in ſimili.

C

Regľa Aug. de p̃cognitio/ ne voliti q̃lr intelligi dꝫ.

Habitudo p̃/ dicati ad ſu/ biectum q̃d?

D

Replica 2ᵃ.

E

eſſet volita: ⁊ tñ nō cognita: q̃n .ſ. volūtas ipſam deter/ minat. ⸿ Ideo ꝓpter illa que h̄nt difficul. videt̃ poſſe dici ꝙ habitudo ſiue cōplexio non ſunt ꝓprie obiecta volita: ſed circūſtantie obiectoꝝ cōſequētes actū volē/ di. ⸿ Sed dices. nōne iſta opꝫ eſſe precognita. Dici po teſt ꝙ lꝫ voluntas nō poſſit ferri in obiectū niſi preco/ gnitū: tñ bene pōt ferri in modū obiecti qui nō eſt p̃co/ gnitus: ſicut imaginatio nō pōt ferri niſi in precognita a ſenſibus particularibus: tñ bene pōt in eadē obiecta ſub mō nō cognito a ſenſibus particularibꝰ: ⁊ tūc dico/ ꝙ ſolū extrema erūt obiecta volita: ⁊ illa bene ſūt p̃co/ gnita. complexio aūt vel habitudo erunt ſolum modi. ⸿ Sed hic eſt diffi. ſi itell's diuinꝰ cognoſcit modos i/ trinſecos ꝑtinētes ad ꝓductionē creaturaꝝ: quoꝝ vnꝰ eſt exñtia. alter actualitas. alius realitas. alius ꝯtingen/ tia. ⸿ Dico ꝙ ſi iſti modi creaturaꝝ cognoſcunt̃ ante determinationē voluntatis a diuino itellectu: tūc ꝯtin/ gentia cognoſcent̃ ab itellectu ante volūtatis determi nationē: q̃a illa que p̃cognoſcunt̃ a diuino itellr̃u: per illa ſunt formalr̃ ꝯtingētia. ⸿ Itē cōtingentia iquantū cō/ tingentia nō ſunt p̃cognita: ſed termini ſunt ꝯtingentes per modū ꝯtingentiū. g̃ illa nō erit precognita .ſ. modi itrinſeci. ⸿ P̃. Nō eſt ibi p̃cognitū ꝙ antichr̃s exiſtet: ⁊ tñ ſua futuritio nō eſt niſi ſua exiſtētia in futuro. Uñ lꝫ iſti modi forte in gñali ſint precogniti: tñ in ſpāli exi ſtentia aut ꝯtingētia illius vel iſtius nō vident̃ p̃cogni ta. ⸿ Sed tunc eſt vltimū dubiū: quō .ſ. volūtas pōt in illos terminos vel iſtos modos: ſi ſunt non precogniti. ⸿ Dici pōt/ꝙ iſti modi nō ſunt ꝓprie per ſe obiecta i/ tellectus vel volūtatis: ſed ſolum modi ſunt obiectoꝝ. Nō eni vult voluntas exiſtere per ſe: ſed ꝙ homo exi/ ſtat: ita ꝙ homo eſt ibi obm̄ ipſius volūtatis. exiſtentia aūt eſt modus ipſius hoīs vel obiecti. Nō eſt g̃ incōue/ niēs ꝙ volūtas ferat̃ in modū quē itell's nō precogno/ ſcit: q̃a nō fert̃ in ipſum ſicut in obiectum. ⸿ Ad argu/ mentum patet.

Uide diligen/ ter h̄ pōderā/ do qualr̃ vo/ luntas fert̃ in nō p̃cognitū: q̃a eſt ſingla/ ris reſolutio ⁊ doctria optia.

D. duplex.

F

Modos itri/ ſecos creatu/ raꝝ ad ꝯtin/ gentiā ꝑtinen tes nō preco/ gnoſci.

Tāge iſtātiā ⁊ adde h̄ pľa pōderando.

G

⸿ Queſtio. III.

VTrum cū īfallibilitate diuine ſcīe po terit ſtare mutabilitas cōtin/ gentiū. Or nō. q̃a nō videt̃ eſſe ꝓportio mu tabilis obti ⁊ īmutabilis ſcīe: q̃a īmutabi/ lis ſcīa req̃rit obiectū īmutabile. ⸿ Cōtra. fides determinat ꝙ ſic: ⁊ h̄ eſt verum. Hic eſt veritas determinata per fidem.

Sed ad intelligendū iſtā veritatē opꝫ imaginari in cōplexionibꝰ de q̃bꝰ eſt ſcīa 4ᵒʳ ſigna. ⸿ Primū eſt/in quo diuina eſſentia repreſentat itelle/ ctui diuo terminos ſimplices cōplexionū tā neceſſaria/ rū: q̃ꝫ poſſibiliū vel ꝯtingētiū. ⸿ Scđꝫ ſignū eſt: in quo diuinꝰ itell's format cōplexiones taliū terminoꝝ deter minate poſſibiles ⁊ necīas: q̃a ille ſunt ex terminis no/ te: q̃a vo ꝯtigētes nō h̄nt euidētiā ex ipſis termīs ipſas cōcipit vt neutras. ⸿ 3ᵐ ſignū eſt in quo diuina volun tas tales cōplexiones vt neutras ſibi per itell'm preſen tatas determinat ad alterā partē dicēs. hoc erit/h̄ non erit. ⸿ 4ᵐ ſignū eſt/in quo diuinꝰ itell's aſpiciēs ad di uinā volūtatē determinatā videt illā ꝓpōnē quaꝫ ſibi vt neutrā preſentauit: ⁊ ex tali determinatione quā vi/ det cognoſcit ꝓpōnes ꝯtingētes .ſ. hoc erit/hoc nō erit. ⸿ Ad ꝓpoᵐ applicādo: lꝫ p̄ᵐ ⁊ 2ᵐ ſignū ab alijs p̄ſuppo nant̃: tñ de eis nō eſt cura ad ꝓpoſitū. Ad 3ᵐ g̃ ſignum opꝫ referri ꝯtigētiā ⁊ varietatē ꝯtingentiū. Ad 4ᵐ aūt infallibilitas ſcīe diue refert̃: q̃a itell's vidēs ī 4° ſigno volūtatē diuinā: videt intuitiue eius determinationē. ni/ hil eni pōt latere itell'm diuinū ꝙ ſit in volūtate. Et tūc ſicut ſtāte determinatione diue volūtatis: que eſt in 3° ſigno: res nō pñt nō euenire: ita itell's in 4° ſigno ifalli/

Cōclo q̃ſti.

Ordo nōbilr̃ ſignū 4ᵒʳ diue cognitionis ⁊ volitionis ⁊ ſcotigat rectr̃.

H

Quare īfalli/ bilis cognitio dei de ꝯtigē/ bus.

I

Dubium.

Signa ꝓmi-nentia.

Obijcitur 4ᵗ.

bilē notitiā de eis bꝫ. ¶ Et ſi dicat̄ / q̄lio in eodē inſtāti durationis pōt aliqd eſſe ꝯtingens ⁊ nec̄ium. ¶ Dicit̄ ꝙ in ſenſu cōpōnis eſt nec̄ium: ſedentē non ambulare: qd̄ eſt ꝯtīgēs in ſenſu diuiſionis. Ordo aūt ſignoꝝ iſtorū in eodē inſtanti eternitatis eſt imaginādus nūc eſſe ſicut fuit ab eterno: qa idē inſtās eſt eternitatis. ¶ Sꝫ ꝯ hoc iſtat̄ 4ʳ. Prio ſic. nā volūtas dīna ſicut cōtingenter ſe determinat: ita ꝯtingēter ſtat in illa determinatione: qa a nullo neceſſitat̄ ad extra volēdū: quēadmodū enī ſic ꝯtingēter creat: ita ꝯtingēter ꝯſeruat. Ita ſic ꝯtingenter ꝓducit in eſſe volito: ita ꝯtingēter ſtat in tali ꝓductione. Et ideo pōt oppᵐ determinare: aut iſtā determinationē ſuſpēdere: ⁊ tūc falſificat̄ qd̄ erat ꝑcognitū pro 4° ſigno. Uel ſic. nā dīna volūtas eadē cōtingētia ſtat in determinatione illa qua ſe determinat: g̊ ꝯtingēter ſtat: ⁊ p ꝯn̄s pōt dimittere illā determinationē: ſed ſcia erit ꝓciſe vera ex determinatione: g̊ ea dimiſſa in 4° ſigno ſcia nō erit vera. ¶ 2° qa illa ſcia que aliḋ neceſſario ꝑſupponit: nō eſt vera nec certa: niſi ex ꝯditione: maxime ſi illud ſuppoſitū pōt al'r ſe hr̄e: ſꝫ ſcia ꝑſupponit determinationē: que pōt al'r ſe hr̄e: ergo illa ſcia dīna nō erit niſi ꝯditionata. ¶ 3° qa ego ſcio / ꝙ ſi deus voluerit ꝙ antichr̄s veniat ipſe veniet: ſed deus nō al'r nouit: g̊ tātā certitudinē habeo nūc de futuro ꝯtingenti quātā hꝫ deꝰ. ¶ 4° qa tūc ſci nō pn̄t eſſe certi de btitudine ſua: qa vidēt ſtare determinationē: nec aliūde pn̄t certificari: ſed determinatio ſtat ꝯtingēter. g̊ ⁊c̄. ¶ Ad ꝑmū ꝯcedo ꝙ ita ꝯtingēter ſtat deꝰ in determinatione illa ſic ſe ꝯtigēter determinat: ita ꝙ ab eterno ſe determinauit ꝯtigēter: ⁊ ꝯtingēter ſtat ab eterno ⁊ p eterno in determinatione illa. Et ſic ꝯcedo ꝙ illā pōt dimittere: ſꝫ tn̄ nō ſequit̄ ꝙ ſcia ſit mutata: qa ſcia nō erat niſi ſtāte determinatione: vtpote deꝰ nō ſciuit antichr̄m vēturū abſolute. Sed ſi ſtaret determinatio dīna q̄ determinauit deꝰ vētuꝝ ipm ab eterno. Et iō ſi mutet̄ determinatio: iā ſcia nō erit mutata. ¶ Sed tūc vī ſtare 2ᵐ dubiū: qa iā ſcia dei erit ꝯditionata. Hoc nō pōt homo fugere. Ideo dico ꝙ eſt cōditionata. ¶ Ad 3ᵐ qn̄ dī ꝙ tūc ita cog̃ſcerēmꝰ certitudinal'r futura ꝯtingētia ſicut deus. Dico ꝙ in q̄libet ſcia ꝯditionata eſt ꝓceſſus per modū ꝯn̄tie. In tali aūt ꝓceſſu ꝑfectius ⁊ certiꝰ nouit q ſcit ⁊ videt an̄s ⁊ cognoſcit ꝯn̄tiā: q̄ꝫ qui ignorat an̄s ⁊ nō videt nec ſcit niſi ꝯditional'r: modo ita eſt ꝙ ſcia dei de futuris ꝯtingētibꝰ ꝑſupponit an̄s qd̄ videt intuitiue ſcilꝫ determinationē volūtatis. Nos aūt eā nō videmꝰ: ſed ea tāq̄ ignorata ſuppoſita ſcimus ꝯn̄tiā. Et ex hoc app̄et / ꝙ deꝰ ꝑfectiorē notitiā hꝫ de futuris ꝯtingētibꝰ q̄ꝫ habeamꝰ nos q determinationē volūtatis dīne ignoramus. ¶ Ad 4ᵐ de ſecuritate btōꝝ dico ꝙ ſci nō hn̄t certitudinē demr̄ationis abſolute: ſꝫ talē q̄lis ei ſufficit. Tū credo ꝙ ſci hn̄ vidēt ꝙ deus poſſet facē al'r: tn̄ non dubitāt: qa forte deꝰ ſuſpēdit illū timorē. ¶ Intelligendū tn̄ ꝙ ſcia dei nō eſt ſimpl'r ꝯditionata: ſꝫ abſoluta p 4° ſigno: tn̄ reſpicit determinationē pro 3° ſigno. Ideo ſcia dei eſt īfallibilis: nō tn̄ nec̄io qn̄ deꝰ poſſet al'r facē ⁊ oppᵐ facere. ¶ Ad argᵐ patet. ¶ Queſtio. IIII.

K

Ꝯ determinatio dīne volūtatis poſſet aliter ſe hr̄e: licꝫ nō ſcia: qd̄ tn̄ caſte declarabis vt ſcis.

L

Scia dei ꝺ ꝯtingentibꝰ eſt cōditionata.

Pūa nr̄e cognitionis ⁊ diuine ꝺ futuris cōtingentibus nō bilis valde.

Securitas ſcōrū ī q̄ ꝯſiſtit?

M

Notabilis de certitudīe ſcie diuine.

UTrum futura ꝯtingentia habeāt veritatē determinatā. Oꝫ nō. qa qd̄ nō eſt: nō hꝫ veritatē determinatā: ſed futura nō ſunt. g̊ ⁊c̄. ¶ Contra. qa qd̄ nunc eſt preſens / aliqn̄ fuit futurū: ſed nūc hꝫ veritatē determinatā. g̊ ⁊c̄. ¶ Hic ſunt quatuor faciēda. Primū eſt videre. vtrū ꝯtingētia in deo habeāt veritatē determinatā. 2ᵐ vtrū in ſeipſis. 3ᵐ ſi eſt eq̄lis determinatio veritatū ꝯtingentiū ꝑteritoꝝ pn̄tiū ⁊ futuroꝝ. 4ᵐ vtrū veritates ꝯtingentes ſint cōnexe.

QUantū ad ꝑmū dico ꝙ futura ꝯtingētia hn̄t veritatē determinatā in deo. ¶ Hāc ꝓbo 4ʳ. Primo. qa qn̄ aliqua poᵃ fert̄ in aliqd̄ obiectū: q̄tū eſt ex ſe nāliter / eodē mō fert̄ in illḋ: ſicut ſibi ꝑſentat̄: ſed diuinꝰ intell's fert̄ in 4° ſigno in voluntatē diuinā: ⁊ etiā in obiecta que ſunt per voluntatē repſentata: ſed volūtas determinate repn̄tat futura ꝯtingētia. ergo ⁊c̄. ¶ 2° qa dictū eſt / ꝙ deꝰ in 4° ſigno nouit ꝓpōnē de cōtingēti ⁊ determinate. ¶ 3° qa omne certitudinal'r cognitū ⁊ determinatū: veritatē determinatā hꝫ in cognoſcēte: futurum cōtingens eſt a deo cognitū certitudinaliter. g̊ ⁊c̄. ¶ 4° qa diuine reuelationes que ſunt facte ꝓph̄is de futuris cōtingētibꝰ nō eēnt certe. ¶ Sed ꝯ. qa illa que nō ſunt pn̄tia nō pn̄t hr̄e veritatē ꝑſentem: ſed futura in deo nō ſunt ꝑſentia. g̊ ⁊c̄. ¶ Itē vbi non ſunt termini cōplexionis formal'r, ibi nō pōt eſſe veritas: qa nō ſeparant̄: ſed in deo nō ſūt termini cōplexionis formal'r. igit̄ ⁊c̄. ¶ Dico pp̄ iſta ꝙ veritas determinata futuroꝝ cōtingentiū nō eſt in deo formal'r: ſed obiectiue tn̄. Cauſa aūt iſtius veritatis eſt in deo bene formal'r. ſ. determinatio eius volūtatis. Un̄ pꝫ / ꝙ ſi futura hn̄t veritatē determinatā in deo / ꝙ hn̄t eā obtiue. Et ſi ſic itelligit̄: nō videt̄ fruſtra dictū: ꝙ. ſ. eoꝝ veritas eſt determinata in diuina notitia: ſed nō in eoꝝ exiſtētia. Qḋ pꝫ: qa eſſe aliqd tn̄ obiectiue in aliquo / eſt terminare eius actionē. ¶ Si aūt cōtingentia ſunt tn̄ in diuina ſcia: qa. ſ. termināt actū ſcie diuine. ergo ſunt tn̄ ibi obiectiue. ¶ Ꝓ. Ille intellectus ſm̄ Augᵐ qui intelligit rem aliter q̄ꝫ ſit eſt falſus: quare ſi intellectus diuinus intelligit rem eſſe determinatam: oportet ipſaꝫ determinatam eſſe: ſed non niſi obiectiue.

QUantum ad 2ᵐ videndū eſt / ſi habēt veritatē determinatā in ſeipſis. ¶ Dicit̄ ab aliquibus / ꝙ qa futura ꝯtingētia nōdū ſunt. hinc eſt ꝙ nō hn̄t talē veritatē determinatā: qa v'itas ꝯtingentiū eſt ſimul cū exn̄tia eoꝝ. ¶ Et ſi dicat̄ / ꝙ lꝫ non ſunt in ſua pn̄tia: tn̄ ſunt in ſua futuritione. Dicunt ꝙ eſſe futurū: nō eſt niſi ſm̄ qd eſſe. ¶ Ex hoc apparet / ꝙ iſti ſatis cōcedūt ꝓpoſitū: ꝙ. ſ. in ſe aliquo mō hn̄t veritatē determinatā: ſed qn̄ erunt ſimpl'r creata: habebūt veritatē ꝺterminatā: ſicut nūc hn̄t ꝑſentia. Oꝫ aūt futura talē determinationē habeāt vt iſta pꝫ. Nam hec eſt ſimpl'r vera. Antichr̄s erit. ⁊ iſta eſt ſimpliciter falſa. Antichr̄s non erit. Hoc ego probo quadrupl'r. Primo ſic. ſatis euidēter: omni productioni actiue corrn̄det neceſſario aliqua paſſiua: ſed diuina volūtas actiue producit iſta futura ꝯtingētia in eſſe volito: qd̄ nō eſt aliḋ niſi actiue ea determinare. g̊ nec̄io aliqd eſt ꝓductū: nō aliqd qd̄ ſit in deo formal'r. g̊ nec̄io aliqd qd̄ eſt in creatura vel in futuro ꝯtingēti: ſed ipſummet ꝓducit̄ in eē volito. g̊ determinat̄ paſſiue. g̊ ⁊c̄. ¶ Cōfirmat̄. qa ſicut ꝓductiuū requirit producibile: ita determinatū ꝓductiuū determinatū ꝓducibile. Et eodē modo ſicut determinatiuū requirit determinabile: ita determinās determinatū. voluntas aūt diuina eſt determinans. ergo aliqd eſt determinatū. Illud aūt nō pōt eſſe niſi futurū ꝯtigēs. ¶ 2° ſic. nā ſcriptura cuius v'ba ſunt vera ſimpl'r: dicit ꝙ antichr̄s erit: ⁊ ꝙ iſta eſt falſa. antichr̄s nō erit. g̊ iſta. antichr̄s erit / hꝫ determinatā veritatē. ¶ Confirmat̄. qa chr̄s hoc idē aſſerit qui nō pōt mentiri. ¶ 3° ſic. ſicut oē preteritū fuit ꝑſens: ita omne futurū qn̄qꝫ erit pn̄s. al's nō eſſet futurū / cū hoc ſit futurū: quia tunc preſens erit. qn̄ aūt erit ꝑſens: tūc erit ita determinate vera: ſic nunc eſt determinate veꝝ. ergo erit nunc determinate verū. Nā ad determinationē an̄tis ſequit̄ determinatio ꝯn̄tis. ¶ 4° qa cuiuſlibet ꝯdictionis altera pars eſt vera:

N

Primꝰ arti. Determinatā veritatē futurorū ꝯtingentiū in deo eē.

Obijcitur notabilitˀ.

O

Et ſi ī deo formaliter ſit cā v'itatis determinate ꝯtigētis: nō tn̄ ipſa v'itas niſi obiectiue.

83. q. q. 32.

P

Scōs artic. Op. aliorum quaꝫ ſuſtinē ad bonū ſenſū applicādo

Applicat ad ꝓpoſitū dicta op. intercedo intentum.

Q

1. Joā. 1. c. 2. Joā. 1. ⁊ alibi in euāgelio ⁊ vete. teſta.

A. I. q̄re alr̄ quando.

A

vera:ſed nunc eſt iſta vera aut falſa.antichꝛiſ erit.ſi va: habet ꝓpoᵐ.ſi falſa:tunc eius ꝯdictoꝛia erit vera.antichꝛiſ nõ erit.⁊ hoc eſt ꝓpoᵐ.Et eodez mõ pñt fieri due ſubcõtrarie in ꝯtingẽti mã falſe/eo ꝙ ambe negarent: ſicut ṗdicte.Dicũt tñ aliq̃/ꝙ nõ eſt ꝯdictio in ꝓpõnibꝰ de futuro.⸿ Sed ꝯ.qa in eis eſt affirmatio ⁊ negatio: ideo ꝯcedũt:ſed tñ dicũt ꝙ nec ſunt vere nec falſe determinate.⸿ Contra.qa altera pars ꝯdictionis:vel eſt vera vel falſa.Sz iſti dicũt/ꝙ lex ꝯdictoꝛioꝝ ibi nõ tz. ⸿ Cõtra.qa ꝓpoſitio per ſe nota in aliqua mã negari nõ debz.⸿ Ideo dico/ꝙ neceſſario eſt tenẽdũ tanq̃ cõcluſum per pñᵐ pmũ cõplexũ/ꝙ altera ſit determinate vera:qa de quolibet eſt affirmatio vł negatio vera.⸿ Dicũt tñ aliq̃/ꝙ alterutra eſt vera:ſed nõ altera.⸿ Sed h nihil eſt:qa lz aliqͦd cõe poſſit eẽ idifferẽs ad vtrũqz ꝯtrarioꝝ:nõ tñ aliqͦd ſingulare:ſed hic eſt q̃ſtio de iſta ſingulari ꝓpõne.⸿ P. Negato determinate altero ꝯdictoꝛioꝝ ponit̃ reliquũ:aliter nõ eſſent oppoſita imediata.⸿ Sed tñ iſtat̃ ꝯ hoc.qa ſi eſt iſta va determinate.antichꝛiſ erit.ponat̃ oppoſitũ ineſſe:qa hoc eſt poſſibile deo.ergo qñ iſta ꝓpõ ꝓlata fuit:fuit vera ⁊ falſa:⁊ ſic ſimul vera ⁊ falſa.Et ſilr de iſta.mundus ſemꝑ mouebit̃.⸿ Dico ꝙ iſte inſtãtie ita bñ ꝯcluderẽt de pñti ſicut de futuro:qa in eodẽ inſtãti:quo deus ꝓducit grãz.iſta ꝓpõ eſt vera.grã eſt.⁊ in eodẽ inſtãti poſſet eã nõ ꝓducere:⁊ tũc eſſet falſa illa que ṗus erat vera.⸿ Dico ꝙ iſta que nũc eſt vera de pſenti põt in eodẽ inſtãti eẽ falſa in ſenſu diuiſionis:nõ tñ in ſenſu cõpõnis.Deus eniz in ſenſu cõpõnis in illo inſtãti in quo ꝓducit grãz/non põt nõ ꝓducere:ſed bene in ſenſu diuiſionis.Sic dico in ꝓpoſito de illis q̃ ſunt de futuro ſicut de iſtis.⸿ Sz nũquid iſta determinatio futuroꝝ ꝯtingentiũ eſt talis determinatio q̃lis eſt neceſſarioꝝ.⸿ Dico ꝙ nõ:qa determinatio cõtingentiũz eſt talis/ꝙ ipſa pñt alr ſe hr̃e:ſed neceſſaria nõ:nec in ſenſu cõpoſitionis nec diuiſionis.

In ꝓpõnibus de futuro ꝯdictionem eſſe. — *Reſolutio.* — *Alterutrũ ⁊ alter differũt.* — B — *Obiectio.* — *Dña determinãtiõis neceſſarioꝝ ⁊ cõtingẽtiũ nõbilis.* — C

Tertius arti.

Quantum ad 3ᵐ ṗncipale videndũ eſt.ſi eſt eq̃lis determinatio veritatũ cõtingẽtiũ de ṗterito:de pñti ⁊ de futuro.⸿ Dico ꝙ maioꝛ eſt determinatio in ṗterito q̃ in pſenti:qa ṗteritũ iquãtũ ṗteritũ eſt:ipoſſe eſt aliter ſe hr̃e:⁊ maioꝛ in pſenti q̃ in futuro:qa pñs eſt de facto determinatũ.futurũ vͦ nõ niſi de poſſibili.⸿ Sed ꝯ iſtud arguo 4ʳ.Prĩo.qa ſic mũdus nũc ꝯtingẽter eſt:ita tũc ꝯtingenter icepit:⁊ ſic põt nũc aliter ſe hr̃e:ita potuit tũc in ṗterito.⸿ Scḋo:quia mũdus eſt in iſto iſtãti ad eſſe determinatus vere:⁊ nõ obſtãte iſta determinatione in eodẽ inſtanti in quo eſt/ põt nõ eſſe in ſenſu diuiſionis:cũ nõ ꝯtingẽs ſit niſi dum actu eſt.ergo nõ obſtãte ꝙ futura ꝯtingẽtia poſſint alr ſe hr̃e:adhuc ſunt vere determinata.⸿ 3°.qa lz ꝯtingẽs cõtingẽter ſit ad alterũ determinatum:tñ neceſſario eſt ad vtrũqz ex nã ſua iquãtũ ꝯtingẽs:vt.ſ.deꝰ nõ poſſet facẽ oppoᵐ.Futurũ ḡ ꝯtingẽs aut erit determinatũ:⁊ tũc hz ꝓpoᵐ.aut ad vtrũlibet tñ eſt:⁊ illud eſt neceſſarium ex nã ſua:⁊ ſm hoc nõ erit futurũ ꝯtĩgẽs.⸿ 4°.qa eadẽ penitus res eſt ſucceſſiue pſens/ṗterita/⁊ futura:imo idem tp̃s nũõ.Et ſic ſi vnũ tp̃s eſt determinatũ:⁊ reliquũ eſt determinatũ.⸿ Ideo videt̃ ꝙ ſane itelligẽdo tã pſens q̃ ṗteritũ q̃ etiã futurũ eſt ꝯtingẽs.oĩa autẽ ſunt eque determinata in ſuis periodis.⸿ Sed tũc occurrit diffi. qa exquo ṗteritũ trãſit:nõ põt eſſe preteritũ.Futurũ ãt dato ꝙ ſit futurũ/põt non eſſe futurũ.Dicit̃ ꝙ in ſenſu cõpõnis ſicut pñs eſt neceſſario pñs:ita ṗteritũ eſt ṗteritũz:⁊ futurũ eſt futurũ.Dũ eñi futurũ eſt futurũ in ſenſu cõpõnis ipoſſe eſt q̃n ſit futurũ.In ſenſu diuiſionis ṗteritũ nõ eſt nũc ꝯtingẽs:qa nõ eſt nũc nec futurũ:ſed fuit ꝯtingens:⁊ ſic illud erit:⁊ preſens nunc eſt.ſ.contingens.

Op. aliorum. — *1ª cõcluſio.* — *2ª cõcluſio.* — *Obijcitur 4ʳ.* — D — *Op. ꝓpria. Eq̃lis determinatio in oibꝰ ꝯtingẽtibus q̃ ad oẽm dr̃iaz tp̃is:qͦd bñ põdera.* — *Dubium.*

E

Quartꝰ arti.

Quantum ad 4ᵐ ṗncipale videndũ eſt.ſi veritates ꝯtingẽtes de futuris/ṗteritis/⁊ pſentibꝰ ſint ꝯnexe.⸿ Dr̃ ꝙ ſic.qa ſunt eſſentialr oꝛdinate:qa oẽ tp̃s eſt mẽſuratũ tp̃e:ṗus fuit futurũ q̃ pñs: ṗus pñs q̃ ṗteritũ oꝛdine eſſentiali.Et ex his formant̃ q̃tuoꝛ ꝯñes.⸿ Prĩa eſt/ꝙ de oĩ de quo verũ eſt dicere q̃n fuit verũ fuit dicere ꝙ eſt:cũ ṗteritũ pſupponat pſens.⸿ 2ª.ꝙ de oĩ de quo eſt verũ dicẽ q̃n eſt:fuit verũ dicẽ q̃n erit:cũ pñs pſupponat futurũ ſicut ṗteritũ preſupponit pſens:ſicut dictũ eſt.⸿ 3ª.ꝙ de oĩ de quo fuit verũ dicẽ q̃ñqz erit:ſemꝑ fuit verũ dicẽ q̃n erit:qa eadem rõne qua fuit verũ a mille annis ⁊ a mille millibꝰ: ⁊ ſic in ĩfinitũ ſicut de vna hoꝛa.⸿ 4ª eſt/ꝙ de omni de quo fuit ab etno ſemꝑ verũ dicẽ q̃n erit/neceſſario erit. Et ſic oĩa futura euenirẽt de neceſſitate.⸿ Sed oĩbus tribꝰ pmis ꝯceſſis/vltima eſt oĩno negãda:qa lz ab eterno deꝰ ṗoꝛdinauit futura:tñ ꝯtingẽter ⁊ ab eterno ⁊ vt dixit/ſic erit.Et ſicut ab eterno poterat nõ oꝛdinare:qa ꝯtingenter oꝛdinauit:ſic nũc:qa ꝯtingẽter ſtat.⸿ Sed tũc remanet diffi.qa exquo aliq̃d trãſit in ṗteritũ/ipoſſe eſt alr ſe hr̃e.ſi ḡ eſt verũ nũc dicere.antichꝛiſ erit.cras erit ṗteritũ.vt ſi dicat̃.heri fuit iſtõ verũ antichꝛiſ erit: ⁊ tũc ipoſſe eſt q̃n fuerit verũ:⁊ tñ ſi oppoſitũ eueniret/ nõ fuiſſet verũ.⸿ Dico ꝙ in ſenſu cõpõnis neceſſario fuit verum dum fuit.⁊ erit verũ ſi ſit futurũ neceſſario.⸿ Sed ſi ponat̃ oppoſitũ euenire deſtruit̃ ꝓpoᵐ de futuritione ⁊ ṗteritione.Et ẽt in ſenſu cõpoſito hoc erit impoſſibile/ꝙ futurum vt futurũ ponatur non euenire.⸿ Ad argumentũ patet ex ſcḋo articulo.

Cõnexio triũ ꝯtingẽtiũ ſm tres dr̃ias tẽpoꝛis nõnter. A.I.ꝯñte. Cõcluſio 4ʳ. — F — *Dubium.* — *6.ethicoꝝ.*

⸿ Diſtinctio. XL.⁊.XLI. ⸿ Qõ. I.

⸿ Predeſtinatoꝝ nullus vr̃ poſſe dãnari ⁊c.

⸿ Si ãũt q̃rimus meritũ obdurationis ⁊c.

Circa diſtictionẽ 40ᵃᵐ ⁊ 41ᵃᵐ Queꝛo pmo.Utrũ ṗdeſtinatio ſit eterna.Or non.qa ſolus deus eſt eternꝰ: ſed predeſtinatio nõ eſt deus:qa ṗdeſtinatio eſt ꝯtingẽs.deus aũt neceſſarius.ḡ ⁊c. ⸿ Cõtra.qa deus predeſtinauit electos ante mũdi ꝯſtitutionẽ.⸿ Hic ſunt duo inquirenda.Primũ eſt/quid eſt predeſtinatio.Scḋm ſi predeſtinatio eſt eterna.

G — *1.Petri.1.*

Quantum ad pmũ pono 4ᵒʳ ꝯñes.Prima eſt/ ꝙ ṗdeſtinatio nõ dicit aliq̃d abſolutum:ſed reſpectiuũz.Probat̃.qa ṗdeſtinatio ſm ꝙ hꝫ eſt alicuiꝰ ṗdeſtinatio:ſz omne tale eſt reſpectiuũ.ḡ ⁊c. ⸿ 2°.qa oĩs ꝓductio videt̃ dicere reſpectũ:ſz ṗdeſtinatio nihil aliud eſſe videt̃ niſi ꝓductio ṗdeſtinati in eſſe volito.ḡ ⁊c.⸿ 2ª ꝯ eſt/ꝙ ṗdeſtinatio non eſt reſpectus fundamẽtalis:ſed foꝛmalis.Probat̃.qa oĩs reſpectus fundamẽtalis eſt neceſſario in deo:qa qͦd per ſe ineſt/neceſſario ineſt:ſed ṗdeſtinatio in deo nõ eſt neceſſario:qa ſicut deus cõtingẽter ṗdeſtinat:ita in eo ꝯtingẽter eſt:⁊ quaſi per accidẽs.Predeſtinatio ḡ ipſa eſt reſpectꝰ actualis:non fundamẽtalis.⸿ 3ª cõcluſio/ꝙ eſt reſpectus rõnis:nõ realis.Probat̃.qa deus ad creaturã non refert̃ realr: ſed deus ṗdeſtinatione ad creaturã predeſtinatã refertur.ergo ⁊c.⸿ 2°.qa oẽ qͦd eſt in deo realr eſt neceẽ eſſe: ſed predeſtinatio eſt cõtingens.ḡ ⁊c.⸿ 4ª ꝯ.ꝙ ṗdeſtinatio nõ ꝑtinet ad intellm̃ in deo:ſed ad voluntatem. Probat̃.qa oĩs preoꝛdinatio videt̃ ad voluntatẽ ꝑtinere:ſed ṗdeſtinare nihil aliud eſt niſi ad vitã eternã aliquẽ ṗoꝛdinare.ḡ ⁊c.⸿ Sed ꝯ hoc inſtat̃ 4ʳ.Prĩo ſic. Nã ṗdeſtinatio nihil aliud eſt niſi preoꝛdinatio alicuiꝰ ad vitã eternã.Sed illud nõ videt̃ eſſe niſi velle diuinũ: quo vult alicui dare gloꝛiã.Cõſtat aũt ꝙ hoc eſt abſo-

Primꝰ arti. Cõcluſio 4ʳ. Predeſtinationẽ reſpectũ rõnis foꝛmalez ad diuinã voluntatẽ pertinẽtẽ eſſe. — H — *Predeſtinare quid? Obijcitur 4ʳ.*

I
lutū.ğ ꝛc.¶ 2° ſic.Qđ formalr̄ eſt in deo:nō eſt ꝯtīgēs: q̄a omne tale eſt imꝑfectū vt ſic:ſed predeſtinatio eſt formalr̄ in deo:ergo nō eſt cōtīgēs:ꝛ ſic erit neccīa:ſed oīs reſpectus dei ad creaturā neccio eſt fundamētalis. ergo ꝛc.¶ 3° ſic.ꝑ illud ꝑciſe qđ eſt ens rōnis non pōt aliqd realr̄ denoīari:ſed deus dr̄ realr̄ p̄deſtinare electos.Cōſtat aūt ꝙ deus nō dr̄ predeſtinare electos niſi ipſa p̄deſtinatione.ğ ꝛc.¶ 4° ſic.Oīs reſpectus rōnis videt̄ eē in itellc̄u:imo vr̄ ꝯdictio:ꝙ ſit reſpectus rōnis ꝛ nō in itellectu:ſed p̄deſtinatio/ꝑ te,eſt reſpect⁹rōnis. ergo nō eſt niſi in itellectu:ꝛ ſic nō ꝑtinet ad volūtatē.

Predeſtinationez duplr̄ accipi.
Velle diuinū duplr̄ accipi.

¶ Ad p̄m dico/ꝙ p̄deſtinatio pōt accipi duplr̄.vel fundamentalr̄:ꝛ ſic nō eſt niſi velle diuinū.Vel formalr̄ ꝛ vltimate:ꝛ ſic dico ꝙ dicit reſpectū:vt.ſ.accipiat̄ pro preordinatione alicui⁹ ad vitam eternā.Unde ſi velle diuinū accipiat̄ ſimpr̄:ſic eſt q̄d abſo^tu^z:ꝛ idē ꝙ de⁹.Si autē accipiat̄ velle diuinū nō ſimplr̄ vt velle eſt:ſed vt

K
Ubiqꝫ nōbil̄ ſolutio.

velle huius:ſic dicit reſpectū ad illud cuius eſt.Sic dico in ꝓpoſito.¶ Ad 2^m dico/ꝙ oē reale qđ eſt ī deo eſt neceſſe eſſe:ſed tñ non oīs reſpectus rōnis qui ponit̄ in eo formalr̄ pōt dici neceē eſſe:h⁹ eſt p̄deſtinatio.¶ Ad 3^m dico/ꝙ qñ dr̄ ꝙ deus realr̄ predeſtinat:verū eſt:ſed tunc accipit̄ predeſtinatio pro fundamēto:ꝛ ſic eſt realis:q̄a nihil aliud eſt niſi velle diuinū:qđ eſt reale. Sꝫ ſi accipiat̄ pro eo qđ formalr̄ dicit.ſ.ꝑ reſpectū:ſic nō eſt realis:ſed tm̄ rōnis.Dicit̄ tñ quodāmō realis.vl̄ q̄a non fingit̄ a rōne:ſed derelinq̄tur.Vel realis:q̄a denominatione extrinſeca dr̄ de re ꝓpter terminū realem: ſicut actio dicit̄ de deo realr̄ tm̄ denoīatione extrinſeca.

Predeſtinationē eē realē ꝯtigit duplr̄.
Dici reale ꝯtīgit duplr̄.
A.l.tamen.
Reſpect⁹ rōnis duplex.

¶ Ad 4^m dico ꝙ reſpectus rōnis pōt accipi duplr̄. Vel large vel ſtricte.ſi ſtricte:ſic eſt tm̄ in intellu:ꝛ ſic p̄deſtinatio non eſt reſpectus rōnis.ſi large.ſic dr̄ de oī reſpectu qui nō eſt in re ante opationē intellꝰs:ꝛ ſic pōt eē nō ſolū in itellu:ſꝫ etiā in volūtate ꝛ in oī po^a collatiua vel ordinatiua alicuius ad aliud:ſicut pꝫ ꝙ volūtas dat numiſmati ꝙ ſit numiſma:ꝛ baliuo ꝙ ſit baliuus: nihil reale dādo ſibi.Sic ğ re^{us} talis a volūtate eē pōt.

L
Nedū itellīcare ꝛ recipe: ſꝫ etiā volūtatem reſpectus rationis.

Scđs artic⁹.

Quantū ad 2^m p̄ncipale videndū eſt.ſi p̄deſtinatio ſit eterna.hec eſt veritas determinata per eccl̄iaꝫ ꝛ per ſacrā ſcripturā.Venite bñdicti patris mei ꝑcipite regnū.Predeſtinationē aūt eſſe eternaꝫ: pōt intelligi duplr̄.Uno modo ꝙ ab eterno p̄deſtinauerit ꝛ nō modo:ſed ꝙ tm̄ nūc ꝛ ſemꝑ maneat in ꝓpoſito p̄deſtinatiōis.Alio mō ꝙ ab eterno p̄deſtinauerit ꝛ nūc p̄deſtinat:ꝛ ſemꝑ p̄deſtinabit:ita ꝙ ſemꝑ ſit vnicus actus p̄deſtinationis:q nō tranſeat in p̄teritū. Exēplū.De eternitate mūdi:q pōt ītelligi duplr̄. Vel quia p̄mo creauit ꝛ poſtea nō:ſed tm̄ ꝯſeruauit.Vel ꝙ ſicut ab eterno creauit:ita nūc creat:ꝛ ſemꝑ creabit. Primo mō nō pōt itelligi ꝙ p̄deſtinatio ſit eterna.Et ꝓbo 4^r.

Math.25.
Modus poſitionis.
Predeſtinationē ab eterno eſſe pōt intelligi duplr̄.
Sīle de gnōne filij in diuinis.q̄re.ſ.di.5.ꝛ i Sco.di.9.huius.
Eternitas mūdi pōt imaginari duplr̄.

Prio ſic.Qñcūqꝫ ſignū idiuiſibile eſt in aliquo periodo:opꝫ ꝙ oīs duratio ſequēs ſit finita ex ꝑte ante:ꝛ per ꝯñs nō eterna.Si ergo eſſet aliqđ inſtans in quo deus predeſtinaſſet tunc ꝛ poſt non:p̄deſtinatio dei nō eſſet eterna.¶ 2° ſic. Oē cōtinuū qđ icipit ab aliq̊ termino nō pōt eē īfinitū:ſꝫ ꝯtinuū ſucceſſiuū eſt ꝯtinuum.ğ ſi hꝫ terminū nō eſt infinituꝫ:ſed ſi tale inſtans ponat̄ in quo predeſtinet:ꝛ poſtea nō:duratio actus predeſtinādi haberet terminū:ergo non eſſet eterna. ¶ 3° ſic.Qñ aliqua ita ſe hñt/ꝙ vnū p̄cedit ꝛ aliud ſequit̄.ſi illđ qđ ſequit̄ eſt ab eterno:aliud.ſ.illud qđ precedit nō eſt ab eterno:ſed ante eternū:ſed p̄deſtinare.ꝛ manere in eodē propoſito ſic ſe hñt.Manere eñi in eodem ꝓpoſito ſequit̄ predeſtinare:ꝛ illud eſt eternū ꝛ ab eterno:quia ab eterno manſit in ꝓpoſito eodē.ğ ante eternū predeſtinauit.Et ſi nō:p̄deſtinatio durationē habet finitam.

M
Cōtra modū pōnis quo ad p̄mū mēbꝛuꝫ arguit 4^r ꝛ ingenioſiſſime ſuo modo.

¶ 4° ſic.Qñ aliqua ſunt icōpoſſibilia in ordine durationis.ſi vnū eſt eternū:aliud nō:ſed p̄deſtinare ꝛ permanere in eodē ꝓpoſito predeſtinādi ſunt incōpoſſia.ğ ſi p̄deſtinare eſt eternū:permāſio non eſt eterna. Ideo dico ꝙ p̄ modo nō pōt intelligi:ſed opꝫ ꝙ intelligatur ſcđo mō:ita ꝙ vnicus actus p̄deſtinationis ſit ab eterno:quo ab eterno predeſtinauit/p̄deſtinat ꝛ predeſtinabit.

N
Reſolo huiꝰ ar.ꝛ modi poſitionis.

¶ Sed ꝯ inſtat̄ 4^r.Primo ſic. Pro illo ſigno pro quo deus p̄deſtinauit electos:trāſiuit ab illa ideterminatione ad determinationē:vel ab illa indifferentia ad determinationē.Primo eniꝫ ſcḋm p̄us dicta ſunt oblata volūtati vt neutra:ſed illa tranſitio nō pōt eſſe nūc:ſed ab eterno.ergo modo nō p̄deſtinat.¶ 2° ſic.Quia illđ qđ ſemel accipit eſſe:fruſtra amplius producit̄:ſed eſſe predeſtinatū nō eſt aliud niſi accipere eſſe volitū:ergo ſi ab eterno accipit:fruſtra nūc accipit. ¶ 3° ſic. Nam ſequit̄ ſcḋm p̄dicta ꝙ ſanctis qñ dabit̄ gloria:tūc p̄deſtinant̄:ꝛ tñ illud eſt impoſſe:cū p̄deſtinatio non fiat niſi ꝓ futuro.¶ 4° ſic.Quia ꝑtinet ad ꝓuidentiā que reſpicit futurū:vt futurū.

Obijciunt̄ 4^r
Dꝛ.precedit ꝛ alibi.ſ.t.q.ſequen.

O

¶ Ad p̄mū ꝯcedo/ꝙ idē trāſitus eſt nūc q fuit ab eterno:ꝛ qđ nō fuit ab et̄no nō eſt nūc. Nō eñi eſt imaginādū:nec nūc nec ab eterno eſſe tranſitū per modū fluxus ꝛ ſucceſſionis:q̄a illa ſūt oīa ꝑmanentia.vnde nō eſt alius tranſitus niſi ꝙ in p̄mo ſigno nature nūc offert:ꝛ ab eterno offerebat intellꝰs volūtati.In ſcđo aūt inſtanti nāe nūc determinat ꝛ ab eterno determinauit:ita ꝙ ſemꝑ eſt ideꝫ actus manēs. ¶ Ad ſcḋm ſemꝑ eſt eadē p̄deſtinatio permanēs ſic eadē numero ſicut creatio dicit̄ ꝑmanere eadeꝫ numero ꝛ non fluens:qua deus dicit̄ creare quālibet creaturā.¶ Ad 3^m dico/ꝙ p̄deſtinatio eſt pro futuro ſigno nāe vel durationis.Unde qñ aliqs ſaluabit̄:cōſiderabunt̄ ibi ſigna nāe.nam ab eterno erat futuruꝫ:ſed qñ dabit non erit ibi futuritio:ſꝫ ordo nāe.¶ Eodē mō dico ad 4^m. ſufficit eñi ordo nāe.

In diuinis ē trāſit⁹ ſine fluxu ꝛ mutatiōe ꝛ ſp̄ manens idē:ꝛ in eodē ſigno.
Ecce qđ.q̄rꝰ de creatione: qđ tñ eraminꝰ bñ pōderādo

P

¶ Sed eſt hic diffi.ſ.ſi ex p̄dictis poſſit excludi ſufficiēter eternitas mundi.Dico ꝙ neceē eſt vti diſtinctione p̄ori.Primo aūt modo interrogando.ſ.ꝙ p̊ creauit ꝛ poſtea cōſeruauit:ſic dico ꝙ eternitas mūdi eſt impoſſis.Sed ſcđo mō nō videt̄:q̄a nō repugnat ꝯtingēti ꝓduci:q̄a ab eterno p̄deſtinauit ꝯtingēter:ꝛ ita mō videt̄ ꝙ ab eterno ꝓduxerit:quantūcūqꝫ cōtingenter ꝓduxerit.¶ Ad arg^m pꝫ. ¶ Qō. II.

Dubium.
De eternitate mundi ſigna ter vide hic.

Utrum deus poſſit predeſtinatuꝫ non p̄deſtinare.Qꝛ nō.q̄a ſibi ꝯdiceret.¶ Contra.q̄a idem inſtans numero manet.¶ Hic ſunt tria ingrenda. Primū eſt ꝓpoſitū.ſ.vtrū poſſit predeſtinatus non predeſtinari.Scḋm vtrū poſſit p̄deſtinatus damnari. Tertium vtrum preſcitus poſſit ſaluari.

Quantum ad p̄mū introducunt̄ due ꝯ̊nes. Prima eſt/ꝙ p̄deſtinatus ab eterno non pōt nō p̄deſtinari in ſenſu cōpōnis:q̄a p̄deſtinatus in ſua rōne formali includit actuꝫ p̄deſtinationis in ſenſu cōpōnis:ꝛ per ꝯñs impoſſe eſt talem non predeſtinari. ¶ 2°.q̄a ſic oē qđ eſt:qñ eſt neceē ꝛ eē in ſenſu cōpōnis. Ita futuꝝ inquātū futuꝝ:neccīum eſt in ſenſu cōpōnis: ꝛ ſic nō pōt nō eſſe futurū:vt ſic.ſed p̄deſtinatū iquātū p̄deſtinatū vel p̄deſtinatio:reſpicit futurū.ğ ꝛc.¶ 2^a ꝯ̊ eſt/ꝙ p̄deſtinat⁹ pōt nō p̄deſtinari in ſenſu diuiſionis: ſicut albū pōt eſſe nigrū.Sicut eñi ab eterno cōtingenter ſe determinauit:ita mō:ſed ab eterno ſe determinauit cōtingenter.ſic ꝛ mō. 2°.q̄a deus pōt oēs ſaluare:ğ ꝛ p̄deſtinare:ſed multos nō ſaluat.ğ multos nō predeſtinatos pōt p̄deſtinare:ꝛ predeſtinatos nō predeſtinare.ergo ꝛc.¶ Iſtud autē pꝫ in q̄druplici ſigno:q̄ neccio opꝫ ponere ad ꝓpoſitum declarandū:ꝛ ad ſaluandum

Primus ar.
Cōclo duplx̄
Q
p̊ per hiernias ad finē.
Etſi nō in ſenſu diuiſionis in ſenſu tamē cōpōnis p̄deſtinatū impoſſibile eſt non predeſtinari.
Signū q̄drꝑlex p̄deſtinatoꝝ ꝛ p̄ſcitoꝝ

multa

A multa que de hac mā dnr. Primū ſignū in quo intell'ſ diuin⁹ itellexit Petrū in puris nālib⁹. 2ᵐ in quo itell'ſ offert volūtati Petrū in rōne neutra. vt. ſ. potēs hr̄e vel nō hr̄e btitudinē. 3ᵐ in quo volūtas ipʒ determinat ꝙ ſit. 4ᵐ in q̊ itell'ſ diuin⁹ ꝯuertit ſe ſup volūtatē ⁊ videt illa. Nō eſt aūt imaginandū/ꝙ hic ſit trāſitus ſucceſſi/uus: imo in toto tp̄e oīa illa ſigna ⁊ ſub eodē ordine ꝑ/manēt. Unde ſicut ab eterno pro 3° ſigno voluntas Pe/trū ſibi oblatū pōt p̄deſtinare ⁊ nō p̄deſtinare: ita mō pōt pro eodē ſigno: cū talia nō fluant ad modū ſignoꝝ que ſunt in tp̄e vel in ordine durationis. Pro 4° ſigno eſt ſenſus cōpōnis. Pro 3° eſt ſenſus diuiſionis. Iſta ēt equipollēt cōiter dictis de vitate ꝯñie ⁊ ꝯñtis: de mul/tis dictis antiqs: qui ſi bene itelligant̄ p̄dictis eqpollēt. ℭ Sed ꝯ. p̄: qa ſi deus p̄deſtinauit nō ſaluanduʒ: ⁊ p̄us erat p̄deſtinatus: ſequit̄ ꝙ dīna volūtas nō implet̄: ſi. ſ. fuit p̄deſtinatio de eo ad vitā eternā ⁊ mō non. 2° quia tūc deus deciperet̄: dū eni p̄deſtinauit/cogitauit eū ſal/uare: cui⁹ oppoſitū eueniet. 3° qa ipo'e eſt eſſe tranſitū de ꝯdictorio in ꝯdictoriū ſine mutatiōe facta in altero extremoꝝ: ſed hic eſt talis trāſit⁹. g̊ ⁊c̄. Probatio mino ris: aliqs qui nōdū eſt: p̄deſtinatus eſt. Si g̊ debeat nō p̄deſtinari: opʒ eſſe trāſitū ⁊ mutationē: nō in re p̄deſti nata qa nōdū eſt: g̊ opʒ ꝙ in diuina volūtate. ℭ 4° qa cōiter dī ꝙ de⁹ ab eterno voluit pro tali inſtanti aliqd fieri: nec idiget noua volūtate: ſed ſufficit antiq̄ ad hoc ꝙ illud exeat in eſſe. Si g̊ voluntas antiqua eſt poſita tunc in eſſe: cū adueniēte inſtāti determinato: nectio po nat̄ res in eſſe: ⁊ ſic iſto ſolo: quocūqʒ alio circūſcripto: Petrus habebit btitudinē. ℭ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ qn̄ volun tas diuina ſe ab eterno determinauit: nō fuit completa productio niſi quātū ad eſſe volitū: ſed nō quātū ad eē reale. ſ. ꝙ illud ſit volitū ſic pro tali tp̄e vel iſtāti. ℭ Di co g̊ ꝙ diuinū cognoſcere eſt ſolū ꝯditionalr̄/ſuppoſito ꝙ. ſ. volūtas maneat in illa determinatione: maneat tñ in ea ꝯtingenter. Et iō pōt deſinere. Pōt g̊ accidere ꝙ deus velit hūc ſaluare pronūc: ⁊ tñ poterit nō velle: nec ex hoc ſequit̄ mutatio in deo: ſʒ in eſſe volito. ℭ Ad 2ᵐ dico/ꝙ ſtāte volūtate in illa determinatione: itell'ſ diui nus certitudinalr̄ cognoſcit illō: ſed nō ſtāte nō cogno/ſcit: nec tñ ſequit̄ ꝙ decipiat̄: qa cognitio illa nō eſt niſi ꝯditionalis. ℭ Ad 3ᵐ dico: ꝙ tota mutatio eſt ex parte obiecti poſiti de nouo in eſſe volito in quo p̄us nō erat. Ex quo eni ꝯtingēter pro alio ⁊ pro alio ſigno deus pōt velle que nō voluit. per hoc: qa nulla res eſt producta: opʒ eſſe mutationē in obiecto in eē volito: ⁊ illa eſt mu tatio obiectiua. Unde ſic̄ deus nō creauit ab eterno: ⁊ modo creat/ꝑ te, ⁊ hoc totū ſaluat̄ ꝑ ꝓductionē creatu re in eſſe reali. Sic dico de eſſe volito. Unde ſi nō eſſet aliud niſi iſtō: ſatis neceſſitaret̄ ad ponēdū ꝓductionē rei in eſſe volito ꝑꝑ tranſitū ꝯdictorioꝝ: qui nō poteſt aliter ſaluari. ℭ Ad aliud dico/ꝙ nō opʒ ad ſaluādum cōe dictū verū: dicere aliud niſi hoc/ꝙ poſtq̄ʒ determi natio facta eſt: eadeʒ voluntate ſtante antiqua eueniet res: ſed ſi mutet̄ propoſitū: tūc nō eadem: ſed alia.

Hinc ōis am bigüitas tolli tur in hac mā.

A. l. ō neceſſi tate.

Inſtatur 4ᵉ.

B

De immutabili tate opationis diuine.

C

Caſte incede hic.

Intell's din⁹ ꝯditōalr̄ no/uit plura.

Mutatio 2ᵉ.

D

Cōſidera an currit ſiluā/do ⁊ plura h̄ adde.

Quantum ad ſcōm p̄ncipale. ſ. vtꝝ p̄deſtinatus poſſit dānari: ponunt̄ due ꝯnes cōſi/miles prioribus. Prima eſt/ꝙ in ſenſu cōpōnis nō pōt predeſtinatus damnari: qa oppoſitū includit in ſua ra/tione formali ſicut albū in ſenſu cōpōnis nō pōt eſſe ni grū: qa in tali ſenſu icludit albedineʒ in p̄mo mō. ℭ 2ᵃ cōcluſio/ꝙ in ſenſu diuiſionis pōt: qa ꝯtingēter prede/ſtinat: ergo pōt in oppoſitū. Iſtud aūt declarat̄ ꝑ ſigna illa enumerata ⁊ declarata in p̊ articulo iſtius q̄ſtionis. ℭ Sed eſt ne vera ꝯdictio in iſtis de futuro: Dico ꝙ ſic: qa ibi eſt vera affirmatio ⁊ negatio de eodem.

Scōs arti. Cōclō duplx. Cū in ſenſu diuiſionis: nō tn̄ cōpōnis p̄/deſtinatū dā/nari poſſe.

Dubium.

Quantum ad tertiū p̄ncipale videndū eſt. vtrū p̄ſcitus poſſit ſaluari. Hic opʒ ꝯnes cōſimiles itroducere. Pria eſt/ꝙ nō in ſenſu cōpōnis. Scda ꝙ ſic in ſenſu diuiſiōis. pbat̄ vt. ſ. ℭ Dico ergo ꝙ inſtans p̄deſtinationis vel preſcie ſemꝑ manet ⁊ nō trāſit in p̄teritū: qa etiā ꝯtingēter p̄ſcit vel p̄ordinat ad penā: ⁊ per ꝯñs preſcit ꝯtingēter in 4° ſigno: qa ſolū cō ditionalr̄. Hinc eſt ꝙ deus ſicut ab eterno p̄deſtinauit cōtingēter: ſic ꝙ potuit nō predeſtinare: ⁊ ſilr̄ preſciuit vel reprobauit contingēter: ſic ꝙ potuit nō reprobare. Sic dico/ꝙ ⁊ nūc: ⁊ in quocūqʒ ſigno totius tp̄is: eo ꝙ ſemꝑ manet ordo ſignoꝝ enumeratoꝝ ſuperi⁹. ℭ Ad argumentū in oppoſitum patet. ℭ Qō. III.

E

Tertius arti. Concluſio 2ᵉ vniformiter d̄ preſcito. Reſolo nōbi lis valō i hac mā altiſſima.

V Trum p̄ſcia ⁊ p̄deſtinatio ſit ideʒ in deo. Et non. qa Apl's dicit ad Ro. Quos p̄ſciuit: hos ⁊ p̄deſtiauit. ℭ Cō/tra Aug. 15. de tri. ꝙ de⁹ vna ⁊ eterna ⁊ icō/mutabili viſione complectitur oīa.

.8. c. 16. ⁊ alibi.

F

Circa iſtam qōnē p̄mittunt̄ 4ᵒʳ p̄ambula. Pri mū eſt/ꝙ p̄ſcia dei accipit̄ duplr̄. Uno modo iproprie pro oī eius p̄cognitione quā hʒ de futuris ꝯtingētibus: ⁊ iſto mō electi ſunt preſciti ad glo riā. Alio mō ſtricte. pro cognitione quā hʒ de ſola dam natione reproboꝝ: ⁊ iſto mō diſtinguit̄ ꝯ p̄deſtinatio/nē. Et iſto mō ſolū reprobi ſunt p̄ſciti. ℭ Scōm p̄am/bulū eſt/ꝙ p̄deſtinatio vno mō pōt accipi ꝓ cog̅ne glo rie electoꝝ. Alio mō pro p̄ordinatione ⁊ p̄deſtinatione diuine volūtatis ad ſaluādū electos. Et iſto mō accipit̄ ꝓprie p̄deſtinatio: qa eſt quedā ſnīa diffinitiua. Diffini re aūt in ꝯtigētib⁹ ꝑtinet ad volūtatē. Unde dicit Apl's ad Ephe. p̊. ꝙ deus p̄deſtinauit nos ſm ꝓpoſitū volun tatis ſue. ℭ 3ᵐ preambulū eſt/ꝙ accipiēdo ſic proprie predeſtinationē: ipſa differt a p̄ſcia ſic̄ actus volūtatis ab actu itell'ſ: qa p̄ſcire eſt act⁹ itell'ſ. p̄deſtinare vō vo/luntatis. ꝙ aūt actus itell'ſ ⁊ volūtatis differāt: fuit al's declaratū. ℭ 4ᵐ p̄ambuluʒ eſt/ꝙ accipiēdo p̄deſtina/tionē pro p̄uiſione q̄ de⁹ p̄uidet ſaluādos: ⁊ p̄ſciam pro preuiſione q̄ de⁹ videt dānādos: vʒ ibi eſſe diſtinctio. Et hoc pbat̄ ꝑ illā viā ꝑ quā pbam⁹ volitioneʒ ⁊ noli/tionē diſtingui aliq̄ mō in deo: qa illi q ſunt p̄deſtinati/nō ſūt p̄ſciti: ſed idē oīno re" eiuſdē nō pōt eē ⁊ nō eſſe.

Preambulū quadruplex. Preſcia pōt accipi duplr̄.

Predeſtina/tio pōt accipi duplr̄. In ꝯtigētib⁹ diffinire cui⁹ ſint.

G

Predeſtina/tio ⁊ preſcia qualr̄ dīnt? Uide. ſ. ⁊. ſ. ⁊ in. 4. ⁊ alibi iſtā ⁊ alios.

Sed quoniā de iſta mā a multis illiteratis: nā l'rn̄ igenio ⁊ rōne vigētib⁹: theo/logi maxie infeſtant̄. Idcirco ad occurrēdū eoꝝ dubi/tationib⁹ ſm ordinē iterrogationū ſuaꝝ eſt ꝓcedēdū. Et maxie occurrūt 8° dubia. Primū eſt/ſi deus p̄uidet me moriturū eſſe in pctō mortali: ⁊ per ꝯñs damnādū: q̄re creauit aiaʒ. ℭ Et ꝯfirmāt iſtud dubiuʒ: qa nullus ſapiēs artifex ꝓducit aliquē effectū quē preuidet ꝙ nō perueniet ad finē ſibi debitū: ſed finis debit⁹ aīe nr̄e eſt felicitas. g̊ ⁊c̄. ℭ Rn̄deo huic qōni/ꝙ iſipiētis eſt cām querere vbi nō eſt cā: vt ſiqs q̄reret. q̄re de⁹ eſt de⁹: aut q̄re hō eſt aīal rōnale. Nūc aūt dicit Augu. de ci. dei. ꝙ ſi cā diuine volūtatis querat̄: nō iuenit̄. Et iō ſi querat̄. q̄re hoc fecit de⁹: rn̄det̄. ſic voluit: ⁊ h̄ ē ſtat⁹: qa diuina volūtas eſt p̄ma regula in oībus ꝯtigētib⁹. ℭ Iſta rn̄/ſio declat̄ 4ᵉ. p̊ qdē in mechanicis: qa licituʒ eſt figulo de eadē mā facē duo vaſa. Unū in ꝯtumeliā. ſ. ad repo nendū imūditias: ⁊ aliud in honorē. ſ. ad p̄ſentandū in menſa: ⁊ tñ irrōnabil'r querit̄ ab eo: q̄re magis de hac parte māe fecit vas ꝯtumelie: cū ibi nulla poſſit rō da/ri: qa nō eſt: cū mā ſit penitus vniformis. Eodeʒ modo hic fruſtra querit̄. q̄re deus creauit aiam illā in ꝯtume liā: aliā aūt in honorē. Et iſtā reſpōſionē inuit Apl's ad Rom. 9. ℭ Scdo declat̄ in monaſticis. Nā in actibus humanis ſepe ſolet queri: quare hoc feciſti: Rn̄detur.

Dubia ſeu in terrogationes que ſolent fie ri in mā p̄de/ſtinationis ⁊ p̄ſcie dei: ⁊ ſūt 8. p̄ncipalia.

H

Uide. 4. ⁊. 7. meta. ⁊ Aui. Uide li. 22. ⁊ alibi ibidem. Stat⁹ ē i ꝯtin gentib⁹ ad di uinā volūtatē. Exēplaris de claratio 4ᵉ. Rom. 9. Mathe.

I

Diña volũtaſ create ⁊ diuine quo ad ſtatũ notabiliter.

ga volui. Et iterũ. quare voluiſti? Rñdet: ga apparuit mihi ſic eſſe volendũ. Quare aũt nõ ſtat in p̄ma reſpõſione? Cã eſt/ga voluntas nr̃a nõ eſt p̄ma regula actuũ noſtroꝝ: ſed ad hoc ꝙ ſit recta regulat a recta ratione. Uoluntas aũt diuina p̄ma regula eſt circa ꝯtingentia. Et ideo nulla vlterior eſt rõ querẽda. ¶ 3° in politicis.

Politice.

nã ab iferiori prelato ⁊ p̄ncipe recurrit ad ſupiorẽ: donec qs veniat ad ſupremuꝫ: ⁊ ibi eſt ſtatus: ga qcqd ille decreuerit: ab eo appellare nõ licet. ¶ Sed diuina voluntas eſt ſummus p̄nceps in ꝯtingẽtibus: ⁊ ideo illi q querunt cãm de diuina voluntate: ⁊ recurrũt ad rõnes ſicut ad prioreꝫ: aſſimilant illis qui in eccl'ia appellãt a ſũmo põtifice ad vnũ ep̄m vel ad aliquẽ aliũ prelatuꝫ inferiorẽ: qđ vi incõueniens. ¶ 4° in phyſicis: ga cum

Phyſice.

querit q̄re ignis calefacit: nõ põt dari cã alia: niſi ga hꝫ calorẽ. Et iterũ: q̄re calor calefacit: nõ dat: ga illa eſt cã p̄ma in igne. Sic aũt eſt volũtas diuina in oĩbus cõtingentibus. Et ſic p̄cludit via multis curioſis inq̄ſitionibus. ¶ 2ª iterrogatio eſt. Quare fecit mihi de⁹ iſtã gratiã vt me crearet: p̄uidẽs me dãnandũ? Et iterũ. quare

K

teneor ſibi gr̃as agere de illo beneficio: ga expediuiſſet mihi ꝙ nunq̄ȝ habuiſſem illud? Dicunt aliqui/ꝙ dãnati magis volunt ſic eſſe q̄ȝ nõ eſſe: ⁊ ideo magna gr̃a fit eis/ꝙ nõ annihilant: vel ꝙ fuerũt creati. ¶ Sed ꝯtra hoc arguo 4ʳ. Primo. ga in euãgelio di de iuda. Melius fuit ei ſi natus nõ fuiſſet hõ ille. ¶ Scd̃o. ga Ap̄ls dic̄. Deſiderabũt mori: ⁊ fugiet mors ab eis. ¶ Tertio ga melius eſt alicui annihilari q̄ȝ mortal'r peccare: cuꝫ magis hoc iuſtus eligeret: ⁊ tñ dãnati ꝯtinue ſũt in pctõ mortali. ¶ Itẽ 4°. ga infinitũ malũ eſt pena inferni: eo ꝙ eſt pena ifinite trãſgreſſionis: ⁊ tñ nõ fuiſſe nullũ eſt malũ. hoĩes eñi quos poſſet creare deus/nullã penã habent ex h̄ ꝙ nõ creati ſunt. Et pp̄ hoc di ꝙ beneficiuꝫ creationis nõ tendit in detrimentuꝫ rei create: ſed per accñs venit dãnatio ipſa: ſicut ſi rex daret alicui aliqđ fortaliciũ: ⁊ a caſu ſequeret eius p̄cipitiuꝫ: ſi tñ ille rex p̄ſciret illud p̄cipitiũ: nõ minus eẽt ei regratiãdũ. Dico ergo ꝙ vnicuiq̄ȝ melius eſt bonũ totius q̄ȝ ꝓpriũ: ⁊ iõ videmus per experiẽtiã ꝙ manus ſe exponit pro capite: ga deſtructio capitis eſſet deſtructio totius: ⁊ nõ deſtructio man⁹: ⁊ iõ cũ dãnatio iſtius cadat in bonũ vniuerſi ⁊ decorẽ ⁊ ordinẽ: ideo bonũ ẽ illũ creari ſub illa habitudine: lꝫ forte ipſe vellet oppoſitũ. Unde ſi talis eſſet bonus: gr̃as ageret deo: ga ipſe eſſet obm diuine iuſtitie. ¶ Tertia interrogatio eſt. quare deus p̄mittit in vniuerſo tantũ malũ: quãtũ eſt dãnatio: cũ benigni p̄ncipes in ſuis regnis vitẽt oĩa mala que p̄ñt. ¶ Dicit ꝙ ipſi vitant que p̄ñt de po ͣ ordinata: nõ de abſoluta: ga oẽm penã mortis quã inferũt p̄ñt excludere: ⁊ ita deus nõ põt ordinate vitare penã illaꝫ: ex q̄ pctm̄ mortale p̄ceſſit. ¶ Sꝫ redit dif. ꝙ lꝫ p̄ncipes ordinate nõ poſſint auferre penã poſt culpã: tñ ſi ipſi poſſent vitare culpaꝫ ipſi facerẽt: cũ nõ iponãt penã niſi ad vitãdã culpã: ſed oẽm culpã vitare nõ poſſent: cũ cãs ignorẽt: deus autem vitare põt: ga oĩa nouit. ꝗ ⁊c̄. Dicit ꝙ lꝫ ipſe poſſet de potẽtia abſoluta: nõ tñ de po ͣ ordinata: ga pctm̄ in malis auget meritũ in bonis ſꝫm Aug. dũ ipſos ipugnãt vitia: ⁊ magis meritũ eſt bonis: dũ ipſi dimittũt ſibiipſis: ⁊ per ꝯñs maiorẽ gloriã ꝯſequunt: ſic de volũtate abſoluta vnus p̄nceps poſſet quelibꝫ a latrocinio p̄ſeruare: ſi eũ teneret ligatũ: ſed tñ hoc non facit: ga decet ꝙ dimittat eũ liberũ. ¶ 4ª iterrogatio: ga ſi ſum elect⁹: tũc deus p̄uidet me ſaluãdũ: q̄re ꝗ opꝫ me laborare in bono ope: cuꝫ final'r ſaluer q̄buſcũq̄ȝ operib⁹ preuiis: ex q̄ deus ab eterno h̄ p̄uidit. ¶ Dicit hic 4ʳ. Uno mõ ꝙ lꝫ deus nõ poſſet aliter facẽ: ita ꝙ nec̃io ſaluaret euꝫ: tñ

Rñſio alioꝝ. Uide. 50. diſ. 4.

Impugn⁹ 4ʳ Math. 26. Apoc. 9.

M

A. l. cedit.

Rñſio ꝓpria. Uide ſco. 27. diſ. 3. pro ⁊ ꝯ.

Dãnatio cedit in bonum vniuerſi: ⁊ tenent damnati do regratiari.

L

De⁹ vitat culpã ⁊ penã tñ de po ͣ ordinata: nõ autem abſolutam: vt poteſt.

Sup. ſo. 54.

Rñſio 4.

ex quo deus illud gratis ab eterno p̄ordinauit: tãto magis dꝫ conari ad cõplacendũ ſibi ex gratitudine. ¶ 2°. deus nõ nec̃io ſe determinauit ad ſaluandũ: nec nec̃io ſtat in illa determinatione: qn poſſet velle oppoſituꝫ ſi facias malũ. Et ſi dicat. ſi determinaret oppoſitũ. ergo prius nõ nouit. Di ꝙ lꝫ de⁹ certitudinal'r cognoſcat me nũc eſſe: tñ in eodẽ nũc põt facẽ ꝙ nõ eſſem in ſenſu diuiſionis: ⁊ tũc oppoſitũ noſcet. ¶ 3° di/ꝙ ſcia dei de futuris ꝯtingẽtib⁹ nõ eſt ita determinata ſicut de neceſſariis: ſꝫ eſt ꝯditionata: ſicut oẽs ꝓmiſſiones veteris teſtĩ ad Habraã ⁊ ad Dauid oẽs fuerũt ꝯditionate: ⁊ iõ nõ ſtante ꝯditione: nõ ſtaret ꝙ p̄cognouit cũ illa ꝯditione: ⁊ ꝑ illã ꝯditionẽ ipſe p̄cognouit nõ nec̃io: ſed ꝯtigẽter. ¶ 4° di ad interrogationẽ iſtã/ꝙ ſicut deus precognouit iſtius ſaluationẽ: ita ⁊ oẽs actus meritorios q̄b⁹ ſaluabit: ⁊ conatus q̄bus conabit. ¶ Et ſi dicat. Nunq̄d deus neceſſitabit me ad iſtos conatus? Dicit ꝙ nõ. ſic nõ neceſſitat ad actũ p̄ñteꝫ: quẽ tñ certitudinal'r nouit. ¶ 5ª iterrogatio eſt cũ deus p̄nouit me dãnandũ ſi ſuꝫ reprobus: ⁊ ita eueniet final'r: q̄re opꝫ me conari ad bonũ: cũ final'r ꝯ me ꝯcludat in cauſa. ¶ Dicit hic q̄drupliciter. Prio. ga lꝫ hõ talis per talia opa nõ ſaluet: tñ final'r diminuet eius pena. Iſta rõ tñ nõ valet: ga ſicut deus nouit dãnationẽ ſiue penã futurã: ſic nouit ⁊ gradũ pene. ¶ 2° di ꝙ ga bonũ v̄tutis eſt pp̄ ſe diligẽduꝫ: ga a deo volitũ ſine q̄cũq̄ȝ relõne ad quãcũq̄ȝ penã vl' gloriã ex nãli dictamine rõnis: ⁊ ideo q̄ñis hõ ſciret ſe eſſe dãnãdũ imutabil'r: ſemꝑ adhuc deberet conari ad bonũ. ¶ 3° di: ga ſꝫm Aug. nouit deus mutare ſñiam/ſi tu velis mutare delictũ. Uñ deus nõ ita ſententiauit imutabil'r nec p̄ſcit: qn poſſit oppoſitũ facere ⁊ faceret ſi tu delictũ mutares. ¶ Et ſi dicas ergo nõ p̄cognouit de⁹ tũc me cõdẽnãdũ: ga tũc ſaluabor. Dico ꝙ imo: ga cõditionate. ¶ 4° di/ꝙ lꝫ deus pro illo ſigno pro quo volũtas eius p̄cedit determinationẽ ſuã: poſſit oppoſitũ eius qđ eueniet: ga nihil adhuc de futuro cõtingenti nouit pro illo ſigno: tñ poſt inſtans determinationis: vt dicitũ: nõ põt in oppoſitũ: ga ſe determinate determinauit: ⁊ tũc certitudinal'r nouit. ¶ 6ª interrogatio. q̄re ab eterno magis predeſtinauit iſtũ q̄ȝ me: cũ ab eterno nil plus boni feciſſet q̄ȝ ego. Dico ꝙ p̄deſtinationis nulla eſt cauſa: ga gratis de⁹ p̄deſtinat: ⁊ nõ ex opib⁹. Si eñi ex operibus eſſet: iã gr̃a nõ eẽt gr̃a. ¶ Sꝫ q̄re iſtã graꝫ nõ h̄ñt iſti ſic illi? Dicit ꝙ nõ eſt alia rõ: niſi ga ſic ſibi placuit: ſic declarat. Primo in mechanicis: vbi artifex de duob⁹ lapidib⁹ penit⁹ cõformib⁹: vnũ aſſumit ad altare: aliũ ponit in via. 2° in iconomicis. vbi p̄ rfamilias de duob⁹ filiis ſiĩ natis: total'r cõſilib⁹: vnũ aſſumit ad hereditatẽ: ⁊ aliũ redigit in ſeruitutẽ. 3° in politicis. vbi rex de duob⁹ ſibi equal'r p̄ñtatis: vnũ aſſumit ad ſuum palatiũ: aliũ dimittẽdo in quo nullã iniuriaꝫ ſibi facit. 4° in theologicis: vbi dicit. Iacob elegit: Eſau aũt dimiſit deus anteq̄ȝ q̄cq̄ȝ boni vel mali feciſſent: ſicut dic̄ Ap̄ls. ¶ Sed nũq̄d eſt hic acceptio ꝑſonaꝝ apđ deũ? Dicit ꝙ nõ: ga nulla merita p̄ceſſerunt. Si eñi equal'r meruiſſent: ⁊ vnus remuneraret ⁊ nõ alius: tũc h̄ñ eẽt ꝑſonaꝝ acceptio. nũc aũt: ga ex merito nulli tenet. vnũ põt ſibi determinare alio omiſſo: ſicut p̄ꝫ. ſ. in Iacob ⁊ Eſau: ⁊ in multis aliis exẽplis datis: ſine tñ alicui⁹ iniuria. ¶ 7ª iterrogatio eſt: q̄re de⁹ p̄ordinauit iſtũ ad dãnationẽ ꝑpetuã: cum tñ nihil mali feciſſet: ⁊ nõ ſolũ nõ elegit? Dicit ꝙ lꝫ p̄deſtinationis nulla ſit cã: tñ reprobationis aliq̄ cã eſt: qđ declabit in ſequẽti q̄ne. ¶ 8ª interrogatio eſt: q̄re deus ab eterno me vel te p̄ſcitũ: non poſſet nũc p̄deſtinare: aut eꝯ: cum volũtati eius cuncta ſubiaceant: ſic ab eterno: ita ⁊ nũc? Dicit ꝙ cũ idẽ iſtãs

eternitatis

N

Expedit p̄deſtinato bñ agere ⁊ querere.

Nõbil' euaſio ſed inſtantias pondera ꝓtum.

Reſpõſio 4ʳ.

Expedit p̄ſcito bñ agere ⁊ q̄re: vide notanter.

O

A. l. nouerit.

De h. ſ. ſepe

P

Predeſtinationis nullaꝫ cauſam eſſe. Quere Paulũ Rom. 9. ⁊ Aug. ⁊ alios vbi ſcis.

Exemplũ 4ʳ

Q

Rom. 9.

Reprobatiõis cauſam eſſe.

A Inſtans eter/nitatis ſemp idem manet. Obijcitur 4ᵒʳ.

eternitatis ſit pñs ⁊ ſemp fuit:ſic ab eterno de⁹ potuit nõ pdeſtinare quē pdeſtinauit ⁊ ecõ:ita ⁊ nūc:qa actus diuine volūtatis ſm ſe nõ trãſit i pteritū. ¶ Sz iſtat 4ᵒʳ. Prio qa ſi nūc pdeſtiaret:tūc ab eterno nõ fuiſſet pdeſtinat⁹ ad glīaz ⁊ certitudinalr̄ puiſus. 2º qa pdeſtinat⁹ ab eterno g nūc pdeſtinaret nõ fuiſſet vere puiſus vel preſcitus. 3º qa deus puidit ab eterno qđ nūc nõ facit: ⁊ ſic ab eterno oppoſitū ei⁹ pordinaſſet qđ nūc ordinat. 4º qa tūc de⁹ trãſiret de õdictorio in õdictoriuz:nulla facta mutatione in aliquo extremoꝝ. ¶ Ad pᵐ dico/ꝙ nunc pdeſtinaret:ſi ab eterno fuiſſet pdeſtinatus:quia iſtãs eternitatis nõ trãſit in pteritū. ¶ Per idē ad 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ nõ ordinaſſet tūc ab eterno oppoſitū: eo ꝙ nihil eſt ibi pteritū:⁊ ſilr̄ in eodē iſtanti pñti oppoſita eſſe nõ pñt. ¶ Per idē ad 4ᵐ dico/ꝙ nõ ineſſent ei õdictorie oppoſita ſucceſſiue. Sed qui eſt pdeſtinat⁹ pro pmo ſigno volūtatis diuine:nõ põt pdeſtinari ante illud ſignū. Illa eni ſigna nõ ſucceſſiua:aut in pteritum trãſeuntia:ſed pmanētia ſunt:ſicut dictuz eſt de ſignis originis ⁊ nãe diſtinctione.13.⁊.14. ¶ Ad argᵐ pz/ꝙ accipit pdeſtinationē p actu volūtatis ⁊c̄. ¶ Qõ.III.

A.l.põt non. B

7.

1.c.26.

VTrum ſit aliq̄ cã pdeſtinationis. Qꝫ ſic. in Apoc. dr̄. Iõ regnãt cuz deo:⁊ agn⁹ dei cū illis. Iõ eſt illatio effect⁹ cū cã. ¶ Cõtra. Aug⁹ in libᵒ retractationū. ¶ Hic ſunt duo pncipalr̄ ingrēda. Primū de q̄ſito.ſ.de cã pdeſtinatiõis. 2ᵐ ē de cã reprobatiõis.

Primus art. Super eplaz ad Roñ. Impugnatio

QUantū ad pᵐ itelligēdū/ꝙ aliqñ vr̄ fuiſſe Aug. illius opionis ꝙ ſic:qa dicebat fidē eſſe cãm pdeſtinationis. ¶ Sed õ ſunt aliȷ ſcī. Et iſtud cõfirmat q̄druplici rõne. Prio ɔfirmat rõne Pauli. nihil qđ dat ex meritis eſt mere gr̃a:ſed predeſtinatio ad vitã eternã eſt mere ex gr̃a. g pdeſtinatio nõ eſt ex meritis:⁊ per ɔñs nõ hz cãm. Et ſcđo qa Paulus dicit/ꝙ anteq̄ q̄cq̄ boni vel mali egiſſent:elegit Jacob ⁊ non Eſau. 3º actus ſūme liberalis nõ hz cãm:ſed pdeſtinatio eſt h⁹. g ⁊c̄. 4º qa ſi hr̄et cãm:tūc de⁹ nõ poſſet non pdeſtinare ſine iniuſtitia. ¶ Sz õ illud iſtat 4ᵒʳ. Prio. qa ſm Anſ. ſicut oīs volūtas hz q̄d:ita hz cur. g ⁊c̄. 2º qa volūtas q̄ dat aliq̄d ſine rõne eſt irrõnalis. 3º qa tūc videret de⁹ acceptor pſonaꝝ. 4º qa iſtos q ſunt pares volūtas recta oēs acceptat vt pares equalr̄:ſed in pdeſtinãdo oēs offerunt vt pares:in illo ſigno eni offeruntur in puris nãlibus:in qbus ſunt pares. g ⁊c̄. ¶ Ad pᵐ dico:illud cur/ſi referat ad obm̄,falſuz eſt:ſi ad potentiã:dico ꝙ hz cur.ſ.ad cõplacentiã:q̄re ſic fecit:qa ſibi placuit. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ illud eſt veꝝ. vbi volūtas regulat a rõne:ſed volūtas diña in ɔtingētib⁹ eſt pᵃ regula diuio:⁊ a nullo regulat. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ acceptio pſonaꝝ eſt qñ p minori merito dat maius pmiū:ita ꝙ meritū aliqđ pſupponit. H aūt nullū pſupponit. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ verū eſt ſm ſe ⁊ ad finē nãlē:ſz nõ opz ꝙ ad finē ſupnãlē eque bonos equalr̄ acceptet: qa mere liberaliter acceptat:⁊ ɔfert talē finē liberalr̄ iſti ⁊ nõ illi.

C Pr̄edeſtinationis nullaz cãz eē oñdit. Roñ.9.

Obijcitur 4ᵒʳ.

Volūtatē hie cur ɔtingit 2ᵒʳ intelligi. D

Perſonaruz acceptio que ⁊ quando?

Scđs arti. Reprobationis cãm eē hz veritatem ſcoticam.

QUantū ad ſcđm pncipale videndū eſt. vtꝝ reprobationis ſit cauſa aliq̄. Et quãtū ad hoc dicit doc. nr̄ ꝙ ſic. Lz eni pdeſtinatio nullã cãm hēat: tñ reprobatio hz. ¶ Hoc aūt pbat q̄druplici pbabilitate. Prio. qa deus promptior eſt ad miſerēdū q̄ ad puniendū. Põt g miſereri ſine cã:ſed nõ punire. ¶ Confirmat. qa ad q̄rtã gnõnē vadit in puniēdo inigtatē patrū. in milia aūt nilū vadit i miſerēdo. ¶ 2º qa nullus iuſtus aliquē ſine rõne cõdēnat. Reprobatio aūt eſt q̄dam ɔdēnatio. ¶ 3º qa deus eſt pronus ad miſerendū reſpectu illoꝝ qui peccauerunt:multo fortius reſpectu illoꝝ qui nõ peccauerūt. ¶ 4º qa pena ſequit culpaz. vbi ergo nulla culpa preuidet:nulla debet iponi pena. ¶ Confirmat. qꝛ ſm Aug. deus nõ eſt pus vltor q̄ hõ ſit peccator. Iõ dico ſicut dic̄ doc. nr̄ ꝙ pus deus videt õmerita q̄ reprobū. lz pus nõ videat merita q̄ eligat. ¶ Hoc aūt declat duplr̄. Primo. Deus ſic ⁊ oē agēs ⁊ opans debite pus diligit finē q̄ ea q̄ ſunt ad finē:⁊ iter ea q̄ ſunt ad finē:pus diligit ppingora fini q̄ alia. Cuz g gloria ſit finis:pus vult gloriã Petro. deide grãm qꝛ eſt imediata ipſi glīe:deide fidē:deide miam:deinde alia q̄ ordinant ad finē. Cū g merita grãm pſupponãt: ⁊ glīa pus diligat q̄ grã:ſeqt ꝙ merita nõ pcedūt pdeſtinationē vel pordinationē ad gloriã. Qꝛ aūt reprobatio multū ⁊ maxime diſtat a fine pordinato ad gloriã. g ordinate opans pus accipit ea q̄ nõ tãtū diſtãt a fine. vt.ſ.pᵐ ꝙ pordinat iſti ſit debite eē. 2ᵐ ſit culpa. 3ᵐ demerita. ⁊ 4ᵐ ipſa reprobatio. Iſta aūt ſe hñt p ordinē: ſm maiorē ⁊ minorē diſtãtiã a fine. ¶ 2º illud declat exponēdo illa ſigna q̄ ſunt necīa ad itellr̄ndū pceſſuz reprobationis ⁊ pdeſtinationis. Sunt g 4ᵒʳ ſigna. Eſt g pᵐ in q̄ Judas ⁊ Petrus offerunt volūtati diue vt neutri:⁊ tūc volūtas diña pordinauit Petrū ad gloriã:nullū aūt actū poſitiuū hz circa Judã. ſm Aug. ¶ 2ᵐ ſignū eſt i q̄ pordinauit Petrū ad grãz:⁊ tūc circa Judã adhuc nullū actū poſitiuū hz. ¶ 3ᵐ ſignū eſt. in quo relinquunt ſibiipſis:⁊ vterq̄z cadit in peccatū. ¶ 4ᵐ ſignū in quo Petrus reſurgit qꝛ nõ põt pmanē:qꝛ pdeſtinatus itelligit ex p ſigno. Judas aūt nõ reſurgit:eo ꝙ nõ hz relēuãtē i deo. iõ reprobat. ¶ Sz hic occurrūt dif. Prima eſt. Qꝛ deus vr̄ eſſe cã reprobationis:qꝛ qñ primo offerūt:ita eſt aptus Judas ſic Petrus vt pdeſtinaret. Hūc aūt pdeſtinat:illū aūt nõ. ⁊ ſic pus vr̄ vltor q̄ ille peccator. ¶ Dico ꝙ tūc punitio vr̄ qñ nullo demerito iteruenīēte nõ dat alicui finis:ad quē ipſe eſt apt⁹ ſm ordinē nãe:ſz ſi nõ datur finis ſupnãlis ⁊ excedens facultatē eius:tūc nõ dr̄ punitio. ¶ 2º difficultas eſt. qꝛ deus videt illud malū culpe:⁊ tñ nõ phibet:cū tñ poſſet ipedire:⁊ ſic vr̄ ɔſentire. ¶ Dico ꝙ ſi deus eēt obligatus ad phibēdū/veꝝ eēt:ſed ad hoc de⁹ nõ obligat. ¶ 3º dif. vtrū deus puniat pp peccatū cõmiſſionis. Et ſi ſ. q̄re cõcauſat illū actū. Si aūt pp pctm̄ omiſſionis q̄lr illud pctm̄ ſit. ¶ Dicit Scot⁹ ꝙ lz ad actū cõmiſſionis deus ɔcurrat quãtū ad ſubſtratū peccati:nõ tñ quãtū ad deformitatē peccati. Ad pctm̄ aūt omiſſionis ɔcurrit per aliquē aliū actū poſitiuū:hoc alr̄ declabit. ¶ 4º diffi. eſt. qꝛ pena dãni eſt pena maxima. ſi g in p ſigno pordinat Petrū ⁊ nõ Judã:tūc vr̄ penã dãni pordinare Jude ſaltim ſine cã. Ex illa ſaltē negatione act⁹ circa Judã in primo ſigno priuat Judas viſione diuina. Dicit ꝙ pena dãni vel carētie viſionis nõ vr̄ eē pena ſimpliciter:qꝛ ſi de⁹ hoies creaſſet in puris nãlib⁹:⁊ non dediſſet eis viſionem:nulla pena eis fuiſſet:qꝛ hoc non eſt debituz ſibi. ſecus eſt de pena ſenſus. ¶ Ad argumētum pz:qꝛ ideo eſt illatio effectus ex cauſa complacentie:qꝛ placet diuine voluntati.

E Super Gen̄. lib.2.

Regla Sco.

Declat notãter diñã pcedēdi ex pte dei ⁊ creature in pdeſtinatiõe ⁊ reprobatiõe.

Signū 4ᵒʳ.

F

D. q̄druplex. Nota tonus õ curioſos.

Iniuſte puni re quid. Finis dupr̄.

G

Vis cum ſ. ⁊ i.2. in mã de pctõ actuali. Deū ad pctm̄ cõmiſſionis ⁊ omiſſionis cõcurrere. Vis j. diſt.42.

Penã dãni: nõ eſſe penaz ſimplr̄. qđ bñ examina.

H

¶ Diſtinctio. XLII. Queſtio. I.

Nūc de oīpotētia dei agēdū eſt.

CIrca diſtinctionez.42. q̄ro primo. Vtruz q̄dditates reꝝ creabiliū in po^a obiectiua hñt eſſe eſſentie. Qꝛ non. qꝛ Jo. primo. Oīa per ipſum facta ſunt:ſed illa nõ ſunt facta:eo ꝙ ſunt neceſſaria. g ⁊c̄. ¶ Cõtra. Apoc. 4º. pp volūtatē tuã oīa que erant creata ſunt:nõ erãt aūt niſi in eſſe eſſentie. g ⁊c̄. ¶ Circa iſtaz q̄õnem primo inſiſtendū eſt circa terminos, 2º circa queſituz.

I

Sunt aũt quatuoꝛ termini in qõne.ſ.qdditas rei creabilis:eſſe eſſentie:potentia obiectiua.

Pꝛimus art. Quidditas quid? Creabile qd? Potẽtia obtiua quid? Eſſe eſſentie quid. A.I.veritates Cõcluſio 4ᵉ A.I.eẽ qddi tatiuum. Caſte ꝑſeq̃re oĩa iſta altius põderando.

Quantum ad pᵐ qd itelligit̃ noĩe qdditatis ſepe ſupius dictũ eſt/ꝙ ꝑ qdditates non intelligunt̃ niſi rõnes foꝛmales qdditatiue rerũ in ſe. Creabilia aũt ſunt que ſunt apta nata a deo creari. Potentia aũt obtiua eſt illa in qua eſſe itelligunt̃ res añq̃ creent̃. ¶ Sed diffi.eſt de alio termino.ſ.de eſſe eſſentie. ¶ Et q̃tũ ad hoc pono 4ᵒʳ ↄ̃nes. Pꝛia ẽ/ꝙ eẽ eẽntie nõ eſt aliud a qdditate:qa eſſe eẽntie eſt illõ de quo dicit̃ diffõ:qa diffõ iudicat eſſe.nõ aũt niſi qdditatiue. ¶ 2ᵃ eſt/ꝙ illud eẽ qõ ponit̃ in oĩ ꝓpõne de neċio/eſt eſſe eſſentie:qa in oĩbus talibꝰ eſt vnus terminus alteri eſſentialis:vel qa de eſſentia:vel qa ↄ̃ñs eẽntiã in ſcõo mõ:vel aliquo alio reducibili ad illa. Et rõ huiꝰ eſt:qa vitas oĩuz taliũ ꝓpõnũ manet/exñtia actuali circũſcripta.

K

¶ 3ᵃ eſt/ꝙ illud eſſe qõ ponit̃ in ꝓpõnibꝰ ↄtingentibus eſt eſſe exñtie:qa ille nõ verificant̃ niſi coꝝ veritas exiſtat actualr̃ in reꝝ nã:ꝛ talia nõ ſunt eſſentialia. ¶ 4ᵃ eſt/ꝙ eſſe cõpõnis qõ eſt in ꝓpõnibꝰ ꝛ in terminis caꝝ:nõ eſt aliud ab eſſe eſſentie vel exiſtentie:illud tamẽ eſſe quo homo eſt albus:vel eſt aĩal:opoꝛtet eſſe extra aĩaz:alioqn extra aĩam homo nõ eſſet albus:nec eſſet animal. Patet ergo ex iſtis qd eſt eſſe eſſentie.

Scõs articu.

Iſtis pꝛemiſſis quantũ ad pmũ:inſiſtendũ eſt quantũ ad ſcõm. Et q̃tũ ad hoc eſt p̃ inſiſtendũ circa partẽ affirmatiuã. 2ᵒ circa partẽ negatiuã.

Pꝛima pars Pars affirmatiua queſiti ꝓbat̃.12.fũdamentis que ſequuntur. Finis.

¶ Quantũ ad pmã ptẽ itroducunt̃ duodecim fundamẽta ꝓbantia ꝙ ſic. Pꝛimũ radicat̃ in cãlitate cauſe finalis ſic. Oĩs cãlitas neceſſario habz effectũ aliquẽ:ſed cãlitas cauſe finalis eſt rerũ dũ ſunt in poᵃ obtiua.ğ ipſa que ſunt effectus hñt aliqõ eſſe:nõ niſi eẽntie.ğ ꝛc̃. Maioꝛ eſt manifeſta qa non põt itell'ſ capẽ ꝙ aliq̃ cã cauſet aliquẽ effectuz niſi effectus hẽat aliqõ eſſe:qa cãre nihil aliud eſt niſi dare eſſe ſicut cãri nihil aliud eſt niſi recipe eẽ. Mõ ꝓbo minoꝛẽ ſic.

L

Cauſare ꝛ cãri quid?

Qñcũqz aliqua hñt oꝛdinẽ eſſentialẽ in actu:hñt oꝛdinem etiã in potẽtia. Hãc ꝓbo.nã oꝛdo eẽntialis ↄſequit̃ rõnes foꝛmales:que abſtrahũt ab eſſe in actu ꝛ eẽ in poᵃ. ꝛ vtrũqz iſtoꝝ eis accidit.ğ oꝛdo eẽntialis eſt reꝝ i poᵃ: nõ tñ variat̃ oꝛdo eẽntialis per aliqd ↄtingens cuiꝰ eſt exiſtere:ſed cãlitas cãe finalis conſiſtit in oꝛdine eſſentiali rerũ ad deũ.ergo cãlitas cãe finalis erit in poᵃ:ꝛ ꝑ ↄ̃ñs talia hẽbunt aliqõ eẽ. ¶ Scõm fundamẽtũ radicat̃ in cãlitate cãe exẽplaris ſic.

Exemplar.

Oẽ exẽplar vl' cã exemplaris in actu neċio hz exẽplatũ.hoc enĩ pz ex nã relõnis:ꝛ etiã cãlitatis que neċio terminũ reqrũt:ſz deꝰ eſt exẽplar ꝛ cã exẽplaris oĩum ab eterno anteq̃ res eẽnt in actu.ğ habuit exẽplata:nõ niſi ꝑz ſe eſſe eẽntie.ğ ꝛc̃.

M

Minoꝛ pz.nã ſi ab eterno deꝰ nõ fuiſſet exẽplar oĩuz: deus nõ itellexiſſet oĩa. ¶ 3ᵐ fundamẽtũ radicatur in cãlitate cãe efficiẽtis:nõ inquãtũ pꝛoducẽs:ſed in rõne ſue ꝓducibilitatis.

Efficiens. A.I. ꝓductiuitatis.

Et hoc ſic. Oẽ ꝓductiuũ eſt alicuius rei pꝛoducibilis ꝓductiuũ:hec eſt de ſe nota.ſz deꝰ ab eterno fuit ꝓductiuꝰ:ğ ab eterno fuit aliqõ ꝓducibile: illud nõ fuit deus.ğ creatura.nõ aũt in eſſe exñtie:quia anteq̃ eſſet/deꝰ erat ꝓductiuus:ꝛ ipſa erit ꝓducibilis.

Euaſio.

¶ Dicit vnus doc.ꝙ ab eterno fuit aliqõ ꝓducibile:ſz hoc eſt tñ denoĩatione extrĩſeca:qa.ſ.creatura eſt creata. ¶ Sed ↄ̃.ſicut deus eſt creatoꝛ ſiue extrĩſeca denominatione:ſiue alio mõ:ꝛ nõ eſt creatoꝛ ſui:ſed alteriꝰ: ita ab eterno fuit creatiuꝰ:nõ ſui:ğ alicuiꝰ creabilis ab eterno:ſed creabile neċio hz aliqõ eẽ:nõ niſi eſſe eſſentie.ergo ꝛc̃. ¶ 4ᵐ fundamẽtũ radicat̃ in nã obiectiue

Opatio obiectiua.

opationis ſic.nulla poᵃ obtiua põt eſſe alicuius:ſiue vt obti pmarij ſiue vt ſcõarij:qn neċio illud ſit terminus operationis illius potẽtie. Deus autẽ ab eterno intellexit creaturas vt obiecta ſecundaria.ergo creatura fuit terminus itellectionis:ſed nõ niſi ꝑm aliquod eſſe:ꝛ illud eſſe eſt eſſe eẽntie.ergo habuit ab eterno eſſe eſſentie.al'ſ eſſet itellectio ſine termino.

N

Obiectũ 2ᵐ.

Euaſio.

¶ Si dicat̃ ꝙ non opoꝛtet ꝙ habeat aliqõ eſſe ad hoc ꝙ ſit terminus itellectionis diuine:ſicut obiectũ ſecũdariũ eſt terminus. ¶ Cõtra.aut itelligit aliquid:aut nihil. Si aliqd.ergo creatura itellecta eſt aliquid. Si nihil.ergo nõ itelligit creaturã:qꝛ nihil itelligere/eſt nõ itelligere. ¶ 5ᵐ fundamentũ radicatur in ꝓductione obiectiua ſic.

Productio obiectiua.

Omne ꝓducens aliqd in qualicũqz eſſe/neċio hz ꝓductũ:qꝛ ponere ꝓducẽs ſine ꝓducto eſt nihil ponere:ſed deus ab eterno ꝓduxit res in eſſe cognito ꝛ volito.ğ ꝛc̃.

Euaſio.

¶ Dices.hoc eſt eẽ reſpectiuũ ꝛ eſſe rõnis. Ex hoc ſeqtur intentũ:qꝛ omne eſſe reſpectiuũ neċio pꝛeſupponit aliqõ eſſe pꝛius eo:ſed ab eterno res acceperũt eẽ reſpectiuũ per te.ğ ab eterno pꝛeſupponũt aliqõ eſſe:nõ autez niſi abſolutũ:quod eſt eẽ eẽntie.ergo ꝛc̃.

O

¶ Cõfirmatur.qꝛ eſſe volituz ꝛ eẽ itellectũ/nõ poſſunt eẽ illud eſſe preciſe qõ habẽt res:qꝛ itellectuz vel volituz pncipaliter nõ dicit niſi eẽ rõnis:ꝛ eſſe reſpectiuũ:ſed eſſe reſpectiuuz pꝛeſupponit aliud.nõ niſi eſſe eẽntie.ğ ꝛc̃.

Eſſe obtiuum vtriuſqz viꝛ potẽtie eẽ eẽntie ꝑſuppone.

¶ Sextum fundamentũ radicat̃ in natura relationis ſic. Cõtinens inquãtuz cõtinens eſt alicuius cõtinẽs:ſed deus continet.ğ aliquid:nõ ſeipſum.ğ creaturã. Maioꝛ pz ex nã relationis. Minoꝛ eſt nõ.qꝛ deus ↄtinet alia eminẽter ꝛ virtualiter.

Continens.

Sed ꝙ illud qõ cõtinet̃ nõ ſit deus/pz ex modo ↄtinẽtie.ſ.vtualiter:qꝛ illud qõ ↄtinet aliud virtualiter:põt illud deducere ad eẽ:deus ſeipſuz non põt deducere ad eẽ.ğ nõ ↄtinet ſeipſuz virtualr̃. Silr̃ deus cõtinet eminẽter ꝛ nõ ſeipſum:qꝛ oẽ cõtinẽs eminẽter in ꝑfectione excedit cõtentũ:qꝛ cõtinet̃ eminẽtius in illo q̃ʒ in ſe:ſed nihil deũ in ꝑfectione excedit.ğ nec cõtinet eminẽter.

Nã ↄtinentie vtualis ꝛ eminẽtialis q̃ ſit?

¶ 7ᵐ fundamẽtũ radicat̃ in nã diuiſionis ſic.

P

Diuiſio.

Qñcũqz aliqõ diuiſum diuidit̃ ꝑ duo diuidentia:illud iuenit̃ eiuſdẽ rõnis in vtroqz vbicũqz iueniatur:ſed ens qõ diuidit̃ in ens in actu ꝛ poᵃ tanq̃ʒ diuiſuz eiuſdẽ rõnis/iuenit̃ in vtroqz:ſed in ente in actu iuenit̃ ens nõ fabꝛicatũ ab aĩa.ğ in ente in poᵃ inuenit̃ ens nõ fabꝛicatũ ab aĩa:cũ ens fabꝛicatũ ab aĩa ꝛ ens nõ fabꝛicatũ ab aĩa nõ ſint eiuſdẽ rõnis:vt pz in ꝓhẽᵒ.

Poᵃ ꝛ actus ꝑſupponunt ens eiuſdẽ rõnis:ſz aliꝰ in ſcõto queꝛe.

¶ Confirmat̃ iſta ratio ꝑ foꝛmã ſyllogiſticaz:ſuppono ꝙ ens dicit̃ vniuoce de ente in poᵃ ꝛ ente actu. Tunc ſic. Ens iſtud qõ dĩ de vtroqz:aut eſt fabꝛicatũ ab aĩa:aut non. Si nõ:habet̃ ꝓpoſitũ ꝙ ens in poᵃ nõ eſt ens fabꝛicatũ ab aĩa:qõ eſt falſum. ¶ 8ᵐ fundamentũ radicat̃ in nã diffõnis ſic.

Diffinitio.

Quecũqz hñt eãdez diffõnez:hñt idem eẽ eẽntie. Iſta de ſe pz:cũ diffinitio idicet ſolũ eẽ eẽntie:ſz ens in poᵃ ꝛ ens in actu hñt oĩno eandẽ diffõnez.ğ hñt idem eẽ eẽntie:ꝛ ſic res in poᵃ obiectiua.

Diffõ cui debet ſicut ꝛ nominis ſignificatio paſſio.

¶ Cõfirmat̃.qꝛ quecũqz diſtinguunt̃ ꝑciſe ꝑ poſterioꝛa:cõueniũt in pꝛioꝛibꝰ. Hec de ſe eſt manifeſta:qꝛ ad oppoſitũ.ſ.ꝙ nõ ↄueniãt in pꝛioꝛibꝰ:ſed diſtinguant̃:tũc nõ diſtinguuntur ꝑciſe ꝑ poſterioꝛa:ſed ens in actu ꝛ ens in poᵃ diſtinguuntur ꝑciſe ꝑ poſterioꝛa diffõne ꝛ eẽ eẽntie.ğ in iſtis cõueniunt:ğ hñt idem eẽ eẽntie.

Q

¶ 9ᵐ fundamẽtuz radicat̃ in nã demrõnis ſic.

Demõſtratio.

Impoſſ'e eſt ꝙ aliqd demonſtret̃ de aliquo ꝓpᵗ qd:niſi illud de quo demrãtur hẽat ſimplr̃ eſſe eẽntie:ſed de entibꝰ in poᵃ fuerũt vere demõſtrationes ꝓpᵗ qd.ğ ipſa hñt eẽ eẽntie.

A.I.ſiunt.

Minoꝛ eſt de ſe nota. Maioꝛ declarat̃:qꝛ demõſtratio ꝓpᵗ quid pꝛeſupponit qd:vel ſubiecti vel paſſionis. De hoc nõ curo:ſed illud qõ hz qd:neceſſario hz eſſe eſſentie. Mihi apparet ꝙ euidenter cõcludat̃ intẽtum. ¶ 10ᵐ fundamentum radicatur in via diuiſionis ꝛ cõpoſitionis ſic.

Cõpõ ꝛ diuĩo

A

Accipio iſtã ꝓpõnẽ.homo eſt aĩal:vel iſta fuit vera ab eterno:vel nõ.ſi nõ.ğ eſt ꝯtingẽs:qa qcqd accipit eẽ ex tẽpoꝛe eſt ꝯtingẽs:qa in mã ꝯtingenti erit.ſi ſic:cũ veritas ꝓpõnis p̃ſupponat ſimplicẽ eternitatẽ terminoꝝ. ergo ꝛc̃. ¶ Si dicat̃ ꝙ eſt nec̃ia:ſuppoſita tñ entitate terminoꝝ. Iſtud nihil valet:qa illud eſt ſimpl'r ꝯtigẽs: qd̃ nõ eſt veꝝ nec̃io:niſi ſuppoſito cõtingenti:ſed ꝑ te, iſta nõ eſt vera nec̃io niſi ſuppoſita entitate terminoꝝ: que ꝑ te,eſt ꝯtingẽs.ergo ipſa eſt ſimpl'r ꝯtingẽs:qd̃ ſemꝑ videt̃ ſatis incõueniẽs. ¶ Arguo ğ ſic.Oĩs hitudo p̃ſupponit extrema illius habitudinis: ſꝫ habitudo illa eſt eterna.ergo p̃ſupponit ab eterno hoĩeꝫ ꝛ aĩal in aliquo eſſe:que ſunt extrema habitudinis. ¶ Aliqui dicunt ꝙ iſta nõ valet:qa non ſequit̃.hõ eſt aĩal:ergo hõ eſt:cuius tñ oppoſitũ videnť ꝓbare iſte rõnes. ¶ Sed iſtud nihil eſt:qa aut itelligis de eſſe exiſtere:ꝛ tunc verũ dicis:nec de hoc eſt dubiũ.Si aũt itelligis de q̃cũqꝫ alio eſſe oſtẽdo euidẽter ꝙ hoc eſt impoĩe: accipiendo vniformiter eẽ.Et hoc ſic.Poſito toto integrali:ponit̃ quelibet eius pars nec̃io : ſꝫ iſta ꝓpõ.homo eſt aĩal:eſt quoddã itegratũ ex hoĩe ꝛ eſſe ꝛ aĩali:ergo ea poſita ab eterno tanq̃ꝫ quodã toto:nec̃io homo eẽ ꝛ aĩal aliqual'r ponunt̃:nõ potes dare ita paruũ eſſe qn illud ſufficiat. ¶ P.Arguo ſic.iſta eſt vera.ab eterno hõ eſt aĩal:tũc accipio illud eſt:aut ibi accipit̃ pro eſſe eſſentie:aut pro eſſe exñtie:cũ nõ ſit dare aliqd̃ aliud eẽ.Nõ ꝓ eẽ exñtie: certũ eſt.Si aũt pro eſſe eſſentie:tũc habet̃ ꝓpoſitũ ꝑ argumentũ factũ.Poſita multitudine aliquoꝝ ponit̃ qd̃libet illius multitudinis:ſꝫ homo eſſe:ꝛ aĩal tria iſta ponunt̃.ergo eſſe eſſentie. ¶ 11m fundamentũ radicat̃ in nã ꝓductionis realis ꝛ actualis ſic.Oĩs nã fundans aliquã relationẽ nec̃io ẜm aliqd̃ eſſe:p̃cedit eſſe ipſius relõnis:cũ ipſa ſit prioꝛ:ergo ẜm aliqd̃ eſſe:ſed non ẜm eſſe exñtie:qa pro quocũqꝫ ſigno intelligit̃ creatura habere eſſe exiſtere:intelligit̃ hr̃e in ſe productionẽ:ita ꝙ ſimul exiſtit:ꝛ eſt ꝓducta.ğ ẜm illud eſſe non precedit. Relinquit̃ ergo ꝙ p̃cedit ẜm eſſe eſſentie. ¶ 12m fundamentũ radicat̃ in nã accidentis ſic:q̃cunqꝫ aliqua cõpetunt alicui per accñs:illi nõ repugnat eẽ ſine quocũqꝫ illoꝝ que cõueniũt ſibi per accñs:ſed oĩa que ptinent ad actualitatẽ ꝛ exiſtentiã creature:cõpetunt ſibi cõtingẽter:ꝛ per accñs.Et dato ꝙ negaret̃ de per accidens:nõ tñ põt negari quin ꝯtingẽter:cũ oĩa ſibi cõueniant ex tpe:ergo nõ videt̃ ꝙ repugnet quidditati ſine illis eſſe ſuo modo. ¶ Cõfirmat̃:qa qdditas eſt prioꝛ ſua exiſtẽtia:nõ ẜm eſſe exiſtere:qa vt ſic nõ eſt prioꝛ: ſicut hõ inquãtuꝫ albus nõ eſt prioꝛ albedine.ergo ẜm aliqd̃ aliud eſſe.Des mihi quodcũqꝫ tu vis.ſufficit:qa illud nõ hꝫ ex tẽpoꝛe.Ideo dicunt ꝙ creatura in potentia obiectiua hꝫ eſſe eſſentie. ¶ Confirmat̃ aũt iſtõ ſic. Nã homo in potẽtia obiectiua ꝛ chimera:aut ſũt equaliter impoſſibilia:aut non.ſi ſic:tũc ſicut repugnat vni produci:ita ꝛ alteri.ſi nõ.ergo aliquid plus hõ habꝫ qd̃ non habet chimera.chimera autẽ non negat̃ niſi eſſe eſſentie:ergo homo habebit verũ eſſe eſſentie in potentia obiectiua.ſi dicas nõ.ideo enĩ chimera nõ põt ꝓduci:qa in ſua quidditate includit impoĩa.ſ.ꝯdictionem: homo autẽ non.Ex hoc habet̃ intentũ:qa homo in ſua ratione diffinitiua fabricata ab anima:non includit cõtradictionem:hoc eſt eſſe eſſentie.

Euaſio.

Tãge h̃ pſa ꝑ ꝛ 5.vide ſco. in p̃lo.ꝛ di.3. 1.q.4.ꝛ alibi ad h̃.

Euaſio.

A.l.exñtie.

B

Propoſitionẽ oẽm te tuꝫ integrale eſſe.

A.l.illud eẽ.

Productio real' ꝛ actual'.

C

A.l.exñtie.

Accidens.

A.l.exñtie.

Reſolõ hui' partis prime.

D

Quere Sco. vbi ſcis.

Nunc ergo

inſiſtendũ eſt circa partẽ negatiuã. Aliqui enĩ nõ potẽtes itelligere cõcluſionẽ affirmatiuã precedentẽ:dicunt negatiuã:ꝛ eaꝫ confirmant per duodecim alia fundamenta:que ſunt obſtacula ad predictã. ¶ Primũ fundamẽtũ radicat̃ in nã cauſalitatis ſic. Impoĩe eſt ponẽ aliqd in aliquo eſſe quod nõ ſit cauſatum a deo:cuꝫ deus ſit cauſa oĩs entitatis:ſed poſito ꝙ creature in potẽtia obiectiua habeant aliqd̃ eſſe:hoc ponitur.ergo ꝛc̃.Maioꝛ eſt nota. Minoꝛẽ probo.cuiuſcunqꝫ entitatis deus eſt cã mere cõtingens:ſed qcqd ineſt creature:ineſſe illo ꝑ vel in poª obiectiua ꝑ ineſt ſibi neceſſario.naꝫ neceſſario creatura in potẽtia obiectiua eſt ꝓducibilis.ergo ꝛc̃. ¶ 2m fundamẽtũ radicat̃ in natura cõſeruationis ſic.omne ens aliud a deo depẽdet a deo:ſed creatura in illo eſſe non depẽdet a deo.Probo.qꝛ depẽdẽtia ſiue ꝯſeruatio paſſiua p̃ſupponit eẽ:eſſe aũt eẽntie illud eſſe p̃cedit.ğ ꝛc̃. ¶ 3m fundamẽtũ radicat̃ in nã creationis ſic.Creatio ex ſui nã habet ꝙ nihil preſupponat:qꝛ eſt ꝓductio de nihilo:ſed hoc poſito tota entitas qdditatiua creature p̃ſupponit̃:qꝛ illud eſſe eẽntie.ğ nõ creabit̃. ¶ 4m fundamẽtũ radicat̃ in nã annihilationis ſic. Nullũ agens põt annihilare.a.qd̃ nõ põt ita deducere ad nihil quin aliqd eius maneat:ſꝫ deus nõ põt ita hoĩeꝫ annihilare qn maneat ẜm illud eẽ eẽntie.ğ ꝛc̃. ¶ 5m fundamẽtuꝫ radicat̃ in nã eternitatis ſic.ẜm fidẽ impoĩe eſt ponere plura eterna:ſed ẜm põnẽ iſtã plura eterna ponũt̃: qꝛ tot quot ſunt creature vel qdditates:tot erunt eterna.ğ ꝛc̃. ¶ 6m fundamẽtũ radicat̃ in nã nec̃itatis ſic.qꝛ fides nõ ponit niſi vnũ nec̃e eſſe vel nec̃iuꝫ:ſed q̃libet iſtaꝝ qdditatũ eſt nec̃ia:cũ ipoĩe ſit aliter ſe hr̃e reſpectu qdditatis.ğ plura nec̃ia. ¶ 7m fundamẽtũ radicat̃ in nã exiſtẽtie ſic.qꝛ ſi ponas eẽntias ab eterno:qꝛ ſunt in poª obiectiua ẜm veꝝ eſſe eẽntie:eodẽ mõ tu habes dicere de exiſtẽtia.Nã ipſa eodẽ mõ in poª eſt obiua ſicut eẽntia:cuꝫ nũc habeat eſſe ab aliquo ꝛ prius non. ¶ 8m fundamẽtũ radicat̃ in nã actualitatis ſic.Omne qd̃ eſt in actu nunc ab alio:ꝛ prius nõ:neceſſario prius fuit in poª:ſed actualitas eſt nunc in actu ꝛ prius non fuit.ğ nec̃io fuit in potẽtia. ¶ 9m fundamẽtuꝫ radicat̃ in nã realitatis ſic.Nã certũ eſt ꝙ ipſa realitas ita nũc exiſtit ſicut eẽntia:nõ poſſet aũt eſſe cũ prius nõ eſſet: niſi prius fuiſſet in poª ad eſſendũ.ğ ꝛc̃. ¶ Decimũ fundamẽtuꝫ radicat̃ in nã ꝓductionis ſic.Nã certũ eſt ꝙ ꝓductio q̃daꝫ qdditas eſt:ꝛ nõ ſolũ modus qdditatis: ꝛ nunc eſt:ꝛ prius nõ fuit.ğ nec̃io anteq̃ꝫ eẽt ꝑ fuit nec̃io in poª. ¶ Undecimũ fundamẽtũ radicat̃ in nã cõtingentie ſic.Nã ꝯtingẽs nihil eſt niſi hẽat in ſe ꝯtingẽtiã. ergo cõtingẽtia de nouo arguit ꝯtingẽs de nouo.Conſtat aũt ꝙ omnia illa creata ſunt noua cõtingẽtia.ğ ꝛc̃. ¶ Duodecimũ fundamẽtuꝫ radicat̃ in nã motus ſic. Nam vbicũqꝫ eſt aliqd qd̃ eſt vere mobile:ꝛ aliqd ve motiuũ:põt eſſe ve motus:ſed multe qdditates in poª obiectiua ſunt ve mobiles:alie aũt ſunt ve motiue:qꝛ ille ſunt paſſiones.ğ ꝛc̃. ¶ Dicunt ğ iſti ꝙ tales qdditates ſiue eẽntie nõ ſunt ponẽde:ꝓpter iſta ꝛ multa alia. Qd̃ cõfirmant:qꝛ poſitio Platonis de mũdo ſenſibili ꝛ mũdo intelligibili nõ eſt ponẽda.Iſta aũt eſt vel illa:vel oĩno ſilis.ğ ꝛc̃. ¶ Sed mihi vr̃ ꝙ prima pars ſit ꝓbabilioꝛ.Et ideo apparet mihi ꝙ neceſſario ſit ponẽdum ꝑ ꝙ creature aliquo mõ habeant eſſe eſſentie in potẽtia obiectiua.Nõ intelligo aũt per eſſe eẽntie aliquã entitatẽ realẽ vel exiſtẽtem:ſed preciſe ipſam rõnem qdditatiuã vt abſtrahit ab exiſtẽtia ꝛ realitate:ꝛ oĩb' q̃ ſibi cõueniunt ꝑ accñs:ꝛ ꝯcernit que inſunt ſibi per ſe p̃ mõ vel 2º.Signũ aũt huius eſt in cõplexionib' de cõtingenti ꝛ nec̃io.Nam nulla cõplexio cõtingens eſt vera de qdditate:vel de quocũqꝫ alio in poª obiua:qꝛ oĩa predicata cõtingentia ſequunt̃ p̃m cõtingens:qd̃ eſt eſſe:ꝛ qꝛ eſſe exiſtẽtie nõ eſt in poª obiectiua:hinc eſt ꝙ nullũ alioꝝ eſt in potẽtia obiectiua:ꝛ per ꝯñs nec ꝓpõ contingens põt verificari:ſed ꝓpõnes neceſſarie veri-

Scd̃a pars. 12.fundamentis p̃s negatiua ꝓbatur.

Cauſalitas.

E

Conſeruatio.

Creatio.

Annihilatio.

F

Eternitas.

Neceſſitas.

Exiſtentia.

Actualitas.

Realitas.

G

Productio.

Cõtingẽtia.

Motus.

Reſolutio h' partis.

H

Determinatio auctoꝛis ꝓ p̃ª pte:ſꝫ tu ꝯſen de 2ªm partẽ ꝯiter ad illa motiua rñdẽdo ſi placuerit magis.

Eſſe eẽn' noĩe qd importat̃.

Qꝫ tñ cõplo-nes nec̃ie viſicãt̃ d̃ entib' in poª obiua ſic ꝙ nlla ꝯtigẽs, qd̃ hĩi examĩa.

I

ficant in po^a obtiua vc. Jſta eni eſt vere in po^a obtiua: hō eſt aīal ſicut in actu: ⁊ iſta/celū eſt mobile. Et rō eſt: qa eadē diffō eſt entis in actu ⁊ entis in po^a: ⁊ p ꝯñs ꝓpoſitiones vere de ꝑdicatis pmi ⁊ ſcdi modi. ¶ Ad rationes in opp^m dico. Ad pmā qñ dr. ꝙ oē qd hȝ aliquā entitatē a deo eſt cātū: ꝯcedit: ſȝ nō opȝ ꝙ pro quocūqȝ ſigno ſit cātū: qa eſſe cātū dicit eſſe reſpectiuū: ⁊ p ꝯñs ꝓſupponit eē abſolutū. Jllō āt eē abſo^{tuz} i illo pori in q̊ ꝓcedit nō eſt cātuȝ. Nā qdditas in ſua vltimata ꝓciſione: nec eſt cāta: nec nō cāta. Jn qdditate eni nulli⁹ abſoluti icludit aliqs reſpectus. ¶ Ad 2^m de depēdētia eodē mō. ꝯceſſo eni ꝙ oīs entitas depēdeat a deo. hoc eſt verū: ſed nō pro quocūqȝ ſigno. ꝓrius ĝ eſt illō qd depēdet q̄ʒ depēdētia: ⁊ ſic nō depēdet. ¶ Ad 3^m de creatione dico/ꝙ creatio ^a ita eſt de nihilo/ꝙ nihil exñs ꝓſupponit: ſed qn ibi ꝓſupponit qdditatē ſʒ aliquē ordinē ꝯdictio eſt. Unde opȝ ꝙ ſuū fundamētū ꝓſupponat cū ſit relatio. ¶ Ad 4^m de annihilatione dr/ꝙ ad nihil deducit: hoc eſt ad nō exñs. Nihil eni duplr accipitur. Uel pro nō exiſtente: vel pro icludēte icōpoſſibilitatē ad eſſendū. Et ſm hoc iſte due rōnes reducunt ad oppoſitū: qa aut nihil qd eſt terminus a quo creationis: ⁊ ad qd annihilationis eſt tale ꝙ ſit icludēs incōpoſſibilitatē ad eſſendū. Et h pȝ eē falſuȝ: qa tūc p nullū agēs illud qd eſt ſic nihil poſſet ꝓduci ad eſſe: vel eſt preciſe tale nihil: qd nō eſt ꝓhibitū: ⁊ ſic hȝ qdditatē cui nō repugnat eē: lȝ qdditas illa nō exiſtat: ⁊ hoc eſt qd ponit. ¶ Ad 5^m de eternitate aliq ꝯcedūt: ꝙ tales qdditates ſunt eterne: ſed hoc nō credo eſſe verū: qa qdditas ſicut abſtrahit ab exñtia: ita abſtrahit a duratione. duratio eni nō eſt niſi exiſtētis ſicut actualitas. eternitas autē eſt mēſura durationis: ⁊ etiā tēporis. Et ideo ſicut abſtrahit a duratione: ita ab eternitate ⁊ tpe: ⁊ ſic nō ſunt eterne. ¶ Ad 6^m de neceſſitate dico/ꝙ nō ſunt nece eſſe: ſȝ abſtrahūt a neceſſitate ⁊ ꝯtigētia. Qñcūqȝ eni aliqd ſubȝ abſtrahit de aliqbus duob⁹. ſi vnuȝ accidit: ⁊ aliud ſilr accidit: ſed ꝯtingētia ꝯuenit creaturis vel entib⁹ p accidēs: ĝ ⁊ neceſſitas: qa ſunt duo modi intrinſeci qui ꝯueniunt creature p accñs: qa ꝯſequunt exiſtentiā. Cōtingens eni eſt illud qd ꝯtingēter eſt: ⁊ neciuȝ ꝙ necio eſt: ⁊ ſic ꝯtigētia ⁊ neceſſitas ꝓſupponūt eē qd ꝯuenit creature p accñs: ergo ⁊ ipſa ꝯuenient p accñs. ¶ Ad 7^m de exiſtentia dico/ꝙ exiſtētia eſt quidā modus itrinſecus qui per accñs ꝯuenit eēntie. Uel poſſet dici ꝙ nihil ponit eſſe in potētia niſi qd eſt ꝓducibile: exiſtentia aūt ⁊ actualitas nō ſunt qd ꝓducit. ſed quo: aut ad qd ꝓductū deducit ⁊ ꝯtingenter: ⁊ p ꝯñs ſibi cōpetere nō pōt in po^a obiectiua. Et ſic dico/ꝙ exiſtētia nō eſt in potentia obiectiua. ¶ Ad 8^m de actualitate dico/ꝙ eodē mō actualitas ^b vel act⁹ eſt idē qd eſſe exñtie vel necio ſibi eſt annexū. Et ideo ſicut negat exñtia in po^a obiectiua: ſic opȝ negari de actualitate. ¶ Ad 9^m de realitate dico ꝙ abſtrahit a qdditate. Uñ realitas eſt qdā modus intrinſecus adequat⁹ exñtie. Nā oīs res exiſtit: ⁊ iō eodē modo dōm eſt ſicut de exiſtētia. ¶ Ad 10^m de ꝓductione dico ꝙ lȝ ꝓducibilitas ſit in po^a obiectiua/eo ꝙ ſit ꝑdicatū per ſe ⁊ ꝓpria paſſio creature: tñ eſſe ꝓductuȝ nō eſt in po^a obiectiua: eo ꝙ ſit ꝑdicatū p accñs. ¶ Ad 11^m de ꝯtingētia dico ſicut dixi de neceſſitate: ⁊ ſilr de iſtis modis dico ſicut iferius declarabo/ꝙ nece eſt dare aliquē modū in actu: cui repugnat eſſe in po^a obtiua. De hoc ifra. ¶ Ad 12^m dico/ꝙ mobilitas ineſt celo in potētia obiectiua ⁊ motiuitas: ⁊ gñalr q̄cūqȝ ſūt demōſtrabilia de qdditatibus iſunt in potētia obiectiua: ſed mouere actu nō ꝯuenit niſi in actuali exiſtentia: lȝ eniȝ ipſa exñtia non ſit rō agendi: eſt tñ ꝯditio agentis: non poteſt ergo mouere ſine actuali exiſtentia: ſicut nō pōt mouere niſi ſit hoc: qd eſt cōditio agētis. Dico ĝ ꝙ apparet ꝓbabile: ꝙ qdditates ponant hr̃e eē eēntie in potentia obiectiua: qd quidē eē eēntie abſtrahit ab omni cauſalitate: duratione exiſtentie ⁊ talibus. ¶ Ad argumētum pȝ/ꝙ oīa per ipſum facta ſunt ſimplr: ſed non pro quocunqȝ ſigno.

Ad argumēta.2.pȝ ꝓ pte ſcilȝ negatiua ex.12. fundamentis forma ta reſpondet. Lȝ oē ens ſit cā vel cātum ſʒ eſſe exñtie vl in eē reali: nō tñ ſm eſſe eēntie vl qdditatiuū: nec ꝓ q̄cūqȝ ſigno. ⁊ ſilr de creato ⁊ dependēti: ⁊ ſic d aliis dicatur.

K

^a Creatio q̄lr de nihilo? vid Sco.2.diſ.2. q.2. optime. Nihil pōt accipi duplr. vide Sco.3. q. q̄libet. ar.1. ⁊ vbi ibi nōti.

Quidditates inquātū tales eternas nō eē. Duratio contingit exiſtēti.

L

Quidditates abſtrahūt a cōtingētia ⁊ neceſſitate ⁊ vtrūqȝ eis accidit. Regula.

Cōtigēs qd? Necium qd? Exitelligit de icomplexis talibus.

Exñtiam modū itrinſecum eſſe.
An ſilr ſit in diuis. dic ꝯſilr vt ſupra.
Exñtiā in potētia obtiua ñ eſſe ⁊ q̄re: qd bñ examinabis.

M

^b Actualitas ⁊ realitas q̄lr ſe hñt ad exñtiā. Quis ꝓducibilitas: nō tñ ꝓductio ē in po^a obtiua. q.4. hui⁹ diſ.

Que ſint i potentia obtiua: ⁊ que non?

N

Ut hecceitas ſic: ⁊ exñtia ē ꝯditio agētis. Reſolō. q.

¶ Queſtio. II.

Utrum qdditates ſm illud eē eēntie poſitū habeant eē ab eterno. Or nō: qr illud qd abſtrahit a duratiōe: abſtrahit ab eternitate: ſed qdditates ſm tale eſſe abſtrahunt a duratione. ĝ ⁊c. ¶ Cōtra. omne necium eſt eternū: quidditates ſunt h⁹. ergo ⁊c. ¶ Hic ſunt q̄tuor p ordinē ingrenda. Primū eſt. vtrū ſint eterne. Scōm. vtrū ſint necie. Tertiū. vtrū ſint reales. Quartū. vtrū habeāt verā ſingularitatem.

Quātum ad p^m dicit qdā doc. ꝙ ſunt eterne: qr certū eſt ꝙ ſm intētionē Augu. alique ſunt ꝟitates: ⁊ regule que ſunt eterne ⁊ incōmutabiles: que tñ cōſtāt ex iſtis qdditatib⁹. Ex quo euidēter ꝯuincit ꝙ ipſe qdditates q̄ ſunt ꝑores ipſis regulis ⁊ ꝟitatibus ſunt eterne. ¶ Sed iſtud ſtare nō pōt. Jō arguo ꝯ hoc 4^r. Primo ſic. Qñcūqȝ ſunt aliq̄ due ꝑfectiones adeq̄te: vna ſine alia nō inuenit: ſȝ duratio ⁊ exiſtētia ſunt ita adeq̄te ꝑfectiones: vt res tādiu durat: q̄diu exiſtit: ⁊ eꝯ. ĝ cū res ab eterno ſʒ oēs nō ſint exiſtētes: nō erūt durātes: ⁊ per ꝯñs nec eterne: cū eternitas ſit iferior duratione: qcqd aūt repugnat ſupiori: repugnat iferiori. ¶ 2°. illud qd ꝯuenit qdditati p accñs: nō ponit in po^a obiua ⁊ in eē qdditatiuo: ſȝ duratio cōuenit qdditati p accñs. ĝ nō poſſet de ea demōſtrari. ĝ ſibi in eē qdditatiuo nō ꝯueniet. ¶ 3°. qr fides nō ponit niſi deuȝ eē ab eterno: ſed quidditates creaturarū nō ſunt formaliter deus: vt ifra patebit. ĝ ⁊c. ¶ 4°. qr tūc mūdus fuit eternus: nā mundus cōſtat ex qdditatib⁹ ⁊ ſpēbus: ſicut ex partib⁹ ſuis. Si ĝ ille quidditates eēnt eterne: mūdus eēt eternus: cū abſtrahat ab exiſtētia: ſicut quidditas. Jdeo dico ꝙ qdditates nō ſunt eterne: ſicut pȝ ex ꝑdictis. ¶ Sed tñ ꝯtra inſtat 4^r. Primo p rōnē oppoſite opionis. nā ſm Aug. regule alique ſunt eterne: que formant ex qdditatib⁹: ſicut iſta. homo eſt aīal. ĝ ipſe qdditates erunt eterne. ¶ 2°. qr oē productiuū ab eterno habuit ꝓducibile ab eterno. nō enim pōt eē ꝓductiuū: quin aliqd ſit producibile: ſed deus fuit ꝓductiuus ab eterno creature. ĝ creatura ab eterno habuit eē producibile: ſed illud neceſſario eſt attribuēdū alicui qdditati. ĝ ⁊c. ¶ Confirmat. qr creatura non fuit ꝓducibilis in aliquo demōſtrato tpe. ĝ fuit ꝓducibilis ab eterno. ¶ 3°. oīs itellectio vera habet verū terminū: ſed itellectio eſt ⁊ fuit ab eterno reſpectu creature: ergo ab eterno habuit verū terminū: hoc nō intelligit niſi ſm eſſe eſſentie. ergo habuit ab eterno illud. ¶ 4° ſic. Nā chimera fuit ab eterno ens ꝓhibitū: ⁊ homo fuit ens non prohibitū: illud aūt non poſſet eē ſi ambo ab eterno forent equaliter talia: opȝ ĝ homini ab eterno dare aliqd eſſe vltra chimerā. ¶ Cōfirmant omnia iſta. qr omne qd eſt aliqñ ſm aliquod eſſe: vel eſt factū vel eternuȝ: iſte qdditates ſʒ tale eē nō ſunt facte: ĝ neceſſario ſunt eterne ⁊ ab eterno. ¶ Ad hoc dico duplr. Prio ꝙ dato ꝙ iſta regula in mēte diuina ſit eterna: qr quodāmodo habet eē voluntatis diuine vel intellectionis/vt eſt in ea: nō tamē ſequitur ꝙ ipſa formalr accepta ſit eterna: cū ſm ſuam rōneȝ formalē abſtrahat ab omni duratione: ⁊ p cōſequēs ab eternitate. ¶ Exemplum. homo vt in opiniōe hȝ eē rationis: ⁊ p ꝯſequēs diminutū: ⁊ tñ hō formaliter acceptus: qui tamen eſt in opinione:

Prim⁹ arti. Op. aliorū. 9.12. ⁊.14. tri. ⁊.12. confeſſionum.

O

Impugnatio quadruplex.

P

Cōclō huius articuli. Quidditates nō eē eternas. Obijcit 4^r.

Q

R.1. ad pmū dico.

Eſſe eternuȝ ꝯungit 2^r.

A Eternum 2r.

abſtrahit ab eſſe rõnis:⁊ eē reali. ¶ Aliter dico ad p^m ⁊ ad oīa alia/ꝙ eternū pōt dupl'r accipi. Uno mō poſitiue/ꝙ hʒ.ſ.durationē īfinitā poſitiue. Alio mō accipit᷑ eternū ſolū negatiue: vtpote:qa nō eſt ex tpe. Eternum aūt p̄mo mō ⁊ tpale ſunt ⁊ hñt eſſe circa exiſtēs. Et iſto mō nullū nō exiſtens quocūqʒ vel qualecūqʒ eē hēat: pōt eē eternū:ſed ſcđo mō pōt ꝯcedi ꝙ qdditates ſunt eterne:iſto mō.ſ.ꝙ nō ſunt ex tpe. Et iſto mō loquēdo ſoluunt᷑ oīa alia arg^ta:que adducta ſunt in opp^m. ¶ Ad ſcđm dico/ꝙ quātūcūqʒ ꝓductiuitas ꝓprie accipiēdo eterni:ſit eterna/eo ꝙ exñs:tñ ꝓducibilitas nō opʒ ꝙ ſit eterna in creatura poſitiue loquēdo. Sufficit aūt ꝙ ſit eterna negatiue.ſ.ꝙ nō īceperit ex tpe. Per ideʒ ad ꝯfirmationē vt pʒ de ſe. ¶ Ad 3^m de termino ītellectionis dico/ꝙ termin⁹ ītellectionis eterne poſitiue loquēdo:fuit qdditas nō eterna poſitiue ſʒ tñ negatiue:qa.ſ. nō habuit aliqđ pn^m durationis:⁊ hoc ſufficit. Nec opʒ ꝙ intellectio ⁊ terminus eius eadē duratione durēt vel eadē mēſura menſurent᷑. ¶ Ad 4^m dico/ꝙ quātuʒ ad eē eternū poſitiue hō ⁊ chimera anteꝙ̄ cauſarent᷑ erāt equaliter nihila:qa vtriqʒ deficiebat exiſtentia:que ꝓprie dr̄ eterna. Sed homo poterat dici eternus negatiue:qa aliqđ eſſe habuit ſine p̄ncipio durationis. Chimera aūt/lʒ nō habuit pn^m durationis:tamē nō eſt in aliq̄ eſſe:qa nullū habebat. ¶ Ad cōfirmationē dico/ꝙ oē qđ aliqñ eſt:vel eſt factū vel eternū:veruʒ eſt de omni qđ aliquādo eſt:vt eſt predicat᷑ ſcđo adiacens:qa vt ſic dicit exiſtentiā:non autē vt eſt predicatur 3° adiacens: quia vt ſic dicit eſſe eſſentie:ꝙ vt ſic abſtrahit. ¶ Sed ſunt ne iſte quidditates temporanee? Dico ꝙ non per ſe:quia exiſtentia earū que eis accidit:eſt temporanea. Et ideo lʒ ſint per accidens temporanee ratione exiſtētie:non tamen per ſe/eo ꝙ abſtrahunt ab hoc.

Quidditates eterne dicuntur negatiue: ſed nō omnia eternia. Ordo ꝙ dura nōis cū ſimul ... Intellectionē eſſe eternam ... Hō ⁊ chimera ſūt equalr nihila ... Dubium. Quidditates nō eſſe tēporaneas p ſe:ſed bñ per accñs. Scđs arti. Op. aliorum.

C Impugn° 4r

Quantū

ad ſcđm videndū eſt. Utrū quidditates iſte in po^a obiectiua ſint nec̄ie. Et quātū ad hoc dicūt aliqui ꝙ ſic.qa oīs ꝓpō format᷑ ex eis in tali eſſe.ergo ⁊c̄. ¶ Contra hoc arguo 4r. Primo.quia fides catholica docet vnū nec̄e eſſe:⁊ oīa alia ꝯtīgētia. tūc aūt eſſent tot nec̄e eſſe:quot ſūt qdditates. ¶ 2°.qa omne neceſſariū eſt eternū:cū duratio ordine eſſentiali precedat neceſſitatē ⁊ cōtingentiā tanꝙ̄ indifferens ad vtrūqʒ:ſed iſte qdditates vt pʒ ex p̄ articulo nō ſūt eterne. ¶ 3°.qa nullū nec̄iuʒ natū eſt cāri ꝯtingēter:ſed oīa creabilia nata ſunt ꝯtingēter ꝓduci:cū poſſint eſſe creata:⁊ oīs creatio ſit ꝯtingens:ꝗ nō ſunt nec̄ia. ¶ 4°. qa totus mūdus ſ̄m ſe cui accidit exiſtere:eſſet neceſſe eſſe:cū cōſtet ex qdditatibus ⁊ ſpeciebus ſicut ex principalibus partibus. Ideo dico/ꝙ ſicut qdditates reruʒ creabiliū in ſe ⁊ ſ̄m ſe ꝯſiderate/in ſuo eſſe eſſentie abſtrahunt ab eternitate ⁊ tpe:ita a neceſſitate ⁊ contingētia:nec ſunt per ꝯñs nec̄e eſſe. ¶ Cōtra iſtat᷑ 4r. Prio. qa illud eſt nec̄ium qđ eſt impoſſ̄e al'r ſe hr̄e:cū impoſſ̄e nō ⁊ nec̄ium equippolleant:ſed impoſſ̄e eſt aliter ſe hr̄e illa que ſunt in eſſe eſſentie:vtpote iſta.homo eſt aīal. ergo ⁊c̄. ¶ 2°.qa illud qđ nō dependet ab aliqua cauſa eſt nec̄e eſſe:qđ enī nō pōt cāri non pōt deſtrui:ſed ille quidditates vt patuit ⁊ patebit:nō cauſant᷑ in tali eē ab aliq̄ cā. Hō enī eſt aīal,circūſcripta q̄cunqʒ extrinſeca cā.ꝗ ⁊c̄. ¶ 3°.qa oīs ſcīa eſt de neceſſarijs:ſʒ ſcīa eſt de qdditatib⁹ in eſſe eēntie:cū in actuali exiſtētia nullum creabile poſſit demōſtrari. ¶ 4°.qa cuiuſlibet ꝯdictionis opʒ dare alterā ptē:nec̄e eſſe ⁊ poſſ̄e nō eſſe ꝯdicūt: ergo cū ille qdditates in tali eſſe nō ſint poſſibiles non eſſe:ergo erūt neceſſe eē. ¶ Ad p^m dico/ꝙ ſicut oppoſitio nō attendit᷑ in eſſe qdditatiuo:ita nec equipollētia: qdditatiue enī ⁊ ꝑ ſe hō nō eſt ſanus nec eger:cū tamē egritudo ⁊ ſanitas ſint ꝯ̄ria īmediata. Aliter ⁊ q̄ſi p idē ad oēs diffi.pōt dici ſ̄m iſtū modū:diſtinguēdo de neceſſe eē:ſic̄ diſtiguebat᷑ p̄us de eternitate.nā ſic̄ eſſe ſine pn°abſtrahit ab eternitate, vt p̄us dicebat᷑:ita īpoſſ̄e al'r ſe hr̄e abſtrahit a nec̄itate:q̄uis in actuali exiſtētia oīa ſint ꝯiūcta. ¶ Ad 2^m dico ꝙ illđ qđ actual'r nō exiſtit:ſi nō depēdet nō eſt nec̄ium:lʒ nō poſſit deſtrui:q2 ſic̄ exñti repugnat fieri:ita ⁊ nō exñti repugnat đſtrui. ¶ Ad 3^m dico ꝙ ſcīa eſt de neceſſarijs:nō ꝓut nec̄itas accipit᷑ poſitiue:ſed ꝓut accipit᷑ negatiue pro nō poſſ̄ibus al'r ſe hr̄e:ſic̄ dictū fuit ꝙ iſte qdditates ſunt eterne:⁊ eternitas accipit᷑ ſine pn°durationis:ſcʒ negatiue: nō tñ poſitiue. ¶ Ad 4^m dico/ꝙ ſicut eē albuʒ ⁊ nō albū nō ꝯdicūt qdditatiue:cuʒ nō ſint ex̄ma ꝯdictionis: ita in eē qdditatiuo ꝓprie nō attendit᷑ ꝯdictio:ſic̄ dcm̄ fuit p̄us. ¶ Sʒ hic occurrit diffi.vtrū.ſ.iſte qdditates ſint de facto ꝯtingētes. ¶ Dico ꝙ per accñs ſunt ꝯtingētes:ſic̄ eniʒ accidit hoī inquātū eſt aīal rōnale ꝙ exiſtat:ita accidit ei ꝯtingētē eē:q2 neceſſariū eſt illud cui per ſe ineſt exiſtētia:⁊ cōtingens cui per accidens.

D Quidditates nō eſſe nec̄ias nec ꝯtingētes inquātū tales. Obijcit 4r. 5.meta.t.c.6. 1.poſteriorũ. t.7. meta. t. 6.ethicorũ. In eē qdditatiuo nec oppoſitionē nec equipollentiam eſſe.

E Ut eē ſiñ pn cipio nō iſert eternitatē:ſic ipoſſ̄e aliter ſe hr̄e nō arguit neceſſitatem. Neceſſitas ac cipit᷑ dupl'r:ſic ⁊ eternitas. Uide.ſ.ſepe. Dubium. F Quidditates nō eē ꝯtigētes niſi p accñs. Tange iſtãtiã.

Quātum

ad 3^m videnduʒ eſt.vtrū ſ̄m illud eſſe qdditatiuū ſint reales. Et quātum ad hoc dicūt aliq ꝙ ſic/ꝙ in tali eſſe attēdit᷑ p̄ñtalis coordinatio:q̄ eſt v̄e qdditatiua ⁊ ipſa ponit᷑ realis:cuʒ ipſa cadat ſub ente extra animā. ¶ Iſtud aūt ꝯfirmat᷑ 4r. Primo ſic. Nā hō eſt aīal real'r:nec̄io ⁊ incōmutabil'r: ſʒ nulla īcōmutabilitas eſt citra deū:niſi in eē eēntie:⁊ ſic realitas per ꝯñs erit in iſto eſſe. ¶ 2°.q2 oīs ſcīētia realis eſt de ſubto reali:ſicut rōnalis de ente rōnis:cuʒ ſcīētie ſpecificent᷑ a ſuis obiectis:⁊ tñ nulla ſcīa eſt de aliq̄ qdditate vt eſt actual'r exñs. ¶ 3°.q2 oīs realis habitudo eſt ad terminū realē:ſʒ deus ab eterno habuit realē habitudinē/ſaltē fundamētalē ad extra:cū ꝓductiuū ſit ad ꝓducibile:ſicut ꝓducēs ad ꝓductū. ¶ 4°. q2 qdditates reꝝ creataꝝ ante ſunt ꝓducibiles real'r ꝙ̄ actu ꝓducant᷑:ſed iſta ꝓducibilitas nō pōt eſſe niſi ſ̄m eſſe eſſentie.ꝗ ſunt reales. ¶ Sed iſtud nō teneo. Realitas enim eſt qdā mo⁊ intrinſecus a quo abſtrahit qdditas. ¶ Iſtud aūt ꝯfirmo q̄drupl'r. Primo. q2 realitas ⁊ exiſtētia ſunt ſil' nā ⁊ modi itrinſeci adeq̄ti. Et iđ cuʒ ille qdditates abſtrahant ab exñtia ⁊ nō ſint exñtes:ita paꝝ erūt reales. ¶ 2°.q2 qcqd eſt reale.aut eſt eternum:aut tpale:qdditas aūt ab iſtis abſtrahit.ꝗ. ¶ 3°.q2 qcqd eſt reale vel eſt ꝯtingēs:vel neceſſarium: quoꝝ neutrū verificat᷑ de iſtis ꝑ ſe. ¶ 4°.q2 añ mūdi creationē nihil eſt ponēdū reale niſi đs. ¶ Ideo dico ꝙ ſic̄ qdditates abſtrahūt ab exñtia:ita a realitate:q2 qñ aliq̄ ſunt adeq̄ta ⁊ cōuertibilia:ſicut de iſtis patuit: qcqd abſtrahit ab vno ⁊ a reliquo. ¶ Ad p̄mā rōnē in oppoſitū dico/ꝙ lʒ hoīem eſſe aīal nō ſit ꝯtingēs:bene tñ hoc mō.ſ.real'r:ſicut iſta eſt cōtingens.homo exiſtit aīal. ¶ Ad ſcđam dico ꝙ ſufficit ad hoc ꝙ ſcīa ſit realis/ꝙ habeat obiectū ab aīa nō fabricatuʒ:qđ natū eſt eē reale:⁊ illud ſufficit.ſic aūt certū eſt de qdditatib⁹. ¶ Ad tertiā dico/ꝙ habitudo q̄tūcūqʒ ſit realis:ſi nō ſit formalis:nō reqrit terminū realē. Si aūt ſit formalis ⁊ cū hoc realis:aſſumptū veꝝ eſt. Unde in ꝓpoſito habitudo producibilitatis:lʒ ſit realis:tñ q2 eſt fundamētalis:nō opʒ ꝙ ſibi det᷑ terminus realis:ſed ſufficit qdditas. ¶ Ad q̄rtā dico/ꝙ qdditates dicunt᷑ realiter ꝓducibiles:nō ꝙ eaꝝ ꝓducibilitas ſit realis:ſicut nec eaꝝ qdditas cuius eſt paſſio:ſed q2 eaꝝ ꝓducibilitas eſt ad realitatē:ſicut anteꝙ̄ eēt locus.angelus erat mobilis local'r. ¶ Sed hic ſunt aliqua dubia. Primum. q2 ens ⁊ res cōuertunt᷑:⁊ iſte qdditates ſunt entia.ergo ſunt res. ¶ Dico ꝙ accipiendo ens in ſua generalitate

P Concluſio huius articuli. Quidditates nō eē eternas Obijcit 4r. Duratio p̄cedit neceſſitatē ⁊ cōtingētiam. Concluſio h⁹ arti.

3° articulus. Op. aliorum. G Impugnatio. Concluſio h⁹ arti. Quidditates nō eē reales. H Ad realitatē ſcīe qđ reqrit᷑ ſʒ adde ꝙ p̄ſe pro ⁊ 3. Habitudo real' eſt duplex. Tange ꝙ plura pōderādo. D.duplex.

I

Ens rē in cōīꝫ tate excedere qȯ bñ examīa

vt eſt idifferēs: ⁊ vt eſt cōe ad ens in actu ⁊ ens in poᵃ. iſto modo nō ꝯuertit̃ res cū ente: ſed preciſe res cōuertit̃ cū ente in actu: ⁊ cū ente in actuali exñtia. Unde ex hoc colligit̃ ꝙ exñtia ⁊ realitas adequant̃. ¶ 2ᵐ duᵐ. vtrū iſte qdditates in tali eſſe ſint entia rōnis. ¶ Dico ꝙ nō. Nā ens dī vniuoce de ente ī actu ⁊ de ente in potentia cuius ſunt iſte qdditates. Si ğ ens qȯ ꝑdicat̃ de iſtis eſſet ens rōnis: ens qȯ ꝑdicat̃ de ente reali eēt ens rōnis. ¶ Dico igit̃ ꝙ iſte qdditates nō ſūt entia rōnis: nec etiā realia: ita ꝙ diuiſio illa nō eſt ꝑ imediata. ſ. ens rōnis ⁊ ens reale. ¶ Ex dictis ſequit̃ vnū correlariū: qa enī qdditas abſtrahit a realitate: ſic ab exñtia: ſicut pñt multe qdditates ab vna exñtia exiſtere: ita multe quidditates pñt eſſe res vel reales vnica realitate.

Quidditates nō eē entia rationis.
Inter ens reale ⁊ rōnis eſſe mediū qȯ bñ conſidera.
Correlarium Ut vnica exiſtentia plā exiſter: ſic vnica realitate eē rē.
Quart⁹ arti.

Quantum ad 4ᵐ videndū eſt breuiter. vtrum iſte qdditates habeāt verā ſingularitatem. ¶ Poteſt dici ꝙ nō opꝫ ibi in poᵃ obtiua ponere talē ſingularitatē: qa vltimate ſingulare eſt determinatū etiā vltimata determinatione. ¶ Si dicas ꝙ hec albedo fuit ꝓducibilis. ¶ Dico ꝙ hecceitas qdditati accidit. vñ nō opꝫ ꝙ ponat̃ in potētia obiectiua: ſꝫ ſolum quidditas abſtracta ab omnib⁹ que per accidēs inſunt. ¶ Ad argumentū patet. ¶ Qō. III.

K

Quidditatē in eſſe obtiuo ſingularitatē nō ꝯuenit̃ qȯ vī magis diffīcile predictis. ꝯſidera bñ.

Utrum iſte qdditates habeant eſſe in mente diuina. Oꝫ ſic. Joan. p̄. Qȯ factū eſt in ipſo vita erat. ¶ Sed ꝯtra. multe quidditates ſunt quaſi tenebre: ſed deus lux eſt: ⁊ tenebre in eo non ſunt vlle.

1. Joan. 1.

¶ Hic ſunt quatuor vidēda. Primū: vtrū iſte qdditates in eſſe qdditatiuo ſint in mēte diuina. Scōm vtrū in tali eſſe ſint create a deo. Tertiū vtrū in tali eſſe ſint aliquo mō ꝓducte. 4ᵐ vtꝝ ī tali eē ſint a deo diſtīcte.

A. I. cauſate.

L

Prim⁹ arti. Cōcluſio 4ᵒʳ. Nec in mente dina: nec ī aīa nr̃a: nec in rerū nā: nec in mā pᵃ: qddītates vt tales hñt eſſe.

Quantum ad pᵐ pono 4ᵒʳ ꝯnes. Prima eſt. Oꝫ qdditates ſꝫm eē eēntie nō hñt eē in mēte diuina. ¶ Hoc ꝓbat̃. Quicqd cōpetit qdditatibus ſꝫm eſſe eēntie vt ſic ꝯuenit eis in p̄ mō vel in ſcȯo dicēdi ꝑ ſe: ſed eſſe in mēte diuina nō ꝯuenit eis ſic vł ſic: ſed q̄ſi ꝑ accñs. ğ ⁊c̃. ¶ Cōfirmat̃. qa qȯcūqꝫ eē habent qdditates vt ſic eis ꝯuenit in p̄ modo qa eis non cōuenit niſi eſſe qdditatiuū: ſed eſſe in mēte diuina nō eſt eſſe qdditatiuū. ğ ⁊c̃. ¶ 2ᵃ ꝯ eſt ꝙ iſte qdditates in tali eſſe nō hñt eſſe vt ſic in aīa nr̃a. Nā qdditatib⁹ accidit ītelligi ab aīa nr̃a: ſed nō ſunt in aīa nr̃a niſi per hoc ꝙ intelliguntur ab ea. ğ vt ſic nō ſūt in ea. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt. Oꝫ qdditates ſꝫm eſſe eēntie nō ſunt in reꝝ nā: qa nihil cōtingēs ineſt eis vt ſunt in tali eſſe: ſed ꝙ ſint in reꝝ nā: hoc accidit eis: ⁊ eſt eis contingens. ğ ⁊c̃. ¶ 4ᵃ cōcluſio eſt ꝙ etiā nō hñt eſſe in pᵃ mā: qa mā pᵃ hꝫ eſſe ꝑ creationē. ğ nō hēret eē in ea niſi ꝑ creationē: ſꝫ qcqd cōuenit eis ꝑ creationē ꝯuenit eis ꝯtingēter. ğ ꝯtingēter hñt eē in mā pᵃ. ¶ Sed ꝯ has ꝯnes 4ᵒʳ inſtat̃. ¶ Cōtra pᵃᵐ ſic. Nā ſꝫm Dionyſi. qdditates ⁊ oīa creata ſunt in deo eminēter. ¶ Dico ꝙ verū eſt: ſꝫ tñ nō ſequit̃ ꝙ ibi ſint ſꝫm eſſe qdditatiuū ⁊ formale: qa ſi ſic denoīaret deū: ⁊ ſic de⁹ eēt aſinus. ¶ Cōtra ſcȯaꝫ. vbicūqꝫ hñt eē complexiones, ibi hñt eē termini: ſꝫ in aīa nr̃a hñt eē cōplexiones. ğ ⁊c̃. ¶ Dico ꝙ argᵐ ꝯcludit verum ꝙ ibi ſunt obtiue: ſic albedo eſt in oculo vidēte. Sed illud nō eſt ad ꝓpoſitū. Nō ſequit̃ enī hñt in aīa eē obtiue. ğ in aīa ſūt ſꝫm eē eēntie. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ. qa hō q eſt in reꝝ nā eſt verꝫ aīal: ⁊ tñ iſta ꝓpō verificat̃. hō eſt aīal ſꝫm eē eēntie. ¶ Dico ꝙ nō nego qn qdditates ſint in reꝝ nā: ſed ſꝫm eſſe eſſentie ꝑciſum ⁊ vltimate acceptū: non hñt ꝙ ſint in reꝝ nā: ſꝫ eis accidit. Uñ ad rōnē dico ꝙ iſta eſt vera. hō q eſt in reꝝ nā eſt aīal: ſed tñ nō vt in rerū nā: imo hoī cōpetit eē aīal vt abſtrahit a re. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ.

M

Obijcitur 4ᵒʳ.

Eſſe eminēter in aliquo non arguit eſſe qdditatiuum.

Eſſe obtiuuꝫ nō arguit eſſe eēntie nec ꝯ ꝓꝑe loquēdo

Qualr̃ eē in reꝝ nā ſtat cū eē eēntie ⁊ q̄liť nō adequāť notanter.

quia qȯ de mā pᵐa educitur aliquo mō eſt in mā prima: ſꝫ qdditates educunt̃ de mā pᵃ. ¶ Dico ꝙ ſimplr̃ verū eſt ꝙ ſūt in mā pᵐa: ſed hoc ꝯuenit eis ꝑ accidēs. nō ſꝫm depurationē ſuā vltimatā: ſicut homo vel eſt ſanus vel eger: ſed tñ homo qdditatiue acceptus non eſt vt ſic ſanus nec eger. Sic dico in propoſito.

N

Quidditates q̄lr̃ in mā pᵃ hñt eē ⁊ q̄lr̃ nō aducūť ꝓ

Quātuꝫ ad 2ᵐ videdū eſt. vtrū ille qdditates in tali eē ſint a deo create. ¶ Hic eſt ītelligēdū ꝙ de⁹ ad creaturā cōparat̃ in rōne quadruplicis cauſe. Prio vt efficiēs. 2ᵒ vt finis. 3ᵒ vt cā exēplaris: ſi tñ diſtinguit̃ ab efficiente. 4ᵒ in gñe cāe mālis. nō ex qua: ſꝫ circa quā: ſic theologia hꝫ deū ꝑ mā vł ꝑ ſubo. ¶ De pᵃ cā. ſ. de cā efficiēte. pꝫ qd dcȯm eſt. Naꝫ qcqd ꝯuenit qdditati a deo vt a cā efficiēte ꝯuenit ſibi cōtingēter: eo ꝙ ipſe de⁹ ꝑ volūtatē cauſat: q ꝯtingēter ſe hꝫ ad cātū. Nihil aūt tale pōt iſtis qdditatib⁹ in tali eē cōuenire. ¶ Sed de ſcȯa. ſ. de cā finali eſt maius dubiū: vī tñ ꝙ ad hoc poſſet dici ꝙ ſic. ſ. ꝙ ab eterno de⁹ fuit cā finalis creature vel iſtaꝝ qdditatū: nō tñ ꝙ ſit eternitas in effectu: niſi ītelligēdo negatiue: ſꝫ ſolū in cā ītelligēdo poſitiue. Hoc aūt ꝓbo ſic. nā eēntialis ordo ꝯſequit̃ qdditates ſꝫm ſe ⁊ in poᵃ obiectiua: ordo aūt eſſentialis īter qdditates eſt talis ꝙ vna ad aliaꝫ ordinat̃: ⁊ vna eſt ꝓpter aliā: ⁊ oēs ꝓpter pᵐā. ergo in potētia oīa erūt in ordine ad pᵐā: ſed iſta eſt cālitas cauſe finalis. ꝙ. ſ. eēntialiter h̄ ſit ordinatū ad illud vt ꝓpter qȯ. Cū ergo oēs qdditates ad deū ordinant̃ ⁊ in potētia: ſeqt̃ ꝙ de⁹ eſt cā finalis eaꝝ. Et ꝓpter hoc pōt euadi: ſicut al's declarabit̃: vna maxima diffic. de cālitate cauſe finalis: cū arguit̃ ſic. Qȯ nō eſt nō cauſat. cā finalis non eſt. ğ ⁊c̃. Maior ꝓpoſitio eſt vera de illa cā que exiſtētiā reqrit ad h̄ ꝙ illa cauſet effectū. ¶ Cōfirmo rōneꝫ ad ꝓpoſitū. qcqd eſt demōſtrabile de qdditatib⁹ ineſt eis vt ſunt in potētia ⁊ in eē qdditatiuo: ſed ordo iſte. ſ. ꝙ h̄ ſit ꝑ illud qȯ eſt cāre finalr̃: eſt demr̃abile de qdditatib⁹. ergo ⁊c̃. ¶ De 3ᵃ. ſ. de cā exēplari non eſt magnū dubiū. deus enīꝫ eſt exēplar ipſaꝝ qdditatum: ⁊ in deo ſunt exēplaria talia: ſed tñ nō eſt imaginādū ꝙ iō tales qdditates habeāt eē tale: qꝛ a deo ſunt exēplificate. ¶ De 4ᵃ ēt nō debet negari. nullū enīꝫ dubiū eſt ꝙ multaꝝ ſciētiaꝝ de⁹ eſt ſubm: ⁊ per ꝯñs mā circa quā. ¶ Sed h̄ ſunt dubia. Primū eſt. qd demeruerit cauſa efficiēs: cū oēs alie cauſe aliqd faciant ad iſtas qdditates: ⁊ iſta nihil pt. ¶ Dico ꝙ cauſalitas effectiua exiſtētiam cōcernit: qdditatib⁹ aūt accidit exiſtentia: ⁊ ideo vt abſtrahūt cā efficiēs in eis locū nō hꝫ. Alie aūt cauſe nō cōcernūt exiſtētiaꝫ. ergo ⁊c̃. ¶ Scōm dubiū eſt. qꝛ ſꝫm predicta ſequit̃ ꝙ deus habebit aliquā cauſalitatē neceſſariā ad extra. ¶ Dico ꝙ deus nullā cauſalitatē cōtingēter hꝫ ad extra niſi effectiuā. Naꝫ iſta ſola pōt eſſe in exiſtētia que vłiter eſt cōtingēs in oīb⁹ alijs a deo. Alie aūt ſunt oēs neceſſarie. ¶ Tertiū dubium eſt. qꝛ voluntas diuina aliquid nēcio cauſabit. ¶ Dico ꝙ ſola cauſalitas effectiua debet̃ volūtati: ⁊ illa ſola eſt cōtingēs. Cauſalitas aūt finis debet̃ eēntie vel deo ſub ratione eēntie. ¶ Quartū dubiū eſt. vtrū iſte cālitates ſint reſpect⁹ reales. ¶ Dico ꝙ cauſalitates actiue ſunt reales: ſed nō ſunt actuales ſed fundamentales. Paſſiue aūt que ſunt in qdditatib⁹ nō ſunt ꝓprie reales: ſed ex natura rei ſunt fundamētales ⁊ non actuales.

2ᵘˢ articulus. A. I. cāte.

Deū ad creaturaꝫ in rōne cāe q̄druplicis cōparari.
Cā exēplariſ eſt po. ſubiūs efficiēns. vide Sco. 2. d. p. q. 1.
Deuꝫ nō eſſe cām efficiētē quidditatum dūtaxat per accidens.
Deū eē cām finalē qdditatū eternā ſꝫ nō eternarū poſitiue ⁊ ꝑ ſe oſtendit.

O

Ordo eēntialis q̄lis: ſꝫ inſtātiā ꝯſidera

Ecce qȯ q̄ris de cālitate cauſe finalis.

P

Deū eē cām exēplarem ⁊ mālem ſane intelligendo.

D. q̄druplex

Cālitas effectiua eſt ſolū exñtiuꝫ ſubiue ⁊ obiue.

Q

Sola cālitas effectiua ē cōtingēs: qȯ bene examiabis
Ecce qȯ q̄ris de cālitate effectiua ⁊ finali dei notāter

Pōdera vał de iſta bene examinādo.

Quātum ad 3ᵐ videndū eſt. vtrum iſte qdditates in eē quidditatiuo ꝓducant̃ a deo. Et quātū ad hoc videt̃ mihi eē dicēdum ꝙ nō. Et hoc oſtēdo per quatuor rōnes. ¶ Primo ſic. Omne qdditatiuū prius eſt nō qdditatiuo. pꝫ: qꝛ qȯ cōuenit alicui in pᵐo dicendi per ſe prius ſibi cōuenit q̄ illud quod

Tertius arti.
Quidditates ī eē qdditatiuo ſeu eēntie a deo nō ꝓduci oſtēdit 4ᵒʳ qȯ bñ cogita

A
ſibi cōuenit in ſcdo vel per accidēs.Cū ģ illud qđ cōue
nit in p̄ mō ſit qdditatiuū:qđ ꝯuenit in ſcdo vel qualr/
cūqꝫ aliter nō eſt quidditatiuū.oē qdditatiuū erit p̄us
nō qdditatiuo:ſed eſſe eēntie cōuenit vnicuiqꝫ qddita
ti qdditatiue:qa in p̄mo mō.eſſe aūt ꝑductū nō ꝯuenit
alicui qdditati qdditatiue:qa nō in p̄ mō.igit̄ p̄us cōue
nit eſſe eēntie qdditati ꝙ̄ ſibi ꝯueniat eē ſub quocūqꝫ
reſpectu:ꝛ per ꝯñs ꝙ̄ eſſe ꝑductū ab aliquo. ℂ z°.eſſe

3^{e} trinita.

abſolutū p̄us eſt ꝙ̄ reſpectiuū:ſꝫ ꝓm Aug.oē qđ eſt ad
aliud p̄us eſt ad ſe:ſed eſſe ꝑductū eſt ad aliud:ģ eē ad
ſe erit p̄us.Jſtud aūt nō pōt eſſe niſi eſſe eēntie:ģ qddi
tati in illo p̄ori nō cōuenit eſſe ꝑductū ab alio. ℂ 3°.oē
abſtractū p̄us eſt ꝯcreto:ſꝫ qdditas dicit abſtractū:eē
aūt ꝑductū dicit ꝯcretū.ģ p̄or eſt qdditas ꝙ̄ eſſe ꝑdu/

B

5^{e} meta. ꝛ ali bi ſepe.

ctū. ℂ 4°.oīs pars p̄or eſt toto ſuo.pars enī neceſſario pre/
intelligit̄ toto:ſed qdditas eſt pars huius toti⁹ qđ dico.
qdditas ꝑducta.ģ eſt p̄us qdditas ꝙ̄ qdditas ꝑducta.

Reſolutio.

ℂ Dico ģ/ꝙ qdditas in tali eſſe vltimate abſtracto ꝛ
preciſe.nō eſt niſi qdditas.nec ſibi ꝯuenit ꝑductio nec
eſſe ad aliō ꝓm iſtā p̄ciſionē. ℂ Sed ꝯ.oē qđ eſt in ali/

Obiectio

quo mō ꝛ nō eſt ab alio neceſſario eſt a ſe:ſed qdditas ꝑ te,
hꝫ aliqđ eē ꝛ non ab alio.ģ neceſſario hꝫ a ſe:qđ eſt falſum.

Singularis enatio:ſꝫ iſtā nam ponderabis.

ℂ Dico/ꝙ ſi pro illo ſigno pro quo nata eſt ab alio hr̄e
eē hr̄et eſſe:ꝛ nō ab alio:tūc haberet eſſe a ſe:pro p̄mo
autē ſigno nihil ſibi ꝯuenit/niſi ꝙ ſit quidditas tm̄.pro
alio autem ꝯuenit ſibi ꝙ ab alio exiſtat.

Quart⁹ arti.

Quantū ad 4^{m} p̄n^{le} videndū eſt.vtrū iſte qddita/
tes in po^{a} obtiua diſtinguantur a deo.Et
quantū ad hoc itroducunt̄ 4^{or} ꝯnes.Pria eſt/ꝙ de⁹ ꝛ
creatura in tali po^{a} obiectiua diſtinguunt̄ formaliter.

Concluſio 4^{a}

C

Creaturas in po^{a} obiectiua a deo fo͞ialr diſtingui: qđ tu hn̄ examinabis pl'a ꝓ ꝛ ꝯ adducendo. Maxime de diſtictione formali valde notabiles vbiqꝫ.

ℂ Et hoc ꝓbo 4^{r}.Prio ſic.Quācūqꝫ aliqđ diuiſuꝫ diui
dit̄ formalr̄ per duo diuidētia oppoſita:qcqđ cadit ſub
altero diuidētiū:differt formalr̄ ab oī eo qđ cadit ſub
alio:ſed ens diuidit̄ per ſubam ꝛ accñs.deus aūt cadit
ſub ſuba.alique aūt qdditates ſub accidētib⁹.ergo ꝛc̄.
ℂ z°.q̄cūqꝫ hn̄t oīno eādē diffōnē a quocūqꝫ diſtiguit̄
vnū formalr̄:ꝛ reliquū:ſꝫ qdditas in po^{a} obiectiua ꝛ in
actuali exn̄tia hꝫ eādē diffōneꝫ.qdditas aūt in actuali
exn̄tia diſtinguit̄ formalr̄ a deo.ģ ꝛc̄. ℂ 3°.quecūqꝫ ha
bent paſſiones de eis demōſtrabiles formalr̄ repugnā
tes ꝛ oppoſitas/neceſſario illa formalr̄ diſtinguunt̄:ſꝫ crea/
tura hꝫ creabilitatē de ea demr̄abilē:que tm̄ repugnat
deo.ģ de⁹ ꝛ creatura neceſſario formalr̄ diſtinguunt̄. ℂ 4°.
ſimpl'r ſimplex neceſſario a nō ſimpl'r ſimplici forma/
liter diſtiguit̄:ſed deus eſt ſimpl'r ſimplex.creature āt
multe nō ſunt ſimpl'r ſimplices:ſed reſolubiles in pl'es
ꝯceptus.ģ a deo formalr̄ diſtinguunt̄. ℂ z^{a} ꝯ eſt/ꝙ nō
diſtinguunt̄ realr̄ a deo. ℂ Hāc ꝓbo z^{r}.Primo.Vbi/

D

Nō realr̄ nec rōne diſtat de⁹ diſtinguit a creatura in potentia.

cūqꝫ nō eſt res ꝛ res:nō pōt eē realis diſtinctio:ſꝫ crea/
ture in potētia obiectiua nō ſunt res:vt p̄us oſtenſuꝫ ē.
ģ nec diſtinguūtur realiter a deo. ℂ Scdo in eſſentia/

Varia ſcdo.

liter ordinatis ꝛ realiter diſtinctis/priori non repugnat
eſſe ſine poſteriori:ſed deo repugnat eſſe ſine creatura

Repugt̄ deo eē ſine creatura in po^{a} ꝛ ſi non in actu.

in tali potentia:qa deus neceſſario eſt creatiuus.ergo neceſſario
eſt aliqđ creabile:illud dico qdditatē. ℂ 3^{a} ꝯ.Qꝛ qddi/
tates nō diſtinguunt̄ a deo diſtictione fabricata ab aīa
nr̄a. ℂ Hāc aūt ꝓbo 4^{r}.Nec etiā ab itelligētia dīna.
Hāc ꝓbo.Quecunqꝫ ſic ſe hn̄t ꝙ circūſcripto oī opere
itell's:extrema ꝯdictionis de eis verificant̄:illa diſtin/
guunt̄ circūſcripto oī ope itell's.h⁹ ſunt de⁹ ꝛ creatura
in tali po^{a}:qa deus eſt creatiuus:creatura nō.creatura
eſt factibilis.de⁹ nō:ꝛ ſic de multis alijs.igit̄ de⁹ diſtin/
guit̄ a creatura p̄ter opationē itell's. ℂ z° ſic. Nihil qđ
eſt in deo ex nā rei eſt natū aliqđ hr̄e formalr̄:quo ha/
bito depēdeat:ſed creature circūſcripto ope itell's ſunt
apte nate hr̄e exn̄tiā:qua habita/neceſſario dependet.ģ cir/
cūſcripto ope intellectus deus nō erit creatura. ℂ 3° ſic.

E

Depēdētia re quit̄ exn̄tiam depēdentis.

Quicqđ eſt in deo eſt purus actus:ſed iſta ſunt in potē
tia:circūſcripto oī ope intell's.ģ diſtinguunt̄. ℂ 4° ſic.
Qꝛ qcqđ eſt in deo hꝫ eē ſimpl'r ꝛ nō diminutū:ſꝫ iſta
hn̄t eē ꝓm qđ ꝛ iperfectū.ģ ꝛc̄. ℂ Cōfirmat̄.qꝛ.ſ.nō di
ſtinguunt̄ per intell'm nr̄m.qꝛ ab eterno cōueniunt eis
extrema ꝯdictionis.ģ ꝛc̄. ℂ z°.qꝛ nō ab itell'tu diuino:
qꝛ deus eſt īfinit⁹ ꝛ neceſſe eē:que ex nā rei repugnāt qd/
ditatib⁹ eēntialr̄. ℂ 4^{a} ꝯ eſt.ꙗ deus ꝛ creatura in tali
po^{a} eſſentialr̄ diſtinguunt̄. ℂ Et hoc ꝓbo dupl'r.Prio.

Deū ꝛ creaturaꝫ in potētia eſſentialiter diſtingui.

qꝛ act⁹ ꝛ po^{a} nō diuerſificant eēntiā.Cuꝫ ģ creatura in
actu exn̄s eſſentialr̄ diſtinguat̄ a deo.in po^{a} etiā diſtin/
guat̄:cū eadē ſit oīno eēntia qdditatis in po^{a} obtiua ꝛ
in actu. ℂ z°.qꝛ q̄cunqꝫ diſtiguunt̄ per ſe ꝛ eēntialiter
circūſcripto ope intell's ꝛ quocūqꝫ poſteriori ꝑ accñs:
adhuc ſunt eēntial'r diſtincta:cū talis diſtictio fiat per
p̄ora:ꝛ iō remanētib⁹ p̄orib⁹/circūſcripto quocūqꝫ po/

F

ſteriori remanet diſtinctio:ſꝫ creatura exn̄s diſtinguit̄
a deo eēntialr̄.ģ circūſcripta exn̄tia que ineſt creature
per accñs:adhuc remanet talis diſtinctio:ꝛ ſic in potē/

Caſte vbiqꝫ.

tia obtiua ſine tali exn̄tia diſtinguit̄ eēntialr̄. ℂ Sed
ꝯ iſtas ꝯnes inſtat̄ 4^{r}.Primo ꝯ p̄mā ſic.Manētibus

Obijcit̄ 4^{r}.

eiſdē p̄ncipijs diſtinctiuis:manet eadē diſtinctio:cū ſit
reſpectus intrinſecus adueniens:ſed rō formalis hoīs
ꝛ aſini manet eadē in po^{a} ꝛ in actu.ģ cū ipſa talia a deo
in actu realr̄ diſtinguunt̄ ſicut formalr̄:ita erit in po^{a}.
ℂ z° ꝯ z^{am}.Creatura ante ſuā creationē fuit realr̄ crea
bilis:nō āt diuina realitate:cū ei repugnet creabilitas.
ģ realitate ꝓpria. ℂ 3° cōtra tertiaꝫ ſic. Oīs diſtinctio
que nō eſt ab aīa fabricata/ꝓcedit̄ eſſe ex nā rei:ſꝫ vbi
nulla eſt realitas qūo pōt eē diſtinctio ex nā rei: ℂ 4°
ꝯ 4^{am}.nā ſi eēntial'r diſtinguant̄ creabilia a deo:tunc

G

habēt veras eēntias.ꝛ ſic tota eſſentia iſtius mundi p̄/
fuit ante creationē. ℂ Confirmat̄.qꝛ quecūqꝫ diſtin/
guunt̄ eſſentialr̄ diſtinguunt̄ realr̄:cū diſtinctio eſſen/
tialis illā p̄ſupponat. ℂ Ad p̄^{m} dico ꙗ rōnes formales

Notabiles ſo lutiones.

hoīs ꝛ aſini in actuali exn̄tia nō diſtinguunt̄ realr̄:acci
piēdo eas in vltimata p̄ciſione.tunc eniꝫ hn̄ ꝯcluderet
arg^{m}.ꙗ diſtinguunt̄ realr̄ in po^{a} obtiua.Diſtinguunt̄ ģ
realr̄ per iſtas realitates q̄ adueniūt eis in actu. ℂ Ad
z^{m} dico/ꙗ ſicut creatura in potētia obiectiua eſt crea/
bilis exn̄ter ꝛ actualr̄:nō ꙗ ſua creabilitas exiſtat aut
ſit in actu:vel ipſamet:ſed qꝛ eſt nata deduci ad actum
per creationē:ita dī realr̄ creabilis:qꝛ eſt nata deduci
ad realitateꝫ:nō ꙗ ſit realis:niſi ꝓm aptitudinē. ℂ Ad

Ex natura rei dupliciter.

3^{m} dico/ꙗ improprie dicit̄ h̄ ex nā rei:niſi realitas ac/
cipiat̄ potētialr̄.Si tm̄ vocet̄ ex nā rei oē ab aīa nō fa/
bricatū.Tūc pōt ꝯcedi iſta diſtictio ꙗ ſit ex nā rei.De
noīb⁹ tm̄ nō eſt curādum. ℂ Ad 4^{m} dico/ꙗ vex̄ cōclu

H

dit:nō quidē realr̄:ſed in eſſe qdditatiuo:nec in iſto eſſe
prius eſt aliqđ ꝓm durationē:ſed tm̄ ꝓm nām.Eodem
mō qđ qdditas mūdi p̄ſcindit a ſua exiſtētia ꝛ creatio
ne:ꝛ illud nō ꝓprie eſt fuiſſe vel eſſe. ℂ Ad ꝯfirmatio/
nē dico ꙗ diſtinctio eēntialis que eſt inter eēntiā ꝛ eēn
tiā nō infert realē:talis eſt h̄. ℂ Sed adhuc remanent

D. dexpler. 1. ph. t. c. 50.

aliq̄ dubia.Primū eſt.ꙗ plura nō ſunt ponēda ſine ne
ceſſitate:ꝛ tm̄ oīa p̄miſſa vident̄ poſſe ſaluari ſine tali/
b⁹ diſtinctionibus p̄miſſis:per ſolā denoīationē extrin
ſecā.Sicut deus dī creator ex tp̄e abſqꝫ hoc ꙗ aliqua
rō formalis realr̄ inſit ei ex tp̄e:ſed per ſolā denoīatio/
nem extrinſecā ab actu intelligendi nouo:ita in ꝓpoſi/
to fiunt de nouo mutabilia extrinſeca a diuina potētia
actiua extrinſeca denoīatione. ℂ Jſtud tm̄ nō vr̄ ſuffi/
cere:qꝛ lꝫ deus denoīatione extrinſeca nouiter dicatur
creator:qꝛ hoc ei nō repugnat:tm̄ eēntia creabilis bene
repugnat ei.Et iō nullo modo pōt ſibi cōpetere:vt ſic

I

denominet. ⁋ P. Lȝ obiectū dicat̄ ſic cognituȝ: qa ei nō repugnat: nō tñ cognoſcēs: qa cognitio ei repugnat: ſilr eſſe creabile deo. ⁋ Et ſi dicatur ꝙ iſta denoīatio extrinſeca eſt in creatura a po⁹ actiua dei: cuȝ creatura nihil oīno ſit. Illud nihil oīno valet: qa in alijs denoīationibus extrinſecis qbus ĩſunt ꝯdictiones extrema illa ſunt poſitiua: ⁊ ſi ita ſit: tūc hr̄ diſtinctio qdditatū: tñ ſi nihil preintelligat̄ alteꝝ extremū eſt mere ꝑuatiuū: illud. ſ. qđ dr̄ cognitū: ⁊ tūc videret̄ ſufficere ſolo. Sed hoc nō ĩtelligo. ⁋ Scđȝ dubiū eſt / qūo po⁹ obtiua ĩeſt quidditatib⁹. videt̄ enī ꝙ a volūtate diuina: qa qđ ĩeſt cōtingēter creature vel qdditati: ĩeſt ſibi a volūtate diuina. huiꝰ eſt po⁹ obtiua. Minor ꝓbat̄. qa angelus pōt nō eſſe in po⁹ obtiua. Poſito enī ꝙ crearet̄: nō amplı⁹ eſt in po⁹ obtiua. ģ ꝑus erat ꝯtingēter. ⁋ Ad h̄ dđm ē / ꝙ ſi po⁹ vt diſtiguit̄ ꝯ actū eſſet aliqd poſitiuū neſcirē euadere qn illud eſſet ꝯtingēs. Sed imaginādū eſt / ꝙ po⁹ obiectiua dicit̄ duo. Primū qđ dicit / eſt aptitudo ad cauſari: ⁊ iſta manet in qdditate etiā dū actu eſt: qa eſt eius ꝓpria paſſio de eo demōſtrabilis. 2^m qđ dicit iſta potētia eſt carētia actualis exñtie: ⁊ iſta ĩeſt cōtingēter ſicut ꝑuationes: ⁊ illa nō eſt ab aliquo cauſalr̄ ſicut nec negatio. ⁋ Ad argᵐ pȝ. ⁋ Qō. IIII.

K

Potētia obtiua dicit duo ⁊ valet vbiqȝ.

VTRUM modi intrinſeci ſint in potētia obiectiua. Qȝ ſic. Oīa ſūt poſſibilia apud deū: ſed hoc ſignū / omne / diſtribuit etiam pro modis. ģ ⁊c̄. ⁋ Cōtra. Res que exiſtūt aliter hñt eſſe qȝ in potētia obiectiua. ergo aliū modū eſſendi. ⁋ Hic ſunt duo ꝑncipaliter facienda. Primo dicendū eſt de modis ĩtrinſecis. Scđo de queſito. vtrū ſint in potētia obiectiua.

Luce. 1. ⁊ alibi ſepe.

Primus art. Sermo copioſus de mōis intrinſecis.

QUANTUM ad p̄mū ſunt octo ꝑ ordinē declaranda. Primū eſt / qd eſt modus intrinſecus. 2^m quot ſunt maneries modoꝝ intrinſecoꝝ. 3^m ſi iſti modi adinuicē diſtinguunt̄. 4^m qs eſt ordo eoꝝ. 5^m ſi ſint in deo. 6^m ſi ſint in creatura. 7^m ſi diſtiguuntur a formalitatib⁹: quoꝝ ſunt modi. 8^m que ſit neceſſitas ponēdi iſtos modos intrinſecos. ⁋ Primo ģ vidēdū eſt: quid ſit modus intrinſecus. ⁋ Et quantuȝ ad h̄ dico ſicut dictū fuit ſuperius: ꝙ. ſ. ille eſt modus intrinſecus qui adueniēs alicui: nō variat rōnē eiꝰ formaleȝ. ⁋ Iſtud aūt expono ſic / ꝙ. ſ. modus ĩtrinſecus eſt ille qui de ſe nullā rōnē formalē dicit. Naȝ ex oppoſito diſtinguunt̄ quidditas ⁊ modus qdditatis. Unū igit̄ illorū ſm vltimatā preciſionē ſuā nō includit̄ in alio: ⁊ ſic quidditas nō includit modū ſm vltimatā preciſionem ſuā nec modus qdditatē. Et ſi quis diligēter videat doctrinā doc. nr̄i: ĩueniet ꝙ oīa reſoluit in iſtos terminos incōplexos. ſ. in rōnē formalē ⁊ modū ĩtrinſecum eius. Probo aūt hoc. ſ. ꝙ modus nō includat̄ in quidditate cuius eſt modus. Nam nullū poſterius eſt de quidditate prioris: qa que ſunt de quidditate ſunt priora: ſȝ modus eſt poſterior quidditate. ⁋ Scđo oſtendo ꝙ nec ecōuerſo. ſ. ꝙ quidditas nō includit̄ in modo qdditatiue: qa ſi ſic: quecunqȝ diſtinguerent̄ ſm modos diſtinguerent̄ qdditatiue. Hoc eſt falſum. nā multa ſm modos intrinſecos differūt: que tñ eādē quidditatē habēt: ſicut albedo intenſa ⁊ remiſſa. hō in actu ⁊ in potentia. ⁋ Sed ꝯtra iſta inſtat̄ 4^r. Prīo ſic. Qñcūqȝ de aliquo ꝯueniēter querit̄. qd eſt. illud dicit aliquā rōnē formalē: ſed de modo ⁊ de quocūqȝ alio ꝯuenienter queri poteſt qd eſt. ergo ⁊c̄. ⁋ Scđo ſic. Quecūqȝ hñt predicata p̄mi modi illa hñt qdditates. p̄mꝰ modus enī eſt qdditatiuus: ſed modi intrinſeci ſunt huiꝰ. Quātitas eniȝ v̄tutis diuidit̄ ꝑ finitū ⁊ ĩfinitū: ģ quātitas eſt qd ſupiꝰ ad illa: ⁊ ꝑ ꝯñs in p̄ mō dicet̄ de eis. ⁋ 3° ſic. Quecūqȝ ſunt diffinibilia / illa hñt qdditatē: qȝ diffinitio explicat qdditatē: ſȝ modi ĩtrīſeci ſūt diffinibiles. ģ ⁊c̄. Minor pȝ: qȝ ĩfinitū ſm Anſ. eſt quo maius cogitari nō pōt: ĩfinitū aūt dicit modū ĩtrīſecū. ⁋ 4° ſic. Oē illud de quo demrat̄ aliqd pp qd: illud hȝ qd ꝑ qđ ſit demrō: ſȝ de modis ĩtrīſecis multa demrant̄. ģ ⁊c̄. Maior pȝ ex h̄: qȝ ſcđs modus p̄ſupponit p̄^m. ģ ⁊c̄. ⁋ Ad p̄^m eſt dđm / ꝙ ita eſt ĩtelligēdū de ꝯceptu qdditatiuo ⁊ nō qdditatiuo iſtoꝝ modoꝝ ĩtrīſecoꝝ: ſic dictū fuit ſepe de ſingularitate vel de ꝓprietate ĩdiuiduali. Dictū eſt enim ꝙ ꝓꝑtates ĩdiuiduales ſunt p̄ diuerſe: iō nō pñt hr̄e aliquē vnū cōeȝ ꝯceptū qdditatiuū: ſȝ tñ nō ē ĩcōueniēs ꝙ p̄ diuerſis alique paſſiones vel aliq̄ cōia p̄dicata dicant̄ de eis in 2^o. vel ſcđe ĩtētiones: ſicut de ꝓꝑtatib⁹ ĩdiuidualib⁹ dr̄ ſingularitas: ſic qđdā p̄dicatū ſcđe ĩtētionis. Unde eodē mō de alijs modis ĩtrinſecis eſt dicēdū. ſ. ꝙ ſm ſe ſignati nō hñt aliqđ cōe qdditatiuū p̄^e ĩtētionis ſm ſe: ſȝ ſm ꝙ hñt aliquas paſſiōes cōes / hñt aliq̄ p̄dicata cōia: ⁊ ꝑ talia p̄dicata pñt aliq̄ mō notificari. Et ꝑ h̄ patēt ea q̄ ſunt in oppᵐ. ⁋ Ad p̄^m dico / ꝙ ſi habeā ꝯceptū ꝓpriū de aliquo mō. de eo nunqȝ qro qd eſt: ſed qȝ de mō habent̄ alij ꝯceptus cōes: q nō ſūt eis qdditatiui: ſȝ ſint in ſeipſis qdditatiui: iō de eis qrim⁹: qd eſt. nō tñ ꝓprie de modis ſm ſe acceptis. ⁋ Ad 2^m dico / ꝙ nō eſt in eis p̄mus modus dicēdi ꝑ ſe quātū ad modos in ſe: ſed quātū ad ꝯcept⁹ cōes quos hñt de eis: pñt hr̄i ꝯceptus qdditatiui: nō tñ reſpectu modoꝝ in ſe: ſȝ reſpectu p̄dicatoꝝ dictoꝝ de eis. Iſta v̄o p̄dicata dicta de eis: ſicut eſt q̄titas v̄tutis ⁊ talia hꝯ. dicūt aliq̄ qdditatē: ⁊ iō in eis eſt modus p̄mus dicēdi ꝑ ſe: ſed tñ ipſi modi ſunt p̄mo diuerſi: nec eſt in eis ꝓprie modus p̄mus. ⁋ Ad 3^m dico / ꝙ modi nō ſunt ꝓprie diffinibiles: ſȝ notificabiles ⁊ deſcriptibiles ꝑ p̄dicata notiora: que tñ nō ſūt qdditatiua. ⁋ Ad 4^m dico / ꝙ ſi videret̄ modus in ſe: de eo nulla demrātio poſſet fieri: ſed tñ h̄ bene fit ſm rōnes cōes abſtractas ab eis. ⁋ Dico ģ / ꝙ modus ĩtrinſecus eſt ille q adueniens alicui nō variat qdditatē: eo ꝙ de ſe nullā qdditatē vel rōnē formaleȝ dicit. Lȝ eniȝ albedo adueniēs ſupficiei nō variet rōneȝ formalē ſupficiei: tñ qȝ rōnē formalē dicit albedo. hinc eſt ꝙ ex ea ⁊ ſupficie cōſtituit̄ rō formalis diſtincta a ſupficie. ſupficies enim alba formalr̄ diſtinguit̄ a ſupficie: nō ſic aūt de mō: qȝ modus nō dicit aliquā rationē formalē: ſȝ ex eo ⁊ qd ꝯſtituit̄ aliqd diſtinctuȝ ab altero: ꝑ ſe tñ ex ipſo ⁊ qdditate nō cōſtituit̄ aliqd formaliter vel qdditatiue diſtinctū a qdditate: qȝ illud qđ addit tale cōſtitutū ſupra qdditatē nō eſt qdditas: ſed modus qdditatis. ⁋ Sed tñ hic ſūt aliqua dubia. Primū. ꝙ cū qdditas ſit obiectū ĩtellectus: ⁊ ſic omne ꝑ ſe ꝯceptibile hȝ qdditatē: cū ergo iſte modus per ſe cōceptibilis ſit: quare negat̄ ab eo qdditas. ⁋ Dico ꝙ omne per ſe ꝯceptibile hȝ per ſe qdditatē: ſed nō eſt neceſſe ꝙ illud qđ eſt cū alio preciſe cōceptibile: ꝙ de ſe habeat qdditatē. Modo in ꝓpoſito dico / ꝙ modus ĩtrinſecus a nullo ĩtellectu eſt cōceptibilis per ſe / niſi cū rōne formali cuius eſt modus: lȝ enim bene ſit ĩtelligibilis: nō bene preſcindēdo a rōne formali quidditatis cuius eſt. ⁋ Scđm dubiū eſt. ex quo nō ſunt de rōne formali quidditatis: quare dicunt̄ modi ĩtrinſeci. ⁋ Dico ꝙ qȝ non intrant qdditatē aliquā: nec differunt ab illa ſaltem formaliter ſiue quidditatiue. Ideo dicunt̄ modi intrinſeci ⁊ nō extrinſeci. ⁋ De ſecundo oportet videre quot ſunt modoꝝ iſtorum ĩtrinſecoꝝ maneries. ⁋ Ad cuius euidentiam eſt ſcienduȝ. ꝙ ens diuiditur quatuor modis. Uno modo in duas differentias: quarum vna eſt poſitiua: altera priuatiua: ſicut cuȝ diuiditur in

L

Prima pars Modus itrīſecus quid? Diſ. 8. ⁊ alibi ſepe.

Declaratio nobil̄ deſcriptionis modi itrīſeci: quam poſuit Scotus.

Reſolō ſcotica.

Cōtra Ladulphuȝ ⁊ alios oppoſitū imaginātes nō hñ hic: ſȝ oīa hñ ſaluab vt noſti.

M

Obijcitur 4^r.

N

Proſolo. 1.

Prio ad rōnes obonuȝ dat notabile documētum No qd. eſt ? Qualr̄ modis ĩtrinſecis ⁊ ꝓꝑtatibus ĩdiuidu. lib⁹ aſſignant aliq̄ ꝑta cōia vniformiter pondera.

Ecce qđ q̄ris vide Sco. 7. meta. q. de ĩdiuiduatione.

O

Iā ad formā obiectionū.

Cōſidera ꝯſte plura addendo.

Reſolutio dictorum.

P

Ecce qđ q̄ris ⁊ pōdera ſingulariſſime.

D. duplex.

Q

Modus nō eſt ꝑ ſe terminō ꝯceptibil.

2^a pars. Modi quot.

Diuiſio entis quadruplex.

A

Nota optime vbiqꝫ iſta.

Acciñs formaliter ſumptus quid? Vide ſcot. 7. met. q. 12. di. 4. q. 1.

tur in vnū ⁊ multa:creatū ⁊ icreatū. Aliqñ aūt diuidiť in differētias:quaꝝ vtraqꝫ eſt poſitiua:vt qñ diuiditur ꝑ abſolutū ⁊ reſpectiuū. ¶ Aliqñ aūt diuidiť ꝑ dñas. quaꝝ vna eſt qdditatiua:altera nō qdditatiua:ſicut qñ diuidiť in ſubam ⁊ accidēs. Acciñs eni eſt cōe nouē pdicamētis:⁊ tñ eſt poſteri⁹ oib⁹:qꝛ dicit habitudinē ſm qua nata ſunt inherē ſubo. talis aūt habitudo eſt paſſio ꝯñs acciñtia. Aliqñ diuidiť in dñas:q̄rū neutra eſt qdditatiua:ſicut finitū ⁊ ifiñm. iſta nō variāt rōnē formalem. Sicut eni albedo itēſa ⁊ remiſſa eādē rōnē formalē hꝫ: ita ens finitū ⁊ ifinitū. ¶ Iſta vltima diuiſio eſt ꝑ modos itrinſecos. Cōuenit eni ens diuidi ꝑ modos itrinſecos 4ᵒʳ. ¶ Primo in finitū ⁊ in ifinitū. 2ᵒ in ꝯtingēs ⁊ necīum. 3ᵒ in ens in actu ⁊ in poᵃ. 4ᵒ in ens reale ⁊ rōnis. Iſte eni diuiſiones cōiter ſolēt dari. Probo autē ꝙ oēs ſint ꝑ modos intrinſecos. Prio de pᵃ. ſ. de finito ⁊ infinito. nā albedo itēſa ⁊ remiſſa eādē qdditatē hꝫ. g̊ ⁊ ens finitū ⁊ ifinitū. ¶ Cōfirmať:qꝛ q̄cūqꝫ hñt eādē diffōnē ſunt idē formalr:ſꝫ aer ſi eēt īfinit⁹:eādē diffōnē hēret quā nūc hꝫ. g̊ ⁊c. ¶ 2ᵒ de 2ᵃ pꝫ. nā ꝯtingēs ⁊ necīu nō variāt rōnē formalē. Sapīa eni eiuſdē rōnis ē in deo ⁊ in creatura:⁊ tñ in deo eſt necīa. in creatura eſt ꝯtingēs. g̊ neceſſitas ⁊ ꝯtingētia ſūt modi. ¶ P̄. ſm phos. rotūditas ſolis ⁊ vni⁹ rote mālis ſūt eiuſdē rōnis:⁊ tñ ſꝫ eos rotūditas ſolis ē necīa:rotūditas āt iſti⁹ rote eſt ꝯtigēs. g̊ ⁊c. ¶ 3ᵒ de 3ᵃ pꝫ. Prio:qa act⁹ ⁊ poᵃ ſꝫ ꝙ cōiter dꝛ nō variāt eēntiā. g̊ ⁊c. ¶ 2ᵒ qꝛ eadē ē diffō hoīs ī actu ⁊ hoīs ī poᵃ. g̊ act⁹ ⁊ poᵃ ſūt modi qdditatis. ¶ 4ᵒ de 4ᵃ pꝫ. qꝛ eadē eſt diffō hoīs in re ex̄:⁊ in aīa. Vñ ſic hō in re ex̄ eſt animal rōnale:ita ⁊ ī aīa. ¶ Intelligendū tñ qñ diuidiť ens ꝑ ens reale ⁊ rōnis:nō dꝫ itelligi ſicut ens rōnis:ſic ſunt facta a rōne:vt reᵘˢ rōnis ⁊ talia:qꝛ talib⁹ ⁊ enti reali nihil eſt cōe vniuocū:ſꝫ dꝫ accipi ens rōnis ꝑ quidditate in eē cognito. ¶ Sꝫ hic ſūt diffi. Prima eſt. q̄re iter modos iſtos nō eſt facta mentio de exñtia. ¶ Dico ꝙ exñtia pōt reduci ad actualitatē. Nō eniꝫ vꝫ bene ꝙ exñtia ⁊ actualitas diſtinguāť. ¶ 2ᵃ diffi. eſt de eternitate q̄ dicit modū itrinſecū in deo:⁊ tñ nō eſt facta mētio. ¶ Dico ꝙ duratio que dꝛ eternitas reduciť ad īfinitatē:ſicut duratio creature reduciť ad finitatē:imo vꝫ idē. ¶ 3ᵃ diffi. eſt de ꝓpꝛietate idiuiduali:q̄ nō eſt hic noīata. Dico ꝙ īter iſtos modos nō ſūt noīati hic niſi illi ꝑ q̊s diuidiť ens. Lꝫ igť ꝓprietas indiuidualis ſit modus intrinſecus:nō tñ ꝑ eaꝫ diuidiť ens. ¶ 4ᵃ diffi. eſt de intēſo ⁊ remiſſo. de qb⁹ ꝯſtat ꝙ ſunt modi:q̄re nō ſunt hic noīati. Dico ꝙ talia pñt reduci ad finitatē ⁊ infinitatē. Nō eniꝫ vꝫ variare niſi gradū qdditatiuū. ¶ De 3ᵒ opꝫ videre de diſtōne iſtoꝝ modoꝝ abiuicē. Et quātū ad hoc dico ꝙ in iſtis modis 4ʳ diſtō inueniť. Vna eſt q̄ modus diſtinguiť a qdditate cui⁹ eſt. ¶ 2ᵃ ꝙ vn⁹ diſtat vt diſperatus ab alio. ¶ 3ᵃ qñ vnus alteri opponiť. ¶ 4ᵃ qñ ſunt eiuſdē rōnis iter ſe. Exᵐ pmi. de infinitate ⁊ dina eēntia:⁊ iſtā vocat doc. minorē diſtōnē formalē:qꝛ nō ſunt due rōnes formales. alr eni impoſſe eēt ſaluare eādē rōnem formalē albedinis in quolibet gradu. Exᵐ ſcōi. realitas ⁊ exñtia:infinitas ⁊ neceſſitas. Probo aūt ꝙ iſti modi q̄ vident diſpati diſtinguunť ex nā rei. Et hoc pōt patere ꝑ q̄tuoꝛ ꝯ̄nes. Prima eſt ꝙ infinitas diſtinguiť a neceſſitate:qꝛ relō eſt neceſſaria in deo:⁊ tñ nō eſt infinita. ¶ 2ᵃ ꝯ̄. ꝙ realitas ⁊ neceſſitas diſtinguunť: qꝛ in deo realitas multiplicatur ⁊ nō neceſſitas nec exñtia:⁊ ſic de multis alijs. ¶ 3ᵃ ꝯ̄. ꝙ finitas ī creatis differt ab exiſtētia ⁊ ꝯtingētia:⁊ ſic de multis alijs:qꝛ eſt in potētia obiectiua ⁊ non alibi. ¶ 4ᵃ ꝯ̄. ꝙ exiſtētia ⁊ realitas in creatis differunt. Et hoc probatur:qꝛ in deo realitas

A. l. Cōtigit. Diuiſio mobi lis entis 4ʳ.

B

Ens rōnis eſt duplex.

D. q̄druplex

C

Exñtia reduciť ad actualitatem.

Eternitas ad infinitatem reducitur.

Tāge iſtātiā.

3ᵃ pars. Modoꝝ diſtinctio 4ʳ.

D

A. l. diſtinguiť

Exᵐ 4ʳ. A. l. formali.

Modos ex nā rei diſtingui oſtēdit. Cōcluſio 4ʳ. Relō ī diuinis eſt formalr neceſſaria ſꝫ nō infinita. Idē. ſ. di. 8. q. 3. ſꝫ hñ conſidera. Vť repugnāte ſtati dictis.

triplicať nō exñtia. g̊ multo magis in creatura:lꝫ nō ſit ita manifeſtū:ſicut eſt in deo. Exᵐ tertij. finitū ⁊ infiᵐ: ꝯtingēs ⁊ necīū. Et ſic de alijs oppoſitis. Exᵐ q̄rti. ſicut hecceitas ſortis ⁊ hecceitas platonis:q̄ quodāmō videtur eſſe eiuſdem rōnis. ¶ De 4ᵒ opꝫ videre de ordine iſtoꝝ modoꝝ. Et quātū ad hoc ſciēdū ꝙ qdā modi ſūt q̄ inſunt creature ꝑ ſe:qdam ꝑ acciñs:tñ ſunt deo cōes ⁊ creature. Quidā q̄ inſunt ꝑ acciñs:tñ ſoli creature. Quidā q̄ inſunt ꝑ acciñs ſolū huic creature. Exᵐ pmi. eſt finitas ⁊ iſti modi ſunt in pmo ſigno:qꝛ q̄ inſunt ꝑ ſe/pus īſunt q̄ꝫ qui ꝑ acciñs. ꝙ aūt finitas īſit creature ꝑ ſe/pꝫ: qꝛ demr̄abile eſt de creatura. nā ꝑ rōnē hoīs pt demōſtrari de eo ꝙ eſt melioꝛ aſino:⁊ ꝑ ꝯñs inequalis:ſꝫ inequalitas in vtute p̄ſupponit quantitatē virtutis tanq̄ꝫ fundamētū:igiť quātitas virtutis de hoīe demōſtrabilis eſt:⁊ ſic īeſt ꝑ ſe:⁊ ꝑ ꝯñs talis modus:vt patebit:īeſt in poᵃ obiua. Exᵐ ſcōi. eſt exñtia ⁊ realitas:⁊ iſti ſequūtur pmos:qꝛ iſti inſunt ꝑ acciñs. Nūq̄ꝫ eni ꝑ rōnē hoīs vel aſini poſſet demr̄ari ꝙ eſſent exñtes vl̄ reales:⁊ ſic ſunt in 2ᵒ ſigno qꝛ pmos ſequunť:⁊ ꝓp cōitatē vbicūqꝫ ſunt alij modi:iſti ſunt:⁊ nō eᵒ. Exᵐ tertij. eſt ꝯtingētia q̄ ineſt ꝑ acciñs:ſꝫ qꝛ ꝑticularioꝛ eſt exñtia ⁊ realitate:q̄ qdē inueniunť in deo ⁊ in creatura:ſolū aūt in creatura ꝯtingentia reperiť:iō ſūt in 3ᵒ ſigno. Exᵐ q̄rti eſt hecceitas. ineſt eni ꝑ acciñs:⁊ ſeq̄ť ꝯtingentiā: ponēdo ꝙ non ſit in potētia obiectiua ſi aūt eſſet in potētia obiectiua tunc eſt dubiū. Pōt ergo dici ꝙ hecceitas eſt in 4ᵒ ſigno:qꝛ ꝑticularioꝛ eſt. ¶ Sꝫ adhuc poſſet poni ali⁹ ordo iter modos q̄ ſūt in deo. vꝫ eni ꝙ exñtia debeat poni prioꝛ:qꝛ cōioꝛ. ſcdo neceſſitas:oīa eni que ſunt in deo ſunt necīa. ¶ 3ᵒ infinitas:qꝛ lꝫ ēt inſit ꝑ ſe:nō tñ eſt ita cōis:qꝛ oīa diuina ſunt necīa:nō tñ oīa formalr infinita ſunt ſicut relō. Si aūt hecceitas ponať in deo tūc pt tenere q̄rtū locū:vel diceť ꝯñr ad p̄dicta. ¶ Sꝫ ꝯ̄. p̄ro quocūqꝫ ſigno necīū eſt necīū ⁊ ꝯtingēs eſt ꝯtingēs: ſꝫ neceſſitas p̄cedit infinitatē. g̊ contingentia finitatem. ¶ Dico ꝙ maioꝛ tenet ex virtute alterius ſepe aſſumpte:que nō eſt vera niſi de differētijs qdditatiuis. De iſto tñ ordine nō eſt curādū. ¶ De 5ᵒ qd dicēdū eſt/pꝫ. nā in deo eſt infinitas/neceſſitas/realitas/hecceitas:⁊ iſti oēs modi itrinſeci:qꝛ nō variāt rōnē formalē. De exiſtētia ēt ⁊ actualitate q̄ ibi ſūt. pꝫ etiā ꝙ ſūt modi intrinſeci. ¶ De 6ᵒ pꝫ qd dicendū eſt. Nā in creaturis eſt finitas exiſtētia:⁊ ſingularitas:⁊ cōtingētia. ⁊ multi alij modi:⁊ vlr oē aliqd ꝙ adueniēs rōni qdditatiue nō variat eā oē tale eſt modus intrinſecus. ¶ De 7ᵒ. lꝫ ſatis dictuꝫ ſit:tñ pono quattuoꝛ concluſiones. Prima eſt ꝙ modus intrinſecus infinitatis differt in deo ab oībus rōnibus formalibus:qꝛ multiplicātur rōnes formales in deo:⁊ tñ vnica eſt oīno infinitas. ¶ P̄. Diuina infinitas eſt cognoſcibilis ꝑ nām:⁊ tñ rō formalis diuine eēntie nō. ergo aliqua diſtō eſt inter illa. ¶ 2ᵃ ꝯ̄ eſt. ꝙ modus intrinſecus realitatis differt ab oībus rōnibus formalibus:que ſunt in deo:quia diſtinctio ⁊ identitas īpoſſe eſt ꝙ ꝯueniāt eidem reſpectu eiuſdem ⁊ ad ideꝫ oīno:ſed quelibet rō formalis ad aliā cōparata eſt diſtincta formaliter ⁊ idē realr. ergo rōne alterius ⁊ alterius rōnis formalis diſtinguiť:rōne aūt realitatis ſunt idē. g̊ realitas diſtinguiť a rōne formali. ¶ P̄. Nulla vna rō formalis. ſ. dicēs ꝑfectionē ſimplr triplicať:ſed oīs rō formalis que eſt in pr̄e cōicať filio:realitas non cōicať. g̊ ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝯ̄. ꝙ modus itrinſecus finitatis diſtinguiť in creaturis a rōnib⁹ formalibus creaturaꝝ:qꝛ cū finitas ſit diuiſiua q̄titatis:⁊ qdditas cōtra quātitateꝫ in cōi diſtinguiť:quecūqꝫ ſub eis cadent erunt diſtincta. ¶ P̄. Certi ſumus de qdditate pluriuꝫ:de quoꝝ fi

E

4ᵃ pars. Ordo modorum.

Exēplū 4ʳ. Tāge iſtātias hñ pōderādo ad hominem

F

Ordo modorū in diuinis. Cōſidera an recte ſconīgat hic ⁊ adde plura.

G

Pondera. 5ᵃ pars. Modi ſūt in deo ⁊ qui?

6ᵃ pars. Modi ſūt in creaturis ⁊ qui?

7ᵃ pars.

H

Modos a formalitatib⁹ ſeu qdditatibus quaꝝ ſūt diſtingui ꝓbat ꝯcl'one q̄druplici ſatis notāter:ſꝫ caue a ꝓbatione pᵃ pᵉ ꝯcluſionis vt ſcis.

Realitatem a formalitate in diuinis diſtingui

Caſte ꝯclara.

I

nitate ſumus dubij:ſicut de relõe que eſt in deo ſum⁹ certi de eius q̄dditate ꝙ eſt ad aliud:tñ ſumus dubij de ei⁹ finitate vel īfinitate ⁊ q̄ntitate.¶ 4ª ꝯ eſt.ꝙ oēs alij modi a q̄dditate diſtinguunt̄ in creaturis:ſicut exiſtētia/ꝯtigētia/hecceitas:⁊ ſic d̄ alijs:q̄ꝛ q̄dditati oēs tales ꝯueniūt ꝑ accñs:nec aliq̄d illoꝝ eſt demr̄abile de

Dubium.

q̄dditate:nec ꝑ ſe notū.¶ Sꝫ dubiū eſt de q̄ntitate virtutis:vꝫ eñi illa q̄dditati in creaturis accidere:ſicut alij modi.Nā accidit cuilꝫ forme hīc magis ⁊ minus ſm̄ gradus determinatos:cū tota q̄dditas in quolꝫ gradu ſue quātitatis ſaluet̄ intēſiue.¶ Dico ꝙ duplex eſt fi

Gradus 2ᵉ.

nitas.Una ſm̄ gradus indiuiduales:⁊ de illa ꝯcludit argumentū ꝙ accidit:ſicut hecceitas accidit q̄dditati. Alia eſt q̄ ꝯſeq̄t̄ nāꝫ ſpecificā:⁊ iſta eſt demōſtrabilis.

8ᵉ pars.
Modoꝝ neceſſitas 4ᵉ.
K

¶ De 8° opꝫ videre q̄ neceſſitas eſt ponendi iſtos modos intrinſecos.¶ Et q̄ntū ad hoc introducunt̄ q̄tuor neċitates q̄ vident̄ facere ad poſitionē iſtoꝝ modorū intrinſecorū.¶ Prima ꝙ vna ⁊ eadē q̄dditas diuerſimode ꝯſideraẗ ⁊ vere.opꝫ ergo aliū ⁊ aliū modū ponē corrñdētē iſti ꝯſiderationi variate.¶ 2ª neceſſitas eſt ꝙ aliqua diſtō in rerū nā eſt:vt patuit ſupra:ꝑter formalē:⁊ iō opꝫ aliud ⁊ aliud fundamētū ponere:ſꝫ fundamētū diſtinctionis formalis eſt quidditas.g̊ aliquid aliud a q̄dditate erit fundamētū alteri⁹:nihil aūt aliud eſt a q̄dditate niſi modus.¶ 3ª neceſſitas eſt:q̄ꝛ eſt inuenire aliq̄:vt patuit ſupra:q̄ aduenientia nō variāt rōnē foꝛalē:⁊ ꝑ ꝯñs nō pñt eē q̄dditatiua:q̄ꝛ oē q̄dditatiuū aduenieñs q̄dditatiuo variat rōnē formalē:eo mō quo in p̄mo articulo eſt expoſitū.Cū g̊ vt patuit:nō poſſint talia eſſe q̄dditatiua:neċio erūt modi:cū p̄ter q̄dditatē nihil ſit aliud niſi modus.¶ 4ª neceſſitas eſt q̄ declarat oēs alias ex illa diuiſione antiqua:q̄ꝛ q̄cq̄d eſt.aut ē res:accipiēdo rē ꝓ q̄dditate.aut modus rei.cū ergo cōmunis diuiſio nō poſſit ſaluari niſi ponēdo modos.ergo ⁊c̄.

L
Dubium.
Modos reductiue ī p̄dicamento eē ⁊ nomen gn̄is ſortiri ſꝫ q̄dditatū nām.

¶ Sꝫ tūc eſt difficultas.vtꝝ iſti modi in creaturis ſint ſubē aut accñtia.¶ Dico ꝙ ad illud genus reducunt̄ in quo ſūt q̄dditates:⁊ iō ſi ſunt ſubē ⁊ iſti modi.ſi accñtia:ēt modi:ſicut quidditates ipſe ſunt.

2ᵘˢ articulus,
p̄ma ꝯclo.

Quātū ad 2ᵐ principale opꝫ videre de q̄ſito.vtrū ſcilꝫ iſti modi ſint in poª obiectiua.¶ Et q̄ntum ad p̄mū modū.ſ.de finitate dico.ꝙ nulli debꝫ eſſe dubiū:q̄ꝛ q̄d per ſe cōuenit quidditati ⁊ eſt demonſtrabile de ea:ſibi conuenit ſiue in potētia ſiue in actu:

Finitas cōuenit q̄dditati ī quocūq̄ꝫ eē,

finitas aūt eſt demōſtrabilis de q̄dditate:vt patuit in 4° articulo:ergo ꝯuenit ſibi in potētia.¶ Sꝫ de alijs eſt dubiū.ſ.de cōtingentia:realitate:exiſtētia:⁊ actualitate.¶ De contingentia aūt probo primo ꝙ non eſt in potentia obiectiua:q̄ꝛ vbicūq̄ꝫ eſt formaliter contin

2ᵉ ꝯclo,

gentia ibi eſt inuenire formaliter cōtingens:ſed in potentia obiectiua nihil eſt formaliter ꝯtingens.g̊ in potētia obiua nō eſt ꝯtingentia.

M
Cōtingētiam nō eē in potētia obiectiua:⁊ ſilr de ꝯtingēti:q̄d tñ hñ examinabis.

Maior eſt manifeſta:q̄ꝛ cōtradictionē vꝫ implicare ꝙ in aliquo ſit ꝯtingētia:⁊ tñ ꝙ illud nō ſit cōtingens.Minor ēt pꝫ.nā in poª obiectiua oīa ſunt neceſſaria.De⁹ eñi nō pōt facē ꝙ q̄dditates ille ſint creabiles.Et ſicut dico de iſto p̄dicato creabilitas:ita dico de oībus.nihil enim de quidditatibus dꝛ niſi in p̄mo mō vel 2° vt ſunt in poª obiua.Relinq̄t̄ g̊ ꝙ nulla ꝯtingētia ſint in poª obiua.¶ De actualita

3ᵉ ꝯclo.
Actualitatem nō eē in potētia obiectiua.

te ꝓbo 2° hoc idē ſic.vbicūq̄ꝫ eſt inuenire actualitatem ibi eſt inuenire ens actu.Hoc pꝫ ſicut illa maior accepta de ꝯtingentia:ſed in potentia obiectiua nō eſt inuenire ens in actu.g̊ ⁊c̄.

4ᵉ ꝯcluſio.
Realitatē nō eſſe in potētia obiectiua.

¶ De realitate ꝓbo 3° hoc idē ſic.q̄ꝛ vbi nō eſt res/ibi nō eſt realitas:ſed in potentia obiectiua nō eſt res.g̊ ⁊c̄.Ma.eſt manifeſta:ſicut alie priores.Minor ēt pꝫ:q̄ꝛ vbi non eſt exñtia/ibi non eſt res.

5ᵉ ꝯclo.

¶ De exiſtentia ēt ꝓbo hoc idē 4° ſic.⁊ magis euidēter:q̄ꝛ vbi nō eſt inuenire exñs/ibi nō eſt inuenire exiſtētiā:ſꝫ in iſta potētia obiua nō eſt aliq̄d exñs.g̊ nec aliq̄ exñtia.

N
Exñtia nō eē in poª obiectiua.
Pō aliorū in oppoᵐ appēs.

¶ Dicūt tñ aliq̄.ꝙ q̄cq̄d poſitū eſt in actu:ſiue ſit modus:ſiue ſit q̄dditas:ſiue res:ſiue quodcūq̄ꝫ aliud prius fuit in poª.Et iō exñtia:realitas:ꝯtingētia:⁊ oīa talia prius fuerunt in poª.¶ Sꝫ ꝯ iſtud arguo 4ᵉ.

Impugnᵒ 4ᵉ efficax.

⁊ q̄ntū mihi apparet euidēter ſic.Ubicūq̄ꝫ eſt inuenire actualē exñtiā in aliquo/ipoſle eſt ꝙ illud nō exiſtat:ſꝫ ꝑ te,eſt īuenire actualē exñtiā in aliquo añq̄ꝫ ꝑducat̄:g̊ formalr̄ exiſtit añq̄ꝫ ꝑducat̄.¶ Dicūt aliqui ꝙ optime argueret̄.ſi eodē mō actualis exñtia eēt in poªobiectiua quo eſt ī actu:ſꝫ nō eſt ſic.Eſt eñi actualis exñtia in poª obiectiua potētialr̄:in actu v̄o eſt actualr̄.g̊ ⁊c̄.

Euaſio apparens.

¶ Sꝫ iſtud euidēter ꝯcedit ꝓpoſitū.nā accipio illum modū quē tu vocas ꝑ actualr̄ quē negas in poª obiua. Et tūc arguo ſic. Ubicūq̄ꝫ hꝫ eē actual' exñtia ⁊ actualiter/illud eſt foꝛalr̄ exñs.iſta/ꝑ te,vera ē.Iō eniꝫ pōt

O
A.l.ponis pᵗ

poſt creationē illud actualr̄ exiſtere:q̄ꝛ actualis exñtia ibi eſt actualr̄:nō aūt ſic in poª obiectiua:q̄ꝛ ibi eſt potētialr̄.Pꝫ g̊ maior accepta:ſꝫ in poªobiectiua hꝫ ſic eē actualis exñtia ⁊ actualr̄:g̊ in poª obiectiua aliquid eſt formalr̄ ⁊ actualr̄ exñs.g̊ ⁊c̄.Minor d̄claraẗ ex dictis q̄ꝛ/ꝑ te,q̄cq̄d poſitiuū ſiue modus:ſiue res ſiue quidditas:q̄d eſt poſt ꝑductionē in actu:eſt añ ꝑductionē in poª obiua:⁊ ſic illud q̄d dico actualr̄ ꝑ q̄d ītelligo aliquē modū eſt in poª obiectiua:⁊ ſic hꝫ ꝯ intēta.ſ.ꝙ aliq̄d eſt formalr̄ exñs.¶ 2° ꝯ p̄ncipalē rñſionē arguitur ſic.Qñ aliq̄ duo ſic ſe hñt ꝙ ex incōpoſſibilitate illoꝝ ꝓuenit ꝙ aliq̄d vnū nō poſſit eē ſil' ſub vtroq̄ꝫ illorū: multo minus vnū in altero eſſe pōt.hoc pꝫ in ꝯrijs ⁊ in multis alijs oppoſitis:ſꝫ ex incōpoſſibilitate act⁹ ⁊ poᵉ ꝓuenit ꝙ idē nō poſſit eē ſub vtroq̄ꝫ:ꝙ.ſ.ſit in actu ⁊ in poª.g̊ multo min⁹ vnū erit in altero:⁊ ſic act⁹ nō poterit eē in poª.

P

¶ Cōfirmat̄.qñ aliq̄ duo ſunt ſil':q̄cq̄d ē ſub vno ⁊ ſub altero ſil':ſꝫ act⁹ ⁊ potētia ſūt ſil':q̄ꝛ act⁹ eſt in potētia/ꝑ te:g̊ q̄cq̄d eſt ſub vno erit ſub altero:cū g̊ q̄dditas añ ꝑductionē ſit in potētia:ſeq̄t̄ ꝙ erit ſil' in actu.

Arti.ꝯfictio.

¶ 3° ſic.Impoſle eſt eē trāſitū de ꝯdictorio in ꝯdictoriū/nulla mutatione facta in altero extremoꝝ:ſꝫ qñ creatura ꝑducit̄ in eē eſt talis trāſitus:q̄ꝛ fit de nō dependēte depēdēs:⁊ de nō exñte exñs.g̊ mutatio:non in deo.g̊ in creatura.Habet g̊ creatura alr̄ ſe q̄ꝫ prius.Sꝫ impoſle eſt ꝙ alr̄ ſe habeat q̄ꝫ pri⁹:niſi in ſe aliquid habeat q̄d prius nō habebat.g̊ aliquid nūc eſt q̄d p̄us nō erat in potētia obiectiua.¶ 4° ⁊ difficili⁹ ſic.Impoſle eſt extrema ꝯdictionis de aliquo verificari:niſi ſꝫ aliō ⁊ aliud:ſed iſta extrema ꝯdictionis.ſ.dependere ⁊ non depēdere verificātur de creatura in potētia ⁊ in actu: ergo ſm̄ aliud ⁊ aliud:ſed ſi q̄cq̄d eſt in actu prefuit in potentia.oportebit g̊ ꝙ ſm̄ idem omnino de eodē ꝯdictoria verificentur:q̄d eſt impoſſibile.

Q
Cōclo reſolutoria ꝯ pōnē.
Obijcitur 4ᵉ
A.1.ſi nō eſt neċio eſt ⁊c̄.

¶ Dico ergo ꝙ neceſſe eſt ponere aliquē modū in actu q̄ nō prefuit in potentia.¶ Sed cōtra iſtatur 4ᵉ.Primo ſic.Oē ens nō ꝓhibitū ⁊ nō neceſſariū/eſt in potētia obiectiua:ſed iſti modi ſunt entia nō ꝓhibita.g̊ ⁊c̄.Minor pꝫ:q̄ꝛ ponunt̄ in eſſe.g̊ ⁊c̄.¶ 2° ſic.Omne ꝑductū fuit p̄us ꝑducibile:ſed oīs entitas creata eſt a deo producta.g̊ prius fuit producibilis:ſꝫ oē ꝑducibile nō productū eſt in potētia obiectiua.g̊ oīs entitas ⁊ modus prius fuit in potētia obiectiua.¶ 3° ſic.Impoſle eſt ꝙ actus intelligēdi termineẗ ad nihil:ſꝫ ab eterno actus ītelligendi diuinus terminabaẗ ad iſtos modos.videtur eñi inconueniens ꝙ deus ab eterno non intellexerit iſtos modos.¶ 4° ſic.Oē cōtinens hꝫ ꝯtentū in aliquo eſſe:⁊ oē ꝑductiuū hꝫ ꝑducibile in aliquo eſſe:ſꝫ de⁹ virtualr̄ ꝯtinet iſtos modos ⁊ eſt ꝑductiuus eorū.g̊ neċio hñt aliq̄d eē ante

teq̄ꝫ

A — *Ens nõ phibitũ duplex. Alr eẽ ⁊ alr eẽntia eſt ens nõ prohibitũ.*

teq̃ꝫ ꝑducant. ❡ Ad p^m dico ꝙ ens nõ ꝓhibitũ põt 2^r ſumi. Uno mõ ſicut cui ꝯuenit ꝑ ſe ꝓducibilitas vt paſſio. Alio mõ vt cui ꝑ ſe nõ cõpetit: ſꝫ eſt illud ad qđ ꝓducibile deducit̃. Prio mõ ꝯcedo ꝙ oẽ tale ens nõ ꝓhibitũ eſt in poᵃ obiua. 2ᵒ mõ dico ꝙ nõ. nã exñtia nõ deducit̃ de nõ eſſe ad eẽ: ſꝫ exñtia eſt illud eẽ ad qđ ipſa eẽntia ꝓducibilis p̃ mõ ꝑ ꝓductionẽ deducit̃: q2 de nõ eſſe ad eẽ: ĩpoſſe enĩ vĩ ꝙ eẽ trãſeat de nõ exñtia ad exiſtẽtiã: ſed ſolũ eẽntia eſt illa q̃ ſic deducit̃. Uñ eẽ ẽ illđ ad qđ ꝓducibile ꝑ ꝓductionẽ deducitur. ❡ Dico ğ ꝙ iſto mõ erit ens nõ ꝓhibitũ. ❡ Ad 2^m dico ꝙ oẽ ꝓductũ p̃us fuit ꝓducibile: itelligẽdo de illo qđ ꝓducit̃ vel deducit̃ ad eſſe: ſꝫ eſſe iſto mõ intelligẽdo: nec ꝓducit̃ nec ad eẽ deducit̃: ſed q2 eſſentia ad ipſum deducitur.

Singularis doctrina đ cognitiõe dei reſpectu exñtie rerum.

❡ Ad 3^m ꝙ opꝫ obm intell's hẽre aliqđ eſſe ad qđ terminet̃ act⁹ intelligẽdi diuin⁹. ❡ Dico ğ tũc ꝙ diuin⁹ itellectus bñ cognoſcit exñtiã in rõne ſua: ſꝫ tñ nõ p̃cognoſcit rẽ p̃ñtẽ vt p̃ñs: niſi dũ actualr exiſtit: q̃ꝫtũ. ſ. ad illaꝫ habitudinẽ p̃ñtialitatis.

B

❡ Sꝫ nũqd p̃cognouit exñtiã aliquo mõ? ❡ Dico ꝙ aliqua p̃dicata cõia conueniũt iſtis modis ꝑ q̃ quodã modo notificant̃: ſꝫ ſꝫ iſtas rõnes cões q̃ nõ ſunt modi ſꝫ q̃dditates alique: dicte tñ de modis aliquo mõ. ſm incꝫ iſtas rõnes cões põt dici ꝙ intellectus diuinus p̃cognoſcit iſtos modos: ſed tñ q̃ꝫtũ ad illud qđ ponũt in re ⁊ qđ eſt ꝓpriũ vnicuiqꝫ eorum: qđ. ſ. diuina volũtas ſupponit q̃dditati intell's diuinus nõ precognoſcit.

Aliqua eẽ in re q̃ diuinus intel' ab eterno nõ itelligit: qđ tñ caſte gyrãdis.

Uñ ſm hoc apparet mihi eẽ dicẽdũ ꝙ aliqua ſunt in re q̃ intell's diuinus non p̃cognouit ab eterno. ſ. aliqua ꝯditio vel aliquis modus: ſicut exñtia / actualitas / p̃ñtialitas: ⁊ ſic de alijs. ❡ Ad 4^m dico ꝙ de⁹ nõ ꝯtinet virtualr niſi illud qđ efficit̃: ⁊ qđ ad eſſe deducit̃: iſti aũt modi nõ efficiunt̃: ſꝫ ſunt ꝯditiões illoꝝ que efficiunt̃: ⁊ q̃ exiſtũt. tales aũt ꝯditiones ꝓprie virtualr in nullo ꝯtinent̃.

C — *Modos non habet virtualiter in deo. D. duplex.*

Sĩlr dico de ꝓductiuo ꝙ hꝫ ꝓducibile: ſꝫ de⁹ nõ eſt productiuus modorum. ❡ Sꝫ hic ſunt diffi. Prima eſt: q2 termini cuiuſcunqꝫ cõplexionis vere ab eterno hñt eſſe aliqđ: ſꝫ iſte complexiones vere ſunt ab eterno. exñtia eſt modus intrinſecus. exñtia eſt exñtia. ğ ⁊c̃. ❡ 2ᵃ diffi. de ꝯtingenti vt cõtingens eſt: vere formant̃ alique ꝓpõnes neceſſarie: q2 ex contingenti vt ſic / nihil neceſſarium ſeqt̃. cũ ğ ꝓpoſitiones neceſſarie ſint eterne: ſeqt̃ ꝙ termini habebunt aliqđ eſſe. ❡ Ad p̃mã rõnẽ poſſet euadere ſic. qñ dicitur. exiſtẽtia eſt exñtia ab eterno. hec eſt vera ꝑ exiſtẽtia diuina. Sꝫ iſta nõ ſufficit: q2 iſta ẽt eſt vera. contingentia eſt cõtingẽtia.

Ingenioſa cau⁹.

❡ Dico ergo ꝙ ex talibus vbi idẽ p̃dicat̃ de ſe: nõ arguit̃ eẽ terminoꝝ: eo ꝙ nõ ẽ ibi niſi termin⁹ vn⁹. Uñ q̃ꝫtũ eſt ex parte obiecti ħ. homo eſt hõ. nõ eſt niſi vnus termin⁹. ſ. hõ.

D

Eodẽ mõ dico de exñtia: ſꝫ tñ dico de exñtia. ꝙ exñtia eſt exñtia ab eterno: nõ pro eo qđ vltimate ponit: ſed pro rõne gñali que eſt vere cognita ab eterno a deo.

Exñtia pt accipi duplr.

❡ Ad 2^m de contingẽtia dico. ꝙ ſi accipiatur rõ vltimata contingentie: de illa nunq̃ꝫ haberetur propoſitio vel cõpõ neceſſaria: hñ tñ poſſibile eſt ꝙ de illis p̃dicatis que abſtrahunt̃ ab omnibus modis fiãt ꝓpoſitiones neceſſarie: ſed tamẽ accipiẽdo eas ſm vltimatã proprietateꝫ: impoſſe eſt ꝙ fiant. ❡ Ad argumẽtũ patet.

A. l. cõplexio

A. l. a dictis modis.

❡ Queſtio. V.

Aug. 7. tri. c. 1. de magnis.

Monolo. 6.

Utrum eſſe eſſentie realr differat ab eẽ exñtie. Q2 ſic: q2 ſicut ſe hꝫ ſapere ad ſapientiã: ita eſſe ad eſſentiam: ſꝫ ſapere eſt actus ſecũdus ſapientie. igit̃ ⁊c̃. ❡ Contra. ſm Anſ. eẽ ens ⁊ eẽntia: ſunt ſicut lux lucẽs ⁊ lucere. ❡ Hic ſunt duo p̃ncipalr ingrẽda. Primũ eſt de ordine iſtoꝝ. ſi. ſ. eſſentia precedat exiſtẽtiam. 2^m ſi diſtinguuntur aliquo modo.

E — *P̃mus articulus. Concluſio 4^r. Etſi nã ⁊ pfectione: non tñ duratione vel origine eẽntia in creatis exiſtẽtiã p̃cedit.*

Quantum ad p^m de ordine induco q̃ttuor ꝯnes. Prima eſt ꝙ eẽntia rei creabilis nõ p̃cedit exñtiã ſuã duratione: q2 ordo durationis fundatur in extremis duratib⁹: ſꝫ extrema q̃ nõ exiſtunt: non durant. eẽntia aũt añ exñtiã nõ exiſtit: cum exiſtere ſit effectus formalis exñtie. ğ ⁊c̃. ❡ 2ᵃ ꝯ. ꝙ eẽntia rei creabilis nõ p̃cedit ſuã exiſtẽtiã ordine originis: q2 nullum ens actuale originat̃ ab ente in poᵃ: ſꝫ eẽntia vt p̃cedit ſuã exñtiam eſt ens in poᵃ. exiſtẽtia aũt ſua eſt illud quo exiſtit. ğ ⁊c̃. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt. ꝙ eẽntia talis p̃cedit ſuã exñtiaꝫ ordine nãe: q2 creatio eſt poſterior nã ipſa q̃dditate: cũ oĩs relo ſit poſterior ſuo ſubiecto vel fũdamẽto: ſꝫ ipa creatio nõ põt eẽ poſterior nã ipſa exñtia creature: cuꝫ ꝑ creationẽ p̃mo exiſtat. ğ ⁊c̃.

Cõſidera iſtã tiã bñ põderãdo ad hoiem marie. ſ. diſt. 32. ⁊ alibi: ⁊ dic ꝯñr. 2. phy. t. c. 66

❡ P̃. Quecũqꝫ ꝯueniũt alicui in p̃mo mõ dđi ꝑ ſe: ſũt priora oib⁹ q̃ nõ ꝯueniũt ſibi in p̃mo mõ: ſꝫ in 2ᵒ mõ vel alio mõ: ſꝫ eẽ eẽntie cõuenit eẽntie in p̃mo mõ dicẽdi ꝑ ſe: exñtia aũt nõ: quia tũc nõ poſſet ꝯcipi eẽntia creata qn ꝯciperet̃ ei⁹ exñtia. ğ ⁊c̃. ❡ Cõfirmat̃: q2 oẽ ꝑ accñs eſt poſteri⁹ eo qđ eſt ꝑ ſe: ſꝫ exñtia ꝯuenit creature ꝑ accñs q̃dditas ⁊ finitas ꝑ ſe. ergo iſta ſũt priora exñtia.

F — *7. meta. t. c. 2. ⁊ inde.*

❡ 4ᵃ ꝯ eſt. ꝙ eẽntia talis p̃cedit ſuã exñtiã ordine ꝑfectionis: q2 oẽ qđ eſt de gñe ſube excedit in ꝑfectione quãcũqꝫ ꝑfectionẽ ſecundã ſibi aduenietẽ: q̃ nõ pertinet ad illud genus: ſꝫ exñtia aduenit ſic q̃dditati q̃ eſt ſuba directe. ❡ Cõfirmatur: q2 ſũma nobilitas vniuſcuiuſqꝫ rei create attendit̃ ſm genus ⁊ ꝓprias differẽtias. iſta aũt nõ ꝑtinent niſi ad q̃dditatẽ ⁊ ad eẽ eſſentie. ğ ⁊c̃. ❡ Itẽ magis excedit hõ aſinũ in nobilitate: q̃ꝫ hõ in actu hoĩeꝫ in poᵃ: cũ iſta ſint infra eãdẽ ſpẽꝫ ⁊ illa nõ: ſꝫ hõ excedit aſinũ ꝑ ſolã eſſentiam. homo aũt in actu hominem in potẽtia ꝑ ſolã exiſtẽtiã. ergo videtur ꝙ eſſentia ſit nobilior exiſtẽtia.

G — *Obijcitur 4^r*

❡ Sed contra. iſtas concluſiões inſtat̃ qudrupliciter. Primo ſic. Qñ eſt aliqd ſub oppoſitis differentijs p̃uatiue opꝫ ꝙ ſit ſub eis ordine durationis: ſꝫ eſſentia p̃us eſt ſub nõ exiſtentia q̃ꝫ ſub exiſtẽtia. ergo ⁊c̃. ❡ 2ᵒ ſic. Q2 eſſe fluit ab eſſentia: ſicut actus ſecũdus a p̃mo: ⁊ in talibus ſemper eſt origo. ❡ 3ᵒ ſic. Q2 priori ſm nãꝫ nõ repugnat ſine poſteriori exiſtere: cũ ab eo nullatenus ꝺpẽdeat: ⁊ tñ eẽnᵃ ſine exñtia nullaten⁹ exiſtẽ pt. ❡ 4ᵒ ſic. Q2 in eſſentialr ordinatis eiuſdẽ generis ſemꝑ poſterius eſt ꝑfectius. Cũ ğ exñtia ſit in eodẽ gñe cũ eẽnᵃ ⁊ ſit poſterior: vĩ ꝙ exñtia ſit perfectior.

Ubi ordo durationis poni debet.

❡ Ad p^m dico ꝙ illud qđ aſſumit̃ verum eſt: qñ ſub vtroqꝫ priuatiue oppoſitoꝝ exiſtit in actu illud tale: ſꝫ exñtia nõ exiſtit ſub carẽtia exiſtẽtie: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ opꝫ ꝙ ſit prius duratione.

Exiſtere nec pullulat nec act⁹ 2⁹ eſt reſpectu eẽntie qđ põdera.

❡ Ad 2^m: eſſe nõ pullulat ab eſſentia: q2 ab extrinſeca cã effectiua dat̃: ſicut oẽ qđ accidit alteri: nec ẽt exiſtere eſt actus ſecũdus: ſꝫ actualitas p̃ma. ❡ Ad 3^m verum aſſumit qñ ſunt realr diſtincta ⁊ ſunt quidditatiua. ħ aũt nõ ſic: ſicut patebit inferius.

H — *Qñ p̃ori nã ſine poſteriori ñ repugnat eſſe? Qñ poſteri⁹ ꝑfecti⁹ ẽ p̃ore. D. q̃druplex*

❡ Ad 4^m dico. ꝙ verũ eſt q̃ꝫtũ ad q̃dditatiuas ꝑfectiones ſubordinatas: ſicut dĩa ſpecifica eſt poſtrema: non tñ eſt verum q̃ꝫtũ ad modos intrinſecos: cũ dĩa vltima ſit nobilior hecceitate ipſa: vt patet. ❡ Sꝫ hic ſunt difficul. alique. Prima: q2 nõ videtur bene poſſe intelligi cum eſſentia ſit ſine p̃n⁹ durationis in ſuo eſſe eſſentie: quin ordine durationis p̃cedat ſuã exñtiã: q2 dũ eſt actualiter producta precedit eã ſm nãm. alr aũt videt̃ eam precedere anteq̃ꝫ ꝓducat̃. Illud aũt: alr: nõ põt intelligi niſi ponat̃ ꝙ p̃cedat ſm durationem. Dico ꝙ cũ ordo iſte nature ſit iter coexiſtẽtia ⁊ ea que ſil' ſunt ſine ſucceſſione iſta prima prioritas videtur eſſe ſm prioritatem durationis. Ideo eniꝫ prius erat producibilis: q2 prius erat nata durare nõ alio modo.

A. l. ſine ſucceſſiue. Prioritas nature ⁊ durationis duplex.

❡ 2ᵃ difficultas eſt: quia lꝫ priuatio nõ menſuret̃ in ſe aliqua duratione: tñ in mã

I dꝫ precedere formā duratione:⁊ ſilr̄ oīs creatura prius
duratione dꝫ fuiſſe nihil ꝗ̄ aliqd. ¶ Dico ꝙ eo modo
quo ꝓuatio exiſtit ⁊ durat/nō vꝫ incōueniens dicere ꝙ
creatura ꝑus duratione erat nihil:ſꝫ hoc nō eſt niſi mō
imagīato ⁊ potētiali:tñ ſecus eſt de ꝓuatione:qꝛ fundat̄
in aliquo actualr̄ exiſtenti:q̄re ⁊c̄. ¶ 3ª difficultas eſt:
qꝛ qñ aliq̄ ſunt correlatiua:quocūqꝫ vnū eſt ꝑus dura/
tione ⁊ reliquū:cū vnū ſine alio nō poſſit durare:ſed di/
uina vis ꝓductiua ⁊ ꝓducibilitas creature ſunt corre/
latiua. Cōſtat aūt ꝙ diuina ꝓductiuitas p̄cedit duratio
ne exñtiā creature.ḡ ⁊ ꝓducibilitas creature precedet.
¶ Ad iſtud poſſet dici ꝙ oīa iſta vera eſſent:ſi illa cor/
relatiua referent̄ adinuicē actualr̄. Sed hoc nō eſt ve/
rū:ſed fundamētalr̄ tm̄. ¶ 4ª dif. ſi per iſtā prioritatē
intelligat̄ aliqd aliud ꝗ̄ ꝙ exiſtētia nō eſt de rōne for/
mali eſſentie:cū qdditas vltimate p̄ciſa nō ſit niſi qd/
ditas tm̄. ¶ Dico ꝙ nō:ſed ex iſta radice deducuntur
K multa alia que opꝫ ponere ꝯſequenter vt patuit.

Vide ſco.i.2. di.2.q.4. ad hoc.
Duratio 2x.
Correlatiua duplicia.

Quantum ad 2m p̄ncipale opꝫ videre de queſi/
to.ſ. vtrū eſſe ⁊ eſſentia differant. Et
quantū ad hoc introducunt̄ q̄tuor ꝯ̂nes. Prima eſt/ꝙ
eſſentia nō diſtinguit̄ ab exiſtentia formalr̄:qꝛ qñcūqꝫ
aliqua ſunt totalr̄ idē quātū ad diffōnē/illa nō poſſunt
formalr̄ diſtingui:ſꝫ hō in potētia ⁊ hō in actu ſunt idē
penitus q̄ꝫtū ad diffōnē:⁊ tñ hō in actu addit ad hoīeꝫ
in potētia exiſtētiā:qđ nō eſſet:ſi exiſtentia diceret ali/
quā rōnē formalē additā. ¶ P. Illud qđ non pertinet
ad diffōnē alicuius/nec in ſe eſt rō formalis/illđ nō pōt
eſſe fundamētū iſtius diſtinctionis formalis:ſed exiſtē
tia nō pertinet ad diffōnē alicuius nec in ſe.hꝫ aliquam
rōnē formalē.ergo ⁊c̄. ¶ Scđa ꝯcluſio.ꝙ eſſentia crea
bilis ⁊ eius exiſtentia nō differūt realiter:qꝛ in eſſentia/
L liter ordinatis ⁊ realiter diſtinctis pōt deus facere ꝑus
ſine poſteriori.vt alibi pꝫ:tñ nō pōt ꝓducere eſſentiam
ſine exiſtētia:qꝛ oē ꝓductū neceſſario eſt exñs. ¶ Iteꝫ
qñcūqꝫ ſunt aliqua realiter diſtincta:ſi alterū ab altero
diſcedat:illud qđ remanet eſt reale:cū habeat ꝓpriam
realitatē ab alio diſtinctā:ſed eſſentia:recedente exiſtē
tia:per annihilationē/nō remanet realis:cū nihil ſit rea
le niſi actualiter exiſtens.ergo ⁊c̄. ¶ 3° ſic. Ubi nō eſt
res ⁊ res:illa realiter nō differūt:ſed eſſentia:vt preſcin
dit ab exiſtentia/nō eſt res ꝓprie.ergo ⁊c̄. ¶ 3ª ꝯcluſio
eſt/ꝙ eſſentia creabilis nō ſic diſtinguit̄ ab exiſtentia:
ſicut qdditas a qdditate:ſed ſicut qdditas a mō ſuo in/
trinſeco:qꝛ exiſtentia adueniēs eſſentie nō variat eius
rōnē formalē:nec ꝯſtituit tertiā. ¶ Quarta concluſio
eſt/ꝙ iſta diſtinctio eſt ex natura rei:quia qđ ſe hꝫ per
indifferentiā ad aliqua duo:nō pōt eſſe penitus idiſtin/
M ctum ab eis:cū omne ens ad ſeipſuꝫ ſit determinatum:
ſꝫ eſſentia eſt idifferēs ad eſſe ⁊ nō eſſe.ergo ⁊c̄. ¶ Cō/
firmat̄:qꝛ quādo qdditas eſt annihilata:⁊ tunc amota
eſt exiſtentia ab ea:⁊ ſtat qdditas cuꝫ eius oppoſito pri
uatiue.ſ.cū nō eſſe:qꝛ eſſentia vere pōt eē realiter ⁊ nō
eſſe. ¶ Scđo ſic. Illud qđ cōuenit alicui per accidēs ⁊
nō per ſe:nō pōt eſſe totaliter idē illi:qm̄ idem ſibiipſi
nō accidit:ſed exiſtentia accidit omni nature create:cū
nō inſit ei per ſe. ¶ Cōfirmatur:qꝛ ideꝫ nō pōt eſſe cō/
tingens ſibiipſi:ſed oīs creatura eſt ꝯtingenter exiſtēs:
ergo nō ſunt oīno idē. ¶ Tertio ſic. Quādo ſunt aliq̄
idem oībus modis:cuicūqꝫ eſt vnū incōpoſſibile ⁊ alte
rū:ſed actualis exiſtentia ⁊ potentia obiectiua ſunt op/
poſita:cum ex oppoſito diſtinguunt̄.nec idem pōt eſſe
ſimul in actu ⁊ in potentia Si ergo eſſentia ⁊ exiſtētia
ſunt idē:ſicut exiſtētia ſtare nō pōt cū poº obiua:ita nec
eſſentia. ¶ Cōfirmatur:qꝛ deus poteſt facere eſſentiā
nō exiſtere per annihilationē:⁊ tamē non pōt facere qn

2us articulus.
Cōclo 4r.
Neqꝫ formalr̄ neqꝫ realr̄ nꝫ qdditatiue:ſꝫ tm̄ modalr̄ ⁊ ex nā rei eēn/tiā ab exñtia diſtingui.

homo ſit aīal.ideo ⁊c̄. ¶ 4° ſic. Nā imaginamur qua/ N
druplicē qdditatē:extēdēdo nomen quidditatis. Que/
dam enim eſt qdditas que eſt neceſſe eſſe ſicut deitas.
Quedā eſt que eſt neceſſe nō eē ſicut chimera. Quedaꝫ
eſt ꝯtingēs eſſe:ſicut nā rei create que non eſſe pōt:⁊ iđ
cōtingēter pōt eſſe. Quedā que eſt ꝯtingens nō eſſe:ſic
eſſentia rei creabilis:que ſic nō eſt.ꝙ tñ pōt eſſe:iđ aūt
deitas eſt neceſſe eſſe:qꝛ eſt ſuum eſſe.ergo cū creatura
nō ſit neceſſe eſſe/relinquit̄ ꝙ ipſa nō ſit ſuuꝫ eſſe:⁊ per
ꝯñs neceſſario opꝫ ponere aliquā diſtinctionē inter eſſentiā
⁊ ſuuꝫ eē. Sicut.n.oē qđ eſt vel eſt qdditas vel modus:
ſic oīs diſtinctio vel eſt qdditatiua vel modalis:ſꝫ īter
eſſentiā ⁊ exñtiam non eſt diſtinctio qdditatiua.ḡ erit
modalis. ¶ Sed ꝯ̄ has ꝯclōnes inſtat̄ 4r. Prio.quia
ens diuidit̄ formalr̄ per actū ⁊ potentiā.exñtia autem
cadit ſub actu.eſſentia ſub potentia:ſed qcqd cadit ſub
vno diuidentiuꝫ/diſtinguit̄ formalr̄ ab oī cadente ſub
alio. ¶ 2° qꝛ per viam ſeparationis ꝓbat̄ realis diſtin/ O
ctio:ſed hic ſeparat̄ eēntia ab exñtia per annihilationē:
⁊ manet ipſa nō manēte ¶ 3°. illud qđ cōuenit alicui ꝑ
accidēs:nō eſt ei intrinſecū:cū aūt ſm̄ predicta ipſa exi
ſtentia ꝯueniat ꝑ accñs eſſentie:nec erit ſibi intrinſeca:
⁊ ſic nō erit modus intrinſecus eius. ¶ 4°. qꝛ ita acci/
dit exiſtere exiſtētie ſicut eſſentie:⁊ tñ nō differt exiſtē/
tia ab exiſtere:ergo eodē mō de eēntia. ¶ Ad p̄m dico/
ꝙ illa diuiſio nō eſt formalis:ſed modoꝝ intrinſecoꝝ:
ſicut qñ ens diuidit̄ ꝑ finitū ⁊ infinitū. Aut eſt diuiſio
modi ⁊ ꝓuationis ſue:⁊ iđ nō eſt imaginandū ꝙ ſit di/
uiſio formalis:vt qdditatiua. ¶ Ad 2m dico/ꝙ ſepatio
eſt qñ vtrūqꝫ extremū exiſtit diſtinctū ab alio:ſed hic
recedēte exiſtentia:iam alterū extremū non exiſtit:nec
manet:qꝛ manere eſt durare:durare aūt ꝑſupponit exi/ P
ſtere. ¶ Ad 3m dico/ꝙ tale eſt extriſecū:hoc eſt:nō qd/
ditatiue intrinſecū:⁊ tñ eſt ita intrinſecū:ſicut inferius
eſt intrinſecū ſuo ſuperiori:ſicut hecceitas nāe:⁊ vere
pōt dici intrinſecū:qꝛ nō egreditur ad aliđ genꝰ. ¶ Ad
4m dico/ꝙ exiſtere accidit exiſtētie:exiſtens eniꝫ dicit
cōcretū cōſtans ex eſſentia ⁊ exiſtentia:quoꝝ ꝯtingens
eſt ꝯiunctio.nō tñ exiſtētia accidit exiſtētie:⁊ ideo nul/
lum tertiū reſultat ex cōiunctione eoꝝ. ¶ Sed hic ſūt
diffi. Prima eſt.qꝛ.n.eſſentia nō capit eſſe:eo ꝙ p̄reha/
beat.exiſtentia aūt capit:vñr ex hoc diſtingui realiter.
¶ Dico ꝙ hoc verū eſſet ſi vtrūqꝫ eſſet reale:ſed vt.ſ̄.
dictū eſt:vnuꝫ eoruꝫ nō eſt reale. ¶ 2ª diffi.eſt.vtrum
exiſtentia capiat eſſe: Dico ꝙ eſſentia ꝓprie eſt illđ qđ
deducitur ad eſſe de non eſſe. Exiſtentia aūt nō ſic de/
ducit̄:ſed eſt ipſummet eſſe:ad qđ ipſa eſſentia deduci/
tur ſicut ad illud qđ eſt. ¶ 3ª diffi.eſt.ſi iſta actualis exi
ſtentia eſt modus itrinſecus:ſit cōplexio ita neceſſaria
ſicut iſta.hō eſt aīal. Si ſic.ḡ eſt in potētia obiectiua:eo Q
ꝙ nulla ꝓpoſitio eſt neceſſaria:cuius termini non ſunt
in potentia obiectiua. Poteſt dici ꝙ eſt neceſſaria:poſi
tis terminis. ¶ Ad argm patet. ¶ Qō. VI.

Quiddi tas quadruplex.
Qđo 4r.
Diuiſio 2x.
Intrinſecū ⁊ extrinſecū 2x.
A.i.eſſentie. Cōcretuꝫ abſtractio accid. D.triplex.

Utrum ad veritatē ꝓpoſitionis regra tur entitas terminoꝝ. Qꝛ non.

qꝛ Aug. de va relig. circa p̄nm dicit:ꝙ regle
eterne ſunt de terminis qui nō ſunt eterni.
¶ Cōtra.qꝛ oīs paſſio ꝑſupponit ſubiectū:
ſed veritas eſt paſſio terminoꝝ adinuicē.ḡ ⁊c̄. ¶ Dic
ſunt.4.modi dicēdi. Primus eſt/ꝙ ad veritatē ꝓpoſi/
tionis nō ſolū reqrit̄ entitas terminoꝝ:ſed ēt exiſtentia
rei:vnde dicūt ꝙ iſta.hō eſt aīal.nō fuit va ante mūdi
ꝯſtōnē:qꝛ nō erat hō nec aīal. ¶ Sed ꝯ̄ iſtum moduꝫ
arguo quadruplr̄. Primo ſm̄ Augu.de va relig.⁊.5.de
tri.vbi dicit.ꝙ iſte ꝓpōnes ſunt ꝑ ſe note:⁊ regule eter
ne ⁊ incōmutabiles. ¶ 2°.qꝛ cuiuſlibet ꝯ̄dictionis alte/
ra pars

Propōne neceſſaria q. ⁊ quādo.
Sermo de veritate ꝓpōnis nōbilis:ſꝫ vide Sco. in 6 meta.q.3.
Primus modus dicendi aliorum.
Impugnº 4.
Ad veritatē neceſſitatē ꝓpoſitiōis exñtiā actualē extremoꝝ in re nō requiri.

A ra pars eſt vera neceſſario:ꝫ añ mundi ɔſtōnē nō fuit vera ſua ɔtradictoria:qꝛ tunc fuiſſet vera ab eterno:⁊ oē eternū eſt neceſſ̄:⁊ ſic nūꝗ̄ falſificari potuiſſet. ¶ 3°. qꝛ eadē rōne deus verificaſſet iſtā ex tpe:oē totū mai⁹ eſt ſua pte:⁊ oē qḋ fit ex tpe eſt ɔtingēs:qꝛ pōt alr̄ ſe habere:⁊ ſic poſſet eſſe falſa. ¶ 4°. qꝛ tunc veritas demōſtrata eſſet nobis incerta:vt ſi ſit demōſtratū:ꝙ angelus eſt ſuba ſpūalis ⁊ ſimplex:qꝛ deus nobis ignorātib⁹ pōt deſtruere oēs angelos:⁊ ſic illa veritas nō remāet:ꝫ ſit demōſtrata. Ideo dico.ꝙ illa eternalr̄ eſt vā:ſicut ois neceſſaria alia. ¶ Et ɔfirmat̄:qꝛ iſti ɔcedunt ꝙ añ mundi conſtitutionē hō fuit ꝓducibilis:ſed prius fuit hō aīal ꝗ̄ ꝓducibilis:cuꝫ aīalitas inſit ſibi in pmo mō

B dicēdi ꝑ ſe.⁊ ꝓducibilitas in 2° iō.n.eſt ꝓducibilis:qꝛ hꝫ talē qdditatē ſicut hō:iō eſt riſibilis:qꝛ hꝫ taleꝫ diffinitionē. ¶ 2⁹ modus dicēdi eſt/ꝙ ad vitatē ꝓpōnis requirit̄ entitas realis terminoꝝ:nō tñ exñtia:qꝛ ad hoc ꝙ verificent̄ ꝓpōnes qdditatiue:ab eterno opꝫ ponere totā pdicamētoꝝ realitatē ⁊ coordinationē eternaꝫ. ¶ Sꝫ iſte modus nō vr̄ ꝓbabilis:qꝛ plura realia ante mundi creationē catholici nō ponunt cōīter:nec plura eterna:nec ēt eſt neceſſariū ponere:qꝛ ſicut hō nō exiſtebat aīal pus ꝗ̄ crearet̄ ꝗ̄uis eſſet aīal:ita nec realr̄ fuit aīal. ¶ 3⁹ modus dicēdi eſt.ꝙ ad veritatē ꝓpōnis nulluꝫ eſſe requirit̄ terminoꝝ:ſed tñ ſufficit ꝙ ſi termini eſſent ꝙ inaſceret̄ neceio mutua hitudo:qꝛ añ creationē mundi termini ꝓpōnū que formant̄ de creabilibus ſunt penitus nihil:⁊ tñ dicim⁹ eas eē veras. ¶ Sꝫ ɔtra hūc modū arguo 4ʳ. Primo:qꝛ vitas reꝝ incōmutabiliū eſſet tm̄ ɔditionata:cū cōſtet in habitudīe terminorū:quā nō ponūt̄ niſi ɔditionatam. ¶ 2°. qꝛ ois hitudo inter aliqua extrema:ꝑſupponit illa:ſicut relō terminū

C ⁊ fundamentū ꝑſupponit neceio. Cū ergo ab eterno hō eſt aīal:⁊ illō eſſe dicat habitudinē ⁊ copulā:opꝫ in aliq̄ eſſe ꝑſupponere hoiem ⁊ aīal. ¶ 3° ſic. Naꝫ veritas de cōtingēti eſſet ita certa ſicut de neceio:nā poſita exñtia hois ⁊ humanitate:hō neceſſario exiſtit:⁊ tñ iſta eſt cōtingens. ¶ Sequit̄ etiā ꝙ iſta fuit vera ab eterno: hō exiſtit:ſicut iſta:hō eſt aīal:vel quecūqꝫ alia neceſſaria. ¶ 4°. qꝛ veritas ɔditionata nō manet niſi manente cōditione:ſed iſta ɔditio.ſ.poſitio terminoꝝ ꝓpōnis in eē ſm̄ eos ab eterno nō manet:ḡ nō manet ipſa veritas:⁊ ſic iſta non fuit vā ab eterno:hō eſt aīal. ¶ 4⁹ modus dicēdi eſt:ꝙ ad vitatē ꝓpōnis ſufficit entitas termioꝝ: in aliquo intellectu ꝗ̄tū ad iſtas regulas:qꝛ mox vt termini cōcipiunt̄:format̄ ipſa veritas:vel ipſa cōplexio. ¶ Sꝫ ɔ̄ hoc arguo 4ʳ. Primo ſic.de intellectu noſtro: ſi eniꝫ cognitio intell's noſtri vificaret aliquā regulā talē:tūc vitas illa eēt ita ɔtingēs vel cōtingētioꝛ ꝗ̄ ſua cā

D que eſt ſimplr̄ ɔtingēs. Et eodē mō arguit̄ de itellectu angelico. ¶ 2° ſic. Nā aptitudinalis cognitio ſi ponat̄: pcedit actū rōnis:cū ḡ hec veritas fuerit añ cognoſcibilis ꝗ̄ cognita:oportebit recurrere ad aliud eſſe ꝗ̄ ad eē rōnis:qꝛ illō ſolū hꝫ ſemꝑ cognitionē actualē. ¶ 3° ſic. de diuino itellectu:qꝛ hō eſt aīal formalr̄:ꝫ nullus cōcept⁹ intell's diuini eſt aīal formalr̄:ꝫ tm̄ ſupeminēter: ⁊ iō ſeqt̄ euidenter ꝙ veritas formalis iſti⁹ ꝓpōnis ſic̄ eius entitas:opꝫ ꝙ ad aliud eſſe referat̄. ¶ 4° ſic. Nulla veritas ꝑ ſe depēdet ab aliq̄ vitate ɔtingenti ſiue per accidēs. Hec eſt de ſe nota:qꝛ pus nō dependet a poſteriori.ſed iſta.hō eſt aīal.eſt veritas ꝑ ſe nota.iſta.hō eſt intell's ſiue a deo ſiue ab alio:eſt ɔtingēs.ḡ ⁊c̄. ¶ Iō vr̄ multis eē dōm ꝙ veritas taliū ꝓpōnū neceiaꝝ requirit entitateꝫ terminoꝝ:vt entitas ab oī exñtia abſtrahit:⁊ vt entitas cuiuſlibet ſiue ꝓpria qdditas a deo formalr̄ eſt diſtincta. Hoc aūt eſt ſm̄ qdditatiuas rōnes:⁊ iſto

Scḋs mod⁹ dicēdi alioꝝ.

Impugnatio. Sicut nec actualis exñtia: ſic nec realitas inſuit reb⁹ creatis ab eterno.

Terti⁹ mod⁹ dicendi alioꝝ.

Impug° 4ʳ.

Regulr̄ veꝝ eſt i practicis ⁊ ſpeculatiuis vt ſcis.

Quart⁹ modus dōi alioꝝ.

Impug° 4ʳ.

Caſe pōdera

Ultim⁹ mod⁹ dōi:quē ſeqt̄

E mō tales qdditates ſunt ve entia:eo ꝙ qcqḋ ſupponit rōnē inferioris:⁊ ſupioris.pdicamēta aūt ſupponuntur rōni cuiuſlibet ſubi ⁊ pdicati taliū ꝓpōnuꝫ.ḡ ⁊ ens qḋ eſt ſupius ad pdicamēta. ¶ Sꝫ hic ſunt aliqua dubia. ¶ Primū.ſi eſt eadē regula de ꝓpōnib⁹ ɔtingentibus. ⁊ neceſſarijs: Dico ꝙ nō.qꝛ ad veritatē ꝓpōnum cōtingentiū reqrit̄ nō ſolū entitas:ſed ēt exñtia terminoꝝ: ꝓ eo ꝙ pdicatū ineſt ꝑ accñs ſuo ſubo:⁊ in eſſe qdditatiuo nō inſunt niſi illa q̄ inſunt ꝑ ſe:eo ꝙ talia nullā habent cām.ſ.efficientē:ſed oē ꝑ accñs ineſt a cā extrinſeca:ſed in neceſſarijs vt ꝑ ſe noᵐ eſt/nō requirit̄ exñtia actualis. ¶ 2ᵐ dubiū.ſi eſt eadē regula de ꝓpōnibus affirmatiuis ⁊ negatiuis. Dico ꝙ nō in ꝓpōnibus negatiuis neceſſarijs:qꝛ iſta eſt neceſſaria/hō nō eſt chimera:⁊ tñ alter terminoꝝ nō cadit ſub ente:cū ſit ens prohibitū:niſi ſicut hō mortuus ſub hoie.nec ēt in cōtingē

F tibus:vt vr̄.qꝛ hoiem eſſe albū reqrit termioꝝ exñtiā: ⁊ tñ nō eius negatiua:qꝛ iſta.hō nō eſt niger:non reqrit exñtiā vtriuſqꝫ termini:qꝛ nec hois forte:nec nigredis. ¶ 3ᵐ dubiū:ſi eadē regula eſt de poſſibilib⁹ ⁊ impoſſibilibus: Dico ꝙ nō.qꝛ oīa poſſibilia cadunt ſub ente:⁊ nō termini impoſſes. Uñ qñ dr̄:chimera eſt chimera:ſi iſta ſit vā:nullā tñ entitatē hñt termini. ¶ 4ᵐ dubiuꝫ. ſi eadē regula eſt in formalib⁹ ꝓpōnibus ⁊ modalib⁹: Dico ꝙ nō.qꝛ iſta ponit̄ vera:actualitas ⁊ exiſtētia ſūt modi intrinſeci:ſic iſta.hō eſt aīal.⁊ tñ exñtia vel actualitas nō ponit̄ in po° obiua nec in eſſe qdditatiuo vt ſuperi⁹ fuit declaratū. Et iō illa q̄ eſt modalis non vr̄ niſi ſm̄ qḋ vā añ ꝓductionē in ſe:ſed in po° obiua. Alie aūt formales ponunt̄ ſimplr̄ vere in po° obiua. ¶ Sed rema.diffi.ſi ex hoc ꝙ hō eſt aīal rōnale añ creationē ſit neceſſ̄ ponere eſſe eſſentie añ creationē. Dici pōt ꝙ ſic formalr̄:ꝫ non realr̄:qꝛ ſi hō eſt aīal.ḡ ſm̄ illud eſſe q̄ eſt aīal eſt:ꝑ locū a pte in mō:cū aīal non diminuat de rōne termini determinati. ¶ P̄. Oēs cōcedunt hoiem eſſe aīal ab eterno:aut ḡ ſm̄ eſſe eſſentie:aut ſm̄ eē exiſtentie. Dicunt ꝙ ſm̄ eſſe eſſentie:qꝛ cōplō eſt eſſentialis.ſi aūt ſic dicat̄:tunc hr̄ intentū:cū omne qḋ ineſt per eſſe eſſentie preſupponat illud:ſicut effectus formalis ſuam cām:⁊ qui preſupponit ponit tale eſſe:ergo ſm̄ tale eſſe. ¶ P̄. Si hō nō eſt:hō nō eſt aīal.ꝑ locuꝫ a toto in mō:qꝛ ꝫ nō inferat̄ a 2° adiacente ad 3ᵐ in eſſe exñtie:tñ hñ in illo eſſe ſm̄ ꝙ ſit copula:qꝛ ſi pdicatum ineſt ⁊ copula predicati ineſt. ¶ P̄. Eſſe eſſentie non eſt aliud a ratione diffinitiua ⁊ a qdditate:⁊ iſti cōcedunt rōnem diffinitiuam ab eterno:cū cōcedant veritatem: ⁊ per ɔñs entitatem illius ꝓpōnis:cuius diffō eſt pars eſſentialis. Qui aūt ponit totū nō pōt negare partē poſitiuā. ¶ Ad argᵐ pꝫ:qꝛ ille regule nō ſunt eterne formaliter:ſed ſupereminenter in mente diuina. In ſe autem

H nō ſunt eterne:ſed abſtrahunt ab omni duratione.

Dubiū 4ʳ. Dīa vitatis neceſſariaꝝ ⁊ ɔtingētiū ꝓpōnū affirmatiuaꝝ ⁊ negatiuarū.

Dīa poſſibiliū ⁊ ipoſſiū in veritate. A.l.⁊ ſub nō ente termi. ⁊c̄.

Dīa formaliū ⁊ modaliū in veritate.

Dubiuꝫ de q̄ magis in ſequentibus.

G Eſſe eſſentie eternū eſſe.

¶ Diſtinctio. XLIII. ⁊. XLIIII. ¶ Q°. I.

¶ Quibus tñ de ſuo ſenſu generantes.

¶ Nunc illud reſtat diſcutiendum ⁊c̄.

CIrca diſtinctioneꝫ.43.⁊.44. Ad euidentiā illoꝝ q̄ dñr de po^a diuina.poſtꝗ̄ viſum eſt de eſſe creaturarū in po^a obiua:Quero.x.qōnes ꝑ ordinē. Prima eſt. Utꝝ deus poſſit aliqḋ ipoſſe facere. Qꝛ ſic.qꝛ itellectus noſter poteſt intelligere multa impoſſibilia:ḡ deus pōt facere ea. Añs pꝫ.ɔñtiam ꝓbo ꝑ Hyla.1.de tri.q dicit.ꝙ deus plura pōt facere ꝗ̄ intell's noſter intelligere. ¶ Cōtra. oē impoſſe iplicat ɔ̄dictionē. ¶ Hic ſunt duo facienda. Primum:a quo accipit̄ oipotētia dei. 2ᵐ eſt de q̄ſito.

I

Pmus arti. Preambulū q̄druplex. Qualr theologi diuīā oīpotētiā itelligunt: ⁊ alr ꝙ phi. vid Sco. 7.q. q̄libeti ſingulariſſime.

Quantum ad p̄ᵐ premittunt̄ 4ᵒʳ preambula. Primū eſt: ꝙ theologi loquentes de oīpotētia dei: non accipiūt oīpotētiā ſicut phi ꝯceſſerūt deū oīpotētē: q̄z. ſ. eſt cā oīum: mediantibꝰ tñ cauſis ſecūdis. 2ᵐ p̄ambulū eſt/ꝙ nō accipiūt oīpotētiā ꝑ cālitate imediata quā deus hȝ reſpectu effectuū oīuȝ: ſȝ in rōne cāe vl'is. 3ᵐ p̄ambulū eſt/ꝙ accipiūt cālitatē qua deꝰ pōt ſupplere viceȝ cuiuſcūqȝ cāe 2ᶜ. 4ᵐ eſt/ꝙ accipiunt oīpoᵃᵐ: put pōt cāre oēm effectū cui nō ineſt repugnātia ex rōne formali ſuoꝝ terminoꝝ ſimpl'r ſumpta.

Via ponendi oīpotētiā ē 2ᵉ

Iſtis p̄miſſis ponunt̄ due vie circa oīpotentiaȝ. Una eſt. ꝙ oīpoᵃ totalr ſic ſumit̄ ex pte dei: ꝙ q̄ꝣtuȝ eſt ex ſe: ipſe pōt oīa facere: tā illa q̄ pñt fieri: q̄ȝ illa que nō pñt fieri: tñ aliq̄ nō pñt fieri: ⁊ tota repugnātia eſt ex pte creature: q̄z deus hȝ īfinitā v̄tutē cāndi: ⁊ infinitum effectū poſſet cāre: ſi creatura eēt capax.

K

Alia via ſumit̄ ex pte creature: ꝙ iō pōt eſſe talis effectus: q̄z in ſe eſt factibilis: ⁊ nō eſt ens in ſe ꝓhibitū: ſȝ q̄z iſtud declarabit̄ in ſequenti q̄ōne: idcirco dimitto.

Ad rōnē oīpotētie formalē ꝯcurrūt duo.

Dico tñ ꝙ ad rōnē formalē oīpotētie duo ꝯcurrūt formalr diſtincta. ſ. poᵃ effectiua dei: ⁊ obiua poᵃ effectꝰ: nec alr itelligi pōt.

2ᵒ arti. Genꝰ impoſſibiliū 4ʳ.

Quantū ad q̄ſitū. ſ. vtrū deus poſſit facere aliqd̄ ipol'e. Hic intelligenduȝ eſt ꝙ 4ᵒʳ gnā̄ īpoſſibiliū inueniunt̄. Quodā qd̄ eſt ſimpl'r īpol'e ⁊ nullius agētis poteſtati ſubycit̄: ſic chimera. 2ᵐ eſt impoſſibile ſm qd. qd̄. ſ. nō ſubiacet potētie limitate v̄tutis: ſed bñ ſubiacet poᶜ infinite v̄tutis: ſicut ꝙ v̄go pariat eſt īpol'e ꝑ nām: tñ deo eſt pol'e. 3ᵐ ipol'e eſt per accñs. Illd̄. n. de ſe nō pōt eē ipol'e: vtpote motꝰ heſternus ſolis ex ſe ⁊ ex nā ſua poſſibilis ē: ēt reᵘ nāe limitate: ſȝ tñ vt ꝯiungit̄ cū p̄teritione ipol'is eſt: ⁊ hō ꝑ accñs: q̄z ꝯiungit̄ ei ꝑ accñs.

L

4ᵐ impol'e eſt: qd̄. ſ. eſt impol'e qñ termini de ſe ſunt pol'es: ſȝ tñ ineſſe ſil' repugnāt: vt ꝙ idē ſit albū ⁊ nigrū ſil'. Scđꝫ aūt iſta 4ᵒʳ gnā impoſſibiliū ponunt̄ 4ᵒʳ ꝯ̊nes. Prima eſt/ꝙ deus nō pōt facere impol'e p̊ mō: q̄z oē tale eſt ens ꝓhibitū ſimpl'r: ſup nullū aūt tale vt ſic cadit aliqua poſſibilitas.

Cōclo 4ʳ. Etſi nō ſimpʳ ꝑ accñs: vel icōpol'e ipol'e ſm qd: tñ tale deū poſſe facere.

2ᵃ ꝯ̊ eſt/ꝙ deꝰ pōt facere illud qd̄ eſt ipol'e 2ᵒ mō: ⁊ oē tale lȝ ſit huic agēti impol'e/eſt tñ pol'e ſimpl'r. 3ᵃ ꝯ̊ eſt/ꝙ deus nō pōt facere ipol'e ꝑ accñs: vt. ſ. motus preteritus nō ſit p̄teritus: q̄z hoc ſolo p̊uatur deus ſm ꝙ dicit Agaton.

6. ethic. c. 3. ⁊ Hieronymꝰ ad euſtochiū.

Pȝ ēt rōne: q̄z qd̄ non eſt: nō pōt annihilari vel deſtrui: ſed motꝰ p̄teritꝰ nō eſt: nec in ſe nec in ſuis ptibus: g̊ nō pōt deſtrui. 4ᵃ ꝯ̊ eſt/ꝙ deus nō pōt facere impol'e 4ᵒ mō. ſ. incōpoſſibile: q̄z nihil pōt fieri a deo qd̄ in ſe nō eſt factibile. Sed lȝ ptes iſtius ſunt factibiles: ſil' aūt nō. q̄z ſunt repugnātes. g̊ deus hō facere nō pōt.

Obÿcit̄ 4ʳ no tanter.

M

Sȝ ꝯ̄ iſtas ꝯ̊nes inſtatur 4ʳ. Primo ꝯ̄ p̄mā ſic. Quare nō poſſet deus copulare mēbra diuerſorum aīaliū: ⁊ aīam infundere: ⁊ ſic facere chimerā: nō vī rō quare nō. Illud aūt eſt chimera. g̊ ⁊c̄. Contra ſcđam ſic. ꝙ creatura transferat corpus de loco ad locū in inſtanti eſt impol'e creature: ⁊ tñ deus v̄tutē transferendi creature cōicare nō pōt: cū talis v̄tus ſit infinita: que eſt incōpoſſibilis creature. 3ᵒ ꝯ̄ tertiā ſic. Qd̄ eſt īpol'e ꝑ accñs: eſt ꝑ ſe poſſibile: ſed oē per ſe pol'e deus pōt facere: g̊ ipol'e ꝑ accidēs deus pōt facere. 4ᵒ ꝯ̄ quartā ſic. Cōtraria iſto mō ſunt incōpol'ia ſm ꝓprias rōnes ſuas formales: ſed ꝯ̄ria ꝑ nām ſunt ſimul in aliquo gradu. g̊ deo eſt pol'e. Ad p̄ᵐ dico/ꝙ monſtra non ſunt entia ꝓhibita: ⁊ iō deus pōt ea facere: chimera eſt ens ꝓhibitū: iō illud nō pōt facere.

Lȝ mōſtrū: ñ tñ chimeram pōt deꝰ facere

Nā lȝ deus qd̄cūqȝ ens per ſe poſſet ꝓducere: tñ non q̄ōlibet in quolibet: ſicut albedinē nō pōt ꝓducere in aīa: nec aīam in lapide: ſed tñ in corpore organico. Chimera aūt vt eſt ens ꝓhibitū ponit̄ cōſtare ex ptibus multaꝝ ſpēꝝ que nō pñt ſil' cōcordare ad recipiendū vnā aīam.

N

Ad 2ᵐ dico/ꝙ impol'e eſt ꝙ talis tranſlatio fiat a creatura: tñ ipſa in hītudine ad poᵃᵐ diuinā eſt ſimpl'r pol'is: nō tñ ad v̄tutē cōicatā creature: q̄z illa eſſet v̄tus limitata. Ad 3ᵐ dico/ꝙ ipol'e ꝑ accñs neccio reducit̄ ad ꝑ ſe. Iō dico/ꝙ motus p̄teritus ſub rōne p̄terita nō eſt impol'is per accñs: ſȝ ꝑ ſe: ſȝ tñ rōni ſue formali accidit p̄teritio illa cui ꝑ ſe repugnat. Ad 4ᵐ dico/ꝙ aliter opȝ dicere in ꝯ̄dictorÿs ⁊ in p̊uatiuis: que ex ſuis rōnibꝰ formalibus repugnāt. Aliter in ꝯ̄rÿs: q̄ lȝ ſint ꝯ̄ria ex ſuis rōnibus formalibꝰ: nō tñ repugnātia eſt ex illis: ſed ex modis intrinſecis.

Ecce qd̄ q̄rīs de repugnātia ⁊ incōpoſſibilitate ꝯ̄rio: ⁊ cā ipſiꝰ: qd̄ ñ pondera.

Sed hic occurrunt alique diffi. Prima: q̄ūo poſſumꝰ cognoſcere impol'e ſimpl'r: ⁊ impol'e ſm qd: ⁊ q̄ūo diſtinguunt̄.

D. q̄druplex Rñſio alioꝝ.

Dī ꝙ ipol'e ſimpl'r eſt illud qd̄ ꝯ̄dictionē includit: ſm qd aūt nō includit.

Impugnatio

O

Sed iſtud non valet. Primo: q̄z eque difficile eſt: ſicut p̄ᵐ. ſ. qd eſt illud qd̄ ꝯ̄dictionē includit: ⁊ qd qd̄ nō includit. 2ᵒ. q̄z impol'e ſm qd vī ꝯ̄dictionē includere ꝙ fiat ab illo cui dī ipol'e/eque bñ: ſicut ipol'e ſimpl'r.

Rñſio ꝓpria.

Dico ergo. ꝙ circa regulas eternas q̄ ſimpl'r ſunt incōmutabiles: ſicut docet Aug. de v̄a relig. nulla cadit diſpenſatio cuiuſcūqȝ poᶜ: q̄les regule ſunt oīa p̄ncipia ꝑ ſe nō: ⁊ illud eſt ſimpl'r impol'e: qd̄ eſt ꝯ̄ ꝑ ſe notū: aut euidēter ex ꝑ ſe noto deductū: oīa aūt illa ſunt ꝯcedenda deo eē īpoſſibilia. Sic g̊ ad cognoſcenduȝ iſta īpoſſibilia: opȝ ad p̄cipia per ſe nota vel ꝯ̊nes ex eis deductas reſpicere.

Impol'e ſm qd? ⁊ ſimpl'r q̄lr diſcerni pñt?

2ᵃ diffi. eſt. Si oē illud qd̄ eſt oppoſitū cadenti ſub regulis eternis: vel qd̄ eſt ꝯ̄ demōſtrabile ꝑ illas regulas ſit ipol'e ſimpl'r. Dico ꝙ ſic. q̄z regule eterne ſimpl'r: ⁊ demonſtrabilia ꝑ ipſa: ſunt ſimpl'r neccia. g̊ eorum oppoſita ſunt ſimpl'r incōpoſſibilia.

Impol'e ſimpl'r qd?

3ᵃ diffic. eſt. Si ſunt aliqua icōpoſſibilia ſm qd ⁊ ſimpl'r: ſicut ſunt aliqua ipol'ia ſm qd ⁊ ſimpl'r. Dico ꝙ ſic. q̄z illa ſunt ſm qd incōpol'ia q̄ per nām fieri nō pñt: ſicut virginitas ⁊ partus: que tñ nō ſunt incōpol'ia ſimpl'r.

P

Incōpol'e ſi ⁊ ipol'e: eſt ꝛ.

4ᵒ diffi. eſt. Unū orit̄ p̄ma radix ipol'itatis: ⁊ qd eſt illud ad qd̄ oīa alia talia reducunt̄. Dico ꝙ radix ipoſſibilitatis eſt incōpoſſibilitas. Iō. n. creaturā infinitā deus facere non pōt: q̄z creatura ⁊ infinitas ſunt incōpoſſibilia.

Radix ipoſſibilitatis ē icōpoſſibilitas: ſȝ ꝗ bñ pōdera ⁊ ſcis.

Sed vlterius que eſt rō incōpoſſibilitatis ⁊ radix: Dico ꝙ nihil eſt niſi rōnes formales incōpoſſibiliū: q̄z. n. tales ſunt: iō incōpoſſibiles ſunt: ⁊ q̄z incōpoſſibiles ſunt: iō aliqd ex eis fieri eſt impol'e.

Radix incōpoſſibilitatis que ſit? Ulteriora dubia.

Sed adhuc remanent aliqua dubia. Primū eſt de iſto impol'i ꝑ accñs: quare deus nō pōt facere illud: ſicut pōt facere ipol'e ſm qd: cū magis videat̄ accedere ad rōnē pol'is. Dicit doc. noſter: ꝙ ſicut eſt pol'is mutatio de non ſubo in ſubm: de ſubo in non ſubm: de ſubo in ſubm: ita deus pōt facere de non ente ens: de ente non ens: ⁊ de ente ens: ſed ſicut impol'is eſt mutatio de nō ſubo in nō ſubm: ita impol'e eſt ꝙ deꝰ faciat de nō ente nō ens. oē aūt p̄teritū eſt nō ens: facere g̊ illud qd̄ eſt p̄teritū nō eē p̄terituȝ: eſt facē illud qd̄ eſt nō ens eſſe nō ens: qd̄ eſt ipol'e.

Sco. di. 1. 4. q. 6. Quere. 5. phi. t. c. 7. Vide Sco. di. 11. 4. q. 1.

Q

Sȝ ꝯtra inſtat̄: ita eſt futurū vt futurū nō ens: ſicut p̄terituȝ. ſi g̊ nō pōt p̄teritū facere nō p̄teritū: q̄z p̄teritū eſt nō ens: eodē mō nō pōt facere futurū nō eſſe futurū: q̄z futuꝝ eſt nō ens.

Obÿcitur ꝯ̄ Sco.

Dico ad hoc: ꝙ opȝ neccio dicere: ꝙ volūtas diuina ſe habeat aliter ad futurū q̄ȝ ad preteritū. Lȝ. n. ita parū poſſit annihilare futurū ſicut p̄teritū: tñ aliter pōt facere futurū nō eſſe futurū q̄ȝ p̄teritū nō eē p̄teritū.

Solo nobilis Alr ad futura: ⁊ alr ad p̄terita diuina voluntas cōparatur.

Hoc aūt ſic declarari pōt. Nā voluntas diuina dupliciter ad obā cōpat̄. q̄z ad aliq̄ cōpat̄ cōplacēter tm̄: ⁊ hoc ad q̄dditates reꝝ: ⁊ ex iſta cōplacētia nō ſequit̄ rē eē vel nō eſſe. Neceſſario. n. volūtas diuina tali actu fert̄ in oē illud in qd̄ fert̄: ⁊ ſic oīa eſſent de neceſſitate. Ad aliqua aūt cōpat̄ vt volens efficaciter: ⁊ hoc facit ꝑ

Volitio diuīa eſt duplex.

determinationē

A

determinationē voluntatis ſue ad ponendū rem in eē: ⁊ qꝛ iſta determiatio eſt ꝯtingēs: ⁊ nūc ⁊ ab eterno: hinc eſt ꝙ ſemꝑ iſtā determinationē deꝰ pōt mutare. ¶ Ad ꝓpoſitū dico/ꝙ deꝰ ꝑ voluntatē ſuaʒ reſpicit p̄terita cō placenter tm̄: ⁊ nō efficaciter: ⁊ ſic necīo ⁊ nō ꝯtingēter: ⁊ iō ſicut ꝑ illā volitionē/vt eſt volitio cōplacētie circa obiecta: nihil pōt imutare: ſic nec circa p̄terita/vt p̄terita ſunt: deus nihil pōt mutare. Sed ad futura volūtas diuina cōpat̄ ꝑ modū volitionis efficacis: ⁊ iō pro tāto dr̄ h̄ futurū: qꝛ volūtas diuina ſic determinat. Si autē mutet̄ determinatio: ita ꝙ volūtas diuina determinet hoc nō facere: tūc illud qđ erat futurū: non eſt amplius futurū. Et ex hoc apparet qūo aliter pōt deꝰ facere de futuro nō futurū: q̄ʒ de p̄terito nō p̄teritū: qꝛ ꝯtingēter hʒ ꝙ ſit futurū. ſ. ex determinatione diue volūtatis: nō aūt ſic de p̄terito. ¶ Aliud dubiū eſt: qꝛ nō vr̄ ꝙ incōpoſſibilia ſint ſimplr̄ icōpoſſia: qꝛ cū deus poſſit facere qcqd nō includit ꝯdictionē: ꝯria aūt ⁊ ꝑuatiua non vr̄ includere ꝯdictionē: g̊ iſta nō erunt incōpoſſia. ¶ Dico ꝙ multa vr̄ incōpoſſia p̄ter ea que icludūt ꝯdictionē. Pꝛio relatiue oppoſita: ſicut ꝙ idem gignat ſe. 2° ꝯrie oppoſita: ſicut ꝙ idē ſit ſūme albū ⁊ ſūme nigrū. 3° priuatiue oppoſita: ſicut ꝙ idē ſit cecus ⁊ vidēs. Alia aūt ⁊ maxīa: ⁊ eſt in ꝯdictorijs. ſ. ꝙ idē ſit albū ⁊ nō album. Iſta aūt vltima nō includit̄ in alijs: qꝛ maxīa eſt: ⁊ maximū nō includit̄ in minori. Dico g̊ ꝙ talis incōpoſſibilitas nō eſt in ꝯrijs vel relatiuis: vl̄ forte nec in ꝑuatiue oppoſitis ex incluſione ꝯdictoriorū: ſed ex rōnibꝰ eorū formalibus: vel aliunde: ſicut al's dictū fuit ⁊ inferius dicet̄. ¶ Exēplū: humanitas ⁊ aſineitas nō dicūt formaliter ꝯdictionē: ⁊ tm̄ incōpoſſia ſunt in eodem ſuppoſito.

C

Radix ergo incōpoſſitatis nō eſt preciſe contradictio. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Queſtio. II.

SEcundo quero. Utrū icōpoſſitas rei fiēde ſumat̄ ex ꝑte dei. Or nō. quia eſt omnipotens. ¶ Contra. ab eodem eſt poſſibilitas rei ⁊ eius oppoſitum. ergo ⁊c.

Hic ſunt 4^or modi dicēdi. Aliqui eniʒ dicūt/ꝙ totū prouenit ex ꝑte creature fiēde: qꝛ deꝰ quātū eſt ex ſe poſſet: ſed creatura nō eſt capax: ſic̄ deꝰ poſſet facere quātū eſt ex ſe creaturā infinitam: ſʒ tm̄ qꝛ creatura non eſt capax infinitatis: iō hoc eſt ipoſſe. Rō aūt gnalis eſt: qꝛ ois defectus ꝓuenit ex ꝑte creature: ⁊ nō ex ꝑte dei. ¶ Alij dicūt oppoᵐ: qꝛ an̄ creationeʒ nihil eſt niſi deus: ⁊ iō an̄ creationē nō eſt niſi denoīatio extrinſeca: ⁊ iō opʒ ad hoc deuenire: ꝙ iō chimera non eſt ꝑducibilis: qꝛ deus nō hʒ v̄tutē ꝑducendi. Alie aūt creature iō ſunt ꝑducibiles: qꝛ deus hʒ v̄tutē ꝑducēdi. Tota aūt rō eſt: qꝛ an̄ creationē nihil eſt qđ dicat̄ ꝑducibile vl̄ nō ꝑducibile ſimpʳ. ¶ Alij dicūt: ꝙ h̄ ꝓuenit ex vtroqʒ: ſicut. n. poſſibilitas rei fiende ꝓuenit: qꝛ deus hʒ vim ꝑductiuā eiꝰ: ⁊ ipſa hʒ ꝑducibilitatē. Ita ipoſſibilitas ꝓuenit ex eo ꝙ deꝰ nō pōt facere: ⁊ ipſa nō pōt fieri. Alij dicūt: ꝙ hic nō eſt cā querēda: qꝛ necīuʒ eſt ꝙ aliqd ſit ꝑducibile: ⁊ aliqd ſit ꝑductiuū: neceſſe eſt etiā ꝙ ipoſſia ſint improducibilia. Sʒ nullū iſtorū modorū ꝓbi intelligo. ¶ Iō ꝯ eos arguo. ꝑ̊ ꝯ p̄ᵐ arguo 4ʳ. Pꝛio ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliqđ motiuū ſit motiuū niſi reſpectu alicuius mobilis. g̊ a ſili ipoſſe eſt ꝙ aliqđ ꝑductiuum ſit ꝑductiuū niſi reſpectu alicuius ꝑducibilis: al's eſſet ꝑductiuū iproducibile: ſed/per te, deus hʒ vim ꝑductiuaʒ infinitatis. g̊ infinitū eſt ꝑducibile. ¶ 2° ſic. Nihil dʒ poni fruſtra: maxime in deo: ſed ſi in deo eſſet vis ꝑductiua: ⁊ nihil eēt ꝑducibile: tunc eſſet illa vis fruſtra in deo: qꝛ fruſtra eſt illa poᵃ que nō reducit̄ ad actum.

E

¶ Cōfirmat̄: qꝛ ꝑducens nō pōt eſſe ꝑducens niſi reſpectu alicuiꝰ ꝑducti: g̊ ꝑductiuū nō pōt eſſe ꝑductiuū niſi reſpectu alicuiꝰ ꝑducibilis. Añs pʒ. ꝯña eſt manifeſta: qꝛ ſicut ſe hʒ ꝑducēs ad ꝑductiuū: ita ꝑductiuū ad ꝑducibile. ¶ 3°. Ois poᵃ ſufficiēs ⁊ ꝑfecta q̄ nō poteſt exire in actū eſt ipedita: ſʒ nulla poᵃ in deo eſt ipedita: ergo pōt exire in actū: hoc aūt eſt ipoſſe: niſi aliqd dicat̄ ꝑducibile. ¶ 4° ſic. Sicut intelligibile eſt obm̄ adeq̄tū intellectus: ita ꝑducibile eſt adequatū obm̄ potētie ꝑductiue: ſed ad hoc ꝙ deus itelligat: necīo requiritur intelligibile: vel ēt ad hoc ꝙ itellectꝰ poſſit itelligere. g̊ opʒ eſſe aliqd ꝑducibile: ſi aliquid debeat ꝑduci: vel ſi aliqd eſt ꝑductiuū. Iō vr̄ mihi ꝙ iplicat ꝯdictionē ꝙ aliqd ſit ꝑductiuū niſi aliqd ſit ꝑducibile. Illud auteʒ eſt ens in poᵃ obiua. ¶ 2° arguit̄ ꝯ 2ᵐ ſic. Poſſe ⁊ ipoſſe ꝯdicunt. Aut g̊ creatura eſt ex nā ſua ꝑducibilis: ⁊ tunc ex ꝑte dei poterit ꝑduci. Aut nō eſt ꝑducibilis: ⁊ tunc ſequit̄ ꝙ ex ꝑte dei nō poterit ꝑduci. ¶ 3° ꝯ 3ᵐ modū: qꝛ nō vr̄ dicere niſi idē ꝑ idē. Cū. n. querit̄: q̄re pōt hoc fieri ⁊ illud nō? Rñdet̄: qꝛ deus pōt hoc facere: ⁊ illud pōt fieri. Et ex alia ꝑte: qꝛ deus non pōt hoc facere: ⁊ h̄ nō pōt fieri. ¶ 4° ꝯ 4ᵐ modū: qꝛ lʒ ꝯclo necīo ſit v̄a: tm̄ querimꝰ cām inferētē. Eodē mō hic: nō. n. querimus cām effectiuā q̄re hoc ſit ꝑducibile: ſed querimus cāʒ que redditiua ſit rōnis iſtius veritatis. ¶ Dico ergo ꝙ res ex ſua rōne formali hʒ ꝙ ſit ꝑducibilis: qꝛ ꝑducibilitas eſt ꝑ ſe paſſio eius. ſ. rei ꝑducibilis: ⁊ iō ex qdditate hois: qui cognoſcet eā poſſet demōſtrare ꝙ eēt creabilis. Eodē mō de ꝑducibilitate: ſicut ex qdditate hois poſſet demōſtrari ꝙ eſt riſibilis. ¶ Quātūcūqʒ enim creatio ſiue ꝑductio ſiue actus ridēdi homini accidāt: tm̄ aptitudines naturales ad iſta de eo pn̄t demōſtrari. Qñ ergo querit̄ cā paſſionis/nō dʒ alia cā aſſignari niſi diffinitio rei formalis. Et iō q̄re deus eſt ꝑductiuus: cognoſcens dei qdditatē: poſſet demonſtrare. Silr̄ quare res eſt ꝑducibilis: ex qdditate ipſius rei. Eodeʒ mō de impoſſibilitate. Suppoſito eniʒ ꝙ habeant talia ipoſſibilia qdditates: ſicut ſupponimus ꝙ habeāt rōnes formales. Tunc dico/ꝙ ex rōne formali chimere pōt oſtēdi ꝙ nō eſt ꝑducibilis. In incōpoſſibilibus aūt pʒ magis euidenter: ex rōne enim formali nigredinis poteſt demonſtrari ꝙ ipſa eſt albedini incōpoſſibilis: poſito ꝙ ita ſit. Si autē nō: tunc accipiat̄ in alijs. ¶ Sed contra iſta arguo. Pꝛimo: qꝛ paſſio cōueniens multis: opʒ ꝙ habeat aliquā rōnem cōmunē: ſed ꝑducibilitas cōuenit oībus creaturis. ergo ꝑ aliquā rōnē cōeʒ: nō ergo ratio ꝓpꝛia cuiuſlibet creati erit ratio iſtius paſſionis. ¶ 2° ſic. Omnis reſpectus dependet a termino ⁊ a fundamento: ſed ꝑducibilitas dicit reſpectū: terminus aūt ipſius eſt ꝑductiuitas: ergo dependet a ꝑductiuitate: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑductiuitas eſt p̄ma cauſa ꝑducibilitatis creature. ¶ 3°. qꝛ deus in genere cauſe exemplaris cauſat res in potentia obiectiua: ſed ipſa potētia obiectiua nō eſt niſi ipſa ꝑducibilitas. ergo illa ꝑducibilitas a deo cauſat̄. ¶ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ illa regula eſt vera de paſſionibus nō tranſcendētibus: nō tm̄ eſt vera de paſſionibꝰ tranſcendētibus. Nā ſimplr̄ ſimplicibus ⁊ p̄mo diuerſis nō eſt qdditas cōmunis: aliogn ꝯtradictio includeretur: tm̄ hoc nō obſtante alique paſſiones cōmunes eis inſunt: qꝛ ſimplicitas ⁊ p̄mo diuerſitas poſſunt demonſtrari de eis per qdditates earū. Ita dico in ꝓpoſito/ꝙ ꝑducibilitas eſt paſſio conueniens homini ⁊ angelo ⁊ oībus creaturis. Nō opʒ tamen per cōmunē rationeʒ. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ relatio formalis depēdet a termino: ſed nō fundamētalis: qꝛ deus nec aliqd in deo pōt aliquo mō depēdere. Deus tamen hʒ vere vim ꝑductiuā

Margin notes (left): Reſpectu p̄teritorū eſt voli͂o ꝯplacētie: reſpectu vo futurorū volitio efficax: qđ bn̄ pondera. — De futuro n̄ futurū fieri: ⁊ ſi de p̄terito nō p̄teritū n̄ poſſ fit facere deꝰ. — B — Incōpoſſibilia ſunt quadruplicia. — C — Modus dōi aliorū 4ʳ. Ex p̄terea. Ex parte dei. — D — Ex parte vtriuſqʒ. — Nō eſt querēda ratio. — Impugnꝰ 4ʳ. Nō ex p̄te rei qđ ꝓbat 4ʳ. — 2. ce. t. 3. de aia. vid Sco. 1. q. ꝓlo. ⁊ vbi ibi notaui.

Margin notes (right): Nō ex p̄te di. — F — Nō ex parte vtriuſqʒ. — Or ſit querēda rō hic. — Op. ꝓpꝛia. Producitiuum ꝑducibile ⁊ horū oppoſita qđ cōuenire dr̄ ex eorū formalibꝰ rōnibꝰ euenit dignoſcit. — G — Obijcit̄ 3ʳ Regula. — H — Qñ ⁊ q̄ paꝰ cōis qrit rōnē ⁊ ſubʒ cōe: ſʒ bn̄ cogita pō derando. — Relo duplex. Nō ois relo depēdet a termino qđ bn̄ pondera. Caſte dclara.

I

reſpectu alterius a ſe:⁊ ſic ad aliud eſt:iſta relō aūt vī pullulare a nā fundamenti:eo mō quo paſſio pullulat a ſubiecto. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ante omne creari in creatura eſſe:q2 ante illud qđ eſt ad aliud opʒ preintelligere illud qđ eſt ad ſe. Vñ opʒ ad aliud ⁊ rōnem relatiui in ad ſe ⁊ in rōnem abſoluti reſoluere. Illud aūt abſolutū qđ intelligit̄ preuenire oēm cauſalitatem:intelligo eſſe qdditateʒ in qua oīs talis reſpectus fundat̄. Jō dico ꝙ qdditas ſm ꝙ abſtrabit ab omni reſpectu:⁊ vt eſt depurata ab omni eo qđ nō eſt qdditas:nec eſt creata:nec nō creata. Tūc quando dicitur:eſſe quod habet a deo habet:dico ꝙ adhuc preintelligitur in ſua quidditate. ¶ Ad argumentum patet. ¶ Qō. III.

K

TErtio querit̄. Utꝝ deus poſſit facere aliqđ qđ implicat ꝯdictionem. Q2 ſic. quia extrema contradictionis minime diſtant. ¶ Contra. conſtruendo vnum: deſtruitur reliquuʒ:ergo nō pñt ſiľ manere.

pᵐ dcm̄ alioꝝ. Menſura ꝯdictorioꝝ q. vide Sco. q. 4. quolibeti. ⁊ vbi ibi notat. Impugnᵒ 4ʳ Contradictoria nō eē compoſſibilia de eodē in eodē inſtāti tpis.

Hic introducunt duo dicta. pᵐ eſt. Deᵒ pōt facere duo ꝯdictoria in eodē inſtāti:q2 menſura ꝯdictorioꝝ nō ſunt ſigna tpis vel durationis:ſed ſigna nāe:ita ꝙ in alio ⁊ alio ſigno nāe habēt eſſe. ¶ Cōtra iſtō arguit̄. Pⁱo ſic. Qñcūqʒ ſunt aliq̄ que ex ſuis rōnibus formalibus hñt incōpoſſibilitatē:vbicūqʒ inueniunt̄:eadē incōpoſſibilitas erit: ſed ita ſaluat̄ rō formalis cuiuſlibet extremi ꝯdictiōis in vnico inſtanti:ſicut in toto tēpore. ğ ſi ſunt incōpoſſibilia in toto tpe:ſicut oēs aſſerūt:erūt icōpoſ̄ia in vno inſtanti. Sequit̄ ēt ꝙ ſi ſunt cōpoſ̄ia in vno inſtanti:ꝙ erunt cōpoſſibilia in toto tpe. Maior pʒ:q2 illa incōpoſſibilia ſunt ex ſuis rōnibᵒ formalibᵒ:quoꝝ vnius ratio eſt alterius deſtructiua:ſiľr tota rō formalis albedinis

L

eſt in quolibet inſtanti. ¶ 2ᵒ ſic. Impoſ̄e eſt ꝙ vnū indiuiduū ſit in diuerſis ſpēbᵒ ſiľ:ſed hoc poſito. ſ. ꝙ ꝯdictoria poſſint eſſe ſiľ:poterit vnū indiuiduū eſſe ſub diuerſis ſpēbᵒ. ergo ⁊c. Maior eſt de ſe nota. Minor pʒ: q2 multo plus repugnant ꝯdictoria q̄ diſparata. ſ. ignis ⁊ nō ignis q̄ ignis ⁊ aqua. Si ğ nō obſtāte repugnantia ꝯdictorioꝝ pñt ipſa eſſe ſiľ:multo magis ignis ⁊ aqua. ¶ 3ᵒ ſic. Impoſ̄e eſt ꝯdictoria ſiľ eſſe vera:ſʒ poſito ꝙ in eodē inſtanti ſint vā:ſunt ſiľ vā:ğ ipoſ̄e eſt ꝙ ſint ſiľ in eodē inſtanti. ¶ 4ᵒ cōfirmant̄ oīa iſta p pᵐ pñᵐ cōplexū:q2 nō cōuenit eidem ſiľ eſſe ⁊ nō eſſe:affirmari ⁊ negari. ğ ꝯdictoria ſiľ eſſe nō pñt:ſʒ ponunt̄ ſiľ ſi ponūt̄ in eodē inſtanti. ğ ipoſ̄e eſt ꝙ ponant̄ in eodeʒ inſtanti ſiľ vel tēpore. ¶ Contra. in eodem inſtanti eſt gnātio ⁊ corruptio. ğ eſſe ⁊ nō eſſe. ¶ 2ᵒ q2 aliqua ſunt que hñt eſſe ſolū per inſtans:⁊ in eodē deſtruunt̄. ğ ſiľ ſunt ⁊ nō ſunt. ¶ 3ᵒ. q2 ſol pᵘs nā eſt non lucidus q̄ lucidus:⁊ in 2ᵒ ſigno nāe eſt lucidus:iſta aūt ſigna ſunt in eodeʒ inſtanti tpis:ğ lucidus ⁊ non lucidus que ſunt ꝯdictoria: ſunt in eodē inſtanti. ¶ 4ᵒ. q2 p pᵐo ſigno originis filius nō eſt in diuinis:pro 2ᵒ aūt eſt. Primū aūt ſignū ⁊ 2ᵐ originis ſunt in eodē inſtāti eternitatis:ğ in eodē inſtanti eternitatis filius eſt:⁊ filiᵒ nō eſt:que ſunt ꝯdictoria. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ in eodē inſtanti eſt gnātio ⁊ corruptio:⁊ p ꝯñs eſſe ⁊ nō eſſe forme:nō tñ eiuſdē. In illo. n. inſtanti in quo eſt gnātio forma cuiᵒ eſt gnātio eſt:⁊ in eodē eſt corruptio nō illius forme cuiᵒ eſt gnō:ſed alterius:⁊ ſic illius alterius eſt corruptio:⁊ ſic illa nō eſt:eē aūt ⁊ nō eſſe reſpectu diuerſoꝝ nō ſunt contradictoria. ¶ Sed quō pōt forā corrumpi q̄ non eſt: Dico ꝙ due regule declarāt ꝑpoſitū. Prima eſt:ꝙ in ſucceſſiuis nō eſt ſimul fieri ⁊ factū eſſe:nec corrumpi ⁊ corruptū eē: ⁊ iō in iſtis ſemꝑ dū res corrumpit̄ aliqđ eius eſt:⁊ dū gnātur ſemꝑ aliqđ eius nō eſt. ¶ 2ᵃ regula eſt. in inſtantaneis ⁊ in indiuiſibilibᵒ ſiľ eſt fieri ⁊ factū eſſe:deſtrui ⁊ deſtructū eſſe. ¶ Ad ꝑpoſitū ğ dico ꝙ in illo inſtāti in quo eſt corruptio inſtantanea:nihil illius forme eſt: q2 tunc eſt pᵐo deſtructa. ¶ Siľr in eodē inſtanti forᵃ cuius eſt gnātio:ſimpľr eſt:q2 facta eſt. Imaginandū ğ eſt ꝙ qñ generat̄ ex igne aqua:ignis hʒ ſemꝑ eſſe in toto tpe:ſed in vltimo inſtanti iſtius tpis hʒ pᵐo nō eſſe: ⁊ in illo inſtanti eſt corruptio. Siľr aqua ꝑ toto tpe precedente hʒ nō eſſe q̄diu ignis hʒ eſſe. In vltimo aūt inſtanti tunc aqua pᵒ eſt ⁊ gnātio illius:ita ꝙ nō eſt imaginandū ꝙ in illo vltimo inſtanti ignis ſit ⁊ poſtea non ſit:ſed in toto tpe eſt:⁊ in illo inſtanti ignis nō eſt:ſimiľr forma que gnātur in inſtanti in quo gnātur nullū hʒ nō eſſe:ſed tm̄ in toto tpe p̄cedente:ſed in illo īſtanti pᵒ eſt.

Gnātionis ⁊ corruptionis ſimultas non arguit ſimultatem ꝯdictoriorum.

Dubium. Regula 2ʳ notabilis de pᵐo ⁊ vltᵒ eē

M

N

Notabilis doctria:ſʒ vī ex ea ſeq ꝙ corruptio ſit in tpe:qđ dñ ꝑōdera oīa ſaluando phīce.

¶ Sed dices:qñ forma corrūpēda vltimo hʒ eſſe:forᵃ gnāndi vltimo hʒ nō eſſe. Dico ꝙ ſi imaginaremur ꝙ inſtans inſtanti ſuccederet:tūc impoſſibile eſſet videre qn in inſtanti precedenti inſtans gnōnis ⁊ corruptiōis: ille forme vltimo haberent eſſe. ſ. corrūpēda:⁊ nō eē. ſ. gnānda. Sed illa imaginatio falſa eſt:ſicut oſtendā in 2ᵒ. ¶ Imaginandū eſt ğ ꝙ ſicut punctus non ſuccedit puncto:ſed punctus linee:nec inſtans inſtāti:ſed inſtās tpi:⁊ ſicut in tpe vt p̄cedit̄ ab īſtāti:nō eſt dare vltimā ptē:qn adhuc illa ſit diuiſibilis. Ita nō eſt dare qn forᵃ gnānda habuit vltimo nō eē:nec forā corrūpenda habuit vltimū eſſe:q2 nulla eſt talis menſura:niſi tpis cui repugnat. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ipoſ̄e eſt ꝙ aliqua res hēat eſſe in illo inſtanti in quo eſt ſua deſtructio:intelligēdo de inſtātaneis. Qñ aūt arguit̄ de radio ꝙ nō durat niſi per inſtans. Dico ꝙ in inſtanti gnātur ⁊ eſt:nō aūt corrumpit̄ in illo inſtanti. ¶ Si dicas qñ corrūpit̄. Dico ꝙ corruptio inſtātis vel radꝫ nō eſt niſi ceſſatio radꝫ: ⁊ illa nō hʒ ꝑprie menſurā. Sʒ ſi ponit̄ ꝙ ſic:tūc dico ꝙ ſicut ceſſat in toto tpe:ita corrūpit̄ in toto tpe ſequēte illud inſtans. Si aūt queras:qñ pᵐo nō eſt. Dico ꝙ hic rñdendū eſt ſicut ſupius de forma corrūpenda qñ vltimo eſt:ſicut ibi nō eſt dare vltimū eſſe:ita hic non eſt dare pᵐ nō eſſe:q2 hoc eſt in tēpore:cui repugnat aſſignare pᵐ in ptibᵒ ſuis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ extrema ꝯtradictiōis habēt eſſe in reꝝ nā:ſed illa nō ſunt ꝯdictoria: nec inter ea eſt ꝑprie ꝯdictio:niſi ſit eiuſdē ⁊ ſm idem. Vñ lʒ albū ⁊ nō albū ſint in reꝝ nā:que ſunt extrema ꝯdictionis:tñ nō albū in lapide:⁊ albū in equo nō opponunt̄ ꝯdictorie:q2 nō ſunt reſpectu eiuſdē. Eodē mō dico in ꝑpoſito. Sicut. n. eſſe riſibile in 2ᵒ mō:⁊ nō eſſe in pᵐo mō nō ſunt ꝯdictoria:ita nec ſolē nō eē lucidūʒ pᵘs nā:⁊ poſteriᵒ eſſe lucidū. ¶ Ad 4ᵐ eodē mō dico. Eſſe. n. filiū in 2ᵒ ſigno originis:⁊ nō eſſe filiū in pᵐo ſigno nō ꝯdicūt:ſicut filiū eſſe filiū:vel eſſe ab alio:⁊ filiū nō eſſe patrē:vel nō eſſe a ſe:iſta vt pʒ nō ꝯdicunt.

Replica.

O

Non dat̄ nec vltimū in eſſe corrumpēdi: nec in non eē gnāndi:ſʒ horū oppoſitū.

Vid Sco. n. q. q̊libeti:⁊ vbi ibi notanī ponderando.

De corruptione iſtātaneoꝝ.

P

Nota totum.

Q

Secūdū dictū cuiuſdā doctoris eſt ꝙ aliqua ſunt que includunt repugnantiā in pᵐo mō: ſicut hō ⁊ nō rōnale:aſinus ⁊ nō irrōnale. Et talia deᵒ nō pōt facere ſiľ:q2 nulla poᵃ eſt ad iſta. Alia aūt ſunt q̄ includūt ꝯdictionē ſolū in 2ᵒ mō:ſicut hō ⁊ nō riſibile. Et de iſto ponit ipſe doctor. ꝙ deᵒ pōt ſuꝑ talē ꝯdictionē:⁊ ſic ſuꝑ aliquā:q2 ſuꝑ iſtā ſcdi modi. ¶ Sed ꝯ illō eſt qđ fuit alſ ꝓbatum:ꝙ. ſ. deus paſſionē a ſubo ſeparare nō pōt. ¶ Sed arguo p̄ter hoc ſic:ſuppono. n. ꝙ mobilitas ſit paſſio celi:⁊ in 2ᵒ mō dicat̄ de celo. Probo ğ ꝙ deus eam a celo ſeparare nō pōt. Deus eſt motiuus celi:⁊ impoſ̄e eſt deum nō eſſe motiuū:ita ꝙ faciat aliquid ꝑpter qđ ſequat̄ ꝙ nō ſit motiuus. Tūc ſic. omne motiuū neceſſario alicuius mobilis eſt motiuū:⁊ ſi eſt motiuuʒ celi:neceſſario celū eſt mobile ab eo. Si ergo deus auferret mobilitatē a celo:celum nō eſſet mobile ab eo:

2ᵐ dcm̄ alioꝝ. Contradictio duplex.

Impugnatio multiplex. Deū nō poſſe ſepare paſſionē a ſubo oñdit nōnter 4ʳ

A

ab eo: ſed ſi celū nō eſt mobile a deo: deus nō eſt motiuus celi: ergo auferēdo mobilitatē a celo: auferret motiuitatē a ſeipſo: qđ eſt ipoſſibile. Silr pōt argui de riſibili: nō enim deus pōt facere qn ipſemet poſſet actum ridendi cauſare in hoīe. ergo impoſſe eſt ꝙ faciat qn hō ſit receptiuus actus ridendi: ſed eoipſo ꝙ receptiu⁹ eſt actus ridendi / eſt riſibilis: ergo ipoſſibile eſt ꝙ deus faciat hominē eſſe nō riſibilē. ¶ 2° ſic. Quando aliqua cōueniunt alicui per ſe: cōueniunt ſibi ſiue in actu: ſiue in potētia. Probo iſtā: qꝛ per diffōnē eandē ſemꝑ eadē paſſio demōſtrari pōt. Eadē aūt diffō eſt exiſtentis in actu ⁊ in potētia: ſed de⁹ nō pōt facere oppoſitū eius: qđ cōuenit alicui in potētia obiectiua: qꝛ ea que cōueniunt in potētia obiua: cōueniūt neceſſario. ḡ deus paſſiones ꝯuenientē qdditati in potētia obiectiua nō poterit ſeparare.

B

¶ 3° ſic. Cōclōnē demonſtratā ex neceſſarijs impoſſe eſt eſſe cōtingentē. ſilr ꝑ ſe notā impoſſibile eſt eſſe falſā. Sed vtrūq3 ex dictis illius doctoris ſequit̃. ergo ⁊c̃. Probo minorē. Illa ꝓpoſitio eſt cōtingēs cui⁹ oppoſita que nūc eſt falſa: pōt eſſe vā. Accipio ergo iſtā ꝯcluſionē: hō eſt riſibilis: ſeparata riſibilitate: iſta que pus erat falſa. ſ. hō nō eſt riſibilis / nūc eſt vera: ergo ſua oppoſita eſt ꝯtingens. Quantū ad 2ᵃᵐ ꝑtē pꝫ minor: qꝛ ꝯne exiſtente falſa: neceſſario aliqua ꝑmiſſaꝝ eſt falſa. Si ergo ꝯ demōſtrationis pōt eſſe falſa. ḡ necio maior vel minor: que ſunt ꝑ ſe note: erit falſa. ¶ 4° arguit̃ ſic. Impoſſe eſt ꝯdictionē de ꝑmo mō fieri: ſ3 ad illā de 2° mō: ſequit̃ illa de ꝑmo mō. ḡ ipoſſe eſt illā de 2° mō fieri. Maior / ꝑ te, nota eſt. Probo minorē: qꝛ idē iudiciū eſt de oībus de 2° mō. Accipio iſtā negatiuā: hō nō eſt aſinus: iſta eſt ꝑ ſe nota in 2° mō. nō in ꝑmo mō: qꝛ nulla negatio eſt de ꝑ mō alicui⁹ poſitiui: ḡ de 2° mō. Auferat̃ ergo iſta negatio: ⁊ ponat̃ ſua affirmatio oppoſita. ſcil3 iſta. hō eſt aſinus: ſed iſta icludit ꝯdictionē in ꝑmo mō. ḡ ad deſtructionē ꝑdicati de 2° mō ſequit̃ iplicatio ꝯdictionis in ꝯdictorijs de ꝑmo mō. Iſta aūt eſt impoſſibilis. ḡ ſilr implicatio ꝯdictionis de 3° mō.

C

Impugnat op alio mō mplr.

¶ Ulteri⁹ dato ꝙ deus poſſet ſeꝑare riſibilitatē ab hoīe: nō vꝫ aliqua ꝯdictio ſeq nec ꝑmi modi: nec ſcđi: qꝛ nulla ꝯdictio eſt / qn̄ ſola altera pars ꝯdictionis eſt: ſicut hic eſt. ḡ hic nulla eſt ꝯdictio.

A.l.fic ante cā hic.

¶ P. Qn̄ aliqua ex ſuis rōnib⁹ formalibus hn̄t incōpoſſitatē ad quecūq3 applicent̃: illa ſunt incōpoſſia: ſed ꝯdictoria ex ſuis rōnibus formalib⁹ ſunt incōpoſſibilia: ḡ nō poterunt ſil' eſſe. ¶ P. Non minus repugnāt ꝯdictoria de 2° mō q̄ ꝯdictoria ꝑ accn̄s: ſed deus nō pōt facere ꝯdictoria ꝑ accn̄s: vtpote: ꝙ idē ſit albū ⁊ nō albū. ḡ nec riſibile ⁊ nō riſibile.

Determina/no ppzia.

D

¶ Ideo vꝫ mihi eſſe dōm: ꝙ tenendo veritatē inuincibilē ꝑmi ꝑncipij cōplexi accipiendo ꝯdictoria ſm rōnem formalē ꝯdictorioꝝ: ipſa nō pn̄t verificari: nec ſil' eſſe vā.

Obijcit 2ᵉ.

¶ S3 ꝯ hoc arguo dupl'r. Primo ſic. Deus pōt facere illđ qđ nō eſt oīno impoſſe: ſed nihil eſt oīno impoſſe: niſi qđ includit ꝯdictionē in ꝑmo mō. ergo oē illud poterit deus facere. ¶ 2° ſic. Illud qđ eſt ipoſſe in 2° mō: nō eſt ipoſſibile in ꝑmo mō: ſed qđ nō eſt impoſſe in ꝑmo mō: eſt ſimpl'r poſſibile. ḡ qđ nō eſt ipoſſibile in ꝑmo mō: pōt ſimpl'r fieri. ergo a deo pōt ſimpl'r fieri: hui⁹ eſt nō riſibilitas in hoīe.

Impoſſe 2ᵉ,

¶ Ad ꝑᵐ dico / ꝙ aliqua ſunt ipoſſia abſolute: ⁊ talia ſunt impoſſia ſimpl'r. Aliqua ſunt impoſſia ſolū in determinato genere.

Dantur gradus impoſſi. vide Sco. 10. q. quolibeti ⁊ vbi ibi notant: ⁊ alibi ⁊ alios.

¶ Tunc ad argᵐ dico / ꝙ qcq̄d eſt deo impoſſe: eſt impoſſe accipiendo in genere: ſ3 tn̄ inter impoſſibilia que ſunt in genere ſunt gradus ſm Augu. ſicut ⁊ inter falſa. L3. n. ſit ipoſſibile ꝙ deus faciat aſinū angelū: tn̄ impoſſibilius eſt ꝙ faciat eum deū. Similr dico ꝙ dato ꝙ deſtructio cōcluſionis ſit impoſſibilis: tamē deſtructio ꝑncipij eſt magis ipoſſis. Unde opppoſita ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ ſunt falſiſſima. L3 etiā oppoſita veraꝝ ꝯcluſionū neceſſario ſint impoſſibilia: vt pꝫ.

E

Dant̃ gradus falſoꝝ: vel ſuo mō veroꝝum.

¶ Ad aliud dico / ꝙ nō ſequit̃: homo nō eſt riſibilis in ꝑmo mō: ergo nō eſt riſibilis ſimpl'r: qꝛ pōt eſſe riſibilis in 2° mō vel per accidēs: vel quocūq3 alio mō ꝑterq̄3 in ꝑ mō. Eodē mō in ꝓpoſito: nō ſeqt̃. nō eſt ipoſſe in ꝑ mō: ḡ nō eſt ſimpl'r ipoſſibile: qꝛ dato ꝙ nō ſit ipoſſe in ꝑmo mō: cu3 hoc ſtat ꝙ ſit ipoſſe in 2° mō. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Qō. IIII.

Quarto

quero. Utrū deus poſſit facere qcq̄d non includit ꝯdictionē. Uel vtrum omne qđ eſt deo impoſſibile implicet ꝯtradictionē. Oꝫ nō: qꝛ diſꝑata deus nō poteſt facere: vtpote ꝙ idē ſit hō ⁊ aſinus: ⁊ tn̄ diſperata ꝯdictionem nō includūt. ¶ In cōtrarium eſt cōmunis regula theologorum.

Hic oportet ꝑmo videre. ſi omne ens ꝓhibitū icludit ꝯtradictionē. Hoc aūt pōt multipl'r itelligi. Uel ꝙ includat ꝯdictionē in ꝑmo mō dicēdi per ſe: ⁊ hoc eſt impoſſibile: qꝛ que nō hn̄t diffōnē / nō hn̄t ꝑᵐ modū: ⁊ per ꝯn̄s nō includunt ꝯdictionē in ꝑmo mō: h⁹ ſunt entia ꝓhibita. Eodē modo ꝓbat̃: ꝙ nec includāt ꝯdictionē in 2° modo: qꝛ talē nō habēt eo ꝙ preſupponit ꝑmū. Nec etiā ꝑ accn̄s: qꝛ oē tale ꝑſupponit per ſe: ⁊ omne etiā ꝑ accidēs eſt ab extrinſeco: tale aūt repugnat ꝓhibito. ergo opꝫ ad verificandū regulā theologoꝝ ꝙ intelligatur ſm qđ: hoc eſt ꝙ ſm quid habeant diffōnē: ⁊ in illa diffōne ꝯtradictoria includātur: nō aūt ſimpl'r: qꝛ ſimpl'r eis repugnat diffō.

F

Quō ens ꝓhibitū iplicat ꝯdictionē: ⁊ h3 diffōnē ⁊ q̄r nō aliorꝝ cōi ſnia.

¶ S3 l3 iſtud apparenter dictū ſit ⁊ cōmuniter. ſ. ꝙ impoſſibile deo implicet ꝯtradictionē eo modo quo expoſitū eſt: tamen nō apparet bene itelligibile. ¶ Ideo arguo ꝯtra hoc quadrupl'r. Primo ſic. Suppono eni3 ꝙ deus ſimul facere nō pōt albiſſimū ⁊ nigerrimū. Tunc quero: aut hoc eſt ꝓpter ꝯtradictionē incluſā. Et hoc non: qꝛ cū vtrūq3 iſtoꝝ ſit poſitiuū: nullū iſtoꝝ aliquā ꝯdictionē includit. nec pōt dici ꝙ hoc ſit ꝓpter negationē vnius que ꝯſequit̃ alterū: vtpote: qꝛ ſumma albedo nō eſt ſūma nigredo. Et hoc nō valet: qꝛ ita dulcedo nō eſt albedo: ſicut albedo nō eſt nigredo: ⁊ tn̄ hoc nō obſtante albedo ⁊ dulcedo ſtant ſil'. ḡ eodē mō de albiſſimo ⁊ nigerrimo.

G

Impugn⁹ 4ᵉ Cōſidera an ſuppoſitū ſit verū ponderando.

¶ 2°. qꝛ aīa rōnalis ⁊ irrōnalis ſunt in eodē incōpoſſibilia: ſi ſumas irrationale ꝓ negatione rōnis: ſed pro ſubſtratis nō videt̃ incōueniens ꝙ ſint ſimul: ſi preciſe ꝯtradictoria ſunt incōpoſſibilia: cū ergo amota affirmatione ⁊ negatione: illa ſint incōpoſſibilia: vꝫ ꝙ nō oīa incompoſſibilia includant ꝯtradictionē: ſed alia multa incōpoſſibilia ſunt.

Pondera inſtantiā hic.

H

¶ 3°. qꝛ ſumus gradus oppoſitionis ⁊ repugnantie nō includit̃ in minori: ſed ꝯtradictio eſt ſumus gradus: ergo nō includit̃ in ꝯrietate que eſt minor gradus: vel in q̄cūq3 oppoſitione minori. ¶ 4°. qꝛ cōtraria in aliquo gradu ſtant ſimul: cōtradictorijs autē repugnat: ergo ꝯtraria tantā incompoſſibilitatem nō habent quantā cōtradictoria. Iō apparet mihi ꝙ l3 ſemper illud qđ deo eſt ipoſſibile poterit ad cōtradictionē deduci: tamen eam nō includit.

Determinatio ppzia.
Nedū formal'r ꝯdictoria nequeunt a deo fieri.

Et hoc oſtendo ſic. Qn̄cūq3 aliqua repugnātia ſunt poſitiua ex ſe: ⁊ affirmatiua: vt ſic ipſa formal'r ⁊ qdditatiue negationem nō includant: nec per cōſequēs ꝯdictionē: ſed aliqua ſunt que ſm merā affirmatiuā rōnē hn̄t repugnātiā: ſicut aīa hoīs ⁊ aſini: affirmatio aūt ꝑor eſt negatione. ḡ in illo ꝑori in quo itelligunt̃ vere repugātia ⁊ vere affirmatiua nō erunt ꝯdictoria. Intelligitur ergo ſic regula theologoꝝ. ſ. ꝙ omne ipoſſibile: vel includit ꝯdictionem: vel poteſt deduci ad ꝯtradictionē.

Impoſſe qđ.

¶ Sed hic eſt diffic̃. quō impoſſibilitas ſe habet ad

Dubium.

I

Impoſſibilitas:ſic ꝛ poſſibilitas in ſcdo mō cōtingit.

impoſſe. Dico ꝙ īpoſſibilitas nūq̄ includit in ṗmo mō illius qd dī īpoſſe:ſed in 2°. Sicut.n.poſſibilitas ꝯſeqt res in qb⁹ inuenit in 2° mō:ita īpoſſitas res in qb⁹ inuenit. In eodē.n.mō ꝛ ſigno ꝯuenit īpoſſitas īpoſſib⁹ ꝛ poſſibilitas poſſibilibus. ❡ Ad argm̄ pꝫ. ❡ Qō. V.

Quinto quero. Utrū in diuinis po^a volitiua ꝛ executiua diſtinguant aliquo mō.

4.c.

Qꝫ nō. in Apoc. dī: ꝙ p diuinam voluntatē dñr oīa creata.ğ ipſa eſt ṗncipiū creationis. ❡ Contra. reſpectu aliquoꝝ eſt voluntas/reſpectu quoꝝ non eſt po^a executiua:qꝛ nolo

18.c.

mortē peccatoris in Ezechiele dī:ꝛ tñ multi moriūtur.

Cōclō 4^r.

Hic introducunt 4^{or} ꝯnes. Prima eſt/ꝙ po^a executiua diſtinguit in aīalib⁹ ab appetitiua. ❡ Hec ꝯ ṗbat ſic. Diſtinctoꝝ

Pꝫ.2.de aīa

K

Potētiā executiuā ab appetitiua: ſiue ſenſitiua:ſiue ītellectiua in creatis diſtingui.

organoꝝ ſpe:vñr diſtincte po^e:ſed appetitus ſenſitiui ꝛ potētie motiue ſm ṗhos ſunt diſticta organa.nā potētia appetitiua ponitur in corde:po^a aūt motiua in alijs mēbris. Uidet ēt ex h medio ꝙ realr diſtinguūt:forma.n.ſenſitiua que ṗficit brutū:vī corruptibilis:ꝛ ideo corrupto organo:corrūpit po^a. Cōtingit aūt organū po^e motiue ſic corrūpi:ꝙ ipſa erat totalr īpedita:ſtante tñ appetitu ſenſitiuo q nō īpedit:ğ vī ꝙ realr diſtinguūt: qd aūt foīalr nulli dubiū eſt:qꝛ hec īpedit/illa nō:ğ ꝛc. ❡ 2^a ꝯ eſt/ꝙ po^a executiua in hoībus diſtinguit a volūtate. Hec ꝯ pꝫ:qꝛ po^a organo alligata nec̄io diſtiguit a po^a:que non eſt organo alligata:po^a volitiua in hoie nō eſt organo alligata:qd pꝫ:qꝛ ex indiſpōne organi:ſepe executiua po^a īpedit:qd tñ nō eſſet niſi eſſet organica. ❡ Cōfirmat:qꝛ po^a īpedibilis ab agente nāli:ꝛ po^a

L

nō īpedibilis ab agente nāli nec̄io diſtinguūt:ſꝫ volūtas nō eſt īpedibilis ab aliquo citra deū:po^a aūt executiua ſic.ğ ꝛc. ❡ 3^a ꝯ eſt/ꝙ po^a executiua in angelo differt a po^a volitiua. Hec ꝯ pꝫ p articulū pariſienſem:q dā/

Arti.pariſieñs.

nat tanq̄ hereticū ꝙ angelus ex ſola volūtate moueat celū. Hoc aūt ꝯfirmo rōne ſic. Potētie quaꝝ altera ṗt īpediri ab aliquo creato:ꝛ altera nō/ille nec̄io ex nā rei diſtinguūt:hꝫ ſunt po^a executiua in angelo ꝛ po^a volitiua.ğ ꝛc. Maior pꝫ. Minorē ṗbo ſic.nā celū eſt in potētia neutra ad motū ſuū:nec repugnat p ſe ptib⁹ celi:q mouent ad dexterā:qd moueant ad ſiniſtraꝫ. Et ſic ſi

A.l.cū vl'eas

aliqua intelligētia fortioris ṽtutis q̄ illa ſit que eā mouet ad dexterā:applicaret ad celū ꝛ moueret eā ad ſiniſtrā:īpediret actio ṗme intelligētie debilioris:nō tamē

Executiuā a volitiua in diuinis formalr diſtingui:ſed opm̄ vī Sco. ſentire.37.di. 2.in tñ oīa bñ pondera.

īpediret ſuū velle.ğ ꝛc. ❡ 4^a ꝯ eſt/ꝙ po^a executiua in deo differt formalr a po^a volitiua. ❡ Hāc aūt ꝯnē ṗbo 4^r. Prio ſic. Qñcūqꝫ ſunt alique potentie que ſic ſe hñt ꝙ vni aliqd conuenit:qd alteri repugnat/ille nec̄io diſtinguūt:ſed potētie volitiue diuine ꝯuenit eſſe ṗnm̄

M

ṗductiuū ad intra:potentie aūt executiue repugnat:qꝛ ipſa nihil facit niſi ad extra.ğ ꝛc. ❡ 2° ſic. Accepta eadē maiore:ſed potentie volitiue ꝯuenit opari ſꝫ opōnē īmanentē:potētie aūt executiue nō ꝯuenit opari niſi p opōnē extrinſecā ꝛ tranſeuntē.ğ ꝛc. ❡ 3° ſic. Qñcūqꝫ aliqua ſunt eiuſdē rōnis.qcqd eſt p ſe idē vni coꝝ:ꝛ reliquo:ſed potētia volitiua in deo ꝛ in creatura ſūt eiuſdē rōnis.ğ qcqd eſt idē formalr volitiue in deo ꝛ in nobis:ſed in nobis nō ſunt idē formalr.ğ ꝛc. ❡ 4° ſic. Illa ſunt neceſſario diſtincta:quoꝝ vnū pōt cognoſci/alio ignorato:ſed potētia volitiua diuina a multis ṗhis fuit cognita:qbus tñ fuit penitus incognita potētia executiua:qꝛ eā negabant.ğ ꝛc. ❡ Contra iſtas ꝯnes inſtatur

Obijcit 4^r.

4^r. Primo ꝯtra ṗmā:ꝛ ꝯtra rōnē cui innitit. Naꝫ ſi diſtinctio organoꝝ arguat diſtinctionē potentiaꝝ/cū ſenſus tactus ſit diffuſus p totum corpus:ꝛ p ꝯñs diuerſa organa habeat:erunt diſtincte potētie. ❡ 2° ꝯ motiuū

N

ſcdē ꝯnis ſic. Po^a intellectiua cōiuncta vtit organo:qꝛ ſine phantaſmate nō intelligit:potētia aūt intellectiua ſepata nō vtit organo.ğ diſtinguit. ❡ 3° ꝯ motiuū tertie ꝯnis ſic. Potētia volitiua q̄tū ad actū elicitū in nobis nō pōt īpediri:q̄tū aūt ad actū impatū pōt īpediri: ğ diſtincte potētie. ❡ 4°. qꝛ plura nō ſunt ponēda ſine

1.phy.t.c.50. ꝛ alibi.

neceſſitate:ſed volūtas diuina eſt ſufficiēs cā oīum entium ſine aliqua alia potētia executiua.ğ ꝛc. ❡ Confirmat:qꝛ Aug. dicit:ꝙ voluntas diuina eſt ſūma cā cuiuꝫ entiū. ❡ Ad ṗm̄ aliqui dicūt/ꝙ vnus neruus vnigene⁹

De organo tactus nōnter h

eſt in toto corpore:qui eſt organū ſenſus tactus. Si aūt dicat ꝙ caro ꝛ oīa alia ſunt organū/tūc ſenſui tactus nō repugnat eſſe in organo illo:ꝛ oīa iſta hñt rōneꝫ per ſe vnius organi:tñ ṗmuꝫ dictū vī ṗbabilius. Quicqd ſit nō eſt ſimile de ſenſu tact⁹:ꝛ de iſtis potētijs:qꝛ nulli tactui, vt ſic loquar, repugnat eſſe vbi eſt alius:ſed poten

O

tie executiue repugnat eſſe in corde:vbi ponit appeti⁹ ſenſitiuus. ❡ Et ſi dicis:ꝙ ipſamet executiua potentia

Diſſimilitudinē appetitiue ꝛ executiue oſtendit.

pōt in aliqbus mēbris īpediri:ꝛ in aliqbus nō:ꝛ tñ non ponit diſtincta in eis. ❡ Dico ꝙ potētia executiua nō pōt totalr īpediri ipſa totalr nō impedita ex ṗmo ṗn°. Sed in ṗpoſito hoc cōtingit:appetitu enim ſenſitiuo nullatenus impedito:cōtingit potētiā motiuam totalr impediri:ꝛ p ꝯñs ſequit ex ṽtute ṗmi ṗncipij cōplexi eas diſtingui. ❡ Ad 2m̄ dico/ꝙ intellectus hñ hꝫ connexionē cū organo in iſto ſtatu ſm ſe:nō tñ vtit organo.

Cōnexionem ad organū habere ꝛ organo vti differūt.

Eſt eniꝫ eius opatio indeterminatiſſima:ſed ipſa imaginatio ſꝫ ſe vtit organo:ꝛ eſt ſibi īmerſa:iō diſtinguūtur. ❡ Ad 3m̄ dico/ꝙ illud argm̄ cōfirmat ṗpoſitū. Impedire eniꝫ actum imperatū nō eſt īpedire voluntateꝫ: ſed eſt īpedire potenitā executiuā:ꝛ ideo hec ab illa neceſſario diſtinguit. ❡ Si dicas:ſꝫ ṗhos. vltimus finis

P

mouet intelligētiā vt amatū ꝛ deſideratū:ſed intelligētia nō fert ſuper amatū niſi per voluntatē. ❡ Dico ꝙ ſicut in nobis potētia motiua mouet pedes ṗpter amatum ꝛ deſideratū:ſcilꝫ ṗpter aliquē locū volitū a volūtate ꝛ nō a ſeipſa:ita potentia motiua celū mouet propter amatū ꝛ deſideratū:nō a ſeipſa:ſꝫ a volūtate ipſa.

Mouere ṗp amatū cōtingit duplr.

❡ Ad 4m̄ dico/ꝙ nō ſufficit volūtas:vt patebit ſtatiꝫ. ❡ Sed ad Aug. dico ꝙ creare ptinet ad potentiā executiuā motaꝫ a voluntate. Iſto aūt mō deus dī creare

Quare volūtati diuine attribuit creare

entia per ſuā voluntatē. Exempluꝫ in nobis eſt:qꝛ nos dicimur domini actuū noſtroꝝ/ṗpter voluntatē nō ꝙ voluntas cauſet oēs actus noſtros:ſed qꝛ potentia exequēs ſequit impetū ꝛ impulſuꝫ volūtatis. ❡ Sed hic

A.l.imperiū

ſunt 4^{or} diffi. Pria eſt. Que eſt neceſſitas ponendi illā

D.q̄druplex

potentiā:cū voluntas in deo ſit infinite ṽtutis:ꝛ etiam ſuo velle videat oīa ſufficienter ponere in eſſe. ❡ Aliq

Quare ṗter volūtatē poni dꝫ po^a executiua ſm aliquos eſt rō 1^a

volentes ad hoc rōnes adducere dicūt/ꝙ qꝛ voluntas prehabet terminū adequatum ad intra in ṗductione ſpūſſancti:hinc eſt ꝙ ad extra nihil pōt amplius ṗducere:ꝛ ideo opꝫ aliā potentiā executiuā ponere. ❡ Ali

Q

qui aūt cōſiderantes modos oppoſitos operādi dicūt/ ꝙ impoſſibile eſt ꝙ eadeꝫ potentia modos oppoſitos opandi habeat:volūtas aūt eſt neceſſario ṗductiua.ſ.ſ. ergo nihil poteſt cōtingenter ṗducere. ❡ Sed iſte rō/

Impugnatio

nes nō cogunt:qꝛ eſſentia diuina eſt ṗncipiū verbi productiuꝫ adequate ꝛ naturaliter:ꝛ tñ hoc nō obſtante ipſa eſt ṗncipiū ſpūſſancti:nō nāliter:ſed mere libere. ❡ Cogit aūt me ꝯtradictio:qꝛ.ſ.idem eſſe cognitum ꝛ nō cognitum nō poſſunt ſimul ſtare. Aliud etiaꝫ qꝛ vo/

Rñſio ṗpria

luntas in deo ꝛ in creaturis ſunt eiuſdē rationis:in creaturis auteꝫ differt:ergo ꝛ in diuinis. ❡ 2^a difficul.eſt. Si tanta eſt diſtinctio inter potentiam executiuam ꝛ volitiuam:ſicut inter intellectum ꝛ voluntatem. ❡ Dicunt aliqui:ꝙ executiuam eſſe ꝛ factiuaꝫ eſt paſſio vo/

Rñſio alioꝝ.

A

Rńo ꝓpria volūtatē cū intellectu magis ꝙ cū executiua coueni rē.

luntatis:cui ēt cópetit eſſe oꝑatiuā:ita ꝙ voluntati illa cōueniūt.ſ.ꝙ ſit oꝑatiua:ꝛ ꝙ ſit factiua:ſicut ei⁹ paſſiones ꝛ vires. ⸿ Et tūc eſſet dōm:ꝙ nō eſſet tāta diſtinctio hic ſicut ibi:qđ pꝫ. ⸿ Aliter autē pōt dici.ꝙ.ſ.ſunt due potētie:ita ꝙ po^a diuidaꝛ īmediate ꝑ oꝑatiuā ꝛ factiuā. Et ſic ſm̄ iſtuꝫ modū dōi eſſet dōm:ꝙ hic eſt maioꝛ diſtinctio ꝙ̄ ibi:qꝛ ītellect⁹ ꝛ volūtas cadūt ſub altero mēbꝛo.ſ.ſub oꝑatiua:qcqđ aūt cadit ſub vno mēbꝛo cū alio magis ꝯuenit cū eo:ꝙ̄ cū nō cadente ſub illo ſꝫ ſub oppoſito:ſic appꝫ in ꝓpoſito. ⸿ 3^a diffi.qꝛ ſola volūtas vī eē pn^m cōtingēs formalr̄.ſi ḡ ponaꝛ executiua diſtincta a volūtate:ipſa nō erit ꝯtingēs:ꝛ ſic deus ꝯtingenter nō ageret ad extra. Dico ꝙ accipiendo potentiā

Quare ꝛ q̄re ꝯtingētia eſt i executiua.

executiuā ꝑciſe vt preſcindiꝛ a volūtate:ſic dico ꝙ nullā cōtingentiā hꝫ:ſed qꝛ ipſa totalr̄ ſubeſt īperio voluntatis:hinc eſt ꝙ ipſa dicit ꝯtingēs:ſicut ꝛ potētie q̄ ſunt in nobis multe. Uñ ſtāte actu voluntatis determinato

B

reſpectu alicui⁹:opꝫ potentiā executiuā exequi:vñ tota ꝯtingētia ꝑncipalr̄ ꝛ inchoatiue eſt in voluntate. ⸿ 4^a diffi.qꝛ agens nāle ꝛ neccīꝫ agit toto impetu. Cū ḡ ſm̄ predicta po^a executiua ſm̄ quā deus agit ad ex̄ ex ſe ſit pn^m nāle ꝛ neccīꝫ:deus ex toto īpetu ageret:ꝛ ꝑ ꝯn̄s aget ſm̄ vltimū ſue ꝟtutis:qđ eſt incōueniens. ⸿ Dico ꝙ ſicut dictū eſt:act⁹ potētie executiue eſt ſub imperio volitiue. Eodē mō dico ꝙ ēt ab actu potētie volitiue menſuraꝛ. Uñ ſi po^a volitiua moderaret actū ſuū:oporteret actū potētie executiue etiā moderari. Uñ breuiter regulaꝛ po^a executiua ſm̄ illā.ſ.volitiuaꝫ. Hoc pꝫ euidenter in nobis. Si.n.volumus intenſe currere potētia executiua:eodē mō ītenſe exeqꝛ:ſi remiſſe/remiſſe. ⸿ Ad arg^m in ꝯtrariū dico/ꝙ de⁹ per volūtatē ſuā oīa creat:h̓ eſt ꝙ ſm̄ determinationē voluntatis ſue ꝛ ſm̄ potentiam executiuam ſequentē illā determinationē oīa creanꝛ. Et ſic patet ad illud.

Quare potentia executiua nō agit ſꝫ totū conatuꝫ ad extra.

Qūo volūtate deus creare dicitur.

C

⸿ Qō. VI.

SExto quero. Utrū potētia abſoluta ꝛ potētia ordinata diſtinguantur. Q2 nō.qꝛ in diuinis nō eſt niſi vnicus actus volendi.ḡ nec niſi vna voluntas. ⸿ Cōtra. deus pōt multa facere de po^a abſoluta:que nō pōt de po^a ordinata. ⸿ Hic aūt ſunt duo ꝑncipalr̄ facienda. Primū eſt inquirere qđ eſt potētia ordinata ꝛ abſo^ta. 2° ſi iſta in deo ſimplr̄ ꝛ abſolute diſtinguaꝛ.

Primus arti. Modus dōi alioꝝ 4^r d̄ potētia abſoluta ꝛ ordinata: q̊ ad qđditatē ꝛ diſtōnē ipſaꝝ.

Quantum ad p^m quattuoꝛ ſunt modi dicendi. Primus eſt/ꝙ potētia abſoluta eſt potentia executiua diuina ſimplr̄ ſumpta ꝙ̄tū ad oīa q̄ pōt. Potētia vō ordinata accipiꝛ pro eadē po^a in habitudine ad regulā recte rōnis. ⸿ Scđs modus dicendi eſt/ꝙ iſte diſtinguunꝛ ex ꝑte obiecti in creaturis.ſ.vt illa dicaꝛ po^a ordinata que reſpicit poſſibilia ſolū moraliter. Abſoluta aūt dicaꝛ illa q̄ reſpicit oīa poſſibilia abſolute ſimplr̄. ⸿ Tertius modus dōi eſt/ꝙ potentia

D

abſoluta eſt volūtas añ determinationē:vt.ſ.ꝯſideraꝛ in illo ſigno in quo intelligiꝛ precedere ſuā determinationē:ipſa aūt met vt ſequiꝛ determinationē:diciꝛ po^a ordinata. ⸿ 4^9 modus dicendi eſt/ꝙ po^a abſoluta eſt voluntas diuina abſolute cōſiderata:vt p̄us. Ordinata aūt eſt ipſamet vt informata ꝑfectione legalis iuſtitie exiſtentis in potētia diuina:qꝛ ſolū illud pōt de potētia ordinata:qđ in legibus ſue voluntatis eſt inſtitutū:ſicut p̄nceps cū poſſit multa de facto:ſola illa de iure poteſt que iuſtis legibus ſunt inſtituta:ꝛ illa dꝛ potētia ab iſtis ordinata. Iſti aūt ſicut varianꝛ in dicēdo qđ eſt iſta potētia vel illa:ita dicentes ꝯn̄ter varianꝛ in mō dicendi de diſtinctione.ſ.quō ſunt idem:ꝛ quō diſtinguuntur.

Impugn⁹ 4^r Di.38.ꝛ.39. ꝛ alibi ſepe.

⸿ Sed cōtra iſtos modos arguo. Cōtra p^m ſic. Nam dictum fuit ſupra ꝙ voluntas diuina p̄us hꝫ actū circa cōtingentia ꝙ̄ intellectus diuinus feraꝛ in illa:ita ꝙ eſt p̄ma regula oīuꝫ ꝯtingentiū:ſed in creaturis nō eſt ſic: qꝛ intellectus noſter p̄us dictat ſic faciēdū eſſe ſm̄ cōformitatē ad p̄mā regulā anteꝙ̄ voluntas velit. In diuinis aūt nō eſt ſic:ſed totū oppoſitū. ⸿ Contra 2^m ſic. Q2 ad potētiā dei ordinatā ꝑtinent oīa:que cōtinentur in lege diuina:ſed multa ſunt in tali lege q̄ nō ſunt moralia:ſicut nō arabis in boue ꝛ aſino. Certū.n.eſt/ꝙ illđ nō eſt morale ꝙ̄tū eſt ex ꝑte obi:ꝛ tm̄ po^a ordinata erat reſpectu iſtius. ⸿ Contra 3^m. Nam in incarnatione vbi aliud eſt ꝙ deus alicui reuelet incarnationē ꝛ ꝙ diſſoluat:de po^a aūt ordinata non pōt diſſoluere:ꝛ tm̄ pōt de nouo reuelare de potētia ordinata. Hoc tm̄ nō obſtāte: nec vnū:nec aliud vnꝙ̄ faciet. ⸿ Contra 4^m. Q2 tunc deus nō poſſet diſpenſare ſuꝑ his que pertinēt ad legē diuinam:ſicut furtū eſt ꝯ legē legalem:ꝛ tm̄ in furto diſpenſauit in ſpoliatiōe egyptioꝝ. ⸿ Ideo vꝛ mihi dōm: ꝙ potentia abſoluta eſt diuina potētia executiua quātū ad oīa que ſunt in ea virtualr̄ cōtenta. Iſta tm̄ vt cōſequēs actū rōnis diuine ꝯn̄tis determinationē volūtatis:vt ſic ordinata eſt. ⸿ Ad declarationē aūt iſtius ponunꝛ q̄tuoꝛ ſigna. Primū eſt:in quo volūtas determiat ſe reſpectu oīum cōtingentiū que faciet. 2^m ſignuꝫ eſt in quo intellectus diuinus cognoſcit determinationem voluntatis intuitiue:qꝛ.ſ.ipſammet volūtatē cognoſcit intuitiue. 3^m eſt:in quo intellectus poſt determiationē voluntatis regulat potentiā executiuā:nō qꝛ ſic opꝫ facere:ſed qꝛ voluntas ſic ordinauit. 4^m eſt:in quo executiua ſequiꝛ dictamē intell̄s:qcqđ aūt potētia diuina executiua pōt ante illā regulam:dꝛ poſſe de potētia abſoluta:ſm̄ aūt ꝙ ſequiꝛ eam eſt potentia ordinata.

E

Uide ſco. ꝛ iſtū in mā de praxi ꝛ practica.

Deutero.22.

Uide ſco.10. di.4.q.8.ꝛ 20.di.3.ꝛ iſtū vbiqꝫ.

Exo.11.ꝛ.12.

F

Determi⁹ ꝓpria.

Potētia abſoluta ꝛ ordinata qđ: ꝛ qđ ſub executiua cōtinentur.

Sig^m 4^r nāc Ecce qđ q̄ris

Cū nō diuina volūtas:po^a tm̄ executiua regulari pōt: maxie reſpectū ꝯtingētiū qđ pondera.

G

2^9 arti. Utꝝ pōꝝ diſtictio in qb⁹ cōſiſtit?

Quantū ad 2^m.ſ.de diſtinctione iſtarū potētiaruꝫ pꝫ qđ dōm eſt. Nā ſic diſtinguunꝛ:ſicut illa que ſic ſe hn̄t ꝙ vnū oīno eſt p̄ter cōcernētiā quam dicit vnū reſpectu alicuius:quā nō dicit aliud:vt pꝫ de ſe. Ex hoc.n.ꝓbaꝛ diſtinctio intellect⁹ ꝛ volūtatis/eo ꝙ intellectus aliqua ītelligit que volūtas nō vult. Ita ꝛ ſimiliter ꝓbaꝛ diſtinctio iſtaꝝ potētiaꝝ:qꝛ abſoluta aliq̄ pōt que ordinata nō pōt. ⸿ Sed ꝯ h̓ inſtaꝛ 4^r. Primo ſic.qꝛ vꝛ ex hoc ꝙ nihil ſit deo poſſe de potētia ordinata niſi illud qđ eſt futuꝝ:ſola eniꝫ futura ſunt a diuina voluntate determinata:ſꝫ illa ꝑciſe nouit ītellectus diuinus eſſe determinata.ḡ po^a ordinata non poterit in aliud. ⸿ 2° ſic. Q2 illud qđ eſt neccīo malū/nō cadit ſub aliq̄ potētia que ſit in deo:ſed in ꝟtute dei cōtineꝛ ſaluatio reproboꝝ ꝛ dānatio ſaluandoꝝ:que neccīo ſunt mala.ḡ reſpectu iſtoꝝ nō eſt potētia abſoluta. ⸿ 3° ſic. Q2 ille potentie videnꝛ coincidere ſm̄ p̄dicta. Nā potētia abſoluta nihil oīno pōt niſi preuia determinatione volūtatis diuine:ꝛ per ꝯn̄s ſcia intellect⁹ diuini:ſed potētia executiua vt cōcernēs iſta eſt po^a ordinata.ḡ ſūt idem. ⸿ 4° ſic. Q2 oīa que deus nūꝙ̄ faciet:ſunt equalr̄ impoſſibilia ꝙ̄tū ad potētiā ordinatā:cū ſuꝑ nullo eorum cadat determinatio volūtatis diuine:nec ꝑ ꝯn̄s ſcia intellect⁹ diuini:ꝛ ſic eſſent equalr̄ īpoſſia. ⸿ Ad p^m diceret Plato:ſicut hꝛ in Timeo.ꝙ de⁹ nihil poſſet facere niſi que facit ſm̄ illā potētiā. Uñ dicit ibideꝫ:nihil eſt ortū cuius legitima cā nō p̄ceſſerit. Tm̄ pōt alr̄ dici ꝙ potētia ordinata pōt duplr̄ accipi. Uel que actualr̄ eſt ordinata:vel que aptitudinaliter vel poſſit eſſe ordinata. Lꝫ enim deus nō ordinauerit ꝙ reuelet mihi hodie incarnationem:tm̄ poſſet oppoſitum ordinare ꝺe potētia abſoluta.ergo deus de potentia abſoluta multa pōt que nō pōt de potentia ordinata actualiter:ſed tm̄ nihil pōt niſi qđ pōt de po^a ordinata vel actualiter vel aptitudinaliter. ⸿ Ad 2^m dico/ꝙ ſi deus illos effectus non

Obijcitur 4^r

H

Al.l.eſſent.

Rńo ꝑlonis.

Rńo ꝓpria. Pō ordiata dei pōt ꝯſiderari triplr̄. Al.l.ſeu poſſibiliter ordiata

I
poſſet:vtpote ſaluare reprobos ⁊ damnare electos:tūc
dicendū eſſet ꝙ tales effectus non ꝯtinent̃ virtual'r in
deo vel in diuina potētia plus q̄ȝ chimera.Sed ſi ꝯtinē
tur:neceſſe eſt dicere ꝙ de potētia abſoluta deus pōt.
Et ſi determinaret:tunc poſſet de po^a ordinata. ❡Ad
3^m dico/ꝙ potētia ordinata eſt p̄ciſe reſpectu illoꝝ que
volūtas diuina determinat actual'r:ſed reſpectu eoꝝ q̄
volūtas diuina determinat potētial'r eſt ipſa po^a abſo/
luta:ita ꝙ vtraqȝ ſeq̄t volūtatē.vna actual'r.alia potē/
tial'r.❡Ad 4^m dico/ꝙ forte volūtas diuina magis ſe
determinat ad vnū q̄ȝ ad aliud:vtpote ad ſaluandum
vniuerſuȝ magis q̄ȝ ad creationē vni⁹ muſce.⁊ rōne hu
ius maioris determinationis vnū pōt dici īpoſſibilius
alio.❡Sed hic ſunt aliq̄ dubia.Primuȝ eſt:ſi vtraqȝ
iſtaꝝ potētiaꝝ dicit potētiā executiuā penit⁹ īdiſtinctā/
quō p̄nt diſtingui:Pōt dici ꝙ po^a ordinata addit quā/
dā habitudinē determinatā ad potētiā abſolutā ab or/
dinata rōne diſtingui abſolutā ⁊ ad prudētiā.Et iō ſ̃m
illa diſtinguunt̃ ſicut ſubiectū ⁊ paſſio ſil' iuncta a ſubo
p̄ciſe ſumpto:q̄ cū determinatio volūtatis nihil reale
videat̃ ponere:hinc eſt ꝙ illa habitudo nō eſt realis.Et
ſic ſ̃m iſta dicit̃/ꝙ nō diſtinguunt̃ niſi rōne.❡2^m du^m
eſt.vtrū ſit in deo diſtinguere tertiā potētiam ab iſtis.
Poteſt dici ꝙ ſic:ſicut videmus ꝙ aliqua pōt de potē/
tia ordinata actuali determinatione habita:aliq̄ de po
tentia abſoluta.aliq̄ vō de po^a ordiabili.Tn̄ forte nihil
cōtinet̃ in po^a diuina virtual'r qn illud ſit ordinabile:⁊
ſic ſc̄da ⁊ nō vident̃ diſtingui:niſi dicat̃ ꝙ abſoluta po
tentia dicat̃ illa vt preſcindit ab ordinata:alia aūt 3^a di/
cat̃ abſoluta cū illa ordinante.❡3^m dubiuȝ:ſi poſſe de
potentia ordinata pōt eſſe īpoſſibile:⁊ poſſibile de po^a
abſoluta pōt eſſe impoſſe.❡De p̄mo dico ꝙ ſic.q̄ hoc
iō eſt poſſibile de potētia ordinata:q̄ ſic determinauit
volūtas.volūtas aūt poſſet oppoſitū determīare:⁊ tūc
nō erit amplius poſſibile de potentia ordinata.❡De
ſc̄do dico ꝙ nō.q̄ poſſibile de po^a abſoluta nō eſt aliō
niſi cōtinētia virtualis:⁊ habere vim ꝑductiuā illoꝝ q̄
ſunt oīno neceſſaria.❡4^m dubium eſt de eo qō dicit
Anſel.ꝙ minimū incōueniēs eſt deo īpoſſibile.❡Di/
co ꝙ hoc eſt veꝝ.q̄ nullū incōueniēs deus determīat:
imo eoipſo ꝙ determinat eſt cōueniens.Un̄ ſi aliquid
eſſet cui repugnaret determinari a deo ſine incōueniē/
te:illud eſſet cenſendū impoſſe.Un̄ qcqd pōt de poten/
tia ordinata/oē tale eſt cōueniens:⁊ de potētia ordina/
bili ſi deus ordinat fit cōueniēs.Et idē dico de potētia
abſoluta.❡Ad arg^m pȝ.

Reſolute h̄ ḃēs diſtōnem haꝝ potētiaꝝ

Quaꝝ vnum alio dr̄ īpoſſi/bili⁹:īpoſſibi/libus m̄.

D.q̄druplex

K

A.l.videt̃.

An ordinabi/lis ſit 3^a ponē/da a p̄fatis in diuīnis.

A.l.ordinata

Et ſi poſſe de po^a ordinata: nō tn̄ abſolu/ta diuī pōt in impoſſibile.

L

Q2 deo incō/ueniēs iudica/tur īpoſſe cen/ſeatur.

❡Queſtio.VII.

M

7.ci.c.30. Heſter.13.⁊ pſ̄.145.

SEptimo querit̃.Utrū deus ꝯcurrat
in oī effectu cāe ſc̄de efficiē
tis.Q2 nō.q̄ deus ſinit cauſata agere ſ̃ȝ ꝓ/
prios actus vel motus.ſ̃m Aug.❡Contra.
ſcribit̃ ꝙ deus fecit celum ⁊ terram:⁊ que
celi ambitu continentur.

Op̄.alioꝝ.

Hic omiſſis modis dicendi hereticoꝝ.volunt
dicere aliqui:ꝙ non vr̄ neceſſitas
ponendi ꝙ deus agat imediate ad quēlibet effectū:q̄
vbicūqȝ inueniunt̃ ſufficiētes cauſe reſpectu aliquorū
effectuū:nō opȝ ad alias cās recurrere:ſed in creaturis
inuenit̃ ſufficiēs cā multoꝝ effectuū cauſatoꝝ:ſic ignis
ſufficienter cōtinet caloreȝ:⁊ ſol ſuos effectus.ergo vr̄
ꝙ nō ſit nec̄iuȝ ponere ꝙ de⁹ agat imediate.❡Sȝ ꝯ
arguo duplici via.P̄rimo ꝑ rōnes ſumptas ex p̄te de/
pendentie.2^o ꝑ rōnes ex p̄te ꝯtingētie.Arguo ex p̄ma
via 4^r.P̄rio ſic.Ois effectus in vniuerſo depēdet eēn/
tial'r a p̄mo:illa aūt depēdentia nō ineſt eis niſi depen/
deant ⁊ in fieri ⁊ in eſſe:ſed nō dependent in fieri a deo
in genere cāe mālis:nec etiā formalis.ḡ efficientis ve

Impugn⁹ co/pioſa via du/plici.1.via.ſ. depēdētie ex q̄ arguit̃ 4^r.

finis:ſed illa cālitas reſpicit actualē exn̄tiā.ſeq̄t̃ ḡ ꝙ ſi
ipſe radius hȝ dependētiā eēntialē ad deum opȝ ꝙ de/
pēdeat ab eo in fieri ⁊ nō in eē tm̄.Tūc vltra.a quocū/
qȝ dependet res in fieri:ab illo cauſat̃:ſȝ a deo eſt oīs
effect⁹ in fieri.ḡ a deo cātur oīs effect⁹ effectiue.Q2 aūt
depēdeāt in fieri:pȝ de inſtātaneis in qb⁹ eſt ſil' fieri ⁊
factū eſſe:ſȝ in facto eſſe depēdent.ḡ ⁊ in fieri:cū īpoſſe
ſit ꝙ in eodē inſtanti dependeant ⁊ nō depēdeāt:in eo/
dē aūt eſt fieri ⁊ factū eſſe.❡2^o arguo ſic.Qn̄cūqȝ ali/
qd dependet a p̄ p̄ciſe:mediāte aliquo a quo īmediate
dependet:⁊ mediāte illa depēdētia depēdet a p̄mo:ceſ/
ſante depēdentia ad illud aliud/ceſſat depēdētia eius
ad p̄^m.Iſta eſt de ſe nō.Sȝ/ꝑ te,ignis cauſat⁹ nō depen
det a deo:niſi mediāte igne cānte a quo īmediate depē
det.ḡ ceſſante depēdētia ignis geniti ab igne generāte:
ceſſabit dependētia ignis geniti a deo.Cōſtat aūt/ꝑ te,
ꝙ ignis generās nō eſt cā ignis geniti:niſi in fieri.igit̃
ignis genit⁹ nō depēdet niſi in fieri.In tēpore ḡ ſequē/
te inſtans gnōnis a deo nō depēdebit:cū nō depēdeat
amplius ab alio igne.❡3^o ſic.Qn̄cūqȝ ſunt due depen
dentie:quaꝝ vna eſt cōtingēs/alia neceſſaria/illa non
p̄nt eſſe eadē depēdētia:cōtingēs.n.⁊ nec̄iuȝ neceſſario
arguūt diſtinctionē:ſed oīs depēdētia qua effect⁹ depē/
det a cā ſc̄da/eſt ꝯtingēs.Probo:q̄ effectus poſſet fieri
total'r a deo:⁊ tūc nō depēderet a cā ſc̄da:cōtingēter ḡ
depēdet ab ea.Cōſtat aūt ꝙ depēdet oīs effect⁹ a deo
nec̄io.ḡ diſtinguunt̃.❡Si dicas:cōcedo ꝙ depēdet:ſȝ
nō ſequitur.ḡ cauſat̃ ab eo.❡Iſtud nihil valet:q̄ oīs
depēdentia vr̄ ſufficienter reduci ad aliqō genus cāe.
Simil'r non reſtat via ꝓbandi aliqd eſſe cām alicuius:
ſi pōt depēdere ⁊ nō cāri.❡4^o arguo ſic.Ois creatu/
ra depēdet a deo:ſȝ non dr̄ creatura reſpectu creature/
eo ꝙ ab ipſa nō creat̃:ſed ſolum reſpectu dei.ḡ nec̄io
oīs creatura a deo efficienter depēdet:qō eſt ꝓpoſitū.
❡Cōfirmo ꝯnē iſtaꝝ rōnū dupl'r.Primo ſic.nullius
agētis actio eſt īdepēdētior ſuo p̄n^o elicitiuo vel actiuo:
ſed oē ꝓductiuū creatū hȝ depēdēter eſſe.ḡ ⁊ agere hȝ
depēdenter:ſed nō ageret depēdēter niſi p̄^m ꝯcurreret
ad agere eius:⁊ ꝑ ꝯn̄s termin⁹ actionis erit a p̄mo īme/
diate:qō eſt ꝓpoſitū.❡P̄.Nulla res eſt in vniuerſo q̄
a deo nō depēdeat.ergo agere agētis creati depēdet a
deo.❡Cōfirmat̃ 2^o ſic.Qn̄cūqȝ aliq̄ dependentia eſt
idē real'r fundamēto:ꝑ quocūqȝ inſtāti durationis eſt
fundamētū:illa depēdentia ſibi ineſt:ſȝ depēdētia crea
ture ad deū:vt oſtendet̃ in ſc̄do:eſt idē real'r ipſi crea/
ture.ḡ ꝑ quocūqȝ inſtāti eſt creatura/ꝑ eodeȝ eſt ipſa
depēdētia:ſed in inſtāti quo fit creatura eſt creatura.ḡ
in eodē iſtāti q̄ fit creatura ipſa depēdet a deo.Maior
eſt nō.alioqn poſſet ſepari.❡Ex 2^a via arguo 4^r.Pri/
mo ſic.Qn̄cūqȝ alique cāe mere nec̄io cānt aliquē effe
ctū:ſi nulla ꝯtingēs ꝯcurrit mere neceſſario ꝓducunt:⁊
effectus in eſſe mere neceſſario ꝓducitur:ſed oēs effe/
ctus in vniuerſo cōtingēter cauſantur:q̄ deo ꝓhibēte
quecūqȝ poſſunt nō cauſari.ergo neceſſario aliqō p̄n^m
cōtingēs ꝯcurrit:q̄ da oppoſitū:habitis omnibus que
requirunt̃ ad agendū:⁊ paſſiuo preſente:neceſſario po/
neret̃ effectus.Nunc autē:vt patet euidenter:nō neceſ/
ſario ponitur.❡2^o ſic.In camino ignis erat agēs ⁊ paſ
ſum diſpoſitū:deus tamen impediuit.Certum eſt autē
ꝙ nō impediuit aliqd influēdo:q̄ vel illud fuiſſet cor/
porale:⁊ tunc illud nō prehabuiſſet.Aut ſpirituale:⁊ il/
lud imprimi nō poterat.ergo impediuit aliquid ſubtra
hendo:non approximationeȝ cauſaꝝ:nec paſſiuuȝ de/
bitum:nec p̄ncipiū ꝓductiuū:vt pȝ.ergo ſolū ſubtrahē/
do diuinū velle:qō opȝ cōcurrere:q̄ ipſo nō ꝯcurrēte
res nō fieret.❡Confirmat̃:q̄ per quācūqȝ viam pōt

N

Depēdētiam arguere cāli/tateȝ oñdit ꝑ totū efficaci/ter.

Maxima no/tabilis.

O

A.l.aliter.

P

Q

2^a via q̄ eſt cō/tingētie ex q̄ arguit̃ 4^r.

Danielis.3.

A.l.ꝓhibuiſ/ſet.

A

pbari cãlitas alicuius cauſe. põt pbari cãlitas velle diuini reſpectu oĩuz effectuũ. Poſito. n. velle diuo ponit̃ res. Si aũt abſtrahat̃ velle diuinũ: quocũqʒ alio poſito vel remoto nõ ponit̃ res. ergo vr̃ ꝙ cõcurrit vt cã: nec aliquã viã euidẽtẽ magis habemus q̃ꝫ iſta ſit. ¶ 3° ſic. Nã de⁹ nullã notitiã hʒ de futuro ɔtingẽte: niſi per determinationẽ volũtatis: cũ oĩa alia ſint vere ⁊ mere neceſſario ⁊ vniformiter ſe hñtia. Si aũt voluntas eius imediate nõ cãret illa ɔtingẽtia: ipſa certitudinalr̃ non cognoſceret: cũ talis effect⁹ imediate a determinatione volũtatis ſue nõ depẽderet. Jſta tñ rõ euidẽtiã maiorẽ hʒ de effectib⁹ q ſunt ɔtingẽtes per volũtatẽ noſtrã cõcurrẽtez. ¶ 4° ſic. Deus vult imediate p̃m ſicut ſcõm: ſed ex eo ꝙ vult p̃m cauſat ipſuz. igit̃ ex eo ꝙ vult ſcõm cauſat ipſum imediate. ¶ Cõfirmatur: q2 cã primaria plus influit in cauſatũ q̃ꝫ ſcõaria. Hoc pʒ ⁊ ab oĩbus cõceditr̃: ſed ſi de⁹ nõ cauſaret niſi mediãtibus cauſis ſecundis ad effectus eaꝝ: tũc nõ plus influeret: q2 nõ niſi eadẽ influentia ĩflueret qua influũt ſcõe cauſe. igit̃ de⁹ imediate influit: ⁊ p ɔñs cauſat in oẽs effectus. Influere. n. nihil aliud eſt niſi dare eſſe: ⁊ hoc eſt cãre. Jõ dico ꝙ deus imediate ɔcurrit ad oẽs. ¶ Sed ɔ inſtat̃ 4r. Primo ſic. pma cã prius cauſat q̃ꝫ ſcõa cã: ſicut magis. ergo cauſatũ eſt pus cauſatũ a pma cã q̃ꝫ ſcõa ipʒ cãet: ſʒ hoc poſito 2ª nihil cauſat: q2 ipʒ qõ cauſatũ eſt cauſare nihil eſt cauſare. ¶ 2° ſic. Q2 aut pª cã cauſat totalr̃ effectũ: aut partialr̃. Si totalr̃. g̊ ſcõa cã nihil faciet. Si partialr̃: tũc erit iperfectio in deo: nec poterim⁹ ex pfectione effect⁹ cauſati inueſtigare pfectionẽ cãe: q2 q̃ꝫtũcũqʒ pfectus effectus põt ptialr̃ pduci a quacũqʒ imperfecta cã. ¶ 3° ſic. Q2 ſequit̃ ꝙ diuina volũtas gnãbit. A quocũqʒ eniʒ aliqua actio eſt: illud agit ſm illam actionẽ: ſed oĩs actio ſcõe cãe ponit̃ in ſcõa cã a pma. g̊ pma generabit. ¶ 4° ſic. Q2 vr̃ hoc iperfectionis in pª cã ꝙ ſit cã partialis: eſſe eniʒ ptẽ arguit iperfectionẽ: ⁊ per ɔñs eſſe cãm partialẽ. ¶ Ad p̃m dico ꝙ lʒ vn⁹ effectus pus cauſat⁹ poſtea nõ poſſit cauſari in ordĩe ſignorũ ſucceſſiuoꝝ: tñ in ordine ſignoꝝ permanẽtiũ: cuiuſmodi ſunt ſigna nãe vel originis vel pfectionis non eſt incõueniens. Naʒ creatura pus origine eſt a patre q̃ꝫ a filio: ⁊ tñ fili⁹ eandẽ pducit in 2° ſigno. Silr̃ pater pus pfectione pducit filiũ q̃ꝫ mater: ⁊ tñ hoc nõ obſtãte in ſcõo ſigno pfectionis mater ẽt pducit. Et iõ q̃ꝫtũcũqʒ in alio ⁊ in alio ſigno nãe ⁊ pori deus cauſet creaturã q̃ꝫ creatura que eſt cã ſcõa: tñ q2 oĩa illa ſigna ſil' ſũt quãtũ ad ſimultatẽ durationis: poterũt ɔcurrere cãe diuerſe ordinate ſm diuerſa ſigna nature. ¶ Et ſi dicas ꝙ illud qõ iã pductũ eſt: nõ põt amplius pduci. ¶ Dico ꝙ verũ eſt. ſi pductio in preteritũz ptranſiſſet: ſicut eſt in ſignis ſucceſſiuis: ſʒ hic in ſigno pmanẽti cauſa vniuerſalis pducit effectũ: deinde in alio ſigno cauſa pticularis: ⁊ ideo pductio nõ trãſit in pteritum. ¶ Ad 2m dico ꝙ pma cauſa nõ eſt inſufficiens: q2 poſſet totũ pducere: ſed tñ moderat̃ actionẽ ſuã ne auferat a cauſa ſcõa ſuã actiuitatem. ¶ Et qñ dicit̃ ꝙ perit oĩs via inueſtigandi nobilitatẽ cauſe ex effectib⁹. ¶ Dico ꝙ cãe naturales ſunt totales in ſuo ordĩe: iſta tñ cauſalitas eſt tranſcendẽs: cauſa aũt totalis eſt equiuoca. preſuppoſita tñ generali influentia eſt perfectior ſuo effectu: ita ꝙ eque nobilitas in cauſa arguit̃: preſuppoſita generali influentia: ac ſi nõ preſupponeret̃. ¶ Ad 3m dico ꝙ effectus dr̃ generari reſpectu vnius cauſe: que pprie eſt generatiua: ſed tñ reſpectu cauſe vl'is magis dr̃ cauſari q̃ꝫ generari. ¶ Et quando dicit̃ ꝙ deus concurrit ad actionẽ cauſe ſcõe. veꝝ eſt: ſed nõ tali modo. ꝙ. ſ. agat per illam: ſed q2 actione diuina cõcurrente illa perficit effectum in genere ſuo. ¶ Et cũ dicit̃. ꝙ actio agẽtis ſcõi eſt a deo. verum eſt: ſed nõ tamen ſicut ab agẽte p eam: ſed ſicut ab vniuerſaliori cauſante ipſam. Et ſilr̃ paſſio que opponitur illi actioni eſt a deo: ſed tamẽ nõ reſpectu ſuipſius. ¶ Ad 4m patet per illud qõ dictuz eſt ad 2m: eſſe enim partẽ non eſt ex inſufficientia: ſʒ ex voluntate. ſ. volentis: ꝙ aliud ſecũ coagat: ⁊ hoc nõ eſt impfectionis. ¶ Sed hic remanet diffic. de concurſu voluntatis diuine cũ voluntate noſtra. Nam ſuppoſito tali cõcurſu: aut voluntas põt ſuſpẽdere actum ſuum: ⁊ tunc voluntas diuina nihil faceret. Aut volũtas noſtra nõ põt ſuſpẽdere: ⁊ tũc videt̃ auferri libertas a voluntate noſtra. ¶ Dico ꝙ aſſiſtente volũtate diuina volũtati noſtre ad cauſandũ: ⁊ talr̃ ꝙ actualr̃ nõ p̃cauſet: voluntas põt nõ cauſare: aſſiſtẽte tñ ſoli illo modo ſol nõ põt exire in actum. actualiter v̉o cõcauſante voluntate diuina voluntas noſtra nõ põt non cauſare: ſicut in cõtingẽtibus: omne qõ eſt: quãdo eſt neceſſe eſt eſſe. Voluntas aũt noſtra iam intelligitur cauſare actũ. g̊ vt ſic nõ põt nõ cauſare. Si aũt preſcindat̃ illud ſignuz nãe in quo voluntas diuina precauſat. Tunc dicẽdum eſt ꝙ voluntas noſtra pro illo ſigno nõ hʒ actum in poteſtate ſua. ſ. ꝙ poterit agere ⁊ nõ agere: q2 pro tali ſigno nõ conuenit ſibi agere: tunc enim eſſet cã vl'is. ¶ Alia difficul'. Vtꝝ deus cõcurrat ad oẽs actus elicitos ⁊ iperatos: q2 ſi ſic: tunc videt̃ ꝙ deus ſit cã peccati: q2 tales actus a voluntate habẽt eſſe. ¶ Dicunt aliqui. ꝙ deus cõcurrit ad ſubſtratũ ⁊ poſitiuuʒ actus: nõ tñ ad deformitatẽ ipm cõſequẽtẽ. ¶ Sed iſtud non ſufficit. Nam a quocũqʒ eſt ſubiectũ ab eo eſt paſſio neceſſario cõſequens ipſuʒ ſubiectũ ⁊ per ſe. mõ ita eſt ꝙ aliqui actus ſunt tales: ꝙ ex eoꝝ rõne formali põt deformitas ⁊ malitia de eis demõſtrari: nec valet inſtare ad maiorem. Naʒ ſicut deus cauſat celũ: ita ſequit̃ neceſſario ꝙ cauſet mobilitatem ſiue incorruptibilitatem: alioqñ poſſet ſubiectũ per ſe cauſari ſine ppria paſſione. De hoc al's. Nõ. n. videt̃ incõueniẽs ꝙ deus ſit vl'is cã peccati: ⁊ tñ ꝙ nõ peccet. ¶ Ad argm pʒ.

D. duplex.

Notabile qõ vbiqʒ q̃ris de ɔcurſu volũtatis diuine ⁊ create ɔtingẽtia ⁊ neceſſitate cãlitatis.

F

1. ꝑhiermenias ad finem.

1. ppõne auc. de cauſis.

B

Influere qd?

Cõclo rñſua

Obijcit nõni

C

Hic reſolute habes quedã effectũ ordiate a diuerſis pduci poſſe.

Signã dupr̃.

D

Sco. l. 2. ⁊ alibi.

Inſtãtia notabilis.

G

Hic ɔñr poſt ſcotũ hic. Quere in. 2. ⁊ alibi.

¶ Qõ. VIII.

OCtauo querit̃. Vtruʒ deus poſſit ſupplere vicem cuiuſcunqʒ cauſe ſcõe efficientis. cauſando totalr̃ illũ effectũ. Q2 nõ. q2 deus actũ mentiendi põt cauſare mediãte cã ſcõa: cũ cõcurrat cum ipſa: ⁊ tñ imediate per ſe mentiri nõ põt. Unde Numeri. 23. nõ eſt deus quaſi homo vt mentiatur. ¶ Cõtra Job. 42. Scio domine (inquit Job) ꝙ oĩa potes. ergo ⁊c.

Hic eſt cõmunis ſnĩa oĩuz doc. ꝙ qcqd põt deus facere mediante cã ſcõa in genere cauſe efficientis poteſt imediate per ſe: q2 eſt cauſa pma ⁊ perfectiſſima. ¶ Sed tamẽ iſta regula declarat̃ 4r. Primo ſic. qcqd cõtinet cõtinẽs cõtinet ⁊ contẽtũ: ſed deus cõtinet virtualr̃ oẽm cãm ſecũdam. g̊ cõtinet oẽm effectũ in ea cõtentuʒ: ſed oẽ cõtinens aliqd virtualr̃. põt illud cauſare. g̊ deus põt illõ cauſare. ¶ 2° ſic. Oẽ illud qõ nullã iperfectionẽ dicit: põt deo attribui: ſed cauſalitas effectiua nullaʒ imperfectionem dicit nec ponit in creatura. ergo põt deo attribui. ¶ 3° ſic. Nam ſi deo repugnaret cauſalitas totalis reſpectu oĩum effectuum: hoc potiſſime eſſet in effectibus infimis: reſpectu quorũ nõ videt̃ eſſe magne nobilitatis cauſatio: ⁊ tñ hoc nõ obſtãte in entibus imperfectiſſimis: qualis eſt pma mã. deus eſt totalis cã. g̊ ⁊c. ¶ 4° ſic. Nam ſi totalis cauſatio alicuius effectus eẽt imperfectionis: multo magis partialis cauſatio eſſet imperfectionis: quia reſpectu eiuſdem totale eſt melius q̃ꝫ partiale. cum ergo deus partialr̃ cauſet omnem

Regula credita.

H

Vide ſcotuz. 2. q. q̃libeti. ⁊ vbi ibi notaui.

Declaratio regule 4r.

I
Obijcitur 4ᵒʳ effectum vt patuit.ģ ⁊c.¶ Sed ꝯtra hāc regulā inſtaẗ
quadruplr̃.Primo ſic.qꝛ ſimilitudo dependet a termino
eſſentialr̃.Coſtat aūt ꝙ illa dependētia nō eſt ad cām
intrinſecā.ģ ad extrinſecā.nō vž aūt niſi effectiua:⁊ tñ
deus nō pōt facere reſpectū ſine termino.¶ 2ᵒ ſic.Nā
deus actū liberꝝ pōt cāre mediāte voluntate:⁊ tñ ſine
volūtate īpoſſe eſt:qꝛ ſi eū ſine volūtate cauſaret:iā nō
eſſet liber.¶ 3ᵒ ſic.Qꝛ mediāte obiecto pōt cāre noti/
tiā ītuitiuā de obō:⁊ tñ ſine eo nō pōt.nā tunc videreẗ
qđ nō eſt:qđ tñ eſt īpoſſe.¶ 4ᵒ ſic.Qꝛ mediāte cā ſcđa
M.l.h ꝯfirma tur. deᵒ pōt facere ꝙ effectᵒ cauſe nālis ſit effectᵒ nālis:⁊ tñ
ſine cā ſcđa h nō pōt.¶ Hec aūt ꝯfirmanẗ q̃druplici
exēplo.Primo:qꝛ mediāte ſole cāt radiū.ille aūt reſpe/
ctᵒ quo radiᵒ depēdet a ſole eſt generari eiᵒ.ſi ģ regula
eſt vā:ſicut hꝫ gnāri mediāte ſole:ita ſine ſole.¶ 2ᵒ.qꝛ
K deᵒ mediāte Adā fecit Cayn filiū ſuū.ģ ſine Adā potuiſ
ſet fieri cayn filiᵒ:Tūc quero cuius.nō dei nec Ade:qꝛ
M.l.cōfirma/ tur quia. nō erat.nec Abel.ergo nulliᵒ:⁊ ꝑ ꝯñs nō eēt filiᵒ:qꝛ ali/
cuiᵒ fuiſſet.¶ 3ᵒ.qꝛ deᵒ vž mediāte ſole ꝓducere radiū
gnātū.ģ ſi ſine ſole poterit:tūc q̃ro a quo erit gnātᵒ.nō
M.l.3ᵒ qꝛ ⁊ 4ᵐ ponit.ſ. eodē mō ⁊c. a dō:qꝛ deᵒ nihil gnāt ad ex̃.nec ab aliq̃ alio:vt pꝫ.ģ ⁊c.
¶ 4ᵒ.qꝛ lꝫ deᵒ actū ītelligēdi poſſit cāre ſine quocūqꝫ
alio:nō tñ vbū:⁊ tñ mediāte memoria eū pt cāre.ģ ⁊c.
Eodē mō arguiẗ de amore ſpirato ſicut de vbo.¶ Ad
pᵐ dico/ꝙ ſi depēdentia illa q̃ dependet relō a termio
eſt effectiua ſic oēs rōnes ille ꝯuincūt:ſuppoſito ꝙ relō
Limitatio re gule. ſine termino eē nō poſſit:nec ēt ītelligi:iō regla iſta vlr
ſolū eſt ponenda in abſolutis ⁊ in relatiuis extrinſecis.
¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ actᵒ nō eſt liber niſi in hitudīe ad po
AD/ tentiā liberā a q̃ eliciẗ:⁊ iō eſt in actu libertas reſpectu
volūtatis:⁊ h nō eſt niſi ipꝫ eſſe cauſatū ꝯtingenter ab
ea:⁊ tūc regula nō hꝫ locū.¶ Ad 3ᵐ ꝙ intuitiua notitia
L īcludit aliq̃ mō habitudinē ad obm vt exn̄s eſt.¶ Ad
4ᵐ ꝙ oīa illa ſunt relatiua.¶ Ad rōnes in pnᵒ dī ꝙ ſi
cāret totalr̃ deus actū mētiendi/ipſe nō mētireẗ:ſed il/
DITIO le in quo eēt ſimplr̃ formalr̃ iſte actᵒ:ſicut ſi cāret actū
intelligēdi:ipſe illo actu nō intelligereẗ.Eodem mō de
Dubium. oībus rōnibus dicendū eſt:ſicut de pma.¶ Sꝫ tūc eſt
dubiū:qꝛ oēs ille rōnes īducte ad ꝓbādū ꝙ deᵒ pōt ꝑ ſe
qcq̇d pōt mediāte cā ſcđa:ita ꝯcludūt de relatiuis ſicut
de abſolutis.Pꝫ de pma:qꝛ ita īcludit vtualr̃ ⁊ cōtinet
relonē:ſicut abſoᵐ.Silr̃ ſcđa.qꝛ poſſe ꝓducere relonē
nullā īperfectionē īcludit.Silr̃ 3ᵃ de īfinitate entiū.po
ſito ꝙ aliq̃ relatio ſit nobiliᵒ ens q̄ aliqđ abſolutū.Si/
milr̃ 4ᵃ de ꝑtiali cauſalitate.¶ His tñ nō obſtātibus
dico ⁊ credo ꝙ illa regula q̃ eſt cōiter a theologis con/
ceſſa/eſt vera in abſolutis:⁊ tñ nō in relatiuis.¶ Qñ
dī ꝙ rōnes ꝯcludūt de relatiuis ſic de abſolutis.¶ Di
M co ꝙ nō ꝑꝑ illas rōnes nec ꝑꝑ aliq̃ q̃ mihi occurrūt:te/
neo de abſolutis ⁊ nō de relatiuis ꝙ regla ſit vā:ſed ſo/
lū teneo ꝙ de abſolutis nulla euidēs repugnātia appet
vel occurrit quare nō.In relatiuis aūt appet īpoſſe ꝑꝑ
rōnes factas.¶ Ad rōnes q̃ ꝯcludūt ꝓ relatiuis.¶ Ad
pmā dico/ꝙ ꝯtinet vtualr̃ relationem ſuo ordine ⁊ ſuo
modo ꝓducibilitatis.nō aūt illo mō quo ſibi repugnat
cāri.¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ cāre relonē totalr̃ neceo īcludit
Ecce qđ q̃ris ⁊ tāge plura ꝯſir. terminare eaꝫ.⁊ terminare illā eſt īperfectiōis:hinc eſt
ꝙ deᵒ nō pōt eā cāre totalr̃ qꝛ h eſt īperfectionis.Silr̃
poſſet dici ad alias rōnes.¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qō.IX.

Nono quero vtrum in ſpēbᵒ vniuerſi ſit
ꝓceſſus in infinituꝫ.Qꝛ nō.qꝛ oīs
creatura de nā ſua eſt limitata ⁊ finita.ģ ⁊c.
¶ Cōtra.deus eſt infinite potētie.ģ per ter
minū finitū nō adequaẗ ſua poᵃ.¶ Hic ſūt
q̃tuor ingrēda ſꝫ ꝙ ſit q̃druplex ꝓceſſus in īfinitū.ſ.
in ſurſuꝫ:in deorſuꝫ:in mediū:⁊ in latus aſſumēdo.In/
quirēdū eſt ergo Primo.vtrū in ſpēbᵒ vniuerſi ſit ꝓceſ/ N
ſus in infinitū in ſurſuꝫ aſcendēdo. 2ᵒ ſi in deorſuꝫ de/
ſcēdēdo. 3ᵒ ſi ī meᵒ ꝯdeſcēdēdo. 4ᵒ ſi ī latᵒ aſſumēdo.

Quantū ad pᵐ introducunẗ q̃tuor vie ad decla/ M.l.ꝯdeſſādo pmus articu.
rādū iſtū ꝓceſſuꝫ in infinitū.¶ Prima
eſt in numeris.quorꝝ ſpēs ꝑ appōnē vnitatū in īfinituꝫ
ꝓcedūt.poſterior.n.ſemꝑ addit vnitatē ad pore.¶ 2ᵃ
via eſt.in q̄titate ꝯtinua:bicubitū ⁊ tricubituꝫ ſpē vnr̃ Proceſſuꝫ i if.ᵐ eē i ſpēbᵒ
differre.Hoc ꝓbaẗ:qꝛ eq̃lia ſunt vnuꝫ in q̄titate:ſicut vniuerſum ſi
ſilr̃ia ſunt vnū in q̃litate:ſed diſſimilia eſſe nō pñt:niſi in ſurſuꝫ aſcē
inter q̃litates alteriᵒ ⁊ alteriᵒ ſpēi.Coſtat aūt ꝙ in tali/ dendo oñdit
bus eſt ꝓceſſus in infinitū.ģ in ſpēbus q̄titatis ꝯtinue exēplo ⁊ rōne
erit ꝓceſſus in infinitū.¶ 3ᵃ via ſumiẗ ex ꝓceſſu figu/ q̃druplici.
rarū:nā figure mutāt ſpēm ꝑ appōnē vnius anguli:ſic
pꝫ de triangulo ⁊ q̃drāgulo ⁊ alijs figuris:ſed talis ap/
poſitio pōt ꝓcedere in īfinituꝫ.¶ 4ᵃ via:que ſatis eſt
difficilis:fundaẗ in actibᵒ intelligendi reflexis ipſiᵒ in/
tellectus ⁊ in actibᵒ volūtatis.in qbᵒ ſm Aug.eſt ꝓceſ O
ſus in infinitū.¶ Ex hoc arguiẗ ſic.Accipio aliqđ obꝫ
ignobilius ſua ītellectione:vtpote albedinē intellectio
albedinis eſt nobilior albedie:⁊ alteriᵒ ſpēi ab ea.ergo
ſcđa ītellectio albedinis eſt nobilior pma.qꝛ nobilioris
obiecti eſt nobilior ītellectio:⁊ ſic ſcđa differt ſpē a pᵃ.
Eodē mō de 3ᵃ.⁊ ſic erit ꝓceſſus in infinituꝫ.¶ Iſtud
ꝯfirmaẗ q̃druplici rōne.Primo ſic.qcq̇d nō repugnat 10.tri.c.10.⁊
creature/pōt ſibi cōicari.Hoc pꝫ.qꝛ ex quo nō ponitur 15.tri.c.12.⁊
extra terminos creature:nulla vž repugnātia:ſed hꝫ ꝓ/ alibi quere.
ceſſus nō repugnat creature:qꝛ ſemꝑ ꝓcedēdo quelꝫ
poſita erit finita.ergo ⁊c.¶ 2ᵒ ſic.Ultra oēꝫ creaturaꝫ
ꝓductā in eſſe/deᵒ hꝫ vim ꝓductiuā excedētē:qꝛ infi/
nitā hꝫ.⁊ creatura quelꝫ eſt finita:ſed oī vtuti ꝓductiue
corrñdet aliqđ ꝓducibile.ģ vltra oēm creaturā datam
ſemꝑ erit creatura ꝓducibilis.¶ 3ᵒ ſic.Omni vtuti ꝓ/
ductiue erit dare terminū adequatū:ſed deᵒ hꝫ ꝓducti P
uā vtutē infinitā.ģ ⁊c.ſed vtutis ꝓductiue infinite nul/
lū finitū eſt terminus adeq̃tus.ergo infinitᵒ.¶ 4ᵒ ſic.
Nā tanta eſt virtᵒ creatiua in deo:ſicut gnātiua:⁊ eque
infinita ⁊ eq̃lis ꝑfectionis.ſed vtus gnātiua ex ſua infi/
nitate pōt hr̃e infinitū ꝓductū:vtpote filiū.ģ eodē mō
vtus creatiua poterit.¶ Sed iſtud īpugnaẗ 4ᵒʳ.Primo
logice ſic.Impoſſibile eſt aliquā ſpēm hr̃e infinitas dif Impugnᵒ 4ᵒʳ Logice.
ferētias ꝯſtitutiuas:ſed ſi eēt ꝓceſſus in infinitū in ſpe/
ciebus aliq̃ ſpēs hr̃et infinitas dr̃ias cōſtitutiuas.ģ ⁊c.
Probatio minoris.oē genus diuidiẗ per dr̃ias oppoſi/
tas īmediatas tm̄.ſ.poſitiuā ⁊ ꝑuatiuam:ita ꝙ īpoſſe eſt
genus īmediate per plures diuidi:ſed ſi eſſent infinite
ſpēs oporteret ꝙ eſſent infinite dr̃ie.⁊ ſic ꝑ ꝯñs infinite
diuiſiones:ſed ille diuiſiones neceſſario eēnt diuiſorꝫ
ſubalternatim poſitorꝝ.ģ ſpēs infima hr̃et ſupra ſe infi/ Q
nita gnā:⁊ ꝑ ꝯñs infinitas dr̃ias includeret.¶ Hec rō Euaſio nota bilis.
neceo ⁊ euidēter demōſtraret.ſi cōcedereẗ ꝙ neceo ge/ Notabile de
nus diuidereẗ in duas dr̃ias oppoſitas:ſed tñ hoc non diuiſiōe gnīs
eſt euidēter notuꝫ.Lꝫ.n.per duas fiat cōiter diuiſio:tñ ꝑ dr̃ias ⁊ eaꝝ
dicereẗ ꝙ per vnā illarꝝ multe alie circūloquunẗ.Uñ numero.
quādo dicimus/ꝙ genus diuidiẗ per poſitiuuꝫ ⁊ ꝑua/
tiuum:ſicut animal per rōnale ⁊ irrationale/nō eſt ima
ginandū ꝙ irrationale ſit vnica dr̃ia que vlterius diui/
daẗ in alias duas:qꝛ cum ſint plus q̄ mille ſpecies aīa/
liū irrationaliū eſſet deuenire ad illā ſpēm que cōſtitue
reẗ per quingētas dr̃ias:lꝫ potius eſt imaginādū ꝙ per
irrōnale circūloqmur oēs dr̃ias que nō ſunt ꝯſtitutiue
ſpēi rōnalis:ita ꝙ illa rō nō euidēter ꝯcludit īpoſſibili/
tatē concluſionis.¶ 2ᵒ ꝓbaẗ impoſſibilitas iſtius con/ Phyſice.
cluſiōis via nāli ſic.ꝓceſſus ad ſpēꝫ eſt ꝓceſſus ad ꝑfe
ctū ⁊ ad totū.īfinitū aūt vt ſic/nec pōt eſſe totū:qꝛ īfini/
to repugnat totalitas.ģ ⁊c.¶ Sed nec iſte ꝓceſſus de/ Euaſio.

A

Totū ꝛ pfectū duplex.

Metaphice.

2. meta. c. 12.

10. c. 12. meta

Euaſio.

De ordīe vniuerſi.

Nota ſingulariſſime.

Theologice.

B

Euaſio.

Rōnes alioꝝ ad ꝯcluſionem pncipalem.

Proſolo. 2.

Euaſio.

Infinitas 2ˣ.

C

Euaſiões ad ex.ᵃ pncipalia ꝛ rōnes p ꝯcluſiõe affirmatiua huius arti.

Ecce qᵭ q̄ris A. l. vt.

A. l. ea.

Act⁹ nō tātū diſtiguit q̄ᵐ obiecta.

A. l. īfinitas.

D

Exceſſus virtutis 2ˣ.

Adeq̄tio 2ˣ.

Quare virtuti gñatiue correſpondet termin⁹ īfinit⁹ in diuinis: creatiue vo finitus?

Dubium.

Ecce qᵭ q̄ris

monſtrat: q2 ꝯſtat ꝙ vniuerſum ponit̄ perfectius ſi in infinitū ꝓcedat q̄ʒ ſi in aliquo determinato ſtet. Uñ lʒ in limitatis totū ꝛ pfectū ſint idē: q2 ibi nō eſt cōpleta pfectio: tñ in illimitatis pfectis repugnat totalitas for̄alis: ſʒ nō v̄tualis. ℂ 3° arguo metaphyſice ſic. In eēntialiter ordinatis eſt deuenire ad aliqᵭ pᵐ: ſʒ in pfectionibus ſpecificis eſt ordo eēntialis. g̊ ꝛc̄. Silr̄ oēs ſpēs alicui⁹ generis vident̄ hr̄e ordinē ad vnā illi⁹: ſicut exercitus ad ducē. ℂ Sʒ iſtᵭ nō demr̄at: q2 pōt eē ordo eēntialis ſm ꝙ dicerēt aliq̄ iter duas ſpēs: nō cōparādo eas ad aliqᵭ pᵐ aliud ab eis. Silr̄ dico. ꝙ ſi eēnt infinite ſpēs: nō pp̄ ħ remouet̄ ordo eēntialis ad pᵐ niſi ad pᵐ illius ordis: ſʒ ad pᵐ extrinſecū ꝛ alteri⁹ ordīs nō remouet̄. Nō eni ordināt̄ ad deū ſpēs vniuerſi vna alia mediāte: ſʒ q̄lʒ īmediate. ℂ 4° arguit̄ theologice ſic. Cū eni de⁹ ītelligat oīa q̄ pōt facē: ſi poſſʒ in īfinitū cāre ſpēs: ītelligeret oēs ſpēs ſil: ꝛ p ꝯñs ītelligeret vnam ſpēm infinite pfectionis vidēdo īfinitos gradus ſupra q̄cūq3 ſignatā. ℂ Sʒ nec illud euidēter ꝓbat intentū: q2 certū eſt ꝙ de⁹ īfinitos numeros cognoſcit: nec tñ aliquē infinitū: tūc eni eēt ibi ſtat⁹: ꝛ ſubtracta vnitate ab illo: eſſet finitus: q̄ ſunt incōueniētia. Silr̄ diceretur de ſpēb⁹. ℂ Aliqui aūt volūt iſtā ꝯnē demr̄are ex diuiſione entis p finitū ꝛ infinitū: ſolus de⁹ cadit ſub altero. ſ. ſub infinito. g̊ ſolus de⁹ eſt infinit⁹. ℂ Sʒ ħ nō demonſtrāt: q2 nō eſt euidens ꝙ infinitas repugnet creature. ℂ Aliȷ arguūt hoc ex ordine eminētie. Aliȷ vo ſicut fr̄ Joānes arguūt ex ordine depēdētie. Aliȷ ex rōne īfiniti: q2 eſt illud quo magis cogitari nō pt̄: ꝛ nō ꝯuenit niſi ſoli deo ſm Anſ. ℂ Sʒ nec iſte vie euidēter ꝯcludunt maxīe vltima: q2 facta diſtōne de īfinitate ſm qd: q̄ eſt in gñe: ſicut infinita albedo ꝛc̄. ꝛ de infinitate ſimplr̄ q̄ eſt ex̄ genus: q̄ eſt trāſcēdēs. hʒ ꝙ illa rō nō conuincit. ℂ Ad exēpla āt qb⁹ ꝓpoſitū alteri⁹ opīonis declarat̄. dr̄ ꝙ in numeris ꝛ in ſpēb⁹ q̄titatis ꝛ ꝯtinue ꝛ in figuris nulla ē pfectio: nō eni talia dicūt ſimplr̄ pfectionē. Et iō nō eſt ibi ꝓceſſus in ſurſū: ſicut ipſi dicūt. ℂ Alr̄ dicūt aliq̄ ꝙ ſpēs numeroꝝ nō vadunt in īfiᵐ: q2 numeri nō diſtinguunt̄ ſpē: nec bicubitū ꝛ tricubitū. ℂ Sʒ ħ eſſet multū graūe ad ſuſtinēdū: cū oēs cōcedāt diſtōnē ſpecificā iter eos. ℂ Ad illud de actu intelligēdi. eſt diffi. Dicit̄ tñ ꝙ nō eſſet tāta diſtō actuū: ſicut ponitur obiectoꝝ: alias differrēt genē: ſic obiecta: q̄ aliqñ differūt gñe. Nō vʒ g̊ eē incōueniēs: ꝙ aliq̄ differentia ſit iter eiuſdē ſpēi act⁹ pp̄ quā vn⁹ ſit iſti⁹ obi: ꝛ ali⁹ alteri⁹. ℂ Sʒ tūc opʒ rñdere ad rōnes. ℂ Ad pmā dico. ꝙ īfinitati creature repugnat. Et ſi p impoſe adderet̄ illi ſupreme ſpēi aliq̄ entitas ꝯcedēdo: ꝙ hoc īpoſſibili poſito: ꝙ ita eēt ſicut ꝯcludit̄: ſʒ tñ hoc eſt īpoſe. ſ. ꝙ addatur aliqua entitas: nec hoc eſt in poᵃ obiua. ℂ Ad 2ᵐ dico. ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqua virtus trāſcēdat formaliter: ꝛ p ꝯñs ſit in ſe formalr̄ infinita: ꝛ tñ obiectalr̄ vel virtualr̄ nō trāſcēdat. ℂ Ad 3ᵐ dico. p idē. Lʒ eni terminus nō ſit adequatus formalr̄ in entitate ipſi diuine virtuti: tñ obiectalr̄ pōt: ita ꝙ virtus plus nō poſſit. ℂ Ad aliud dico: ꝙ lʒ vtraq3 iſtaꝝ virtutū. ſ. gñatiua ꝛ creatiua ſint equalis perfectionis in ſe formalr̄: ꝛ equalr̄ infinita: tñ vni repugnat hr̄e terminū adequatū ſibi in entitate. ſ. virtuti creatiue: ꝛ alteri non repugnat ſcʒ generatiue: q2 iſta virtus eſt obiectiue ad intra. alia vo ad extra. ℂ Sed hic eſt diffi. vtrum. ſ. dato ꝙ eſſet ꝓceſſus in infinitum in ſpēbus: vtrū deus intelligeret vnā ſpēm infinitam. ℂ Dico ꝙ nō vʒ necīa iſta ꝯñtia: ſicut apparet in exemplo manifeſto. Nā continuū eſt diuiſibile in partes in infinitū: deus tñ non videt aliq̄ʒ partem q̄ vltra nō ſit diuiſibilis: ſic in propoſito.

E

2ᵘˢ articulus.

Proceſſus i infiᵐ eē i ſpēbus deſcēdendo oñdit 4ʳ.

F

Inſtantia 4ʳ.

Euaſio ad has inſtātias notabilis.

Deſcenſus ꝑtium eſt 2ˣ.

G

Ecce qᵭ q̄ris de ꝑtib⁹ eiuſdē ꝓportiōie. vide. 6. phẏ. ꝑ ꝛ ǯ ꝛ alibi.

3ᵘˢ articulus.

Op. alioꝝ. De ſen. ꝛ ſenſa. ca. 7.

Impugnatio 4ʳ.

Maxima.

H

A. l. infimam nobilitatē.

Op. ppria. Procedē in īfinitū in itermediȷs nō incōuenit.

Obȷcitur.

Euaſio.

Secūdo vidēdū eſt. Utrū in deſcēdēdo ſit ꝓceſſus in infinitū in ſpēbus. Hic ſunt. 4. vie ſilr̄: qb⁹ ꝯclō affirmatiua ꝓbat̄. Prima accipit̄ ex diuiſione ꝯtinui: q2 ꝯtinuū eſt diuiſibile in infinitū: ſʒ in q̄libet diuiſione variat̄ ſpēs quātitatis ſicut bicubitū: monocubitū: ꝛ ſic ſi fiat ſm equalē ꝓportionē. g̊ ꝛc̄. ℂ 2ᵃ accipit̄ ex numeris: q2 cōpoſitior eſt binari⁹ q̄ʒ vnitas ꝛ ternari⁹ q̄ʒ binari⁹: ꝛ ſic ī īfinitū. Et ſic q̄to res cōpoſitior tāto īpfectior. g̊ in deorſuʒ deſcēdēdo eſt ꝓceſſus in infinitū in ſpēbus numeroꝝ. ℂ 3ᵃ accipit̄ ex figuris: q2 q̄drāgulus eſt īferior in pfectione reᵘ triāguli: ꝛ pentagonus īferior reᵘ q̄drāguli. igit̄ ꝓceſſus in īfinitum. ℂ 4ᵃ accipit̄ ex actib⁹ reflexis: ſi ponit̄ aliqᵭ obm nobilius pᵃ intellectione: ſicut qñ ītelligo angelū: tunc intellectio ītellectionis eſt ignobilior: ꝛ 3ᵃ q̄ʒ 2ᵃ ꝛ 4ᵃ q̄ʒ 3ᵃ. ꝛ ſic in īfiᵐ: ſicut ſupius ex̄. ℂ Dicūt g̊ iſti: ꝙ nō vʒ ꝯdictio ꝙ ponat̄ ꝓceſſus in infiᵐ in deorſum. ℂ Sʒ ꝯtra inſtat̄ 4ʳ. Primo ſic. Oīs pfectio finita p ablationē finitoꝝ graduū annihilat̄: ſʒ oīs creatura eſt finita. ℂ 2° ſic. Q2 ſequeret̄ ꝙ illa ſpēs a qua inciperet̄ deſcēſus q vadit in infinitū / eſſet infinita: q2 ꝯtineret gradus infinitos. ℂ 3° ſic. Q2 aliq̄ creatura limitata diſtaret a nihilo in īfiᵐ. ℂ 4° ſic. Q2 tūc angelus diſtaret eq̄lr̄ a nihilo cū mā: ꝛ vʒ ſeq̄ incōueniēs aliud ꝙ angelus diſtet eq̄lr̄ a nihilo ꝛ a mā: q2 iter angelū ꝛ mām ſūt infinite ſpēs: ꝛ ſic īfiniti gradus: nō ſūt aūt plures iter angelū ꝛ nihil. g̊ ꝛc̄. ℂ Ad rōnes iſtas poſſʒ hō facilr̄ dicē. ꝙ deſcēſus ſit ſm ꝑtes eiuſdē ꝓportionis: ꝛ ſic nulla infinitas ſeq̄t̄. Nā inter vnā partē ꝯtinui ꝛ aliā ſunt infiniti gradus ꝛ īfinite ſpēs: ꝛ tñ in infinitū nō diſtāt: ſʒ finite: q2 illa īfinitas partiū eſt ſm ꝑtes eiuſdem ꝓportionis. Si aūt fieret deſcēſus ſm ꝑtes eiuſdē q̄titatis: rōnes demōſtrarent. Unde dico ꝙ accipiēdo ꝑtes eiuſdem ꝓportionis: tot ſunt inter palmā linee ꝛ pūctū: quot ſūt inter totā lineā ꝛ pūctum: īmo quot ſunt inter totū vniuerſum: ꝛ de talibus nō ſequitur aliquod incōueniens.

Tertio vidēdū eſt. ſi eſt ꝓceſſus in infinitū in media ꝯſcēdendo: ita ꝙ data aliqua ſpē multū nobili ꝛ alia multū ignobili: vtꝝ ſint infinite ſpecies medie. ℂ Dicūt aliq̄ ꝙ nō: q2 eni extrema ſunt poſita ꝛ finita: impoſſibile eſt ſumere infinita media inter ea. ℂ Sed cōtra hoc arguo q̄druplr̄. Primo: q2 poſito ꝙ ſpēs numeroꝝ īcipiētiū a dualitate vadāt in īfiᵐ: nūq̄ʒ ꝑtingēt ad nobilitatē minime q̄litatis: q2 qñ totū gen⁹ excedit totū gen⁹ nō pōt tātū ꝓcedi in īferiori ꝙ attingat ad aliqd ſupioris. cū g̊ dualitas ſit poſita in actu: ꝛ minima qualitas inter ea: ħ nō obſtāte poterit eē multiplicatio ſpērū in infiᵐ. ℂ 2° in ꝯtinuis: q2 ꝓcedēdo in infinitum in ſpēb⁹ q̄titatis ꝯtinue: vt in bicubito ꝛ tricubito: ꝛ ſic de aliȷs in aſcēdēdo: nūq̄ʒ deueniem⁹ vſq3 ad minimā q̄litatē: nec in deſcēdēdo ad relōnē: pp̄ ſui infimitatē. ℂ 3° hoc idē apparet in ſpēb⁹ ītelligibilib⁹: ſi eni poſſent fieri īfinite ſpecies ꝛ quelʒ poſſet hr̄e ſuā ſpēm intelligibilē nūq̄ʒ attingēdo aliquā determinatā: poſſent tātū multiplicari ꝙ pertingerēt ad nobilitateʒ ſpeciei qua deus intelligitur. ℂ 4° de actu intelligēdi: quādo obiectum pmū eſt nobilius actu nūq̄ʒ q̄tūcūq3 multiplicatur ꝑuenitur ad gradū nobilitatis pmi actus recti vel obiecti eius. in deſcēdēdo aūt nūq̄ʒ perueniet̄ ad infinitatem relōnis vel qualitatis ſenſibilis. ℂ Iō apparet mihi ꝙ non eſt aliquod inconueniens: ꝙ datis extremis finitis quin poſſit ꝓcedi in infinitum in itermediȷs: ſicut pʒ in continuo ſm partes eiuſdem ꝓportionis. ℂ Sed ꝯ. videt̄ eni ꝙ ſicut homo plus excedit aſinū q̄ʒ aſinus plātam: ita videt̄ ꝙ angelus plus excedit hominē q̄ʒ hō aſinū: q2 ſm diāʒ nobiliorem. ℂ Di

I
ꝙ lꝫ illud verū ſit:q2 illa ſunt de genere ſube:in quo nõ
eſt ꝓcedere in infinitū:nõ tñ eſt ſic in actib⁹ intelligen
di. Nã plus excedit act⁹ intelligēdi albedinē q̄ eſt ſuuꝫ
Replica 2ᵉ.
obm:q̄ꝫ act⁹ reflexus actū rectū. ¶ Sed cõtra dupl'r.
Primo:q2 exceſſus in ſpēb⁹ multoꝝ numeroꝝ fit per
equale.ſ.p vnitatē:nõ tñ in ꝓportione ſed in quantita
te. ¶ 2°.q2 quãto nobilioꝛ eſt entitas in q̄ fit exceſſus:
tãto eſt maioꝛ ſm q̄ꝫtitatē virtutis:ſꝫ nobilioꝛ ſpēs ſꝑ
excedit inferiorē in nobiliori entitate q̄ꝫ illa aliã:q2 in
differētia ſua ſpecifica q̄ eſt nobilioꝛ q̄ꝫ dr̃ia inferioris:
ſicut nũc tactum eſt.g̊ ꝛc̃. ¶ Dico ꝙ exceſſus qui fit in
numeris per vnitatē eſt in quantitate:ꝛ ille nõ eſt citra
aliquem numerum determinatū:ſed exceſſus ſm queꝫ
qualitas excedit numeꝝ eſt alterius rõnis. ¶ Ad aliõ
dico ꝙ illõ arg̃ᵐ nõ vrget:niſi dicat̃ ꝙ illa ſpēs nõ ex/
K
A.l.addit ad ſecũdã q̄ꝫ ſe/cũda ad tertiã
cedit aliã ſm totã dr̃iã ſpecificã:ſꝫ ſolū in illo excedit
qõ addit illa ſpēs pfectionis cū in vtraqꝫ ſit genus:nec
plus p̄ma addit ad p̄mã q̄ꝫ ſecunda ad ſecundam.

4ᵉ articulus.
Quarto videndum eſt.vtrum ſit proceſſus in īfi/
nitum in latus aſſumendo.ſ.ſm ſpecies
Op.cõis.
Nõ eē ꝓceſſū ī īfinitū ī ſpē/bus in lat⁹ ꝓ/cedēdo oſten/dit.
Rõ cõis.
equales. ¶ Hic dicitur cõiter ꝙ iſto mõ non ſolū non
eſt proceſſus in infinitū in ſpecieb⁹.ſ.equalib⁹:imo ſim
pliciter nullus proceſſus:q2 impoſſibile eſt dare duas
ſpecies equales in vniuerſo. Et ratio iſtius eſt illa quã
aſſignant.ꝙ.ſ.genus diuiditur per duas differentias:
quarum vna eſt poſitiua:ꝛ altera priuatiua:vt aĩal per
rationale ꝛ irrationale.ſemper autem poſitiua eſt pfe/
ctioꝛ q̄ꝫ priuatiua:ꝛ per conſequens ſpecies conſtituta
per poſitiua ſemꝑ eſt perfectioꝛ. ¶ Sed tamen lꝫ iſta
ſit ratio cõmunis:nõ tamen demonſtrat. Nam corpo/
reum ꝛ incorporeum diuidunt ſubſtantiã. corporeum
L
tenet hic locum poſitiui:ꝛ incorporeuꝫ eſt nobilius cor
poreo. Unde diceretur ꝙ lꝫ vna nominet̃ nomine pri/
uatiuo:tamen eſt vere poſitiua ꝛ ſepe nobilioꝛ q̄ꝫ illa q̄
nominatur vt poſitiua. ¶ Cõfirmatur:quia nulla dif/
ferentia priuatiua poteſt eſſe conſtitutiua ſpeciei poſi/
tiue. ¶ Sed ſi dicatur ꝙ qñ dicitur ꝙ vna differentia
eſt priuatiua:nõ intelligitur quin dicatur aliquid poſi/
tiuum:ſed intelligitur ꝙ caret aliquo gradu entitatis
vel pfectionis quã hꝫ alia in q̄ ſibi ſupeminet. ¶ Sꝫ
iſtud eſt bñ dictū:tñ nõ eſt ꝓbatū. Nõ arguit̃ aūt nunc
Rõ propria.
ꝯ ꝯnē:ſed ꝯ modū ponēdi eã ꝛ rõnē ꝑ quã talis ꝯ poni/
tur.ſ.ꝯ ſupradicta. Igit̃ vr̃ poſſe aliter ꝓbari ſic. Nam
inter ſpecies ſicut ꝛ inter illa que ſunt diuerſarū rõnū:
nõ ꝯſurgit niſi reſpectus diſquiparãtie:ꝑꝑ differentias
Inſtãtia 4ᵉ.
ꝯſtitutiuas eaꝝ que ſunt diuerſaꝝ rõnū:ſed diſparitas
cum omni equalitate ſtare nõ põt.ergo ꝛc̃. ¶ Sed cõ
M
tra iſtud inſtat̃ 4ᶜ. Qñdo p̄mo ſic. Qꝛ in equalibus ſit
proceſſus in īfinitum:q2 in quãdo eſt proceſſus in infi/
nitum:ꝛ tñ vnū quãdo nõ eſt perfectius alio:cum nullã
dicãt perfectionē. ¶ 2°.q2 ſicut deus vltra oē qñ poteſt
facere aliud quãdo:ita vltra oē vbi poteſt facere aliud
vbi:ꝛ tñ vnū vbi aliud nõ excedit:ꝛ ſunt diſtincta ſpē:
ſicut probabitur euidēter in 2°. ¶ 3° eodē mõ arguit̃
de priori ꝛ poſteriori in tꝑe. ¶ 4° eodē mõ de extra ꝛ
intra que ſunt differentie loci. ¶ Ad omnia iſta dico
Eth̃ in ſpēb⁹ reſpectiuis ſit p̄ncipalitas:ñ tñ eq̄litas nec exceſſus.
vnico verbo:ꝙ lꝫ in reſpectiuis vna ſpēs nõ ſit pfectioꝛ
alia:non tñ ſequitur ꝙ ſit equalis. Unde ſicut illa que
ſe excedūt in q̄ꝫtitate perfectionis:nec̃io hñt q̄ꝫtitatem
pfectionis:ita q̄ ſunt equalia. Unde ſicut ibi nõ eſt ex/
A.l.ꝓceſſus.
ceſſus in pfectione:ita nec ibi equalitas:tñ vna hñ eſt
p̄ncipalioꝛ alia:queēadmodum dicimus in diuinis ꝙ
vna pſona hñ eſt p̄ncipalioꝛ:lꝫ nõ ſit pfectioꝛ. Aliqui tñ
nitunt̃ iſtã ꝯnēꝫ probare ex ordine eſſentiali ꝛ ex ordi/
ne eminentie:ſed non euidēter talia deducunt̃. ¶ Ad
argumentum patet. ¶ Queſtio. X.

N
Sermo de q̄litate effectus actu īfini.ī no/tabilis.
Anſ.pſol.2.
Decima queſtio eſt. Utrū deus potue
rit ꝓducere aliquid actu alr̃
infinitū. Qꝛ nõ.q2 deus nõ põt facere aliuꝫ
deū:illud aūt infinitū eēt deus:q2 quo ma/
ius cogitari nõ poſſet. ¶ Cõtra.diuina po
Declaratio q̄/tuſt.q.ꝛ diui/ſio eius.
tētia eſt infinita.g̊ ꝛc̃. ¶ Hic intelligēdū eſt ꝙ 4ᵒʳ ſūt
modi īfinitatis:de qb⁹ qõ põt hr̃e difficultatē.ſ.modus
Infinitas 3ᶜ.
infinitatis extēſiue ſm q̄ꝫtitatē ꝯtinuã ſicut in lineis.
Alia infinitas eſt ſm quãtitatē diſcretã:ſicut in nume/
ris. Alia ſm quantitatem virtutis:ſicut in gradib⁹ pfe
ctionum. Alia ſm quãtitatē durationis ſicut in tēpore.
Et q̄ꝫtum ad iſta ſunt quatuoꝛ inueſtiganda.

Primuꝫ eſt ſi de⁹ põt facere infinitū ſm multi/
tudinem. Dicunt aliqui ꝙ nõ:q2 infiᵐ
p̄mus articu.
Op.cõis.
3.phy.t.c.6.
eſt cuius q̄ꝫtitatē accipiētib⁹ ſꝑ eſt aliqd extra accipē:
qõ tñ nõ ꝯtingeret ſi eēt infiᵐ. ¶ Sꝫ ꝯ arguo 4ᶜ. Prio
Impugn° 4ᶜ.
O
ſic. Nã ſpecifica humana nõ eſt determinata ad certã
multitudinē indiuiduoꝝ:q2 da oppoᵐ.ſequeret̃ ꝙ de⁹
Infinitã mul/titudinē ſim/l' a deo cãri ꝓ/bat.
in hoc mūdo gñationē nõ poſſꝫ ꝯtinuare ᵃ in eternū:ſꝫ
tñ vſqꝫ ad illū numeꝝ quē ſibi ᵇ determiaret. Nã hoc
ſuppoſito arguit̃ ſic. Qñcūqꝫ eſt aliqua nã cui ex ſe nõ
a A.l. indiui/dua nõ poſſe ꝯtinuare in in/finitum.
repugnat cõicari īfinitis ſil':deo nõ repugnat ſic facere
ſcꝫ eã infinitis ſil' cõicare:q2 nūq̄ꝫ ꝓuenit ipoſſibilitas
ex pᵗe dei:ſꝫ nã humana nõ hꝫ ex ſe repugnãtiã ad hoc
b A.l. deter/minaret.
ꝙ īfinitis ſil' cõicet̃. Hoc ꝓbo.nã ipſa eſt nata cõicari
mille ſil' ꝛ.x.millib⁹:ꝛ ſic q̄ꝫtūcūqꝫ multiplicet̃ numer⁹
ſibi nõ repugnat ſil' cõicari.g̊ de⁹ p̃t eã cõicare īfinitis
ſil'. ¶ 2° ſic. Quot ſūt īdiuidua eiuſdē ſpēi ꝓducibilia
ſil':tot de⁹ põt ꝓducere ſil':cū poſſit oē poſſibile:ſicut ē
poſ'e:ſꝫ īfinita īdiuidua ſūt ſil' ꝛ fuerunt ſil' ꝓducibilia:
Eualio.
cū oĩa habuerint ab eterno ſuã ꝓducibilitatē.g̊ p̃nt ſil'
ꝓduci. ¶ Iſta tñ rõ min⁹ ꝓbaret:niſi aliud adderet̃.
P
ꝯcluderet enĩ ꝙ de⁹ oēs ptes mot⁹ ꝛ tꝑis:ꝛ oĩum ſuc/
ceſſiuoꝝ põt facere:q2 certum eſt ꝙ ſuã producibilita
tē ab eterno habuerūt ſil'. Propter h̃ arguo ſic addẽ
do. Aut infinita ſunt ſil' ꝓducibilia ꝑ ſil' aut nõ. Si ſic:
tūc ſil' de⁹ poterit ꝓducē:nec valet de ptib⁹ ſucceſſiuo/
rū:q2 lꝫ ſint ſil' ꝓducibiles:tñ nõ ſūt ꝓducibiles ꝑ ſil'.
¶ Si aūt dicas ꝙ nõ ſil' ꝛ ꝑ ſil' ſūt īfrᵃ ꝓducibilia:tūc
erit dare certū numeꝝ:vltra quē de⁹ ꝓducē nõ p̃t vnã
aĩam ſil' itelligēdo:qõ vr̃ ſatis īcõueniēs. ¶ 3° ſic. Qñ/
cūqꝫ ſūt aliq̄ ꝓducibilia ſucceſſiue:qbus ex ſe nõ repu
gnat ſil'tas:illa de⁹ ſimul p̃t ꝓducē:ſꝫ īfinitis aĩab⁹ que
ſūt ſucceſſiue ꝓducibiles:nõ repugnat ſil'tas ex ſe:quia
nõ ſūt in loco.hoc pꝫ:q2 q̄ꝫcūqꝫ multitudinē aĩaꝝ acci/
pias ſil':nullã īueniēs repugnãtiã. ¶ 4° ſic. In re fini/
ta ipoſ'e eſt ꝓcedē in īfinitū ſm ptes eiuſdē q̄ꝫtitatis:ſꝫ
Q
in īdiuiduis ꝓducibilibus ſil' ꝛ ꝑ ſil' ꝓcedē eſt poſ'e in
īfinitū. Data enĩ quacūqꝫ multitudine finita ſiml' deus
põt illã ſil'.ꝛ adhuc nõ eſt poſ'e dare tñ qn adhuc pote/
rit tñ.g̊ vr̃ ꝙ poſſit infinita ſil' ꝓducē:ꝛ nõ ſolū ſil':ſed
Alia op.quã ſuſtinet.
eẗ ꝑ ſil'. ¶ Iõ vr̃ aliqb⁹ dõm:ꝙ de⁹ põt facē ſil' multi/
Uide Sco.in 2.diſti.1.q.3.
tudinē actu infinitã:q2 nõ vr̃ repugnãtia:ſi ꝑ quolꝫ ſo
vbi oppoſitū vr̃ ſentire.
lis radio vel inſtãti tꝑis de⁹ vnã aĩam creet ꝛ ꝯſeruet
eã:ꝛ tūc eēnt infinite. ¶ Sꝫ tñ ꝯ iſtã ſniam inſtat̃ 4ᶜ.
Obijciunt 4ᶜ.
Primo ſic. Qꝛ oĩs multitudo creabilis eſt numerus:ſꝫ
numerus eſt multitudo mēſurata ꝑ vnū.multitudo aūt
10.metaphy. ꝛ alibi.
īfinita menſurari nõ põt.ergo ꝛc̃. ¶ 2° ſic. Illa multi/
tudo ſignata erit vnum indiuiduū multitudinis in re:
ꝛ ꝑ ꝯñs erit in aliqua ſpē multitudinis conſtituibilis ꝑ
vnitatem:ꝛ ſic ſub aliqua ſpē numeri ꝯſtituta per vni/
tatem erit dare numeꝝ īfinitū. ¶ 3° ſic. Qꝛ ſi de⁹ ſub/
A.l.numerũ.
traheret vnū denariū a tali multitudine de vno dena/
rio eēt diminuta:ꝛ tunc aut eſſet finita:aut nõ. Si non:
tunc infinitū eſſet maius infinito:q2 plus ꝛ maius erat
ante ablationem denarij q̄ꝫ prius. Si aūt ſit diminuta:

A

tunc erit finita: ⁊ ſic ſequit̄ ꝙ vnus denarius conſtitue-bat multitudinē infinitā. ¶ 4° ſic. Qꝛ tali multitudini adhuc vr̄ ꝙ de⁹ poſſit addere vnā aīam: cum poſſit eaꝫ ſubtrahere: ⁊ manente tota vel eadē multitudine repa-rare: ⁊ eadē rōne duas ⁊ tres: ⁊ ſic in īfinitū. ergo vltra infinitam multitudinē pōt aliā infinitā creare: ⁊ ſimilr̄ duas: ⁊ per ꝯn̄s infinities īfinitas in infinitū. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ lꝫ multitudo creabilis ſit numerus ſi ſit finita: nō tn̄ ſi eſt īfinita. Vn̄ talis multitudo nō eſt numerus: nec eſt in genere q̄titatis diſcrete: niſi ꝑ reductionem: ſicut vnitas: qꝛ tūc eſſet nec̄io ſub aliqua eius ſpe. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ infiniti rō q̄titati ꝯgruit. Dico ꝙ veꝝ eſt re-ductiue: ſicut diuiſibile ⁊ indiuiſibile ꝑtinent ad q̄tita-tē ſolū reductiue: ita finitū ⁊ infinitū vnū per ſe. ſ. diuiſi-bile ⁊ finitū: aliud aūt reductiue. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ille numerus nō eſſet indiuiduū generis quātitatis: nec ali-cuius ſpēi illius generis formalr̄ ⁊ q̄dditatiue: ſed tm̄ reductiue: ſicut vnitas hec nō eſt ꝑ ſe in illo gn̄e: nec in aliqua ei⁹ ſpecie: reducit̄ tn̄ ad illō. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ fa-cta ſubtractione q̄tecūqꝫ multitudinis finite: adhuc re-manet multitudo infinita: ⁊ in nullo penitus minorata: ſic nec quo ad nos mare per mille guttas minoratur. ¶ Similr̄ dico ꝙ q̄tūcūqꝫ apponat̄ nō augmētatur. Et rō oium iſtoꝝ eſt que dicta eſt ſupra: qꝛ equale ⁊ in-equale ſunt paſſiones q̄titatis finite: ⁊ maius ⁊ minus ſunt ſpēs inequalitatis. Et iō iſti multitudini nō poſſūt iſte paſſiōes cōpetere. ſ. equalitas ⁊ inequalitas. ¶ Ad 4ᵐ dico de animabus ꝙ pōt vnā aīam creare ⁊ vnam illaruꝫ ſubtrahere: tn̄ adhuc remanent infinite: ſicut in cōtinuo ſunt īfinite partes: ⁊ ſi vna illaꝝ in qua ſunt in-finite auferat̄: remanēt infinite: ita ꝙ ſunt ibi īfinities infinite: ſic in ꝓpoſito. ¶ Sed ꝯtra: qꝛ ſi ſic: ſemꝑ deus vltra oēm multitudinē pōt facere plures. ¶ Dico ꝙ in tali multitudine nō hꝫ locū hoc ſignū oīs. Dico tn̄ ꝯn̄r ad p̄dicta: ꝙ deus infinitas multitudines pōt facere. ſ. īfinities: ſicut pꝫ in ꝯtinuo. ¶ Sꝫ hic ſunt diffi. Prima eſt ꝙ cū maior ſit ꝑfectio in plurib⁹ aīabus q̄ȝ in vna: ita in infinitis q̄ȝ finitis. ergo in īfinitis eſt infinita ꝑfe-ctio intenſiue: ſꝫ illa ꝑfectio infinita eſt qua aliq̄d mai⁹ cogitari nō pōt: ⁊ hꝫ eſt ideꝫ qd̄ de⁹. g̊ ⁊c̄. ¶ Dico ꝙ iſta infinitas ꝑfectionis eſt infinitas ſm̄ q̄d: qꝛ in finito ge-nere: ⁊ in limitata ſpe ſm̄ gradus indiuiduales ⁊ nō eſt ſicut dei īfinitas: que eſt trāſcēdēs ⁊ totalr̄ alterius rō-nis ab iſta infinitate. ¶ 2ª diffi. Eſt ſi in iſta multitudi-ne infinita ſunt infinite ſpēs numeroꝝ. ¶ Dico ꝙ ſic: ⁊ iō quoſcūqꝫ vltra faceret deus: nō diſtinguerentur niſi numeralr̄ ab iſtis: ⁊ vltra ſpēm numeri hic cōtentā de⁹ nō pōt facere niſi indiuidua. ¶ 3ª diffi. Qꝛ oīs ſpēs que eſt ſubiectiua ꝑs multitudīs videt̄ finita: ſꝫ iſta ſingu-laris multitudo continet̄ ſub multitudīe vt ꝑs ſubiua. ergo ⁊c̄. ¶ Dico ꝙ q̄n̄ multitudo diuidit̄ per finituꝫ ⁊ infinitū: ſub finita cadūt ſpēs numeri infinite. Sub in-finita aūt ſola vna ꝑs ſubiua: que nō eſt ꝓprie ſpēs: ſic̄ in ente diuiſo ꝑ finitū ⁊ infinituꝫ: ſolus deus cadit ſub infinito. Lꝫ g̊ infinite ſpēs numeri ſint ſub finita multi-tudine: nō tn̄ multitudo ipſaꝝ ſpēꝝ infinitarum. ¶ 4ª diffi. Qꝛ vr̄ ꝙ poſita illa īfinita multitudīe: ꝙ oporteat ponere in vno ꝑticulari ſubō īfinita actu accidētia: cuꝫ q̄ōlibet indiuiduū ad q̄ōlꝫ hēat reſpectū ſilitudīs ⁊ di-ſtinctionis. ¶ Dico ꝙ iſti reſpect⁹ nō multū onerāt: opꝫ eniꝫ ponere in quolꝫ īdiuiduo vniuerſi ad oīa alia mul-tos reſpect⁹: imo in vno ꝯtinuo vident̄ īfiniti reſpectus fundari: q̄ tn̄ deſtruunt̄ ꝑ vnicā diuiſionē. Sic g̊ dico ꝙ nō eſt īcōueniēs ꝙ talia multa ponant̄. Sꝫ q̄uo infi-nitū eſt ex̄ cuius q̄titatē ſemꝑ eſt aliq̄d accipere extra: ¶ Dico ꝙ illa eſt diffō quo ad intellectū noſtrū cui ac-

Oppoſitū vr̄ ſentire ſco. 8. di. p. q. 3. de h° infinita in ſolone ꝑnci-pali ꝯtractās. Infiᵐ ī multi-tudie ſi daret̄ eſſe in gn̄e dū-taxat reductiue.

B. l. alia,

B

Equale inequale maius ⁊ min⁹ ſoli q̄titati fi-nite cōuenire. idē hꝫ Sco. in. 2. vbi. ſ. ſꝫ vide inſtātias aliorꝫ quos ⁊ vbi ibi nōat. Satis mirabi-lis imagiatio. querꝫ alios.

C

D. q̄druplex

Anſ. pſol. 2. Infinitas 2ª. Tāge inſtātiā ad hoiem ex dictis ſupra.

Spēs nūoꝝ ī caſu nō creſcē ⁊ ſi nūeri cre-ſcāt. ⁊ eſt ſin-gulare ⁊ inſtā-tias patet.

D

Tange inſtā-tias bn̄ pōde-rando.

Infinita acci-dentia eidem ſubō in caſu ineſſe ꝯtingit ⁊ maxime re-ſpectiua. 3. phy. vbi. ſ. Notabilis ex-poſitio diffō-nis infiniti.

cipiēti q̄tācūqꝫ multitudinē ſemꝑ ꝯtingit accipere ex̄: qꝛ nūq̄ȝ accipit niſi multitudinē finitā ⁊ nō infinitam.

Quantū ad 2ᵐ p̄ncipale vidēdū eſt. Si deus pōt facere infinitā magnitudinē actu. ¶ Di-cūt aliq̄ ꝙ nō: qꝛ de rōne īfiniti eſt ꝙ ſit in actu ꝑmixto cū po⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſibi repugnat eſſe in actu ſine po⁹. ¶ Sꝫ ꝯ arguo 4ʳ. Prio ſic. ſm̄ ꝙ patuit: infinitā multitudinē actu de⁹ pt creare ſil̄. Ponamus ꝙ creet īfinitas guttas aque: ⁊ eas pōt ꝯiungere: g̊ infinitam aquā creare. ¶ 2° ſic. In re finita nō eſt poſ̄is ꝓceſſus in infinitū. ſi g̊ de⁹ nō pōt infinitā magnitudinē ſil̄ creare: erit aliquā dare magnitudinē vltra quā de⁹ nihil poterit creare ſil̄: hoc eſt falſuꝫ: qꝛ tūc in re finita eēt poſ̄is ꝓceſſus in īfinitū. nā q̄tūcūqꝫ de⁹ creat: adhuc minora pōt creare: qd̄ nō eēt poſ̄e: ſi ſolū finitū poſſet creare. ¶ 3° ſic. Qꝛ illa q̄ti-tas que eſt vltra oēm finitā eſt infinita: ſꝫ illa magnitu-do quā de⁹ vltimate pōt ſil̄ facere eſt vltra oēm finitā. ergo eſt infinita. Probatio minoris: qꝛ vltra oēm ma-gnitudinē finitā quā de⁹ creat pōt maiorē creare. g̊ illa que oēs excedit eſt infinita. ¶ 4° ſic. ſyll̄o diuiſiuo. Aut illa quā de⁹ vltimate pōt ꝓducere eſt finita vel in-finita. Si infinita: hr̄ intentū. Si finita: hoc eſt īpoſ̄e: qꝛ eodē mō eſſet ſtat⁹ in quocūqꝫ alio gradu: cū ſit eiuſdē rōnis. ¶ Iō vr̄ aliq̄b⁹ eſſe dōm: ꝙ de⁹ magnitudinem actualr̄ infinitā pōt ꝓducere ⁊ ſil̄ creare: qꝛ nullus effe-ctus negādus eſt poſ̄is a po⁹ diuina: niſi manifeſtā repu-gnātiā īcludat. ¶ Sꝫ ꝯ arguo 4ʳ. Prio ſic. Nā illa ma-gnitudo aut ꝯſtat ex ꝑtib⁹ aliq̊tis finitis aut infinitis. ſi finitis: g̊ īfiᵐ eēt ex finitis. Si dicas ꝙ ex īfinitis: tūc in-finitū eēt mai⁹ īfinitis. ¶ 2° ſic. Vbicūqꝫ eſt ꝯtinuum ibi eſt ꝑs ⁊ ꝑs: qꝛ cōtinuū eſt diuiſibile in ꝑartes: ſꝫ illa magnitudo eēt ꝯtinua. g̊ in ipſa eēnt ꝑtes: ⁊ ſic ꝑs eēt in infinito: qd̄ eſt īpoſ̄e: qꝛ ſemꝑ toti⁹ ad ꝑtē eſt aliq̄ ꝓpor-tio. ¶ 3° ſic. Oē corp⁹ eſt figuratū: ſꝫ illō nō poſſet eē fi-guratū. g̊ nō eſſet corp⁹. ¶ 4°. qꝛ ꝓpria paſſio corpis ē mobilitas: ſꝫ corp⁹ illō eēt īmobile: qꝛ ex̄ ipm̄ nihil eēt. ergo ⁊c̄. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ illud corp⁹ nō hēret ꝑtes ali-quotas. ¶ Et ſilr̄ ad 2ᵐ ꝙ nō hēret ꝑtes: de rōne enim corpis finiti eſt hr̄e ꝑtes ⁊ ꝑtes aliquotas. Rōni aūt in-finiti repugnat vtrūqꝫ. ¶ Sed nūq̄d in illo īfinito ſūt ꝑtes: Dico ꝙ ſemꝑ ꝑs eſt reſpectu toti⁹. ſi g̊ intelligatur ꝙ aliq̄ ꝑs ſit in iſto īfinito: ita ꝙ īfinitū ſit totū reſpectu iſtius ꝑtis. ſic dico ꝙ nihil eſt in iſto ꝯtinuo ꝙ ſit ꝑs. Si aūt itelligat̄ ꝑs nō illi⁹ infiniti: ſed alicui⁹ certe q̄titatis accepte in iſto infinito. Sic dico ꝙ multa ſunt q̄b⁹ ꝯue-nit eē ꝑtē: qꝛ ibi ēt ſunt multa tota. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ il-lud corp⁹ nō eēt figuratū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eēt viſibile: ille. n. ſunt paſſiones q̄titatis finite. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ex nā ſua eēt mobile: ⁊ q̄ōlꝫ ipſius eēt mobile: ipm̄ aūt rōne infinitatis nō. ¶ Sed hic ſunt aliq̄ dubia. Primū. vtꝝ de⁹ tale corp⁹ poſſet diuidere. Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ diuiſio eſt in ꝑtes diuiſi: ſed iſtud nō hꝫ ꝑtes. ¶ Dico ꝙ de⁹ non poſſet illud infinitū diuidere in ꝑtes ſuas qꝛ nullas hꝫ: ſꝫ bn̄ in ꝑtes alteri⁹ q̄titatis: in eo determinate creādo vnā nouā ſuꝑficiē in aliqua ꝯtinuitatis acceptione. Sꝫ eſſet ne in loco. ¶ Dico ꝙ eſſet ꝑn̄s deo bn̄: ſꝫ nō eēt in loco: qꝛ mobilitas ⁊ viſibilitas ⁊ figuralitas ſunt paſſio-nes corpis finiti: qꝛ iſtud corp⁹ nō hꝫ ſuꝑficiē nec colo-rē: tn̄ eſſet vbiqꝫ ſm̄ aſſiſtentiā. ¶ 2ᵐ dubiū eſt. vtrum creata aqua infinita deus vltra illā poſſet aliā creare. ¶ Dicūt aliq̄ ꝙ nō: qꝛ tunc tota nā aque eſſet adequa-ta in actu. ¶ Cōtra. qꝛ certū eſt ꝙ poſſet illi⁹ aque an-nihilare vnā guttā: ⁊ tn̄ adhuc remaneret infinita: ⁊ po-ſtea illā eādē guttā reꝑare. ¶ Iō dico ꝙ vltra oēꝫ illā aquā de⁹ pōt aliā aquā creare: ſicut fuit dcm̄ de multi-tudine infinita. ¶ 3ª dif. Vtꝝ creata infinita aq̄ poſſet

E

2ᵘˢ articulus.

Op. cōis. Vide. 3. phy. in tex. cōmē. Impugn° 4ʳ

B. l. maiora vel maiorem,

F

Op. alia quā ſuſtinet. Magnitudi-nē actu infini-tā poſſe crea-ri. Obijcit 4ʳ

G

Corp⁹ in ca-ſu abſqꝫ ꝑtib⁹ dari: qd̄ bene examinabis.

Qualr̄ dant̄ ꝑtes in infini-to: poſito ꝙ ſit. Corp⁹ infiᵐ nec figuratuꝫ nec mobile foret. D. q̄druplex

H

Corp⁹ infini-tū q̄lr̄ indiui-ſibile ⁊ illo-cabile.

Infinito dari maius ⁊ infi-nita pluriſica-ri: q̄ oia maſti-cabis bn̄.

I

infinitã aliã aquã creare. ¶ Dico ꝙ ſic:qꝛ poſſet aliam infinitam creare:ꝛ adhuc maiorẽ:ꝛ ſic ĩfinitã:ſicut fuit argutũ de pͥma aqua infinita. ¶ 4ª diffi. Si creatis infinities infinitis:q̃tum deus põt ſimul:ſi hꝫ ſtatum:ita ꝙ vltra nõ poſſit addere. ¶ Dico ꝙ nõ:qꝛ eadeꝫ rõne habuiſſet ſtatum in ſemel infinita:cũ infinities infinitum nõ excedat ſimplr̃ ſemel infinituꝫ. ¶ Sed rema. diffi. Si deus poſſet indiuiduũ cõtinuũ ſimul diuidere in infinitas ptes. ¶ Dico ꝙ nõ:qꝛ ptes infinite cõtinui nõ ſunt imediate:ſicut ſi eſſet ſimul infinita multitudo aut magnitudo:in quibus facit deus infinitas partes in actu:diuiſio autem cõtinui ꝓcedit in infinituꝫ:ordinate ꝓueniendo a maioribus partibus ad minores:ꝛ ideo illud infinitum eſt ſucceſſiuum.

Plura infinita nõ excedere vnum.

Ecce qõ q̃ris de diuiſione cõtinui.

3ᵘˢ articulus.

Quantum ad 3ᵐ pͥncipale videndũ eſt. Utrum deus poſſit aliqd intenſiue infinituꝫ creare actualr̃. ¶ Ad declarationẽ aũt partis affirmatiue iſtius .4. ſunt notãda:que pñt haberi ex premiſſis. Primũ eſt ꝙ deus põt infinitas animas ſimul in actu creare:vt patuit ex pͥmo articulo. 2ᵐ eſt ꝙ in ſingulis aĩabus põt charitatẽ infundere:qꝛ infinitas nõ magis repugnat charitatibus q̃ȝ aĩabus ſimul. 3ᵐ eſt ꝙ charitates ipſe pñt ab aĩabus ſepari a deo:qꝛ forme quãto ſunt nobiliores:tanto minus dependẽt a mã:ꝛ per ꝯñs pñt facilius ſepari. Et iõ cũ grã ſit nobilior accñtibꝰ ſenſibilibꝰ. vĩ ꝙ ſit magis ſepabilis a ſubo. 4ᵐ eſt ꝙ charitates ſepare a ſubo pñt oẽs vniri:qꝛ quecũqꝫ ſũt eiuſdẽ rõnis ſunt equalr̃ vnibilia:cũ vnitas ſit ꝑ ſe paſſio eoꝝ:ſicut nãlis aptitudo. ¶ Iſtis pͥmiſſis pꝫ ꝑ quẽ modũ poſſet deꝰ facere ĩfinitã charitatẽ intenſiue:qꝛ ex infinitis gradibꝰ ĩfinita intẽſio ꝯſtat vel charitas infinita intẽſiue. Alr̃ tñ declararẽt eã Artiſte:ſuppoſito.n.2° articulo:ꝙ ſit infinita magnitudo in ĩfinita magnitudine nõ põt eẽ vtus finita. g̊ nec ĩo ĩfinita vtus eſt intenſiue. ergo ꝛc̃. ª ¶ Sꝫ ꝯ:tale infiᵐ intẽſiue eẽt eq̃le deo:cuꝫ deus ſit infinitꝰ itẽſiue. ¶ 2°. qꝛ tale accñs infinitũ eẽt pfectiꝰ ſuba:cũ ſuba ſit finita intẽſiue. ¶ 3°. qꝛ cuꝫ oẽs aĩe ſint eiuſdẽ rõnis:poſſet deꝰ vnã aĩam ĩfinitã creare. ¶ 4°. qꝛ tũc grã q̃ eſt in chĩo:nõ eẽt ſumma creabilis. ¶ Ad pͥᵐ dico ꝙ illa ĩfinitas eſt ſolũ ẜm qd. Iſta.n. infinitas claudit̃ ꝛ limitat̃ ad aliqõ determinatũ genus: nõ ſic de infinitate dei. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ infiniti aſini nõ valẽt vnũ hoiem:nec infiniti gradus coloris vnum gradũ charitatis:nec infinita charitas finitam ſubam. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſi aĩe haberẽt gradus diſtinctos realr̃ eiuſdẽ rõnis:idẽ ſequeret̃:ſꝫ nõ hñt. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ gratia chĩ eſt ſumma inter illas que anime poſſunt infundi:ſed que poſſunt creari ſeparate:non.

K

Nõbile 4ᶠ declarationẽ poſſibilitatis dari infinitũ intenſiue creatum.

Alıꝰ modus declarãdi dictã poſſibilitatem ẜm phõs. 8.phy.t.c.78 ꝛ inde.ꝛ.12. meta.t.c.41. ꝛ inde. Uide Sco.8.di.pͥ. q.1.ꝛ vbi ibi notani plura addẽdo.

a Inſtat̃ 4ᶠ. Infinitas 2ᶠ.

L

Uide ſco. ſup 8. metaphyſi. Cõſidera inſtãtias bñ põderando.

4ᵘˢ articulus.

Quantum ad 4ᵐ pͥncipale videndũ eſt de infinitate durationis:ſi dubiũ ſit de duratione ſucceſſiua:tũc pꝫ qd ſit dõm:qꝛ illõ deꝰ nõ põt ſil̃ creare:qꝛ hꝫ ptes repugnãtes:hoꝰ eſt eẽ ſucceſſiuum. ergo ꝛc̃. ¶ Sed ſi queras de duratiõe ſimultanea:vtꝝ deꝰ poterit talẽ durationẽ ĩfinitã creare. Dĩ ꝙ non:qꝛ infinita duratio nõ põt hr̃e terminũ:ſꝫ deꝰ nihil põt facere:qn poſtea poſſit illud annihilare. g̊ ꝛc̃. ¶ P. Deus nõ põt aliqd nũc creare qõ nõ hẽat ſue duratiõis pͥnᵐ: ſꝫ ĩfinite durationi repugnat hr̃e pͥnᵐ. g̊ deꝰ nõ põt infinitã durationẽ creare. ¶ Ad rõnẽ in oppoᵐ pꝫ. ¶ Sꝫ hic ſunt duo dubia q̃tũ ad rõnẽ potẽtie diuine. Primũ eſt:ſi deꝰ poſſit facere mundũ antiqorẽ. ¶ Hoc dubiũ põt hr̃e duplicẽ intellectũ:vel ꝙ intelligat q̃tũ ad eſſe mãle vniuerſi:ꝛ ſic nulli dubiũ dꝫ eẽ:qꝛ oẽm ſubaꝫ quã deus creauit potuit añ creaſſe. ¶ Si aũt dubiũ querat formalr̃ q̃tũ ad oĩa:tã abſoluta q̃ȝ relatiua:ita ꝙ qcqd creauit in mundo potuit añ creaſſe. Sic apparet mihi

pͥᵃ concluſio. Duratio 2ᶠ.

2ᵃ concluſio.

M

D. duplex.

Intellectꝰ dubij declarat̃ 2ᶠ.

dõm ꝙ nõ. Hoc aũt ꝓbo. Prĩo ſic:qꝛ ĩpoſſe eſt ꝯdictoria de eodẽ verificari:ſꝫ ſi deꝰ nõ ꝓduxiſſet mũduꝫ qñ ꝓduxit ſed añ q̃tũ ad oĩa:tũc fuiſſet idẽ reſpectꝰ pͥſentialitatis q̃ fuit qñ deꝰ creauit:ꝛ ſic ꝯdictoria:qꝛ creaſſet mundũ qñ nõ creauit:qꝛ in eodẽ qñ. ¶ Si dicas: ꝙ nõ fuiſſet idẽ reſpectꝰ tũc hꝫ ꝓpoſitũ:ꝙ.ſ. q̃tũ ad oĩa tam abſoluta q̃ȝ reſpectiua deus nõ potuiſſet pͥus creaſſe q̃ȝ creauit. ¶ 2° ſic. Qꝛ reſpectꝰ diſq̃pantie ſemꝑ arguit diuerſitatẽ:ſꝫ pͥus ꝛ poſterius ſunt reſpectꝰ diſq̃parãtie. g̊ opꝫ ꝙ inter pͥus quo deꝰ creaſſet mundũ ꝛ poſteriꝰ in q̃ nũc creauit eẽt varietas:ꝛ ꝑ ꝯñs oẽꝫ reſpectũ nõ creaſſet ante. ¶ 3° ſic. Qꝛ incõpoſſiĩa ſil̃ creari nõ pñt:ſꝫ prius in quo mundus fuiſſet creatꝰ:ꝛ poſteriꝰ in quo nũc fuit creatꝰ ſunt incõpoſſiĩa:ſicut pꝫ. g̊ cũ tũc fuiſſet creatũ illud pͥus, iſtud poſteriꝰ nõ potuiſſet tũc creari. ¶ 4° ſic. Qꝛ aut in eodẽ nũc fuiſſet creatus mũdus:aut in alio ꝛ alio. Si in eodẽ. g̊ nõ pͥus. Si in alio ꝛ alio:ꝛ duo nunc nõ pñt ſil̃ creari. g̊ ꝛc̃. ¶ Iõ apparet mihi ꝙ ĩtelligẽdo per mũdũ oĩa q̃ ſũt in mũdo tã abſoluta q̃ȝ reſpectiua: deꝰ nõ potuit creare mũdũ antiqorẽ:nec ſimplr̃ anteq̃ȝ creauit. Et de hoc alı̃s. ¶ 2ª diffic. Utrũ deꝰ potuit facere mũdũ meliorẽ q̃ȝ ſit. ¶ Hic opꝫ diſtinguere ſic in dubio pͥcedẽti:qꝛ illa melioritas põt intelligi duplr̃. vel melioritas abſoluta:que eſt ẜm vniuſcuiuſqꝫ ſubam. Alia.ſ. melioritas reſpectiua que eſt in cõpatiõe ad determinatũ agẽs vel obiectuꝫ. Prĩo mõ mus eſt melior pane:qꝛ corpꝰ aĩatũ melius eſt corpe nõ aĩato. 2° mõ panis eſt melior mure:qꝛ in cõpõne ad vitã humanam panis eſt melior:qꝛ nutrit hoiem. ¶ Si pͥmo mõ intelligas:ſic dico ꝙ deꝰ potuiſſet mũdũ meliorẽ creaſſe:qꝛ oẽs ſtellas potuit facere angelos. Si aũt 2° mõ inq̃tuꝫ bonitas ꝯſiſtit in ordĩe reꝝ in vniuerſo:dõm eſt ꝙ nõ: ꝛ ita dicit Aug. ꝙ qõlibet ꝑ ſe bonũ eſt:ſed tñ oĩa bona ſil̃ valde bona. Et iõ magis conſiſtit decor vniuerſi in varietate rerum q̃ȝ ſi omnia eſſent vnius nature ꝛ ſubſtantie:quia ſic non eſſet ordo ꝛc̃.

N

Mundũ antiquiorem nõ poſſe fuiſſe defendit.

O

Cõclõ reſſiua ad dubium.

Quere in.2. ſnĩaꝝ in hoc ꝛ alijs.

Melioritas duplex.

Qualr̃ panis ẽ melior mus ꝛ qlr̃ non.

Qualr̃ meliorẽ mundũ creaſſe potuit ꝛ qualr̃ non.

Uiõ.12.meta ꝛ alibi ad h.

P

¶ Diſtinctio. XLV. ¶ Queſtio.I.

Iã de voluntate dei aliquid ꝛc.

Circa diſtinctionẽ 45ᵃᵐ in qua tractat̃ de volũtate. Quero vtꝝ volũtas diuina ſit pͥma regula oĩum cõtingẽtiũ. Qꝛ nõ:qꝛ pͥs. Oĩa in ſapientia feciſti:ſed ſapientia ꝑtinet ad intellm̃. ¶ Cõtra. in pͥs. Oĩa quecũqꝫ voluit deꝰ fecit. ¶ Hic ſunt q̃tuor modi dicendi. 103. 134.

Primus eſt:ꝙ eſſentia diuina eſt prima regula oĩum tã neceſſarioꝝ q̃ȝ cõtingentiũ:qꝛ ipſa eſt pͥmũ obm̃ intellectꝰ diuini:in quo oĩa relucent: ita ꝙ nulla potẽtia in ipſam intendens põt obliquari. ¶ Alij dicũt:ꝙ pͥma regula tã neceſſarioꝝ q̃ȝ cõtingentiũ eſt diuina ĩtelligẽtia:qꝛ ſicut volũtas nr̃a regulatur ab intellectu nr̃o practico:ipm̃ in agẽtibꝰ dirigendo:ita in deo. Sic̃.n. diña ĩtelligẽtia cog̊ſcit eẽ faciẽda:ita volũtas diña exeq̃t̃. ¶ Alij dicũt:ꝙ oĩum tã neceſſarioꝝ q̃ȝ cõtingẽtiũ volũtas diña eſt pͥma regula ad ex̃:qꝛ ẜm Aug. de tri. diuina volũtas eſt oĩuꝫ q̃ fiunt pͥma ꝛ ſumma cã:ſꝫ pͥma cã vĩ eſſe pͥma regula. g̊ ꝛc̃. ¶ Alij dicũt ꝙ intellectꝰ informatus habitibꝰ intellectualibꝰ:qꝛ eiꝰ vt ſic eſt informatꝰ ꝓpͥe eſt dirigere:ſed ad regulam ꝑtinet dirigere. g̊ ꝛc̃. ¶ Sed nullus iſtoꝝ modoꝝ ſtare põt. Primus nõ:qꝛ obm̃ in cõpõne ad potẽtiam nõ hꝫ rõnẽ regulãtis:ſicut nec bonũ agibile in moralibus dĩ regula actuũ humanoꝝ:ſed prudẽtia. Nec ſcõs:qꝛ cum intellectus diuinus regulet nec ĩo ex ſe qcqd regulat:eo ꝙ eſt poᵃ mere nãlis:ꝛ nã ſit ſemꝑ ad vnũ determĩata:

Modus dĩ aliorꝝ 4ᶠ.

Q

Impugnã 4ᶠ

ſequeretur

A
2.3 ge.i.c.56

ſequeret̃ q̇ nulla res poſſet alr̃ fieri q̃ꝫ fiat:cū tñ ꝯtigat fieri idē pluribus modis. Nec terti⁹:qꝛ obiecta nec̃ia ꝛ ꝯtingentia ꝑus cognoſcunt̃ a deo q̃ꝫ ꝑnt appeti:vt alibi pꝫ ꝛ in illo poꝛi eoꝝ ꝑcipit̃ certitudo:ꝛ ſic a volūtate ſequente nō ꝑ regulat̃. Nec 4ᵒ:qꝛ ſic itellect⁹ ex ſe mere agit nālr̃ ꝛ determinat̃ ad vnū:ſic intellect⁹ informat⁹ quocūqꝫ hītu intellectuali. ¶ Jō dicit Doc.noſter alr̃: q̇ voluntas diuina eſt pᵃ regula oīum ꝯtingentiū ꝑciſe: neceſſaria aūt aliūde regulant̃. ¶ Hoc aūt ꝯfirmo 4ʳ. Pꝛio ſic.Oīs alia regula a volūtate diuina eſt mere neceſſaria ꝛ nāliter regulās.ſi ergo aliqd aliud a volūtate regularet:mere nec̃io regularet:ꝛ ſic ipoſe eſſet eaꝫ alr̃ regulari. Jſtud aūt eſt falſuꝫ:imo qḋ vno tpe eſt regulatū:in alio tpe eſt irregulatuꝫ:ſicut pꝫ de circūciſione in veteri teſtamēto. ¶ 2ᵒ ſic. Jlla poᵃ q̄ ab aliquo regulat̃: ſi ab eo deuiet/obliqua eſt:ſi g̊ volūtas diuina regulat̃ ab intellectu:vel ab aliq̄ alio nec̃io regulāte:cū oē tale nec̃io determinat̃ ad ꝑtē alterā ꝯ̄dictionis:volūtas diuina nō poterit in alterā ꝑtē ꝯ̄dictionis qn ſit obliqua: ſed hoc eſt falſuꝫ:videm⁹ eniꝫ q̇ voluntas recte pōt in vtrāqꝫ ꝑtē ꝯ̄dictionis. ¶ Cōfirmat̃:qꝛ voluntas diuina dꝫ eſſe inobliquabilis.g̊ ꝛc̃. ¶ 3ᵒ ſic.Qꝛ aliqua ſunt ꝓhibita:quia mala. Aliqua aūt iō mala:qꝛ ꝓhibita.ſi g̊ in iſtis fiat reſoło ad volūtatē/hꝫ intētū. Si ad aliqd aliō vt ad intellectū:cū neceſſario itelligat talia:nec̃io eēnt mala:nō qꝛ ꝓhibita tm̄. ¶ 4ᵒ.qꝛ aliq̄ ſunt bona:quia ꝑcepta. Alia iō ꝑcepta:qꝛ bona.ſi g̊ fiat reſoło ad volūtatē habet̃ intentū.ſi ad intellectū:cū nec̃io itelligit:oīa erūt nec̃io bona ex ſe. ¶ Sed ꝯ̄ inſtat̃ 4ʳ. Pꝛimo ſic. Oīs prudētia eſt regulatiua ſuoꝝ actuū ſequētiū actus volūtatis:cū ſit recta rō agibiliū:ſed in deo eſt formalr̃ prudētia q̄ ꝑtinet ad intellectū:cū ibi ſit ars que eſt inferioꝛ ea.g̊ ꝛc̃. ¶ 2ᵒ ſic. Ars eſt ꝑma regula factibiliū: ſed deus agit ꝑ modū artis ꝫ Anſ.in mono.g̊ ꝛc̃. ¶ 3ᵒ ſic.Qꝛ oīs electio ꝑſupponit actū intellect⁹ regulātis:ſꝫ deus agit ꝑ electionē.g̊ ꝛc̃. ¶ 4ᵒ ſic.Qꝛ oīs opatio voluntatis vt cōparat̃ ad ex̄ eſt praxis:ſed oīs praxis preexigit actū intellectus regulantis:g̊ ꝛc̃. ¶ Ad pᵐ ꝯcedo q̇ prudentia eſt in intellectu diuino:ſed tñ intelligēduꝫ eſt de prudentia dei q̄tū ad ꝯtingētia:q̇ ipſa eſt in itellectu poſtq̄ꝫ voluntas eſt determiata circa ea. Uñ poſt determinationē voluntatis ſeq̄t̃ actus intellect⁹ ꝫm determinationē voluntatis ꝛ ēt prudentia. ¶ Et ſi dicas: q̇ tunc prudentia erit:ꝛ nihil erit ꝑ prudētiā regulatū: cū tñ hoc ſit ꝯ̄ rōnē prudētie. Dico q̇ lꝫ volūtas nō reguleť q̄tū ad ꝯtingentia:ſed ſit ꝑma regula:tñ poᵃ executiua regulat̃:cui⁹ actū precedit prudētia illa. ¶ Sed nūqd prudētia aliquem actum hꝫ circa incōmutabilia. ¶ Dico q̇ ſi ponat̃ q̇ ſic:tunc opꝫ dicere q̇ prudentia q̄tū ad incōmutabilia ꝑcedit oēm actū volūtatis:q̄tū aūt ad cōmutabilia ꝛ cōtingētia ſequit̃. ¶ Sed nūqd prudentia regulat in ꝑceptis ꝑme tabule:vel ſolū vt ſequit̃ determinationē volūtatis: Pōt dici:q̇ circa precepta ꝑme tabule eſt in prioꝛi ante actū volūtatis:in ꝑceptis 2ᵉ tabule eſt poſterioꝛ. Et de hoc alı̃s. ¶ Ad 2ᵐ de arte eodē mō dōm eſt. Ars.n.nō regulat voluntatē: ſed ſequit̃ determinationē volūtatis:regulat tñ potētiā executiuā. Niſi forte dicat̃ q̇ factibilia vt ſic fiāt/ſunt nec̃ia:ꝛ tūc eſſet regula volūtatis. ¶ Ad 3ᵐ de electiōe dico/q̇ executionē electionis pōt rō regulare:ꝛ iſta aliqñ accipit̃ pro electione.ſ.volitio:vt cōparat̃ ad ex̄:tñ electio vt eſt determinatio volūtatis diuine:ſic dico q̇ ꝑcedit rōnem. ¶ Ad 4ᵐ dico/q̇ praxis eſt regulabilis ab intellectu ſequēte actū voluntatis:loquēdo de praxi que eſt cōtingentiū:ſed de illa que eſt neceſſarioꝝ:illa regulat̃ ꝑ intellectū ꝑcedenteꝫ oēm actum voluntatis.

Op. ſco.quā ſuſtinet: q̄re 39.di.p.ꝛ vbi ibi notaui.

Uide ſco.q.ō preſ.ꝛ vbi ibi notaui.

B

Mala dupliciā.

Bona dupliciā.

Obiect 4ʳ

6.ethi.

C

6.ethi.

Prudētiam fore in deo ꝛ reſpectu q̄r.

Quid regulatur ꝑ prudentiā diuinā?

D

Quid regłat per artē in diuinis?

¶ Sed hic ſunt diffi. Pꝛima:qꝛ ſi nō eſt aliq̄ rō illoꝝ q̄ fiunt. Quare Anſ.ꝛ alij ſancti inueſtigāt rōnē eoꝝ que fiūt:vtpote de icarnatiōe ꝛ alijs. ¶ Dico q̇ alibi Aug. dicit:q̇ illoꝝ q̄ fiunt libere a volūtate diuina nō eſt q̄rēda cā. Uñ qñ ipſi querūt cām incarnationis:nō q̄rūt niſi q̊ ad nos:ſimplr̃ aūt alr̃ fieri potuiſſet. Nā deus alr̃ facere potuiſſet redēptionē humani gñis q̃ꝫ fecerit:vt pꝫ 3ᵒ de tri. ¶ 2ᵃ diffi. Si fuiſſet alr̃ factū:quā rōnē redderem⁹. Dico q̇ vbi apparet cogēs rō/alr̃ fieri non potuiſſet:ſꝫ tñ vbi rō nō eſt cogēs/alr̃ fieri potuiſſet:ꝛ tūc cōgruitates adducerent̃. ¶ 3ᵃ diffi.eſt qꝛ ꝫm Anſ. de caſu diaboli.oīs volūtas ſic̄ hꝫ qd:ita hꝫ cur:ſed illō cur accipit̃ a rōne regulāte. Dico q̇ forte intentio ei⁹ eſt applicare illā regulā ad ſola creata. Uel ſi ad diuina:tunc opꝫ dicere q̇ volūtas vt exequēs regulatur:ꝛ hꝫ cur in prudētia ſequēte actū diuinū volēdi. ¶ Sꝫ tūc ſequit̃ eque magis diffi.ſi volūtas diuina oppoᵐ hui⁹ qḋ nunc eſt determinaſſet:rō q̄ reddit̃ a ſanctis hui⁹ determiationis iā facte q̄ accipit̃ a prudētia ſequēte volūtatē nō valuiſſet. Dico q̇ in cōtingētib⁹ eſt poᵃ ad oppoſita in ſenſu diuiſionis:nō in ſenſu cōpōnis:ꝛ iō rōnes vel cōgruitates ſicut dictū eſt cōcurrerēt. ¶ 4ᵃ diffi.eſt:qꝛ ſi de⁹ oppoſita eoꝝ que ordinauit ordinaſſet tota prudentia q̄ eſt de ordinatis a deo:fuiſſet ad oppoſita:ꝛ tñ ita diſſonarēt intellectui nr̄o ſicut nūc diſſonāt:cū ei⁹ determinatio eēt nobis ignota. Dico ſicut dcm̄ eſt:q̇ illa que oīno intellectui ꝟe intelligenti diſſonant:vñr nec̃io ſic a diuina rōne regulata. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qō.II.

E
D.q̄druplex
Pondera totū ſequens.
Uide in ſcō ꝛ alibi.

Pōdera oīa vt noſti hñ.

F

Ecce qḋ q̄ris

Utrum diuina voluntas poſſit aliqd ꝯ̄ preiudicatum a rōne.

Q ꝫ ſic.qꝛ aliqd pōt de poᵃ abſoluta:qḋ nō pōt de poᵃ ordinata. ¶ Contra.qꝛ vꝫ q̇ ſi ſic eſſet tunc irrationabiliter faceret.

Hic introducunt̃ 4ᵒʳ ꝯ̊nes. Pꝛima eſt/q̇ nō pōt contra ꝑiudicatū ab intellectu diuino:cōꝑante boᵐ ſimplr̃ ad malū ſimplr̃. ¶ 2ᵃ eſt/q̇ pōt ꝯtra ꝑiudicatū vt intellꝭ cōꝑat bonū ad meli⁹. ¶ 3ᵃ eſt/q̇ voluntas diuina pōt ꝑter ꝑiudicatū a rōne. ¶ 4ᵃ eſt/q̇ pōt contra ꝑiudicatū iudicio rōnis ſequēte actū volūtatis. ¶ Pꝛima ꝯcło ꝓbat̃ ſic. Nā ſi intellꝭ diuin⁹ iudicet q̇ bonū eſt diligere deū:ꝛ malū eſt odire:tūc volūtas nō pōt in oppoᵐ:qꝛ tūc eēt obliq̄. Nā oīs poᵃ q̄ nō eſt ꝯformis iudicio recto:eſt obliq̄:talis eēt voluntas diuina.ergo ꝛc̃. ¶ Cōfirmat̃:qꝛ qñcūqꝫ intellꝭ diuinus iudicat hoc eē malū ſimplr̃:ꝛ hoc eē bonū ſimplr̃:illō nec̃io iudicat:ſꝫ in iudicio nec̃io itellꝭ eſt regula volūtatis:vt ꝑus oſtenſuꝫ eſt.g̊ cōꝑante bonū ſimplr̃ ad malū ſimplr̃:volūtas nō pōt ꝯ̄ ꝑiudicatū. ¶ 2ᵃ ꝯ̊.q̇ pōt cōꝑando bonum ad meli⁹/declat̃. Nō eſt nec̃iū q̇ elnta ſint ordinata ſic ſūt: ſꝫ pōt fieri ecō:ꝛ tñ demr̄am⁹ q̇ meli⁹ eſt q̇ ita ſint.ſ.q̇ aer ſit ſub igne:qꝛ itellꝭ diu⁹ h̄ iudicat. Silr̃ in corꝑib⁹ ſupioꝛib⁹ demr̄abile eſt:q̇ ſol potuiſſet fuiſſe q̄drat⁹:qꝛ ꝑtes ei⁹ ſunt eiuſdē rōnis.g̊ nulli ꝑti ei⁹ repugnat eſſe in oppoᵐ alteri in directa linea:ꝛ tñ demr̄abile eſt q̇ h̄ ſit meli⁹.ſ.q̇ ſit figure rotūde ꝛ ſpherice. ¶ 3ᵃ ꝯ̊:q̇ d̄s pōt aliqd ꝑter ꝑiudicaᵐ a rōne.ꝓbat̃ ſic:volūtas.n.diuina ꝑordinauit vnū ad beatitudinē ꝛ nō aliū:in iſta determinatione nō occurrit rō intellectui diuino q̄re hunc ꝛ nō illū:qꝛ tūc nō eēt mera grã.g̊ vꝫ q̇ volūtas poſſit ꝑter ꝑiudicatū:qꝛ hic nihil eſt ꝑiudicatuꝫ.g̊ ꝛc̃. ¶ P̄.Si daret̃ cā:nō eſſet rō magis de cā illa q̃ꝫ de iſta:ꝛ ita q̄reret̃ de cā illa:ꝛ ſic in infinitū.ſilr̃ de pena damni nō pōt aſſignari cā:lꝫ de pena ſenſus bñ poſſet. ¶ 4ᵃ ꝯ̊ q̇ diuina voluntas pōt ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne ſequente/ꝓbat̃:qꝛ volūtas ꝯtingēter ſe determinat:ꝛ ita ſe determinat q̇ pōt in oppoᵐ. Uñ ſicut iſta ꝯtingēter in determinatiōe

G
Cōcło 4ʳ.

Uoluntatē diuinā nō poſſe ꝯ̄ ꝑiudicatuꝫ a rōne cōꝑando bonū ſimplr̃ ad maluꝫ tale.

Uolūtatē diuinā ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne cōꝑādo bonū ad meli⁹ poſſe.

H

Uolūtatē diuinā poſſe ꝑter ꝑiudicatū a rōne.

Uolūtatē diuinā ꝯ̄ ꝑiudicatū a rōne ſequente poſſe.

I

volūtatis ſtat/antich͛is erit ita pōt oppoſitū velle:⁊ tūc rō ſeq̄ns volūtatis determinationē:oppoſitoꝝ iudica/ bit.Sed tñ illa ꝯ eſt intelligenda in ſenſu diuiſionis:ſ3 in ſenſu cōpōnis eſt falſa.ℂSed ɔtra iſta arguo. Pri/ mo ɔtra p̄mā ꝯnē:q2 intellectus precedit volūtatem in neceſſarijs:⁊ eſt eius regula:ſed in moralib⁹ eſt regula: q̄ oīs bon⁹ eſt p̄miādus:⁊ malus puniendus:⁊ tñ volū/ tas pōt in oppoᵐ.ℂCōtra zᵘᵐ ſic:volūtas que pōt in melius ⁊ nō vult:nō vı̄ optima.ℂAd p̄ᵐ dico/q̄ volū/ tas diuina pōt in oppoᵐ de poᵃ abſoluta:ſed tñ q̄ aliq̄d ſic fiat eſt ɔtingēs:q̄ aūt hoc ſit meli⁹:illud eſt neceſſarium.

Obijcit 2ᵒ.

ℂAd zᵐ dico/q̄ melius faceret ſ̄m regulas nāles:ſed in ordine ad voluntatē ſic determinantē:ſic oz. Nam melius eſt ſic fieri:ſicut actus baptiçandi melior eſt in ordine ad volūtatē diuinā q̄3 dare elemoſynā:ſed in ſe dare elemoſynā eſt melius.

A.l.op3 melius eſſe ⁊ ſic fieri.

Dubium.

ℂS3 hic occurrūt alique diffi. Prima eſt.ſi ex volūtate diuina poſſum⁹ cōcludere talē indifferētiā in volūtate noſtra ⁊ in appetitu ſen/ ſitiuo. Patet q̄ nō:q2 nō pōt in oppoᵐ vt p3 in brutis ꝯ iudiciū ſenſus.Eodē mō dicūt aliq̄ de volūtate noſtra: q̄ ſi ponant̄ duo bona eq̄lia vel nō equalia:ſi vnū eoꝝ p intellectū melius preiudicet̄. Dicunt q̄ volūtas nr̄a nō pōt in oppoᵐ:ſed tñ de hoc al's:ſaltē q̄tū ad ppoſitū ſpectat:totū oppoᵐ eſt in intellectu diuino.

K

Modus dicendi aliorum.

Et ex h̄ v3: cū volūtas noſtra minus ſit cōiuncta rōni q̄3 voluntas diuina:ſi volūtas diuina pōt aliq̄d ſine aliquo dictamine rōnis:imo pōt in illud ferri:q̄ð intell's diuinus iudi/ cat minus bonū:multo magis volūtas nr̄a. Uñ dicunt q̄ voluntas nr̄a nō pōt aliq̄d:niſi ſit p̄determinatum a rōne.Ut ſi eſurias ad mortē:ppoſitis tibi tribus pani/ bus:nō poteris aliquē eligere:niſi rō determinet morie ris fame:⁊ hoc iuſte. Nō intelligo iſta dicta bñ:ſaltem in volūtate diuina nō pñt hoc dicere/q̄n ppoſitis ſibi duobus oīno eq̄libus:vnū predeſtinet:⁊ aliū dimittat: nec eſt ibi aliq̄ determinatio a rōne:ergo vı̄ q̄ volun/ tas aliqua poterit in nō preiudicatum a ratione:⁊ etiā ɔtra preiudicatū:vt.ſ.melius dimittat ⁊ minus bonum eligat.Et eodem modo vı̄ q̄ poſſit eſſe in nobis. De h̄ al's.ℂAd argumentum patet.

Dĩa volūtatis diuine ⁊ create : vbi plura adde.

L

ℂQueſtio.III.

Utrum volūtas ſigni ⁊ bñplaciti in deo diſtinguātur.

Oz nō:q2 vtraq3 ptinet ad potentiā ordinatā3. ℂContra.q2 voluntas beneplaciti ſemp implet̄:nō tamē volūtas ſigni.ergo ⁊c̄.ℂHic ſunt 4ᵒʳ vidēda. Primū eſt de diſtinctione volūtatis ſigni ⁊ bñplaciti. zᵐ eſt de diſtinctione volūtatis antecedentis ⁊ cōſe/ quētis. 3ᵐ eſt de diſtōne volūtatis agentis ⁊ poſſibilis. 4ᵐ eſt de diſtinctione volūtatis practice ⁊ ſpeculatiue.

Primus articu. De volūtate ſigni ⁊ bñplaciti:⁊ earū dĩa

Quantum ad p̄ᵐ eſt ſciendū:q̄ voluntas bene/ placiti dı̄ volūtas dei efficax reſpcū cuiuſcūq3 effectus pducibilis vel pducti. S3 volūtas ſigni eſt volūtas dei nō efficax reˢ eorūdē. Exēᵐ ſi rex aliq̄s vult efficaciter aliq̄d:ſic eſt illud ad q̄ð conat̄ pro poſſe iplendū:vult aūt nō efficaciter:ſed volūtate ſigni illa de q̄bus dat ſtatuta ⁊ leges.Et iō dı̄:q̄ volūtas bñ/ placiti diuini ſemp implet̄:q2 eſt efficax:⁊ nullus pōt ei reſiſtere.teſte Aplo.Uolūtati eius q̄s reſiſtet.volun/ tas v̄o ſigni nō ſemp implet̄:q2 nō eſt efficax:vt p3.na3 ſepe leges tranſgrediūt̄.Et ſic p3 q̄d ſunt.

M

A.l.diuina3 vel dei.

ℂNunc vi dendū eſt.vtrū diſtinguant̄.Et q̄tum ad hoc dico/q̄ p oēm viā per quā pōt pbari q̄ potentia abſoluta ⁊ ordi nata differant:eadē via pōt pbari q̄ voluntas ſigni ⁊ beneplaciti differunt. Nā voluntas beneplaciti ſemp implet̄:nō tñ voluntas ſigni:⁊ ſic de alijs multis ɔtradi ctionibus:ex quibus ſufficienter cōcluditur diſtinctio.

D. q̄druplex

ℂSed ɔtra ſunt diffi. Prima diffic.eſt:ſi iſta diſtinctio ſit oīno eadem cū illa de potētia ordinata ⁊ abſoluta? Dico q̄ nō:q2 tā volūtas ſigni:q̄3 volūtas bñplaciti:re/ ſpiciūt potētiā ordinatā3:q2 reſpectu coꝝ q̄ ſunt ipoſ'ia abſolute:deus nullū h3 velle:de multis intelligendo:ſic̄ virginib⁹ parere:⁊ multa alia nobis ignota.

N

Uolūtas tam ſigni q̄ bñplaciti cadūt ſub poᵃ ordinata

ℂzᵃ diffi. Si eſt eadē diſtinctio cū illa de volūtate ɔditionata ⁊ abſoluta? Dico q̄ vı̄ eadē:q2 volūtas ɔditionata vı̄ vo lūtas ſigni ⁊ añs:q2 vult q̄tū eſt ex ſe oīb⁹ bonū vel oī/ bus bñ velle:ſi ſeruēt ei⁹ mādata. Uolūtas abſoluta vı̄ bñplaciti:⁊ ɔñs ad volūtatē ſigni.ſ.pmiſſio ⁊ ipletio ad bñplaciti volūtatē:cū ſit velle efficax.

Uolūtatē cōdēnata ⁊ abſoluta coincidere cū volūtate ſigni ⁊ bñplaciti.

ℂ3ᵃ diffic.eſt: que ſunt ſigna volūtatis dīne? Dico q̄ plura ponunt̄.ſ. p̄ceptu3 ei⁹:pbibitio:ɔſiᵐ:monitio:cōminatio:punitio: remuneratio.Alia duo ponunt̄ que ptinēt ad volūtatē ſigni.ſ.pmiſſio ⁊ ipletio ad min⁹ zᵐ:cū ſit velle efficax.

Signū diuine voluntatis ſeptuplex : q̄bus alia duo addunt : ꝯtra Sco.⁊ alios hic.

ℂ4ᵃ diffi.Si diuina pmiſſio ſit actus volūtatis poſi/ tiuus? Dico q̄ ſicut in nobis eſt duplex act⁹.Unus qui eſt velle efficax:qui pficit re3 cū pōt:⁊ nō efficax:q̄ nō perficit.Ita eſt nolle efficax:q̄ð pbibet cū pōt:⁊ nō effi/ cax:q̄ð nō pbibet ſed pmittit.Eodē mō dōm eſt in deo ſuo mō.

O

De diuina pmiſſione ſatis reſoluit Duᵐ nobis.

ℂSed diffi.eſt.vtrū pmiſſio ſit actus.Dicunt aliqui:q̄ ſolū eſt negatio act⁹:q2 pmittere nō eſt niſi nō pbibere.ℂAlij dicunt:q̄ eſt act⁹ poſitiuus:q2 nullus pōt peccare niſi volūtas dei cōcurrat:ſ3 nō ɔcurrit niſi ad actū poſitiuū. Pōt ergo dici:q̄ pmiſſio eſt actus po/ ſitiuus cū circūſtantia:ſi circūſtātia ſit defect⁹:tūc deus ad poſitiuum actus cōcurrit:⁊ nō ad deformitatē:⁊ ſic nō ad peccatū.Eodem eni3 modo dōm eſt de illo actu volendi:ſicut de adulterio:vel alijs actibus malis.

Op. alioꝝ.

Op. ppria.

Quantum ad zᵐ videndum eſt de diſtinctione inter volūtatē antecedētē ⁊ ɔñtē.

2ᵒ articulus.

Et q̄tum ad hoc dico/q̄ volūtas añs dı̄ vt refert̄ ſup re/ gulas iuſtitie legalis in vlı̄. Uoluntas v̄o ɔñs dı̄ illa:vt fert̄ ſup huiꝰ regulas in pticulari ⁊ efficaciter.De p̄ma dicit Apl's:q̄ vult oēs hoīes ſaluos fieri.h̄ eſt quātū eſt de ſe:nūq̄3 dānationē vellet. Uolūtate aūt ɔñte:q2 talis peccat:vult ɔñr eū punire voliᵗⁱᵒⁿᵉ efficaci:⁊ iſta ſp implet̄.

Uolūtas añs ⁊ ɔñs q̄d?

p̄ᵉ thiū,z.

P

Quantū ad 3ᵐ videndū eſt q̄uo diſtinguuntur in deo voluntas agens ⁊ poſſibilis.

3ᵒ articulus.

ℂHic ſciēdū q̄ itell's agēs ponit̄ nō ſolū ppter phantaſmata: ſicut aliqui dicūt:ſ3 idē nō pōt eſſe actiuu3 ⁊ paſſiuum: ⁊ q2 actus cauſat̄ ⁊ recipit̄:iō op3 ponere diſtinctione3. Eodē mō apparet mihi q̄ ſit diſtinguēdū ex pte volū/ tatis potētiale ⁊ actuale. Potētiale vt receptiuu3 voli/ tionis.Actuale vt pductiuū. Nec pono duas potētias: ſ3 duas rōnes formales eiuſdē potētie realr̄. ℂQuā/ tū aūt ad diuina op3 ponere vtrūq3:abſtrahēdo habe/ re a recipere:ita q̄ in illo eſt ſapiētia ⁊ ars ⁊ h̄ꝰ pfectio/ nes.Dictū ēt fuit:q̄ intell's agēs eſt ibi vt pductiuum verbi.Eodē mō dico ex pte volūtatis.Eſt.n.ibi inueni/ re volūtatē in qua eſt iuſtitia legalis formalr̄:⁊ ipſe actus volēdi diuinus:⁊ ſ̄m hoc eſt ibi voluntas poſſibilis. zᵒ eſt ibi voluntas vt pductiua ſpūſſancti:⁊ ſic voluntas agens.

Intellectū volūtatē ⁊ alias cognitiuas potētias aliq3 appetitiuas in agentē ⁊ poſſibilē:⁊ hoc ē in diuinis rēce diſtingui. A.l.ab agere ⁊ recipere.

Q

Eodē mō in creatis dico ex pte ſenſus:q2 op3 po nere ſenſu3 agentē:inquātū ſenſus eſt pductiuus viſio/ nis:⁊ hoc op3:q2 aliq̄n act⁹ vidēdi eſt nobilior obiecto: ergo op3 q̄ ab alio depēdeat in genere cauſe efficiētis q̄3 ab obiecto:ſic q2 ſenſus eſt receptiuus viſionis.Op3 etiā ibi ponere ſenſu3 poſſibilē:⁊ ſic potētiā ſenſitiua3: ⁊ oēm aliā pductiuā ſui actus:⁊ receptiua3:op3 diſtin/ guere in agētē ⁊ poſſibilē:nō vt in duas potentias:ſ3 vt in duas rōnes formales eiuſdem potentie.

A.l.ſimilr̄.

Quantum ad 4ᵐ vidēdū eſt de voluntate pra/ ctica ⁊ ſpeculatiua.

4ᵒ articulus. Praxis q̄ accipitur 2ᵉ.

ℂHic eſt intelli gendū:q̄ aliq̄n praxis accipit̄ p opōne alteri⁹ potētie ab intellectu:⁊ ſic nunq̄ eſt dare volūtatē practicā ⁊ ſpeculatiuā:

A

An practicuz ꝛ ſpeculatiuū diuidat volūtatē: ſicut intellectum.

ſpeculatiuā:ſicut intellm̄ practicū ꝛ ſpeculatiuū:ſed ille intell's eſt ſpeculatiuus q eſt gr̄a ſui. Ille practicus q eſt gr̄a alterius. In volūtate aūt iſta diſtinctio nō h̄z locuz. Verū eſt tn̄ ꝙ act⁹ fruendi eſt ſui gr̄a:actus aūt vtendi eſt gr̄a alteri⁹. Sed tn̄ ꝑpter hoc nō opꝫ ponere talem diſtinctionē:qꝛ oēs tales act⁹ volūtatis ſūt praxes q̄dā: ſꝫ aliqui ſint ꝑpter ſe:aliqui nō. Si v̄o accipit̄ practicū: qđ extendit̄ ad poſterius:ſiue ſit eiuſdē potētie:ſiue ſit alteri⁹:diceret̄ tūc ꝙ oē qđ eēt ſui gr̄a eſſet ſpeculatiuū: qđ aūt non/eſſet practicum. ℂ Qō. IIII.

VTrum in actibus moralib⁹ intellect⁹ precedat voluntatem. ℂ Hic ſunt duo videnda. p̄ᵐ eſt ꝑpoſitum. zᵐ eſt. vtruꝫ voluntas poſſit aliquid velle nō precognitum.

Primus artic. Op. aliorum quaꝫ ſuſtinet: ſꝫ nō vr̄ ſcōcordare.

Quantū ad p̄ᵐ dicit vnus doc. ꝙ in moralibus voluntas p̄cedit intellm̄:ꝛ actus volendi vt moralis:eſt p̄oꝛ actu intelligēdi. oīs aūt act⁹ moralis ſpecificat̄ a fine:ſꝫ nō niſi īquātū p̄ordinat̄ in ipꝫ:ſꝫ nō p̄ordiat̄ niſi ꝑ volūtatē. g̊ ipſa p̄cedit. Seq̄t̄ ēt ꝙ act⁹ intellect⁹ vt p̄cedit actū volūtatis:nō eſt mere moralis:ſꝫ tn̄ n̄alis. ℂ z° ſic. Oīs extēſio ꝑ quā aliq̄d fit practicuꝫ p̄cedit actū q fit practic⁹ ꝑ eā vt practic⁹ eſt:ſꝫ iſta fit a volūtate. g̊ ꝛc. ℂ Sed de actu imꝑato:qūo pōt eē pri⁹ imꝑatū q̄ꝫ cognitū/dubiuꝫ eſt. Dr̄ hic ꝙ p̄us cognoſcit̄ ſub rōne vl̄i. ℂ Contra. qꝛ ſub rōne ꝑticulari imꝑat̄. g̊ imꝑat̄ ſub iſta rōne:ſub qua non p̄cognoſcit̄. Dr̄ ꝙ illa rō ꝑticularis eſt precognita in gn̄ali. Nō vr̄ mihi ꝙ al'r poſſet ꝑfecte ſaluari:niſi dicēdo ꝙ eſt aliq̄ rō occulta q̄ p̄ſupponit̄ inquirēda. Dico g̊ ꝙ opꝫ neċio ponere:ꝙ ſꝫ obm̄ ſit p̄cognitū. ſ. talis actus imꝑatus/nō opꝫ tn̄ oēm ꝯditionē obiecti p̄cognoſci:ſicut ēt dū ageret̄ de modis intrīſecis qūo a dō cog̃ſcunt̄:ꝛ qūo nō:fuit ſupi⁹ dn̄ſuꝫ.

B

Dubiū. Ecce qđ q̄ris: de imꝑio voluntatis.

A. l. ꝙ aliqua via.

A. l. p̄cipit̄.

2ᵘˢ articulus.

Quantum ad zᵐ videndū eſt:ſi volūtas pōt aliq̄d velle nō precognitū. Dicit vnus doc. ꝙ deus hoc de po ſua abſoluta poſſet facere. Et h̄ declarat ſic. Act⁹ itelligēdi nō vr̄ p̄exigi niſi in rōne aliꝰ cuius cāe reſpectu act⁹ volēdi:ſed nō pōt hoc intelligi niſi in rōne cāe extrinſece ꝛ efficiētis. Et tūc clarꝫ eſt ꝙ de⁹ illā poterit ſupplere:qꝛ tūc imediate ꝑ ſeipſuꝫ cauſabit. Si dicat̄ ꝙ nō:qꝛ ſunt effect⁹ eēntial'r ordinati:ſic agens n̄ale preexigit approximationē ſui ad paſſuꝫ neceſſario. Hoc dicēdo h̄r ꝑpoſitū:qꝛ in eēntial'r ordinatis ꝛ real'r diſtinctis deus poſterius poterit facere ſine priori:ſi ſint abſoluta:ſic pꝫ de alteratione q̄ ordie eēntiali p̄cedit gn̄onē. ℂ Si dicat̄:ꝙ inter velle ꝛ intelligē eſt ordo eēntialis ſimpl'r:iter iſta aūt ſm̄ q̄d tn̄. ℂ Sꝫ ꝯtra:qꝛ tunc petit̄ p̄nᵐ:qꝛ iſta ſunt diſtincta ꝛ abſoluta. ℂ Aliꝫ aūt dicūt:ꝙ volūtas nō pōt ferri in obm̄ niſi ſit ſibi rep̄ntatū:actus aūt intell's rep̄ntat obm̄. Sꝫ quare deus nō poſſit rep̄ntare:nō video demōſtrationē. Teneo tn̄ oppoᵐ ꝑpter auctoritates Aug. ℂ Qō. V.

C

Volūtatē ferri in nō p̄cognitū ē p̄blema:vbi plura tāge ꝑ ꝛ ꝫ.

D

9. m. ꝛ alibi ſepe.

VTrum voluntas creata teneat̄ ſe ꝯformare voluntati diuine in mō volendi vel volito.

Cōclo 4ʳ.

Hic introducuntur 4ᵒʳ ꝯclōnes. Prima eſt/ꝙ voluntas creata tenet̄ conformari volūtati diuine:q̄tū ad voluntatē ſigni:qꝛ volūtas noſtra legi diuine eſt obligata:ꝛ ipſa lex pertinet ad voluntatē ſigni. ℂ zᵃ ꝯ eſt/ꝙ volūtas creata non tenet̄ ꝯformari volūtati bn̄placiti:qꝛ nullus tenet̄ velle ſuaꝫ damnationē:ꝛ tn̄ deus vult damnationē reproboꝝ volūtate bn̄placiti. ℂ 3ᵃ ꝯ eſt/ꝙ volūtas noſtra tenet̄ cōformari volūtati diuine q̄tū ad voluntatē an̄teꝫ:qꝛ ſic deus vult oēs hoīes ſaluos fieri ſm̄ hanc volūtatē:ꝛ ad agnitionē ſue veritatis ꝑuenire:ꝛ nos ita debemus hoc velle. ℂ 4ᵃ ꝯ eſt/ꝙ volūtas noſtra nō tenet̄ ꝯformari volūtati diuine q̄tū ad volūtatē ꝯn̄tē:qꝛ voluntate cōſequēte vult de⁹ mala fieri:aut ſcandala ꝑmittere:cum tn̄ poſſet oīa ꝓhibere:ꝛ tn̄ nullus dꝫ velle malū:aut ſcādalū:qꝛ nō ſolū malū faciētes ſunt digni morte:ſed etiā q ꝯſentiunt facientib⁹:vt ait Apl's ad Ro. 1. ℂ Contra has ꝯnes inſtat̄ 4ʳ. Primo:qꝛ nō tenet̄ q̄libet ad cōſilia ꝛ ad monita:ſed tn̄ ad p̄cepta:ꝛ tn̄ ꝯſilia ſunt de voluntate ſigni. ℂ z°. qꝛ illa volūtas eſt rectiſſima:que eſt ſil'is rectiſſime volūtati q̄ eſt p̄ma regula:ſed voluntas bn̄placiti eſt rectiſſima. ℂ 3°. qꝛ deus an̄cedēter noluit mortē chr̄i:ꝛ tn̄ mors chr̄i eſt nobis ſumme amabilis. ℂ 4°. qꝛ ipoſſibile eſt duos actus ꝯ̄rios circa idē obm̄ eſſe bonos:cū nō ꝯ̄riet̄ bonum oī bono:hic aūt eſt ſic. ſi oppoᵐ eius qđ deus ꝯn̄r vult velimus. ℂ Ad p̄ᵐ dico/ ꝙ nō eſt oblatio ad voluntatē ſigni:niſi eo mō quo eſt manifeſta:vt teneat̄ q̄s ad ꝯſilia:nō ad ꝯſilia ſeruanda ſꝫ nō ſpernēda:ꝛ ad p̄cepta/vt adimplienda. ℂ Ad zᵐ dico/ꝙ in moralib⁹ actus ſimiles ad ꝑſonas diſſimiles applicati:ſunt moraliter diſſimiles:ſicut actus magnificentie q eſt in p̄ncipe v̄tuoſus eſt:ꝛ in ruſtico vitioſus: multo aūt maioꝛ diſtātia eſt in ꝑpoſito. ℂ Ad 3ᵐ dico/ ꝙ noluit mortē chr̄i eſſe q̄tū ad malū culpe:qđ ibi fuit in eius occiſione:ſꝫ bn̄ an̄cedēter ꝛ ꝯn̄ter q̄tū ad bonū redemptionis humane. Et iſto mō voluit eā eſſe beata virgo. ℂ Ad 4ᵐ dico/ꝙ verꝫ aſſumit ſtantibus vniformiter oībus circūſtātiꝫ:cū vnica variet totā ſpēm act⁹ moralis:ſic pꝫ ī policiꝫ:in q̄b⁹ nō licet filio velle mortē patris ex debito n̄āe:quē iudex vult mori ex debito iuſtitie. Sic dico in ꝑpoſito. ℂ Sed hic rema. diffi. de voluntate diuina:vtꝝ. ſ. velit mala fieri. Dicunt aliqui ꝙ ſic quātū ad poſitiuūꝫ:ſed nō quātū ad deformitatē vel p̄uatiuū ꝯn̄s illud poſitiuū. ℂ Cōtra. qꝛ potētia volens obm̄:eadē neceſſitate vult conditiones neċias illi obiecto:poſitiua aūt aliquoꝝ ſunt talia ꝙ ea neċio cōſequunt̄ p̄uationes ꝛ deformitates. Vn̄ nō vr̄ eſſe contra intentionē Aug. ꝙ deus velit mala vt mala ſunt. Aliq̄s enim bn̄ pōt velle malū in ordine ad penam:qꝛ decoꝛ vniuerſi cōſiſtit in ordine iuſtitie. volendo ergo ſic mala vult bene mala:ordinando ipſa ad aliquod bonum.

E

Obijcit 4ʳ.

Qual'r obliganiur ꝯformari volūtati ſigni ipſi⁹ dei. Nota vbiq̄ꝫ.

F

Vni v̄tuoſuꝫ eſt: alteri vitioſum.

Dubiū.

An de⁹ velit malum?

G

ſ. bn̄. ſed non vult mala: vt mala male.

ℂ Diſtinctio. XLVI. ℂ Queſtio. I.

Hic oritur queſtio ꝛc.

CIrca diſtinctionē. 46. quero. Vtrū voluntas diuina ꝑducat ob̄a ſua in eſſe volito. Qꝫ nō:quia in diuinis nō ſunt niſi due ꝑductiones ad intra:ꝛ ſolū duo ꝑducta ſm̄ Aug. in. 5. de tri. ſꝫ multa ſunt volita in dīnis. g̊ ꝛc. ℂ Cōtra. voluntas eſt productiua verbi ſm̄ Hyl. de tri. ꝛ illud nō pōt intelligi niſi in eſſe volito:cuꝫ in eſſe ſimpl'r volūtas ad nullaꝫ n̄alē ꝑductionem concurrat. ℂ Hic ſunt duo inquirenda. p̄ᵐ eſt de voluntate creata. zᵐ de voluntate diuina.

H

Primus arti. Op. alioꝝ. Volūtatē creatā ſuū obm̄ ꝑducere in eē volito oñdit 4ʳ ingenioſe.

Quantum ad p̄ᵐ aliqui dicunt:ꝙ voluntas non ꝑducit ſua ob̄a in eē volito:qꝛ actiones eius ſunt imanētes ꝛ nō trāſeuntes:ꝛ ſic nō agit in obm̄. ℂ Cōtra hoc introducunt̄ quatuoꝛ rōnes ad ꝑtē affirmatiuā. Primo ſic. q̄n aliqđ obm̄ h̄ꝫ aliqđ eſſe qđ p̄us nō habuit:neceſſe eſt vt ꝑ aliqđ ꝑducēs tale eſſe ei attribuat̄:ſed obm̄ volūtatis n̄re h̄ꝫ nūc eſſe volitū:qđ p̄us nō habebat:g̊ ꝛc. ℂ z° ſic. Qn̄cunq̄ꝫ eſt aliqđ receptiuū:qđ recipit aliq̄d qđ p̄us nō habuit:illđ recipit ab aliquo ipſuꝫ trāſmutāte. hoc pꝫ:qꝛ ſuſceptiuū recipiēs aliq̄d qđ prius nō habuit mutatur:ꝛ oīs mutatio fit ab aliquo mutāte:ſed obm̄ voluntatis recipit aliq̄d quod

I

prius nõ habebat: nõ ſolũ in aĩa ſ; in ſe: q: in ſe eſt amatũ ⁊ deſideratũ: nõ tñ vt in aĩa. Hoc pꝫ: q: mutatio ꝓ terminat̃ ad aliqd in ipſo mutato receptũ: obm aũt mutat̃ ſicut pꝫ: q: tranſit de ꝯdictorio in ꝯdictoriũ. ergo ⁊c. ¶ 3° ſic. Impoſſe eſt aliquã formã q̃ ꝑus nõ fuit in aliq̊ induci de nouo: niſi ꝑ aliquã ꝓductionẽ: ſed reſpect⁹ voliti eſt quedã forma. ſ. q̃dã relatio: q: oẽ volitũ eſt ab aliq̊ volitũ: ⁊ eſt iducta de nouo in obm. Hoc pꝫ: q: ꝑus obꝫ nõ erat volitũ. g̊ eſt ꝓductũ. ¶ Cõfirmat̃: q: oĩs ĩpreſſio forme ꝑſupponit eã eſſe: ſed hec forma q̃ eſt relõ q̃dam. ſ. eſſe volitũ: ĩprimit̃ in obiecto: g̊ preſupponit̃ eẽ: ſed nõ ꝑſupponit̃ niſi ab aliquo agente ꝓducto: g̊ ipm eſſe volitũ eſt ꝓductũ. ¶ 4° ſic. Q̃ñcũq; ab aliqua cã cauſat̃ forma aliqua: ab ea cauſat̃ effect⁹ formalis eiuſdẽ forme: ſ; volitio eſt cauſata a vlũtate: ⁊ eſſe volitũ eſt effectus formalis volitionis. g̊ eſſe volitũ cauſabit̃ a volũtate ſicut ipſamet forma. ¶ Jõ apparet mihi eſſe dõm: ꝙ volũtas obiectũ ſuũ ꝓducit in eẽ volito. ¶ Et hoc ꝯfirmo dupl'r. Primo: q: qð ꝯuenit alicui ꝑ accñs: nõ ꝯuenit ſibi a ſe: ⁊ ꝑ ꝯñs ab alio: ſed eſſe volituꝫ ꝯuenit alicui lapidi per accñs: g̊ ab alio. ¶ 2°. q: qð ꝯuenit alicui ⁊ nõ a ſe: nec̃io cõuenit ſibi ab alio: ſed lapidi cõuenit eẽ volitũ: ⁊ nõ a ſe. g̊ ab alio: ſed illud eſt ĩpoſſe intelligi niſi ꝑ modũ origis: q: eſſe ab alio nihil alið dicit. ergo ⁊c. ¶ Sed ꝯ hoc arguo 4ʳ. Primo ſic. Nã ſi ita eſſet ſic obiectũ ĩmutat potẽtiã volitiuã: ita ipſamet potentia ĩmutaret obm. ¶ Sed hoc eſt ꝯ cõiter dcm: q:. ſ. obm in talib⁹ eſt mouẽs ĩmobile: g̊ ⁊c. ¶ 2°. q: tũc de⁹ totiẽs accipiet eſſe a volũtate noſtra: quotiẽs diliget̃ ab ea. ¶ Cõfirmat̃: q: cũ voluntas ſit poᵃ reflexiua ſuper actũ ſuũ: tũc act⁹ volũtatis ꝓduceret ſeipſuꝫ: qð videt̃ ĩpoſſe. ¶ 3° ſic. Ubicũq; eſt aliqua ꝓductio: ibi eſt aliq̃ exñtia: ſed multa ſunt volita q̃ ſunt in ſola poᵃ. ergo in eis nõ eſt aliqua ꝓductio. ¶ 4° ſic. Q: ĩpoſſe eſt idem duab⁹ ꝓductionib⁹ totalibus ꝓduci in eodem eſſe: ſed obiectũ volũtatis accipit eſſe volitũ ꝑ te, a voluntate: ⁊ põt diligi a duob⁹: g̊ accipit idẽ eſſe volitũ a duob⁹: q̊z altero nõ exñte: nihilominus haberet illud idẽ eẽ. g̊ ⁊c.

Ob. pptis.

K

Obijcit̃ 4ʳ.

L

¶ Ad p̄ᵐ dico ꝙ obiectũ mutatione reali ĩmutat potẽtiã: ⁊ tũc in ea cauſat formã abſolutã. Et loquẽdo de hᵒ ĩmutatione: ipm obm eſt mouens ĩmobile. Loquendo tñ de mutatione q̃ aliqd mutat̃ ad reſpectuꝫ rõnis: cuiuſmodi eſt eſſe volitũ: nõ eſt incõueniẽs ꝙ ipm obꝫ ſic mutet̃: imo eſt nec̃iuꝫ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſicut reſpectus rõnis mutant̃ circa diuina ⁊ multiplicant̃ ⁊ minorant̃: ſic ⁊ eſſe: ⁊ illa q̃ ſuo mõ dicũt illi reſpect⁹. Uñ l; deus ſit ĩmutabilis real'r: non tñ ſm rõnẽ vt a nobis cognitus. ¶ Ad cõfirmationẽ: q: ſi actus reflexus ⁊ act⁹ rectus nõ ſunt idẽ oĩno: tũc pꝫ qd dõm. Si aũt ſunt idem actus: tũc dico ꝙ nõ eſt incõueniẽs ꝙ idẽ act⁹ ꝓducat ſeipſum in eſſe tali rationis: cuiuſmodi eſt eſſe volituꝫ.

Alr obm volũtatem: ⁊ alr eꝫ ĩmutat: ſed conſidera oĩa bene.

Deum mutari cõtingit.

M

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝓductio ad aliqð eſſe ſimpl'r bñ ſupponit exñtiã: ſed ꝓductio q̃ eſt ſolũ ad ens ſm qd ⁊ rõnis: nõ eſt neceſſe. Uñ eque bñ entia in poᵃ pñt recipe tale eſſe ſicut exñtia: ſicut pꝫ ꝙ entia in poᵃ ĩtelligunt̃. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ q̃tũ ad eſſe ſimpl'r ĩpoſſe eſt ꝙ idem accipiat eẽ duab⁹ ꝓductionib⁹ totalibus: ſ; q̃tũ ad eẽ ſm qd nõ eſt ĩcõueniẽs: ſic idẽ ſubiectũ plib⁹ ſilitudinibus ſit total'r ſile multis. ¶ S; hic occurrũt diffi. Prima eſt: ſi oĩ potẽtie vitali h̃ cõuenit. ſ. ꝓducere obiectũ in tali eſſe ſ; qd: Dico ꝙ oĩ potẽtie vitali obiectiue: cuiuſmodi ſunt ſenſitiua tã apprehenſiua: q̃ȝ appetitiua ⁊ intellectiua: ⁊ ſic de oĩb⁹ talibus ꝯuenit ꝓducere ſuum obm in tali eſſe ſm qd. Auditiua. n. ꝓducit obm ſuum in eſſe audito: ⁊ gñatiua in eſſe gñato: ⁊ ſic de alijs: ⁊ hoc ꝓbari põt ꝑ eaſdẽ rõnes ꝑ quas ꝓbatũ eſt de volũtate.

Uñ ⁊ q̃ ꝓductio reqrit exiſtentiam?

Idem ꝓduci duabus ꝓductionib⁹ ꝯtingit: ⁊ q̃ñ. qð valð notabis vbiq;.

D. q̃druplex. Nedũ ĩtellectiuis: ſ; etiaꝫ ſenſitiuis potentijs ꝯuenit ſua oba ꝓportional'r ꝓducere in eẽ ſm quid.

¶ 2ᵃ diffic. q: vĩ ꝙ illð eſſe volitũ ſit reale. Nã ꝯdictoria realia ſaluari nõ pñt ꝑ ens ſolũ rõnis. Mõ obꝫ trãſit de oppoſito reali in oppoᵐ reale ſic obm: qð ꝑus nõ erat real'r volitũ: nũc eſt real'r volitũ: g̊ vĩ ꝙ ſit reale eẽ volitũ. Dico ꝙ q̃ñ dĩ eſſe volitũ real'r: ly real'r nõ determinat reſpectũ in volito ſed actũ volẽdi: ⁊ ſic eſt bene realis mutatio actuũ: a qb⁹ obm denoĩat̃ ſic volitũ. Et ſi dicat̃ ꝙ aliq̃ñ ipm volitũ nõ eſt real'r ipſe act⁹ volendi: põt dici ꝙ realis ꝯdictio circa actus volẽdi ſaluatur ex reſpectib⁹ ꝯñtib⁹ ipſos nec̃io. ¶ 3ᵃ diffi. Q: vĩ ſufficere ad ſaluãdũ illð eſſe ſolũ extrinſeca denoĩatio: ſicut ſufficit in deo ad hoc ꝙ dicat̃ creator ſola denoĩatione extrinſeca. Si aliqs ſic dicat: ſoluat rõnes ꝑus poſitas: ⁊ tunc apparebit ſufficiẽs denomĩatio: al'r aũt nõ. ¶ 4ᵃ diffi. Utrũ illud eſſe volitũ ſit idem qð actus volendi: Dico ꝙ nõ: q: tũc oĩs actus volendi eſſet reflexiuus: q: act⁹ volẽdi terminat̃ ad volitũ. Si ergo volitũ eẽt act⁹ volẽdi terminaret̃ ſꝑ ad ſe: ⁊ ſic fruens deo vt in actu: ⁊ nõ vt in ſe frueret̃ creatura: qð vĩ incõueniẽs. Sed q̃ eſt euidẽs nec̃itas ad ponẽdũ illð eẽ volitũ ꝓduci. Dicit q̃dã doc. ꝙ in actu beatifico maior nec̃itas apparet. Et hoc ꝓbat ſic: actu beatifico diligit̃ de⁹ ⁊ creatura: põt ergo de⁹ facere ꝙ fruat̃ deo ⁊ creatura ſil': vel deo tñ: vel ꝑus deo: ⁊ poſtea creatura: ſemꝑ manẽte eodẽ actu. Hic ſupponit̃ qð al's hꝫ ꝓbari: ponẽdo g̊ ꝙ diligat̃ nũc deus ⁊ nõ creatura: poſtea creatura: hic trãſit̃ de ꝯtradictorio in ꝯdictoriũ. g̊ opꝫ ꝙ aliq̃ mutatio ſit facta. non in obiecto: q: nullũ abſoᵐ acq̃rit̃ qð ꝑus nõ fuerit. nec ĩ actu: q: idẽ manet: ⁊ ſi acq̃rat̃ aliqd. vel erit abſolutuꝫ: ⁊ hoc nõ. vel reſpectiuũ: ⁊ hoc vel reale: vel rõnis. Non reale: q: req̃reret terminũ realẽ. g̊ rõnis. Dico g̊ ꝙ beatus dĩ velle aliqd qð nõ prius per hoc ꝙ per actũ illuꝫ cũ volũtate dei cõcurrente ꝓducitur obiectum: qð nõ eſt in eſſe volito. Et hoc ſufficit.

N

Eſſe volitũ reale cõtingit intelligere ?.

Cõſidera hec plura bñ examinando.

O

Eſſe volitum ⁊ act⁹ volẽdi differunt.

Notabilis reſolo.

Quantum

ad 2ᵐ. ſ. de volũtate dei dicunt aliq̃ ꝙ diuinaꝫ voluntatẽ ꝓducere ea que vult in eſſe volito eſt ficticiũ: q: cũ diuina eſſentia ſit ꝑ volita, ipſa eſſet ꝑmo ꝓducta a ꝑſona pr̃is. ¶ Cõtra h̃ q̃tuor rõnes introducunt̃ ꝓ ꝑte affirmatiua. Primo ſic. Ex actu ꝑdeſtinationis ab eterno aliqd erat ꝑdeſtinatũ: illud ꝑdeſtinatũ eſſe nõ erat formal'r in deo: nec eſt eſſe ſimpl'r: vt pꝫ. g̊ eſſe ſm qd. hoc voco eſſe volitum. ¶ 2° ſic. Q̃ñ eſt tranſitus de ꝯdictorio in ꝯdictorium: opꝫ ꝙ ſit mutatio: ſ; ab eterno deus potuit ꝑdeſtinare quos nõ ꝑdeſtinauit: illa aũt determinatio q̃ ſe ad iſtos ꝯterminat nõ põt eẽ ex ꝑte dei: q: mutationẽ nõ recipit. nec aliqd ꝯtingens cuius eſt illa determinatio. g̊ ex ꝑte creature: nõ in eſſe ſimpl'r q: nõ erat. g̊ in eſſe ſm quid. ¶ 3° ſic. Q̃ñ deus creauit mundũ: potuit nõ ꝓducere: ⁊ ſic ꝑus volebat: ⁊ poſtea noluit: ⁊ ſic eſt ibi tranſitus de actu volẽdi ad actũ nolendi: ille trãſit⁹ nõ eſt ex ꝑte dei ſed creature: ⁊ hoc eſt in eſſe ſm qd. Eodẽ mõ arguitur de aĩa antichr̃i, ꝙ illð qð vult facere in aĩa antichr̃i poſſet nõ facere: ⁊ ſic nõ velle: ille tranſitus non eſt in deo: nec in aĩa ipſa in eſſe ſimpl'r: q: nõ eſt. g̊ neceſſe eſt dicẽ ꝙ in eſſe ſm qd. ¶ 4°. q: nõ minus eſt efficax voluntas diuina reſpectu obiectoꝝ ſuoꝝ q̃ȝ voluntas nr̃a: ſed volũtas noſtra: vt oſtenſuꝫ eſt ꝑus: ꝓducit oba ſua in eẽ volito. g̊ multo magis voluntas diuina in eſſe ſm qd. ¶ Jõ dico ꝙ volũtas diuina ꝓducit oba ſua in eẽ volito: q: neſcio intelligere ꝙ aliqd velit nũc ⁊ poſtea nõ velit: qn nec̃io obm ꝑus volitũ fiat nõ volitũ: ⁊ per ꝯñs habeat eſſe ſm qd: q: q̃ñcũq; aliqð obm tranſit de nõ eſſe in aliquo ad eſſe ſibi oppoſitũ: tranſit ꝑ aliqð ipm ꝓducens in tali eſſe: quia nõ hꝫ a ſe. Sed oĩa oba a deo volita trãſeũt de nõ eſſe volito ad eſſe volitũ: vt declarat̃

P

2ᵘˢ articulus.

Op. alioꝝ.

Impugnat̃ 4ʳ.

Q

Nedũ creata ſ; diuina voluntas ꝓducit ſuũ obm ꝑmariũ ⁊ ſcðariuꝫ in eſſe volito.

de diuina

A
Obijcit 4ʳ.

de diuina eſſentia:que vt ꝓcedit actū volēdi hꝫ eſſe volitū:⁊ poſtea ꝯſequit̄ ipſuꝫ:⁊ hꝫ eē nō volitū. ¶ Sed ꝯ iſtud inſtat̄. Primo.qꝛ ꝑfectiones diuine.ſ.itellect⁹ ⁊ voluntas itelligunt̄ pullulare a diuina eēntia ordīe nālis intelligētie ipſas ꝓcedēte:⁊ ſic diuina eſſentia intelligit̄ tranſire de nō eſſe tali ad eē tale ⁊ nō ꝑ aliqđ ꝓducens: ergo eodē mō hic. ¶ 2ᵒ ſic. Nulla actio imanēs eſt alicuius termini ꝓductiua:cū ꝑ hoc diſtinguit̄ a trāſeūte: ſed actus volūtatis eſt imanēs.ġ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Qꝛ voluntas diuina ad ex̄ nō eſt ꝓducens neċio:cū ġ velit qddi tates in eſſe ſuo qdditatiuo neċio:ſeqt̄ ꝙ neċio eas producit in eſſe volito. ¶ 4ᵒ.qꝛ deus vult ſe.ġ ſe producit. Hoc aūt eſt falſuꝫ:qꝛ tūc pꝛ ſe ꝓduceret. Silr de⁹ vult eſſentiā ſuā.ġ ꝓducit eā. ¶ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ qñ aliq̄ ꝑfectio ineſt alicui intrinſece:illa ieſt ſibi tanq̄ paſſio:ſine ſubo aliquo alio ꝓducto ſi ſubm ſit iproductū:mō iſte ꝑfectiones intrinſece ⁊ ab intrinſeco cōueniūt eſſentie iproducte. Et ſic nō opꝫ ꝙ ſibi adueniāt ꝑ aliqđ extrinſecū ꝓductiuū.nō eſt ſic hic:qꝛ eē volitū qđ habuit mūdus ab eterno ⁊ aīa antichꝛi:nō ineſt ſibi ab intrinſeco ſed ab extrinſeco:⁊ per conſequens oportet ꝙ ab alio: qđ nō pōt itelligi ſine aliq̄ ꝓductiōe vel origīe. ¶ Uel pōt dici:ꝙ ſignū q̊ eēntia diuina ꝓcedit:⁊ ſignū quo tales ꝑfectiōes ſequunt̄:ſunt ſigna ꝑmanētia:⁊ ꝑ ꝯñs ibi nō intelligit̄ tranſitus nec aliqđ ꝓductiuū:ſed ſigna in qbus eſt aīa antichꝛi volita ⁊ nolita:ſunt ſigna durationis ſucceſſiua:⁊ ſic ibi intellr̄ trāſitus:⁊ ꝑ ꝯñs aliqđ ꝓductiuū. ¶ Ad 2ᵐ/ꝙ ſole actiones imanētes lꝫ nō ſint ꝓductiue alicui⁹ in eſſe reali:tñ ſunt ꝓductiue oboꝝ in eſſe ſꝫm qd:qꝛ ſunt opōnes obiue. ¶ Ad 3ᵐ,ꝙ nō eſt neceſſitas ꝓductionis in eſſe ſimplr̄:hoc.n.deo repugnat: ſed in eſſe ſꝫm qd:nō eſt aliqđ incōueniēs. ¶ Ad 4ᵐ/ꝙ nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd ꝓducat ſe in eſſe ſꝫm qd:ſicut pꝫ ꝙ volūtas nr̄a ꝓducit ſe volentē:multo minus in eē diminuto ⁊ ſꝫm qd. Silr̄ nō eſt incōueniēs:ꝙ ꝑſuppoſito in eſſentia eſſe ſimplr̄:ꝙ ſibi detur eſſe ſꝫm qd:tñ eſſe ſimplr̄ impoſſe eſt:ſed ꝙ recipiat eſſe ſꝫ qd nō eſt incōueniēs. ¶ Sed hic ſunt diffi. Prima.vtrū act⁹ volūtatis diuine ꝯcurrat cū actu volūtatis noſtre ad ꝓducendū oba in eſſe volito. Et vꝫ ꝙ ſic:qꝛ agens vl'e ad ꝓductionē oīum ꝯcurrit:deus eſt hꝰ.ġ ⁊c̄. ¶ Cōtra.qꝛ cum volūtas diuina poſſit ipedire effectū 2ᵉ cāe:ex eo ꝙ cōcurrit ad cauſandū:tūc poſito actu volēdi:poſſet ipedire illā ꝓductionē:⁊ ſic eſſet act⁹ volēdi ⁊ nihil volituꝫ. ¶ Hic pōt dici ꝙ actū volēdi q̄tū ad abſolutū pōt de⁹ ſeꝑare a reſpectu:pōt ġ eſſe act⁹ volendi abſqꝫ h̄ ꝙ terminet̄ ad tale obm:ſꝫ tñ act⁹ volēdi vt talis obi nō pōt eſſe ſine reſpectu ad tale obm. ¶ Sed ꝯ:qꝛ in illo poꝛi quo volūtas hꝫ actū erit volūtas volēs. Tūc aut aliqd: aut nihil. Dico ꝙ erit volēs ſic ſuꝑficies eſt alba abſolute. Qñ aūt dicis:aut aliqd:aut nihil. Dico ꝙ nec aliqd ne ꝯ nihil. ¶ Pōt tñ alr̄ dici:ꝙ.ſ.volūtas diuina nō cōcurrit niſi ad actū ſimplr̄:ſed ad ꝓductionē talē ſꝫ qd nō cōcurrit:qꝛ act⁹ eſt ſufficiens. ¶ Alia diffi.qūo act⁹ beatificus pōt ꝓducere obm cauſatū in eſſe volito:⁊ nō ꝑus. Dico ꝙ illa eſt vna via ſatis euidēs ad ꝓbādū volūtatē diuinā ꝯcurrere. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qō.II

Eſſe volitū et reale cōtingit intelligere 2ʳ.

1.modus dōi. Ad pullulationē ꝑfectionū diuinaꝝ non ſeqt̄ mutatio: nec ꝓductio q̄ mō ipſius eſſentie.

B
Perfectionē alicui in eſſe ꝯtingit duplr̄ 2ᵘˢ modus dōi Signū 2ᵐ. Tange hic plura dubia. Produc⁹ 2ʳ. Actiōes imanētes eē ꝓductiuas:qđ vbi qꝫ notabile. Deū neċio ꝑ ducere ad eē ꝓcedit:qđ bñ examinabile. Nōs eē ſimplr̄ ⁊ a ſe producī in eē ſꝫm qd nō incōueniē.

Cōſidera hic plura bñ examinando.

O
Eſſe volitum ⁊ act⁹ volēdi differunt.

Notabilis relō.

P
2ᵘˢ articulus. Op̄.alioꝝ.

Impugn⁹ 4ʳ.

C
D.duplex.

Singularis imaginatio vbi pla adde. vide Sco.d.10.4. q.ſi.⁊ vbi ibi notaui.

Q

D

Utrum intellectus diuinus ꝓducat oba. ſua in eſſe cognito. Q̄ nō:quia deus nō cauſat malū ſꝫm Aug.de ciui.dei.⁊ tñ intelligit malū.ġ ⁊c̄. ¶ Contra.quia ſꝫm Dionyſi.de di.no.c.1.deus eſt vniuerſaliter cauſa oīum. ¶ Hic ſicut in ꝓcedenti.q.duo ſunt ingrēda. p̄ de intellectu noſtro. 2ᵒ de intellectu diuino.

A.11.⁊.12.

Primus arti.

Quantum ad p̄ᵐ dicunt aliq ꝙ intellect⁹ noſter non ꝓducit obm in eſſe cognito vel obiectiuo:qꝛ lꝫ forte volitio aīe ſit ad res:tñ eꝯ intell's eſt motus a reb⁹ ad aīam:⁊ ſic nō vꝫ potētia itellectiua aliqd agere circa obm:ſed tñ obm ad ipſaꝫ. ¶ Sed ꝯ hoc introducunt̄.4.rōnes ad ꝓbādū ꝑtē affirmatiuā. Primo ſic. Potētia ad recipiēdū aliqd nō pōt deduci ad actū niſi ꝑ aliqđ agēs:ſed res anteq̄ intelligat̄ eſt in potētia ad eſſe itellectiui:nō pōt aūt intelligi ꝙ ad actū reducat̄ niſi ꝑ actū intelligendi.ġ ⁊c̄. ¶ 2ᵒ ſic. Qñcūqꝫ aliqđ eſſe ineſt alicui ꝙ pōt amittere:illud neċio hꝫ ab extrinſeco:ſed eſſe cognitum ab itellectu nr̄o pōt lapis amittere.ġ illud hꝫ ab extrinſeco:nō niſi ab actu itelligēdi.ġ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ ſic. Qꝛ ſꝫm vulgatū ſermonē intell's cāt vl'itatē in reb⁹ ⁊ eſt cauſans vl'ia:non aūt in eſſe reali:⁊ ſic in eſſe obiectiuo tñ. ¶ 4ᵒ.qꝛ oē qđ dependet ab aliquo ſꝫm aliqđ eē:capit illud ab illo a q̊ depēdet:ſꝫ depēdet obm ab actu intelligēdi in eē cognito.ġ neċio hꝫ eē cognitū ab actu intelligēdi. ᵃ ¶ Iō apparet mihi eſſe dōm:ꝙ intell's noſter producit oba ſua in eſſe cognito. ¶ Qđ ꝯfirmo 2ʳ. Primo.qꝛ eē qđ cōuenit alicui ⁊ nō ex ſe:ꝯuenit ſibi ab alio:ſed eē cognitū cōuenit obo:⁊ non ex ſe.ġ ab alio. ¶ 2ᵒ.qꝛ ſꝫm vulgatā doctrinaꝫ vl'ia hñt eſſe obiue in aīa:ſed illđ eē obiectiuū nō pōt hr̄e niſi a poᵃ obiua.ġ ⁊c̄. ᵇ ¶ Sed ꝯ inſtat̄ 4ʳ. Primo ſic.qꝛ nullū ꝑus ꝓducit̄ a poſteriori:ſed obm eſt ꝑus actu itelligendi:qꝛ ei⁹ menſura.ġ ⁊c̄. Scđo ſic.qꝛ tūc eſſet relatio mutua iter ſcibile ⁊ ſciam:qđ tñ negat̄. Tertio ſic.qꝛ ſꝫ qd meli⁹ vꝫ obm ꝓducē poᵃᵐ:q̄ eꝯ.qꝛ cauſat in ea actū realr̄ quo poᵃ accipit eſſe. Quarto ſic.qꝛ eſſe viſuꝫ cātū in ſole a poᵃ ſenſitiua eſſet eē reale:cū ꝓcedit oē eſſe rōnis. ¶ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ obm inq̄tū obm nō cauſat actū: ſed inq̄tū agēs ⁊ ꝓducens:⁊ vt ſic ꝓcedit actū. Sed tñ obm inq̄tū obm termiāt:⁊ vt ſic vꝫ poſtrius ipſo actu: nō loquēdo de terminatione aptitudinali ſed actuali:⁊ vt ſic eſt mēſura act⁹:tunc illud nō eſt eſſe obiectiuum: de quo hic loqmur niſi fundamētalr̄. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ ſcibilis ad ſciam nō ponit̄ realr̄ relō in eſſe ſimplr̄:ſicut eꝯ: ponit̄ tñ inter ſcitū ⁊ ſciam relō actualis:ſicut inter ſcibile ⁊ ſciam relō aptitudinalis:tñ iſta actualis eſt relicta ab actu rōnis. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ ſicut calefaciēs producit calefactibile in eſſe calido:qđ eſt ꝓducere reale: tñ ſꝫm qd:ita obiectū ꝓducit poᵃᵐ realr̄:lꝫ ſꝫm qd dum cauſat eam intelligētē:qꝛ eē itelligēs nō eſt eſſe ſimplr̄ ipſius potētie:hoc tñ nō obſtāte ipſa potētia ꝓducit in eſſe rōnis:⁊ ſꝫm qd obm ipm. ¶ Ad 4ᵐ dico/ꝙ oē tale eſſe obiectiuū a quacūqꝫ cauſet̄ poᵃ eſt eē ſꝫm qd:lꝫ nō ſit ꝓprie rōnis:aut fuge ad determinationē extrinſecā ſine reſpectu. ¶ Sꝫ hic ſunt diffi. Prima eſt.ſi illđ eſſe cognitū ſit idē cū actu itelligēdi. Dico ꝙ nō:qꝛ eē act⁹ intelligendi eſt eſſe ſimplr̄ ⁊ reale ⁊ formale:⁊ nō illud eē obiuū. ¶ 2ᵒ.qꝛ eē cognitū ꝑmo actu recto repugnat actui itelligēdi:⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt idē. ¶ 2ᵃ diffi. Si tale eē eſt idē cū ſpē itelligibili repn̄tante obm. Dico ꝙ non. Prio.qꝛ ſpēs nō ꝑmo terminat actū itelligēdi:⁊ ſic nō eſt intellecta:nec ꝑ ꝯñs hꝫ eē intellm̄. 2ᵒ qꝛ obm cognitū notitia intuitiua hꝫ eē cognitū:tñ ſine ſpē. ¶ 3ᵃ diffi. Si tale eſſe eſt idē cū obo:vt hꝫ eſſe in actu itelligendi: aut in ſpē itelligibili. Dico ꝙ nō:qꝛ obm in actu nō differt ab actu:⁊ in ſpē nō differt a ſpē:vt cōcedit̄. Patuit aūt ꝙ tale eſſe differt ab actu ⁊ a ſpē. ¶ P. Eſſe obiuū nō ponit̄ in eē formalr̄:ſed obiue tñ. ¶ 4ᵃ diffi. Si tale eſſe eſt formalr̄ in ſua qdditate ſicut in ſubo. Dico ꝙ eē ꝓductū ſemꝑ eſt formalr̄ in ꝓducto:ſed tñ nō eſt idem cū ipſo obo:ſicut eē ſꝫm qd:⁊ reſpect⁹ ꝯñs rōnē. ¶ Sꝫ adhuc rema.diffi. Prima ſi actus intelligēdi ordīe nāe ꝓcedit talē ꝓductionē. Dico ꝙ ſicut calor ignis eſt ꝑor ſua ꝓductione caloris actiua ⁊ paſſiua:⁊ termin⁹ ꝓdu

E

A.1.tertio ſic indifferēs de ſe ad duo oppoſita ꝯtiōis ab alio neċio determinat ad alteꝝ:ſꝫ obm eſt indifferēs de ſe ad eſſe ignoratū ⁊ ad eē cognitū.ġ determiat̄ ab alio ad eē cognitū nō niſi ab actu intelligēdi.ergo ⁊c̄.

F
a Intellꝫ nr̄ ꝓducere ſua oba in eſſe cognito oñdit.
b Obijcit 4ʳ Obiectuꝫ q̄ſi ꝑus ⁊ poſterius actu.

G
Ecce qđ q̄ris: de relōne ſcibilis ad ſciaꝫ. vide Sco.5. metaphyſice.

Obm potētiā ⁊ eꝯ ꝓducere in eē ſꝫ qd:lꝫ diuerſimode.
D.ocuplex.

Eſſe cognitū ab actu ſpē ⁊ obo in vtroqꝫ differre.

H

A.1.cognitū.

Eſſe cognitū formalr̄ in eē obiecto.

I

Intellectionē ꝓcedere obm cognitū qđ ſanc declara.

Eſſe in re: ⁊ in intellectu non variare rōnes formalē obti: vel qdditatis

Eſſe cognitū nō diſtrahit: lȝ forte diminuit rōnē qdditatis: qđ bn̄ pōdera.

ctus ſilr tan̄ extrema illius habitudinis: ita hic actus ⁊ obm: ⁊ tunc pro illo priori erit abſoluta intellectio: ⁊ tn̄ nullius obi. ¶ 2o diffi. ſi qdditas in eſſe cognito ⁊ in eē reali ſunt eiuſdē rōnis: Dico q̄ ſic: q2 eadē rō formalis q̄ eſt in re: eſt cognita: ſed eē cognitū eſt eſſe intellm: ⁊ iō eadē vbiqȝ eſt rō: ſicut ens in po ⁊ ens in actu ſunt eiuſdē rōnis formalis: cū tn̄ eſſe in po ſit eſſe ſm quid. ¶ 3a diffic. ſi qdditas cognita ſit qdditas ſm qd: vt hō mortuus: Dr̄ q̄ nō: q2 ſicut mors diſtrahit rōnē foialē hoīs: ita eē cognitū diſtraheret rōnē formalē humanitatis: ⁊ ſic hō diſtraheret̄ cū cognoſcit̄: ⁊ p ꝯñs ſicut rō formalis hoīs nō ſtat cū eē mortuo: ita rō formalis hominis nō ſtaret cū eſſe intellecto. ¶ 4a diffi. ſi qdditas vt precedit eſſe cognitū creature cū ꝑus ſit itelligibilis q̄ actu intelligat̄ a nobis. vtrū ſit in re: Dico q̄ non eſt neceſſe q̄ qdditas rerū creabilium ſint ꝑus cognite ab angelo q̄ eſſent in re: ſicut docet Aug. ſup gen̄. ad lr̄am.

K

Quidditates prius hr̄e eſſe reale q̄ cognituȝ in īᴄellectu creato. vid tn̄ Sco. 3. diſ. 2. q. 8. exponentē Aug.

¶ Dōm eſt ergo q̄ qdditas vt ſic abſtrahit ab eſſe in aīa ⁊ extra: ſed eſt tn̄ qdditas: ⁊ qđlibet illorū ſibi ꝯuenit p accn̄s ſȝ dicta. Sȝ que eſt necitas ponēdi illud eē cognitū: Dicit idē doc. q̄ rn̄dit ad dubiū ſile in ꝑcedēti qōne: q̄ maior neceſſitas hui9 eē appet ī actu beatifico. Nā ſi inueniamus ꝑ ſtatu illo aliqđ obm trāſire de nō eſſe cognito ad eē cognitū vel eȝ: poterit ſaluari ꝯdictio ꝑ mutationē in ipſo actu: ſȝ in actu beatifico nō ſic: eo q̄ manet ſemꝑ idē ⁊ nō mutat̄. Qn̄ ergo illo actu videt obiectū ſcdariuȝ: qđ prius nō videbat: obiectum trāſit de nō eſſe cognito ad eſſe cognituȝ: quero in quo ſit mutatio: ſic ꝑus fuit deductū: ⁊ ſic opȝ ponere eſſe cognitū.

Neceſſitas ponēdi eē cognitū oborū in intellectu creato vn̄ eueniat?

2o articulus. Op. alior. Quere aureolum.

Quantum ad 2m de intellectu diuino dicūt aliq q̄ intellectus diuinus nō ꝑducit res in eſſe cognito: q2 qcqd deus ꝑducit ad extra: producit cōtingenter: ſed talia neceſſario ꝑduceret: cum diuinus intellectus neceſſario intelligat ⁊ ignorare non poſſit.

L

Impugn9 4r

¶ Contra. introduco 4or cōcluſiones pro parte affirmatiua. Primo: q2 intellectus diuinus aliud ponit ſcire ab eterno q̄ illud qđ ſciuit: q2 volūtas potuit ordinare: iſta mutatio nō pōt reduci in deū. g̃ in eſſe obiectiuum: hoc ergo erit per hoc q̄ aliqđ produceret̄ in eſſe intellecto: ſi voluntas aliud ordinaret. ¶ 2o. q2 intellectus diuinus eſt tāte efficacie vel tāte ꝟtutis ſicut diuā volūtas quātū ad eē volitū. g̃ ⁊c̄. ¶ 3o. q2 intellꝰ diuinus eſt tante efficacie ſic noſter: qui/ vt patuit: ꝑducit in eſſe cognito obiecta ſua oīa. ¶ 4o. q2 qdditates ab eterno ſūt cognite: ⁊ hn̄t eſſe cognitū: nō a ſe: ergo a deo: ⁊ per ꝯñs per actū intelligēdi diuinū. ¶ Sȝ ꝯtra: q2 ſicut pater producit filiū ī eē cognito: ita eȝ: ⁊ ita habebit aliqđ a filio: ſilr pater ⁊ filius a ſpiritu ſancto. Dico q̄ nō eſt incōueniēs q̄ aliqđ eſſe rōnis accipiat pater a filio: ⁊ vterqȝ a ſpūſancto: ſicut ēt nec de9 a creatura. ¶ Intelligēdū g̃ ad euidētiā iſtius eſſe obiui: qđ opȝ. 4. extrema imaginari. Primo. pn̄m ꝑductiuū. 2o terminū ꝑductū. 3o ꝑductio actiua. 4o ꝑductio paſſiua. Primū eſt act9 intelligendi. 2m eſt qdditas intelligibilis. 3m reſpectus rōnis in actu q̄ eſt ꝑductio actiua. 4m eſt reſpectus rōnis in termīo q̄ eſt ꝑductio paſſiua. Nō g̃ itelligit̄ p illud eſſe cognitū niſi ille reſpectus rōnis fundatus in qdditate: p quē refert̄ qdditas ad cognoſcentē: qui eſt vel ꝑductio paſſiua: vel qđ magis credo fūdamētū ei9. ¶ Ad argm pȝ: q2 deus cauſat malū bene.

Intellm diuinum ꝑducere res in eſſe cognito oſtēdit.

Deū a creatura ⁊ pātrē a filio atqȝ vtrūqȝ a .ſ. ſ. aliqđ accipere.

M

Ad eē obiuū ꝯcurrūt plā.

Eſſe obiuum quid dicit.

¶ Queſtio. III.

Vtrum intellectus diuinus producat qdditates in eſſe intelligibili. Qđ ſic. q2 in eſſe intellecto. ergo ⁊c̄. ¶ Contra. q2 preintelligunt̄ intelligibiles.

Hic introducunt̄ 4or rōnes euidenter ꝓbantes partē negatiuā. Prima eſt talis: ab eodē hȝ res eſſe ſimplr ⁊ eſſe verū: ſed quidditas ex ſua ratione formali hȝ eſſe ſimplr: ⁊ nō ab extrinſeco. ergo ⁊c̄. Maior pȝ: q2 veritas nō dicit niſi reſpectū fundamentalē intelligibilitatis obiecti ad potentiā. Minor apparet: q2 eſſe eſſentie voco eſſe ſimplr: qdditas autē vt qdditas nō hȝ illud ab intellectu: q2 intellectus non dat niſi eſſe ſm qd ⁊ diminutū: eſſe aūt eſſentie non eſt eſſe ſm quid: nec diminutū. ¶ 2o. quia qn̄cūqȝ aliquid conuenit alicui per ſe: nō conuenit ſibi a cauſa extrinſeca: ſed intelligibilitas cōuenit qdditati per ſe. ergo nō ab intellectu. ¶ 3o. qđ ꝑducit̄ in eſſe intelligibili in illo priori quo ſuam ꝑductionē precedit: aut fuit intelligibile vel nō. Si non: impoſſibile eſt q̄ fiat intelligibile. Si ſic. ergo impoſſibile eſt q̄ accipiat intelligibilitatē per illā ꝑductionem: eo q̄ ante illam ꝑductionem intelligitur habere eam. ¶ 4o. q2 nō plus accipit homo eſſe intelligibile q̄ eſſe ꝑducibile: ſed nō accipit eſſe ꝑducibile. Probo. quia tunc in illo priori nō eſſet ꝑducibile: ⁊ per ꝯſequēs eſſet ens ꝓhibitū. ergo eodē modo in ꝓpoſito.

N

Intellm diuinū nō ꝑducere res in eē intelligibili: qđ tn̄ bene examinabis.

Veritas qđ

O

Ideo apparet mihi eſſe dōm: q̄ lȝ itellectus diuinus ꝑducat qdditates in eſſe intellecto: tn̄ nō in eſſe intelligibili. ¶ Et hoc cōfirmo dupliciter. Primo ſic. Illud nō hȝ qdditas ab intellectu diuino: qđ prehabet ante ꝓmū eſſe qđ dat intellectus diuinus: ſed qdditas prius habȝ eſſe intelligibile q̄ habeat eſſe intellectū: qđ tamen eſt ꝓmū eſſe qđ dat intellectus diuinus. ergo qdditas eſſe intelligibile nō recipit ab intellectu diuino. ¶ 2o. illud qđ preintelligit̄ in qdditate anteq̄ deus intelligat̄ itelligens: nō hȝ qdditas ab intellectu diuino. Hoc pȝ: quia nihil hȝ ab intellectu diuino qdditas: niſi inquantū intelligit̄: ſed intelligibile eſſe intelligit̄ in qdditate anq̄ deus intelligat̄ intelligēs. ergo ⁊c̄. Minorē ꝓbo: q2 ꝑus intelligit̄ deus intellectiuus q̄ intelligens: q2 p hoc q̄ hȝ potentiā intellectiuā dicit̄ itelligens: ſed ꝑ quocūqȝ ſigno deus eſt intellectiuus: qdditas eſt intelligibilis. g̃ prius qdditas eſt intelligibilis q̄ deus intelligat̄ intelligens: ⁊ p ꝯñs nō accipit eſſe intelligibile a deo: vt intelligente.

Reſolo qſtī. Eſſe intelligibile ꝯtigit qdditatib9 ex ſe: q̄re ꝑuenit eē qđcūqȝ eis ſit ꝑ qdditū eē ab intellu diuino.

P

¶ Sed ꝯ 4r. Primo. a quocūqȝ aliquid hȝ eſſe ſimplr: habet eſſe qđ ſequit̄ illud eſſe: ſed eſſe ſimplr ꝯſequit̄ qdditatem: ⁊ qdditas eſt a deo. ergo ⁊c̄. ¶ 2o. illud qđ nō cōuenit alicui ex ſua rōne formali: conuenit ſibi ab alio: ſed intelligibilitas nō cōuenit creature ex ſua rōne formali. ergo ⁊c̄. ¶ 3o. a quo aliqđ depēdet ab illo videt̄ eſſe: ſed eſſe intelligibile videt̄ dependere ab intellectu: q2 ſi nō eſſet intellectiuū: nō ineſſet intelligibile. ergo ⁊c̄. ¶ 4o. q2 ſm Aug. ſcientia noſtra iō eſt va: q2 res ſic ſunt: ſed ſic eſt in rebus: q2 diuina ſcientia ſic nouit. ergo intelligibilitas eſt a diuina ſcīa. ¶ Ad pm cōcedo q̄ a quo eſſe ſimplr hȝ aliqđ: ab eo hȝ cōſequens illud eſſe: ⁊ iō q2 a deo hȝ eſſe exiſtere: iō ab eo hȝ eſſe ꝯſequēs illud eſſe: qdditatiuū aūt eſſe ad qđ ſequit̄ intelligibilitas: nō hȝ creatura vel qdditas ab aliquo: ſed in illo eſſe ⁊ ſm illud eſſe abſtrahit ab oī cauſalitate.

Obijcit 4r. A. l. intelligibile.

Idē. 12. mo.

Q

Eſſe qdditatiuū eſt penitꝰ incauſabile.

¶ Ad 2m dico q̄ intelligibilitas conuenit qdditati ex rōne ſua formali: lȝ in 2o mō: ſicut q̄ homo ſit riſibilis. ¶ Ad 3m dico/ q̄ alr eſt in reſpectibus fundamētalib9 q̄ in actualibus: q2 fundamentales nō cauſant̄ a termino: ſed cōſequuntur qdditatem non in eſſe exiſtere: ſed in eſſe abſtrahente ſimplr. ¶ Ad 4m dico/ q̄ Augu. intelligit de futuris contingentibus: q2 veritas taliū conſequit̄ volūtatē diuinā: ſed nō eſt ſic de veritate neceſſariorū ⁊ incōmutabiliū: q2 veritas taliū vr̄ cōſequi eſſe qdditatiuū ſimplr ex ſe: ⁊ nō a cauſa extrinſeca in rōne efficientis: lȝ aliquo mō in rōne exēplaris vel finis poterit concedi. ¶ Ad argumentū pȝ. ¶ Queſtio. IIII.

Notabilis exꝑō in Augu.

Vtrum

A

Utrum productio rerum in esse intellecto ſit prior gñatione verbi in diuinis. Hic ſunt duo facienda. Primuz eſt inquirere de ordine illius productionis ad ꝓductionē vbi. Scdm de ordine ꝓductionis in eſſe volito ad ꝓductionē ſpiritusſancti.

Pmus artic. Productio ne vbi diui ꝓ ductionē creaturaꝝ ĩ eē cognito ꝑcedat.

Quantum ad pᵐ introducuntur quatuor rōnes ꝓbantes ꝙ ꝓductio verbi eſt prior. Prima eſt talis. Qñcūqȝ aliq̃ cōparant ſm pᵐ ⁊ zᵐ: pᵐ in ordine prioris eſt ꝑus p̄mo in ordine poſterioris: ſȝ eſſe reale eſt ꝑus q̃ȝ eſſe rōnis. ğ pᵐ reale eſt ꝑus p̄mo rōnis: ſed ꝓductio verbi eſt prima realis: ꝓductio in eſſe cognito eſt pᵃ rōnis. ğ ⁊c. ¶ zᵃ rō. Productio ſimplr̄ eſt prior ꝓductione ſm qd: ſed ꝓductio verbi eſt ꝓductio ſimplr̄: ꝓductio qdditatū in eē cognito eſt ꝓductio ſm qd. ğ illa eſt prior. ¶ 3ᵃ. Qñcūqȝ aliq̃ potētia cōparat̃ ad opōnē itrinſecā ⁊ extrinſecā: prior eſt cōparatio ad intrinſecā q̃ȝ ad extrinſecā: ſed poᵃ intellectiua diuina vt cōpatur ad ꝓductionē verbi cōparat̃ ad opōnē intrinſecā: vt cōpatur ad ꝓductionē qdditatiui in eſſe cognito cōpatur ad extrinſecam: ğ prior eſt cōpatio ad ꝓductionē verbi. ¶ 4ᵃ. ⁊ eſt rō doc. Qñ aliq̃ potētia cōpat̃ ad obm p̄mariū ⁊ ſcd̄ariū: ꝑus cōpatur ad p̄mariuȝ q̃ȝ ad ſcd̄ariū. ſed ꝓductio verbi eſt vt compat̃ ad obm p̄mariū: ꝓductio in eſſe cognito qdditatū eſt vt ad ſecūdariū. ğ ⁊c.

B

I. di. 2. q. I.

Obijcit 4ᵒʳ.

¶ Sed cōtra: p̄mo qꝛ in diuinis cōia ſūt priora ꝓprijs: ſed ꝓductio creaturaꝝ eſt cōis: ꝓductio verbi ꝓpria. ğ ⁊c. ¶ zᵒ. qꝛ abſolutū in diuinis eſt ꝑus reſpectiuo: actus intelligendi quo ꝓducit̃ creatura eſt qd abſolutū: actꝰ gñandi reſpectiuum. ğ ⁊c. ¶ 3ᵒ. qꝛ oē infinitū in diuinis eſt ꝑus nō īfinito: actus intelligendi eſt qd infinitū: actus gñandi nō. ğ ⁊c. ¶ 4ᵒ. qꝛ ꝑfectio ſimplr̄ in diuinis eſt prior nō ꝑfectione ſimplr̄: actꝰ intelligēdi eſt ꝑfectio ſimplr̄: aliud nō. ğ ⁊c.

C

Cōe i diuis. z. Uide ſco. I. q. qlibeti de ordine eſſētialiū ⁊ notionaliū. Intellīre diui nū accipit zᵒʳ. ⁊ eſt vbiqȝ no tandū.

¶ Ad pᵐ dico ꝙ cōia ad extra nō ꝑcedunt ꝓpria ad ītra. Uñ cōia ad extra: ſicut creare ⁊ hꝯ: ſūt poſteriora ꝓprijs. ¶ Ad zᵐ ⁊ ad alia ſilr̄ dico / ꝙ intelligere diuinū pōt accipi zᵒʳ. Primo mō vt dicit qd abſoᵐ: ⁊ vt ſic dico ꝙ ꝑus eſt q̃ȝ gñare: qꝛ vt ſic eſt abſoᵐ eſt infinitū: ⁊ dicit ꝑfectionez ſimplr̄. Alio mō pōt accipi non ꝓ abſoluto tm̄: ſȝ vt eſt talis obiecti: ſic nō eſt ꝑus. Ceſſant. n. tūc oēs rōnes: qꝛ vt ſic nec eſt aliqd abſoᵐ: nec infinitū: nec dicit ꝑfectionē ſimplr̄: ſed ſolū iſto mō dr̄ ꝓductio qdditatis in eſſe intellecto ⁊ in eſſe cognito: ⁊ nō p̄mo modo.

zᵘˢ articulus. Idē de. ſ. ſ. ꝓductione ⁊ creaturaꝝ ĩ eē volito tenet.

Obijcit zᵒʳ.

Quantū ad zᵐ dōm eſt eodē mō. ſ. ꝙ ſpirare ꝑcedit ꝓductionē qdditatū in eē volito. Et hoc poſſet ꝯfirmari illis eiſdē rōnibꝰ q̃ adducte ſūt ad pᵐ articulū de itellu. ¶ Sȝ ꝯ: qꝛ qcqd eſt in p̄re ⁊ filio: ꝑus eſt ordie nãe q̃ȝ illō qō eſt in ſpūſancto: ſed ꝓducē creaturas eſt in p̄re ⁊ filio. ğ eſt ꝑus nã q̃ȝ illud qō eſt in ſpūſancto: ſed in ſpūſancto eſt ſpiratio paſſiua: que eſt ſil' nã cū ſpiratione actiua. ğ ꝓducere creaturas in p̄re ⁊ filio ꝑus nã ſunt q̃ȝ ſpiratio paſſiua in ſpūſancto: ⁊ per ꝯñs q̃ȝ ſpiratio actiua. ¶ zᵒ. qcqd eſt in p̄re ⁊ filio: ꝑus eſt origine q̃ȝ illud qō eſt in ſpūſancto: ſȝ ꝓducere creaturas eſt in p̄re ⁊ filio. ğ ꝑcedunt origine ſpm̄ſanctum.

D

Ut in eodē ſigno nãe pla ſigna originis ſic ⁊ cō imaginari.

In diuis ꝯo duo ꝑncipalia ſunt ſigna nãe: in quoꝝ quolibet pla alia ſūt ⁊ tria ſigna origīs: in q̄ quolȝ alia pla ponunt.

¶ Dico ꝙ in eodez ſigno originis opȝ imaginari multa ſigna nãe. Duo ergo ſunt ſigna nãe. vnum in quo cōparantur illa que ſunt ad intra. zᵐ in quo fit cōpatio ad ex̄. Itē ſignū nãe ad intra diuidit̃ in plura ſigna: ſicut pȝ de intellectu ⁊ voluntate. In diuinis aūt nō ſunt niſi tria ſigna originis: qꝛ nō ſunt ibi niſi tria realr̄ diſtīcta: ſed tm̄ tot ꝑfectiones ſunt quot ſigna nãe. nec eſt circulatio: qꝛ illa ſunt accñtalr̄ ordiata. ſ. ordo originis ⁊ nãe: vt patuit diſ. 14ᵃ. ¶ Ad pᵐ ergo dico / ꝙ prius eſt ꝓductio talis in p̄re ⁊ filio q̃ȝ in ſpūſancto. Sȝ ſi cōꝑes eſſe cognitū ad ſpm̄ſcm̄: prius ꝓducit̃ ſpūſanctus q̃ȝ res in eſſe cognito: ſicut ſi hō a ſe gñaret aliū in aliquo inſtāti: riſibilitas gñantis hn̄ precedent riſibilitatē geniti: ſȝ tm̄ nō humanitatē. Sic dico de patre ⁊ filio qñ cōmunicāt ſpūiſancto deitatē: prius ſibi cōicant q̃ȝ intelligant̃ producere res in eſſe cognito: ⁊ cōpleto illo ordine in quo intelligit̃ cōicatio nãe: ſequit̃ ordo illoꝝ que cōſequuntur nãȝ: cuiuſmodi eſt ꝓductio creaturaꝝ in eſſe cognito. Et tunc dico / ꝙ p̄r ⁊ filiꝰ ꝑus ꝓducūt q̃ȝ ſpūſanctus.

E

¶ Diſtinctio. XLVII. ¶ Queſtio. I.

Uoluntas quippe dei ⁊c.

Sermo nobi lis de ideis.

Circa diſtinctionē. 47. quero. Utꝝ idee ſint in mente diuina. Qȝ nō: qꝛ nihil inuenit̃ in ſcriptura de iſtis. ergo ſm Diony. nō ſunt ponēde. ¶ Cōtra. qō factuȝ eſt in ipſo vita erat. Jo. I. ¶ Hic ſunt duo facienda. Primuȝ eſt de q̄ſito. zᵐ de qdditate ideaꝝ: qd. ſ. ſūt.

F

Pmus artic. Aliq̃ eē i deo ꝯtingit 4ᵒʳ. Ideas eē infinitas intelliḡr: qō cōſidera.

Quantuȝ ad pᵐ eſt ſciendū ꝙ 4ᵒʳ modis diuerſa dñr eſſe in deo. ſ. eminēter: ſicut oēs res virtualr̄: ſicut res creabiles. Exemplariter: ſicut res intellecte: ⁊ formalr̄ ſicut ꝑfectiones ſimplr̄. ¶ Diffi. ğ qōnis nō eſt p̄mo mō: qꝛ idee ſunt infinite: ⁊ nullū tale eſt eminenter in deo. Nec zᵒ mō: qꝛ ſunt cāe per quas ꝓducit. Nec 3ᵒ mō: qꝛ ipſa ſunt exēplaria: ⁊ exēplaris nō eſt exēplar. ¶ Diffi. ergo qōnis eſt tm̄ 4ᵒ mō. Utꝝ idee ſint formalr̄ in mente diuina. Et quātū ad hoc ponunt̃ cōditiones idee: quas ponit Aug. lib. 83. q. in pluribus locis ex qbus patebit ꝓpoſitū. Prima cōditio eſt ꝙ ideis eſt fruenduȝ: qꝛ obiecto beatifico opȝ frui: ſed ipſe dicit ꝙ ideaꝝ participatione beatificamur ⁊ beati efficimur. zᵃ cōditio / ꝙ idee ſunt adorande: ⁊ lȝ iſta ſequatur ex ꝑcedenti: ipſe tm̄ expreſſe ponit eā. 3ᵃ ꝙ deus eſt ſapiēs ꝑ ideas: qꝛ nullus: vt dicit Aug. dȝ tātū deſipi vt cogitet ꝙ deus nō ſit ſapiēs per rōnes: quas hȝ apō ſeipſuȝ. 4ᵃ ꝙ ſunt rōnes incōmutabiles ⁊ eterne: qꝛ ad ipſas reducit̃ oīs incōmutabilis veritas.

q. 46. ⁊ alibi. ⁊ re i li. de ari. Conditiones ideaꝝ ſūt 4ᵒʳ.

G

Ideas in deo formalr̄ ponī.

¶ Iſtis ſuppoſitis deducit̃ euidēter ꝙ ſunt in deo formalr̄: tū quia nihil eſt adorādū: qō nō eſt in deo formalr̄. tū qꝛ nullo deus eſt ſapiens: qō nō eſt in deo formalr̄. tū ēt qꝛ nihil eſt eternū niſi ſit in deo formalr̄. ¶ Intelligendū tm̄ ꝙ iſte idee ponunt̃ in deo: vt pōt colligi ex dictis Augu. ꝑꝑ 4. ex qbus aliqui arguunt ꝙ ipſe ſunt formalr̄ in deo. Primū eſt vt rōnes agendi: vt. ſ. ꝑ ideam vniuſcuiuſqȝ creature ꝓducat eā: ſicut artifex ꝓducit archā ꝑ ſilitudinē arche exiſtentē in mēte. Uñ dicit ꝙ alia rōne ꝯditus eſt hō: ⁊ alia equus. Aut ponit̃ ꝑꝑ rōnes cognoſcendi: vt deus quālibet creaturā cognoſcat ꝑ ideā ſuaȝ: ſicut aīa noſtra ꝑ ſpēs quas hȝ apud ſe cognoſcit ea que ſunt extra.

Ideas in deo poni ꝑꝑ 4ᵒʳ.

H

Uide li. 5. c. ⁊ alibi.

Aut ponunt̃ vt rōnes aſſimilandi: qꝛ cū oēs creature ſint ad imaginē dei aliquo mō facte: vt dicit Aug. ſuꝑ geñ. ad lr̄am: opȝ ꝙ ad ſingulas habeat imagines ſuas. Aut ponunt̃ vt rōnes ꝑticipande: qꝛ cū oē tale per ꝑticipationē reducat̃ ad tale ꝑ eſſentiaȝ: ⁊ oīs creatura ſit participatio bonitatis diuine: opȝ ꝙ oīs creatura reducat̃ ad exēplar: qō hȝ in mente diuina.

Impugnatio dictaꝝ q̄tuor cāꝝ 4ᵒʳ.

¶ Sȝ tm̄ iſte cauſe aſſignate nō vident̃ multū neceſſarie. Pria nō: qꝛ ſi artifex haberet aliqō vnū obiectū: qō ei ſufficienter archā repn̄taret: nō indigeret ſpē arche ipſiuȝ in agēdo dirigēte: ſed diuina eſſentia eſt obm ei ſufficiēter per ſe repn̄tans oē creatū: qō ī ſe ꝯtinet ſupeminēter. ¶ Nec zᵃ cā: qꝛ diuina eſſentia q̄ eſt pᵐ obm diuini itellectꝰ: repreſentat ſufficiētiſſime oīa que continet in ſe: continet aūt ſupereminenter omne creatū circumſcripta oī idea. ¶ Nec 3ᵃ. qꝛ creature nō aſſimilantur deo formaliter:

I

niſi in pfectionibus ſimplr que dicuntur attributales: nec etiaȝ reſpectus tales dñr vel ſunt idee. ¶ Nec 4ᵒ. qꝛ ſi in deo eſſet p eſſentiã tale eſſe qđ eſt in creatura p participationẽ: tũc cũ homo ſit aĩal per pticipationẽ: in deo eſſet aĩal per eſſentiã: ⁊ tunc deus eſſet aĩal p eſſentiaȝ: ſicut pticipatione ſpecieı̃ oẽs hoĩes ſunt vnus hõ. ¶ Ideo vı̃ aliqbus ꝙ nulla neceſſitas ſit ponẽdi illas ideas euidẽs: nobis tamen ,ppter dicta Augu. ponende ſunt formaliter in deo: vt pȝ ex priori deductione.

c. de ſpecie in porphyᵒ.
Op. alioꝝ de ideis ponendis vel nõ?

2ᵘˢ articulus.
Lõclo 4ᶠ.
Nõ aliqđ abſolutũ: nec reſpectũ rõnis: ſed realẽ fundamentalẽ dicit ſoꝛaľr idea

K

Quantum ad 2ᵐ pncipale videndũ eſt/qđ ſunt hꝰ idee. Et quãtũ ad hoc introducũtur. 4. ↄ̃nes. Prima eſt/ꝙ nõ dicunt aliqđ abſolutum formaľr: ſed reſpectiuuȝ. ¶ Ex hoc pȝ pmo: qꝛ idea inquãtũ idea formaľr eſt exemplar: ſȝ exẽplar inquãtuȝ exẽplar formaľr eſt ad aliud: qꝛ alicuius exẽplar. ğ ⁊c̃. ¶ Lõfirmat̃: qꝛ ẜm Aug. de doct. chriana. Abſurdum eſt/ꝙ imago ſit ad ſe: rõ aũt idealis eſt rõ exemplaris. Unñ nõ capit hoc itellectꝰ ꝙ idea ſit niſi ideati. ¶ 2ᵃ ↄ̃ eſt/ꝙ ſunt reſpectꝰ reales, nõ rõnis: qꝛ qcqđ eſt in deo per rõnẽ deficientẽ: eſt in deo ex tẽpoꝛe: ſȝ idee ẜȝ Aug. ſunt in deo ab eterno. ¶ Si dicas: ꝙ dicũt eſſentiam ⁊ reſpectũ rõnis ſupadditũ. ¶ Lõtra. qꝛ tũc ↄſtitutuȝ eſt ens rõnis: ex quo altera ps eſt ens rõnis. ¶ Lõfirmat̃: qꝛ Aug. ponit eas eternas ⁊ icoꝛruptibiles. ¶ 3ᵃ ↄ̃ eſt ꝙ idee nõ ſunt reſpectꝰ formales: ſed fundamẽtales. Et pbat̃ ſic. illa relo que ineſt alicui p ſe ⁊ nõ p accidens: eſt fundamẽtalis ⁊ nõ formalis: vt dictũ fuit. ſ. idea autẽ ineſt diuine nãe p ſe: nã rõ repñtatiua ineſt diuine eſſentie per ſe. ¶ Lõfirmat̃: qꝛ vt dictũ fuit ſupius deꝰ non hȝ relone realẽ actualẽ ad creaturã: ſed idea dı̃ ad creaturã: ğ nõ eſt relo realis actualis ⁊ foꝛalis. ¶ 4ᵃ ↄ̃ eſt/ꝙ illa relatio nõ eſt tpalis ſed eterna: non ſicut relatio creatoꝛis que dı̃ ex tpe denominatione extrinſeca: quia deus intrinſece ⁊ formaľr eſt exẽplar. ¶ Lõfirmat̃: qꝛ deus agit p ideã ad modũ artis ⁊ exẽplaris: qđ nõ eſſet ſi tñ denominatione extrinſeca. ¶ Sed ↄ̃ pmã ↄ̃nem inſtat̃. Exẽplar repñtatiuũ in creaturis eſt pfectio abſoluta ſicut ſpẽs: ergo in deo. ¶ Lõtra 2ᵃᵐ. Deus relone reali nõ refert̃ ad creaturã: ſed p ideã dı̃ ad creaturã. ergo idea nõ erit relo realis: ſed rõnis. ¶ Lõtra 3ᵃᵐ: cui cõuenit rõ diffinitiua relonis: illud eſt relo foꝛalis: ſed idee cõuenit: qꝛ hoc ipm qđ eſt ad aliud eſt. ¶ Lõtra 4ᵃᵐ: qꝛ relo nõ põt poni ſine termino: ſed idee p te, fuerunt ab eterno: ğ ⁊ idea: ⁊ ſic creatura. ¶ Ad pᵐ apparuit mihi aliqñ ꝙ in deo exẽplaria eſſent abſoluta ⁊ pfectiones ſimplr ſicut ⁊ alie pfectiones: ſed p nũc non appet mihi neccĩuȝ. Dico ğ ꝙ ſi idea ponat̃ dicere pfectionẽ ſimplr: põt dici ꝙ idea dicit aliqđ ↄſtitutum ex eſſentia ⁊ reſpectu. Uel ſi nõ placet/põt dici ꝙ non eſt incõueniẽs ꝙ relo aptitudialis dicat pfectionẽ ſimplr. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ deus relone actuali nõ refert̃ ad creaturã: ſed fundamẽtali nõ eſt icõueniẽs. ¶ Ad 3ᵐ dico/: ꝙ aliqñ entibꝰ in predicamẽto dant̃ diffõnes tranſcẽdentium: qꝛ ,ppꝛie ſunt nobis ignote. ¶ Exẽplũ. dicimus ꝙ ſubã eſt ens per ſe: certũ eſt ꝙ illa diffõ nõ eſt adeq̃ta pdicamẽto ſubẽ: qꝛ ẽt deo cõuenit: ſed appꝛopriatur pdicamento ſubẽ. Ita dico de diffõne relonis: ꝙ. ſ. ipſa cõuenit aliis que nõ ſunt in pdicamẽto: ⁊ iõ nõ eſt ppꝛia pdicamẽto: ſed appꝛopriata: cõuenit. n. pñitati diuine. Lõcedo ğ ꝙ idea eſt ad aliud: ſȝ nõ formaľr; ꝑut formaľr dicit mihi aliqđ ſupadditũ: qđ aduenit fundamento p accñs: qꝛ iſta cõuenit fundamenta p ſe. ¶ Ad 4ᵐ dico/ꝙ nõ opȝ in eodeȝ mõ eſſendi ponere fundamentũ relonẽ ⁊ terminũ: nec in eadẽ menſura: ſicut pȝ: qꝛ relo creature ad deũ eſt tpalis: ⁊ terminꝰ eſt eternus. ¶ Ad ppoſitũ. relo bñ fuit eterna: ſed terminus nõ ab eterno p ſe ppꝛie: fuit tñ qdditas ab eterno exẽplata. ğ qdditas coꝛreſpõdet: ſed nõ in actuali exiſtẽtia. ¶ Sȝ hic ſunt alique diffi. Prima. ſi idea diſtinguat̃ a diuina eſſentia. Dico ꝙ ſic formaľr ⁊ diffinitiue: qꝛ ſũt ad aliđ: ſed tñ nõ realr lȝ ſint reales: tñ eadẽ realitate q̃ eſt realis diuina eſſentia: ⁊ ideo nõ diſtiguunt̃ realr. ¶ 2ᵃ dif. Si ab inuicẽ differãt realr: Dico ꝙ nõ: ſȝ tñ formaľr. ¶ Sȝ quare nõ pñt differre realr: ſicut relones origis: Dico ꝙ relones originis ideo dı̃nt realr: qꝛ ſunt res diſtinctis realitatibꝰ: nõ ſic eſt hic. ¶ 3ᵃ diffi. Si idee ſũt in deo infinite: Dico ꝙ ſic: qꝛ nõ apparet bñ quõ p eandẽ rõnẽ cognoſcẽdi poſſent cognoſci indiuidua vt diſticta: que per rõnes indiuiduales ſunt diſtincta: ⁊ iõ ſicut indiuidua ſunt infinita in potẽtia: ſic ⁊ ideas opȝ eſſe infinitas oĩno: aliogn nõ poſſent cognoſci diſtincte ⁊ inquãtũ ſunt diſtincta. ¶ 4ᵃ diffi. Si qlibet beatꝰ videat oẽs ideas: Dico ꝙ nõ: qꝛ ſicut dicit Aug. nõ opȝ videnteȝ deũ/creaturas videre: qꝛ idea vt idea cognoſci non põt: niſi cognoſcat̃ ideatũ. ¶ Sed hic eſt diffi. Utrum idee ẜm ꝙ accepit Plato ſint idẽ cũ iſtis quas nũc ponimus. Dico ꝙ aliqñ Plato fuit locutus ſicut theologus de ſideis: ſicut ponit Aug. qꝛ ponit exẽplaria eẽ pnᵐ. Aliqñ aũt locutꝰ fuit vt metaphyſicus: ⁊ vt ſic idea nõ eſt aliud niſi rõ qdditatiua: ⁊ in illo intellectu pſequit̃ eum Ariſto. De illo aũt loquar in qõnibus ſequentibꝰ. Sed vnũ dubiũ eſt loquendo vt theologi loquunt̃: pp opinionẽ doc. qui vı̃ ponere ideas eſſe obiecta cognita: ,pducta in eſſe intelligibili. Sed nõ vı̃ hoc ſtare poſſe: qꝛ accipio vnã ideã. ſ. lapidẽ ſic ,pductũ: lapis ſic ,pductus ⁊ a deo cognitus: nõ eſt adoꝛãdus ⁊ nõ eſt eo fruẽdum: nec eſt eternus: ⁊ deus nõ eſt eo formaľr ſapiẽs. ğ nõ eſt idea: qꝛ oẽs ille cõditiones cõueniunt ideis ẜȝ ꝙ oſtenſuȝ eſt prius p Aug. ¶ Sed ſunt diffic. Prima qꝛ lȝ lapis in ſe nõ ſit adoꝛandus: tñ in oꝛdine ad deuȝ põt eſſe. Dico ꝙ res que de ſe nõ eſt adoꝛanda: pp habitudineȝ ad qđcũqȝ nõ eſt adoꝛanda. Et preterea: multo magis creatura in eſſe reali que habitudinẽ hȝ ad deũ realẽ: eſſet adoꝛanda: q̃ȝ illud qđ nõ hȝ habitudinẽ niſi rõnis: cuiuſmodi ſunt obiecta cognita vt ſic. ¶ 2ᵃ. qꝛ aliq dicũt ꝙ iſta obiecta in eſſe cognito nõ differũt ab actu cognoſcendi diuino: ⁊ ideo pñt adoꝛari ⁊ beatificari: ⁊ cõuenire eis cõditiones predicte. ¶ Sed illud eſt ↄtra eos: ipſi. n. ponunt actũ intelligendi diuinuȝ eſſe in deo formaľr: ⁊ nõ ipſa obiecta: ⁊ iterũ oĩa illa cognita ſunt obiecta ſcđaria: ⁊ nõ ille actus cognoſcẽdi. Et iterũ obã habẽt eſſe diminutũ ⁊ ſunt creabilia: ⁊ tñ actus intelligendi hȝ eſſe nobiliſſimũ: ⁊ eſt increabilis. Et iterũ non ſunt pfectiones ſimplr: ⁊ tamen actus intelligendi ſic. Ultimo arguo ſic. hic lapis a deo cognitus eſt idem qđ actus intelligendi diuinus. hic lapis ,pductꝰ in eẽ reali eſt hic lapis a đo cognitꝰ. ğ ⁊c̃. ¶ Ad argᵐ pȝ. ¶ Qõ. II.

Reſpectus 2ᶠ

A. l. itellectũ deficientem.

L

Obijcit 4ᶠ.

Sapiẽtis eſt mutare ſniaȝ. recte ergo cũ paulo loqt cũ vȝ. eẽȝ puaľe loquebar vt paruulus ⁊c̃. 1. coꝛ. 13.

M

Caue hic: ⁊ q̃re Sco 30. ⁊ 31. di. 1.
Relo 2ᶠ.
Doctrina vbi qȝ neceſſaria.
Diffõnes eſſe plerũqȝ ĩ plᵃ diffinitis ⁊ appꝛopatas potius q̃ ppꝛius cõtingit.
Eſſe ad aliud formaľr ↄtingit dupľr.
Eſſe fũdamẽti relonis ⁊ termini plerũ qȝ variari.

N

D. q̃druplex
Idea q̃ľr a diuina eſſentia diſtinguit.

D̃ia idearũ iter ſe qualis

Tãge hic inſtantiã põderando bñ.

Ideas multiplicari in infinitum.

Btõs nõ neceſſario videre ideas.
Dubiũ 2ᶠ.

O

Plato diuerſimode locutus ẽ de ideis.

Tãgit Sco. ſ. tu defẽde ipȝ vt expedit.

D. duplex.

P

Ideas adoꝛandas nõ eſſe.

Creaturas in eſſe cognito ab actu cognoſcendi diuino differre pbat̃ q̃ntupľr.

Q

Utrum idee ſint in potentia obiectiua.

Uhic eſt intelligenduȝ ꝙ ſicut recitat Aug. 83. q. illud nomen idea fuit a Platone inuentũ: ⁊ eſt idẽ qđ forma. ¶ Forma aũt accipit̃ 4ᶠ. Primo accipit̃ pro pfectione que nõ eſt pars rei: ſicut accñs dı̃ eſſe pfectio. ¶ 2ᵒ mõ accipit̃ forma p eo qđ eſt perfectio ⁊ ps rei: ſicut aĩa. ¶ 3ᵒ accipit̃ p pfectione que eſt tota nã: vel totuȝ cõpoſitũ. ¶ 4ᵒ mõ accipit̃ p rõne diffinitiua: ⁊ ſic accipit Plato. Iſto mõ itelligẽdo dicit Scotus: vt prius dictũ eſt/ꝙ qdditas ,pductiua in eẽ itelligibili eſt idea. Illud vt dixi/nõ capio: qꝛ aut ipſe loqt̃ theologice: aut metaᶜᶜ. Si theologice: ſic pȝ ꝙ nõ eſt veꝝ. Nã illo mõ ẜȝ Aug. eſt nobiliſſimũ ⁊ pſtãtiſſimũ. qdditas aũt ,pdu

q. 46.
Plato idee inuentoꝛ.
Forme 4ᶠ.

35. di. 1.

A

Signū 4r circa qdditatem ideā.cm.

cta hꝫ ſolū eē ſm qd ⁊ diminutū.Si aūt metaphyſice: certū eſt ꝙ idea accepta 4° mō abſtrahit ab oī pductione.ergo vt pducta nō eſt idea.¶ Opꝫ ḡ imaginari 4ºr ſigna in qdditate.Primū eſt in quo eſt qdditas tm̄.¶ 2m eſt in quo eſt intelligibilis:qꝛ intelligibilitas eſt veritas:⁊ hec eſt ei⁹ paſſio.¶ 3m in quo aduenit ſibi eſſe intellectū:eſſe eniꝫ intelligibile ꝯuenit ſibi ab itrinſeco ſicut ppria paſſio:ſed eſſe itellm ab extrinſeco ⁊ p accñs:⁊ p ꝯñs poſteri⁹.¶ 4m in quo itelligit a creatura:⁊ h̄ eſt ei accñs ⁊ ꝯtingēs:⁊ iō in 4° ſigno:qꝛ qđ ꝯuenit ſibi in 3°.ſ.eſſe intellectū a deo:lꝫ cōueniat ſibi p accidēs:ſibi ꝯuenit necīo ab extrinſeco:ſed ꝙ intelligat a creatura eſt cōtingens:qdditas ergo prius eſt q̄ ſit in eſſe cognito vel intelligibili:⁊ vt ſic hꝫ eſſe in potentia obiectiua:⁊ ſic eſt idea.

¶ Queſtio.III.

B

p̄mus articu. pª op. alioꝝ.

Utrum idee ſint in rerū nā. Qꝛ non:qꝛ tunc eſſent ſeparate.¶ Cōtra. qꝛ ſunt qdditates reꝝ.ḡ ſunt in eis.

Hic primo videndū eſt de illis qui ponūt ideas p̄ciſas.Dicunt eniꝫ aliq ꝙ idee ſm intellectū ſunt p̄ciſe.nā qdditas in pticularib⁹ ſemp eſt ꝯiuncta ꝯditionibus indiuidualib⁹:⁊ vt ſic nō hꝫ rōnē idee:intells aūt a talib⁹ cōditionib⁹ eā preſcindit.Et hoc pꝫ:qꝛ abſtrahētiuꝫ non eſt mendaciū.ſic ergo p intellectuꝫ preciſa qdditas hꝫ rōnē idee ſm ꝙ Plato ⁊ ēt Auicē.loquebant de ideis: ſm ꝙ equitas eſt tm̄ equitas nō faciēdo nūc mentionē de ideis ſm intentionē ſanctoꝝ.¶ Sꝫ ꝯtra hoc arguo quadruplr.Primo ſic.Qđ cōuenit alicui p accñs:non ꝯuenit ei ſub rōne formali vel ideali:⁊ vt hic ſuppono iſta ſunt idē:ſed eſſe cognitū ꝯuenit qdditati p accñs:ḡ p illud nō ꝯuenit ſibi eſſe ideā vel rōnē formalē.¶ 2° ſic.Qđ cōuenit p rōnē idealē qdditati:cōuenit ſibi neceſſario:ſed eſſe cognitū nō ꝯuenit neceſſario qdditati: ſed ꝯtingēter.ḡ ⁊c̄.¶ 3° ſic.Intellectus q intelligit rem aliter q̄ ſit eſt falſus.ſi ḡ eſt verus opꝫ ꝙ ita ſit in re ſic cognoſcit:ſꝫ itellect⁹ itelligit qdditatē vel rōnē foꝛalem: vel rōnē idealē ſequeſtratā ⁊ p̄ciſaꝫ ab alijs.ḡ ipſa eſt in re ſic ſequeſtrata:⁊ p ꝯñs preciſa:vel intellect⁹ eſt falſus.¶ 4° ſic.Sicut vnūqđqꝫ intelligit ſic aptū natuꝫ eſt intelligi:⁊ ſicut aptū natū eſt intelligi ſic itelligit:ſed illa qdditas vel idea itelligit ſepata:ſeqſtrata vel p̄ciſa. ergo ſic apta nata eſt intelligi.¶ Confirmat p p̄m p̄n̄m cōplexū:idē ſm eandē rōnē nō pōt eſſe cognitū ⁊ incognitū:ſed intellect⁹ terminat ad illā rōneꝫ ⁊ nō ad illa que p accñs inſunt ſibi.ḡ opꝫ ꝙ ipſa ſit ſequeſtrata.h̄ eſt diſtincta aliquo mō ab iſtis talib⁹ cōditionib⁹ accidētalib⁹.¶ Et iō dicūt alij magis ſequētes Auicen.ꝙ illa preciſio nō ſolū eſt ex pte intells:ſed ēt ex pte obi. Hoc aūt declarat ſic:qꝛ q inſunt in p̄mo mō dicēdi per ſe:p̄us inſunt q̄ q inſunt in 2° mō ex nā rei. 2° que inſunt 2° mō:p̄us inſunt q̄ q̄ per accñs iſunt.3° que iſūt p accñs ſicut iferi⁹ accidit ſupiori:ſicut homini accidit hic hō. 4° que p accñs:ſicut accñs accidit ſubo.Et ſm hoc opꝫ dare 4ºr ſigna.Primū in quo illa de p̄mo mō inſunt. 2m in quo illa de 2° mō. 3m in quo illa q̄ p accñs inſunt ſicut iferi⁹ ſupiori. 4m in quo p accñs ſicut accidens accidit ſubiecto.¶ In p̄ ergo ſigno in quo qdditas p̄cedit alia ſigna:ipſa eſt p̄ciſa ab alijs ſicut itelligitur.Unī lꝫ accñtalis abſtractio ſit p itellectū:abſtrahibilitas tm̄ ineſt ſibi ante omnem abſtractionem intellectus ⁊ preciſio quidditatiua.

2.phy.t.c.18.

5.meta.c.1.

Impugnª 4r

C

Aug.83.q.q. 32.

2ª op. alioꝝ qui vi imitari

D

Signū 4r predicamētoꝝ ⁊ ſubiectionis.

2ª articulus.

Uide.7.met. t.c.21.⁊ inde copioſe.

Secundo videndum eſt in iſta qōne.Utrū idee ſint ponende ſeparate.Et q̄tū ad hoc premittendū eſt:ꝙ Ariſt.iponit Platoni ſeparationeꝫ realē:⁊ Ariſt.attribuit ideis q̄tuor ꝯditiōes:quas vꝫ negaſſe Plato.Pria eſt ſingularitas:qm̄ Plato poſuiſſet vnū indiuiduū ſingulare eſſe cōe plurib⁹.Scđa ꝙ eēt ens actu exiſtēs.Tertia ꝙ eſſet ſepata localr.ſ.in aere. 4ª ꝙ mēſuraret tēpore vel aliq̄ alia mēſura:ſicut exiſtētia.Plato aūt vꝫ illas ꝯditiones oēs negaſſe ab eis. De p̄ª appꝫ:qꝛ ponit ideā eſſe idem qđ vle:qđ eſt cōe plurib⁹.Cōſtat aūt ꝙ tale nō eſt indiuiduū.De 2ª etiaꝫ appꝫ:qꝛ nō ponit eā actu exñtē:ſꝫ ꝙ abſtrahit ab actu ⁊ potētia.Tertiā ēt nō ponit.ſ.ꝙ eſſet in loco:qꝛ ponit ideā ⁊ vle idē:ſed vle nuſq̄ eſt:ſꝫ abſtrahit ab oī loco. Qui aūt groſſi ſunt intells:difficulter intelligūt:⁊ ſoluꝫ eſt qꝛ neſciunt abſtrahere. Silr de 4ª appꝫ:qꝛ ponit ꝙ abſtrahit ab oī duratione:⁊ ſic ab exñtia.Et iō qꝛ rōnes quas facit Ar.ſolū arguūt ſupponēdo aliqđ iſtoꝝ: iō nō cōcludūt ꝯ Platonē.¶ Sed q̄re Ariſt.voluit ſic facere vna aſſignat volūtas:qꝛ habuit inuidiā ꝯ euꝫ:ſic apparet in alijs.Imponit.n.ſibi ꝙ opio Platonis fuit ꝙ melius eſſet ꝙ oīa eſſent cōia:⁊ arguit ꝯtra eundē de vxoribus.Et tm̄ certū eſt ꝙ lꝫ Plato illā opinionē teneret:quātū tm̄ ad vxores nō tenuit:ſꝫ ſolū de alijs.¶ Alr dī ꝙ Ar.fuit optimus phyſicus:ſed peſſim⁹ metaphyſicus:qꝛ neſciuit abſtrahere:⁊ iō peſſimā metaphyſicā fecit.Omiſſo ergo mō queꝫ Ar.iponit Platoni:ad declarationē veritatis inducunt 4ºr ꝯclones.Prima eſt ꝙ necīum eſt homini ponere ideas.Et hec ꝯ pꝫ ex 4ºr que mouerūt ipm Platonē ad ponēdū eaꝫ.Primū eſt pp predicationē.Illa.n.p̄dicatio vera eſt ⁊ eſſentialis: ſortes eſt hō.⁊ in illo p̄dicato.Sor.⁊ Plato nullam hn̄t diſtinctionē:diſtinguunt aūt a ſeipſis.Et hec fuit neceſſitas ponere nām humanā p̄ciſaꝫ a ꝯditionib⁹ mālib⁹. ¶ 2m fuit pp diffōneꝫ:qꝛ.n.hō vniformiter diffinit in potētia ⁊ in actu:⁊ p ꝯñs diffōnes ſunt impmutabiles. Hinc eſt ꝙ neceſſe fuit ponere illa pprie diſtingui.ſ.naturas ſpecificas ⁊ impmutabiles ⁊ p̄ciſas ab actu ⁊ potētia.¶ 3m eſt pp demōſtrationes q̄ inuariabiles manent:ipoſe aūt eſt ꝙ ſint inuariabiles niſi ⁊ p̄ncipia ſint inuariabilia:p̄ncipia aūt p ſe nota ⁊ necīa dependent a terminis:⁊ p ꝯñs termini ſunt inuariabiles:⁊ p ꝯñs nāe ſpecifice q̄ ſunt ſignata terminoꝝ:opꝫ eas eſſe inuariabiles ⁊ p̄ciſas ⁊ abſolutas ab oīb⁹ talibus variationib⁹ cōſequētib⁹ indiuidua.Quartum eſt ppter diuiſiones p̄dicatoꝝ que ſunt neceſſarie ⁊ incōmutabiles. Fit aūt talis diuiſio per qdditates ⁊ dr̄ias qdditatiuas. Ad hec aūt 4ºr aſpiciens Plato ideas poſuit cū cōditionibus quas ſibi attribuit:vt patebit iferius.¶ Scđa ꝯ eſt ꝙ ſuppoſitis ideis neceſſe eſt ponere eas p̄ciſas:ſicut ponit Aui.qñ dixit ꝙ equitas eſt tm̄ equitas. Et h̄ pbat: qꝛ oē p̄us preſcindit a poſteriori:ſed rō idealis vel qdditatiua:qđ p eodē habeo:in vnoquoqꝫ eſt prior oībus alijs ſibi cōuenientib⁹ ſiue p ſe ſiue p accñs.ḡ ⁊c̄. Minor pꝫ:qꝛ illa de p̄mo mō oīa alia precedunt.¶ P̄.Oē illud qđ nō eſt alicui intraneū:pōt ab illo preſcindi:cuꝫ ſm ſe ēt ſit preciſuꝫ inquātū extrinſecū:ſed oīa que ſūt in rōne formali ⁊ intrinſeca ⁊ p̄ciſa illa ſunt intranea: oīa alia extrinſeca.ḡ ⁊c̄.¶ 3ª ꝯ eſt ꝙ idee nō ſunt iponende Platoni:ſicut eas iponit ſibi Ar.ꝙ.ſ.eſſent q̄dā monſtra in aere ſubſiſtētia ſingularia:qꝛ Plato eas ponit vlīa ⁊ nō ſingularia.Item ponit eas ſimplr ſepatas ab oī loco ⁊ tēpore:⁊ tm̄ Ariſto.ille ponit eas iponendo Platoni q̄ſi in aere.¶ Cōfirmat:qꝛ nō eſt veriſile ꝙ tā p̄clarus phs quē Aug.⁊ oēs ſancti alij ſup oēs cōmēdant hoc poſuiſſet:qđ oīno fuit abſurdū.¶ 4ª ꝯ eſt ꝙ neceſſe eſt ponere ideas ſeparatas:nō qdē localr:ſꝫ formalr:ſicut Plato eas ponit ſm ſuū intellm:qꝛ vbicūqꝫ eſt abſtractio:ibi eſt formalis diſtinctio ⁊ ſepatio:cum illud qđ abſtrahit ab aliquo ſit ab eo abſo ⁊ ſeiunctū:

E

Defēſio Platonis in pōne ideaꝝ ꝯ Ariſt. valde nōuiter.

Ignorātia abſtractiōis plerūqꝫ ⁊ plures decipit.

2.politicoꝝ.

F

Quare Ariſt. ipugnauit cōiter pōnē platonis ⁊ aſſigt rōnē duplicē. Ar.peſſimus metaphyſic⁹: dic tn alr ipm defendendo vbiqꝫ vt ſcis. Op.ppria de pōne ideaꝝ cōcluſiōe q̄druplici reſoluta. Plato poſuit ideas ppter quatuor. A.l.in ſeipſis Et ex hoc ⁊c̄.

G

A.l.abſtractas.

5.meta.c.1.

H

Ideas necīo ponēdas cū Aui.⁊ plone ſane intelligēdo:nō aūt cū figmētis Ar.

Diuinus pho cōmendat.

I ſed ille rões formales abſtrahunt ab hic ⁊ nunc:quia
per accidens eis cõueniũt:⁊ eodem mõ ɔditiones oẽs
ɔſequẽtes indiuiduũ ⁊ exñtiã.Similr̃ q2 ille qdditates
ſũt idee:nõ ſolũ in actu:ʒ etiã in potẽtia:hinc eſt ꝙ ille
qdditates ſunt ab exñtia ſepate formalr̃:ʒ nõ localr̃.
Obijcit 4r. ¶ Contra iſtas ɔclões inſtat̃ 4r.Primo:q2 paucíſſi/
mi ponũt ideas:⁊ tamen nullus negat rões formales
inter theologos:eo ꝙ illa poſitio ſit infamis.¶ 2°.quia
preciſio quã ponit Aui.nõ negat̃ in mõ concipiẽdi:ſed
bñ negat̃ in re:cũ ibi talia ſint impciſa.¶ 3°.q2 creden
dũ eſt in hoc Ari.cũ fuerit diſcipulus platonis.¶ 4°.
q2 ſicut idee abſtrahũt a ɔiunctione ɔñte eas:eo ꝙ ſint
qdã reſpectus:ita ⁊ a ſeparatione. Si eniʒ ex ſua rõne
formali diffinitiua eſſent ſeparata:nũq̃ poſſent eſſe cõ/
Quare pauci theologorum poſuerũt ideas iuncta.¶ Ad pm dico ꝙ rõ q̃re nõ ponunt̃ cõiter idee
nõ eſt niſi ꝑpter infamiã vocabuli:quã ſortitus eſt ex
K itellectu malo quẽ Ariſ.iponit Platoni:ʒ dũmõ res ſit
manifeſta:de vocabulo nõ eſt curãdũ:ſicut docet Aug.
Uide ſco.3. di.2.q.1. de quãtitate aie.¶ Ad 2m dico ꝙ circũſcripto oi ope
intellect9 eqnitas eſt tñ eqnitas:cũ tñ exñtia ⁊ illa alia
que cõueniũt ſibi p accñs nõ ſunt qdditatiue aliqđ eo/
rũ:⁊ illa eſt pciſio Auicẽ.¶ Ad 3m q̃re Ari.ipoſuit pla/
toni falſuʒ.De hoc põt dici ſicut ſupius dcm̃ eſt.¶ Ad
4m dico ꝙ p illã ſepationẽ nõ intelligim9 reſpectũ di/
ſtãtie aduenietẽ:ſed ſolã pciſionẽ que eſt fundamẽtalis
ʒ quã abſtrahit ab hic ⁊ nũc.¶ Intelligẽdũ tñ ad de/
Idee a q̃tuor abſtrahũt ſm veritatẽ ⁊ platonẽ:ʒ oppm poſuit Ar. clarationẽ eoꝝ que cõcedit Plato de iſtis ideis:ꝙ ille
a q̃tuor abſtrahũt:illo mõ quo dictũ eſt.Prio ab hec/
ceitate q̃ ponit̃ indiuidualis ꝓprietas:q2 oẽ iferi9 acci/
dit ſupiori ſuo.Rõ aũt formalis eſt cõis ab indiuidua:
qdditas aũt cõis ab eo qđ ſibi p accñs cõuenit abſtra/
hit. 2° abſtrahit ab hic ⁊ nũc:h̃ eſt a loco ⁊ duratione.
hec eniʒ ɔſequunt̃ indiuidua. 3° abſtrahit ab oi exñtia
L ⁊ actualitate:q2 act9 ⁊ potẽtia exiſtere ⁊ nõ exiſtere:nõ
diuerſificãt eſſentiã:⁊ ſic cũ eadẽ qdditas poſſit eſſe in
potentia ⁊ in actu abſtrahit ab vtroqʒ. 4° abſtrahit a
A.l.ab exña. ſubſiſtẽtia ⁊ realitate:q2 realitas ⁊ exiſtẽtia cũ actuali/
tate ponunt̃ modi intrinſeci:a qbus abſtrahit qdditas.
Ariſto.aũt iponit Platoni ideas ſm ꝙ nõ abſtrahunt
ab aliq̃ iſtoꝝ:q2 iponit ſibi ꝙ ſint ſingulares. 2° ꝙ ſint
localr̃ ſeparate. 3° ꝙ ſint exñtes ⁊ durãtes. 4° ꝙ res
quedã.ʒ aũt Platonẽ ⁊ veritatẽ:idee ⁊ qdditates ab/
D.triplex. ſtrahunt a quolibet illoꝝ.¶ Sed hic ſunt difficul.Pri
ma:que fuit neceſſitas ponẽdi illas.¶ Dico ꝙ ſic̃ fuit
dictũ a pncipio poſitionis eaꝝ:ꝙ ꝑpter q̃tuor ad q̃ va/
Necẽitas poſitionis idearũ q̃druplex. lent.Prio ad ſaluandũ entiũ pticipationẽ:q2 oẽ ens p
pticipationẽ opʒ redire ad tale p eſſentiã:cũ oẽ impfe/
ctũ oporteat reduci ad pfectũ:⁊ iõ cũ qđlibet ſuppoſitũ
hois ſit hõ participatione nãe ſpecifice:⁊ nõ pmo:opʒ
deuenire ad illud qđ ſeipſo eſt humanitas pmo:⁊ illud
eſt qdditas ⁊ idea hois. 2° ad ſaluãdũ entiũ gnõneʒ:ʒ
M Ariſto.dicat ad hoc eas nihil valere:tñ põt dici ꝙ va/
leant iſto mõ:ʒ.n.indiuiduũ generet̃:tñ terminus for/
malis pmus eſt ipſa nã ⁊ principiũ ꝓductiuũ vipl'm in
oi gnãtione vniuoca:ſed talis eſt ipſa qdditas ſpecifica
ſiue idea.Tertio ad ſaluãdũ vlıũ ordinẽ ⁊ coordina/
tionẽ in generib9 ⁊ ſpẽbus:⁊ oẽs pdicamẽtoꝝ coordia/
tiones fiunt ſm qdditates pciſas:vt abſtrahunt ab oi/
bus que inſunt p accñs.¶ 4°.ad ſaluandũ ſciaꝝ inua/
riabilitatẽ:q2 cũ varietates ſcibiles ſint icõmutabiles.
opʒ ꝙ cõplões ſcite hẽant terminos q̃ nõ varient̃:cũ
ex ipſis cõplones depẽdeãt:ſed termini nõ ſunt icõmu
tabiles vt exiſtũt:cũ ſic quotidie varient̃:ſed ſolũ qddi
Idee p ſe nuſq̃:p accidẽs do in aia ⁊ in rerũ nã. tates vt ab exñtia pſcindũt.¶ Sʒ diffi.eſt vtꝝ ille qd/
ditates ſint in aia vel in reꝝ nã.¶ Dico ꝙ ſm ſe nec in
aia nec in reꝝ nã:ſed nuſq̃:eo ꝙ abſtrahunt ab oi vbi

qualr̃cũqʒ accepto:ſunt tñ in aia obiectiue p accñs:q2 N
accidit eis ꝙ itelligant̃.Sũt ẽt in reꝝ nã p accñs:q2 ac/
cidit eis ꝙ actualr̃ exiſtãt.Et iõ ſm ſe dicunt̃ ſepari:p
accñs aũt ſunt cõiuncte.¶ Sʒ quõ pñt talia eẽ in plu/
rib9.Dr̃ ꝙ eis accidit eẽ in plurib9:q2 hoc eis ɔuenit p
ꝓprietates indiuiduales:qb9 p accidens cõiunguntur.
¶ Intelligendũ tñ ꝙ h9 qdditates ʒ poſſint dici idee: Nobilis reſolutio.
nõ tñ vocantur a theologis idee:ſed tm̃ illa que ſunt in
mente diuina.¶ Ad argumentũ pʒ. ¶ Qõ.IIII.

Utrum idee ſiue vl'ia habeant eſſe in
aia nr̃a.Q2 nõ:q2 nõ pdicat̃ de
aia.¶ Cõtra.q2 in eẽ cognito ſunt in nobis.
Hoc ſuppoſito ꝙ vl'e ſiue idea
eſt qđ eſt aptum
natũ eẽ in pluribus:nõ idẽ numero ſicut eſſentia diui/
na in pſonis:ſed idẽ ſm rõnẽ forãlẽ.¶ Fuerũt q̃tũ ad
iſtã qõnem.4.opiones.Prima:ꝙ vl'ia ſunt tñ in aia.⁊ Op.alioꝝ 4
nullaten9 in re ex:q2 qcqd eſt in reꝝ nã:eſt ſingulare:⁊ O
iõ opʒ ꝙ vl'ia ſint ab aia fabricata. 2° ꝙ vl'ia hñt eẽ in
reꝝ nã ⁊ nõ in aia:ſed vl'ia nõ ſunt extra ſua pticularia:
cũ totũ nõ ſit extra ſuas ptes:nec differat ab eis realr̃:
⁊ iõ ſicut pticularia ſunt tñ in re extra:ita ⁊ vl'ia. 3°.ꝙ
vl'ia ptim hñt eſſe in re extra:⁊ partiʒ in aia. 4° ꝙ vl'ia
habent eſſe vno mõ in aia.ſ.obiectiue:⁊ alio mõ in reꝝ
nã.ſ.ſubiectiue:q2 inueniunt̃ in ſuis pticularibus eſſen/
tialr̃:⁊ obiectalr̃ in intellectu.¶ Prima via nõ põt ſta/ Impugnatio dictaꝝ op.4
re:q2 de entibus creatis in aia nulla eſt ſciẽtia realis:⁊
tñ oĩs ſciẽtia eſt de vl'i:nõ eñi eſt veriſil'e ꝙ veritates p
ſe note ⁊ demõſtrate dependeãt ab aia noſtra:cum tñ
orianţ ex ſuis terminis.¶ Nec ſcđa:ꝙ pori non repu/
gnat eſſe ſine poſteriori in aliq̃ ſigno:ſed vl'ia ſunt pora
pticularibus ʒ ordinẽ nãe.¶ Nec 3a.q2 eadẽ ſimplex
qdditas nõ põt eſſe ens rõnis ⁊ ens reale:ſed vl'ia hñt P
diffõnes entiũ ſimpliciũ ⁊ p ſe vnũ faciẽtium.ergo ⁊c̃.
¶ Nec 4a.q2 eodẽ mõ dicit̃ de hac albedine ſingula/
ri:q2 hʒ eſſe obiectiue in aia ⁊ ſubiectiue in reꝝ nã.hic
aũt nõ querit̃ niſi de rõne formali.¶ Iõ videt̃ dõm ꝙ
vl'ia ſm ſe nõ habẽt eſſe in aia nec in reꝝ nã:q2 tota co/ Op.ꝓpria. Ulia ab eẽ in aia ⁊ eẽ aiam ſiue in reꝝ nã preſcindere.
ordinatio pdicamẽtalis vr̃ eſſe icõmutabilis circũſcri/
pta omni ɔſideratione nr̃a:⁊ etiã rerũ actuali duratiõe:
cũ in coordinatione tali fundent̃ multe regule incõmu
tabiles:⁊ illa duo.ſ.in aia vel in rerũ nã ſunt pure cõtin
gentia.¶ Et cõfirmat̃ iſta ſnia:q2 accidit homini ſm
ꝙ hõ eſt:eſſe in actuali exiſtẽtia.Si eniʒ per ſe ſibi in/
eſſet:ipoſſibile eſſet ipſuʒ nõ exiſtere:⁊ iõ nõ eſt p ſe in
rerũ nã.Itẽ accidit homini ʒ ꝙ hõ eſt ꝙ ſit in noſtro
cõceptu:aliogn cũ nõ intelligeret̃ corrũperet̃:ſi per ſe
eſſet in intellectu.Unde ex iſtis pʒ ꝙ nullum tale eſt in
aia nec in reꝝ nã:niſi per accñs.¶ Cõtra tñ iſtã ſniam Obijcit 4r.
inſtat̃ 4r.Primo.q2 ens rõnis ⁊ ens reale imediate di/
uidunt ens:⁊ ens rõnis eſt in aia:⁊ ens reale in rerũ nã. Q
¶ 2°.q2 ſupiora inueniunt̃ formalr̃ in ſuis inferiorib9:
ſed particularia ſunt in re extra.ergo ⁊ vl'ia.¶ 3°.quia
obiecta cognita relucent in ſuis repreſentatiuis:vl'ia cũ
ſint obiecta cognita ab aia nr̃a:habẽt in aia nr̃a repñta
tiua.¶ 4°.q2 illud qđ nõ eſt in aia nec in reꝝ nã:videt̃
eſſe nuſq̃:tale aũt videt̃ ſimplr̃ nihil.¶ Ad pm dico ꝙ Qualr̃ vl'ia ſint realia ⁊ in ſuis pticularib9:⁊ i aia ⁊ nuſq̃.vide notanter.
vl'ia pñt dici realia entia:eo ꝙ ſunt apta nata eſſe actua
liter in reꝝ nã ⁊ habere realitatẽ:ſed p accñs hñt eam
actu ſicut hõ:ʒ p accidẽs rideat:eſt tñ riſibilis per ſe.
¶ Ad 2m dico ꝙ vl'ia ſunt in ſuis particularibus:per
ſe quidem ex parte particulariũ:ʒ per accidens ex pte
ipſorum vniuerſalium:ſicut accidit homini eſſe ſortẽ.
¶ Ad 3m dico ꝙ vniuerſalia ſunt qdem obiectiue ⁊ re/
preſentatiue in aia noſtra:ſed hoc accidit eis:⁊ ideo per
ſe non ſunt ibi.¶ Ad 4m rudis multũ apparet qui non

A

pōt cōcipere aliqđ abſolutū ſine reſpectu ↄſequēte ipꝫ: ⁊ iđ cū eſſe hic vel ibi:in iſto vel in illo ſint reſpect⁹ cō/ſequētes illud cui attribuunť:qđditas vl'is ſm ſe nūq̄ eſt:ſed abſtrahit ab omni hic vel ibi eſſe. ¶ Sꝫ hic ſūt diffi. Prima eſt de illo vl'i qđ ſic abſtrahit ab aīa ⁊ reꝝ nā. vtrū vt ſic ſit ens ab aīa fabricatū:vel non. Dico ꝙ nō eſt fabricatū ab aīa:qꝛ tale nunq̄ abſtrahit ab eſſe in aīa:ſed eſt nō fabricatū ab aīa/eo ꝙ abſtrahit ab oī ꝓductione:nec tñ per hoc eſt ens reale:ſed ſolū natum eſſe ens reale:⁊ ſic ↄcediť eſſe reale in potētia ⁊ non in actu. ¶ 2ª diffi. qꝛ vř ꝙ qđditas ſm ſe non eſt vl'is nec ꝑticularis:cū vl'e ⁊ ꝑticulare ſint diuidētia alicui⁹:eo ꝙ oppoſita:⁊ ſic qđditas abſtrahit ab vtroqꝫ ſicut diuiſū a diuidētibus. Dico ꝙ qđditas ꝓciſa nō eſt vl'is:qꝛ rō vl'is eſt rō cōicabilitatis:illa aūt cōicabilitas eſt quaſi paſſio qđditatis. Et iđ ſic ſubꝫ abſtrahit a ꝓpria paſſio/ne:ita qđditas vltimate ꝓciſa. ¶ Itē rō vl'is eſt reſpe/ctiua inq̄tū talis:cū diffiniať per ſuū terminū:⁊ ab hac abſtrahit rō qđditatis. ꝑticularitas aūt ꝑ accñs ↄuenit ei:qꝛ pōt eſſe ſine ſingularitate:nō tñ ſine cōicabilitate. Et iđ lꝫ ipſa qđditas nō ſit vl'is in pmo mō:tñ hñ in 2° mō dicēdi ꝑ ſe:⁊ illđ abſtrahit ab oī ꝑ accñs. ¶ 3ª diffi. eſt cuꝫ rō vl'itatis ⁊ ꝑticularitatis ſint oppoſite:⁊ ꝑ ↄñs incōpoſſibiles:qūo vna ꝑ ſe ⁊ alia ꝑ accñs ineſſe pñt:cū alicubi nō poſſit ineſſe aliqđ incōpoſſibiliū ꝑ ſe:ſi alteꝝ ineſſe pōt ꝑ accidēs:tūc ſequiť ꝙ oppoſita eſſent cōpoſſibilia. Dico ꝙ ſicut eēntia ꝑ ſe in diuinis eſt cōicabilis ⁊ per relonē ſit incōicabilis vt eſt in ꝑſona:ita qđditas de ſe ſemꝑ eſt cōicabilis:ſed vt eſt in indiuiduo eſt in/cōicabilis ꝑ heccéitatē. Ita ⁊ nā gñis de ſe eſt indeter/minata ad diuerſas ſpēs:ſꝫ tñ ꝑ dřiaꝫ eſt determinata ad alterā:⁊ tūc nō inſunt illa oppoſita ſm idē:ſed cōica bilitas ꝑ nām:incōicabilitas aūt ꝑ aliā ſuꝑuenietē cāꝫ. ¶ 4ª diff. eſt:qꝛ qcq̄d eſt in ſingulari eſt ſingulare q̄lr/cūqꝫ:⁊ iđ q̄lrcūqꝫ ponať vl'e in aīa vel in reꝝ nā:⁊ cum in aīa ſit ſingul'r:vl'e erit ſingulare:cuꝫ etiā ea q̄ ſunt ex̄ ſint ſingul'ia:ſequitur ꝙ nulla vl'ia erūt niſi ſingularia. Dico ꝙ vl'ia in ſingularib⁹ ſunt per accñs ſingularia:ſic illa que ſunt abſoluta ſꝫ ſe ꝑ accñs referunť. Et quēad/modū forma in mā dř mālis. Uñ ⁊ aīa rationalis:lꝫ ſit ſpūs:tñ hec dřia rōnalis ſubalternať corꝑee. ¶ 5ª diffi. Qꝛ infinite auc̄tes auctoꝝ ſonāt ⁊ dicūt ꝙ itellect⁹ facit vl'itatē in reb⁹:⁊ vl'ia ſunt ab aīa fabricata. Dici pōt vt viteť ſcandalū ſequentiū eos:ꝙ intellectus noſter ꝓdu cit vl'ia in eſſe cognito:qđ eſt eſſe obiectiuū ⁊ ſm qđ:⁊ dat eis eſſe cognitū nō eſſe ſimpl'r:⁊ ſic ſm tale eſſe pōt dici eoꝝ cā. Et ſi dicať:ꝙ idē eſt de ſingularib⁹. Poteſt dici ꝙ ſingularia ab intellectu noſtro ſm ſe non intelli/gunť. ¶ 6ª diffi. eſt:qꝛ infinite auctoritates etiā viden/tur ſonare:ꝙ vl'e a quocūqꝫ cauſeť:habet tñ eſſe in aīa ſm ſe. Dico ꝙ oēs ille auc̄tes ſunt exponēde obiectiue: qꝛ vt ſic nō hñt eſſe vl'ia niſi in aīa:⁊ pro tāto dř ens rō/nis denoīatiue tñ:⁊ nō qđditatiue. ¶ Ad argm̄ patet.

P. ſcemplex.

Ul'e abſtrahit ab oī produ/ctione.

B

Ꝗr ꝑticulari tas ⁊ q̄r ſin/gularitas cō/uenit qđditati

Quidditas q̄ liter cōicabil' ⁊ incōicabilis dici pōt.

C

Uiđ ſco. 3. di. 2. optime.

Q. l. cū aīa ſit ſinglaris ⁊ ſic ſingulare erit vniuerſale.

Cōmētatoꝛ. 1. de aīa. cō. 5.

Qualr' itelľs facit vl'itatē:⁊ q̄lr vl'ia hñt eſſe in aīa.

D

¶ Diſtinctio. XLVIII. ¶ Queſtio. I.

Sciendum quoqꝫ eſt ⁊c.

CIrca diſtinctionem 48am quero. Utrū deus habeat in ſe for/maliter ſcientiam ſpeculatiuā. Qꝫ ſic. qꝛ Hugo in ꝑncipio celeſtis Hierar. ponit theologiam ſub ſpeculatiua:deus habꝫ theologiam. ergo. ¶ Contra. quia hec ſcripta ſunt vt credatis. ergo ⁊c. ¶ Hic pmo inſiſtēdū eſt circa terminos. 2° circa queſitum. ¶ Circa termi/nos Primo videndum eſt quid ſit ſpeculatio. Secūdo quid ſit ſpeculatiuum.

Joā. 20.

Quantum ad pm̄ dico ſicut dicit hoc. ꝙ ſpecula/tio eſt opatio intellectiua que nō eſt relatiua alterius:ſed eſt gr̄a ſui. Primū eſt de ſe notuꝫ. 2m etiam pꝫ:qꝛ ad nihil aliud extra ſe ordinať. ¶ Sed ↄtra 4r. Primo. qꝛ nihil eſt gr̄a ſui niſi vltim⁹ finis. 2°. qꝛ oīs actus imanens videť gr̄a ſui:qꝛ omnis talis eſt fi/nis. ergo nō ſolū ſpeculatio. 3°. qꝛ ſm Diony. oēs ſcien/tie ordinanť ad theologiā:ſed ſicut habitus ad habitū: ita actus ad actū. ergo oēs actus aliaꝝ ſcientiaꝝ ordinā tur ad actus theologie:⁊ ꝑ ↄſequēs ſunt nō ſui gr̄a. 4°. qꝛ oēs actus ordinanť ad felicitatem. g̊ nullus ſui gr̄a:⁊ ſic nulla ſpeculatio. ¶ Ad pm̄ dico/ꝙ oꝫ intelligi ꝙ ſcīa ſpeculatiua nō ordinať ad aliud vt in aliquē actū vlte/riorē regulandū. Unde nō eſt gr̄a alicui⁹ actus vlterio/ris quē regulat:lꝫ ordineť in aliud:ſicut in vltimū finē. ¶ Ad 2m dico/ꝙ lꝫ actiones que dñr opationes imanē tes/nō ſint alteri⁹:ſic ꝙ ſint ꝓductiui alicuius termini eo mō quo actiones tranſeuntes:tñ poſſunt eſſe gratia alteri⁹ tanq̄ ab eis regulati. ¶ Ad 3m ⁊ ad 4m eodem mō dico/ꝙ lꝫ actus aliaꝝ ſcientiaꝝ ordinanť ad actus theologie:non tñ vt regulatiui. Simil'r lꝫ omnes actus ordinanť in felicitatē ſicut in finē:nō tñ vt regulatiui. ¶ Quantū ad 2m videndū eſt:qđ ſit ſpeculatiuū. Ubi ſciendū ꝙ ſicut opera dicunť humana/nō qdem ꝓpter aliquid intrinſecum:ſed denominatione extrinſeca:ita ſpeculatiuū ſe hꝫ ad actū ſpeculationis:ſicut eſſe intelle ctiuū ad actum intellectionis. Uñ ſicut intellectiuū nō dicit niſi vim cauſatiuā actus ītelligēdi:ita ſpeculatiuū nō dicit niſi vim elicitiuā ⁊ cauſatiuā actus ſpeculādi. ¶ Et ſm hoc intelligendū ꝙ perfectio ſpeculatiua dř quadrupl'r. Aliqñ ſicut potentia. Et iſto mō diuidiť in/tellectus in ſpeculatiuuꝫ ⁊ practicū. Aliquādo ſicut ha/bitus. Et ſic ſcientia ſpeculatiua diuidiť ↄtra practicā. Aliqñ ſicut ſpēs. Et iſto mō dicimus ꝙ ſpecies arche in mente artificis eſt practica:ſpēs vō trianguli ſpeculati/ua. Aliquādo ſicut obiectū. Et iſto mō dicim⁹ ꝙ mora/lis negociať circa mām practicā:⁊ metaphyſicus circa ſpeculatiuā. ¶ Sed hic occurrit diffic. Quid addit rō ſpeculatiua vltra ꝑfectionē ſpeculatiuā:cuꝫ ille ꝑfectio nes cōueniant in rōne ſpeculatiui ⁊ nō in rōnibus ſpe/cificis. Dico ꝙ ſolū reſpectū aptitudinalē:qui eſt per ſe paſſio eius:ſicut intellectiuum ſupra intellectum.

Nunc videndum eſt de queſito. Et quan/tuꝫ ad hoc introducunť quatuor ↄcluſiones. Prima eſt/ꝙ ſcīa quā deus hꝫ de nālibus eſt ſpeculatiua. Hoc ꝓbatur:qꝛ ſcīa que eſt de obiecto ſpeculabili eſt ſpeculatiua:ſed ſcientia quā hꝫ deus de nālib⁹/eque eſt de obiecto ſpeculabili ſicut no/ſtra. ergo eſt ſpeculatiua. ¶ 2ª ↄcluſio eſt/ꝙ ſciētia quā deus hꝫ de rebus moralibus eſt ſpeculatiua. Probať: quia illa ſcientia eſt ſpeculatiua que eſt ſui gr̄a:⁊ nō or/dinatur ad aliquid aliud regulandū:ſed ſcientia dei de moralibus eſt huiꝰ:qꝛ nō pōt regulare actum volunta/tis:eo ꝙ in cōtingentibus actus volūtatis precedit actū intellectus. omne aūt qđ ordinatur in aliud vt regulan/duꝫ ab eo:eſt prius eo qđ regulatur. ¶ 3ª ↄcluſio eſt/ꝙ ſcīa quā habet deus de mathematicis eſt ſpeculatiua: qꝛ illa ſciētia eſt ſpeculatiua que eſt circa obiectū:circa qđ nō pōt voluntas errare moraliter:ſed circa obiectū ſcientie mathematice nō cōtingit aliquā voluntatē er/rare:vtpote ꝙ triangulus hēat. 3. ⁊ ſic de ſingulis. g̃ ⁊c̃. ¶ 4ª ↄcluſio eſt/ꝙ ſciētia dei de metaphyſicis eſt ſpe/culatiua:qꝛ qđditates nō ſunt talia circa que voluntas poſſet errare:eo ꝙ nō hꝫ circa ipſa niſi actum ſimplicis cōplacentie:qui neceſſario eſt rectus. ¶ Sed ↄtra hoc arguiť quadrupl'r. Primo ſic. qꝛ oīs ſcientia factiua eſt

E

Pmus articu. Pª pars. Speculatio quid?

Uđ ſco. in p/lo. ſniaꝝ ⁊ me tha. ⁊. 6. met. ⁊ alibi.

Obijcit 4r. 9. met. t. c. 16.

De miſtica theologia.

Qualr' ſpecu latiua nō ordi nať ad aliud ⁊ ſic ordinari ad aliđ ⁊ nō: cōtingit 2r.

F

Actiones im/manētes q̄lr ſint alterius ⁊ non?

2ª pars. Speculatiūm quid?

Perfectio ſpeculatiua 4r. ⁊ valde pondera.

G

Dubium.

2ᵘˢ articulus.

Cōclo 4r.

H

Uide hunc in pmo ſuo q̄ in cipit:ab oriē te ꝑte. 3. vbi diffuſi⁹ ⁊ me/lius hāc māꝫ examinat:qꝛ ſcotizat fide/lius ibidem. Sciam dei de nālib⁹ mora/lib⁹ mathe. ⁊ metha. ſpecu latiuā fore.

Obijcit 4r.

I practica:ſcia de nãlib⁹ in deo eſt factiua.g̊ ꝛc̃. Minoꝛ
pꝫ:qꝛ deus nãlia per modũ artis ꝑducit.℄ 2°.qꝛ que/
cũqꝫ ſunt eiuſdẽ rõnis:qcqd ↄuenit per ſe vni:ꝛ alteri.
hoc pꝫ ex ſupꝛadictis:ſed ſciẽtia moꝛalis in deo ꝛ in no/
bis eſt eiuſdẽ rõnis:ꝛ in nobis eſt pꝛactica:ſic pꝫ.g̊ ꝛ in
deo.℄ 3°.qꝛ per ſciaꝫ quã habeo de ſphera:vtpote ꝙ
oẽs linee ducte a centro vſqꝫ ad circũferẽtiã ſũt eq̃les:
ꝑduco ſpherã:ꝛ tñ ſi nõ hẽrẽ hãc ſciam eo mõ neſcirẽ
eã ꝑducere.g̊ ꝛc̃.℄ 4°.qꝛ volũtas diuina ſic diligit an/
gelos ſicut intellect⁹ diuin⁹ dictat eos diligẽdos. Si.n.
frueref̃ eis moꝛalr̃ eſſet obliqua/eo ꝙ intell's dictat ꝙ
De nãlib⁹ ſciẽtiã ꝛ artem deũ habere. vtendũ eſt eis ꝑaſe ꝛ nõ fruendũ.℄ Ad p̃m dico/ꝙ ds
de nãlibus hꝫ ſciam ꝛ artẽ:ꝛ illa differũt:qꝛ ſcia tractat
de paſſionib⁹ vl'ibus:ſicut ꝙ celũ eſt mobile:ꝛ non de
particularibus.Ars aũt ↄſiderat de eis vt ꝑducibiles
in eſſe:ꝛ ꝑ artẽ nouit q̃o debẽt ꝑduci in eſſe. Et dato
K ꝙ neſciret q̃o deberẽt ꝑduci in eſſe:adhuc poſſet hẽre
nãlem phiam vt diſtinguif̃ ↄ artẽ:ſicut multi forte ſũt
Scia moꝛalis in deo ꝛ in nobis ↄuenire ꝛ differre. q eã hñt:ꝛ tñ nõ hñt artẽ.℄ Ad 2m dico/ꝙ ſcia moꝛalis
ex rõne tranſcendẽti:in qua ↄuenit cum ſcia que eſt in
deo:nõ eſt pꝛactica:ſed rõne illi⁹ q̃litatis annexe ſibi in
creaturis:quã circũloquimur ꝑ ſciam moꝛalẽ:ꝛ iõ nõ
Mathematicum vt talem ſpherã nõ cõficere. ſequif̃ ꝙ in deo ſit pꝛactica.℄ Ad 3m dico/ꝙ mathema
ticus ſi facere ſciat ſpherã.h erit ꝑ artẽ/nõ ꝑ ſciaꝫ ma/
thematicã:ſicut dictũ eſt de nãlib⁹.Uñ i oĩb⁹ talib⁹ opꝫ
ponẽ cũꝫ hitu ſcie quã hꝫ hitũ artis ſil'.℄ Ad 4m dico/
ꝙ accipiẽdo metaphyſicã ꝓpꝛie vt eſt de ente ꝛ qddi/
Metaphyſicam nõ eẽ directiuã volũtatis. tatib⁹ abſtractis:illo mõ eſſet dõm ꝙ nunq̃ꝫ talis eſſet
directiua volũtatis:eo ꝙ volũtas circa talia nõ hꝫ niſi
actũ ſimplicis cõplacentie.Sed tñ de itelligentijs pñt
alie ꝓpꝛietates ſciri:vtpote ꝙ ſic debẽt creari:ꝙ ſic ſũt
diligẽdi.Et ſic de talib⁹ nõ eſt ꝓpꝛie metaca:ſed ars vt
De moꝛalib⁹ notitiã duplicẽ in dõ poni ſunt factibiles:ꝛ moꝛalis vt ſunt diligibiles.℄ Sꝫ tũc
eſt diff.Qꝛ ſic dicẽdo vr̃ ꝙ in deo ſint due ſcie moꝛales:
qꝛ vna circa vl'ia:ꝛ alia circa particularia.Dico ꝙ circa
L moꝛalia neceſſaria poteſt poni ꝙ illa pꝛecedit volunta/
tem:circa contingentia nõ:quia ſequitur. ℄ Qõ.II.

Queré de ci. dei ꝛ alibi. **V**TRUM in deo ſit ſcia pꝛactica. Qꝛ nõ:
qꝛ Aug.diuidit ſcientiã in pꝛa/
cticã ꝛ ſpeculatiuã:ſcia aũt dei videf̃ reduci
Ro. 13. ad ſpeculatiuã.℄ Contra.finis pꝛecepti eſt
charitas.℄ Hic ſicut in pꝛecedẽti qõne eſt
procedendũ.Pꝛimo de terminis.Scõo de queſito.

Pmus artic. p⁹ paro. Op.alioꝝ 3r. Pꝛaxis qd? Quere oia in Sco.q.5 pꝛaxi ꝛ pꝛactica. **Quantũ** ad p̃m opꝫ p̃mo videre:qd eſt pꝛaxis. 2°
qd pꝛacticũ.℄ De p̃mo multi modi ſũt
dicendi.Aliq̃.n.dicũt ꝙ pꝛaxis eſt actus voluntatis taꝫ
circa finẽ q̃ꝫ circa ea que ſunt ad finẽ.℄ Alij dicunt ꝙ
pꝛaxis nõ eſt actus elicitus:ſed tñ imperatus.℄ Alij
dicũt ꝙ pꝛaxis nõ eſt oĩs actus iperatus:ſꝫ tñ ille q eſt
Op.ꝓpꝛia. in potẽtijs executiuis.℄ Iſtis p̃miſſis pono qd eſt pꝛa/
M xis/ſm veriorẽ ſniaꝫ:ſm ea que mihi apparẽt.℄ Dico
ergo ꝙ pꝛaxis eſt oꝑatio regulata a rõne:pꝛaxis in gre/
co idẽ eſt ꝙ oꝑatio:nõ oĩs:ſꝫ inq̃ꝫtũ regulabilis:qꝛ nul/
Uide ſco.vbi ſupꝛa. la oꝑatio dr̃ pꝛaxis niſi regulabilis.Et ideo oĩs oꝑatio
hoĩs vt eſt hoĩs:pꝛeter actũ rõnis põt dici pꝛaxis/eo ꝙ
Obijcit 4r. oĩs talis ſit regulabilis a rõne.℄ Sed ↄtra hoc inſtaf̃
4r.Pꝛimo in inanimatis.Nã actus rerũ inanimatarũ
nõ ſunt pꝛaxes:ꝛ tñ ſunt regulabiles a rõne:ſicut pꝫ de
ſagitta que dirigif̃ a ſagittãte:ꝛ de gubernaculo nauis
per qd dirigif̃ ipſamet nauis.℄ 2° in animatis. Nam
actus eoꝝ ſunt regulabiles:ſicut equus in currẽdo ꝛ ge/
ſcẽdo:ꝛ tñ nõ ſunt pꝛaxes.℄ 3° in geometricis.Deſcri/
ptiones enim geometrice regulanf̃ ab habitu illo:ꝛ tñ
Quõ act⁹ inaĩatoꝝ ſunt pꝛaxes? nõ ſunt pꝛaxes.℄ 4°.habitus aſtrologie regulat oꝑa/
tiones aſtrologie circa celeſtia:nõ obſtãte ꝙ tales oꝑa/
tiones nõ ſint pꝛaxes.℄ Ad p̃m dico ꝙ actus inaĩatoꝝ

quatenus regulanf̃ catenus ſunt pꝛaxes:qꝛ ſunt actus N
potẽtie executiue hoĩs que ſunt veriſſime pꝛaxes. Uñ
tales actus inanimatoꝝ ꝓut ſubiacent noſtre directio/
ni:ſunt etiã actus potentie noſtre executiue. Et illo mõ
ſunt regulabiles ꝛ pꝛaxes.℄ Ad 2m de bꝛutis dico ꝙ
bꝛuta dirigunf̃ per actũ potentie executiue hoĩs:ꝛ ille
eſt vere pꝛaxis:qꝛ talis actus eſt iperatus a voluntate.
℄ Ad 3m dico ꝙ geometer acq̃rit duplicẽ habitũ.ſ.ar/ Qꝛ geomet hꝫ artẽ duplicem.
tẽ ꝛ ſciam.Unde nõ ſufficit habere ſciam de archa in
vniuerſali ad hoc ꝙ ſciat facere archã:ſed opꝫ ꝙ hẽat
aliũ habitũ directiuũ ꝛ regulatiuũ ↄtractionis:appli/
cationis manus ad inſtrumẽta:ꝛ talis habitus eſt ars.
℄ Ad 4m dico ꝙ aſtrologus mẽſurat:ꝛ facit tales oꝑa
tiones/nõ directus a ſcia in vl'i:ſed per artẽ.Uñ in tali/
bus gnãliter opꝫ ſemꝑ ponere duos habitus:vnũ dire/
ctiuũ:ꝛ alium ſcialem.℄ Iſta deſcriptione declarata:
inducunf̃ quatuoꝛ ↄcluſiones.Pꝛima eſt/ꝙ nulla ope/ Cõclo 4r.
ratio alia dr̃ pꝛaxis niſi actus volũtatis:qꝛ nulla alia eſt O
regulabilis a rõne niſi actus volũtatis.Et hoc ꝓbatur:
qꝛ omne regulatũ eſt poſterius regulãte:ſed nulla oꝑa/ Solũ actum volũtatis elicitũ ꝛ iperatũ circa finem ꝛ oꝛdinata ad ipꝫ:pncipalr̃ tñ actũ elicitũ pꝛaxiꝫ eẽ.
tio eſſentialr̃ eſt poſterioꝛ actu intellect⁹:niſi actus vo/
luntatis:qꝛ dato ꝙ alique oꝑationes ſequanf̃ que ſunt
aliaꝝ potentiaꝝ:tñ hoc eſt per accñs:qꝛ nulla ſequitur
qn aliqua eiuſdẽ rõnis potuerit p̃cedere. Et ſic pꝫ ꝙ ꝑ
ſe non videf̃ poſterioꝛ:ꝛ ꝑ ↄñs nec regulabilis.℄ 2a ↄ̊
eſt/ꝙ taꝫ actus iperatus:q̃ꝫ etiã elicitus vterqꝫ eſt pꝛa/
xis:qꝛ vterqꝫ eſt regulabilis a rõne:ꝛ ↄtingit errare cir
ca vtrũqꝫ.℄ 3a ↄ̊ eſt/ꝙ actus voluntatis tam circa fi/
nẽ q̃ꝫ circa ea que ſũt ad finẽ eſt pꝛaxis:qꝛ circa vtrũqꝫ
ↄtingit errare ꝛ bene agere:ꝛ omne tale eſt regulabile: Maxima.
ꝛ per ↄñs pꝛaxis.℄ 4a ↄ̊ eſt/ꝙ actus voluntatis elicit⁹
eſt p̃mo pꝛaxis:qꝛ q̃ñcũqꝫ aliqd cõuenit alicui per ha/
bitudinẽ ad aliud illi alteri p̃mo conuenit eſſe tale:ſed
actus iperatus nũq̃ꝫ regulaf̃ niſi mediãte actu elicito.
ergo ſibi p̃mo cõuenit regulari:ſed cui cõuenit p̃mo re/ P
gulari/ſibi cõuenit p̃mo eſſe pꝛaxim.ergo actui elicito
p̃mo ↄuenit eſſe pꝛaxim.℄ Sed occurrũt quatuoꝛ dif.
Pꝛima eſt.Si oĩs act⁹ volũtatis eſt pꝛaxis.℄ Dico ꝙ D.q̃drupler. Quis act⁹ volũtatis eſt pꝛaxis ꝛ qs nõ? Cõtra ille actus q põt recte ꝛ nõ recte elici⁹ ẽ pꝛaxis hui⁹ eſt act⁹ volũtatis etiã circa ſpeculabilia.vid doc.ſubti.in.2.di.6.q.2. Sco.in p̃mo vbi.ſ.
nõ:qꝛ omnẽ actũ intellectus põt ſequi aliqs actus volũ/
tatis:ꝛ ſi ille actus eſt pꝛaxis:ſequif̃ ꝙ quelibet ſcia erit
pꝛactica.℄ Dico ergo ꝙ ſolum ille actus volũtatis eſt
pꝛaxis qui eſt circa illa:circa que ↄtingit errare ꝛ bñ fa/
cere.Circa aũt vl'ia ꝛ qdditates ꝛ ideas nõ habef̃ niſi
actus cõplacẽtie:in quo nõ cadit erroꝛ.℄ 2a diffic. Si
aliqs actus intellectus põt eſſe pꝛaxis.Dicit Doc.ꝙ nõ:
qꝛ pꝛacticũ fit per extenſionẽ ad pꝛaxim:illa aũt exten/
ſio nõ põt eſſe infra eandẽ potẽtiã:ſed pꝛacticum eſt in
intellectu:pꝛaxis aũt in voluntate.℄ 3a diffi.eſt:qꝛ vr̃
ex dictis ſequi ꝙ oĩs ſcia erit pꝛactica:qꝛ in omni ſcien
tia actus ↄcluſionis eſt actus regulatus a pꝛemiſſis:ſed
oĩs ſcientia regularis eſt pꝛactica.℄ Dico ꝙ qñ dicif̃
ꝙ actus ↄcluſionis regulaf̃ a pꝛemiſſis nõ accipif̃ pꝛo/ Q
pꝛie regulatio:ſed elicio.Uñ omnis habitus cõparatus
ad ꝓpꝛiũ actũ:magis dr̃ elicitiuus q̃ꝫ regulatiuus:quã/ Nõ optime. Regulare actũ ꝛ elicere differũt.
do aũt habitus cõparatus ad aliũ actũ q̃ꝫ ad ſuuꝫ eſt re
gulatiuus:tũc dicif̃ pꝛacticus.Sed ſi reſpectus act⁹ ſui
eſt:regulatiuus nõ eſt:niſi qꝛ elicitiuus. Uñ ſcia ſubal/ a Pꝛudẽtia reſpic̃ actũ 2r. Et ſile dõm ẽ de arte.
ternans non ꝓpꝛie regulat ſubalternatam:ſed magis
cauſat ꝛ elicit:ſicut pꝛemiſſe ſe habẽt reſpectu ↄcl'onis.
℄ 4a diffi.eſt de actu pꝛudẽtie:ꝛ de actu artis.Pꝛudẽ Uide hũc in p̃mo inchoãte ſic.Ab oriente ꝑte tres q.4.plo. vbi plura diſſoni⁹ter his:ſed ſalua vt ſcis bene.
tia enim regulat actũ ſuum:ꝛ ars actũ artis.℄ Ad hoc
dico/ꝙ pꝛudẽtia a reſpicit duplicẽ actũ:vnũ qui eſt co/
gitare qd ſit faciendũ:ꝛ iſtuꝫ nõ regulat pꝛudentia:ſed
magis elicit.Aliũ aũt actũ reſpicit.ſ.exterioꝛẽ:ꝛ iſtuꝫ
nõ elicit ſed regulat.℄ Similiter dico de arte/ꝙ ars
actũ interioꝛem elicit ꝛ nõ regulat:actum vo exterioꝛẽ:

A

2ª pſte. Practicū qd. Practicū cōſiſtit in habitudine duplici. Quīqꝫ pfectionū practicaꝝ ſunt gnq́ꝫ.

vtpote dominificare regulat ⁊ non elicit. ¶ Nunc vidē/
dum eſt qd eſt practicū. ¶ Dico ꝙ practicum dicitur
denominatione extrinſeca ad praxim. Unde practicū
cōſiſtit in duplici habitudine.ſ.prioritatis ⁊ conformita/
tis:⁊ iſti reſpectus nō ſunt actuales ⁊ formales:ſed fun/
damētales ⁊ aptitudinales:qꝛ q̄uis habitꝰ talis nō re/
gulet:nec potētia regulabilis opet̄:vere habitꝰ eſt ſcīa
practica:eo ꝙ haber prioritatē ⁊ cōformitatem aptitudi
nalem.Fm hoc ſequitur ꝙ gnqꝫ ſunt genera perfectio/
nū practicarū fm Hug.pma eſt potentia:ſicut patuit.ſ.
intellectus practicus. 2ª habitus:vt ars vel prudentia.
3ª actus vel actus elicitus vel īperatus ab arte vel pru/
dentia. 4ª ſpecies vel ſimilitudo in mēte artificis. 5ª
obm actꝰ humani. ¶ Sꝫ tñ hic occurrūt 4ºʳ diffi. Pri/
ma eſt:q̄re occurrūt.5.pfectiōes practice:⁊ nō niſi 4ºʳ
ſpeculatiue. ¶ Dico ꝙ actꝰ nō dr̄ pfectio ſpeculatiua:
qꝛ actꝰ intelligēdi eſt ſpeculatio ⁊ nō ſpeculatiuus. Actꝰ
aūt ītelligēdi pōt eē practicꝰ/eo ꝙ praxis nō ſit actꝰ in/
telligēdi:ſꝫ alteriꝰ poᵉ ab intellectu.ſ.voluntatis. ¶ 2ª
diffi. Quid addit rō practici ad pfectionē practicā. Di/
co ꝯñr ad p̄dicta ꝙ rō practici ꝯſiſtit in duplici habitu/
dine aptitudinali.ſ.in prioritate ⁊ cōformitate. ¶ Dico
ergo ꝙ practicū addit ſup pfectionē practicā reſpectum
aptitudinalē:vnū vel duos q ſe hñt ad fundamentū ſic
paſſio ad ſubꝫ. ¶ 3ª diffi. A quo habitꝰ hꝫ ꝙ ſit practicꝰ.
a fine vel ab obto. ¶ Dico ꝙ practicū ſicut ⁊ oē reſpe/
ctiuū depēdet a duobꝰ.ſ.a fundamēto ⁊ termino:ſicut
vbi cauſat̄ a mouente ⁊ termio. Si ergo querat̄. A quo
hꝫ habitꝰ ꝙ ſit practicꝰ ſicut a cā extrinſeca. Dico ꝙ hꝫ
ab obiecto ⁊ poᵉ. Et rō huiꝰ eſt:qꝛ a quocūqꝫ res hꝫ en/
titatē ppriā:ab eo hꝫ paſſionē ppriā nec̄io cōſequentē:
practicū aūt eſt paſſio habitus. ¶ Si aūt querat̄:reſpe
ctu cuiꝰ dr̄ practicꝰ. Dr̄ ꝙ reſpectu finis dr̄ practicꝰ:qui
finis eſt praxis:qꝛ per extenſionē ad praxim dr̄ habitꝰ
practicus. ¶ 4ª diffi. Si ab eodē habeāt tā intellectus
q̄ꝫ habitꝰ ꝙ vterqꝫ eoꝝ dicat̄ practicus. ¶ Dico ꝙ ſi
querat̄ de cā extrinſeca:certū eſt ꝙ nō eſt eadem cā:qꝛ
intellectus met eſt cā quare habitus dicitur practicus.
Intellectus aūt nō eſt cauſa:quare intellectus eſt practi
cus:ſed illud qđ eſt cā intellectus. Si aūt queratur de
termino vtpote de praxi. Dico ꝙ ab eodem.

D. quadrupˣ

B

Quare actus eſt pfectio pꝛ/ctica:nō aūt ſpeculatiua.

A q̄ habitus hꝫ ꝙ ſit practicus.

Practicū dependet a duobus.

Cōſidera plura vt ſcīs ſcotiza.

C

Reſpectu cuiꝰ habitus eſt practicus.

Cōſidera inſtantiam.

Ab eodem ⁊ diuerſis habitū ⁊ intellm praxim dici.

2ᵘ articulus.

Secunda pars iſtius qōnis eſt de queſito videre.
Et quantū ad hoc introducunt̄ q̄tuor
ꝯnes. Prima eſt/ꝙ illa ſcīa quā habemꝰ de deo in via
eſt practica. Hoc pbat̄ duplr̄. ¶ Primo ſic. Ille hitus
eſt practicus q eſt regulatiuus opōnis q̄ eſt praxis:ſed
theologia noſtra quā habemus in via eſt huiꝰ.ergo ⁊c̄.
Minor pꝫ:qꝛ regulat actū voluntatis circa finē qui eſt
vere regulabilis:qꝛ pōt recte ⁊ nō recte fieri. Pōt eniꝫ
viator vti deo ⁊ frui. Theologia aūt docet:ꝙ deo ſolo
eſt fruēdū. ¶ 2º.qꝛ illa ſcīa eſt practica que dirigit nos
nō ſolū in actibus elicitis:ſed ēt in actibus impatis:de
q̄bus ꝯcedit̄ ꝙ ſunt praxes:ſꝫ theologia noſtra eſt hꝰ:
vt pꝫ de ritu ſeruādo circa latriā. ¶ 2ª ꝯ eſt/ꝙ ſcīa quā
hñt ſancti de deo in patria eſt practica:qꝛ oīs habitus
prior praxi:⁊ cui dꝫ ꝯformari ad hoc ꝙ praxis ſit recta/
eſt practicus:ſed theologia beatoꝝ eſt hꝰ. Viſio.n.eſt
prior fruitione ⁊ ꝯformis.ergo ⁊c̄. ¶ 2º ſic. Qꝛ ſi volū/
tas beatoꝝ nō eſſet ꝯfirmata:poſſent circa finem recte
agere ⁊ nō recte:⁊ per ꝯñs tunc habitus directiuus eēt
practicus:hꝰ eſſet theologia ſiue viſio.g̊ tunc eſſet pra/
ctica:⁊ per ꝯñs opꝫ dicere ꝙ nūc. ¶ 3ª ꝯ eſt/ꝙ ſcīa quā
hꝫ deus de ſua eſſentia eſt practica. ¶ Hoc pbat̄ du/
pliciter. Primo ſic. Nā ſicut deus ſe p̄cognoſcit diligē/
dū/ita ſe diligit:⁊ ſi per īpoſe nō ſic ſe diligeret:haberet
actū iordinatū.ergo illa p̄cognitio eſt practica. ¶ 2º ſic.

Cōcluſio 4ᵉ.

Theologiam viatoris ⁊ beatoꝝ oēm: dei vo nn̄ neciōꝝ practicā fore.

D

Ōis cognitio p̄or actu volūtatis:⁊ cui actꝰ voluntatis/ſi
eſt rectus:nec̄io cōformat̄/eſt practica:ſed cognitio de
eſſentia ſua ⁊ alijs neceſſarijs eſt hꝰ:qꝛ ſi ſe vteret̄/eſſet
inordinata:qꝛ p̄cognoſcit ſe eē obiectū fruitiōis. ¶ 4ª
ꝯ eſt/ꝙ theologia quā hꝫ deus de futuris ꝯtingentibꝰ.ſ.
de incarnatione vbi ⁊ ſimilibꝰ:nō eſt practica. ¶ Hoc
pbat̄ 4ʳ. Primo:qꝛ intellectus regulat determinare:ſꝫ
voluntas pōt ad oppoſita.g̊ tunc volūtas nō erit recta.
¶ 2º.qꝛ nullus habitus poſterior actu voluntatis pōt
eſſe regulatiuus actꝰ voluntatis:qꝛ regula ſemp eſt p̄or
regulato:ſed actus intellectus quē hꝫ de futuris cōtin/
gentibus/eſt poſterior actu voluntatis.g̊ ⁊c̄. ¶ 3º.qꝛ po
ſito ꝙ intellectus precognoſcat aīam antichī futuraꝫ:
que cognitio ſit practica:certū eſt ꝙ volūtas diuina pōt
oppoſitū ⁊ ſine ſui obliquitate.g̊ illa p̄cognitio nō eſt re
gula:qꝛ tunc volūtas oppoſitū nō poſſet. ¶ 4º.qꝛ intel
lectus diuinus quorūcunqꝫ eſt regula:illa determinate
cognoſcit:ſed nihil de futuris cōtingentibꝰ determīate
cognoſcit ante omnē actū voluntatis.g̊ non pōt ſua co/
gnitio eſſe regulatiua:qꝛ neceſſario eſſet prior. ¶ Sed
cōtra inſtat̄ quadruplr̄. Primo ſic. Nam ſequit̄ ꝙ oīs
ſcīa eſſet practica ⁊ metaphyſica:⁊ etiā nālis:qꝛ actꝰ vo
luntatis ꝯſequens tales notitias pōt eſſe rectus ⁊ nō re/
ctus:nimis remiſſus ⁊ nimis intenſus. ¶ 2º.qꝛ illa ſcīa
nō eſt practica que reſpicit operationē inobliquabileꝫ:
ſed operatio voluntatis in beatis nō pōt eſſe obliqua:
qꝛ nec̄io deum diligūt ⁊ recte.ergo nō indigēt regula.
ergo ⁊c̄. ¶ 3º.qꝛ vbi eſt mere inclinatio nālis/ibi nō eſt
neceſſaria regula:ſed deꝰ nāliter diligit ſe ex toto īpetu.
ergo ⁊c̄. ¶ Confirmat̄:qꝛ vbi eſt actus īnatus ⁊ nō eli/
citus:ibi nō eſt nec̄ia regula.ergo ⁊c̄. ¶ 4º.qꝛ ſi velle
futura cōtingentia ſit p̄us q̄ꝫ noſce ea:⁊ p ꝯñs illa noti/
tia nō poſſet eſſe regula volitionis:tñ illa notitia eſt p̄or
q̄ꝫ actus potētie executiue.ſ.creare.g̊ reſpectu illiꝰ pōt
eſſe regula. ¶ Ad p̄ᵐ dico/ꝙ circa vl̄ia aut circa meta/
phyſica:vt talia ſunt/nō eſt amicitia nec inimicitia:nec
actus meritorius nec demeritorius quātū eſt ex parte
obiectoꝝ:nō enim vñr diligi niſi actu ſimplicis placen
tie. Si aūt cōtingeret error nō eſſet ex rōne taliū obie/
ctoꝝ:ſed ex prauitate voluntatis circa aliqđ particula/
re:ſub illis vl̄ibus forte contentuꝫ:⁊ reſpectu illius po/
nunt̄ alij habitus directiui:reſpectu illoꝝ actuum obli/
quabiliū. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ non eſt ex parte ſanctoꝝ ꝙ
ſint determinati ad eliciendū ⁊ recte eliciendū:ſed ab
extrinſeco:⁊ ideo pp̄ter tale qd nō opꝫ ponere aliqd va
riari circa habitū de his que ſibi inſunt per ſe:cuiuſmo
di eſt eſſe practicū. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ lꝫ in deo nō ſit cō/
tingentia:tñ neceſſario eſt conformitas dilectionis ad
cognitionē:⁊ illa talis cōformitas neceſſaria ſufficit ad
ponendū cognitionē practicā. Unde ſi deus aliter ſe di
ligeret q̄ꝫ cognoſcit/peccaret. ¶ Ad 4ᵐ dico/ꝙ potētia
executiua nō eſt regulabilis niſi mediante actu volun/
tatis:⁊ qꝛ actus voluntatis diuine:circa cōtingentia fu/
tura nō pōt regulari:vt pbatū eſt:hinc eſt ꝙ nec actus
potentie executiue. ¶ Sed hic remanent alie difficul/
tates. Prima eſt:vtrū logica ſit practica. Videt̄ aliqbꝰ
ꝙ ſic.qꝛ regulat oēs ſcientias. Dico tamē ꝙ nō:qꝛ logi/
ca nō regulat actū ſyllogiçandi:ſed magis elicit illuꝫ:⁊
ideo nō eſt practica. Exēplū.prudentia ad duo cōpara/
tur.p̄mo ad actū ſuum:⁊ ſc̄do ad actū aliū queꝫ dirigit.
Nunqd eſt practica pp̄ter p̄mū vel pp̄ter 2ᵐ:certum
eſt ꝙ nō pp̄ter p̄ᵐ:qꝛ ipſuꝫ nō regulat. ¶ Sed nonne
metaphyſicus ſyllogiçans dirigit̄ a logica. ¶ Dico ꝙ
qñ metaphyſicus ſyllogiçat:cōcurrūt ibi duo hitus eli/
cientes.ſ.logica q̄ elicit actū ſyllogiçandi:⁊ metaᶜᵃ actū
ꝯſiderādi. Vñ nō regulat:ſꝫ elicit. ¶ 2ª dif.eſt ſꝫ Aug.

E

Cōſidera hñ.

F

Obiectio 4ᵉ.

G

Quare meta. ⁊ phyſica:⁊ ſic de alijs nō ſunt practice ſcīe:qđ pōdera bene plura addendo.

Inobliquabilitatē voluntatis beātoꝝ ab extrinſeco fore de q̄ videi.2. ⁊ in.3.⁊ in.4. vt ⁊ vbi noſti.

Ecce qđ q̄ris

H

D. q̄druplex Quere aureolū ⁊ alios.

Logicā practicā nō eſſe.

Dubiū

Nōbilis doctrina. 12.tri.c.14.

I

Theologiam cōtēplatiuā ꝛ practicā eſſe.

theologia ponit̄ cōtēplatiua. ¶ Dico ꝙ theologia dr̄
cōtēplatiua:qꝛ elicit actū cōtēplationis.Sꝫ tñ dr̄ pra/
ctica:qꝛ regulat ꝛ dirigit praxiꝫ.ſ.actū dilectiōis. ¶ Sꝫ
adhuc eſt diffic.qꝛ practicus habit⁹ vr̄ eſſe de opōnib⁹
a nobis. ¶ Dico ꝙ vis eſt in vocabulo.Tamē dico/ꝙ
theologia eſt de opōnib⁹ a nobis.ſ.de itellectione ꝛ vo/
litione:que ſunt opōnes nr̄e:ꝛ cābiles a nobis. Si aūt
dicas:ꝙ practica eſt de illis que ꝯtingunt alr̄ ſe hr̄e.Di/
co ꝙ nō eſt verꝫ:imo nec aliqua ſcīa eſt de talib⁹. Dico
ergo ꝙ practica eſt eque de necͤijs ſicut ſpeculatiua.alr̄
nō eſſet ſcīa. ¶ Sed rema.diffic.qꝛ ſpeculatiua eſt no/
biliſſima:eo ꝙ eſt ſui grā. ¶ Dico ꝙ ſꝫ Aug.ſup Geñ.

Qꝛ practica ſit nobilioꝛ ſpeculatiua: oñdit optīe. Lib.I. Uide Sco.I. q.4.ꝛ vbi ibi notaui.

ꝛ deductionē ſuā opꝫ dicere ꝙ practica ſit nobilioꝛ ſpe
culatiua:qꝛ practica eſt grā alteri⁹:ita ꝙ argᵐ qͦd alij fa
ciunt eſt ad oppoſitū. ¶ Sciēdū aūt ꝙ Aug.ſup Geñ.
dicit:ꝙ aliqñ inferioꝛa ſunt in ſupioꝛib⁹ nobilioꝛi mō
ꝙ̄ꝫ in ſeipſis.Ecōuerſo de ſupioꝛib:⁹ſi ſint in īferioꝛib⁹.
Sꝫ ſi medio mō aliqd ſit ſm aliqd in īferioꝛi vel in ſe:
ꝛ ſm aliqd in ſupioꝛi:vel oꝛdinet̄ ad ſupius:melius eſt

K

Uide Ari.7. politicoꝛum.

in ſupioꝛi ꝙ̄ꝫ in ſe. ¶ 2ᵐ pꝫ de aīa ſenſitiua in bꝛuto ꝛ in
hoīe:melioꝛ ꝛ nobilioꝛ eſt in hoīe ꝙ̄ꝫ in bꝛuto:qꝛ in ho/
mine vel eſt in ſupioꝛi vel oꝛdinat̄ ad ſupius. ¶ Ad ꝓ/
poſitū dico/ꝙ nobilitatē maioꝛē arguit in ſcīa oꝛdinari
ad nobiliſſimuꝫ ꝙ̄ꝫ ipſa ſit ꝙ̄ꝫ eſſe ſui grā. Theologia ğ
qꝛ oꝛdinat̄ ad charitatē q̄ eſt nobilioꝛ oī alio habitu:cō
uincit̄ ex h̄ nobilioꝛ eſſe. ¶ Ad argᵐ pꝫ. ¶ Qō. III.

Cōclō rñſiua Practicuꝫ ꝛ ſpeculatiuum dr̄ias accñtales ſcīe vel habitus eſſe.

VTrum practicum ꝛ ſpeculatiuum ſint
dr̄ie eſſentiales ſcientie.

Dico ꝙ nō.Et ꝓbat̄ 4ʳ.Pꝛio ſic.Cu/
ius rō foꝛmalis cōſiſtit in habi/
tudine:nō pōt eſſe de eſſentia alicuius abſo/
luti:ſed rō ſpeculatiui ꝛ practici cōſiſtit in habitudine:
vt viſuꝫ eſt ſupi⁹:ſcīa aūt eſt aliqd abſoᵐ.ğ ꝛc̄. ¶ Con/
firmat̄:qꝛ nūq̄ꝫ ex abſoluto ꝛ reſpectiuo fit aliqd per ſe

Tenēdo aliā viā conſideratiōnes ad h̄ argumenta bñ maſticādo

vnū:qͦd directe ſit in gñe:ſed ſcīa eſt ſpēs gñis q̄litatis ꝛ
abſoᵐ rō ſpeculatiui ꝛ practici relatiua.ğ ꝛc̄. ¶ 2ᵒ ſic.
Nullū poſteri⁹ eſt de eſſentia ꝑoꝛis.h̄ pꝫ:qꝛ oīa ꝯſtitu/
tiua eſſentie alicui⁹ ſunt ꝑoꝛa ipſo ꝯſtituto:ſed ſpecula/

L

tiuū ꝛ practicū ſunt poſterioꝛa ſcīa cui cōueniūt:qꝛ oīs
reſpect⁹ eſt poſterioꝛ fūdamēto.ğ ꝛc̄. ¶ 3ᵒ ſic.Qñcūqꝫ
aliqͦd cōe diuidit̄ ꝑ plures dr̄ias diuerſis diuiſionib⁹:
opꝫ ꝙ alie alias ſubalternet:ſꝫ habit⁹ cognitiuus didit̄

Cōſidera inſtantiam.

qdditatiue ꝑ euidēs ꝛ nō euidēs:diuidit̄ ēt ꝑ practicuꝫ
ꝛ ſpeculatiuū.Si ğ vtraqꝫ eſt diuiſio quidditatiua:vel
practicū vel ſpeculatiuū ſubalternabunt euidēs ꝛ non
euidens:vel eꝯ:nec ſic:nec ſic.ğ ꝛc̄. Pꝛobo minoꝛeꝫ:qꝛ
euidēs ꝛ nō euidēs nō pñt ſubalternari practico:quia
multa ſpeculatiua ſunt euidentioꝛa multis practicis.
Nec ſpeculatiuo:qꝛ multa practica ſunt euidētioꝛa mul
tis ſpeculatiuis.Nec eꝯ:qꝛ euidētia ſunt practica ꝛ ſpe/
culatiua:ꝛ nō euidētia ſunt practica,ꝛ ſpeculatiua.pꝫ ğ
ꝙ nec ſic:nec ſic.ğ ꝛc̄. ¶ 4ᵒ ſic.Qñcūqꝫ aliqͦd cōe diui

M

dit̄ ꝑ dr̄ias qdditatiuas:qcq̄d cadit ſub altera ꝑfectio/
ri:ꝑfectius eſt quocūqꝫ cadēte ſub altera impꝑfectioꝛi.
Si ergo illa diuiſio eſſet eſſentialis:vel oē practicū eēt
nobilius ſpeculatiuo:vel eꝯ.Nec ſic:nec ſic.ğ ꝛc̄. ¶ Jō

Reſolō.q.

dico ꝓpter iſtas rōnes ꝙ practicū ꝛ ſpeculatiuū nō ſūt
differētie eēntiales ſcīe:ſed ſunt reſpectus fundamen/
tales vel aptitudinales ipſius ꝯſequentes ſciam: ſicut
ꝓpꝛie paſſiones cōſequuntur ſubā:ita ꝙ iſta eſt paſſio
diſiuncta ſcientie. ¶ Queſtio.IIII.

Eandē ſciam practicā ꝛ ſpeculatiuā non eſſe. Cōclō rñſiua

VTrum eadē ſcīa poſſit eē ſpeculatiua:
ꝛ practica:ꝛ hoc eadeꝫ ſpecie.

Dico ꝙ nō.qꝛ qcq̄d cōuenit vni indi/
uiduo alicuius ſpeciei per ſe ꝯue
nit oībus.hoc patet:qꝛ per ſe ꝑdicata cōſe/
quunt̄ qdditatē que eſt eis cōis:ſed practicū cōuenit ꝑ

N

ſe illi indiuiduo cui cōuenit.ğ ꝛ oībus indiuiduis eiuſ/
dē ſpēi.Minoꝛ pꝫ:qꝛ eſt reſpectus fundamentalis qui
eſt ꝓpꝛia paſſio.Eodē mō de ſpeculatiuo. ¶ Sed ꝯ:qꝛ

Obijcit 4ʳ.

dcm̄ eſt ꝙ deus de futuris cōtingentibus nō hꝫ ſciam
practicā:ꝛ ſic notitiā de futuris cōtingentibus reuela/
ret alicui ſancto:tunc ſanctus de eis haberet notitiā pra
cticā.ğ ꝛc̄. ¶ 2ᵒ.qꝛ angelus mouēs celū:vr̄ ꝙ hēat ſciaꝫ
practicā de motu celi:nos tñ de eodē motu habemus
ſciam ſpeculatiuā. ¶ 3ᵒ.qꝛ ſi deus infunderet in ange/
lo pꝛudentiā de moꝛalib⁹:ipſa eſſet ſpeculatiua:qꝛ cer/
tū eſt ꝙ nō practica:eo ꝙ nō hr̄et qͦd regularet. ¶ 4ᵒ.
qꝛ ſi deus mihi daret potētiā creatiuaꝫ de roſa:ſcīa de
roſe creatione:que nunc in me exn̄s eſt ſpeculatiua/eēt
practica. ¶ Ad pᵐ dico/ꝙ nō eēt notitia eiuſdē rōnis:
qꝛ ibi ex volūtate deus nouit illa:nos aūt vel ille ſanct⁹

Notitiam de ꝯtingētib⁹ nō eē eiuſdeꝫ rōnis foꝛalis ſpecifice cum noſtra.

ex reuelatione. ¶ Ad 2ᵐ dico/ꝙ angelus hꝫ ſciam de
hoc ꝙ celū eſt mobile:ꝛ ſilr̄ de oībus que cōſequuntur
rōnē ſpeculatiuā qdditatiuā in cōi:ꝛ illa ſcīa nō eſt di/
rectiua:ſed tñ cū hoc bñ hꝫ artē q̄uo actus mot⁹ debeat

O

Ecce qͦd q̄ꝛo ꝑ theoͤ neceſſarioꝝ dei in ſili applica⁹.

fieri:ꝛ illa bñ eſt practica. ¶ Ad 3ᵐ dico/ꝙ nō eſſet re/
pugnātia ex parte pꝛudētie:qͦd nō regularet:qꝛ ipſa eēt
quantū eſt in ſe regulatiua.Qꝛ aūt nō poſſit in iſto regu
lare:nō īpedit/qn ſit practica. ¶ Exēpluꝫ.ſi ſim īpotēs
ad eundū ad bellū:dū tñ mō habeā ſciam bellandi:nō
minus ꝑꝑ hoc ipſa ſcīa eſſet practica.Eodē mō de pꝛu/
dentia in angelo:qꝛ q̄ꝫtū eſt ex ſe eēt regulatiua. ¶ Ad

Uide.33.d3. ꝛ vbi ibi notaui.

4ᵐ dico/ꝙ cōtingit hr̄e ſciam de roſa ꝙ eſt flos ꝛ cete
ra vlīa:ꝛ illa eſt ſpeculatiua:ſꝫ ſi daret̄ notitia de mō ꝓ/
ducendi roſaꝫ qualr̄ fit:ꝛ huius eēt alius habitus:ꝛ ille
eſſet ars. ¶ Sꝫ hic eſt diffi.qꝛ qcūqꝫ cognoſcit qddi/

Difficultas.

tatē alicuius:pōt cognoſcere paſſionē:ꝛ eā demōſtrare
que per ſe ineſt illi:ꝛ iō ſi ſcias qd eſt roſa:poteris ſcire
q̄uo eſt ꝓducibilis. ¶ Hic dico/ꝙ nō oēs ꝯ̄nes que ꝓ/

Jdē ſubꝫ ſm diuerſas paſſiones ei⁹ ad diuerſos habitus ꝑtinere.

bant̄ de vno ſubō ꝑtinēt ad vnū habitum.Uñ illa que
ꝓbant̄ de roſa in vlī q̄ nō ſunt applicabilia ad opus:ta
lia ꝑtinēt ad ſcīaꝫ ſpeculatiuā.Alia aūt ꝑ q̄ hr̄ hꝫ appli/
catio ad opus:ꝑtinēt ad aliū hītū practicū.ſ.artē.Amē.

¶ Jlluminati doctoꝛis fratris Franciſci maronis:oꝛdi/
nis Minoꝝ:prouintie ſancti Ludouici:ſcriptū pꝛecla/
riſſimū ſup Pꝛimū ſniaꝝ:Cōflatus nuncupatū:fine fe/
lici termiatur:Coꝛrectū atqꝫ decoꝛatū ſūma cura atqꝫ
ſollertia ſacre Theologie doctoꝛis eximij pr̄is fratris
Maurítij de hybernia:eiuſdē religionis:dū actu theo/
logiaꝫ publice in alma vniuerſitate Patauina legebat.

A ¶ Illuminati doctoris fratris Frācisci mayronis ordinis Minoꝝ: puītie ſcī Ludouici: in Scōm ſniarū luculentiſſimū ſcriptum, Feliciter incboatur. ¶ Queſtio. I.

Circa pn^m ſcōi libri ſniarū q̄ro vnā qōnē que talis eſt. Utrū creatio paſſiua diſtinguat̄ a creatura realr. Et vī ꝙ ſic. Aug. 5° de tri. Oē nō dī ſm ſubam in creaturis dī ſʒ accidēs: ſed creatio nō dī ſʒ ſubaʒ: g̊ eſt accidēs creature. ¶ Cōtra. idē Aug. p̄ de tri. Ōis ſuba que creatura nō eſt: deus eſt. Sed creatio paſſiua nō eſt deus. g̊.

Cap.5.

B

R.I.ſolutio.

Hic primo declarabo terminos qōnis. Et p̄ qd itelligo p creaturā. 2° qd p creationē. per creaturā aūt itelligo aliquā entitatē abſolutaʒ q̄ nata eſt fundare reſpectū: qa oē qd relatiue dī eſt aliqd excepta relōne. ſm Aug^m per creationē paſſiuā itelligo entitatē relatiuā: qa oē ens qd eſt ad aliqd eſt relatiuū: ſed creatio paſſiua eſt ad aliqd. g̊. ¶ Hoc viſo introducunt̄ h̄ 4^or ōnes. Pria eſt/ ꝙ creatio paſſiua ꝛ creatura diſtinguunt̄ diſtōne nō fabricata ab aīa. Iſtā ōnē pbo q̄druplici via. Primo p viā relōnis ſic: qa ipoſe eſt ꝙ idē referat̄ ad ſeipſum. Sed creatio paſſiua refert̄ ad aliud. g̊. Maior pʒ. minor declat̄: qa relō eſt poſterior ſuo termino. Poſterius aūt nō eſt idē qd pus: ſʒ refert̄ ad pus. q̄re ꝛc̄. ¶ 2° p viā ōrietatis ſic. eidē ſm idē nō ōueniūt ōrīa. Sʒ ens diuidit̄ p ens ad ſe ꝛ ens ad aliō: ꝛ creatura ſʒ ſuā ſubaʒ eſt ad ſe: ꝛ creatio ad aliō. g̊ ꝛc̄. ¶ 3° p viā puationis ſic. qdditas creature eſt idifferēs ad creari ꝛ nō creari: ſed creatio nō. g̊ ꝛc̄. ¶ 4° p viam ōdictionis ſic. Impoſe eſt ꝙ idē ſit cognitū ꝛ nō cognitū nālr ſʒ ſuba creature nāliter eſt cognita. Creatio aūt nō: ſed tm̄ credita. g̊ ꝛc̄. ¶ Reſpōdet̄ hic ꝙ nō ſequit̄ qd dī: diſtinguunt̄ diſtōne nō fabricata ab aīa. g̊ ex nā rei: ſed ſolū ſequit̄ de illis que nō ōueniūt itrinſece: ſed nō ſi extrīſece tm̄ eſt dī°. ¶ Sed ſm iſtā rnſionē ſequūtur 4^or ipoſia. Primū eſt iſtud. ꝙ pſone dīne nō diſtinguūt̄ ex nā rei: qd appꝫ: qa/ p te, diſtictio ex nā rei eſt p intrinſeca: ſed pſone dīne nō diſt^r itrinſece: qa p relōnes que ſunt ad aliud. g̊ nō diſtin^r ex nā rei. ¶ Scōm impoſe eſt/ ꝙ fili° nō ē imago ex nā rei: qa fili° eſt imago ad aliō: nō ad ſe. g̊ nō eſt imago ex nā rei. ¶ Tertiū qa ſic fili° nō eſt eq̄lis ex nā rei pr̄i: qa extrīſece. ¶ 4^m qa dependētia creature ad deū non eſt ex nā rei: qa eſt ad aliud non itrinſece. ¶ 2° ō eſt/ ꝙ creatura diſtin^r a creatione diſtōne formali. Et dicit qdā doc. ꝙ in trāſcēdētib° nō eſt pprie pm° modus dicēdi p ſe: qa nec diffinitio pprie: ſʒ eo mō quo pōt eē ibi p̄mus modus creatio dicit̄ in p̄mo mō dicēdi de creatura. ¶ Cōtra hoc inſtat̄ 4^r ex q̄druplici via: p quā ineſtigat̄ diſtictio formalis. Et p̄ p viā diuiſionis. Qñcūqʒ aliqd diuiſuʒ diuidit̄ per dr̄ias formales. qcqd cadit ſub vna dr̄ia/ differt formaliter ab omni eo qd cadit ſub altera: qa dr̄ia formalis facit formalr differre ab alio: cū ipſe faciāt aliō: maxime tm̄ dr̄ia formalis ipſoꝝ formalr differentiū ꝛ nō altera tm̄. ¶ 2° p viā diffōnis. Quecūqʒ eni diffōne differūt illa formalr differūt: ꝛ ita eſt hic. g̊ ꝛc̄. ¶ 3° per viā deſcriptionis. Ubi eni eſt diffō eiuſdeʒ rōnis: ꝛ deſcriptio: qa eadē paſſionē īfert diffō ꝛ deſcriptio. ¶ 4° per viā demrātionis. Qñ aliqd demrāt̄ pp qd de vno: qd nō demrāt̄ de alio: illa nō ſunt formalr eadē. ¶ Ad ppoſitū arguo ex p̄ma via ſic. Ens diuidit̄ p abſolutuʒ ꝛ reſpectiuuʒ. Sed creatio cadit ſub ente reſpectiuo ꝛ ſuba vel creatura ſub oppoſito. ſ. abſoluto: g̊ nō ſūt idē vl̄ eadē: vel diſtin^r formalr. ¶ Ex 2ª via argr̄ ſic. Creatura eſt ens ad ſe: ſed creatio eſt ens ad aliō. g̊ ꝛc̄. ¶ Ex 3ª via argr̄ ſic. Creature ō^it exi^a finita vel ifinita: ſʒ creationi nullū iſtoꝝ ō^it. g̊ ꝛc̄. ¶ Ex 4ª via ſic. De hoīe demonſtrat̄ riſibilitas. de creatione aūt nō. g̊ ꝛc̄. ¶ Sʒ ō. ab^twʒ p̄di^r in qd de relīuo co mō quo entitas de relone. g̊ eꝯ pōt eē. Dico ꝙ neutꝛ eſt veꝛ. Rō. n. entitatis nec eſt abſoluta nec reſpectiua: ſed abſtrahit ab his: ꝛ eſt idifferēs eis. ¶ 3ª ō eſt/ ꝙ iſta diſtinctio nō eſt realis. pʒ per rōnē Sco. qa in eſſentialr ordinatis ꝛ realr diſtinctis deus pōt facē pus ſine poſteriori: tū qa de° agit cōtingēter: tū qa pus nō dependet a poſteriori: tuʒ qa in p̄ ſigno nō repugnat ſibi eſſe ſine poſteriori: ſed creatura ꝛ creatio ſunt ordinata ſicut fundamentū ꝛ relō: ꝛ non pōt fieri creatura ſine creatione: nec eꝯ. g̊ ꝛc̄. ¶ Dicit aūt ille doctor ꝙ paſſio differt realr a ſubto. ¶ Cōtra hoc arguo multiplr. Primo. qa maior eſt idētitas paſſionis ad ſubm q̄ʒ creationis ad creaturā. Probo: quia oīs paſſio ō^it p ſe ſubo. creatio aūt p accñs ōuenit creature. Probō. qa nō eſt in p̄ mō dōi per ſe: qa omne tale eſt per ſe notū de eo quo p̄dicat̄ ſi illa res diſtincte cognoſcat̄: ſed cognita creatura qdditatiue nō cognoſcit̄ ei° creatio. g̊ ꝛc̄. ¶ Itē nec in ſcōo mō: qa nō eſt demōſtrabilis de creatura. Talis eni nō poſſet falſificari: ſed ſemp eſſet ſub creatione. Hoc aūt eſt falſum: qa qdditas nō eſt ſemp ſub creatione. ¶ 2° ſic. Qñcūqʒ aliqua ſunt eſſentialr ordinata: ſi p̄^m nō eſt itrinſecū nec poſterius: ſed paſſio ꝛ creatio ſunt eēntialr ordinata: qa paſſio p̄cedit: ꝛ ieſt p̄ ordine eēntiali: creatio nō: qa creatio ieſt ex tpe. paſſio aūt ab eterno: qa ab etno fuit hō riſibilis. Itē iſta ppō. hō eſt creabilis: eſt in 2° mō. Sʒ iſta ppō. hō eſt creat°: eſt poſterior illa. hō ē creabilis. g̊ ꝛc̄. ¶ 3° ſic. Impoſe eſt ꝙ aliqd p̄dicat̄ niſi ſit iduiduatū: ſʒ pus aduenit paſſio nāc ī cōi ppetate iduiduali. ppa eni paſſio cōuenit ſubto pro illo p̄ori pro quo p̄cedit nā ſpecifica oīa iduidua. ¶ 4° ſic. Qñcūqʒ aliqd eſt idifferēs ad duo oppoſita: illud qd cōuenit ſibi ſub vtroqʒ mō eſt ſibi itimius ꝛ ppingus quolibet illoꝝ qd ōuenit ſibi ſub altero. Sʒ paſſio ōuenit rei: ſiue in actu: ſiue in po^a: cū eadē diffō ōueniat ei: creatio autē tm̄ in actu. g̊. ¶ 5° ſic. Exiſtētia eſt magis intima cū actu creature q̄ʒ creatio. Si aūt annihilet̄ triāgulus nō hʒ exiſtentiā: nō tm̄ p̄dit pp h̄ ſuā paſſionē. ¶ 6° ſic. Qñcūqʒ vnū neceo ineſt: ꝛ aliō ōtīgēter: magis itimū eſt illō qd neceo ineſt q̄ʒ illud qd ōtingēter: ſʒ paſſio neceo ineſt: aliogn demōſtratio poſſet falſificari. creatio aūt ōtingēter: qa ōtigēs vʒ eſſe iſta. hō creat̄: aliogn deus neceo crearet. g̊. ¶ 7° ſic. Aug. de vera reli. d. ꝙ pn° per ſe nota ſunt eterna. g̊ ōnes deducte ex eis ſunt eterne: talis aūt eſt demrātio: per quā ōcludit̄ paſſio: ꝛ nō per quā ōcludit̄ creatio. g̊. ¶ 8° ſic. Qñcūqʒ de aliq̊ cōi demrāt̄ paſſiones: vbicūqʒ iuenit̄ rō formalis illi°: ꝛ ille paſſiones etiā iueniūt: ſed per rōnē qdditatiuā entis pbat̄ eadem paſſio entis in deo ꝛ in creaturis: ꝛ in deo talis paſſio nō realr differt. g̊ nec ꝛc̄. ¶ 9° ſic. In diuinis vnū attributū ōcludit̄ de alio: ꝛ tm̄ nō eſt ibi realis diſtictio attributoꝝ: q̄ ſunt ſicut paſſiones. ¶ 4ª ō eſt/ ꝙ iſta diſtinctio nō eſt eſſentialis. diſtinctio eniʒ eſſentialis ꝛ realis ſunt eſſentialr ordinate. Realis aūt eſt p̄or: ꝛ nō eſt h̄. g̊ nec eſſentialis. ¶ Sed ōtra iſtas ōnes inſtat̄. Et p̄ ō primaʒ ſic.

Creatura qd? Vide. I. q. 5. oppinio. 7. tri. cap. I.

Creatio qd? Cōcluſio 4^r. Diſtinctio ex na rei pbatur quadruplr. et patet alibi ſepe.

R.I.creaturā

C

Creatura creationeqʒ paſſiuā: ꝛ ſi non realr: nec eēnalr ex nā rei ꝛ formalr diſtingui. hoc dicit p totum proceſſum.

Euaſio.

Impugnatio euaſionis ad ipoſſibile 4^r.

R.I.paſſiões

D

2ª ōcluſio.

Diſtinctio formalis pbatur quadruplr.

E

Obiectio.

R.I.poterit. Solutio.

3ª cōcluſio. Regula ſcoti ca.I. ꝛ. I2. di. 2. ꝛ. I2. diſ. 4. ꝛ alibi ſepe.

F

De identitate paſſionis ꝛ ſubiecti notāter R.I.nonupl̄r

Q maior eſt idētitas paſſionis ad ſubʒ q̄ʒ creationis ad creaturaʒ.

Cōſidera iſtā tiam ꝛ cuaſiones hic.

G

R.I.q̄rta rō.

H

4ª concluſio

Obijcitur 4^r.

I

Cum ipſa creatio non ſit deus ſequit̃ q̄ ſit creatura:qa
oē quod eſt vel eſt creator vel creatura.ſi creatura.vel
creat̃ ſeipſa:vl' creatione alia.nō ſeipſa:pz hoc.nec alia:
qa tūc eſſet ꝓceſſus in ĩfinitū.ğ ꝛc.❡ Cōtra ſcđam ſic.
Cā formalis nō differt a ſuo effectu.Sed creatio eſt cā
formalis creature.ğ ꝛc.❡ Cōtra 3^{am} ſic.Qñcunqȝ aliq̄
ſic ſe hñt q̄ aliquid cōuenit vni real'r q̄ non alteri:iſta
non ſunt idem realiter.Sed creatio real'r eſt ad aliud;
creatura vō ad ſe.ergo.❡ Cōtra 4^{am}.Diſtinctio q̄ddi/
tatiua ꝛ eſſentialis ſunt vna diſtinctio:ſed quidditatiua
eſt hic.ergo eſſentialis.❡ Ad p̄mū ſm btūm Diony.
de di.no.creatio nō creat̃:ſicut delectatio nō delectat̃.
ꝛ eſt ibi ſtat⁹ in ſcđo:qa aūt abſolutū eſt ad ſe:ideo alio
creat̃:creatio tamē ſeipſa eſt ad aliđ.❡ Ad ſcđm dico/
q̄ in ſenſu cōpōnis creatio dicit̃ in quid de creatura:ſȝ
in ſenſu diuiſionis:vt de humanitate:ꝛ huiꝰ nō eſt ſic.
❡ Ad 3^{m} dico/q̄ locus ɔ̄dictionis nō tȝ in modificatis:
quod declaro ſic.ꝛ accipio cōpō^{m} ex materia ꝛ forma.
ſunt ergo idem cōpoſital'r materia ꝛ forma:aliq̄d tamē
ɔuenit mãe cōpoſital'r:qđ nō ɔuenit forme cōpoſital'r:
qa mã perficit̃ compoſital'r:forma vō nō.Simil'r pro/
prietas ĩdiuidualis ꝛ nã ſunt idē in 3°:ꝛ tñ ꝓpetas ĩdi/
uidualis diſtinguit̃ numeral'r:nō aūt ipſa nã:ꝛ hoc eſt:
qa extrema ɔ̄dictionis nō applicant̃ mãe:ſȝ illis extre/
mis.Iſta eñi ɔ̄dictio applicat̃ illis extremis que mot⁹
vel materia conſequit̃.❡ Ad 4^{m} cū dr̃.iſta diſtinguit̃
quidditatiue.dico q̄ eſt bene inuenire quidditatiuam
diſtinctionem ſine eſſentiali:ꝛ non econuerſo.

Notabilis ſo lutio vbiqȝ. A.I.in primo ſigno.

K

Contradictio modificata non tenet.

A.I. diſtiguit A.I.idē nuō.

Sed tunc eſt diffi.ſi p̄mū p̄n^{m} cōplexum tȝ mo/
dificatū.❡ Hic dicit̃ q̄ ſic:qa eſt ꝓpo
ſitio vl'is:ꝛ extēdit ſe ad oīa in q̄bus ſaluant̃ ſui termi/
ni.❡ Scđo.qa eadē rōne tȝ in vno ꝛ in alio. Ulterius
dicit/q̄ iſte nō ſūt ɔ̄dictorie.ſortes eſt albus.nō ſor.eſt
albus:ſed ambe ſunt affirmatiue.❡ Quantū ergo ad
hoc eſt ſciendū/q̄ apud logicū oīs oppoſitio eſt cōple/
xa quo modo loquit̃ Ari.p̄mo perihermenias:ꝛ ſm cō
ſideratione metaph'ici oppoſitio eſt in terminis incom
plexis:de qua loquit̃ Phs in p̄ñtis:que ɔdiuidit̃ in op/
poſitionē p̄uatiuā ꝛ relatiuā:ꝛ iſto modo albuȝ ꝛ nō al/
bum ſunt ɔ̄dictoria.igit̃ ſm metaph'icū:ſicut albū ꝛ ni/
grū formal'r ſunt oppoſita:ita albū ꝛ nō albuȝ formal'r
ſunt ɔ̄dictoria.oſtēdit̃ aūt logice q̄ eſt ꝓpoſitio copula
tiua hypothetica:ꝛ iſta cōſtat ex duabus cathegoricis:
terminus aūt incōplexus predicat̃ in qualibet cathe^{ca}.
metaph'ice aūt tenet de quolibȝ albo ꝛ nō albo albedo
ꝛ nō albedo incōplexe.Non eſt ergo verū de quolibet
albū ꝛ nō albū cū modo ſm metaph'icuȝ.vnde tollitur
p̄mū p̄ncipiū cōplexū per modū additū.Arguit̃ enim
ſic.de quolibet termino affirmatio vel negatio vera.h̄
eſt ens.ğ qual'rcūqȝ eſt de eo affirmatio vl' negatio ve/
ra.Hoc autē nō eſt verū cū modo.❡ Sed vñ eſt hoc:
des mihi rōnē:q̄re nō tȝ in talibꝰ.❡ R̄n°.p̄mū p̄ncipiū
tenet ſic locus a cōtradictorys in ɔ̄rys ĩmediatis:ſanū
ꝛ egrū ſūt ɔ̄ria ĩmediata,vñ bene ſequit̃:eſt ſanū.ğ nō
eſt egrū.ſi addas q̄dditatiue:nō valȝ:in p̄ciſione enim
quidditas abſtrahit ab omni eo q̄ nō ſibi ineſt q̄ddita
tiue:ꝛ ita ab omni oppoſitione ꝛ ɔ̄rietate:ꝛ ſufficit ad
ĩterimēdū regulā vl'eȝ ponē ĩſtantiā in vno.Pono exē/
plū in diuinis.tres pſone hñt vnā eternitatē:aliquid tñ
eternal'r cōuenit vni:qđ nō ɔuenit alteri:ſicut ğñare cō
uenit p̄ri eternal'r:qa in ɔ̄dictiōe nō applicat̃ eternitas:
ſed ad extrema que concomitat̃ eternitas.Simil'r qñ
dico creatura eſt real'r ad ſe:creatio ad aliud:qa nō rō/
ne realitatis:ſed rōne extremoꝝ:que cōcomitat̃ reali/
tas.ſimil'r paternitas diſtinguit perſonal'r:eſſentia non
diſtinguit pſonal'r.ſimil'r nãe diuine ꝛ humane ɔuenit

L

De vitate p̄mi p̄ncipij notā/ter. vide hic. Qꝫ.logica ꝛ metaphyſica differunt.

A.I.ꝛ ñ albū

Uide.q.1.p̄. ɔ̄ña.ꝛ in.t.h⁹ đ p°p̄n°ꝛ ali/bi ſepe ad h̄. q̄re ſcđ.2.diſ. 1.q.4.ſoluen do.1.p̄ncipa/le.ꝛ.2.diſ.2. q.9.ꝛ vbi ibi notaui.

M

Quare ɔ̄tra/dictio non tȝ in modificat̃ notanter.

eſſe idem ſuppoſital'r:ꝛ tñ aliquid ɔuenit nãe humane
ſuppoſital'r:qđ nō cōuenit nãe diuine:ſicut ſubſtātifica
ri in v̄bo ꝛ in alieno ſuppoſito.❡ Scđa diffi.eſt/ſi illđ
p̄n^{m}.q̄cūqȝ vni ꝛ eidē ꝛc.tenet cū modificatione.Dico
q̄ nō.vnde creditū eſt q̄ quelibet pſona eſt idē pſona/
liter cū eſſentia:nō tñ inter ſe ſunt idē perſonal'r.ſimil'r
rel'ones ſunt idē diuine eſſentie:nec tamē p̄dicant̃ ĩter
ſe ꝛ de ſe.ſimil'r accipio hoīem:ꝛ hūc hoīem ꝛ riſibilita
tē.homo eſt idem riſibili in ſcđo mō:ꝛ hic hō ſil'r:ꝛ tñ
nō ſunt idē inter ſe in ſcđo mō.Simil'r natura ğñis eſt
idem cū ſp̄ebus in p̄mo mō:d'ria vō ſil'r:ꝛ tñ ĩter ſe non
dicuntur in p̊ mō.Simil'r de differētys adinuicem ꝛc.
❡ 3^{a} dif.eſt de ſyll'o expoſitorio:ſi tȝ cū modificatiōe.
Dico q̄ p modificationē dirimit̃ q̄ ſic pȝ.h̄ hō eſt q̄d/
ditatiue aīal.h̄ hō eſt q̄dditatiue rōnalis.ğ hoc rōnale
q̄dditatiue eſt aīal.nō ſequit̃.❡ 2° ſic.hoc celū eſt mo/
bile in ſcđo mō.hoc celuȝ eſt volubile in ſcđo mō:ꝛ tñ
volubile eſt mobile in p̊ mō.Itē h̄ hō in ſenſu cōpōnis
eſt ɔtingēter coloratus.h̄ hō eſt ɔtingēter albꝰ:ꝛ tñ nō
ſequit̃.ğ hoc albū in ſenſu cōpōnis eſt ɔtingēter colora
tū.❡ 4^{a} dif.de ſyll'o vl'i ꝛ ſimpl'r:ſi tenet modificatas.
Dico q̄ nō:qđ pȝ ſic.oē corpꝰ eſt ĩmediate ſuba.oē cor
pus aīatū eſt ĩmediate corpus:ꝛ tñ nō ſeq̄t̃ q̄ oē aīatū
corpus ſit ĩmediate ſuba.vel ſic.oīs hō per ſe eſt corpꝰ.
oīs hō per ſe eſt ſuba:nō ſequit̃ ɔ̊.❡ 3° ſic.in omni de/
monſtratione p̄p̄ q̄d nūq̄ȝ tȝ ɔ̊:eo mō quo premiſſe:qa
maior extremitas cū medio facit ꝓpōnē p ſe notā.Uñ
Ari.oñdit:q̄ ſyll's cū reduplicatione nō tȝ.Itē etiā do/
cet/q̄ ex puris ɔtingētibꝰ ſequit̃ necīuȝ:ꝛ ita nō eſt idē
in ɔ̊ne ꝛ in p̄miſſis:nunq̄ȝ aliter fiūt mixtiones.❡ Sȝ
hic remanet vnū dubiū de diſtinctione quā ponit p̄di/
cator de rōne:qa accipit̃ pro rōne facta ab aīa:ꝛ illā di
miſit ꝛ accepit rōnē ꝓ diffōne vel pro rōne diffinitiua:
ꝛ declarauit de paſſione ꝛ actiōe ꝛ de motu ꝛc.❡ 2° in
rel'one ꝛ fundamēto:oñdo p̊/q̄ rel'o non ſit idē funda/
mento formal'r:qa ĩpoſ'e eſt q̄ illud qđ ſȝ ſuā rōnē for/
malem eſſential'r eſt ad aliud:q̄ ſit ad ſe.Sed rel'o ſm
ſuā rōnē formalē total'r eſt ad aliud.Diffō aūt qua dif/
finit̃ accñs per ſubm nō eſt intrinſeca:ſed per illa que
ſunt extrĩſeca.❡ 2° oñdo q̄ nō eſt extrinſeca:qa eē ad
aliđ eſt ſuū ſupius:ꝛ ita ɔuenit ei ĩtrĩſece.❡ Deīde etiā
oſtēdo q̄ hȝ ĩtentū:illa diffō extrĩſeca vel eſt hitudo ad
terminū:vel eſt terminꝰ:vel vtrūqȝ.ſi det̃ p̊^{m}:hȝ ĩtētū.
ſi vtrūqȝ:ſil'r hȝ ĩtentū.❡ 4° hitudo nō eſt ad aliđ ex̃:
ſed eſt ĩfra dĩna.Si ğ ponas aliqđ extrĩſecū de^{us} a di/
uina eſſentia:cōcedis ꝓpoſitū.Ideo aliȷ ɔcedūt q̄ non
ſunt ɔuertibil'r ꝛ vl'r idē.Sed ex h̄ ſequit̃ ꝓpoſitū:qa
idētitas ɔuertibilis:ꝛ idētitas nō cōuertibilis ſunt ɔ̄di/
ctoria.a diuina aūt eēntia negat̃ idētitas cōuertibilis.
❡ Sed h̄ nō eſt reſol'o:qa hñtia eādē diffōnē ſūt eadē
ɔuertibil'r:nō ɔuertibilitas aūt eſt negatio:ideo opȝ re/
ſolui in affirmationē.❡ Decl'ando aūt nūc iſtā p̄te:dic
q̄ pō de formalitatibꝰ ĩtelligit pl'alitatē in idētitate rea
li.Et h̄ nō tȝ.❡ Contra,qa rō diuine eſſentie eſt ad ſe.
Perſone aūt diuine referunt̃ ad ſe poſitiue.Rō autē
extrinſeca eſt poſitiua.ğ rō in dĩnis ad ſe eſt poſitiua.
rō etiā ad aliud eſt poſitiua.ğ due rōnes poſitiue.vna
ĩtrinſeca:ꝛ alia extrĩſeca.Itē certū eſt q̄ poſitiuū ꝛ p̄ua
tiuū minꝰ ɔueniūt q̄ȝ poſitiuū ꝛ poſitiuū:qa p̄uatio plus
diſtat a ſubto.Itē iſte dat de^{us} rel'onis ad ſe ꝛ ad aliđ:
qa vnā diffōnē eius extrinſecā:ꝛ aliam ĩtrĩſecā:eodem
mō opȝ q̄ hēat duas diffōnes:vnā ad ſe:ꝛ aliā ad aliđ.
❡ 4° arguit̃.vbicūqȝ aliq̄ diſtinguunt̃ poſitiue illa di
ſtinguunt̃ real'r:ſed ibi eſt diſtinctio ĩtrinſeca ꝛ extrin/
ſeca/p te.ğ diſtictio realis:qđ eſt falſuȝ.❡ Oñdo vlte/
rius/q̄ interpretatiue eſt diſtinctio conceſſa ꝛc.

❡ Diſtinctio

N

Queciq̄ȝ vni ꝛ eidē ꝛc.qua liter tenet.

De ſyll'o ex poſitorio.

O

De ſyll'o icōl

p̊° ꝛ 2° por.

Dubium.

P

De diffinitiōe rōnis ɔ̄ Tho miſtas.vid ꝛ tū optime.

Q